

CHRONOLOGISCHE VERZAMELING

DER

WETTEN, BESLUITEN EN ARRESTEN

BETREKKELIJK HET

OPENBAAR BESTUUR IN DE NEDERLANDEN

SEDERT DE HERSTELDE ORDE VAN ZAKEN IN 1813.

AANWIJZING

der in dit en in de volgende deelen aangenomene verkortingen:

S.	BETEEKENT:	<i>Staatsblad.</i>
Sc.	„	<i>Staatscourant.</i>
B.	„	<i>Bijvoegsel op het Staatsblad.</i>
C. V.	„	<i>Chronologische Verzameling.</i>
W. v. 't R.	„	<i>Weekblad van het Recht.</i>

LUTTENBERG'S
CHRONOLOGISCHE VERZAMELING

DER

WETTEN, BESLUITEN EN ARRESTEN

BETREKKELIJK HET

Openbaar Bestuur in de Nederlanden.

SEDERT DE HERSTELDE ORDE VAN ZAKEN IN 1813

VOORTGEZET DOOR

P. H. JORDENS

Commies ter Provinciale griffie van Overijssel.

1897

ZWOLLE

W. E. J. TJEENK WILLINK.

VERZAMELING
DER
WETTEN, BESLUITEN EN ARRESTEN

BETREKKELIJK HET
OPENBAAR BESTUUR

IN-DE
NEDERLANDEN

SEDERT DE HERSTELDE ORDE VAN ZAKEN IN 1813.

2 Januari 1897. WETTEN, houdende naturalisatie van:

Carl Joseph Lambert Therstapen. S. 1.
Adolph Franz Benz. S. 2.
Karl August Wilske. S. 3.
Pieter Coenegrachts. S. 4.
Franz Rennings. S. 5.
Ludovicus Romualdus Hubertus Dobbelman. S. 6.
Johann Gerhard Wilhelm Sieger. S. 7.
Antonius Henricus Arnoldus Arts. S. 8.
Wolf (bijgenaamd Walde) Salomonski. S. 9.
Carl Albert Waldemar Fresow. S. 10.
Peter Johann Trjnes. S. 11.
Friedrich Wilhelm Karl Hedick. S. 12.
August Heinrich Fuchs. S. 13.
Johann Joseph Rütten. S. 14.
Minas Avetick Paulus. S. 15.
Wilhelm Heinrich Böcking. S. 16.
Anton Johann Heinrich Wilhelm Bruckwilder. S. 17.
Florian Riehl. S. 18.
Ida Wilhelmine Weiskotten. S. 19.
Heurich Eugen Höfling. S. 20.

4 Januari 1897. WETTEN, houdende naturalisatie van:

Friedrich Bohn. S. 21.
Johann Baptist Keller. S. 22.
Martin Heinrich Kloos. S. 23.
Christian Heinrich August Kloos. S. 24.
Clemens August Anton Franz Pohlmann. S. 25.
Johann Christopher Brandt. S. 26.
Ludwig August Anerbach. S. 27.
Joakim Jordan. S. 28.
Karl August Baptist Zorn. S. 29.
Johann Heinrich Ludwig Langholz. S. 30.
Balthasar Weiler. S. 31.
Johann Erwin Hirschmann. S. 32.
Ubbo Kornelius Klaassen. S. 33.
Max Stern. S. 34.
Eugen Hugo Fuchs. S. 35.
Anton Wass. S. 36.
Moritz Jüdel. S. 37.
Johann Hermann Weisbarth. S. 38.
Heinrich Gregor Schulte. S. 39.
Joseph Aloys Heinrich Wilhelm Carl Terhardt. S. 40.

4 Januari 1897. BESLUIT, tot wijziging van het Reglement op het geneeskundig onderzoek omtrent de geschiktheid voor den krijgdiensdienst van hen, die tot vrijwilligen dienst bij Zee-

of Landmacht wenschen te worden toegelaten, en van hen, die daarbij vrijwillig dienen. S. 41.

IN NAAM VAN H. M. WILHELMINA, ENZ.
WIJ EMMA, ENZ.

Op de gemeenschappelijke voordracht van de Ministers van Marine, van Oorlog en van Binnenlandsche Zaken van 18 November 1896, Bureau B n°. 38, van 26 November 1896, IIIde afd. n°. 12, en van 23 November 1896, n°. 1760 M, afd. Militie en Schutterijen;

Gezien het Koninklijk besluit van 2 November 1883 (*Staatsblad* n°. 151), houdende, onder meer, vaststelling van een Reglement op het geneeskundig onderzoek omtrent de geschiktheid voor den krijgsdienst van hen, die tot vrijwilligen dienst bij Zee- of Landmacht wenschen te worden toegelaten, en van hen, die daarbij vrijwillig dienen;

Overwegende dat ten aanzien van den vrijwilligen dienst bij de *Zeemacht* wijziging wensche-lijk is van den bij gezegd Reglement behoorenden staat;

Den Raad van State gehoord (advies van den 15 December 1896, n°. 2);

Gelet op het nader gemeenschappelijk rapport van voornoemde Ministers van 22 December 1896, Bureau B n°. 47, 29 December 1896, IIIde afd. n°. 58, en 31 December 1896, n°. 1910 M, afd. Militie en Schutterijen;

Hebben goedgevonden en verstaan, te bepalen: In den staat, behorende bij voormeld Reglement, worden de navolgende wijzigingen gebracht;

1°. de beperkende bepaling, voorkomende in kolom A (ziekten en gebreken, welke de geschiktheid voor den vrijwilligen dienst bij de Zee- of Landmacht niet uitsluiten), onder volgnummer 7 (zoogenaamde huidadernetten en kleine aderspatten), wordt gelezen als volgt:

„Wanneer de ziekten, onder dit nummer vermeld, voorkomen aan de binnenzijde van het onderbeen, sluiten zij echter de geschiktheid uit voor den dienst bij de bereiden korpsen.”

2°. de beperkende bepaling, voorkomende in kolom A onder volgnummer 27 [lichte graden van aderbreuk van de zaadstreng (*varicocele*)], luidende: „dit gebrek sluit echter de geschiktheid uit voor den dienst bij de zeemacht”, vervalt.

De Ministers van Marine, van Oorlog en van Binnenlandsche Zaken zijn, ieder voor zooveel hem aangaat, belast met de uitvoering van dit besluit, dat in het *Staatsblad* zal worden ge-

plaatst en waarvan afschrift zal worden gezonden aan den Raad van State.

's Gravenhage, den 4den Januari 1897.

(*get.*) E M M A.

De Minister van Marine, (get.) VAN DER WIJCK.
De Minister van Oorlog, (get.) SCHNEIDER.

De Minister van Binnenlandsche Zaken,
(*get.*) VAN HOUTEN.

(*Uitgeg.* 21 Jan. 1897.)

4 Januari 1897. BESLUIT, bepalende de plaatsing in het *Staatsblad* van de op ^{28 Februari} 11 Maart 1896

te *Belgrado* tusschen *Nederland* en *Servië* gesloten overeenkomst tot regeling der wederzijdsche uitlevering van misdadigers. S. 42.

IN NAAM VAN H. M. WILHELMINA, ENZ.
WIJ EMMA, ENZ.

Gezien de op ^{28 Februari} 11 Maart 1896 te *Belgrado* tusschen *Nederland* en *Servië* gesloten overeenkomst tot regeling der wederzijdsche uitlevering van misdadigers;

Overwegende dat genoemde overeenkomst door Ons namens de Koningin is bekrachtigd, alsmede dat de akte, houdende die bekrachtiging, den 17den December 1896 te *Belgrado* is uitgewisseld tegen de akte van gelijke strekking van den Koning van *Servië*;

Op de voordracht van den Minister van Buitenlandsche Zaken van den 30sten December 1896, n°. 13260, Algemeen Secretariaat;

Hebben goedgevonden en verstaan, de bekendmaking van bedoelde overeenkomst te bevelen door plaatsing van dit besluit in het *Staatsblad*.

De Ministers, Hoofden van Departementen van Algemeen Bestuur, worden belast, ieder voor zooveel hem betreft, met de uitvoering der bepalingen in meergenoemde overeenkomst vervat.

's Gravenhage, den 4den Januari 1897.

(*get.*) E M M A.

De Minister van Buitenlandsche Zaken,
(*get.*) J. RÖELL.

(*Uitgeg.* 22 Jan. 1897.)

VERTALING.

Hare Majesteit de Koningin der Nederlanden en in Hoogst-Derzelve naam Hare Majesteit de Koningin-Weduwe, Regentes van het Koninkrijk, en Zijne Majesteit de Koning van *Servië*, in gemeenschappelijk overleg overeengekomen zijnde een verdrag te sluiten betreffende de uitlevering

van misdadigers, hebben te dien einde tot Hoogst-
Derzelver gevolmachtigden benoemd, te weten:

Hare Majesteit de Koningin-Weduwe, Regentes van het Koninkrijk der Nederlanden: den heer BRETISLAV EMILE SCHLEIFER, commandeur der orde van Takovo van Servië, consul-generaal der Nederlanden voor Servië, Zijne Majesteit den Koning van Servië: den heer STOYAN NOVAKOVITCH, grootkruis der orde van Takovo, commandeur der orde van den Witten Adelaar, grootkruis van St. Sava enz., enz., voorzitter van den Raad der Ministers, Hoogst-Deszelfs Minister van Buitenlandsche Zaken, die, na elkander hunne volmachten te hebben medegeedeeld, welke in goeden en behoorlijken vorm zijn bevonden, omtrent de navolgende bepalingen zijn overeengekomen:

Art. 1. De Regeering der Nederlanden en de Regeering van Servië verbinden zich, volgens de voorschriften bij de volgende artikelen vastgesteld, met uitzondering hunner onderdanen, wederkeerig aan elkander uit te leveren de personen, welke veroordeeld of beklaagd zijn ter zake van een der feiten hieronder vermeld, gepleegd buiten het grondgebied van den Staat aan welken de uitlevering wordt aangevraagd:

1°. *a.* aanslag tegen het leven of de vrijheid van den Koning, van de regeerende Koningin, van den Regent, of van een ander Hoofd van een bevrienden Staat, of ondernomen met het oogmerk Hen tot regeeren ongeschikt te maken;

b. aanslag tegen het leven of de vrijheid van de niet-regeerende Koningin, van den vermoedelijken Troonopvolger, of van een Lid van het Vorstelijk Huis;

2°. doodslag of moord, kinderdoodslag of kindermoord;

3°. bedreigingen schriftelijk en onder eene bepaalde voorwaarde gedaan, voor zoover de wetten der beide Landen op dien grond uitlevering toelaten;

4°. het opzettelijk veroorzaken van de afdrijving der vrucht van eene vrouw door haar zelve of door anderen;

5°. mishandeling die zwaar lichamelijk letsel of den dood ten gevolge heeft, mishandeling met voorbedachten rade of zware mishandeling;

6°. verkrachting; feitelijke aanranding van de eerbaarheid; het feit van buiten echt vleeschelijke gemeenschap te hebben met een meisje of eene vrouw beneden den leeftijd van zestien jaren of met eene vrouw boven dien leeftijd, wanneer de schuldige weet dat zij in staat van bewuste-

loosheid of onmacht verkeert; ontuchtige handelingen, wanneer de schuldige weet dat de persoon met welke hij ze pleegt in staat van bewuste-loosheid of onmacht verkeert, of wanneer die persoon den leeftijd van zestien jaren niet heeft bereikt; verleiding van een persoon beneden dien leeftijd tot het plegen of dulden van ontuchtige handelingen of buiten echt van vleeschelijke gemeenschap met een derde;

7°. opwekking van minderjarigen tot het plegen van ontuchtige handelingen en iedere daad welke ten doel heeft de ontucht van minderjarigen te begunstigen, strafbaar volgens de wetten der beide landen;

8°. dubbel huwelijk;

9°. oplichting of wegvoering, verbergings, wegmaking of onderschuiving van een kind;

10°. oplichting of wegvoering van minderjarigen;

11°. het namaken of vervalschen van munt-speciën of muntpapier met het oogmerk om die muntspeciën of dat muntpapier als echt en onvervalscht uit te geven of te doen uitgeven of het opzettelijk in omloop brengen van valsche of vervalschte muntspeciën of muntpapier;

12°. het namaken of vervalschen van van Rijkswege uitgegeven zegels en rijksmerken of van meestertekenen door de wet gevorderd, voor zoover de wetten der beide landen op dien grond uitlevering toelaten;

13°. valscheid in geschriften en het met opzet gebruik maken van het valsche of vervalschte geschrift, voor zoover de wetten der beide landen op dien grond uitlevering toelaten; het in voorraad hebben of invoeren uit het buitenland van biljetten eener krachtens wettige verordeningen opgerichte circulatiebank met het oogmerk om die als echt en onvervalscht uit te geven, ingeval de dader, toen hij die stukken ontving, met de valscheid of vervalsching bekend was;

14°. meeneed;

15°. omkoopings van openbare ambtenaren, voor zoover de wetten der beide landen op dien grond uitlevering toelaten; knevelarij; verduistering door ambtenaren of daarmede gelijkgestelden;

16°. opzettelijke brandstichting, indien daarvan gemeen gevaar voor goederen of levensgevaar voor een ander te duchten is; brandstichting met het oogmerk om zich of een ander, ten nadeele van den verzekeraar of van den wettigen houder van een bodemerijbrief, wederrechtelijk te bevoordeelen;

17°. opzettelijke en wederrechtelijke vernieling van een gebouw hetwelk in zijn geheel of ge-

deeltelijk aan een ander toebehoort of van een gebouw of getimmerte, indien daarvan gemeen gevaar voor goederen of levensgevaar voor een ander te duchten is;

18°. openlijk geweld met vereenigde krachten tegen personen of goederen;

19°. het opzettelijk en wederrechtelijk doen zinken of doen stranden, vernielen; onbruikbaar maken of beschadigen van een schip, indien daarvan levensgevaar voor een ander te duchten is;

20°. miterij en verzet van passagiers aan boord van een schip tegen den schipper en van mindere schepelingen jegens hunne meerderen in rang;

21°. het opzettelijk doen ontstaan van gevaar voor een spoorlijn;

22°. diefstal;

23°. oplichting;

24°. misbruik van eene handteekening in blanco;

25°. verduistering;

26°. bedriegelijke bankbreuk.

Onder de voorgaande qualificatiën zijn begrepen de poging en de medeplichtigheid, voor zoover zij strafbaar gesteld zijn bij de wetgeving van het land, aan hetwelk de uitlevering wordt gevraagd.

2. De uitlevering zal geen plaats hebben:

1°. ingeval het feit in een derden Staat is gepleegd en de Regeering van dien Staat de uitlevering aanvraagt;

2°. wanneer de aanvraag daartoe geschiedt op grond van hetzelfde feit, waarvoor de opgeëischte persoon in het land, waaraan de uitlevering wordt aangevraagd, heeft terecht gestaan en ter zake waarvan hij aldaar is veroordeeld, van rechtsvervolgung ontslagen of vrijgesproken;

3°. indien de vervolging of de opgelegde straf naar de wetgeving des Lands, waaraan de uitlevering wordt aangevraagd, verjaard is vóór de aanhouding van den opgeëischten persoon of, zoo er nog geene aanhouding heeft plaats gehad, vóór de oproeping om door de rechtbank te worden gehoord.

3. De uitlevering zal geen plaats hebben zolang de opgeëischte persoon in het land, waaraan de uitlevering wordt aangevraagd, vervolgd wordt ter zake van hetzelfde feit.

4. Indien de opgeëischte persoon vervolgd wordt of straf ondergaat wegens een ander misdrijf, dan dat waarvoor zijne uitlevering wordt aangevraagd, zal zijne uitlevering niet worden toegestaan, dan na afloop der vervolging ingesteld in het Land waaraan de uitlevering wordt aangevraagd en, ingeval van veroordeeling, nadat hij de hem

opgelegde straf zal hebben ondergaan of hem daarvan gratie zal zijn verleend. Indien evenwel, volgens de wetten van het Land dat de uitlevering aanvraagt, dat tijdsverloop de verjaring der vervolging ten gevolge zou kunnen hebben, zal zijne uitlevering worden toegestaan, tenzij er bijzondere redenen mochten aanwezig zijn die er zich tegen verzetten en ondergehoudenheid tot terugzending van den nitgeleverde, zoodra de vervolging in genoemd land zal zijn afgelopen.

5. De nitgeleverde persoon zal niet mogen worden vervolgd noch gestraft in het Land, waaraan de uitlevering is toegestaan, ter zake van een strafbaar feit niet in het tegenwoordig verdrag genoemd en vóór zijne uitlevering gepleegd, noch aan een derden Staat nitgeleverd zonder de toestemming van den Staat, die de uitlevering heeft toegestaan, tenzij hij de vrijheid hebbe gehad om het eerstgenoemde land weder te verlaten gedurende ééne maand nadat de tegen hem ingestelde vervolging zal zijn afgelopen en hij, in geval van veroordeeling, de hem opgelegde straf zal hebben ondergaan of hem daarvan gratie zal zijn verleend.

Hij zal evenmin mogen worden vervolgd of gestraft, ter zake van eenig strafbaar feit in het tegenwoordig verdrag genoemd en vóór de uitlevering gepleegd, zonder de toestemming der Regeering, die den nitgeleverde heeft overgegeven, en die, indien zij zulks wenschelijk acht, de overlegging zal kunnen vorderen van een der bescheiden in art. 7 van het tegenwoordig verdrag vermeld. Intusschen zal die toestemming niet noodig zijn, wanneer de beklagde uit eigen beweging zal hebben verzocht terecht te staan of zijn straf te ondergaan of wanneer hij binnen den bovengenoemden termijn het grondgebied van den Staat, waaraan hij is nitgeleverd, niet zal hebben verlaten.

6. De bepalingen van het tegenwoordig verdrag zijn niet toepasselijk op staatkundige misdrijven. Hij die, ter zake van een der in artikel 1 genoemde gemeene feiten, is nitgeleverd, kan derhalve in geen geval worden vervolgd of gestraft in den Staat, waaraan de uitlevering is toegestaan, ter zake van een staatkundig misdrijf door hem gepleegd vóór zijne uitlevering, noch van eenig feit met zoodanig staatkundig misdrijf samenhangende, tenzij hij de vrijheid hebbe gehad het land weder te verlaten gedurende ééne maand nadat de tegen hem ingestelde vervolging

zal zijn afgeloopen en hij, in geval van veroordeeling, de hem opgelegde straf zal hebben ondergaan of hem daarvan gratie zal zijn verleend.

7. De nitlevering zal worden aangevraagd langs diplomatieken weg en alleen toegestaan worden op vertoon van het oorspronkelijke of van een gewaarmerkt afschrift hetzij van een vonnis van veroordeeling, hetzij van eene beschikking tot in staat van beschuldigingstelling of van eene beschikking waarbij rechtsingang is verleend met bevel tot gevangenneming, hetzij van een bevel van gevangenneming, afgegeven in de vormen voorgeschreven door de wetgeving van den Staat, die de aanvraag doet, en waarbij het feit waarvan sprake is op zoodanige wijze wordt omschreven dat de Staat, waaraan de uitlevering wordt gevraagd, in staat zij te beoordeelen of het volgens zijne wetgeving een geval daarstelt in het tegenwoordig verdrag voorzien, alsmede vermeldende de op het feit toepasselijke strafbepaling.

Al deze stukken zullen behooren vergezeld te gaan van eene behoorlijk gewaarmerkte fransche vertaling.

8. De op en bij den opgeëischte in beslag genomen goederen zullen worden overgegeven aan den opeischenden Staat, indien de bevoegde macht van den Staat, waaraan de nitlevering wordt aangevraagd, de overgave daarvan heeft bevolen.

9. In afwachting van de aanvraag om nitlevering langs diplomatieken weg, zal de persoon, wiens uitlevering volgens het tegenwoordige verdrag kan gevraagd worden, voorloopig aangehouden worden op daartoe strekkend eveneens langs diplomatieken of consulaire weg tot den Minister van Buitenlandsche Zaken gerichte aanvraag, waarbij melding wordt gemaakt van het bestaan van een der bescheiden in artikel 7 vermeld.

De voorloopige aanhouding is onderworpen aan de vormen en de regels voorgeschreven door de wetgeving van den Staat, waaraan de uitlevering gevraagd wordt.

10. De vreemdeling, die krachtens de bepalingen van het voorgaand artikel voorloopig is aangehouden, zal, ten ware hij uit anderen hoofde behoorde in hechtenis te blijven, in vrijheid worden gesteld, indien niet, binnen twintig dagen na de dagteekening van het bevel van voorloopige aanhouding, de aanvraag tot uitlevering langs diplomatieken weg geschied is, onder overlegging der bescheiden bij het tegenwoordig verdrag voorgeschreven.

11. Wanneer, bij vervolging ter zake van een

gemeen misdrijf, eene der Regeeringen het hooren van getuigen, die zich in den anderen Staat bevinden, noodig oordeelt zal daartoe eene rogatoire commissie langs diplomatieken weg gezonden worden en zal daaraan gevolg gegeven worden, met inachtneming der wetten van het land, waar de getuigen zullen worden uitgenoodigd te verschijnen. Intusschen zal in spoedeisende gevallen eene rogatoire commissie rechtstreeks door de rechterlijke overheid in den eenen Staat kunnen worden toegezonden aan de rechterlijke overheid in den anderen Staat.

Elke rogatoire commissie strekkende tot aanvraag van een getuigenverhoor, zal van eene Fransche vertaling vergezeld moeten gaan.

12. Indien, in eene strafzaak een gemeen misdrijf betreffende, de persoonlijke verschijning van een getuige in het andere land noodig is of verlangd wordt, zal zijne Regeering hem verzoeken aan de tot hem te richten nitnoodiging gevolg te geven en, in geval hij daaraan voldoet, zullen hem reis- en verblijfkosten worden toegekend volgens de tarieven en reglementen van kracht in het land, waar het verhoor zal moeten plaats hebben, behoudens het geval dat de aanvragende Regeering het noodig zal achten hoogere schadevergoeding aan den getuige toe te kennen.

Een getuige van welke nationaliteit ook, die in een van beide Staten opperoepen vrijwillig voor de rechters van den anderen Staat verschijnt, zal aldaar niet kunnen worden vervolgd of aangehouden ter zake van vroeger door hem begane strafbare feiten of tegen hem wegens misdrijf nitgesproken veroordeelingen, zelfs niet onder voorwendsel van medeplichtigheid aan de feiten die het onderwerp uitmaken van het geding, waarin hij als getuige optreedt.

13. Wanneer in eene strafzaak een gemeen misdrijf betreffende, de confrontatie van misdadigers, gedetineerd in den anderen Staat, of wel de mededeeling van overtnigingsstukken of van bescheiden, welke zich in handen bevinden der autoriteiten van het andere land, nuttig of noodig zal worden geoordeeld, zal de daartoe strekkende aanvraag langs diplomatieken weg geschieden en zal daaraan gevolg gegeven worden, tenzij er bijzondere redenen mochten bestaan die er zich tegen verzetten en onder gehoudenheid tot terugzending van de misdadigers en van de stukken.

14. De doorvoer over het grondgebied van een der contracteerende Staten, van een door eene

derde Mogendheid aan de andere Partij uitgeleverden persoon, die niet behoort tot het land door hetwelk de doorvoer plaats heeft, zal worden toegestaan op het eenvoudig vertoon hetzij van het oorspronkelijke hetzij van een gewaarmerkt afschrift, van een der stukken genoemd in art. 7, mits het feit, waarop de nitlevering gegrond is, in het tegenwoordig verdrag vermeld zij en niet valle onder de bepalingen voorzien bij de artt. 2 en 6, en mits de doorvoer, wat het medegeleide betreft, geschiede met medewerking van beampten van het land dat den doorvoer over zijn grondgebied heeft toegestaan.

De kosten van doorvoer zullen komen voor rekening van den Staat die de nitlevering heeft aangevraagd.

15. De wederzijdsche Regeeringen doen over en weder afstand van alle aanvraag om terugbetaling van de kosten van onderhoud, van vervoer en andere die, binnen de grenzen van haar wederzijdsch grondgebied, zouden kunnen voortvloeien uit de uitlevering van beklagde, in staat van beschuldiging gestelde of veroordeelde personen, evenals van die voortvloeiende uit de tenuitvoerlegging van rogatoire commissiën, uit het vervoer en de terugzending van misdadigers ter confrontatie en uit de toezending en terugzending der overtuigingsstukken of der bescheiden.

Ingeval het vervoer over zee verkieslijk mocht worden geacht, zal de uit te leveren persoon worden overgebracht naar de haven aan te wijzen door den diplomatieken of consulaire agent van den Staat, die de uitlevering heeft aangevraagd, en op wiens kosten hij zal worden ingescheept.

16. Het tegenwoordig verdrag dat niet op de wederzijdsche koloniën van toepassing is, zal eerst in werking treden na verloop van zes weken na de uitwisseling der akten van bekrachtiging.

Het zal van kracht blijven tot zes maanden na verklaring in tegenovergestelden zin door eene der beide Regeeringen gedaan.

Het tegenwoordig verdrag zal worden bekrachtigd en de akten van bekrachtiging zullen zoodra mogelijk worden uitgewisseld.

Ten blijkde waarvan de wederzijdsche gevolmachtigden het tegenwoordig verdrag hebben ondertekend en van hunne zegels voorzien.

In dubbel opgemaakt te Belgrado den 28sten Februari 1896.
11den Maart

(L.-S.) (get.) B. E. SCHLEIFER.

„ „ ST. NOVAKOVITCH.

4 Januari 1897. BESLUIT, tot schorsing van het besluit van den gemeenteraad van *Tegneker* van 16 December 1896, tot verkoop van den op het raadhuis aldaar berustenden globebaker van 1607. S. 43.

Geschorst tot 1 Mei 1897.

4 Januari 1897. BESLUIT, tot uitvoering van art. 50 der Kieswet. S. 44.

IN NAAM VAN H. M. WILHELMINA, ENZ.
WIJ EMMA, ENZ.

Gelet op artikel 50 der wet van 7 September 1896 (*Staatsblad* n°. 154), tot regeling van het kiesrecht en de benoeming van afgevaardigden ter Eerste Kamer en Tweede Kamer der Staten-Generaal;

Op de gemeenschappelijke voordracht van de Ministers van Waterstaat, Handel en Nijverheid en van Binnenlandsche Zaken van 29 December 1896, n°. 3451 E, Posterijen en Telegraphie en van 31 December 1896, n°. 6166, afdeeling Binnenlandsch Bestuur;

Hebben goedgevonden en verstaan :

te bepalen, dat de omslagen met aangiften en stukken, welke ingevolge artikel 50 der bovengeschiede wet kosteloos per post door de belanghebbenden aan den burgemeester kunnen worden toegezonden, moeten dragen; boven aan de vóórzijde het opschrift: „Vrij van briefport ingevolge artikel 50 der kieswet” en in den linker benedenhoek de vermelding van den naam en de woonplaats van den afzender, gewaarmerkt door zijne handteekening.

De Ministers van Waterstaat, Handel en Nijverheid en van Binnenlandsche Zaken zijn belast met de uitvoering van dit besluit, dat in het *Staatsblad* en de *Staatscourant* zal worden opgenomen.

's Gravenhage, den 4den Januari 1897.

(get.) E M M A.

De Min. van Waterstaat, Handel en Nijverheid,

(get.) VAN DER SLEYDEN.

De Minister van Binnenlandsche Zaken,

(get.) VAN HOUTEN.

(*Uitgeg.* 15 Jan. 1897.)

8 Januari 1897. ARREST van den Hoogen Raad der Nederlanden, houdende beslissing dat door artikel 33a der wet tot regeling van den dienst en het gebruik der spoorwegen, gelijk dit is vastgesteld bij de wet van 10 Mei 1882 (*Staatsblad* n°. 66), aan de be-

stunners van een spoorwegdienst wel de verplichting wordt opgelegd om zoodanige, daar omschreven, voorzieningen aan te brengen als overeenkomstig den lokalen toestand, door het rijkstoezicht zullen worden aangewezen, doch dat hunne aansprakelijkheid jegens derden zich tevens bepaalt tot de naleving van dien last.

De Hooge Raad enz ;

Partijen gehoord ;

Gezien de stukken ;

Overwegende dat als middel van cassatie is voorgesteld : schending of verkeerde toepassing van de artt. 1401, 1402 en 1403 B. W. en van art. 33a der wet van 9 April 1875 (*Staatsblad* n°. 67), zooals dit artikel is vastgesteld bij de wet van 10 Mei 1882 (*Staatsblad* n°. 66), doordien bij het beklagde arrest is aangenomen, dat de bestuurders van spoorwegdiensten verplicht zijn tot het nemen der maatregelen, bedoeld in art. 33a voornoemd, wanneer door het spoorwegtoezicht geene voorzieningen zijn voorgeschreven, en dat dus de verplichting daartoe is eene zelfstandig op de bestuurders gelegde verplichting, en het initiatief niet van het spoorwegtoezicht behoef uit te gaan ;

O. dat ten deze vaststaat :

1°. dat de eischeresse in cassatie door den nu verweerder is aangesproken tot schadevergoeding ter zake van een brand, gewoed hebbende in zijne, ten noorden van den door de eischeresse geëxploiteerden Staatsspoorweg Utrecht—Arnhem, in de gemeente Driebergen gelegen bosschen, welke volgens verweerder daar is ontstaan door overslaan van een brand op dien spoorweg, en de grond voor aansprakelijkstelling van de eischeresse wordt ontleend aan de eerste zinsnede van het in het middel aangehaalde art 33a, in 1882 aan de wet van 1875 op den dienst en het gebruik der spoorwegen toegevoegd, welke zinsnede luidt : „waar de spoorweg is aangelegd door of langs bosch-, veen- of heidegronden of gronden met andere licht brandbare gewassen begroeid, zorgen bestuurders der spoorwegdienst, dat het terrein van den spoorweg door het graven van slooten, het omspitten of het bedekken met onbrandbare stoffen van eene doorgaande strook gronds, of door eenig ander middel van de aangrenzende eigendommen wordt afgescheiden, aldus dat, bij het ontstaan van brand op het terrein van den spoorweg, de brand zich niet op de aangrenzende eigendommen uitbreidt” ;

2°. dat de nu eischeresse beweerd heeft de niet-

ontvankelijkheid dezer vordering o. a. op grond dat de bestuurders niet verplicht zijn om maatregelen, als in voormelde bepaling bedoeld, te nemen zonder voorschriften van het Rijkstoezicht op de spoorwegen, daar op voormelde bepaling volgt eene tweede zinsnede, luidende : „Op het maken en instandhouden van deze voorzieningen zijn art. 13, het 1° lid van art. 14 en art. 15 van toepassing” ;

3°. dat de rechtbank te Utrecht, met verwerping van dat verweer, den nu verweerder heeft toegelaten tot bewijs door getuigen omtrent den feitelijken grondslag zijner vordering, en deze interlocutie, met eene geringe voor de beslissing in cassatie onverschillige wijziging, is bevestigd bij het arrest, waartegen het tegenwoordig beroep is gericht ;

O. dat alreeds dadelijk in het oog valt, dat, indien de eerste zinsnede bevat eene onbepaalde aansprakelijkstelling om te zorgen, dat in de aldaar aangeduide streken een op het terrein van den spoorweg ontstaande brand zich niet uitbreide op de aangrenzende eigendommen, de opsomming van hiertoe strekkende middelen doelloos wordt, en deze daarentegen eene gezonde verklaring vindt bij de opvatting, dat aan de bestuurders wel de verplichting wordt opgelegd om zoodanige voorzieningen aan te brengen als overeenkomstig den lokalen toestand door het Rijkstoezicht zullen worden aangewezen, doch tevens hunne aansprakelijkheid jegens derden zich bepaalt tot de naleving van zoodanigen last ;

dat dusdanige uitlegging zich almede hierdoor aanbeveelt, dat de aanhef der eerste zinsnede de verplichting tot voorzorgsmaatregelen afhankelijk stelt van het bezet zijn der aangrenzende gronden met licht brandbare gewassen, waardoor die verplichting, althans gedeeltelijk, afhankelijk van het beleid der naburen, en het weinig aannemelijk voorkomt dat, wanneer de nabuur zijnen grond met een licht brandbaar gewas beteelt, daaruit onmiddellijk en vóór eenigen last van hoogerhand eene verplichting tot het maken van werken op den spoorweg voor de ondernemers zou ontstaan ;

dat bovendien 's Hof's stelsel van zelfstandige en onbepaalde aansprakelijkheid krachtens het 1° lid de bestuurders ten koste der billijkheid blootstelt aan het gevaar, dat indien de Raad van Toezicht bepaalde maatregelen heeft voorgeschreven, die door hen — krachtens art. 33a, 2° lid, daartoe onder strafbedreiging gehouden — zijn uitgevoerd, en daarna een brand zich tot de aangrenzende eigendommen uitbreidt, de burgerlijke rechter hen toch nog aansprakelijk zal verklaren, omdat naar

zijne overtuiging een andere (wellicht zelfs met den last van het Staattoezicht onvereenigbare) voorzorgsmaatregel noodig was geweest;

O. ten slotte, dat de voorafgaande wetsuitlegging strookt met de herhaalde uitspraken der Regeering bij de voorbereiding en openbare behandeling van het wetsvoorstel;

dat reeds bij de Memorie van Toelichting werd verklaard, dat de te nemen maatregelen zouden bestaan in zoodanige middelen, als daardoor, naar het oordeel van het Staattoezicht, het spoorwegterrein op voldoende wijze van de aangrenzende eigendommen werd afgescheiden, en het daarom voldoende was, die middelen in algemeene beoordeelingen te omschrijven, en de beoordeeling van het in elk bijzonder geval voor te schrijven middel over te laten aan dat toezicht;

dat bij de Memorie van Beantwoording het denkbeeld van sommige kamerleden, om hetgeen bestuurders zouden hebben te verrichten, reeds vooruit nader te bepalen, op denzelfden grond is afgekeurd;

dat eindelijk bij de beraadslaging in de Tweede Kamer de Minister van Justitie, besprekende de verhouding van het nieuwe artikel tot de civiele actie van beschadigde grondeigenaars, de noodzakelijkheid heeft betoogd om naast de gehoudenheid der spoorwegondernemers uit het Burgerlijk Wetboek preventieve politieemaatregelen te stellen, en de door het voorstel op de bestuurders te leggen verplichting heeft omschreven als gehoudenheid om te doen datgeen wat hun tot voorkoming van brand zou worden voorgeschreven;

O. dat dus het Hof, door, op het hooger beroep van de interlocutie der rechtbank, deze niet te vernietigen, art. 33a meergemeld verkeerd toegepast, en de overige in het midden aangehaalde artikelen geschonken heeft;

Rechtdoende:

Vernietigt het arrest den 24 Jan. 1896 door het gerechtshof te Amsterdam tusschen partijen gewezen;

En krachtens art. 105 R. O. doende wat het Hof had behooren te doen:

Vernietigt het in deze zaak den 2 Jan. 1895 door de arrondissements-rechtbank te Utrecht gewezen vonnis;

Verklaart den nu verweerder, oorspronkelijk eischer, niet-ontvankelijk in zijne bij dagvaarding van 13 November 1893 ingestelde rechtsvordering, en veroordeelt hem in de kosten van het geding zoo in eersten aanleg als in appèl en cassatie.

14 Januari 1897. BESLUIT, tot vaststelling van eene instructie voor de ambtenaren, bedoeld in art. 7 der Stoomwet (wet van 15 April 1896, *Staatsblad* n°. 69). S. 45.

IN NAAM VAN H. M. WILHELMINA, ENZ.

WIJ EMMA, ENZ.

Op de voordracht van den Minister van Waterstaat, Handel en Nijverheid van 14 November 1896, L^a F, afdeling Arbeid en Fabriekswezen;

Gelet op art. 15 der Stoomwet (wet van den 15 April 1896, *Staatsblad* n°. 69), alsmede op het Koninklijk besluit van 19 October 1896 (*Staatsblad* n°. 163);

Den Raad van State gehoord (advies van den 29 December 1896, n°. 16);

Gezien het nader rapport van voornoemden Minister van 11 Januari 1897, L^a K, afdeling Arbeid en Fabriekswezen;

Hebben goedgevonden en verstaan:

Vast te stellen de navolgende bepalingen, welke de instructie der in art. 7 der Stoomwet bedoelde ambtenaren zullen uitmaken.

Art. 1. Voor de uitoefening van het bij de Stoomwet voorgeschreven toezicht wordt het Rijk verdeeld in vijf districten, waarvan het 1ste omvat de provinciën Limburg, Noord-Brabant en Zeeland; het 2de de provincie Zuid-Holland; het 3de de provincie Noord-Holland, benevens het niet tot eenige provincie behorende watergebied des Rijks; het 4de de provinciën Utrecht en Gelderland; het 5de de provinciën Overijssel, Drenthe, Friesland en Groningen.

2. Het toezicht op den dienst van het stoomwezen wordt onder den Minister van Waterstaat, Handel en Nijverheid opgedragen aan een Hoofd-ingenieur.

3. Het in art. 1 bedoelde toezicht wordt in ieder district uitgeoefend door de in dat district werkzaam gestelde ambtenaren, bedoeld in art. 7 der Stoomwet, onder leiding van een door den Minister van Waterstaat, Handel en Nijverheid, met in achtneming van het bepaalde bij het 3de lid van art. 48 van het Koninklijk besluit van 19 October 1896 (*Staatsblad* n°. 163), uit hen aangewezen hoofd van het district.

De hoofden der districten gedragen zich in de uitoefening hunner bediening naar de bevelen, hnn tot dat einde door den Minister gegeven.

De overige ambtenaren zijn verplicht, de bevelen van het hoofd van het district, waarin

zij werkzaam zijn gesteld, op te volgen en hem zoowel schriftelijk als mondeling alle verlangde inlichtingen te verstrekken.

4. De Minister wijst aan in welk district de ambtenaren, bedoeld in art. 7 der Stoomwet, werkzaam zullen zijn, alsmede hunne standplaatsen.

5. De ambtenaren, bedoeld in art. 7 der Stoomwet, leggen bij de aanvaarding hunner bediening in handen van Onzen Commissaris in de provincie, waar zij krachtens hunne aanstelling verblijf houden, den eed of de belofte af, dat zij de plichten hunner bediening getrouw zullen vervullen.

6. De ambtenaren, bedoeld in art. 7 der Stoomwet, bekleeden geen ander ambt of andere bediening zonder de toestemming van den Minister.

De ambtenaren, werkzaam onder de bevelen van een hoofd van een district, verleen hunne diensten niet aan derden dan met diens toestemming; de hoofden der districten niet dan met toestemming van den Minister.

7. De Hoofdingenieur houdt toezicht op de verrichtingen der overige ambtenaren, bedoeld in art. 7 der Stoomwet, die verplicht zijn hem, zoowel schriftelijk als mondeling, alle verlangde inlichtingen te verstrekken.

Hij doet de door hem noodig geachte voorstellen en dient den Minister desgevraagd van bericht en advies.

Hij bezoekt de verschillende districten, zoo dikwijls hij zulks in het belang van den dienst noodig oordeelt, waarbij hij zich in ieder district door een der aldaar werkzaam gestelde ambtenaren, door hem aan te wijzen, kan doen vergezellen.

8. Jaarlijks vóór Mei zendt de Hoofdingenieur aan den Minister een verslag betreffende de werking en toepassing van de wettelijke voorschriften, van de instructie en den gang van den dienst in al de districten, benevens statistieke opgaven en eene beoordeeling der overige ambtenaren, bedoeld in art. 7 der Stoomwet.

9. De hoofden der districten zijn, ieder voor hun district, gemachtigd de reizen te doen, tot het onderzoeken der stoomtoestellen noodzakelijk.

Desgevorderd strekken zij die machtiging tot de onder hunne bevelen staande ambtenaren uit met gelijk doel.

Zij dragen zorg, dat gedurende hunne dienstreizen de plaats van hun verblijf zoo noodig aan de post- en telegraafkantoren hunner standplaats bekend zij.

Zij zenden na afloop van elk kwartaal door tusschenkomst van den Hoofdingenieur aan den Minister een volledigen staat der ontwerp-akten van vergunning, door hen aan den Minister overgelegd, welke staten na invulling van de dagteekeningen der definitieve akten van vergunning worden teruggezonden.

10. De hoofden der districten regelen de werkzaamheden der onder hunne bevelen staande ambtenaren.

11. De hoofden der districten zorgen in hun district voor nauwkeurige invulling van een register van stoomtoestellen, waarin vermeld worden de tijd en plaats, waarop elk stoomtoestel is onderzocht en beproefd, en tot welke bevinding elk onderzoek en elke beproeving geleid hebben. Daarin wordt tevens aanteekening gehouden van den dag, waarop de voorloopige en de definitieve akten van vergunning zijn uitgereikt en van dien, waarop eene akte van vergunning is ingetrokken. Een exemplaar van ieder dier registers berust bij den Hoofdingenieur, die voor de noodige aanvulling zorg draagt, waartoe de hoofden der districten op door hem te bepalen tijdstippen de noodige opgaven verstrekken. Het model van genoemd register wordt vastgesteld door den Minister.

12. Het onderzoek en de beproeving van stoomtoestellen geschieden door een der in art. 7 van de Stoomwet bedoelde ambtenaren, werkzaam in het district, waarin de plaats gelegen is, waar het toestel voor het onderzoek en de beproeving gereed staat.

Is een stoomtoestel bestemd om in een ander district te worden geplaatst, dan deelt het hoofd van het district, waar het onderzoek en de beproeving plaats hadden, den uitslag daarvan mede aan zijn ambtgenoot in het district, waar het stoomtoestel zal worden geplaatst.

Indien het onderzoek en de beproeving van een vervoerbaren stoomketel, bedoeld in art. 14 van het Koninklijk besluit van 19 October 1896 (*Staatsblad* n°. 163) hebben plaats gehad in een ander district, dan dat, waar de eigenaar van den ketel woont, dan doet het hoofd van het district, waar het onderzoek en de beproeving zijn geschied, gelijke mededeeling aan zijn ambtgenoot in het district, waar de eigenaar woont.

13. Bij het inwendig onderzoek van stoomtoestellen wordt door den daarmede belaste ambtenaar er op gelet, of:

1°. het toestel behoorlijk is gereinigd van

ketelsteen of andere stoffen, vooral ter plaatse, waar de plaat in aanraking komt met de verbrandingsproducten;

2°. langs de klinknaden inteeringen of groeven zijn ontstaan of bladders of putten in de volle plaat, welke hij zoo doenlijk met den hamer, hetzij inwendig, hetzij uitwendig, heeft te toetsen of op de twijfelachtige plaatsen te boren, om de dikte te onderzoeken;

3°. de klinknaden boven de vuurplaatsen op de nagelgaten ingescheurd zijn, of dat aan de laschnaden zich gebreken vertoonen;

4°. de verbinding van den romp met eindvlakken of stoomkasten, of der eindvlakken met de binnenkanalen, gekraakt of gegroefd is;

5°. de plaat van den romp door het lekken der flenzen van de veiligheidstoestellen geleden heeft;

6°. deelen vervormd zijn;

7°. de steunijzers verteerd of gebroken zijn;

8°. de gemeenschap van den ketel met de waterpeiltoestellen, voeding- en spuijkransen door aanslag van ketelsteen niet verhinderd is;

9°. de smeltbare propfen in goed onderhouden staat zijn;

10°. de veiligheidskleppen en de belasting voldoende speling in de geleiding hebben of niet klemmen;

11°. de belasting dezer kleppen nog overeenstemt met die, in de akte van vergunning vermeld.

14. De manometers, noodig ten behoeve van het in art. 1 bedoelde toezicht, alsmede de stempels, dienende tot het stempelen der boutjes, bedoeld in art. 8 van het Koninklijk besluit van 19 October 1896 (*Staatsblad* n°. 163), worden door de hoofden der districten aangeschaft en de daarop vallende kosten aan het Rijk in rekening gebracht. Eveneens brengen zij aan het Rijk in rekening de kosten, door hen gemaakt ten behoeve van het onderhoud of de herstelling dezer werktuigen.

De bovenbedoelde manometers worden door hen ter verificatie opgezonden aan den Hoofdingenieur ten minste eenmaal 's jaars en voorts telkens na het voorkomen van omstandigheden, die foutieve aanwijzing kunnen doen vermoeden of veroorzaken.

Ten opzichte van het tijdstip van het onderzoek wordt met den Hoofdingenieur in overleg getreden.

15. Blijkt na een nader onderzoek of eene nadere beproeving van een stoomtoestel, dat tegen

het verdere gebruik daarvan geen bezwaar bestaat, dan stelt de ambtenaar, door wien het onderzoek of de beproeving heeft plaats gehad, eene desbetreffende aantekening in een der vakken van de in art. 11 en 69 van het Koninklijk besluit van 19 October 1896 (*Staatsblad* n°. 163) bedoelde aantekeningslijst, welke bij het stoomtoestel behoort, met vermelding van dag en plaats, waarop het onderzoek of de beproeving is geschied. De aantekening wordt door hem ondertekend.

Indien op eene aantekeningslijst geen plaats meer is voor eene dergelijke aantekening, dan reikt hij tegen teruggave van deze lijst eene nieuwe door het hoofd van het district gewaarmerkte uit, nadat het hoofd der lijst is ingevuld.

Alvorens eene aantekening op eene aantekeningslijst te stellen, overtuigen zich de daarmede belaste ambtenaren, of de lijst behoort bij het stoomtoestel, op hetwelk de aantekening betrekking moet hebben.

16. Indien een der in het Koninklijk besluit van 19 October 1896 (*Staatsblad* n°. 163) genoemde gevallen aanwezig is, waar in eene akte van vergunning kan worden ingetrokken, dan wordt hiervan door het bevoegde hoofd van het district onder overlegging van zijn advies ten deze aan den Minister kennis gegeven. Is het hoofd van het district van oordeel, dat tot intrekking der akte moet worden overgegaan, dan voegt hij dat stuk zoo mogelijk bij zijn advies.

17. De ambtenaren, bedoeld in art. 7 der Stoomwet, verstrekken aan de in dat artikel bedoelde commissie alle inlichtingen, welke door haar worden verlangd.

Zij zijn, indien de commissie het verlangt, tegenwoordig bij het onderzoek, doch niet bij de raadpleging der commissie, wanneer een hunner uitspraken of handelingen aan haar oordeel is onderworpen.

18. De ambtenaren, bedoeld in art. 7 der Stoomwet, behoeven voor elke afwezigheid van hunne standplaats, die niet met den dienst in betrekking staat, en langer dan acht dagen duurt, de vergunning van den Minister.

Het hoofd van een district is bevoegd, aan de ambtenaren, onder zijne bevelen werkzaam, een verlof tot afwezigheid van ten hoogste vier dagen te verleenen, of zelf te nemen, mits daarvan kennis gevende aan den Hoofdingenieur.

Tot afwezigheid van langer dan vier en niet langer dan acht dagen kan de Hoofdingenieur aan de overige in art. 7 der Stoomwet bedoelde

ambtenaren verlof verleenen, en zelf zulk een verlof nemen, mits hiervan kennis gevende aan den Minister.

De aanvragen om verlof tot afwezigheid van de ambtenaren, onder de bevelen van een hoofd van een district werkzaam, geschieden door diens tusschenkomst, zoo zij aan den Hoofdingenieur zijn gericht; indien zij aan den Minister zijn gericht tevens door die van den Hoofdingenieur. De aanvragen om verlof van de hoofden der districten aan den Minister geschieden door tusschenkomst van den Hoofdingenieur.

19. Wordt den ambtenaren, bedoeld in art. 7 der Stoomwet, de toegang geweigerd tot de plaatsen tot welke zij krachtens art. 16 dier wet vrijen toegang hebben, dan roepen zij de hulp in van den burgemeester der gemeente, of van eenen anderen ter plaatse bevoegden hulpofficier van justitie.

20. De ambtenaren, bedoeld in art. 7 der Stoomwet, zenden de door hen krachtens art. 22 of 26 dier wet opgemaakte processen-verbaal aan den bevoegden ambtenaar van het Openbaar Ministerie. Gelijkijdig doen zij een uittreksel uit het proces-verbaal — de ambtenaren, onder de bevelen van een hoofd van een district werkzaam, door diens tusschenkomst — toekomen aan den Hoofdingenieur, die het aan den Minister overlegt.

Op gelijke wijze wordt zoo mogelijk het gevolg, dat het proces-verbaal gehad heeft, ter kennis van den Minister gebracht.

21. Indien aan een der ambtenaren, bedoeld in art. 7 der Stoomwet, overeenkomstig art. 3 van het Koninklijk besluit van 19 October 1896 (*Staatsblad* n°. 163) het onderzoek en de beproeving van een stoomketel in het buitenland is opgedragen, bepaalt hij in overleg met den aanvrager der akte van vergunning het tijdstip, waarop het onderzoek en de beproeving zullen plaats hebben, en geeft van zijn vertrek aan den Hoofdingenieur kennis; indien hij onder de bevelen van een hoofd van een district werkzaam is, door diens tusschenkomst.

22. Dit besluit treedt in werking op den tweeden dag na de dagteekening van het *Staatsblad* en van de *Staatscourant*, waarin het geplaatst is.

De Minister van Waterstaat, Handel en Nijverheid is belast met de uitvoering van dit besluit, dat gelijkijdig in het *Staatsblad* en in de *Staatscourant* zal worden geplaatst en waarvan afschrift

zal worden gezonden aan den Raad van State en aan de Algemeene Rekenkamer.

's Gravenhage, den 14den Januari 1897.

(get.) E M M A.

De Minister van Waterstaat, Handel en Nijverheid,

(get.) VAN DER SLEJDEN.

(*Uitgeg.* 22 Jan. 1897.)

15 Januari 1897. ARREST van den Hoogen Raad der Nederlanden, houdende beslissing dat met de in art. 180 in verband met art. 179a der gemeentewet aan burgemeester en wethouders toegekende bevoegdheid om geheel op eigen gezag oogenblikkelijk te handelen, is onvereinigbaar de bevoegdheid van den president der arrondissementsrechtbank om bij die handeling tusschen te komen en op grond van een privaatsrecht van hem, tegen wien zij is gericht, die handeling voorloopig te verbieden, zulks zonder onderscheid tusschen spoedeisende en niet spoedeisende gevallen.

De Hooge Raad enz.,

Partijen gehoord;

Gezien de stukken;

Overwegende dat als middel van cassatie is aangevoerd: schending en verkeerde toepassing van art. 153 der Grondwet, de artt. 2, 53 en 69 R. O., art. 156 j°. 253, 289 en 292 B. R., en art. 180 der gemeentewet, door te verstaan, dat de president der arrondissementsrechtbank te Haarlem, op 19 Febr. jl. jageerende tusschen partijen was onbevoegd om daarover te beslissen, niet omdat de zaak zelve niet vatbaar was om in kort geding behandeld te worden, maar *uit hoofde van het onderwerp des geschils*, en zulks niettegenstaande feitelijk vaststond, dat geint. (oorspronkelijk eischeresse, thans eischeresse in cassatie) vroeg handhaving van een burgerlijk recht, immers handhaving van den bestaanden toestand totdat door den rechter einduitspraak zou zijn gedaan over haar recht en bereids door burgemeester en wethouders van Haarlem uitvoering was gegeven aan art. 180 der gemeentewet en reeds zoodanige maatregel was genomen, dat naar 's Hof's eigen beslissing voor geint. de zeer gerechtvaardigde vrees bestond, dat eene verdere daad zou worden gepleegd, waardoor het recht van eischeresse (thans eischeresse in cassatie) zou worden verkort, terwijl juist de rechtsmacht van den president der rechtbank in kort geding medebrengt, dat van hem eene be-

slissing bij voorraad kan worden gevraagd vóór dat de eigenlijke rechtsstrijd is aangevangen, en terwijl voorts art. 180 der gemeentewet wel in het algemeen de bevoegdheid geeft aan burgemeester en wethouders om handelend op te treden zonder voorafgaand rechterlijk vonnis, maar geenszins medebrengrt, dat tegen zoodanige administratieve handeling geen enkel civielrechtelijk middel zou openstaan, en de burgerlijke rechter ongetwijfeld bevoegd en verplicht is om een ingezetene in zijne burgerlijke rechten te handhaven en te beschermen, wanneer deze door de voorgenomen en aangekondigde uitvoering eener verordening door burgemeester en wethouders worden verkort en aangetast;

O. dat, gelijk in deze feitelijk vaststaat, de eischeresse de „Nadorstlaan” — welke in art. 12 der algemeene politie-verordening voor Haarlem onder de straten en wegen van de 4^e afdeling dier gemeente wordt vermeld — heeft afgesloten met schutting en hek, waarvan alsnu burgemeester en wethouders met het oog op het verbod van art. 29 dier verordening om straten of wegen geheel of gedeeltelijk af te sluiten of te versperren, de opruiming hebben verlangd, terwijl, toen deze niet volgde, burgemeester en wethouders den 15 Februari 1896, naar aanleiding van het tweede lid van art. 180 der gemeentewet, de eischeresse hebben gewaarschuwd, dat zij, indien voormelde schutting en hek, niet vóór den 19den dier maand van harentwege was opgeruimd, gebruik zouden maken van de hun bij evengemeld artikel toegekende bevoegdheid om een en ander ten haren koste te doen wegnemen;

O. dat, op de alsnu door de eischeresse, beweerende dat zij de Nadorstlaan als niet openbaren weg bezit, tegen de gemeente Haarlem in den persoon van haren burgemeester voor den president der rechtbank in kort geding gebrachte vordering, deze de gedaagde heeft veroordeeld om hare handen af te houden van bovengenoemde afsluitingen, totdat over het recht van partijen door den bevoegden rechter bij uiterlijk gewijsde zou zijn uitspraak gedaan, en de eischeresse is gemachtigd om, bijaldien de gedaagde in strijd met de uitspraak van den president tot de slooperij en opruiming dier afsluitingen mocht overgaan, haar die feitelijkheden desnoods met behulp van den sterken arm te beletten; maar dat het gerechtshof te Amsterdam, op het hooger beroep van den nu verweerder, die voorloopig uitvoerbaar verklaarde uitspraak heeft vernietigd

en voorts heeft verstaan dat de president uit hoofde van het onderwerp des geschils was onbevoegd daarover te beslissen;

En alsnu ten aanzien van het tegen dit arrest voorgestelde cassatiemiddel:

O. dat bij art. 180 der gemeentewet aan burgemeester en wethouders, als bij art. 179 letter *a* dier wet met het nitvoeren der verordeningen van den Raad belast, de onder vroeger recht betwiste bevoegdheid is verleend tot het, desnoods ten koste der overtreders doen wegnemen, beletten of verrichten van hetgeen in strijd met die verordeningen wordt daargesteld, ondernomen of nagelaten;

O. dat hiermede, ook blijkens de geschiedenis der wetsbepaling, is bedoeld om door burgemeester en wethouders ter handhaving der plaatselijke verordeningen door politimaatregelen *oogenblikkelijk*, en dus zonder voorafgaand besluit van den raad of rechterlijk vonnis, te doen voorzien, ingeval onwil of nalatigheid der ingezetenen aan de gemeente nadeel zou brengen of kunnen brengen, omtrent welk een en ander het oordeel uit den aard der zaak aan burgemeester en wethouders is gelaten;

O. dat met bedoelde bevoegdheid van burgemeester en wethouders, om geheel op eigen gezag en oogenblikkelijk te mogen handelen, is onvereenigbaar bevoegdheid van den president in kort geding om bij die handeling tusschen te komen en op grond van een privaatrecht van hem tegen wien zij is gericht, die handeling voorloopig te verbieden en hiermede het, bij art. 180 voormeld bedoelde en door burgemeester en wethouders beoogde, door de daad uitvoeren der verordening te schorsen, totdat omtrent het recht van partijen bij rechterlijk eindgewijsde zou zijn beslist;

O. dat evengemeld artikel aan burgemeester en wethouders in spoedeisende gevallen (waaroontrent hun noodwendig het oordeel verblijft) de bevoegdheid verleent zonder voorafgaande waarschuwing van den belanghebbende te handelen, en dat, vermits in die gevallen voorziening in kort geding veelal *feitelijk* onmogelijk zal wezen, zij ook *rechten* geacht mag worden door den wetgever niet te zijn bedoeld, terwijl voorts onaanneemelijk is, dat de tusschenkomst van den president bij bedoelde handelingen van het administratief gezag, uitgesloten in spoedeisende gevallen, daarentegen door den wetgever zou zijn toegelaten in gevallen waarin, als niet

spoedeischend, voorafgaande waarschuwing is voorgeschreven, vermits toch dit voorschrift niet bedoelt om in deze gevallen de bevoegdheid van burgemeester en wethouders te maken tot eene andere en mindere, aan tusschenkomst van den president in kort geding onderworpen, en dan ook zoodanige waarschuwing niet strekt om, gelijk de eischeresse beweerde, den gewaarschuwde de gelegenheid te geven om zoodanige tusschenkomst in te roepen, maar enkel om hem alsnog de gelegenheid te geven zelf te doen wat, bij gebreke daarvan, door burgemeester en wethouders zal geschieden;

O. dat het nu wel mogelijk is, dat door de handeling op grond van art. 180 der gemeentewet gepleegd, schade onrechtmatig wordt toegebracht aan een particulier, die alsdan deswege eene burgerlijke rechtsvordering bij den bevoegden rechter zal vermogen aanhangig te maken, maar dit niets afdoet tegen de bevoegdheid van burgemeester en wethouders, om die handeling op eigen gezag krachtens gemelde wetsbepaling te volbrengen, en niets afdoet tegen de onbevoegdheid van den president in kort geding om bij het plegen van zoodanige administratieve handeling tusschen te komen, vermits de door eischeresse tegengeworpen regel, dat wie zijn recht mag handhaven door eene actie, ook bevoegd is tot de voorziening en référé, noodwendig uitzondering lijdt daar, waar het, gelijk in de gevallen, bedoeld in art. 180 der gemeentewet, eene administratieve handeling geldt, welke de wetgever in het openbaar belang verlangt zonder belemmering te doen geschieden;

O. dat om vorenstaande redenen, overeenstemmende met den eersten grond waarop 's Hof's beslissing steunt, de uitgesproken onbevoegdverklaring van den president in kort geding moet worden gehandhaafd, en alzoo een onderzoek omtrent de andere gronden, in het arrest vermeld, en omtrent hetgeen daartegen door de eischeresse werd aangevoerd, nutteloos, en het voorgestelde middel van cassatie onaannemelijk is;

Verwerpt het beroep;

Veroordeelt de eischeresse in de kosten van cassatie.

18 Januari 1897. CIRCULAIRE van den Commissaris der Koningin in de provincie Drenthe, betreffende art. 16 n°. 6 van het besluit van 10 November 1892, S. 253 (Inkwartieringen enz.)
1897.

Bij art. 16 van het Koninklijk besluit dd. 10 November 1892 (*Staatsblad* n°. 253), zooals dit is gewijzigd bij Koninklijk besluit dd. 5 Augustus 1895 (*Staatsblad* n°. 147) is sub 6°. o. m. bepaald dat op de verzamellijst model litt. B niet worden vermeld de paarden van eigenaars die slechts één paard bezitten, wanneer dit *niet* valt in de 1ste of de 2de klasse van paarden, waarvoor belasting is verschuldigd.

Daar de nieuwe wet op de personeele belasting, op 1 Januari l.l. in werking getreden, geene indeeling van paarden in klassen kent, heb ik den Minister van Oorlog verzocht, mij te willen inlichten, hoe, met het oog op de in dit jaar te houden keuring, de bepaling van art. 16 sub 6°. vermeld, bij het invullen der formulieren model litt. A en bij het opmaken der verzamellijst model litt. B moet worden toegepast.

In antwoord daarop deelde de Minister mij bij schrijven van 12 dezer, Iide Afdeling n°. 22, na ter zake het gevoelen van zijnen ambtgenoot van Binnenlandsche Zaken te hebben ingewonnen, mede, dat al is in de wet op de personeele belasting van 16 April 1896 (*Staatsblad* n°. 72) de verdeling der paarden in klassen vervallen, bij de voor 1897 uitgeschreven paardenkeuring de bepaling van art. 16 sub 6°. voormeld moet worden uitgevoerd overeenkomstig hare bewoordingen en bedoeling en alzoo beschouwd in verband met de op het tijdstip der vaststelling geldende belastingbepalingen.

Dienovereenkomstig zullen dus bij het opmaken der lijsten moeten worden uitgezonderd de paarden van eigenaren die slechts één paard bezitten, wanneer dit paard niet valt in eene der categoriën van paarden die bij de wet van 29 Maart 1833 (*Staatsblad* n°. 4) in de eerste of in de tweede klasse waren gerangschikt.

19 Januari 1897. BESLUIT, houdende vrijstelling van briefport.

IN NAAM VAN H. M. WILHELMINA, ENZ.
WIJ EMMA, ENZ.

Gelet op artikel 1 van het Koninklijk besluit van 19 December 1892 (*Staatsblad* n°. 284);

Op de voordracht van den Minister van Waterstaat, Handel en Nijverheid, dd. 15 Januari ll., n°. 133e, Post en Tel.;

Hebben goedgevonden en verstaan:

Vrijstelling van port te verleen voor de briefwisseling over dienstzaken van den voorzitter, de leden en den secretaris van den militairen pen-

sioenraad onderling, alsmede voor die van genoemden raad met alle ambtenaren en autoriteiten en voorts met alle bijzondere personen, voor zoover de belangen van den dienst dit vorderen.

De Minister van Waterstaat, Handel en Nijverheid is belast met de uitvoering van dit besluit, waarvan afschrift zal worden gezonden aan de Ministers van Financiën, Marine en Oorlog.

's Gravenhage, den 19den Januari 1897.

(get.)

EMMA.

De Minister van Waterstaat, Handel en Nijverheid,

(get.)

VAN DER SLEJDEN.

21 Januari 1897. BESLUIT, tot vaststelling van eenen algemeen maatregel van bestuur, als bedoeld bij artikel 4 der Arbeidswet. S. 46.

IN NAAM VAN H. M. WILHELMINA, ENZ.

WIJ EMMA, ENZ.

Op de voordracht van den Minister van Waterstaat, Handel en Nijverheid van 28 November 1896, I. A. F., afdeling Arbeid en Fabriekswezen;

Overwegende, dat het noodzakelijk is het Koninklijk besluit van 15 Juli 1891 (*Staatsblad* n°. 147), zooals dit bij de Koninklijke besluiten van 11 Augustus 1892 (*Staatsblad* n°. 199) en van 3 Februari 1893 (*Staatsblad* n°. 47) is gewijzigd en aangevuld, te herzien;

Gezien art. 4 der Arbeidswet (wet van 5 Mei 1889, *Staatsblad* n°. 48, gewijzigd door de wet van 20 Juli 1895, *Staatsblad* n°. 138);

Den Raad van State gehoord (advies van den 5 Januari 1897, n°. 8);

Gezien het nader rapport van genoemden Minister van 19 Januari 1897, I. A. D., afdeling Arbeid en Fabriekswezen;

Hebben goedgevonden en verstaan:

Met intrekking van de Koninklijke besluiten van 15 Juli 1891 (*Staatsblad* n°. 147) en van 11 Augustus 1892 (*Staatsblad* n°. 199), vast te stellen de navolgende bepalingen:

Art. 1. Het is verboden in fabrieken en werkplaatsen een persoon beneden zestien jaren of eene vrouw arbeid te doen verrichten:

A. aan drijfwerk, dat in beweging is, als:

1. smeren, reinigen, onderzoeken, herstellen;
2. drijfriemen, touwen of kettingen inkorten of herstellen;
3. drijfriemen, touwen of kettingen opleggen of afnemen, tenzij, voor wat drijfriemen betreft, deze niet breeder zijn dan 55 m.M. en het op-

leggen en afnemen geschiedt, zonder dat de daaraan werkzame persoon den vloer verlaat;

B. aan in gang zijnde werktuigen, wanneer die arbeid gevaar kan veroorzaken, als: smeren, reinigen, onderzoeken, herstellen.

Als arbeid, welke gevaar kan veroorzaken, wordt beschouwd:

1. die, welke als zoodanig door den bevoegden inspecteur is aangewezen;

2. die, welke verricht wordt door personen beneden zestien jaren of door vrouwen, dragende wijde mouwen, hals- of hoofddoeken met loshangende slippen, mutsen met loshangende slippen of banden of losse boezelaars;

C. aan in rust zijnde werktuigen, wanneer die arbeid gevaar kan veroorzaken, als: smeren, reinigen, onderzoeken, herstellen, zoolang het drijfwerk, waardoor die werktuigen in beweging plegen te worden gebracht, nog in gang is.

Dit verbod geldt evenwel niet, indien de werktuigen behoorlijk afgekoppeld of zoodanig vastgezet zijn, dat zij alleen door eene onvoorziene omstandigheid in beweging kunnen komen.

Ten aanzien van het afkoppelen en het vastzetten kan de bevoegde inspecteur voorschriften geven, welker nietinachtneming met niet behoorlijk afkoppelen of niet op de boven omschreven wijze vastzetten wordt gelijk gesteld;

D. waar drijfwerk of werktuigen door een krachtwerktuig worden gedreven, tenzij daar telkens vóór het in gang zetten van dit laatste een duidelijk waarneembaar sein wordt gegeven;

E. in overdekte ovens of andere besloten ruimten, waarin de temperatuur meer dan 32° Celsius bedraagt;

F. waar minder dan 1.80 M. van den werkvloer verwijderde, bewegende en gevaar veroorzakende deelen aanwezig zijn van:

1. krachtwerktuigen als vliegwielen, krukken, uitstekende zuigerstangen en waterraderen;

2. werktuigen, als door een krachtwerktuig gedreven vliegwielen van drukpersen en van andere werktuigen en als raderen bij voorbeeld van boorbanken, van lieren, van hijschkransen;

3. werktuigen en drijfwerken, als laagliggende krukken, assen, riemschijven, spieën, stelschroeven en andere gevaarlijke deelen;

tenzij een en ander behoorlijk beschut is, voor zoover het bedrijf zulks toelaat, volgens het oordeel van den bevoegden inspecteur;

G. bij zware drijfriemen, kettingen en touwen, wanneer het afvallen daarvan bij hoog drijfwerk

gevaar kan veroorzaken, alsmede bij weefgetouwen, waarvan de spolen meer dan 80 slagen per minuut maken, tenzij een en ander behoorlijk beschut is, voor zoover het bedrijf zulks toelaat, volgens het oordeel van den bevoegden inspecteur;

H. bij werktuigen, waarvan de snijdende, snelloopende of plettende deelen gevaar kunnen veroorzaken, bij voorbeeld bij cirkel- en lintzagen, frees-, steek-, schaaft- en snijmachines bij het bewerken van hout in gebruik, stroosnijmachines, lompensnijders, papiersnijwerktuigen, hakmeswerktuigen, metaalscharen, stempelwerktuigen, duivels (wolven) der spinnerijen, kalanders en walsen, tenzij die deelen volgens het oordeel van den bevoegden inspecteur voldoende beveiligd zijn;

I. bij vaste kuipen of bakken, waarin zich kokende, heete of bijtende vloeistoffen, gloeiende of gesmolten metalen bevinden, bij onbedekte grondkuipen, reservoirs en putten, voor zoover die gevaar kunnen opleveren, tenzij die zoo mogelijk door op 0.90 M. hoogte aangebrachte gordingen of door andere doelmatige middelen zijn omschut;

K. in werkllokalen,

1. die niet gedurende den werktijd zooveel mogelijk gelijkmatig zijn verlicht;

2. wanneer niet ter plaatse, waar die persoon of die vrouw arbeid verricht, het directe zonlicht kan worden afgesloten;

L. ter plaatse, waar:

1. gedurende den tijd tusschen 9 uur des voormiddags en 3 uur des namiddags kunstlicht moet worden gebezigd ten einde eene voldoende verlichting te verkrijgen, tenzij de bijzondere weersgesteldheid het gebruik van kunstlicht noodzakelijk maakt;

2. het bedrijf wordt uitgeoefend van:

- a.* borduren,
- b.* diamanten of andere edelgesteenten bewerken,
- c.* goud of zilver smeden,
- d.* graveeren of hontanijden,
- e.* instrumenten maken,
- f.* letterzetten,
- g.* machinaal breien,
- h.* naaien,
- i.* teekenen,
- k.* stikken,
- l.* uurwerken maken of herstellen,

tenzij de verlichting overeenkomt met eene lichtsterkte van ten minste 15 Londensche normaalkaarsen op 1 M. afstand;

3. een niet sub 2 genoemd bedrijf wordt uitgeoefend, dat goed licht vereischt, tenzij de verlichting overeenkomt met eene lichtsterkte van ten minste 10 Londensche normaalkaarsen op 1 M. afstand;

M. in werkllokalen, waarin zich ketels, bussen of andere toestellen bevinden, die sterk samengeperste of vloeibaar gemaakte gassen inhouden en die gevaar bij ontploffing kunnen opleveren, tenzij die toestellen ten minste eene vijfvoudige zekerheid aanbieden tegen ontploffing en zoo noodig aan een onderzoek of eene beproeving kunnen worden onderworpen, bij die toestellen de ter verzekering van een veilig gebruik dienende middelen zijn aangebracht, welke steeds in goeden staat van onderhand moeten verkeeren en die toestellen nooit geheel gevuld zijn met vloeibaar gemaakte gassen, noch worden blootgesteld aan groote zonnewarmte of vuurhitte.

Art. 2. Het is verboden een persoon beneden zestien jaren of eene vrouw arbeid te doen verrichten in werkllokalen, waar:

A. in den regel:

- 1. arsenicumverbindingen worden bereid;
- 2. cyanverbindingen, die giftig zijn, bereid of verwerkt worden of ontstaan;
- 3. kwik of kwikverfoeliesel wordt verwerkt of sublimaat of kwikhoudende verfstoffen worden bereid;

4. loodwit, loodsuiker, menie of chromaatstoffen worden bereid;

5. Spaansch groen wordt bereid;

6. witte phosphor wordt verwerkt;

7. zinkwit wordt bereid;

8. schadelijke dampen ontstaan, als die van ammoniak, arseen-, chloor- of fluorwaterstof, chloor, houtgeest, kooloxyd, loodoxyd, nitreusverbindingen, phosphor, zinkoxyd, zwaveligzuur, zwavelkoolstof, zwavelwaterstof;

B. de dampkringslucht verontreinigd kan worden door stof van:

- 1. borstelmakerijen en bezembinderijen;
- 2. bronzerijen in letter- en steendrukkerijen;
- 3. kaarderijen van vezelstoffen;
- 4. kalk-, cement-, tras-, krijtmalerijen en -zeefterijen;
- 5. kalkblusscherijen;
- 6. lettergieterijen en stertypie-inrichtingen;
- 7. letterzetterijen;
- 8. lompensorteerderijen;
- 9. ruwerijen;
- 10. schorsmalerijen;

11. sigarenmakerijen ;
12. slijperijen langs den drogen weg van metalen, glas of andere stoffen ;
13. specerijmalerijen en -zeefterijen ;
14. steenhouwerijen ;
15. stroohulzenfabrieken ;
16. viltmakerijen ;
17. vlas- of hennepbrakerijen, -zwingelarijen en -hekelerijen ,

tenzij het hoofd of de bestuurder van het bedrijf of de onderneming binnen vier weken na eene daartoe strekkende schriftelijke en gedagteekende vordering van den bevoegden inspecteur, dezen eene geneeskundige verklaring vertoont, waaruit blijkt, dat de lichamelijke gesteldheid van den jeugdigen persoon of van de vrouw, bij die vordering aangewezen, niet van dien aard is, dat de arbeid voor hem of voor haar bijzonder gevaar oplevert.

Art. 3. Het is verboden een persoon beneden zestien jaren of eene vrouw arbeid te doen verrichten :

A. in werklokalen, bedoeld sub *A* van art. 2, tenzij volgens het oordeel van den bevoegden inspecteur, zoo noodig na overleg met den geneeskundigen ambtenaar, geen gevaar voor vergiftiging bestaat of, indien dit bestaat, daartegen voldoende maatregelen genomen zijn ;

B. in werklokalen, bedoeld sub *B* van art. 2, tenzij het voor de gezondheid schadelijke stof zooveel mogelijk wordt afgevoerd, of waar deze afvoer niet voldoende kan geschieden, voor de arbeiders doelmatige respirators, zoo daardoor de nadeelige gevolgen kunnen voorkomen worden, ter beschikking worden gesteld.

Art. 4. Het is verboden een persoon beneden zestien jaren of eene vrouw arbeid te doen verrichten in de in art. 2 sub *A* en sub *B*, 3, 4, 5, 6, 7, 9, 10, 11, 12 en 13 bedoelde werklokalen, die niet — wanneer de gemiddelde hoogte 3 M. of meer bedraagt — eene vrije luchtruimte voor elken arbeider van ten minste 7 M³. hebben.

Bedraagt de gemiddelde hoogte 2.10 M. of meer, maar minder dan 3 M., dan mag de vrije luchtruimte voor elken arbeider niet kleiner zijn dan de uitkomst der formule :

$$L = \frac{2.80 h}{h - 180}$$

Bedraagt de gemiddelde hoogte minder dan 2.10 M., dan mag de vrije luchtruimte voor elken arbeider niet kleiner zijn dan 25 M³.

Onder gemiddelde hoogte wordt in dit artikel

verstaan de gemiddelde hoogte tusschen den vloer en de zoldering — of waar geene zoldering bestaat — het dak.

In de formule, die in dit artikel voorkomt, geeft *L* de vrije luchtruimte in kubieke meters en *h* de hoogte in centimeters aan.

Art. 5. Door of vanwege den Minister van Waterstaat, Handel en Nijverheid kan van het in het eerste, tweede en derde lid van art. 4 bepaalde vrijstelling worden verleend, met dien verstande, dat die vrijstelling ten aanzien van de werklokalen, bedoeld in art. 2 sub *B*, 6, 7 en 11 zich slechts kan uitstrekken over fabrieken en werkplaatsen, in werking gebracht vóór 1 November 1891.

Art. 6. Het is verboden een persoon beneden zestien jaren of eene vrouw arbeid te doen verrichten in de in art. 2 sub *A* en sub *B*, 2, 6, 7 en 8 bedoelde werklokalen, tenzij in de fabriek of werkplaats doelmatige, binnenshuis gelegene, naar seksen gescheiden, waschgelegenheden aanwezig zijn.

Art. 7. Het is verboden een persoon beneden zestien jaren of eene vrouw arbeid te doen verrichten in de in art. 2 sub *A* en sub *B*, 6, 7 en 11 bedoelde werklokalen, tenzij :

1. die persoon of die vrouw buiten die werklokalen schaft ;

2. de vloeren dier werklokalen met uitzondering van die, genoemd in art. 2 sub *A*, 3 en 6, ten minste éénmaal per week geschrobd of gedweild worden.

Art. 8. Het is verboden een persoon beneden zestien jaren of eene vrouw onderaardschen arbeid te doen verrichten in mijnen.

Art. 9. Het is verboden een persoon beneden zestien jaren arbeid te doen verrichten :

A. als zelfstandig machinist of als zelfstandig stoker bij krachtwerktuigen, bij stoomketels, op locomotieven of op stoomschepen ;

B. bij het vervaardigen of verwerken van ontplofbare stoffen, tenzij die arbeid door dien persoon veilig kan geschieden, volgens het oordeel van den bevoegden inspecteur ;

C. bestaande in het trekken, duwen of dragen van een last, welke kenlijk de krachten van dien persoon te boven gaat ;

D. bestaande in werkzaamheden tot het nit-oefenen van gevaarlijke kunstverrichtingen.

Art. 10. Het hoofd of de bestuurder van een bedrijf of eene onderneming kan verlangen, dat de inspecteur hem de aanwijzing, het voorschrift of het oordeel, als in dit besluit bedoeld, schriftelijk verstrekke.

Het schriftelijk stuk wordt door den inspecteur gedagteekend.

Heeft het hoofd of de bestuurder bezwaar tegen een aanwijzing, voorschrift of oordeel van den inspecteur, dan kan hij daarvan binnen acht dagen in beroep komen bij den Minister.

Deze beslist na onderzoek.

Van de met redenen omkleede beslissing wordt afschrift gezonden aan het hoofd of den bestuurder van het bedrijf of de onderneming.

Worden de bezwaren geheel of gedeeltelijk gegrond verklaard, dan treedt de beslissing in beroep gegeven in de plaats van de aanwijzing, het voorschrift of het oordeel, waartegen beroep werd ingesteld.

Voor het hoofd of den bestuurder vloeit geenerlei verplichting voort uit eene aanwijzing, een voorschrift of een oordeel, zoolang daartegen beroep

kan worden ingesteld en zoolang omtrent een ingesteld beroep niet is beslist.

Art. 11. Voor de toepassing van dit besluit ten aanzien van de Rijkswerkplaatsen en -fabrieken wordt hetgeen daarbij is opgedragen of overgelaten aan den bevoegden inspecteur, geacht te zijn opgedragen of overgelaten aan den ingevolgd door het laatste lid van art. 18 der Arbeidswet door het hoofd van het betrokken Departement van Algemeen Bestuur aangewezen ambtenaar.

De Minister van Waterstaat, Handel en Nijverheid is belast met de nitvoering van dit besluit, dat in het *Staatsblad* zal worden geplaatst. 's Gravenhage, den 21sten Januari 1897.

(get.)

EMMA.

De Minister van Waterstaat, Handel en Nijverheid,

(get.)

VAN DER SLEYDEN.

(Uitgeg. 28 Jan. 1897.)

21 Januari 1897. WET, tot vaststelling van het tweede hoofdstuk der Staatsbegroting voor het dienstjaar 1897. S. 47.

Bij deze wet wordt het IIde hoofdstuk der begroting van Staatsuitgaven voor het dienstjaar 1897, betreffende de *Hooge Colleges van Staat en het Kabinet der Koningin*, vastgesteld zooals hierna verkort volgt:

1 ^e Afd. :	De Staten-Generaal	f	353,635.—
2 ^e „	De Raad van State	„	103,310.—
3 ^e „	De Algemeene Rekenkamer	„	118,850.—
4 ^e „	De Kanselarij der Nederlandsche Orden	„	20,010.—
5 ^e „	Het Kabinet der Koningin	„	33,215.—
6 ^e „	Pensioenen, wachtgeld, gratificatiën, toelagen en kosten voor de vergaderingen van den Ministerraad	„	39,867.—
7 ^e „	Onvoorziene uitgaven	„	5,000.—
		f	673,887.—

22 Januari 1897. WET, tot vaststelling van het derde hoofdstuk der Staatsbegroting voor het dienstjaar 1897. S. 48.

Bij deze wet wordt het IIIde hoofdstuk der begroting van Staatsuitgaven voor het dienstjaar 1897, betreffende het *Departement van Buitenlandsche Zaken*, vastgesteld zooals hierna verkort volgt:

1 ^e Afd. :	Kosten van het Departement	f	85,430.—
2 ^e „	Kosten van buitenlandsche zendingen en consulaten	„	696,000.—
3 ^e „	Verschillende uitgaven	„	21,700.—
4 ^e „	Pensioenen, wachtgeld en toelagen	„	37,788.—
5 ^e „	Onvoorziene uitgaven	„	10,000.—
		f	850,918.—

22 Januari 1897. WET, tot vaststelling van het vierde hoofdstuk der Staatsbegrooting voor het dienstjaar 1897. S. 49.

Bij deze wet wordt het IVde hoofdstuk der begrooting van Staatsuitgaven voor het dienstjaar 1897, betreffende het *Departement van Justitie*, vastgesteld zooals hierna verkort volgt:

1 ^e Afd.:	Kosten van het Departement	f	149,957.—
2 ^e „	Kosten van de rechterlijke macht	„	1,693,901.—
3 ^e „	Kosten van het Hoog Militair Gerechtshof en de auditiën in de militaire arrondissementen	„	53,800.—
4 ^e „	Gerechtskosten	„	347,500.—
5 ^e „	Kosten van algemeene of Rijkspolitie en in zake van jacht en visscherij	„	616,887.50
6 ^e „	Kosten der gevangenen en Rijksovoedingsgestichten	„	1,066,859.—
7 ^e „	Gebouwen, daaronder niet begrepen de Rijkswerkinrichtingen	„	432,571.—
8 ^e „	Kosten der Rijkswerkinrichtingen	„	740,041.—
9 ^e „	Pensioenen, wachtgeld, gratificatiën enz.	„	279,849.—
10 ^e „	Verskillende uitgaven	„	24,300.—
11 ^e „	Onvoorzien uitgaven	„	50,000.—
		f	5,455,665.50

23 Januari 1897. WET, tot verhooging van het vijfde hoofdstuk der Staatsbegrooting voor het dienstjaar 1896. S. 50.

Bij deze wet wordt *art. 84 verhoogd* met f 100,000.—.

Hierdoor wordt het totaal der 4de Afd. en het eindcijfer met gelijk bedrag *vermeerderd*.

23 Januari 1897. WET, tot vaststelling van het vijfde hoofdstuk der Staatsbegrooting voor het dienstjaar 1897. S. 51.

Bij deze wet wordt het Vde hoofdstuk der begrooting van Staatsuitgaven voor het dienstjaar 1897, betreffende het *Departement van Binnenlandsche Zaken*, vastgesteld zooals hierna verkort volgt:

1 ^e Afd.:	Kosten van het Departement. <i>Art. 1—4</i>	f	166,594.—
2 ^e „	a. Kosten van het bestuur der provinciën:		
	<i>Art. 5—8</i> . Noordbrabant	f	67,200.—
	„ 9—12. Gelderland	„	70,200.—
	„ 13—16. Zuidholland	„	78,490.—
	„ 17—21. Noordholland	„	77,565.—
	„ 22—25. Zeeland	„	87,150.—
	„ 26—29. Utrecht	„	53,160.—
	„ 30—33. Friesland	„	69,613.—
	„ 34—37. Overijssel	„	98,845.—
	„ 38—41. Groningen	„	59,400.—
	„ 42—45. Drenthe	„	47,000.—
	„ 46—49. Limburg	„	58,020.—
	b. Armwezen. <i>Art. 50—52</i>	„	219,300.—
	c. Verdere uitgaven betrekkelijk het binnenlandsch bestuur. <i>Art. 53—59</i>	„	273,650.—
		„	1,259,593.—
3 ^e Afd.:	Nationale milite en schutterij. <i>Art. 60—62</i>	„	65,250.—
4 ^e „	Medische politie. <i>Art. 63—86</i>	„	947,326.—
	Transporteere	f	2,438,763.—

Per transport . . . f 2,438,763.—

5^e Afd.: Onderwijs.*Hooger onderwijs.*

<i>Art.</i> 87—90. Rijks-universiteit te Leiden	f	911,037.—
„ 91—93. Rijks-universiteit te Utrecht	„	474,881.—
„ 94—96. Rijks-universiteit te Groningen	„	374,600.—

Verdere uitgaven betrekkelijk het hooger onderwijs.

Art. 97. Uitgaven voor den dienst der Rijks-universiteiten, niet begrepen in de artt. 87 tot en met 96, van zoodanigen aard, als, volgens beslissing van den Minister van Binnenlandsche Zaken, tot en met het jaar 1878 gekweten zijn uit de opgeheven fondsen, bedoeld bij art. 113 der wet van 28 April 1876 (*Staatsblad* n°. 102).

500.—

Art. 98. Kosten der opleiding van leeraren voor het Hervormd Kerkgenootschap van wege dat genootschap

35,291.25

Art. 99. Kweekscholen der godgeleerdheid voor de Evangelisch-Lutherschen en Remonstranten, mitagaders kosten van opleiding van studenten bij de Hersteld-Evangelisch-Lutherschen

10,000.—

Art. 100. Seminariën voor het Roomsche-Katholiek kerkgenootschap

13,580.—

Art. 101. Toelagen voor en verdere uitgaven in verband met godgeleerd en godsdienstonderwijs voor de Israëlitische kerkgenootschappen

19,800.—

Art. 102. Kosten der gouden eerepenningen voor bekroonde prijsvragen, uitgeschreven door de Rijks-universiteiten

1,000.—

Art. 103. Beurzen voor studeerenden aan instellingen voor hooger onderwijs

14,400.—

Art. 104. Beurs ter begeving van den heer van Warmond en uitkeering aan dezen voor de armen dier gemeente, ten gevolge van destijds aan de hoogeschool te Leiden gekomen goederen, die later zijn te gelde gemaakt

390.—

Art. 105. Jaarwedde van een inspecteur der gymnasia

3,500.—

„ 106. Reis-, verblijf- en bureelkosten van den inspecteur der gymnasia

900.—

Art. 107. Subsidiën aan gemeenten ten behoeve van hare gymnasia en pro-gymnasia

235,000.—

Art. 108. Reis- en verblijfkosten, vacatiegelden en verdere uitgaven der gecommiteerden en der commissie, bedoeld in artt. 11 en 12 der wet van 28 April 1876 (*Staatsblad* n°. 102).

11,000.—

Middelbaar onderwijs.

Art. 109. Jaarwedden van drie inspecteurs van het middelbaar onderwijs

10,500.—

Art. 110. Reis-, verblijf- en bureelkosten van de inspecteurs van het middelbaar onderwijs

2,400.—

Art. 111. Jaarwedden, toelagen en belooningen der hoogleeraren, leeraren, beamtten en bedienden bij de Polytechnische School.

150,234.—

Art. 112. Aanbouw en onderhoud van gebouwen, aankoop van terrein, vuur en licht, hulpmiddelen voor het onderwijs, lokaal-behoefden, kleeding der bedienden, reis- en verblijfkosten, perso-

 Transporteere . . . f 2,268,813.25 f 2,438,763.—

	Per transport . . . f	2,268,813.25	f	2,438,763.—
neele hulp, schrijffloonen en verdere uitgaven ten behoeve der Polytechnische School				56,730.—
<i>Art.</i> 113. Jaarwedden, verloftraktementen, toelagen en belooningen der leeraren, beamtten en bedienden bij de Rijks-hoogere burgerscholen				423,730.—
<i>Art.</i> 114. Aankoop van grond en gebouwen, huur en lasten van gebouwen, aanbouw en onderhoud van gebouwen, vuur en licht, hulpmiddelen voor het onderwijs, boeken en leermiddelen ten behoeve van onvermogene leerlingen, lokaalbehoefden, reis- en verblijfkosten, personeele hulp, schrijffloonen, en verdere uitgaven ten behoeve der Rijks-hoogere burgerscholen				70,000.—
<i>Art.</i> 115. Jaarwedden, toelagen en belooningen der leeraren, beamtten en bedienden bij de Rijkslandbouwschool				97,000.—
<i>Art.</i> 116. Kosten en subsidiën voor stichting, uitbreiding, aanbouw, onderhoud, huur en lasten van gebouwen, onderhoud en aankoop van meubelen, vuur en licht, aanvulling en uitbreiding der verzameling en hulpmiddelen voor het onderwijs, reis- en verblijfkosten; personeele hulp en schrijffloonen, administratieve huishoudelijke en verdere uitgaven ten behoeve der Rijkslandbouwschool.				72,130.—
<i>Art.</i> 117. Subsidiën en toelagen voor inrichtingen van middelbaar onderwijs				240,500.—
<i>Art.</i> 118. Subsidiën aan scholen voor ambachtsonderwijs				99,450.—
„ 119. Subsidiën ten behoeve van het onderwijs in land- en tuinbouw en houtteelt, voor landbouw- en zuivelconsulenten en toelagen voor het opleiden van landbouw- en tuinbouwonderwijzers.				55,800.—
<i>Art.</i> 120. Kosten, voortvloeiende uit de oprichting en instandhouding van winterscholen				30,900.—
<i>Art.</i> 121. Jaarwedden van elf landbouwleeraren en van drie tuinbouwleeraren				31,000.—
<i>Art.</i> 122. Reis-, verblijf- en bureelkosten der landbouw- en tuinbouwleeraren, benevens kosten van werktuigen en platen en van vergaderingen				12,950.—
<i>Art.</i> 123. Jaarwedden, toelagen en belooningen van de directeuren en overige amtenaren en bedienden aan de Rijkslandbouwproefstations				37,000.—
<i>Art.</i> 124. Aankoop, onderhoud, huur en lasten van gebouwen, aankoop van grond en gebouwen, vuur en licht, werktuigen, gereedschappen, bureel- en lokaalbehoefden, reis- en verblijfkosten, personeele hulp, schrijffloonen en verdere uitgaven ten behoeve der Rijkslandbouwproefstations, zoomede kosten voortvloeiende uit wetenschappelijke proefnemingen in het belang van den landbouw; kosten van toezicht op den aanleg en de exploitatie van proefvelden; reis-, verblijf- en bureelkosten van de leden der commissie van toezicht op de Rijkslandbouwproefstations				40,050.—
<i>Art.</i> 125. Bijdragen in de kosten van aanleg en exploitatie van proefvelden en daarmede in verband staande uitgaven				14,500.—
<i>Art.</i> 126. Subsidie aan het Phytopathologisch Laboratorium „WILLIE COMMELIN-SCHOLTEN” te Amsterdam				500.—
<i>Art.</i> 127. Subsidiën aan scholen voor zeevaartkundig onderwijs.				35,550.—

Transporteere . . . f 3,586,603.25 f 2,438,763.—

Per transport . . . f 3,586,603.25 f 2,438,763.—

Art. 128. Reis- en verblijfkosten en vacatiegelden der leden van de commissiën tot het afnemen der eindexamens voor de hogere burgerscholen, de landbouwscholen en de Polytechnische School, benevens verdere kosten van die examens 43,000.—

Art. 129. Reis- en verblijfkosten en vacatiegelden der leden van de commissiën tot het examineeren van hen die eene akte van bekwaamheid voor het middelbaar onderwijs, eene der akten van bekwaamheid, vermeld in art. 65, of eene akte van bekwaamheid voor het handteekenen, vermeld in art. 65*bis* der wet tot regeling van het lager onderwijs, laatstelijk gewijzigd bij die van 8 December 1889 (*Staatsblad* n°. 175), wenschen te ontvangen, en verdere kosten van die examens 47,000.—

Lager onderwijs.

Art. 130. Jaarwedden van drie inspecteurs van het lager onderwijs 10,500.—

Art. 131. Reis-, verblijf- en bureelkosten der inspecteurs van het lager onderwijs 2,400.—

Art. 132. Jaarwedden van de districts-schoolopzieners 62,500.—

" 133. Reis-, verblijf- en bureelkosten van de districts-schoolopzieners 18,500.—

Art. 134. Reis-, verblijf- en bureelkosten van de arrondissements-schoolopzieners of abonnement deswege 56,000.—

Art. 135. Kosten der vergaderingen van de ambtenaren, aan wie bij art. 67 der wet tot regeling van het lager onderwijs, laatstelijk gewijzigd bij die van 8 December 1889 (*Staatsblad* n°. 175), het toezicht op het lager onderwijs is opgedragen 100.—

Art. 136. Jaarwedden, toelagen en belooningen der onderwijzers en bedienden bij de Rijkskweekscholen tot opleiding van onderwijzers en bij de daaraan verbonden leerscholen 187,545.—

Art. 137. Toelagen voor huisvesting en verpleging van kweekelingen, opgeleid bij de Rijkskweekscholen 146,400.—

Art. 138. Aankoop en stichting van gebouwen; huur en onderhoud van gebouwen; vuur en licht; hulpmiddelen voor het onderwijs; lokaalbehoefden; personeele hulp en schrijfboonen; het gebruik maken van bad- en zweminrichtingen en verdere uitgaven ten behoeve der Rijkskweekscholen en daaraan verbonden leerscholen 46,580.—

Art. 139. Kosten, voortvloeiende uit de oprichting en instandhouding eener Rijkskweekschool tot opleiding van onderwijzeressen 35,000.—

Art. 140. Subsiidiën voor kweekscholen tot opleiding van onderwijzers en onderwijzeressen 140,000.—

Art. 141. Rijksnormaallessen tot opleiding van onderwijzers en onderwijzeressen en kosten van opleiding voor het afleggen van het examen ter verkrijging der akte van bekwaamheid voor de vrije en orde-oefeningen der gymnastiek 500,000.—

Art. 142. Bijdrage aan normaallessen en aan hoofden van scholen voor door hen opgeleide personen, die de akte, bedoeld in art. 56 onder a der wet op het lager onderwijs, zooals die laatstelijk is gewijzigd bij de wet van 8 December 1889 (*Staatsblad* n°. 175), hebben verkregen 191,000.—

Transporteere . . . f 5,073,128.25 f 2,438,763.—

	Per transport . . . f	5,073,128.25	f	2,438,763.—
<i>Art. 143.</i> Kosten van opleiding voor het afleggen van het examen ter verkrijging der akte van bekwaamheid tot het geven van lager onderwijs in de land- en tuinbouwkunde				
				1,800.—
<i>Art. 144.</i> Subsidien en toelagen aan de arrondissementsschoolopzieners ten gevolge van art. 22 van het Koninklijk besluit van 31 December 1891 (<i>Staatsblad</i> n°. 254).				
				8,000.—
<i>Art. 145.</i> Jaarwedden van onderwijzers bij de Rijks-lagere scholen te Weststellingwerf, te Steenwijkerwold en te Vledder. . .				
				11,800.—
<i>Art. 146.</i> Onderhoud van gebouwen; vnur en licht; hulpmiddelen voor het onderwijs; lokaalbehoefden; buitengewoon opzicht; personeele hulp; schrijffoonen en verdere uitgaven voor de Rijks-lagere scholen te Weststellingwerf, te Steenwijkerwold en te Vledder. .				
				4,420.—
<i>Art. 147.</i> Subsidien aan gemeenten tot bestrijding van jaarwedden van onderwijzers en onderwijzeressen bij de lagere scholen. .				
				72,800.—
<i>Art. 148.</i> Bijdrage en vergoeding door het Rijk aan de gemeenten in de kosten van haar lager onderwijs, ten gevolge van art. 45 der wet tot regeling van het lager onderwijs, laatstelijk gewijzigd bij die van 8 December 1889 (<i>Staatsblad</i> n°. 175) in verband met art. 5 der wet van 8 December 1889 (<i>Staatsblad</i> n°. 175). .				
				3,350,000.—
<i>Art. 149.</i> Vergoeding door het Rijk aan de gemeenten voor de kosten van haar lager onderwijs over 1895, ten gevolge van art. 45 der wet tot regeling van het lager onderwijs, zooals dat artikel is gewijzigd bij die van 11 Juli 1884 (<i>Staatsblad</i> n°. 123), in verband met art. 5 der wet van 8 December 1889 (<i>Staatsblad</i> n°. 175). .				
				18,000.—
<i>Art. 150.</i> Tijdelijk subsidie aan de gemeenten, door de uitgaven tot eene behoorlijke inrichting van haar lager onderwijs vereischt, onbillijk bezwaard (art. 49 der wet tot regeling van het lager onderwijs, laatstelijk gewijzigd bij die van 8 December 1889, <i>Staatsblad</i> n°. 175)				
				500,000.—
<i>Art. 151.</i> Bijdrage door het Rijk in de jaarwedden van onderwijzers aan bijzondere scholen, ten gevolge van art. 54 <i>bis</i> der wet tot regeling van het lager onderwijs, zooals dat is gewijzigd bij die van 13 September 1895 (<i>Staatsblad</i> n°. 159).				
				1,030,000.—
<i>Art. 152.</i> Reis- en verblijfkosten en vacatiegelden der leden van de commissien tot het examineeren van hen die eene der akten van bekwaamheid, vermeld in art. 56 onder <i>a</i> en <i>b</i> of eene akte van bekwaamheid voor de handwerken of voor de vrije en orde-oefeningen der gymnastiek, vermeld in art. 65 <i>bis</i> der wet tot regeling van het lager onderwijs, laatstelijk gewijzigd bij die van 8 December 1889 (<i>Staatsblad</i> n°. 175), wenschen te ontvangen, benevens verdere kosten van die examens.				
				95,000.—
<i>Art. 153.</i> Kosten van het drukken en uitgeven van het verslag der uitkomsten van het onderzoek naar de grondslagen, waarop aan weduwen en weezen van openbare lagere onderwijzers pensioen zoude kunnen worden verleend				
				500.—
<i>Art. 154.</i> Verschillende uitgaven voor speciale inrichtingen voor onderwijs; gratificatiën; hulp- en aanmoedigingsmiddelen. . .				
				25,500.—
<i>Art. 155.</i> Kosten van vervaardiging, inpakking en verzending van pleisterafgietsels ten behoeve van inrichtingen van onderwijs. .				
				1,000.—
	Transporteere . . . f	10,191,948.25	f	2,438,763.—

Per-transport f 10,191,948.25 f 2,438,763.—

<i>Art.</i> 156. Jaarwedden en verdere belooningen van den bouwkundige en van de opzichters, belast met het toezicht op de gebouwen voor onderwijs en van het personeel bij het bureel van den bouwkundige.	27,300.—
<i>Art.</i> 157. Reis- en verblijfkosten van de in het vorig artikel bedoelde ambtenaren, huishoudelijke en verdere uitgaven betreffende het aan hen opgedragen toezicht	8,000.—
	10,227,248.25
6 ^e Afd.: Kunsten en wetenschappen. <i>Art.</i> 158—192	729,050.—
7 ^e „ Nederlandsche Staatscourant, Handelingen van de Staten-Generaal en Staatsblad. <i>Art.</i> 193—197	78,448.—
8 ^e „ Pensioenen, toelagen, gratificatiën en wachtgeld. <i>Art.</i> 198—204.	598,655.—
9 ^e „ Onvoorziene behoeften. <i>Art.</i> 205	40,000.—
	f 14,112,164.25

25 Januari 1897. ARREST van den Hoogen Raad der Nederlanden, houdende beslissing dat het aanleggen of continneeren van particuliere loterijen hier te lande, in strijd met het verbod van art. 1, 1^e lid der wet van 22 Juli 1814 (*Staatsblad* n°. 86) sedert 1 September 1886 niet meer strafbaar is.

De Hooge Raad enz.,

Gelet op de middelen van cassatie, door den req. voorgesteld bij memorie:

I. Verkeerde toepassing van art. 33, alinea ultima, R. O., in zoover bij het bestreden vonnis werd beslist, dat het hooger beroep door den plaatsvervangenden kantonrechter, fungeerende als ambtenaar van het openbaar Ministerie, niet behoorlijk is ingesteld;

II. Verkeerde toepassing van art. 1 der wet van 22 Juli 1814 (*Staatsblad* n°. 86), in verband met art. 10, punt 2, der invoeringswet, voor zoover bij het bestreden vonnis de gerequireerde werd ontslagen van alle rechtsvervolgung;

Ten aanzien van het eerste middel enz.

Wat betreft het tweede middel;

O. dat de rechtbank met den kantonrechter als bewezen heeft aangenomen, dat de gereq. te Gendringen in het laatst van de maand Maart 1896 heeft verkocht, ten verkoop aangeboden en verkrijgbaar gesteld certificaten, rechtgevend om van hem te vorderen een bedrag, gelijkstaande aan de prijzen, welke bij bepaalde trekkingen mochten vallen op een Noordhollandsch Wittekruis-lot van 1888, een Brusselsch lot van 1886, een Barlettalot van 1870, een Servië-lot van 1888, een Milaanlot van 1866, waardoor aan de koopers alzoo, tegen betaling van den koop prijs, de van het lot

afhankelijke kans werd verschafte om òf den voor het certificaat betaalden prijs te verliezen, òf winst te behalen al naarmate de bedoelde loten bij die trekkingen mochten uitloten en prijzen erlangen of niet;

O. dat de rechtbank, verder met den kantonrechter aanneemt, dat deze feiten vallen onder het bereik van het 1^e lid van art. 1 der wet van 22 Juli 1814 (*Staatsblad* n°. 86), houdende verbod om binnen de vereenigde Nederlanden eenigerhande particuliere loterijen, als daar nader omschreven, aan te leggen of, aangelegd zijnde, te continueeren;

dat de rechtbank echter — van oordeel, dat deze verbodsbepaling niet meer gedekt wordt door eene strafbepaling sedert de invoering van het nieuwe Wetboek van Strafrecht op 1 September 1886 — een ontslag van rechtsvervolgung heeft uitgesproken hoofdzakelijk op grond dat, terwijl het 2^e lid van art. 1 der wet van 1814 bepaalt tot een eenvoudige verbieden, zonder meer; dat dan ook zoolang de C. P. hier te lande gold, eene strafbepaling op dit punt in de bijzondere wet onnoodig was, omdat zij reeds voorkwam in art. 410 van dat wetboek; dat nu wel, terwijl bij de vaststelling van het geldende Wetboek van Strafrecht, blijkens de algemeene toelichting van Titel VI, Boek III, het voornemen bestond om waar de strafbepaling van het Fransche Wetboek verviel, ook de verbodsbepaling der wet van 1814 in te trekken, in de toelichting van art. 10, 2° der invoeringswet de bedoeling werd uitgesproken om „op 't gebied der loterijen het status quo” te handhaven; dat daartoe echter noodig ware geweest, de strafbepaling van art. 410 C. P. betreffende

loterijen in stand te houden; dat dit verzuim niet mag worden hersteld door de strafbepaling van het 2^e lid van art. 1 der wet van 1814 — zooals deze nu luidt ingevolge art. 10, 2° der invoeringswet — ook toe te passen bij overtreding van het 1^e lid, waarvoor zij nooit werd geschreven; dat eindelijk wat ten laste van den gereq. bewezen is, evenmin elders is strafbaar gesteld, met name niet bij het 2^e lid van voormeld art. 1;

O. dat tegen deze beschouwingen, waarmede de Hooge Raad zich vereenigt, ter ondersteuning van het middel van cassatie alleen wordt aangevoerd, dat uit het feit, dat uit de geschiedenis der invoeringswet op dit punt blijkt, dat de wetgever, ook bij afschaffing van den C. P., de bedoeling had den status quo, dat is de *strafbaarheid*, te handhaven, moet worden afgeleid, dat de wetgever, die zóó dacht, ook de intentie moet gehad hebben om

bij de invoeringswet die strafbaarheid te blijven handhaven en dus, toen hij art. 10 punt 2 dier wet neerschreef, de bedoeling had de daarin voorkomende strafbepaling te doen slaan op beide leden van art. 1 der wet van 1814;

O. daaromtrent, dat, welke des wetgevers bedoeling ook moge zijn geweest bij de vaststelling van art. 10 n°. 2 der invoeringswet, dat nummer niets anders bevat dan eene wijziging der strafbepaling van het 2^e lid van art. 2 der wet van 22 Juli 1814 (*Staatsblad* n°. 86), geenszins eene uitbreiding dezer strafbepaling tot gevallen, waarvoor zij nooit had gegolden, bepaaldelijk niet tot de overtreding van het 1^e lid van art. 1 der wet van 1814;

O. mitsdien, dat ook het tweede middel is ongegrond;

Verwerpt het beroep.

26 Januari 1897. WET, tot vaststelling van het zesde hoofdstuk der Staatsbegrooting voor het dienstjaar 1897. S. 52.

Bij deze wet wordt het VIde hoofdstuk der begrooting van Staatsuitgaven voor het dienstjaar 1897, betreffende het *Departement van Marine*, vastgesteld zooals hierna verkort volgt:

1 ^e Afd.: Kosten der administratie	f	377,189.17
2 ^e „ Materieel der zeemacht en van 's Rijks maritieme etablissementen. . . „	„	7,472,080.—
3 ^e „ Personeel der zeemacht	„	3,778,097.50
4 ^e „ Loodswezen, betonning, bekakening, verlichting en hydrographie . . . „	„	2,032,071.—
5 ^e „ Pensioenen, onderstandsen, wachtgeldsen enz.	„	1,864,117.—
6 ^e „ Onvoorziene uitgaven	„	60,000.—
	f	15,583,554.67

26 Januari 1897. WET, tot vaststelling van het zevende hoofdstuk B der Staatsbegrooting voor het dienstjaar 1897. S. 53.

Bij deze wet wordt het VIIde hoofdstuk B der begrooting van Staatsuitgaven voor het dienstjaar 1897, betreffende het *Departement van Financiën*, vastgesteld zooals hierna verkort volgt:

1 ^e Afd.: Kosten van het Departement	f	317,915.—
2 ^e „ Kosten van de Grootboeken der Nationale Schuld, van de rentebetaling en van het Agentschap van het Ministerie van Financiën te Amsterdam. „	„	97,925.—
3 ^e „ Kosten van 's Rijks schatkist	„	97,337.—
4 ^e „ Kosten van het Muntwezen.	„	124,450.—
5 ^e „ Kosten van administratie der directe belastingen, invoerrechten en accijnzen, en van den waarborg en de belasting der gouden en zilveren werken.	„	5,132,770.—
6 ^e „ Kosten van administratie van het zegel, de registratie, de successie, de hypotheeken en het kadaster, de vermogensbelasting, de Staatsloterij, de domeinen, het geldelijk beheer der groote wegen, vaarten en veeren en der visscherijen op de Schelde en Zeenwache Stroomen. „	„	2,197,206.—
7 ^e „ Kosten der Eerediensten	„	1,969,662.08 ³
Transporteere	f	9,937,265.08 ³

	Per transport	f 9,937,265.08 ¹
8 ^e Afd.:	Kosten van den Pensioenraad, pensioenen enz.	„ 1,443,756.—
9 ^e „	Uitkeeringen, verschillende uitgaven, wachtgelden, onderstanden, gratificatiën en toelagen	„ 9,375,715.20
10 ^e „	Onvoorzienne uitgaven.	„ 36,000.—
		f 20,792,736.28 ¹

26 Januari 1897. WET, tot vaststelling van het *elfde* hoofdstuk der Staatsbegrooting voor het dienstjaar 1897. S. 54.

Bij deze wet wordt het XIde Hoofdstuk der begrooting van Staatsuitgaven voor het dienstjaar 1897, betreffende de *Onvoorzienne Uitgaven*, vastgesteld tot een bedrag van f 50,000.—

27 Januari 1897. WET, tot vaststelling der begrooting van uitgaven ten behoeve van de voltooiing van het vestingstelsel, dienst 1897. S. 55.

IN NAAM VAN H. M. WILHELMINA, ENZ.

WIJ EMMA, ENZ. doen te weten:

Alzoo Wij in overweging genomen hebben, dat, ingevolge de wet van 3 December 1874 (*Staatsblad* n°. 193), houdende bepalingen omtrent het beheer der gelden bestemd tot voltooiing van het vestingstelsel, eene afzonderlijke begrooting van de uitgaven voor dit onderwerp, voor den dienst van 1897, bij de wet behoort te worden vastgesteld;

Zoo is het, dat Wij, den Raad van State, enz.

Art. 1. De begrooting van uitgaven ten behoeve van de voltooiing van het vestingstelsel, aangezien bij de wet van 18 April 1874 (*Staatsblad* n°. 64), wordt voor den dienst van 1897 vastgesteld als volgt:

Art. 1. Jaarwedden, toelagen en daggelden voor tijdelijk in dienst zijnde civiele ingenieurs, opzichters en teekenaars, toelagen voor officieren en opzichters der genie, reis- en verblijf kosten, bnreel- en lokaalbehoefden, aankoop van instrumenten, kaarten en verdere benodigdheden f 70,000

Art. 2. Nieuwe werken met al hetgeen kan geacht worden daartoe te behooren; herstellen, veranderen en verbeteren van bestaande werken met den aankleve daarvan; aankoop en onteigening van perceelen; kosten van exploten en processen; afkoop van rechten; kosten en ongelden betreffelijk koop- en andere overeenkomsten; het doen van grondboringen, waterpassingen, opmetingen, enz.; een en ander voor de navermelde werken ter verbetering van de *Nieuwe Hollandsche Waterlinie*:

1°. Verbeteren van inundatiemiddelen in de geheele linie;

2°. Verschillende verbeteringen van ondergeschikt belang, aan werken in de geheele linie.

„ 19,000

Art. 3. Als voren voor de navermelde werken ter verbetering van de Stelling van *den Helder*:

1°. Verbeteren van inundatiemiddelen in de geheele Stelling;

2°. Verschillende verbeteringen van ondergeschikt belang, aan werken in de geheele Stelling;

„ 6,000

Art. 4. Als voren voor de navermelde werken ter verbetering van de Stelling van *Amsterdam*:

1°. Onteigening van gronden en uitvoering van voorbereidende werkzaamheden voor verschillende werken in de Stelling;

2°. Maken van aardwerken, zandophoogingen, metsel- en betonwerken, enz. voor verschillende werken in de Stelling;

Transporteere f 95,000

	Per transport f	95,000
3°. Maken van bomvrije gebouwen met toebehooren in verschillende werken in de Stelling;		
4°. Maken van pantseringen voor verschillende werken in de Stelling;		
5°. Ophoogen en maken van wegen en inundatiekaden en maken van bruggen en steigers;		
6°. Inrichten en verbeteren van inundatiemiddelen;		
7°. Maken van loodsen, munitie- en buskruitmagazijnen;		
8°. Aanleg van beplantingen;		
9°. Verschillende verbeteringen van ondergeschikt belang aan werken in de geheele Stelling, waaronder de levering van inrichtingen voor de optische seingemeenschap.	_____	970,000
<i>Art. 5.</i> Als voren voor de navermelde werken ter verbetering van de Stelling van 't Hollandsch Diep en het Volkerak: Verbeteringen van ondergeschikt belang aan werken in de positiën van <i>Willemstad</i> en <i>Ooltgensplaat</i> .	_____	3,000
<i>Art. 6.</i> Als voren voor de navermelde werken ter verbetering van de Stelling van de <i>Monden der Maas</i> en van het <i>Haringvliet</i> : Verschillende verbeteringen van ondergeschikt belang aan werken in de Stelling.	_____	5,000
<i>Art. 7.</i> Telegraphische en telephonische verbinding van verdedigingswerken en posten	_____	45,000
<i>Art. 8.</i> Materieel der genie voor het in staat van verdediging brengen der werken in verschillende Stellingen	_____	12,000
<i>Art. 9.</i> Doen van opmetingen, waterpassingen, grondboringen, enz. in de verschillende liniën en vestingen, alwaar, ingevolge de wet van 18 April 1874 (<i>Staatsblad</i> n°. 64), werken tot voltooiing van het vestingstelsel aangelegd of verbeterd moeten worden en voor welke in de voorgaande artikels geene gelden zijn uitgetrokken.	_____	2,000
<i>Art. 10.</i> Onvoorzien uitgaven.	_____	50,000
	Totaal f	1,182,000

2. Tot dekking der uitgaven, begrepen in de bij artikel 1 dezer wet vastgestelde begrooting, wordt aangewezen:

a. de som van een miljoen vijftig duizend gulden, beschikbaar bij het VIIIste hoofdstuk der begrooting van Staatsuitgaven voor het dienstjaar 1897.

b. het vermoedelijk batig slot der rekening van ontvang en uitgaaf wegens de begrooting ten behoeve van de voltooiing van het vestingstelsel voor den dienst van 1896;

c. de toevallige baten, welke gedurende het jaar 1897 uit den aanleg der vestingwerken kunnen voortvloeien.

3. Wanneer het bedrag, uitgetrokken bij een der artikelen 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8 en 9 van artikel 1 dezer wet ontoereikend wordt bevonden, kan het, met inachtneming van het voorschrift van het tweede lid van artikel 24 der wet van den 5den October 1841 (*Staatsblad* n°. 40), door overschrijving uit artikel 10 van hetzelfde artikel 1 worden aangevuld.

4. Op artikel 10 van artikel 1 dezer wet worden aangewezen de tot het dienstjaar 1897 behorende uitgaven, de voltooiing van het vestingstelsel betreffende, die hare omschrijving niet vinden in eene der andere artikelen van genoemd artikel 1.

Die uitgaven worden, voor elke soort afzonderlijk, in de rekening gebracht en omschreven.

Lasten en bevelen, enz.

Gegeven te 's Gravenhage, den 27sten Januari 1897.

(get.) E M M A.

De Minister van Oorlog, (get.) SCHNEIDER.

(Uitgeg. 28 Jan. 1897.)

27 Januari 1897. WER, tot vaststelling van het achtste hoofdstuk der Staatsbegrooting voor het dienstjaar 1897. S. 56.

Bij deze wet wordt het VIIIste hoofdstuk der begrooting van Staatsuitgaven voor het dienstjaar 1897, betreffende het *Departement van Oorlog*, vastgesteld zooals hierna verkort volgt:

1 ^e	Afd.: Kosten van het Departement	f	157,500.—
2 ^e	„ Traktementen en toelagen, mitsgaders schadeloosstelling voor uniformverandering en voor verlies van bagage, voor het aanschaffen en het verlies van dienstvaarden en voor verhuiskosten bij verplaatsing van den grooten staf, den generalen staf, de intendanten en de provinciale en plaatselijke staven	„	247,600.—
3 ^e	„ Traktementen, toelagen en schadeloosstelling voor uniformverandering en voor verlies van bagage, voor het aanschaffen en het verlies van dienstvaarden en voor verhuiskosten bij verplaatsing van de staven der verschillende wapens en van de officieren der wapenkorpsen, daaronder begrepen daggelden aan militaire wachters	„	3,224,465.—
4 ^e	„ Soldijen en verdere kosten van de verschillende staven, diensten en wapenkorpsen, in de 2de, 3de en 5de afdeelingen vermeld, met uitzondering van de kosten, in die afdeelingen en in de 9de en 12de afdeelingen omschreven, doch met inbegrip van de kosten van instructeurs beneden den rang van officier bij de schutterijen en vereenigingen tot vrijwillige oefening in den wapenhandel en van vrijwilligers voor het resekader	„	6,395,670.—
5 ^e	„ Geneeskundige dienst	„	840,862.—
6 ^e	„ Studie en onderwijs	„	399,785.—
7 ^e	„ Artillerie-inrichtingen, aanmaak, aanschaffing, samenstelling, wijziging, herstelling, onderhoud en verwerken van het materieel der artillerie, der draagbare wapenen, der torpedo's en der pyrotechnische voorwerpen, met alles wat daarop, alsmede op het beheer van een en ander betrekking heeft, toelagen aan magazijnmeesters der artillerie, zoodat praktische oefeningen en proeven bij het wapen der artillerie, een en ander met inbegrip van al wat de inrichtingen van onderwijs en het wapen der marechaussee betreft	„	1,476,075.—
8 ^e	„ Materieel der genie en kazerneering, met hetgeen gerekend wordt daartoe te behooren, een en ander echter met uitzondering van al wat de Koninklijke Militaire Academie, de Cadettenschool, den Hoofdcursus te Kampen, de Normal-schietschool en het wapen der marechaussee betreft	„	798,690.—
9 ^e	„ Aankoop van brood en kosten van de militaire bakkerijen, van de militaire slachterijen en van de militaire magazijnen van levensmiddelen	„	2,725,193.—
10 ^e	„ Kosten van de centrale magazijnen van militaire kleeding en uitrusting, en van de garnizoens-magazijnen van kleeding en uitrusting, benevens van vernieuwing en wijziging van ledergoed en paardetuig en van vernieuwing en onderhoud van kampements-effecten en van nachtleger	„	455,095.—
11 ^e	„ Militaire verkenningen en Topographische inrichting	„	64,750.—
12 ^e	„ Verplaatsing van personen en goederen	„	287,950.—
13 ^e	„ Verschillende uitgaven	„	86,800.—
14 ^e	„ Nonactiviteits-traktementen, pensioenen, gagementen, onderstanden, lijfrenten, toelagen en wachtgelden	„	2,442,705.—
	Transporteere	f	19,603,140.—

	Per transport	f 19,603,140.—
15° Afd.: Onvoorziene uitgaven	„	50,000.—
16° „ Wapen der marechaussee	„	710,479.—
17° „ Buitengewone uitgaven	„	257,050.—
18° „ Aanschaffing van nieuwe draagbare vuurwapenen	„	2,058,170.—
19° „ Voltooiing van het vestingstelsel	„	1,050,000.—
		f 23,728,839.—

27 Januari 1897. BESLUIT, betreffende het houden eener collecte in eene gemeente door en ten behoeve van eene vereeniging die elders is gevestigd.

IN NAAM VAN H. M. WILHELMINA, ENZ.
WIJ EMMA, ENZ.

Beschikkende op het beroep, ingesteld door het bestuur der Vereeniging tot bevordering voor kleeding van minvermogende kinderen van alle religieën, gevestigd te Amsterdam, tegen het besluit van burgemeester en wethouders van Zwolle, van 9 September 1896, n°. 2004, houdende bezwaren tegen het houden eener collecte ten behoeve van genoemde vereeniging in hunne gemeente;

Den Raad van State, afdeling voor de geschillen van bestuur, gehoord advies van 6 Januari 1897, n°. 140.

Op de voordracht van den Minister van Binnenlandsche Zaken, van 25 Januari 1897, n°. 206, afdeling B. B.;

Overwegende, dat namens het bestuur der Vereeniging tot bevordering voor kleeding van minvermogende kinderen van alle religieën, gevestigd te Amsterdam, door den secretaris o. d. van 7 September 1896 aan burgemeester en wethouders van Zwolle is kennis gegeven dat den 14 September d.a.v. ten behoeve van die vereeniging eene collecte zou worden gehouden in de gemeente Zwolle;

dat burgemeester en wethouders van Zwolle bij besluit van 9 September 1896, n°. 2004, aan het bestuur der vereeniging hebben te kennen gegeven dat tegen het houden van de collecte bij hen bezwaren bestonden en dat wanneer zij niettemin werd gehouden, burgemeester en wethouders gebruik zouden maken van de bij het 3de lid van art. 13 der wet tot regeling van het armbestuur verleende bevoegdheid en de inzameling zouden stuiten;

dat het bestuur, van oordeel dat deze kennisgeving als eene stuiting der voorgenomen inzameling is te beschouwen, waarmede het zich bezwaard acht, Onze beslissing heeft ingeroepen, aanvoerende dat, aangezien het besluit van burgemeester en

wethouders geen enkelen grond inhoudt, bestrijding uit den aard der zaak niet mogelijk is; en voorts dat doel, strekking en aard der door hem bestuurde vereeniging even zoovele gronden opleveren, welke eene collecte als door hem bedoeld rechtvaardigen, weshalve appelland verzocht voor zooveel noodig met vernietiging van het besluit van burgemeester en wethouders hem alsnog vergunning te verleenen in de gemeente Zwolle eene collecte te houden ten behoeve van meergenoemde vereeniging;

dat burgemeester en wethouders van Zwolle nader als grond van hun besluit hebben medege-deeld, behalve hunne onbekendheid met de vereeniging en haar bestuur, dat zij in beginsel hebben aangenomen, het houden van collecten in hunne gemeente door elders gevestigde vereenigingen te weren, wijl door te Zwolle bestaande instellingen van weldadigheid zooveel liefdegaven van de ingezetenen worden gevraagd ten bate van behoeftigen in eigen kring, dat nu reeds in ruime mate door hen tot ondersteuning van armen wordt bijgedragen.

Overwegende dat blijkens art. 13 der wet tot regeling van het armbestuur, de wetgever in het algemeen het houden van openbare inzamelingen van gelden ten behoeve van instellingen van weldadigheid welke aan de bij de wet gestelde eischen voldoen, slechts afhankelijk heeft gesteld van eene voorafgaande kennisgeving aan het gemeentebestuur en mitsdien, met inachtneming daarvan, heeft vrijgelaten, behoudens den aldaar vermelden repressieven maatregel, geheel in overeenstemming met de algemeene strekking van de genoemde wet, om de beoefening der weldadigheid zooveel mogelijk aan de particuliere liefdadigheid over te laten en deze te bevorderen.

dat derhalve het beginsel door burgemeester en wethouders aangenomen, om het houden van collecten door elders gevestigde vereenigingen, te weren, in zoo volstrekten zin als waarin het door burgemeester en wethouders bij hun schrijven is geformuleerd, in strijd is met de wet, en alzoo daarop eene toepassing van het 3de lid van art. 13 niet gegrond kan worden;

dat wat betreft de door burgemeester en wethouders aangevoerde reden, dat door de ingezetenen in enige mate tot ondersteuning van armen wordt bijgedragen ten behoeve van de te Zwolle bestaande instellingen van weldadigheid, het niet ter beoordeeling en beslissing van het gemeentebestuur staat in welke mate de ingezetenen meenen te moeten en te kunnen bijdragen tot ondersteuning van de behoeftigen;

dat onbekendheid van de vereeniging en haar bestuur evenmin eene gegronde reden tot wering van eene inzameling kan worden geacht, daar toch het gemeentebestuur bevoegd is inlichtingen in te winnen en zich de noodige bewijzen te doen overleggen en daartoe bij onbekendheid van de vereeniging verplicht is ter voorkoming van eene overtreding van het 2de lid van art. 13;

dat derhalve de door burgemeester en wethouders aangevoerde redenen ongegrond zijn;

Gezien de wet tot regeling van het armbestuur.

Hebben goedgevonden en verstaan:

Met gegrondverklaring van het ingestelde beroep, te beslissen, dat op de door burgemeester en wethouders van Zwolle aangevoerde redenen geen termen bestonden tot stuiting van de collecte.

De Minister van Binnenlandsche Zaken is belast met de uitvoering van dit besluit, waarvan afschrift zal worden gezonden aan den Raad van State, afdeling voor de geschillen van bestuur. 's Gravenhage, den 27sten Januari 1897.

(get.) E M M A.

De Min. van Binnenl. Zaken, (get.) VAN HOUTEN.

28 Januari 1897. BESLUIT, ter bekendmaking van den tekst der wet van 17 Augustus 1878 (*Staatsblad* n°. 127), houdende herziening der wet van den 13 Augustus 1857 (*Staatsblad* n°. 103) tot regeling van het lager onderwijs, zooals die tekst is gewijzigd bij de wetten van 27 Juli 1882 (*Staatsblad* n°. 117), 3 Januari 1884 (*Staatsblad* n°. 2), 11 Juli 1884 (*Staatsblad* n°. 123), 15 April 1886 (*Staatsblad* n°. 64), 8 December 1889 (*Staatsblad* n°. 175), 9 Mei 1890 (*Staatsblad* n°. 78), 30 December 1892 (*Staatsblad* n°. 292), 13 September 1895 (*Staatsblad* n°. 159) en 28 December 1896 (*Staatsblad* n°. 230). S. 57.

IN NAAM VAN H. M. WILHELMINA, ENZ.
WIJ E M M A, ENZ.

Op de voordracht van den Minister van Binnenlandsche Zaken van 26 Januari 1897, n°. 514, afdeling Onderwijs;
1897.

Gelet op de wetten van 17 Augustus 1878 (*Staatsblad* n°. 127), 27 Juli 1882 (*Staatsblad* n°. 117), 3 Januari 1884 (*Staatsblad* n°. 2), 11 Juli 1884 (*Staatsblad* n°. 123), 15 April 1886 (*Staatsblad* n°. 64), 8 December 1889 (*Staatsblad* n°. 175), 9 Mei 1890 (*Staatsblad* n°. 78), 30 December 1892 (*Staatsblad* n°. 292), 13 September 1895 (*Staatsblad* n°. 159) en 28 December 1896 (*Staatsblad* n°. 230);

Gezien de Koninklijke besluiten van 24 Juli 1884 (*Staatsblad* n°. 182) en 14 December 1889 (*Staatsblad* n°. 177);

Hebben goedgevonden en verstaan, den tekst der wet van 17 Augustus 1878 (*Staatsblad* n°. 127), houdende herziening der wet van 13 Augustus 1857 (*Staatsblad* n°. 103) tot regeling van het lager onderwijs, zooals die bij de verder hierboven genoemde wetten is gewijzigd, algemeen bekend te maken door bijvoeging van dien gewijzigden tekst in zijn geheel, bij dit besluit.

De Minister van Binnenlandsche Zaken is belast met de uitvoering van dit besluit, hetwelk in het *Staatsblad* zal worden geplaatst.

's Gravenhage, den 28sten Januari 1897.

(get.) E M M A.

De Min. van Binnenl. Zaken, (get.) VAN HOUTEN.
(Uitgeg. 10 Febr. 1897.)

TEKST der wet van 17 Augustus 1878 (*Staatsblad* n°. 127), houdende herziening der wet van 13 Augustus 1857 (*Staatsblad* n°. 103) tot regeling van het lager onderwijs, zooals die is gewijzigd bij de wetten van 27 Juli 1882 (*Staatsblad* n°. 117), 3 Januari 1884 (*Staatsblad* n°. 2), 11 Juli 1884 (*Staatsblad* n°. 123), 15 April 1886 (*Staatsblad* n°. 64), 8 December 1889 (*Staatsblad* n°. 175), 9 Mei 1890 (*Staatsblad* n°. 78), 30 December 1892 (*Staatsblad* n°. 292), 13 September 1895 (*Staatsblad* n°. 159) en 28 December 1896 (*Staatsblad* n°. 230).

TITEL I.

ALGEMEENE BEPALINGEN.

Art. 1. Lager onderwijs is huis- of schoolonderwijs.

Onderwijs, gegeven aan kinderen van ten hoogste drie gezinnen gezamenlijk in de woning van het hoofd van een dier gezinnen, is huisonderwijs.

Ieder ander onderwijs, waaronder ook het onderwijs in armeninrigtingen, gods-, gast- en werk-

huizen, gestichten van weldadigheid en andere instellingen van openbaar nut gegeven, wordt voor de toepassing dezer wet als schoolonderwijs beschouwd.

2. Onder lager onderwijs begrijpt deze wet het onderwijs in:

- a. het lezen;
- b. het schrijven;
- c. het rekenen;
- d. de beginselen der Nederlandsche taal;
- e. die der vaderlandsche geschiedenis;
- f. die der aardrijkskunde;
- g. die van de kennis der natuur;
- h. het zingen;
- i. de eerste oefeningen van het handteekenen;
- j. de vrije en orde-oefeningen der gymnastiek;
- k. de nuttige handwerken voor meisjes.

Aan lagere scholen kan bovendien onderwijs gegeven worden in:

- l. de beginselen der Fransche taal;
- m. die der Hoogduitsche taal;
- n. die der Engelsche taal;
- o. die der algemeene geschiedenis;
- p. die der wiskunde;
- q. het handteekenen;
- r. de beginselen der landbouwkunde;
- r bis. die der tuinbouwkunde;
- s. de gymnastiek;
- t. de fraaije handwerken voor meisjes.

3. De lagere scholen opgericht en onderhouden door het Rijk of de gemeenten zijn openbare, de overige zijn bijzondere scholen.

Door waterschappen of provinciën worden geene uitgaven ten behoeve van het lager onderwijs gedaan.

Aan bijzondere scholen noch aan bijzondere inrigtingen tot opleiding van onderwijzers mogen vanwege de gemeente geldelijke bijdragen of eenige andere ondersteuning middellijk of onmiddellijk worden toegekend, dan in de gevallen en onder de voorwaarden in deze wet genoemd.

4. Art. 5 der wet van 1 Junij 1865 (*Staatsblad* n°. 58) is toepasselijk op alle lokalen, waarin lager schoolonderwijs gegeven wordt.

Bij algemeenen maatregel van inwendig bestuur worden door Ons, zoowel in het belang van de gezondheid als van het onderwijs, algemeene regelen vastgesteld omtrent den bouw en de inrigting der lokalen, waarin openbaar lager schoolonderwijs gegeven wordt, alsmede omtrent het aantal kinderen dat daarin mag worden toegelaten, met bepaling of en in hoeverre deze regelen verbindend zijn voor de lokalen, waarin door gemeenten gesubsidieerd bijzonder lager schoolonderwijs wordt gegeven.

5. Geen lager schoolonderwijs wordt gegeven in lokalen, welke door den inspecteur van het geneeskundig Staatstoezigt zijn afgekeurd als schadelijk voor de gezondheid of van onvoldoende ruimte voor het aantal schoolgaande kinderen.

De inspecteur spreekt de afkeuring nit bij schriftelijke en met redenen omkleede verklaring en zendt daarvan afschrift aan Gedeputeerde Staten en tenzelfden dage aan het gemeentebestuur, aan den districts-schoolopziener en aan het hoofd der school. Gedeputeerde Staten gelasten burgemeester en wethouders der gemeente, waarin het lokaal ligt, deze verklaring af te kondigen binnen een door hen te bepalen termijn.

Bij Gedeputeerde Staten kunnen tegen de uitspraak van den inspecteur in hooger beroep komen:

- a. de districts-schoolopziener;
- b. het hoofd der school;
- c. de eigenaar of brniker van het lokaal;
- d. de ouders of verzorgers van schoolgaande kinderen.

Het beroep moet worden ingesteld binnen dertig vrije dagen, te rekenen van den dag, waarop het afschrift der verklaring van den inspecteur op last van Gedeputeerde Staten door het gemeentebestuur is afgekondigd.

Gedeputeerde Staten geven aan elk der in beroep gekomen belanghebbenden schriftelijk kennis van hunne beslissing.

Ieder, die bij de beslissing partij geweest is, kan daartegen bij Ons in hooger beroep komen.

Dit moet ingesteld worden binnen dertig vrije dagen, te rekenen van den dag, waarop de kennisgeving van de beslissing van Gedeputeerde Staten den belanghebbenden is toegezonden.

Hangende de termijnen van beroep en tot de eindbeslissing kan met het geven van onderwijs in het afgekeurd lokaal worden voortgegaan, ten ware de inspecteur van het geneeskundig Staatstoezigt om dringende redenen, in zijne verklaring uitdrukkelijk te vermelden, anders mogt hebben bevolen.

Indien de inspecteur van het geneeskundig Staatstoezigt schriftelijk verklaart, dat het afgekeurde lokaal voldoende verbeterd is, of dat het aantal kinderen genoegzaam beperkt is, kan het onderwijs worden hervat.

6. Niemand mag lager onderwijs geven, die niet in het bezit is der bij deze wet gevorderde bewijzen van bekwaamheid en zedelijkheid.

Vreemdelingen behoeven bovendien Onze vergunning.

7. De bepalingen van het voorgaande artikel zijn niet toepasselijk op:

a. hen, die uitsluitend aan kinderen van één gezin lager huisonderwijs geven;

b. hen, die, van het geven van lager onderwijs geen beroep makende, en zich zonder geldelijke belooning daartoe bereid verklarende, van Ons vergunning hebben verkregen tot het geven van zoodanig onderwijs.

Vrijgesteld van het bezit van een der bewijzen van bekwaamheid bij het voorgaande artikel bedoeld is hij, die voor het vak of de vakken, waarin hij onderwijs geeft, bevoegd is ingevolgd het Koninklijk besluit van 2 Augustus 1815, n°. 14, de wet van 28 April 1876 (*Staatsblad* n°. 102) of de wet van 2 Mei 1863 (*Staatsblad* n°. 50).

8. Jongelieden van beiderlei kunne mogen in de school als kweekeling worden toegelaten en aldaar behulpzaam zijn, mits zij:

a. hun vijftiende jaar ingetreden zijn en hun negentiende niet volbragt hebben, of de akte, bedoeld in art. 56 onder a, bezitten;

b. tot geene werkzaamheden in de school bezigt worden dan de zoodanige, welke zij onder het toezigt en de leiding van een in hetzelfde school-vertrek aanwezigen bevoegde verrigten, en

c. na drie maanden als kweekeling geplaatst te zijn geweest, in het bezit zijn van een door den arrondissementen-schoolopziener schriftelijk goedgekeurd bewijs, niet ouder dan een jaar en afgegeven en ondertekend door het hoofd der school, waarin zij tijdens de afgifte waren toegelaten, dat hun zedelijk gedrag en hunne vorderingen voldoende zijn.

Ingeval de arrondissementen-schoolopziener zijne goedkeuring weigert, kan het hoofd der school binnen veertien dagen na die weigering de beslissing van den districts-schoolopziener inroepen. Deze beslist binnen eene maand.

Het hoofd der school geeft van de toelating van een kweekeling in zijne school minstens drie dagen te voren schriftelijk kennis aan den arrondissementen-schoolopziener.

9. Hij, die in strijd met het voorschrift van art. 5 schoolonderwijs geeft in een afgekeurd lokaal, of die, als hoofd der school in een vertrek meer leerlingen toelaat dan het naar de in art. 4 bedoelde regelen mag bevatten of daarin kweekelingen toelaat zonder dat de vereischte schriftelijke kennisgeving daaraan is voorafgegaan of wel anders dan op den voet, bij het voorgaand artikel bepaald, wordt gestraft met eene geldboete van ten hoogste vijftig gulden.

Indien tijdens het plegen van de overtreding nog geen twee jaren zijn verlopen sedert eene vorige veroordeeling van den schuldige wegens gelijke overtreding onherroepelijk is geworden, wordt hij gestraft met geldboete van ten hoogste honderd gulden of met hechtenis van ten hoogste veertien dagen. Bij tweede of volgende herhalingen gepleegd telkens binnen twee jaren nadat de laatste veroordeeling wegens eerste of volgende herhalingen onherroepelijk geworden is, wordt hechtenis opgelegd van ten hoogste één jaar.

10. Behalve de gevallen, hierna vermeld, vervalt de bevoegdheid tot het geven van lager onderwijs voor hem, die bij eindvonnis is veroordeeld:

a. wegens misdadig;

b. tot eene der straffen, omschreven in art. 28 n°. 4 en 5 van het Wetboek van Strafrecht.

11. Hij, die de bevoegdheid tot het geven van lager onderwijs verloren heeft, kan haar niet terugbekomen, behalve in de gevallen, in artt. 29, 31 en 53 voorzien.

In deze gevallen kan zij hem door Ons worden teruggegeven.

12. Van Rijkswegen worden kweekscholen en normaallessen tot opleiding van onderwijzers opgericht en onderhouden.

De inrigting wordt bij algemeenen maatregel van bestuur geregeld.

Ten behoeve van de opleiding van onderwijzers kan eene Rijkshijdrage worden verleend:

1°. aan gemeentelijke en aan bijzondere kweekscholen;

2°. aan normaallessen en aan hoofden van scholen, voor elk der door hen opgeleide personen die de akte, bedoeld in art. 56 onder a hebben verkregen, volgens door Ons bij algemeenen maatregel van bestuur te stellen regelen en voorwaarden.

Op de door het Rijk of de gemeenten opgerichte en onderhouden kweekscholen en normaallessen zijn het 1ste en 2de lid van art. 33 van toepassing.

De bepalingen sub a en c van art. 8 en die van art. 9, voor zoover deze op de toelating van kweekelingen betrekking hebben, zijn niet van toepassing op de leerscholen, verbonden aan door Ons aangewezen kweekscholen.

13. Waar in deze wet van onderwijzers gesproken wordt, zijn hieronder onderwijzeressen begrepen, ten ware het tegendeel uitdrukkelijk bepaald zij.

14. Onverminderd het bepaalde in art. 5 en met uitzondering van de gevallen, voorzien in art. 19, sub a, b, c, d en f, kan van elk besluit,

krachtens deze wet door Gedeputeerde Staten genomen, bij Ons in hooger beroep worden gekomen door ieder, die bij de vernietiging of verbetering van het besluit van Gedeputeerde Staten belang heeft.

Het hooger beroep moet worden ingesteld binnen dertig vrije dagen, te rekenen van den dag, waarop het besluit openbaar gemaakt of den belanghebbende toegezonden is.

15. Deze wet is niet toepasselijk op:

a. hem, die uitsluitend in een of meer der vakken, vermeld in art. 2 onder *h, i, k; q, r, r bis* en *t* bijzonder onderwijs geeft;

b. de scholen, uitsluitend bestemd voor het onderwijs in een of meer der vakken, vermeld in art. 2 onder *h, i, j, k, q, r, r bis, s* en *t*;

c. de scholen, waarin geene kinderen boven de zes jaren worden toegelaten en geen ander dan voorbereidend onderwijs gegeven wordt, behoudens dat ook deze scholen onderworpen zijn aan de bepalingen van artt. 5 en 73 dezer wet;

d. militaire onderwijzers en het onderwijs, door hen gegeven aan militairen;

e. de scholen voor doofstommen, blinden, spraakgebrekkigen en idioten;

f. de scholen in vangeniissen, bedelaarsgestichten of Rijks-werkinrigtingen en in Rijks-opvoedingsgestichten, behoudens de bepalingen omtrent de bevoegdheid van hen, die lager onderwijs geven.

TITEL II.

VAN HET OPENBAAAR ONDERWIJS.

§ 1. Van de scholen.

16. In elke gemeente wordt voldoende lager onderwijs gegeven in een genoegzaam aantal scholen, welke voor alle kinderen zonder onderscheid van godsdienstige gezindheid toegankelijk zijn.

Het onderwijs omvat de vakken in art. 2 vermeld onder *a—k*, en daar waar genoegzame behoefte aan uitbreiding bestaat, een of meer of wel alle vakken, vermeld in dat artikel onder *l—t*. Van de verplichting tot het geven van onderwijs in het vak, vermeld in artikel 2, onder *j*, kan door Gedeputeerde Staten, den districtsschoolopziener gehoord, telkens voor ten hoogste vijf jaren, vrijstelling worden verleend.

De in de school toegelaten kinderen zijn in elke klasse verplicht aan het onderwijs in alle de aldaar onderwezen vakken deel te nemen, met uitzondering van de vakken vermeld in art. 2 onder *j* en *s*.

Naburige gemeenten kunnen zich, met inacht-

neming van art. 121 der wet van 29 Junij 1851 (*Staatsblad* n°. 85) vereenigen tot het oprigten en in stand houden van gemeenschappelijke scholen of tot het vaststellen eener regeling omtrent de toelating van kinderen uit de eene gemeente op de scholen der andere.

17. Voor zooveel doenlijk wordt aan hen, die het gewoon schoolonderwijs genoten hebben, gelegenheid gegeven tot het genieten van herhalingsonderwijs.

Het herhalingsonderwijs kan zich uitstrekken tot een of meer der vakken, vermeld in art. 2 onder *l—t*, al zijn die vakken niet begrepen geweest in het genoten gewoon schoolonderwijs.

18. De besluiten van den gemeenteraad, betreffende het getal der scholen en de vakken, welke op de scholen zullen onderwezen worden, worden aan Gedeputeerde Staten medegedeeld. Zoo Gedeputeerde Staten het getal scholen of den omvang van het onderwijs onvoldoende achten, bevelen zij, den inspecteur gehoord, vermeerdering.

Gelijke vermeerdering kan, Gedeputeerde Staten gehoord, door Ons worden bevolen.

19. De besluiten van den gemeenteraad, betreffende:

a. de plaats, waar een schoollokaal zal zijn gevestigd;

b. de vermindering van het getal scholen of van den omvang van het onderwijs;

c. de vereeniging eener school met of hare vervanging door andere;

d. de sluiting eener school of de schorsing van het onderwijs aan eene school;

e. den leeftijd welken de kinderen moeten bereikt hebben vóór zij op de openbare school worden toegelaten, en van dien waarop zij die school moeten verlaten;

f. het verlenen van ontslag aan onderwijzers in de gevallen, bedoeld in art. 29 onder *b* en *c*; worden aan de goedkeuring van Gedeputeerde Staten onderworpen.

De artikelen 196, 197, 198, 200, 201 en 202 der wet van 29 Junij 1851 (*Staatsblad* n°. 85) zijn ten deze toepasselijk.

20. Sluiting eener school voor bepaalden tijd kan door Gedeputeerde Staten bij een met redenen omkleed besluit worden bevolen.

Zij hooren in het geval van dit en het voorgaande artikel vooraf den inspecteur van het lager onderwijs.

Gelijke sluiting kan door Ons, Gedeputeerde Staten gehoord, worden bevolen.

21. De regeling van de schooltijden en van

de vacantiën, de vaststelling van het leerplan en van de bij het onderwijs te gebruiken boeken en de verdeeling der school in klassen geschieden door het hoofd der school en, zoo de regeling voor meerdere scholen gelijkelijk werkt, door de hoofden dier scholen gezamenlijk, onder goedkeuring van burgemeester en wethouders en van den districts-schoolopziener.

Bij verschil tusschen burgemeester en wethouders en den districts-schoolopziener beslist Onze Minister, die met de uitvoering dezer wet belast is.

22. Bij de regeling der schooltijden wordt door het vrijgeven van uitdrukkelijk in de regeling genoemde uren gezorgd, dat de schoolgaande kinderen van de godsdienstleeraren godsdienstonderwijs kunnen genieten.

Onder voorwaarden door burgemeester en wethouders in overleg met den districts-schoolopziener te bepalen, worden de schoollokalen, des noodig verwarmd en verlicht, voor dit godsdienstonderwijs beschikbaar gesteld.

Bij verschil is het laatste lid van het voorgaande artikel toepasselijk.

§ 2. Van de onderwijzers.

23. Aan het hoofd van elke school is een onderwijzer geplaatst, die den leeftijd van drie en twintig jaren moet volbragt hebben en den rang van hoofdonderwijzer bezit.

De waarneming van het bestuur eener school kan echter tijdelijk worden toevertrouwd aan een onderwijzer, die den gevorderden leeftijd of den rang van hoofdonderwijzer niet bezit, mits aan de school geen onderwijzer in het bezit van dien rang, ingevolge art. 24, verbonden zij. Zoodanige waarneming mag niet langer duren dan zes maanden.

24. Het hoofd der school wordt bijgestaan door ten minste één onderwijzer, zoodra het aantal schoolgaande kinderen meer dan veertig, door ten minste twee onderwijzers, zoodra het een en negentig bedraagt.

Voor elk vijf-en-vijftigtal schoolgaande kinderen boven de negentig wordt een onderwijzer meer vereischt.

Wanneer met inbegrip van het hoofd der school het aantal onderwijzers ingevolge de voorafgaande bepalingen van dit artikel aan de school verbonden meer dan vier bedraagt, moeten ten minste twee, wanneer het meer dan acht bedraagt, ten minste drie hunner den leeftijd van drie en twintig jaren volbragt hebben en den rang van hoofdonderwijzer bezitten.

Onder de onderwijzers, in dit artikel bedoeld, worden zij, die uitsluitend in een of meer der vakken, genoemd in art. 2, onder *k—t*, onderwijs geven, niet medegerekend.

Op geene school mogen meer dan zes honderd kinderen gelijktijdig worden toegelaten, tenzij hier toe door Ons om bijzondere redenen vergunning wordt verleend.

Bij de toepassing van dit artikel wordt tot grondslag genomen het getal kinderen, die op den vijftienden dag der maand Januarij van het loopende schooljaar als werkelijk schoolgaande bekend staan.

Waar die grondslag ten gevolge van het tijdstip van oprichting der school niet kan worden vastgesteld, geldt het aantal kinderen, dat op den laatsten dag der maand volgende op die, waarin de school geopend is, als werkelijk schoolgaande bekend staat.

25. Wanneer de school in verscheidene klassen verdeeld is, wordt het onderwijs in de laagste klassen bij voorkeur aan onderwijzeressen, dat in de hoogste klassen, behalve aan de scholen nitsluitend voor meisjes bestemd, bij voorkeur aan onderwijzers opgedragen.

26. Aan elken onderwijzer wordt eene vaste jaarwedde toegekend. Die jaarwedde bedraagt in geen geval minder dan zeven honderd gulden voor het hoofd der school; niet minder dan zes honderd gulden voor de onderwijzers, met rang van hoofdonderwijzer, die volgens art. 24 moeten aanwezig zijn in scholen met meer dan vier onderwijzers, en niet minder dan vier honderd gulden voor elken anderen onderwijzer.

Door Ons kan Gedeputeerde Staten der provincie gehoord, voor elke provincie bepaald worden waar, en tot welk bedrag het minimum van jaarwedde voor de verschillende onderwijzers aan de onderscheidene klassen van scholen hooger zijn zal dan het bedrag in de voorgaande zinsnede bepaald.

De twee voorgaande zinsneden gelden niet voor de onderwijzers, uitsluitend belast met het onderwijs in een of meer der vakken, genoemd in art. 2 onder *k—t*.

Het hoofd der school geniet bovendien vrije woning, zoo mogelijk met eenen tuin.

Ingeval hem geene vrije woning kan verschafft worden, ontvangt hij eene billijke vergoeding voor huishuur, waarvan het bedrag door Gedeputeerde Staten wordt bepaald.

Met inachtneming dezer voorschriften worden de jaarwedden der onderwijzers door den gemeenteraad onder goedkeuring van Gedeputeerde Staten geregeld.

In geval van hooger beroep bij Ons van het besluit van Gedeputeerde Staten, wordt bij Onze beslissing de vereischte regeling vastgesteld.

27. Om als onderwijzer benoemd te kunnen worden, wordt het bezit vereischt:

a. eener akte van bekwaamheid;

b. van een getuigschrift van zedelijk gedrag, afgegeven door den burgemeester der gemeente of de burgemeesters der gemeenten, waar hij, aan wien het wordt uitgereikt, in de twee laatste jaren gewoond heeft.

Bij weigering van een der burgemeesters kan het getuigschrift worden verleend door Onzen Commissaris in de provincie.

Met zoodanig getuigschrift wordt gelijkgesteld het getuigschrift van zedelijk gedrag, afgegeven door de bevoegde overheid buitenslands, onder welker gebied de bezitter in de twee laatste jaren heeft gewoond.

28. De onderwijzers, aan de gemeentescholen verbonden, worden door den gemeenteraad benoemd.

De benoeming van den onderwijzer, aan het hoofd der school geplaatst, geschiedt uit eene voordragt van minstens drie bevoegden, opgemaakt door burgemeester en wethouders en den districts-schoolopziener.

Indien burgemeester en wethouders en de districts-schoolopziener niet tot overeenstemming kunnen geraken, gaat aan de benoeming een vergelijkend onderzoek naar de geschiktheid der candidaten vooraf.

Melden meer dan zes bevoegden zich voor het onderzoek aan, dan kunnen burgemeester en wethouders, in overeenstemming met den districts-schoolopziener, bepalen welke candidaten, mits niet minder dan zes, daaraan zullen worden onderworpen. Bij gemis aan overeenstemming omtrent de keuze der op te roepen personen, worden alle candidaten die zich hebben aangemeld tot het onderzoek toegelaten.

Ingeval de benoeming na voorafgaand vergelijkend onderzoek plaats heeft, wordt de voordragt, bestaande uit minstens drie bevoegden, door den districts-schoolopziener opgemaakt en door dezen met een schriftelijk met redenen omkleed advies omtrent de voorgedragen candidaten, aan den raad ingezonden.

Al wat verder het in dit artikel bedoeld onderzoek betreft, wordt door Ons bij algemeenen maatregel van bestuur geregeld.

In gemeenten waar meer dan eene school bestaat kan de onderwijzer, aan het hoofd der eene ge-

plaatst, aan het hoofd der andere worden gesteld zonder voordragt, indien de gemeenteraad na overleg met den districts-schoolopziener hiertoe besluit.

De benoeming van andere onderwijzers geschiedt uit eene voordragt van minstens drie bevoegden, opgemaakt door burgemeester en wethouders in overleg met den arrondissements-schoolopziener, na ingewonnen bericht van het hoofd der school, waaraan de benoeming geschieden moet. Het bericht van het hoofd der school en het schriftelijk, met redenen omkleed advies van den arrondissements-schoolopziener worden aan den raad overgelegd.

De onderwijzers verbonden aan scholen, uitsluitend door het Rijk bekostigd, worden benoemd door Onzen Minister, die met de uitvoering dezer wet belast is.

29. Ontslag aan onderwijzers, aan gemeentescholen verbonden, wordt door den gemeenteraad verleend:

a. regstreeks overeenkomstig eigen verzoek, met ingang van den dag door den gemeenteraad te bepalen;

b. op voordragt van burgemeester en wethouders of van den districts-schoolopziener, indien het een onderwijzer betreft, aan het hoofd eener school geplaatst;

c. op voordragt van burgemeester en wethouders of van den arrondissements-schoolopziener, indien het een onderwijzer betreft, die niet aan het hoofd eener school is geplaatst.

In de twee laatste gevallen kan het ontslag niet-eervol worden verleend.

Door Gedeputeerde Staten kan worden verklaard, dat de niet-eervol ontslagen onderwijzer de bevoegdheid tot het geven van onderwijs heeft verloren.

Aan onderwijzers verbonden aan eene school, uitsluitend door het Rijk bekostigd, wordt, hetzij overeenkomstig eigen verzoek, hetzij ambtshalve, ontslag verleend door Onzen Minister, die met de uitvoering dezer wet belast is.

30. Een onderwijzer, aan eene gemeenteschool verbonden, kan op voorstel van den arrondissements-schoolopziener voor hoogstens eene maand door burgemeester en wethouders worden geschorst. Zij geven hiervan onmiddellijk kennis aan den gemeenteraad en aan den districts-schoolopziener met opgave van de redenen der schorsing.

De schorsing geschiedt zonder stilstand van jaarwedde.

Zij kan binnen den tijd, waarvoor zij is uitgesproken, door den gemeenteraad worden opgeheven.

31. Behalve op de wijze, in de twee voorgaande artikelen bepaald, kan de schorsing of het ontslag, doch in het laatste geval slechts niet-eervol, op voordragt van den districts-schoolopziener door Gedeputeerde Staten worden uitgesproken.

Op dergelijk ontslag is het voorlaatste lid van art. 29 toepasselijk.

32. In de tijdelijke waarneming der door schorsing, ontslag of ontstentenis aan eene gemeenteschool opengevallen plaats wordt door burgemeester en wethouders in overleg met den arrondissementsschoolopziener voorzien.

Indien in de vervulling, waar het betreft het hoofd der school, niet door den gemeenteraad is voorzien binnen zes maanden nadat de plaats is opengevallen, geschiedt zulks door Gedeputeerde Staten, na voorafgaand vergelijkend onderzoek naar de geschiktheid der candidaten.

Ingeval van tijdelijke verhindering kan, op gelijke wijze als in het eerste lid van dit artikel is bepaald, in de waarneming worden voorzien.

De schorsing van onderwijzers, verbonden aan scholen, uitsluitend van Rijksweg bekostigd, en de voorziening in de tijdelijke waarneming aan dergelijke scholen geschiedt door Onzen Minister, met de uitvoering dezer wet belast.

32bis. Wanneer in eene gemeenteschool jongelieden in het bezit der akte, bedoeld in art. 56, onder a, op den voet van art. 8 als kweekelingen zijn toegelaten, zijn deze bij schorsing, ontslag, ontstentenis of tijdelijke verhindering van eenen onderwijzer in die school, op aanwijzing van het hoofd, bevoegd en verplicht tot de waarneming der opengevallen plaats, hangende het overleg in het eerste lid van art. 32 voorgeschreven.

33. Het schoolonderwijs wordt onder het aanleeren van gepaste en nuttige kundigheden dienstbaar gemaakt aan de ontwikkeling van de verstandelijke vermogens der kinderen en aan hunne opleiding tot alle christelijke en maatschappelijke deugden.

De onderwijzer onthoudt zich van iets te leeren, te doen of toe te laten wat strijdig is met den eerbied verschuldigd aan de godsdienstige begrippen van andersdenkenden.

De onderwijzer, die zich in dit opzicht aan plichtverzuim schuldig maakt, kan door Ons voor hoogstens een jaar en bij herhaling der overtreding voor onbepaalden tijd in zijne bevoegdheid tot

het geven van onderwijs aan eene openbare school geschorst worden.

Het geven van godsdienstonderwijs blijft aan de godsdienstleeraren overgelaten.

34. Op bezwaarschriften tegen het in de school gebruik maken van bepaald aangewezen leerboeken wordt beslist door Onzen Minister, die met de uitvoering dezer wet belast is.

Zijne beslissing wordt in de *Staatscourant* openbaar gemaakt.

Den onderwijzer, die een aldus afgekeurd leerboek gebruikt, wordt door burgemeester en wethouders verboden hiertoe voort te gaan.

In geval van ongehoorzaamheid wordt aan den onderwijzer een niet-eervol ontslag gegeven.

35. Het is den onderwijzers op straffe van ontslag verboden handel te drijven of eenige nering of beroep, behalve het geven van onderwijs, nit te oefenen.

36. Het is hun op gelijke straffe verboden ambten of bedieningen te bekleeden of te gedoogen, dat te hunnen huize handel of nering gedreven of eenig beroep uitgeoefend worde door de leden van hun gezin.

Zoowel van het eene als van het andere verbod kan vrijstelling worden verleend door Gedeputeerde Staten, den districts-schoolopziener gehoord.

Het ontslag, in dit en de twee voorgaande artikelen bedoeld, wordt verleend, hetzij door den gemeenteraad op voordragt van den districts-schoolopziener of van burgemeester en wethouders of van den arrondissementsschoolopziener naar de onderscheidingen, in art. 29 onder *b* en *c* gemaakt, hetzij ingevolge art. 31 door Gedeputeerde Staten, hetzij aan scholen, uitsluitend door het Rijk bekostigd, door Onzen Minister, met de uitvoering dezer wet belast.

37. Aan de onderwijzers wordt, in de gevallen bij art. 38 en onder de voorwaarden bij artt. 41 en 42 dezer wet gesteld, pensioen verleend ten laste van het Rijk.

38. Regt op pensioen wordt verkregen door na volbragten vijf en zestigjarigen leeftijd bekomen ontslag.

Pensioen kan insgelijks verleend worden aan een onderwijzer, die na tienjarigen diensttijd uit hoofde van ziels- of lichaamsgebreken voor de waarneming zijner betrekking ongeschikt is en op dien grond ontslag heeft bekomen.

Die ongeschiktheid wordt aangenomen op de verklaring van den districts-schoolopziener en van Gedeputeerde Staten.

Bij de berekening van het pensioen komen alle in aanmerking diensten vóór of sedert het in werking treden dezer wet als onderwijzer aan eene openbare school ten behoeve van het lager onderwijs bewezen.

39. Aan den onderwijzer hoofd eener school, die ten gevolge van de opheffing der school, en aan den onderwijzer, die, wegens opheffing der school of wegens opheffing zijner betrekking, omdat het krachtens deze wet in de school gevorderd aantal onderwijzers is overschreden, wordt ontslagen en niet in de termen valt pensioen te genieten, wordt ten laste van het Rijk een wachtgeld verleend tot een bedrag van de helft der jaarwedde, die hij op het tijdstip van zijn ontslag genoot. Dit wachtgeld vervalt na vijf jaren wanneer het geldt het hoofd eener school, na twee jaren wanneer het geldt een onderwijzer, of wanneer het hoofd of de onderwijzer in de termen komt om pensioen te genieten, of zooveel vroeger als hij tot eene betrekking van Rijks-, provincie- of gemeentewege wordt benoemd, waarvan de bezoldiging met het bedrag van het wachtgeld gelijk staat of dit overtreft, of zoodanige betrekking, hem niet van Rijks-, provincie- of gemeentewege opgedragen, aanvaardt. Bij de aanvaarding eener betrekking, niet van Rijks-, provincie- of gemeentewege opgedragen, waarvan de bezoldiging lager is dan het wachtgeld, wordt dit verminderd met het bedrag dier bezoldiging.

Behalve in het laatstgenoemde geval rekent de tijd, gedurende welken het wachtgeld wordt genoten, mede voor aanspraak op pensioen.

In de aan onderwijzers, geen hoofden van scholen, te verlenen wachtgeld wordt door de gemeente de helft aan het Rijk vergoed.

40. Het pensioen belooft voor elk jaar dienst een zestigste deel van de jaarwedde, die over de laatste twaalf maanden, aan het ontslag voorafgegaan, tot grondslag gediend heeft voor de bepaling der bijdrage, in het volgend artikel vermeld, doch mag nimmer het twee derde gedeelte dier jaarwedde te boven gaan.

41. Als bijdrage voor pensioen wordt door de onderwijzers jaarlijks betaald twee ten honderd van de jaarwedde aan hunne betrekking verbonden.

De jaarwedde wordt berekend met inbegrip van hetgeen de onderwijzer, aan het hoofd eener school geplaatst, op grond van art. 26, vierde lid, dezer wet geniet. Het bedrag dezer inkomsten wordt door Gedeputeerde Staten bepaald.

De bijdrage komt ten voordeele van het Rijk en wordt door de zorg der gemeentebesturen geïnd en aan 's Rijks schatkist verantwoord.

42. De bepalingen van de artt. 8, 9 derde lid, 12 derde lid, 18 tot en met 31 der wet betreffende de burgerlijke pensioenen, zijn op de pensioenen der onderwijzers van toepassing.

42bis. De artt. 6, 26, 27 lit. a, en 35—42 gelden niet voor de onderwijzers aan openbare scholen, nitsluitend belast met het onderwijs in een of meer der vakken, vermeld in art. 2 onder *h, i, k, q, r, r bis* en *t*.

De artt. 26 en 35—42 gelden niet voor de onderwijzers aan openbare scholen die nitsluitend in een der vakken of in beide vakken vermeld in art. 2 onder *j* en *s* onderwijs geven, dan wel daarnevens mede onderwijs geven in een of meer der vakken, vermeld in art. 2 onder *h, i, k, q, r, r bis* en *t*.

§ 3. Van de kosten van het onderwijs.

43. Elke gemeente voorziet in de kosten van haar lager onderwijs, voor zover die niet komen ten laste van anderen of op andere wijze worden gevonden.

44. Die kosten zijn:

- a.* de jaarwedden der onderwijzers;
- b.* de vergoeding aan onderwijzers, aan het hoofd van scholen staande, wegens gemis van vrije woning;
- c.* de toelagen en bijdragen tot opleiding van onderwijzers;
- d.* de uitgaven ten behoeve van het herhalingsonderwijs;
- e.* die voor het stichten en instandhouden of voor het huren der schoollokalen en onderwijzerswoningen;
- f.* die voor het aanschaffen en onderhouden der schoolmeubelen en der schoolboeken, leermiddelen en schoolbehoefden;
- g.* die voor verlichting en verwarming en het schoonhouden der schoollokalen;
- h.* die van het plaatselijk schooltoezigt en van het vergelijkend onderzoek;
- i.* die voor de schoolbibliotheken, belooningen en ereblijken.

45. Door het Rijk wordt over elk dienstjaar aan de gemeente eene bijdrage verleend:

- 1°. *a.* voor elk hoofd eener school van negentig en minder leerlingen twee honderd vijftig gulden; van een en negentig tot en met een honderd negen en negentig leerlingen drie honderd gulden;

van twee honderd tot en met drie honderd negen leerlingen vier honderd gulden;

van drie honderd tien tot en met vier honderd negentien leerlingen vijf honderd gulden;

van vier honderd twintig en meer leerlingen zes honderd gulden;

b. voor elk der onderwijzers, die het hoofd der school bijstaan, voor zoover die bijstand volgens art. 24 verplichtend is, voor scholen:

van een en veertig tot en met negentig leerlingen een honderd vijftig gulden;

van een en negentig en meer leerlingen twee honderd gulden, doch voor elk dier onderwijzers die den leeftijd van drie en twintig jaren volbragt hebben en den rang van hoofdonderwijzer bezitten, voor zoover zulks volgens art. 24 gevorderd wordt, drie honderd gulden;

c. indien het aan de school verbonden onderwijzend personeel het minimum van onderwijzers, bij artikel 24 gesteld, overschrijdt:

voor scholen van negentig en minder leerlingen een honderd vijftig gulden en van een en negentig tot en met drie honderd negen leerlingen twee honderd gulden voor één onderwijzer;

voor scholen van drie honderd tien en meer leerlingen twee honderd gulden per onderwijzer voor ten hoogste twee onderwijzers;

doch omvat het onderwijs behalve de vakken *a—k* tevens ten minste twee der vakken onder *l*, *m* en *n* en het vak onder *p* van artikel 2 genoemd:

voor scholen van negentig en minder leerlingen twee honderd gulden voor één onderwijzer;

voor scholen van een en negentig tot en met een honderd negen en negentig leerlingen twee honderd vijftig gulden per onderwijzer voor ten hoogste twee onderwijzers;

voor scholen van twee honderd en meer leerlingen twee honderd vijftig gulden per onderwijzer voor ten hoogste drie onderwijzers.

Indien een onderwijzer in den loop van het jaar wordt in dienst gesteld, ten gevolge van ontslag de school verlaat, of overlijdt, wordt de bijdrage berekend naar den maatstaf sub *a*, *b* en *c* vermeld, in evenredigheid van het aantal volle maanden dat hij in dat jaar aan de school verbonden is geweest;

2°. vijf en twintig ten honderd van de kosten wegens het stichten, verbonwen of aankopen van schoollokalen voor zoover die niet komen ten laste van anderen of op andere wijze worden gevonden.

Voor de sub 1°. vermelde bijdrage komen niet

in aanmerking de scholen, waarvan de opbrengst der schoolgelden eene inkomst oplevert van gemiddeld tachtig gulden of meer per leerling en per jaar.

Voor de berekening daarvan dient tot grondslag het aantal leerlingen waarnaar volgens den maatstaf, in art. 24 vermeld, het aantal onderwijzers geregeld wordt.

Voorschriften omtrent de uitvoering dezer bepalingen worden door Ons bij algemeenen maatregel van bestuur gegeven, met inachtneming van het beginsel, dat behoudens aanvulling of terugbetaling na afloop van het dienstjaar de nitkeering der bijdrage geschiedt:

a. bij voorschot:

die sub 1°. *a* en *b* bedoeld naar het aantal onderwijzers dat ingevolge het bepaalde bij artt. 23 en 24 aan de school moet verbonden zijn;

die sub 1°. *c* bedoeld, voor zoover het aantal op 1 Januarij van het dienstjaar aan de school verbonden onderwijzers voor de bijdrage in aanmerking komt;

b. die sub 2°. bedoeld in verband met de betalingstermijnen.

46. Ter tegemoetkoming in de kosten, welke voor rekening der gemeente blijven, wordt voor ieder schoolgaand kind, met uitzondering van bedeeden, en van hen die, schoon niet bedeed, onvermogen zijn, een schoolgeld geheven van ten minste twintig cents per maand.

De minvermogenen worden, indien het schoolgeld voor ieder kind van dezelfde klasse gelijk is, slechts voor een gedeelte aan de heffing onderworpen.

Vrijstelling van verplichting tot het heffen van schoolgeld kan aan eene gemeente door Ons worden verleend bij een met redenen omkleed besluit, den Raad van State gehoord. Intrekking dezer vrijstelling geschiedt op dezelfde wijze.

Het invoeren, wijzigen of afschaffen van dit schoolgeld geschiedt met inachtneming van de artt. 232—236 der wet van 29 Junij 1851 (*Staatsblad* n°. 85), met dien verstande dat aan de verordening tot heffing Onze goedkeuring niet wordt onthouden dan bij een met redenen omkleed besluit, den Raad van State gehoord.

De invordering wordt geregeld door eene plaatselijke verordening overeenkomstig de bepalingen van artt. 258—262 dier wet.

Indien het schoolgeld, behalve voor zooveel betreft de gevallen in het 2de lid van dit artikel en in art. 48 vermeld, voor ieder kind van de-

zelfde klasse niet gelijk is, zijn daarop de artt. 264—266 dier wet, gelijk die gewijzigd is bij de wet van 28 Junij 1881 (*Staatsblad* n°. 102), mede van toepassing, met dien verstande dat het schoolgeld voor geen kind meer bedrage dan hetgeen voor het onderwijs van dat kind kan geacht worden voor rekening der gemeente te blijven.

47. Het gemeentebestuur bevordert zooveel mogelijk het schoolgaan der kinderen van beedeelen, onvermogens en minvermogens.

48. Tenzij bij eene regeling krachtens het laatste lid van art. 16 gemaakt, anders is bepaald, bedraagt het schoolgeld voor de kinderen nit andere gemeenten niet meer dan dat voor de kinderen nit de heffende gemeente.

Voor twee of meer kinderen nit één gezin, gelijktijdig ter school gaande, kan het bedrag van het schoolgeld lager gesteld worden dan het, berekend voor ieder afzonderlijk, wezen zou.

49. Indien Wij, Gedeputeerde Staten gehoord, oordeelen dat eene gemeente, door de nitgaven tot eene behoorlijke inrigting van haar lager onderwijs vereischt, in verhouding tot hare middelen en andere uitgaven onbillijk zou worden bezwaard, kan haar nit 's Rijks kas tijdelijk subsidie verleend worden. Ons daartoe strekkend en met redenen omkleed besluit wordt, tegelijk met het advies van Gedeputeerde Staten, in de *Staatscourant* openbaar gemaakt.

50. De bestekken voor en de gunning van den bouw en verbouw van scholen en onderwijzerswoningen, ter bekostiging waarvan aan de gemeente overeenkomstig art. 49 nit 's Rijks kas tijdelijk subsidie wordt verleend, behoeven de goedkeuring van Onzen Minister, met de uitvoering dezer wet belast; deze beslist, den districts-schoolopziener gehoord.

In alle overige gevallen worden de bestekken aan de goedkeuring van den districts-schoolopziener onderworpen. Ingeval deze bezwaar maakt zijn goedkeuring te verleenen kan de beslissing van Onzen Minister, met de uitvoering dezer wet belast, worden ingeroepen.

TITEL III.

VAN HET BIJZONDER ONDERWIJS.

51. Tot het geven van bijzonder onderwijs wordt vereischt het bezit:

- a. eener akte van bekwaamheid;
- b. van een gelijk getuigschrift, als in art. 27,

litt. b., is vermeld en waarop het voorlaatste en het laatste lid van dat artikel toepasselijk zijn;

c. van een bewijs, dat deze beide stukken door burgemeester en wethouders der gemeente, waar het onderwijs zal gegeven worden, zijn gezien en in orde bevonden.

Burgemeester en wethouders geven hiervan aan den districts-schoolopziener berigt.

52. Omtrent de afgifte van het bewijs, vermeld in litt. c van het voorgaand artikel, wordt uiterlijk binnen vier weken, te rekenen van den dag, waarop de aanvraag daartoe geschied is, door burgemeester en wethouders beslist.

Van die beslissing, of wanneer binnen dien termijn de beslissing aan den belanghebbende niet is kenbaar gemaakt, wordt beroep op Gedeputeerde Staten toegelaten.

Na afwijzing door Gedeputeerde Staten, of indien binnen den tijd van zes weken na het ingesteld hooger beroep hunne beschikking aan den belanghebbende niet is kenbaar gemaakt, kan bij Ons in beroep worden gekomen.

53. De onderwijzer, die bij het geven van bijzonder school- of huisonderwijs leeringen verspreidt, strijdig met de goede zeden of aansporende tot ongehoorzaamheid aan de wetten des lands, kan op voordragt van burgemeester en wethouders of van den districts-schoolopziener door Gedeputeerde Staten worden verklaard zijne bevoegdheid tot het geven van onderwijs verloren te hebben.

Deze bepaling is ook toepasselijk op den onderwijzer, die zich aan een ergerlijk levensgedrag schuldig maakt.

54. De onderwijzer, die de lessen der school bestuurt, wordt geacht aan haar hoofd te staan.

Hij moet den leeftijd van drie en twintig jaren volbragt hebben en den rang van hoofdonderwijzer bezitten.

Van deze vereischen wordt vrijstelling verleend in geval eener tijdelijke waarneming, mits het niet langer dure dan zes maanden, dat een onderwijzer, die den gevorderden leeftijd of den hoofdonderwijzersrang niet bezit, aan het hoofd der school staat.

Aan bijzondere lagere scholen kan onderwijs gegeven worden in dezelfde vakken als aan de openbare.

54bis. Door het Rijk wordt over elk dienstjaar aan de besturen der bijzondere lagere scholen eene bijdrage verleend, volgens denzelfden maatstaf als bij art. 45 sub 1°. aan de gemeente ten

behoefte der openbare lagere school wordt toegekend, mits:

1°. de school staat onder het bestuur van eene instelling of vereeniging die rechtspersoonlijkheid bezit;

2°. het onderwijs de vakken omvat in art. 2 vermeld onder *a*—*i* alsmede *k*, tenzij, wat het laatste vak betreft, blijke dat de schoolgaande kinderen daarin elders voldoende onderwijs ontvangen;

3°. dat onderwijs gegeven wordt gedurende ten minste achttien uren per week, waarvan ten hoogste twee uren in het vak vermeld onder *k* van art. 2, volgens een aan den arrondissements-schoolopziener medegeedeelden en in eene der schoolvertrekken op eene zichtbare plaats opgehangen rooster van lesuren, waarop tevens de feestdagen en vacantietijden zijn vermeld;

4°. het aantal onderwijzers voldoet aan de voor de openbare scholen gestelde eischen in de artt. 23 en 24, het 3de lid uitgezonderd.

Voor de bijdrage komen niet in aanmerking de bijzondere scholen:

a. waarvan het aantal leerlingen boven zes jaren, dat als werkelijk schoolgaande bekend staat, berekend naar den maatstaf in art. 24 vermeld, minder dan 25 bedraagt;

b. waarvan de opbrengst der schoolgelden eene inkomst oplevert van gemiddeld tachtig gulden of meer per leerling en per jaar;

c. wanneer bij vacature in het onderwijzend personeel tusschen het ontstaan daarvan en de aanvaarding zijner betrekking door den benoemde een langere tijd verloopt dan: wat het hoofd der school betreft, van zes maanden; wat de overige onderwijzers betreft, van vier maanden behoudens de bepaling van het voorlaatste lid van dit artikel;

d. waarvan blijkt dat zij gehouden worden als winstgevend bedrijf.

Voor de berekening van het sub *b* vermelde wordt het voorschrift gevolgd dienaangaande bij art. 45 gegeven.

De besturen zijn gehouden aan Onzen Minister, met de uitvoering dezer wet belast, en aan Gedeputeerde Staten der provincie, waarin de school is gevestigd, alle inlichtingen te geven verlangd met betrekking tot litt. *a*—*d*, in dit artikel vermeld, en zulks op straffe van verval van aanspraak op de bijdrage.

Jaarlijks in de maand Januarij zendt het bestuur, dat op eene Rijks-bijdrage krachtens dit

artikel over het voorgaande jaar aanspraak maakt, zijne daartoe strekkende aanvraag aan de Gedeputeerde Staten van de provincie, waarin de school is gevestigd.

Deze beslissen vóór 1 Mei daaraanvolgende, of de school voldoet aan de eischen en voorwaarden, in dit artikel tot het verleenen eener Rijks-bijdrage gesteld, bepalen het bedrag dier Rijks-bijdrage overeenkomstig de eerste zinsnede van dit artikel en deelen hun besluit onverwijld mede aan Onzen Minister met de uitvoering dezer wet belast, alsmede aan den inspecteur van het lager onderwijs, in wiens ambtsgebied de school is gevestigd, en aan het bestuur, dat de aanvraag deed.

Binnen dertig vrije dagen na de dagteekening van dat besluit kan daarvan bij Ons in beroep worden gekomen door Onzen Commissaris in de provincie en door den inspecteur en het bestuur, in het vorige lid bedoeld.

Het bedrag, waarop het bestuur aanspraak mogt kunnen maken, wordt alsdan bij Onze eindbeslissing vastgesteld.

Wanneer een bestuur niet heeft voldaan aan de voorwaarde vervat in het 2de lid sub *c* van dit artikel, en het daarvan ten tijde dat de vacature had behooren te zijn aangevuld den arrondissements-schoolopziener in kennis gesteld heeft, kan van die voorwaarde door Ons ontheffing worden verleend, indien het in de maand Januarij na afloop van het kalenderjaar een daartoe strekkend verzoek aan Ons indient, en Ons blijkt dat het, ondanks het aanbieden van eene behoorlijke jaarwedde, niet bij magte is geweest de vacature binnen den gestelden termijn te doen vervullen. Het bestuur zendt alsdan de aanvraag in het vijfde lid van dit artikel bedoeld binnen ééne maand na de dagteekening van Ons besluit aan Gedeputeerde Staten, die daarop binnen drie maanden beslissen.

De voorschriften omtrent de uitvoering van dit artikel worden door Ons gegeven bij algemeen maatregel van bestuur.

TITEL IV.

VAN DE AKTE VAN BEKWAAMHEID TOT HET GEVEN VAN LAGER ONDERWIJS.

55. De bevoegdheid tot het geven van lager onderwijs wordt verkregen door het afleggen der in deze wet omschreven examens.

56. De akten van bekwaamheid zijn:

a. die, waarvan het bezit de bevoegdheid verleent tot het geven van huis- en schoolonderwijs in de vakken, vermeld in art. 2, onder *a—i*, en tevens bevoegdheid kan verleenen tot het geven van huis- en schoolonderwijs in een der vakken of in beide vakken, genoemd onder *j* en *k* in art. 2 der wet;

b. die, waarvan het bezit met den rang van hoofdonderwijzer de bevoegdheid verleent tot het geven van huis- en schoolonderwijs niet alleen in de vakken, vermeld in art. 2 onder *a—i*, maar ook in die, aldaar genoemd onder *o* en *q*, en tevens bevoegdheid kan verleenen tot het geven van huis- en schoolonderwijs in een der vakken of in beide vakken, genoemd onder *j* en *k*, in art. 2 der wet;

c. die, waarvan het bezit de bevoegdheid verleent tot het geven van huis- en schoolonderwijs of tot het geven van huis- en schoolonderwijs in bepaalde vakken.

57. Ter verkrijging der akte, vermeld in art. 56 onder *a*, wordt vereischt:

a. de volbragte leeftijd van achttien jaren;

b. het afleggen van een examen, waartoe minstens eenmaal 's jaars de gelegenheid in elke provincie wordt opgesteld, voor eene commissie, zamengesteld uit den inspecteur van het lager onderwijs in de provincie en vier districts- of arrondissementen-schoolopzieners.

Onze Minister, die met de uitvoering dezer wet is belast, wijst de leden der commissiën aan en bepaalt den tijd, waarop zij vergaderen.

Hij kan bij verhindering van den inspecteur een districts-schoolopziener in diens plaats als voorzitter benoemen.

58. De zitting der commissie wordt in de provincie Noordholland te Amsterdam en in de andere provinciën in de hoofdplaats der provincie gehouden.

De tijd, gedurende welken de examens worden afgenomen, wordt door den inspecteur bij openbare aankondiging ter algemeene kennis gebragt.

De commissie kan zich door deskundigen doen bijstaan.

De examens, behalve die van onderwijzeressen, worden in het openbaar gehouden.

59. Hij, die zich aan het examen wenschte te onderwerpen, meldt zich tijdig aan bij den schoolopziener van het district zijner woonplaats, of, komt hij van buiten 's lands, van de plaats, waar hij voornemens is zich te vestigen.

Hij legt daarbij een of meer getuigschriften over van zijn zedelijk gedrag en zijne geboorte-akte.

De dag en de plaats van het examen worden hem door den districts-schoolopziener bekend gemaakt.

Hij legt het examen af in de provincie, waarin hij woont of, van buiten 's lands komende, voornemens is zich te vestigen.

60. Het examen omvat:

goed lezen en schrijven;

de kennis der zinsontleding, der spelregels en der eerste gronden der Nederlandsche taal;

vaardigheid om zich, zoowel mondeling als schriftelijk, juist en gemakkelijk uit te drukken; de eerste oefeningen van het handteekenen;

het rekenen, zoowel met geheele getallen als met gewone en tiendeelige breuken en kennis van de leer der evenredigheden en van het Nederlandsch stelsel van maten en gewichten;

de beginselen der aardrijkskunde, inzonderheid van Nederland en zijne overzeesche bezittingen;

de grondtrekken der vaderlandsche geschiedenis;

de beginselen van de kennis der natuur;

de theorie van het zingen;

de beginselen van onderwijs en opvoeding.

Aan allen, die hiertoe bij hunne aangifte het verlangen hebben kenbaar gemaakt, wordt, nadat tot hunne toelating is besloten, de gelegenheid gegeven, bewijzen van bekwaamheid in de vrije en orde-oefeningen der gymnastiek, aan onderwijzeressen bovendien bewijzen van bedrevenheid in de nuttige handwerken voor meisjes te leveren.

Aan ieder, die voldaan heeft, wordt eene akte van bekwaamheid kosteloos uitgereikt. Op de akte van bekwaamheid van hen, die bij het examen in de vrije en orde-oefeningen der gymnastiek of in de nuttige handwerken of in die beide vakken hebben voldaan, wordt daarvan aanteekening gedaan.

Van het examen in de eerste oefeningen van het handteekenen zijn vrijgesteld zij, die in het bezit zijn eener akte van bekwaamheid in het vak *q* volgens art. 65bis.

61. Ter verkrijging der akte, vermeld in art. 56 onder *b*, wordt vereischt:

a. het bezit der akte, vermeld in art. 56 onder *a*;

b. het bewijs van minstens tweejarige werkzaamheid als onderwijzer of, na aflegging van het examen, vermeld in art. 56 onder *a*, als kweekeling aan eene of meer openbare of bijzondere scholen van lager onderwijs of als onder-

wijzer aan eene of meer scholen voor doofstommen, blinden, spraakgebrekkigen of ijfoten, afgegeven door het hoofd of de hoofden der scholen, of het bewijs afgegeven door den bestuurder eener door Ons aangewezen kweekschool voor onderwijzers, van gedurende twee jaren aan die school de lessen ter voorbereiding van dit examen na aflegging van het examen, vermeld in art. 56 onder *a*, te hebben gevolgd;

c. het afleggen van een examen, loopende, behalve over de vakken, in art. 2 vermeld onder *a-g*, over die, aldaar genoemd onder *o* en *q*, en over methode van onderwijs en opvoeding voor eene der commissiën, in art. 62 bedoeld.

Van dit examen zijn, voor zooveel het vak *q* betreft, vrijgesteld zij, die in het bezit zijn eener akte van bekwaamheid in dit vak volgens art. 65*bis*.

62. Jaarlijks worden door Onzen Minister, met de uitvoering dezer wet belast, een of meer commissiën tot het afnemen der examens, in het voorgaand artikel bedoeld, benoemd en de tijd wanneer en de plaatsen waar zij hare zittingen zullen houden, tijdig aangewezen.

De voorzitters en leden dezer commissiën genieten uit 's Rijks kas vacatiegelden en vergoeding voor reis- en verblijfkosten.

De voorzitter der commissie brengt den tijd, gedurende welken de examens worden afgenomen, bij openbare aankondiging ter algemeene kennis.

De examens, behalve die van onderwijzeressen, worden in het openbaar gehouden.

63. Hij, die zich aan het examen wenscht te onderwerpen, meldt zich tijdig aan bij den voorzitter der commissie, voor welke hij wenscht te verschijnen, en legt daarbij over:

a. zijne geboorte-akte;

b. een of meer getuigschriften van zedelijk gedrag;

c. zijne akte van bekwaamheid als onderwijzer, bedoeld in art. 56 onder *a*;

d. het bewijs, vermeld in art. 61 onder *b*.

De dag en de plaats van het examen worden hem door den voorzitter bekend gemaakt.

De omvang van het examen, de wijze van afneming en wat verder tot dit examen betrekking heeft, worden door Ons bij algemeenen maatregel van inwendig bestuur geregeld.

Aan ieder, die voldaan heeft, wordt eene akte van bekwaamheid kosteloos nitgereikt.

De aantekening, bedoeld in het voorlaatste lid van art. 60, wordt op de akte van bekwaamheid als hoofdonderwijzer overgeschreven.

64. Ter verkrijging eener akte, die de bevoegdheid verleent tot het geven van huisonderwijs in enkele vakken, vermeld in art. 2 onder *a-g*, wordt vereischt:

a. de volbragte leeftijd van achttien jaren;

b. het afleggen van een examen in de vakken, waarvoor de bevoegdheid verlangd wordt, voor eene der commissiën, in art. 57 vermeld.

De bepalingen van artt. 58 en 59 zijn ten deze toepasselijk.

Aan ieder, die voldaan heeft, wordt kosteloos eene akte van bekwaamheid nitgereikt als huisonderwijzer, waarin de vakken, over welke het examen met goed gevolg is afgelegd, worden nitgedrukt.

65. Ter verkrijging eener akte van bekwaamheid voor huis- en schoolonderwijs in een of meer der vakken, vermeld in art. 2 onder *l, m, n, p, r, r bis* en *s* wordt vereischt:

a. het bezit der akte, vermeld in art. 56, onder *a*;

b. het afleggen van een examen voor eene der commissiën, bedoeld in art. 69 der wet van 2 Mei 1863 (*Staatsblad* n°. 50).

Al wat verder de in dit artikel bedoelde examens betreft, wordt door Ons bij algemeenen maatregel van bestuur geregeld.

65*bis*. Van tijd tot tijd wordt gelegenheid gegeven om door het afleggen van een examen voor bijzondere commissiën, daartoe benoemd door Onzen Minister, met de uitvoering dezer wet belast, eene akte van bekwaamheid te verkrijgen voor huis- en schoolonderwijs in een of meer der vakken, vermeld in art. 2, onder *j, k, q* en *t*.

Al wat de in dit artikel bedoelde examens betreft, wordt door Ons bij algemeenen maatregel van bestuur geregeld.

65*ter*. Voor het afleggen der examens worden de navolgende sommen bij vooruitbetaling voldaan: voor het examen, vermeld in art. 57, onder *b*, vijf gulden;

voor het examen, vermeld in art. 61, onder *c*, tien gulden;

voor het examen, vermeld in art. 64, onder *b*, loopende over één vak, twee gulden;

voor het examen, vermeld in art. 64, onder *b*, loopende over meer dan één vak, vier gulden;

voor het examen, vermeld in art. 65, onder *b*, in elk der vakken, genoemd onder *l, m, n, p, r, r bis* en *s*, in art. 2, vijf gulden;

voor het examen, vermeld in art. 65*bis*, in

elk der vakken, genoemd onder *j* en *k*, in art. 2, twee gulden;

voor het examen, vermeld in art. 65bis, in elk der vakken, genoemd onder *g* en *t*, in art. 2, vijf gulden.

Deze gelden worden in 's Rijks schatkist gestort.

66. De akten van bekwaamheid, volgens de voorschriften dezer wet verkregen gelden, wat de daaraan verbonden bevoegdheid betreft, voor het geheele Rijk en zijne koloniën en bezittingen in andere werelddelen.

De akten van bekwaamheid als onderwijzer en als hoofdonderwijzer in Nederlandsch-Indië afgegeven — voor zooveel die zijn verkregen wegens het met goed gevolg afleggen van examens, afgenomen met gelijke eischen en, zooveel doenlijk, volgens dezelfde regelen, als voor die examens in Nederland volgens deze wet zijn vastgesteld — worden gelijkgesteld met de gelijksoortige akten, die in Nederland worden uitgereikt.

TITEL V.

VAN HET TOEZIGT OP HET LAGER ONDERWIJS.

67. Het toezigt over het lager onderwijs in het geheele Rijk is opgedragen aan Onzen Minister, die met de uitvoering dezer wet is belast.

Dat toezigt wordt onder zijne bevelen uitgeoefend door de inspecteurs, de districts-schoolopzieners en de arrondissements-schoolopzieners.

68. Het ambtsgebied van iederen inspecteur omvat eene of meer provinciën, dat van iederen districts-schoolopziener een der districten, waarin de provinciën door Ons worden verdeeld.

De inspecteurs en de districts-schoolopzieners worden door Ons benoemd, geschorst en ontslagen.

Zij genieten, behalve eene vaste jaarwedde, vergoeding voor reis- en verblijfkosten uit 's Rijks kas.

Zij bekleeden geene ambten of bedieningen zonder Onze toestemming.

Ingeval van ziekte, afwezigheid, schorsing of ontstentenis wordt een inspecteur door een districts-schoolopziener, een districts-schoolopziener door een arrondissements-schoolopziener vervangen.

Onze Minister, met de uitvoering dezer wet belast, wijst den plaatsvervanger aan.

69. Elk schooldistrict wordt door Ons verdeeld in minstens twee arrondissementen.

In ieder arrondissement is een arrondissements-schoolopziener.

Die schoolopzieners worden door Ons benoemd voor den tijd van zes jaren.

De aftredenden zijn weder benoembaar.

Zij kunnen ten allen tijde door Ons worden ontslagen.

Zij genieten vergoeding voor reis- en verblijfkosten uit 's Rijks kas.

Zij staan den districts-schoolopziener ter zijde.

De verdeling der werkzaamheden tusschen de districts- en arrondissements-schoolopzieners wordt door Ons geregeld.

70. Het plaatselijk toezigt wordt uitgeoefend door burgemeester en wethouders.

De gemeenteraad kan ter nadere verzekering van het plaatselijk toezigt eene commissie instellen welke de bevoegdheden bezit, in de artt. 73 en 74 dezer wet omschreven.

Eene plaatselijke verordening regelt hare samenstelling en inrigting.

71. De leden der plaatselijke commissiën, de arrondissements-schoolopzieners, de districts-schoolopzieners en de inspecteurs leggen bij de aanvaarding hunner bediening den eed of de belofte af, dat zij hunne pligten getrouw en naar behooren zullen waarnemen.

De aflegging van den eed of van de belofte geschiedt door de leden der plaatselijke commissie in handen van den burgemeester en door den burgemeester, is deze zelf tot lid der commissie benoemd, in handen van den kantonregter; door de arrondissements-schoolopzieners en de districts-schoolopzieners in handen van Onzen Commissaris in de provincie; door de inspecteurs in handen van Onzen Minister, met de uitvoering dezer wet belast.

Bij herbenoeming wordt de eed of belofte niet op nieuw afgelegd.

72. Behalve de ambtenaren, in art. 8 n°. 1—6, van het Wetboek van Strafvordering genoemd, zijn tot het opmaken van proces-verbaal van de overtredingen dezer wet en van andere verordeningen op het lager onderwijs bevoegd de leden van het collegie van burgemeester en wethouders, de voorzitters en leden der plaatselijke commissiën van toezigt, de arrondissements-schoolopzieners en de districts-schoolopzieners en de inspecteurs, ieder binnen de grenzen van zijn ambtsgebied.

73. Voor leden van het collegie van burgemeesters en wethouders, voor de voorzitters en leden der plaatselijke commissiën van toezigt, voor de arrondissements-schoolopzieners, voor de districts-schoolopzieners en voor de inspecteurs, ieder binnen de grenzen van zijn ambtsgebied, moeten alle scholen, waar lager onderwijs wordt

gegeven, zoo openbare als bijzondere, steeds toegankelijk zijn en op hunne aanvraag onverwijld worden geopend. De hoofden dier scholen en de overige onderwijzers zijn gehouden aan hen of aan Onzen Minister, met de uitvoering dezer wet belast, de verlangde inlichting omtrent de school en het onderwijs te geven. Zij zijn hiertoe verplicht in elken vorm, waarin die inlichtingen gevraagd worden, hetzij schriftelijk, hetzij mondeling, en zooowel bij gelegenheid van het schoolbezoek, als op andere tijdstippen.

74. De plaatselijke commissiën houden een nauwkeurig toezigt op alle scholen in de gemeente, waar lager onderwijs gegeven wordt, bezoeken die ten minste twee malen 's jaars, hetzij gezamenlijk, hetzij door commissiën uit haar midden, zorgen dat de verordeningen op het lager onderwijs stipt nageleefd worden; houden aantekening van het onderwijzend personeel, van het getal leerlingen en van den staat van het onderwijs; doen jaarlijks vóór 1°. Maart aan den gemeenteraad een beredeneerd verslag van den toestand van het onderwijs in de gemeente en zenden daarvan afschrift aan den arrondissements-schoolopziener; deelen aan dezen de belangrijke veranderingen mede, die het schoolwezen heeft ondergaan; geven hem, den districts-schoolopziener en den provincialen inspecteur alle inlichtingen die deze verlangen; verlenen den onderwijzers, die hare voorlichting, hulp of medewerking vragen, bijstand en beijeren zich den bloei van het onderwijs naar vermogen te behartigen.

75. De arrondissements-schoolopziener zorgen voortdurend bekend te blijven met den toestand van het schoolwezen in hun arrondissement; bezoeken twee malen 's jaars alle daarbinnen gelegen scholen, waar lager onderwijs wordt gegeven, en houden van dat schoolbezoek nauwkeurig aantekening; waken dat de verordeningen op het lager onderwijs stipt nageleefd worden; treden in overleg met de plaatselijke schoolcommissiën en de gemeentebesturen; doen zoowel aan dezen als aan de districts-schoolopziener de voorstellen die zij in het belang van het onderwijs achten; doen aan den districts-schoolopziener na verloop van elke drie maanden opgave van de door hen gedurende dat tijdvak bezochte scholen; geven hem kennis van al hetgeen hun bij het schoolbezoek belangrijk is voorgekomen en verstrekken hem alle inlichtingen die hij verlangt; behartigen de belangen der onderwijzers, bevorderen hunne bijeenkomsten en wonen die zooveel mogelijk bij.

76. De districts-schoolopziener zorgen zoo door schoolbezoek als door mondeling en schriftelijk overleg met de arrondissements-schoolopziener, plaatselijke commissiën en gemeentebesturen voortdurend bekend te blijven met den toestand van het lager schoolwezen in hun district en de verbetering en den bloei daarvan te bevorderen; zij oefenen het hun opgedragen toezigt met nauwlettendheid uit en waken, dat de vorderingen op het lager onderwijs stipt worden nageleefd; zij doen aan den inspecteur de voorstellen, die zij in het belang van het onderwijs achten, en geven hem alle inlichtingen die hij verlangt.

Elk hunner doet jaarlijks vóór 1°. Mei een beredeneerd verslag van den toestand van het lager onderwijs in zijn district aan den inspecteur toekomen en zendt daarvan afschrift aan Gedeputeerde Staten der provincie.

77. De inspecteurs trachten, zoo door schoolbezoek als door mondeling en schriftelijk overleg met de districts-schoolopziener en arrondissements-schoolopziener, plaatselijke commissiën en gemeentebesturen, de verbetering en den bloei van het lager schoolwezen te bevorderen; zij lichten onzen Minister, met de uitvoering dezer wet belast, voor omtrent alle onderwerpen, waarover hun oordeel gevraagd wordt; zij vervaardigen uit de jaarlijksche verslagen der districts-schoolopziener en uit hunne eigene aantekeningen jaarlijks een beredeneerd verslag omtrent den toestand van het onderwijs in de provincie of provinciën en zenden dit vóór 1°. Julij aan onzen Minister voornoemd.

78. De inspecteurs, districts-schoolopziener en arrondissements-schoolopziener hebben toegang tot de vergaderingen van alle plaatselijke commissiën binnen hun amtsgebied en kunnen zoodanige vergaderingen beleggen.

In de vergadering hebben zij eene raadgevende stem.

79. Bij het ontbreken eener plaatselijke commissie kunnen burgemeester en wethouders, in overleg met den arrondissements-schoolopziener, geschikte personen, buiten hun collegie gekozen, met het doen van schoolbezoek belasten.

Op zoodanige gecommiteerden is de eerste zinsnede van art. 73 toepasselijk.

TITEL VI.

VAN BEVORDERING VAN HET SCHOOLBEZOEK.

80. Jaarlijks vóór 1°. Februarij zenden de

hoofden der openbare en bijzondere scholen, waar lager onderwijs gegeven wordt, aan burgemeester en wethouders der gemeente eene lijst der bij hen op 1°. Januarij schoolgaande kinderen van boven de zes en beneden de twaalf jaren.

Die lijst bevat de namen der kinderen met bijvoeging der voornamen, ouderdom en woonplaats.

Gelijke opgave wordt vóór gelijk tijdstip aan burgemeester en wethouders gedaan door de huisonderwijzers omtrent de kinderen van dien leeftijd, die van hen onderwijs genieten.

81. Burgemeester en wethouders maken eene lijst op der kinderen boven de zes en beneden de twaalf jaren, welke zich op 1°. Januarij van het loopende jaar in de gemeente bevonden.

Van de zoodanigen, welke niet gevonden worden op de lijsten, bij het vorig artikel bedoeld, en waarvan het niet bekend is, dat zij zich niet meer in de gemeente bevinden, maken zij vóór 1°. Maart een staat op.

Die staat wordt ter secretarie ter lezing gelegd.

Ouders of verzorgers van op dien staat voorkomende kinderen verkrijgen geene ondersteuning, geneeskundige hulp uitgezonderd, van wege de gemeente, tenzij zij aantonen, dat hunne kinderen ten onrechte op dien staat zijn gebragt of het niet schoolgaan van deze aan hen niet is te wijten.

82. De gemeenteraad kan, voor zooveel dit niet bij de wet is geschied, verbodsbepalingen omtrent het arbeiden van kinderen beneden de twaalf jaren vaststellen.

Door het uitloven van openbare belooningen en eereblijken kan het getrouwe schoolbezoek van wege het gemeentebestuur worden aangemoedigd.

Ten einde de nitspraak op die belooningen en eereblijken te kunnen beoordeelen, kan aan de hoofden der openbare en bijzondere scholen het invoeren van schoolboekjes, waarin van het schoolbezoek aanteekening gehouden wordt, bij plaatselijke verordening worden voorgeschreven.

TITEL VII.

ÖVERGANGSBEPALINGEN.

83. Allen, die op het tijdstip, waarop deze wet in werking treedt, wettig in betrekking zijn als onderwijzers of kweekelingen, of als voorzitters en leden van plaatselijke commissiën, behoeven geene herbenoeming of erkenning om hunne betrekking te blijven bekleeden.

84. Tot 1°. Januarij 1883 kunnen kweekelingen,

op den voet der wet van 13 Augustus 1857 (*Staatsblad* n°. 103) worden aangenomen.

Ten behoeve van deze en van de kweekelingen, die er op het tijdstip van het in werking treden dezer wet zijn, blijven de bepalingen van laatstgenoemde wet toepasselijk tot 1°. Januarij 1886.

De toelagen voor genoemde kweekelingen, die aan openbare scholen zijn verbonden, worden in dat tijdvak tot geen minder bedrag geregeld dan waarop zij bij het in werking treden dezer wet waren vastgesteld. De toelagen voor kweekelingen, die in het bij deze wet toegestaan overgangstijperk aan openbare scholen worden geplaatst, worden door den gemeenteraad geregeld; zijn besluit wordt aan de goedkeuring van Gedeputeerde Staten onderworpen.

85. Gelijke bevoegdheid als de akte, vermeld in art. 56 dezer wet onder *a*, geeft die van hulponderwijzer en hulponderwijzeres na 1°. Januarij 1858 en de akte van algemeene toelating van den derden rang vóór dat tijdstip verkregen.

Gelijke bevoegdheid als de akte, vermeld in art. 56 dezer wet onder *b*, geeft die van hoofdonderwijzer of hoofdonderwijzeres na 1°. Januarij 1858 en de akte van algemeene toelating van den eersten en tweeden rang vóór dat tijdstip verkregen.

Hetzelfde geldt van de akte als schoolhouderes vóór 1°. Januarij 1858 verkregen, doch alleen binnen de gemeente of provincie, waar zij is afgegeven.

Zij, die in het bezit zijn eener akte van huisonderwijzer of huisonderwijzeres na 1°. Januarij 1858 verkregen voor het geheele Rijk of vóór 1°. Januarij 1858 binnen de gemeente, behouden de bevoegdheid, welke zij op het tijdstip, waarop deze wet in werking treedt, bezitten.

De vóór dit tijdstip op de akten van bekwaamheid tot het geven van schoolonderwijs gestelde aanteekeningen wegens het met gunstig gevolg afgelegd examen in een of meer der vakken, vermeld onder *k-p* van art. 1 der wet van 13 Augustus 1857 (*Staatsblad* n°. 103), geven gelijke bevoegdheid met opzigt tot die vakken als de bijzondere akten, vermeld in art. 56 onder *c*.

De vrijstelling, bedoeld in de laatste zinsnede van art. 61, geldt ook voor hen, die in het bezit zijn eener akte van bekwaamheid of aanteekening voor het vak vermeld onder *o* van art. 1 der wet van 13 Augustus 1857 (*Staatsblad* n°. 103).

86. Alle op het tijdstip, waarop deze wet in werking treedt, dienstdoende openbare onder-

wijzers en onderwijzeressen blijven, zoolang zij hunne betrekking bekleeden, in het genot eener jaarwedde, minstens gelijk aan die, welke op dat tijdstip aan hunne betrekking verbonden was, vermeerderd met de door hen genoten wisselende inkomsten. Ter bepaling van het bedrag dezer inkomsten wordt tot grondslag genomen het gemiddeld cijfer van hetgeen in de laatste vijf jaren, voorafgaande aan het jaar, waarin deze wet in werking treedt, of voor de onderwijzers of onderwijzeressen, die korter in dienst zijn geweest, over het kortere tijdvak, jaarlijks uit dien hoofde is genoten.

De bij art. 29 der wet van 13 Augustus 1857 (*Staatsblad* n°. 103) bedoelde vergoedingen, die bij het in werking treden dezer wet nog over eenig aan dat tijdstip voorafgegaan tijdvak verschuldigd zijn of worden, blijven na dat tijdstip invorderbaar.

87. Bij den algemeenen maatregel van inwendig bestuur, bedoeld in art. 4 dezer wet, worden tevens de noodige voorschriften gegeven omtrent de lokalen, welke bij het in werking treden daarvan voor het geven van lager onderwijs in gebruik zijn.

88. De termijn tot het in werking brengen van de voorschriften van art. 24 dezer wet toegestaan, eindigt voor de openbare school op 1 Januarij 1892.

De termijn tot het in werking brengen van de voorschriften van art. 23 dezer wet eindigt voor de bijzondere scholen die voor de Rijksbijdrage bedoeld bij art. 54*bis* in aanmerking komen, op 1 Januarij 1891, en die tot het in werking brengen der voorschriften van art. 24 der wet eindigt voor deze scholen op 1 Januarij 1899.

Voorschriften ter verzekering der geleidelijke uitvoering worden door Ons gegeven.

89. De bestaande bepalingen omtrent de examens en vergelijkende examens blijven gelden, tot dat die onderwerpen overeenkomstig deze wet op nieuw zullen zijn geregeld, doch niet langer dan 1°. Januarij 1883.

90. Thans genoten subsidiën, welke na het tijdstip, waarop deze wet in werking treedt, niet meer voor het eerst zouden kunnen worden verleend, kunnen na dat tijdstip nog gedurende tien jaren, doch tot geen hooger bedrag, noch op andere voorwaarden worden genoten.

91. Onderwijzers, niet in het bezit van den hoofdonderwijzers-rang, die op het tijdstip, waar-
1897.

op deze wet in werking treedt, uit kracht van de artt. 20 of 51 der wet van 13 Augustus 1857 (*Staatsblad* n°. 103), wettig aan het hoofd eener school staan, blijven bevoegd die betrekking waar te nemen.

92. De districts-schoolorpzieners en de inspecteurs, die op het in art. 93 vermelde tijdstip in betrekking zijn, worden door het in werking treden dezer wet van regtswege eervol ontslagen.

De inspecteurs die op dat tijdstip den ouderdom van vijf en zestig jaren hebben bereikt, behouden levenslang hunne volle wedde als wachtgeld; de inspecteurs die op dat tijdstip dien ouderdom niet hebben bereikt, hebben aanspraak op wachtgeld volgens de bepalingen van Ons besluit van 21 Julij 1869 (*Staatsblad* n°. 142).

93. Deze wet treedt in werking op een door Ons te bepalen tijdstip.

Behoudens de voorschriften van dezen titel vervallen met hare invoering de wet van 13 Augustus 1857 (*Staatsblad* n°. 103) en alle andere het lager onderwijs betreffende algemeene, provinciale en plaatselijke verordeningen, voor zoover zij met de voorschriften dezer wet in strijd zijn.

Artikel 4 der wet van 11 Julij 1884
(*Staatsblad* n°. 123).

De wijziging, bij deze wet gebragt in art. 45 der wet van 17 Augustus 1878 (*Staatsblad* n°. 127), wordt voor het eerst toegepast op het dienstjaar 1885.

Over de voorafgaande dienstjaren blijft art. 45, zooals dat thans luidt, van kracht, doch met dien verstande, dat over het dienstjaar 1884 met betrekking tot die kosten waarvoor in het vervolg geen vergoeding meer zal worden uitgekeerd, dertig ten honderd zal worden vergoed hoogstens over de sommen, voor die kosten uitgetrokken op de gemeentebegrotingen voor dat dienstjaar, zooals die vóór 1 Junij 1884 door Gedeputeerde Staten zijn goedgekeurd of aan Gedeputeerde Staten ter goedkeuring zijn aangeboden.

Hetgeen over de dienstjaren 1883 en 1884 te veel door eene gemeente mogt zijn genoten, wordt in de schatkist teruggebragt binnen drie maanden, nadat het juiste cijfer der uitgaven ingevolge de artt. 222 en 223 der wet van 29 Junij 1851 (*Staatsblad* n°. 85) is vastgesteld.

Voorschriften, tot uitvoering van dit artikel noodig, worden door Ons bij algemeenen maatregel van inwendig bestuur gegeven.

Artikel 5 der wet van 11 Julij 1884
(*Staatsblad* n°. 123).

Deze wet treedt in werking op den 1sten September 1884.

Artikel 5 der wet van 8 December 1889
(*Staatsblad* n°. 175).

De wijziging, bij deze wet gebragt in art. 45 der wet van 17 Augustus 1878 (*Staatsblad* n°. 127), zooals dat artikel luidt volgens de wet van 11 Julij 1884 (*Staatsblad* n°. 123), wordt voor het eerst toegepast op het dienstjaar 1891.

Over de voorafgaande dienstjaren blijft art. 45 zooals dat thans luidt, van kracht, met dien verstande evenwel, dat over het dienstjaar 1890: 1°. in de kosten wegens het stichten, verbouwen of aankopen van schoollokalen, eene Rijksbijdrage van vijf en twintig ten honderd zal worden uitgekeerd; 2°. de kosten wegens het stichten, verbouwen of aankopen van onderwijzerswoningen en die wegens het aanschaffen van noodzakelijke schoolmeubelen voor eerste inrigting van nieuwe schoollokalen bij de vaststelling der Rijksvergoeding niet in aanmerking komen, ten ware de bestekken voor den bouw en verbouw van scholen en onderwijzerswoningen vóór 24 September 1889 aan de bij art. 50° der wet van 17 Augustus 1878 (*Staatsblad* n°. 127), zooals dat artikel luidt volgens de wet van 11 Julij 1884 (*Staatsblad* n°. 123), gevorderde goedkeuring zijn onderworpen, in welk geval dertig ten honderd van het bedrag dier kosten zal worden vergoed.

Indien de bijdrage in de jaarwedden van onderwijzers, volgens het bij deze wet gewijzigd art. 45 der wet van 17 Augustus 1878 (*Staatsblad* n°. 127), over eenig dienstjaar voor eene gemeente minder mogt bedragen dan de som der Rijksvergoeding in de kosten van het lager onderwijs, niet medegerekend die voor het stichten van schoollokalen en onderwijzerswoningen en het aanschaffen van noodzakelijke schoolmeubelen bij eerste inrigting van nieuwe lokalen, waarop die gemeente krachtens evengenoemd wetsartikel, zooals dat luidt volgens de wet van 11 Julij 1884 (*Staatsblad* n°. 123), over 1889 aanspraak kon doen gelden, zal het Rijk aan zoodanige gemeente in plaats van de bijdrage in de jaarwedden van onderwijzers, hierboven vermeld, uitkeeren het bedrag, waarop zij, naar den regel van het aangehaald art. 45 der wetten van 1878/84, als

Rijksvergoeding in de kosten van het lager onderwijs, niet medegerekend die voor het stichten van schoollokalen en onderwijzerswoningen en het aanschaffen van de noodzakelijke schoolmeubelen bij eerste inrigting van nieuwe lokalen, over dat dienstjaar aanspraak zoude hebben gehad, doch in geen geval tot een hooger bedrag dan haar dienovereenkomstig over 1889 toekwam.

De uitkeering dezer vergoeding geschiedt met inachtneming van het gestelde maximum en behoudens aanvulling of terugbetaling, na vaststelling der gemeenterekening, bij wijze van voorschot op den grondslag der goedgekeurde begrootingscijfers.

Zoodra over eenig dienstjaar de bepaling van het derde lid op eene gemeente niet behoef toegepast te worden, houdt zij voor die gemeente op voor den vervolge te gelden.

Artikel 54bis wordt voor het eerst toegepast op het dienstjaar 1890, doch met dien verstande, dat, indien over dat jaar het aantal onderwijzers aan de school verbonden niet voldoet aan de eischen voor de openbare scholen gesteld in de artt. 23 en 24, het derde lid uitgezonderd, de aanspraak op de Rijksbijdrage voor de aan de scholen verbonden onderwijzers daardoor niet verloren gaat. Over de jaren 1891 tot en met 1898 gaat wegens het niet voldoen aan het voorschrift van art. 54bis, sub 4°, de aanspraak op de Rijksbijdrage eerst dan verloren wanneer de bijzondere scholen ten aanzien van het onderwijzend personeel niet voldoen aan art. 23, of, voor zoover art. 24 betreft, niet voldoen aan de door Ons krachtens art. 88 der wet te geven voorschriften.

Met afwijking van het bepaalde bij het voorlaatste lid van art. 24, zooals dat artikel bij deze wet wordt gewijzigd, geldt, voor de bij het in werking treden dezer wet bestaande bijzondere lagere scholen die voor de Rijksbijdrage, bedoeld bij art. 54bis, in aanmerking komen, voor het jaar 1890, tot grondslag voor de toepassing van art. 24, het aantal kinderen dat op 31 December 1889 als werkelijk schoolgaande bekend stond.

Het aantal onderwijzers bij het in werking treden dezer wet aan de gemeentescholen verbonden, mag niet worden verminderd, behoudens voor zoover het volgens het bij deze wet gewijzigd art. 24 gevorderd aantal is overschreden.

Voorschriften omtrent de uitvoering van dit artikel worden door Ons gegeven bij algemeenen maatregel van bestuur.

Artikel 6 der wet van 8 December 1889 (*Staatsblad* n°. 175), gewijzigd bij de wetten van 30 December 1892 (*Staatsblad* n°. 292) en 28 December 1896 (*Staatsblad* n°. 230).

Het bij deze wet bevolen onderwijs in het vak, genoemd in art. 2 onder *j*, wordt verplichtend op 1 Januarij 1897.

Zij, door wie vóór of op 1 September 1889 overeenkomstig art. 15a en art. 42bis der wet van 17 Augustus 1878 (*Staatsblad* n°. 127), zooals die is gewijzigd bij de wet van 11 Julij 1884 (*Staatsblad* n°. 123), onderwijs gegeven werd in het vak in art. 2 vermeld onder litt. *s*, kunnen met het geven van dat onderwijs voortgaan op den voet waarop het door hen werd gegeven.

Zij, die vóór het in werking treden dezer wet, de akte, vermeld in art. 56 onder *a* of *b* hebben verkregen of in het bezit zijn der daarmede gelijkgestelde akten of toelatingen, zijn bij het afleggen van het in art. 65bis vermelde examen in het vak *j* vrijgesteld van het in art. 65ter daarvoor bepaalde examengeld.

Artikel 7 der wet van 8 December 1889 (*Staatsblad* n°. 175).

Subsidiën thans genoten krachtens art. 3, 3de lid, der wet van 17 Augustus 1878 (*Staatsblad* n°. 127), kunnen nog na het tijdstip, waarop deze wet in werking treedt, doch tot geen hooger bedrag, noch op andere voorwaarden worden uitgekeerd.

Andere subsidiën, welke onder de werking der wet van 17 Augustus 1878 (*Staatsblad* n°. 127) door gemeenten zijn verleend, doch na het tijdstip waarop deze wet in werking treedt niet meer verleend kunnen worden, kunnen nog gedurende vijf jaren na dat tijdstip, doch tot geen hooger bedrag, noch op andere voorwaarden worden uitgekeerd.

Artikel 8 der wet van 8 December 1889 (*Staatsblad* n°. 175).

Onderwijzeressen, welke de akte, vermeld in art. 56, onder *a*, der wet van 17 Augustus 1878 (*Staatsblad* n°. 127), of die, vermeld onder *b* van dat wetsartikel, vóór het in werking treden dezer wet hebben verkregen of in het bezit zijn der daarmede in art. 85 der wet van 17 Augustus

1878 (*Staatsblad* n°. 127) gelijkgestelde akten of toelatingen, behouden de bevoegdheid tot het geven van huis- en schoolonderwijs in het vak, genoemd onder *k* in art. 2 der wet, binnen den kring waarin zij die bevoegdheid bezaten.

Allen, die de akte, vermeld in art. 56 onder *b*, der wet van 17 Augustus 1878 (*Staatsblad* n°. 127), vóór het in werking treden dezer wet hebben verkregen of in het bezit zijn der daarmede in art. 85 der wet van 17 Augustus 1878 (*Staatsblad* n°. 127) gelijkgestelde akten of toelatingen, behouden de bevoegdheid tot het geven van huis- en schoolonderwijs in het vak, genoemd onder *p* in art. 2 der wet, binnen den kring waarin zij die bevoegdheid bezaten.

De akte, vermeld in art. 56, onder *a*, der wet van 17 Augustus 1878 (*Staatsblad* n°. 127), vóór het in werking treden dezer wet, geeft, tot het geven van huis- en schoolonderwijs in de eerste oefeningen van het handteekenen, gelijke bevoegdheid als de akte, vermeld in art. 56, onder *a*, zooals dat artikel bij deze wet is gewijzigd.

Artikel 9 der wet van 8 December 1889 (*Staatsblad* n°. 175).

De bestaande bepalingen omtrent de examens, ter verkrijging der akten van bekwaamheid, vermeld in art. 56, onder *a* en *b*, en omtrent de vergelijkende examens blijven gelden, totdat die onderwerpen overeenkomstig deze wet op nieuw zullen zijn geregeld, doch niet langer dan 1 Januarij 1891 en met dien verstande, dat de voorschriften in art. 65ter met het tijdstip van het in werking treden dezer wet voor alle in dat artikel bedoelde examens van kracht zijn.

Artikel 10 der wet van 8 December 1889 (*Staatsblad* n°. 175).

Deze wet treedt in werking op 1 Januarij 1890. Behoort bij Koninklijk besluit van den 28sten Januarij 1897 (*Staatsblad* n°. 57).

Mij bekend,

De Min. van Binnenl. Zaken, (get.) VAN HOUTEN.

28 Januari 1897. BESLUIT, tot vernietiging van art. 39bis der Algemeene Politieverordening van de gemeente *Beegden*. S. 58.

IN NAAM VAN H. M. WILHELMINA, ENZ.
WIJ EMMA, ENZ.

Op de voordracht van den Minister van Binnenlandsche Zaken van 4 Januari 1897, n°. 6115, afdeling Binnenlandsch Bestuur, tot vernietiging

van art. 39*bis* der Algemeene Politieverordening van de gemeente *Beegden*;

Overwegende, dat genoemd artikel luidt:

„Hij die, zonder daartoe gerechtigd te zijn, vee „laat loopen op heide, wordt gestraft met geld- „boete van ten hoogste vijf gulden”;

dat artikel 461 van het Wetboek van Strafrecht o. m. verbiedt het laten loopen van vee, zonder daartoe gerechtigd te zijn, over eens anders grond, waarvan de toegang op een blijkbare wijze door den rechthebbende is verboden;

dat zoozoo het onderwerp van genoemd art. 39*bis* door den wetgever is beschouwd als eene zaak van algemeen Rijksbelang en door hem als zoo-danig is geregeld;

dat art. 150 der Gemeentewet verbiedt, dat plaatselijke verordeningen treden in hetgeen van algemeen Rijksbelang is;

dat derhalve gemeld art. 39*bis* is in strijd met art. 150 der Gemeentewet;

Gelet op art. 153 der Gemeentewet;

Den Raad van State gehoord (advies van den 19 Januari 1897, n°. 28);

Gezien het nader rapport van den Minister van Binnenlandsche Zaken van 26 Januari 1897, n°. 343, afdeling Binnenlandsch Bestuur;

Hebben goedgevonden en verstaan:

art. 39*bis* der Algemeene Politieverordening van de gemeente *Beegden* te vernietigen, wegens strijd met de wet.

De Minister van Binnenlandsche Zaken is belast met de uitvoering van dit besluit, hetwelk in het *Staatsblad* geplaatst en in afschrift aan den Raad van State medegeedeeld zal worden.

's Gravenhage den 28sten Januari 1897.

(get.) E M M A.

De Minister van Binnenlandsche Zaken,

(get.) VAN HOUTEN.

(Uitgeg. 2 Febr. 1897.)

28 Januari 1897. WER, tot vaststelling van het *negende* hoofdstuk der Staatsbegrooting voor het dienstjaar 1897. S. 59.

Bij deze wet wordt het IXde hoofdstuk der begrooting van Staatsuitgaven voor het dienstjaar 1897, betreffende het *Departement van Waterstaat, Handel en Nijverheid*, vastgesteld zooals hierna verkort volgt:

1^e Afd.: Kosten van het Departement. Art. 1—4 f 139,000.—
2^e „ Waterstaat.

A. Algemeene Zaken.

Art. 5. Reiskosten en vacatiegelden van commissiën, benevens uitschotten daarvoor	f	2,000.—
Art. 6. Exploten en proceskosten	„	1,000.—
„ 7. Druk- en bindwerk, alsmede advertentiën	„	22,000.—
„ 8. Telegraphische berichten	„	6,000.—
„ 9. Opnemingen en peilingen, niet betrekking hebbende op in uitvoering zijnde werken; aankoop, herstel en berging van instrumenten	„	4,000.—
Art. 10. Herstel van winter- en stormschade	„	60,000.—

B. Waterstaat.

Art. 11. Jaarwedden van het korps ingenieurs	„	173,800.—
„ 12. Jaarwedden van het korps opzichters, alsmede jaarwedden en toelagen van de adjunct-opzichters	„	195,640.—
Art. 13. Reis-, bureel- en verplaatsingskosten; aankoop van boeken en kaarten ten behoeve van het korps ingenieurs en opzichters en het verder personeel van den waterstaat en den inspecteur voor de Rijnvaart	„	112,000.—
Art. 14. Bezoldiging en toelagen van het personeel in de bureelen der ambtenaren van den waterstaat	„	94,000.—
Art. 15. Jaarwedden, toelagen, reiskosten en verdere uitgaven voor havenmeesters en de overige waterstaatsbeambten	„	360,000.—

Transporteere f 1,030,440.— f 139,000.—

Per transport . . . f 1,030,440.— f 139,000.—

<i>Art.</i> 16. Bezoldiging enz. van de machinisten en stokers bij de verschillende Rijkstoomwerktuigen	44,000.—
<i>Art.</i> 17. Bezoldiging van het personeel en den concierge voor den algemeenen dienst van den waterstaat	24,500.—
<i>Art.</i> 18. Waarneming van winddruk en waterhoogten, enz. met inbegrip van materieel	17,500.—
<i>Art.</i> 19. Waterstaatskaart	3,000.—
„ 20. Rivierkaarten	12,000.—
„ 21. Onderzoek naar den waterstaatkundigen toestand des lands	17,000.—
<i>Art.</i> 22. Onderhoud enz. der verkenmerken van het herziene Amsterdamsche peil en van de nauwkeurigheidswaterpassing . . .	250.—
<i>Art.</i> 23. Buitengewone correspondentie bij ijsgang en hoog opperwater	5,000.—
<i>Art.</i> 24. IJsopruiiming	15,000.—
„ 25. Toelage aan den inspecteur voor de Rijnvaart	500.—
„ 26. Toelage aan den ontvanger der directe belastingen enz. te Lobith voor de samenstelling der statistieke gegevens voor de Rijnvaart	600.—
<i>Art.</i> 27. Meten en ijken van Rijnschepen	1,800.—
„ 28. Belooning der commissiën van deskundigen voor de Rijnvaart te Amsterdam, Rotterdam en Dordrecht	5,000.—
<i>Art.</i> 29. Verbetering der rivieren de Rijn en de Lek	287,500.—
„ 30. Verbetering van de rivier de Waal	281,500.—
„ 31. Verbetering van de rivier de IJssel	118,600.—
„ 32. Verbetering van de rivier de Merwede en van de Killen . . .	269,000.—
„ 33. Verbetering van de Dordtsche waterwegen	96,200.—
„ 34. Verbetering, onderhoud en herstel van het Hollandsch Diep en het Haringvliet	127,500.—
<i>Art.</i> 35. Verbetering, onderhoud en herstel van de rivier de Maas in Limburg, Noordbrabant en Gelderland	323,300.—
<i>Art.</i> 36. Verleggen van de uitmonding der rivier de Maas, ingevolge de wet van 26 Januari 1883 (<i>Staatsblad</i> n ^o . 4)	1,120,000.—
<i>Art.</i> 37—40. Bezoldiging, bureel- en lokaalbehoefden, reiskosten, alsmede kosten van de werkzaamheden voor het nitbakenen, waterpassen enz. ten behoeve van het werk genoemd sub art. 36. „	40,800.—
<i>Art.</i> 41. Bouw van eene brug te Hensden	156,000.—
„ 42. Onderhoud enz. van de werken voor het verleggen der Maasmonding en der werken en vaargeul op de Donge	102,000.—
<i>Art.</i> 43. Onderhoud enz. van de Nieuwe Maas, het Scheur en aan den Hoek van Holland; verbetering van de Nieuwe Maas beneden de Oostpunt van Rozenburg	596,500.—
<i>Art.</i> 44. Verbetering, ingevolge de wet van 24 Januari 1863 (<i>Staatsblad</i> n ^o . 4) van den Rotterdamschen Waterweg	100,000.—
<i>Art.</i> 45. Onderhoud enz. der werken van den Hollandschen IJssel, met de verdieping van de rivier beneden Gouda	20,500.—
<i>Art.</i> 46. Onderhoud enz. van de Linge	2,500.—
„ 47. Onderhoud enz. van het Zwarte Water	4,400.—
„ 48. Onderhoud enz. van het Zwolsche Diep	31,000.—

 Transporteere . . . f 4,853,890.— f 139,000.—

	Per transport	f 4,853,890.—	f 139,000.—
Art. 49.	Onderhoud enz. van de Vecht in Overijssel	30,000.—	
„ 50.	Onderhoud enz. Binnen- en Buiten-Aa in Groningen. „	3,000.—	
„ 51.	Onderhoud enz. der drie overlaten in den Waaldijk boven Dalem en in het Wijdschild, van de groote inundatie- of hulpeluis in den Waaldijk te Dalem, de sluizen, heulen en duikers te Gorinchem	7,000.—	
Art. 52.	Onderhoud enz. der duikersluis in den Krommen Rijn te Wijk bij Duurstede	180.—	
Art. 53.	Onderhoud enz. van de peilschalen te Elburg, Nijkerk en Durgendam.	650.—	
Art. 54.	Onderhoud, herstel en verbetering der zee- en oever- werken, helm- en stroobeplantingen; onderhoud, verbetering en vernienwing van peilschalen; van de havens te Hellevoetsluis en Goedereede, benevens daarmede in verband staande uitgaven in Zuidholland	42,000.—	
Art. 55.	Id. in Noordholland, alsmede van de havens te Vlieland, Urk en Marken.	236,000.—	
Art. 56.	Id. in Zeeland, alsmede van de havens te Veere, Vlissingen en de binnenreede van Brouwershaven	42,000.—	
Art. 57.	Id. in Friesland.	26,000.—	
„ 58.	Id. in Overijssel	24,000.—	
„ 59.	Id. in Groningen	26,800.—	
„ 60.	Verbetering van de Slenk, zijnde het buitendijksch varwater tusschen Zoutkamp en het Dokkumerdiep	7,000.—	
Art. 61.	Bijdrage in het tekort der uitgaven voor zeevering en oevervoorziening van de calamiteuse polders in de provincie Zeeland, volgens de wet van 19 Juli 1870 (<i>Staatsblad</i> n ^o . 119). „	200,000.—	
Art. 62.	Wegruijen en bergen van wrakken en hunne ladingen. „	30,000.—	
„ 63.	Onderhoud, herstel en verbetering der havens en hare toegangen, daaronder begrepen de rivierwerken bij de havens te Moerdijk en Willemstad; onderhoud, herstel en vernieuwing van peilschalen en daarmede in verband staande uitgaven in Noordbrabant.	9,000.—	
Art. 64.	Id. in Noordholland, daaronder begrepen het Krab- bersgat	53,500.—	
Art. 65.	Id. in Zeeland, daaronder begrepen de aanleg- en losplaats bij de Isabella-sluis en het posthaventje te Gorishoek . „	18,500.—	
Art. 66.	Id. in Friesland.	49,500.—	
„ 67.	Id. in Groningen	15,500.—	
„ 68.	Id. in Overijssel	3,200.—	
„ 69.	Onderhoud enz. van het Merwedekanaal met het Zederikkanaal	168,000.—	
Art. 70.	Onderhoud enz. van de Zuid-Willemsvaart	183,000.—	
„ 71.	Aanleg, onderhoud en bediening van telegraphische verbindingen, meubilair en verder materieel.	2,335.—	
Art. 72.	Onderhoud enz. van de gekanaliseerde Dieze	9,000.—	
„ 73.	Onderhoud enz. van het kanaal van Apeldoorn naar den IJssel	23,000.—	
Art. 74.	Onderhoud enz. van het kanaal door Voorne	36,000.—	

Transporteere f 6,099,005.— f 139,000.—

	Per transport . . . f	6,099,005.— f	139,000.—
<i>Art.</i> 75. Onderhoud enz. van sluizen en bruggen op den waterweg van Amsterdam naar Rotterdam	8,000.—		
<i>Art.</i> 76. Onderhoud enz. van het Noordhollandsch kanaal	183,300.—		
„ 77. Onderhoud enz. van het kanaal van Amsterdam naar de Noordzee	640,000.—		
<i>Art.</i> 78. Vervanging van het stoomgemaal te Schellingwoude, met nitbreiding van het stoomvermogen	7,475.—		
<i>Art.</i> 79. Uitbreiding der haven- en sluiswerken te IJmuiden, ingevolge de wet van 31 Mei 1887 (<i>Staatsblad</i> n ^o . 98).	485,000.—		
<i>Art.</i> 80. Onderhoud enz. van het Tienhovensche kanaal.	525.—		
„ 81. Onderhoud enz. van de vaart tusschen Amsterdam en Vreeswijk	10,500.—		
<i>Art.</i> 82. Onderhoud enz. van het jaagpad langs het Spaarne	600.—		
„ 83. Onderhoud enz. van het kanaal van Ter Neuzen	123,000.—		
„ 83 <i>bis</i> . Verbetering van het kanaal van Gent naar Ter Neuzen, ingevolge overeenkomst met België van 29 Juni 1895	50,000.—		
<i>Art.</i> 84. Onderhoud enz. van het kanaal van Sluis naar Brugge.	300.—		
„ 85. Onderhoud enz. van het kanaal door Zuid-Beveland	72,000.—		
„ 86. Onderhoud enz. van het kanaal door Walcheren	157,500.—		
„ 87. Onderhoud enz. van de kanalen van Dokkum naar Gerben-Allesverlaat en Kollum, de Kiestrazijl, de Burgwerderbrug en de brug in de Leegte, het oostelijk kanaalboord van de Munnikezijlsterrijt, het Wijd der Linde	11,500.—		
<i>Art.</i> 88. Onderhoud en werking der stoomwerktuigen van het Noord-Willemskanaal	13,000.—		
<i>Art.</i> 89. Onderhoud enz. van het kanaal het Meppelerdiep	16,500.—		
„ 90. Onderhoud enz. van de Willemsvaart in Overijssel	9,300.—		
„ 91. Onderhoud enz. van het Veenhuizerkanaal	23,100.—		
„ 92. Onderhoud enz. der Drentsche Hoofd- en Beilervaarten.	21,000.—		
„ 93. Onderhoud enz. van het Noorderkanaal of de Noordervaart in Limburg en het zijkanaal naar de Maas in de richting tusschen Neer en Kessel	6,000.—		
<i>Art.</i> 94. Onderhoud enz. van het Geldernsche Nierskanaal.	1,060.—		
„ 95—105. Onderhoud, herstel en verbetering van wegen en bruggen en daarbij behoorende werken, beplantingen, benevens daarmede in verband staande uitgaven in de verschillende provinciën.	772,500.—		
<i>Art.</i> 105 <i>bis</i> . Bouw van eene brug over de Wildt, onder Herwen en Aerdt	2,800.—		
<i>Art.</i> 106. Onderhoud enz. van veren en schipbruggen	75,550.—		
„ 107. Subsidiën voor onderwerpen, waarvoor reeds bij de laatstvoorgaande begrooting bijdragen zijn toegestaan	290,967.88		
<i>Art.</i> 108. Bijdrage aan de provincie Overijssel, in de kosten van herstel der werken van het kanaal van Coevorden naar de Vecht.	40,000.—		
<i>Art.</i> 109. Bijdrage aan het waterschap van de Niers, in de kosten van verbetering en onderhoud van de rivier de Niers	7,000.—		
<i>Art.</i> 110. Bijdrage aan de gemeente Philippine, in de kosten van het toegankelijk houden van de haven	2,000.—		
<i>Art.</i> 111. Bijdrage aan de gemeente Maassluis, in de kosten van den bouw van een basaltmuur in de haven aldaar	24,400.—		
		Transporteere . . . f	9,109,882.88 f 139,000.—

	Per transport	f 9,109,882.88	f 189,000.—
<i>Art. 112.</i>	Bijdrage aan de gemeente Brielle, in de kosten van verruiming van de buitenhaven	6,000.—	
<i>Art. 113.</i>	Bijdrage aan de gemeente Yerseke, in de kosten van vergrooting van de haven	17,500.—	
<i>Art. 113bis.</i>	Bijdrage aan het bestuur van het waterschap Dortherbeek, in de kosten van verbetering van de Dortherbeek	2,000.—	
<i>Art. 113ter.</i>	Bijdrage aan de gemeente Harderwijk in de kosten van verbetering van de haven aldaar	12,500.—	
<i>Art. 113quater.</i>	Bijdrage aan de gemeente Ermelo in de kosten van aanleg van een kunstweg aldaar	5,150.—	
<i>Art. 113quinquies.</i>	Bijdrage aan de gemeente Nijmegen in de kosten van verdieping der Nieuwe haven aldaar	9,100.—	
<i>Art. 113sexies.</i>	Bijdrage aan de gemeente Haarlem in de kosten van eene nieuwe scheepvaartsluis te Spaarndam	6,500.—	
<i>Art. 114.</i>	Nieuwe subsidiën	2,000.—	

C. Landsgebouwen.

<i>Art. 115.</i>	Jaarwedden van de beide Rijksbouwmeesters, alsmede jaarwedden en toelagen van het verder vaste personeel, belast met het toezicht op de landsgebouwen en op de bij de Departementen van Waterstaat, Handel en Nijverheid en van Financiën in gebruik zijnde gebouwen	36,760.—
<i>Art. 116.</i>	Toelagen van het vaste personeel voor het houden van toezicht bij de uitvoering van bouwwerken	2,000.—
<i>Art. 117.</i>	Reis-, bureel- en verplaatsingskosten van het personeel der landsgebouwen	10,000.—
<i>Art. 118.</i>	Onderhoud, lasten, herstel en verbetering van de landsgebouwen en terreinen te 's Gravenhage	66,000.—
<i>Art. 119.</i>	Brandweer en brandweertelegraaf; duinwater voor de fontein op het Binnenhof; verlichting van het Binnenhof; telefoon-abonnement voor de Tweede Kamer der Staten-Generaal	2,600.—
<i>Art. 120.</i>	Huur, iurichting en bewaking van lokalen tijdelijk in gebruik	11,600.—

D. Spoorwegen.

<i>Art. 121 en 122.</i>	Jaarwedden, benevens reis- en verplaatsingskosten van den Raad en het verder personeel voor het toezicht op de spoorwegdiensten	110,625.—
<i>Art. 123.</i>	Materieel en arbeidsloon voor dit toezicht	11,600.—
" 124 en 125.	Jaarwedden, benevens bureel- en reiskosten van den Rijkscommissaris en van den adjunct-Rijkscornmissaris bij de Maatschappij tot Exploitatie van Staatsspoorwegen en bij de Hollandsche IJzeren Spoorwegmaatschappij	3,400.—
<i>Art. 126.</i>	Bijdrage aan de Internationale Commissie voor spoorwegcongressen	100.22 ⁵
<i>Art. 127.</i>	Bijdrage van Nederland in de kosten van het internationaal bureel te Bern voor spoorwegvervoer	800.—
<i>Art. 128.</i>	Vernieuwen van den kaaimuur langs de spoorweghaven te Feijenoord	210,000.—
<i>Art. 129.</i>	Brug over den IJssel bij Westervoort	900,000.—
" 130.	Locomotiefloods op het station Vlissingen (Haven)	30,000.—

Transporteere f 10,566,118.10⁵ f 189,000.—

Per transport . . . f 10,566,118.10^s f 139,000.—

<i>Art.</i> 131. Uitbreiding van het station 's Hertogenbosch, met inbegrip van eene nieuwe en hoogere Diezebrug	57,000.—
<i>Art.</i> 132. Idem van het station Groningen	12,400.—
„ 133. Idem van het station Hengelo	100,000.—
„ 134. Wijziging van het goederenstation te Nijmegen	59,000.—
„ 135. Herstelling van de westelijke viaduct te Amsterdam. „	50,000.—
„ 136. Goederenstation van den Hollandschen IJzeren Spoorweg in de Stadsrietlanden te Amsterdam	80,000.—
<i>Art.</i> 137. Station van den Staatsspoorweg van Amersfoort naar Nijmegen, te Amersfoort	200,000.—
<i>Art.</i> 138. Uitgaven, voortvloeiende uit art. 10, sub 1 ^o , 2 ^o , 3 ^o , en 5 ^o , der overeenkomsten van 21 Januari 1890, goedgekeurd bij de wet van 22 Juli 1890 (<i>Staatsblad</i> n ^o . 134)	76,000.—
<i>Art.</i> 139. Uitgaven, voortvloeiende uit art. 20, al. 7, der overeenkomsten van 21 Januari 1890, goedgekeurd bij de wet van 22 Juli 1890 (<i>Staatsblad</i> n ^o . 134)	55,000.—
<i>Art.</i> 139 <i>bis</i> . Uitgaven, voortvloeiende uit de overeenkomst van 30/31 October 1896, betreffende personeel, weleer in dienst bij de voormalige Nederlandsche Rhijnspoorwegmaatschappij.	100,000.—
<i>Art.</i> 140. Renten over het jaar 1897 aan België uit te keeren, van de kosten van werken tot uitbreiding van het station Eeschen, ingevolge regeling met de Belgische Regeering getroffen, tot uitvoering van art. 17 der, voor zooveel noodig, bij de wet van 22 April 1880 (<i>Staatsblad</i> n ^o . 63) bekrachtigde overeenkomst van 31 October 1879	4,800.—
<i>Art.</i> 141. Subsidiën voor den aanleg van stoomtramwegen van Schagen naar Wognum, van Veghel over Eindhoven naar de Belgische grens, van Rotterdam naar de Hoeksche Waard, van Oldenzaal naar Denekamp en van Oldenzaal naar de Pruisische grens in de richting van Gronau	200,000.—
<i>Art.</i> 141 <i>bis</i> . Renteloos voorschot ten behoeve van den aanleg van een paardentramweg van Hengelo (Gelderland) naar het station Vorden	22,667.—
	„ 11,582,985.10 ^s

3^e Afd. Handel en Nijverheid.

A. Koninklijk Nederlandsch Meteorologisch Instituut.

<i>Art.</i> 142. Jaarwedden en toelagen van het personeel	f 26,500.—
„ 143. Reiskosten, waarnemingen elders dan te Utrecht of te de Bildt; gebouwen, verder materieel en arbeidsloon	20,645.—

B. Zeevisscherijen.

<i>Art.</i> 144. Jaarwedden van den secretaris van het College voor de zeevisscherijen, van den wetenschappelijken adviseur in visscherijzaken; van de onderopzichters en van de keurmeesters	7,600.—
<i>Art.</i> 145. Bureel- en lokaalbehoefden en reiskosten	4,500.—
„ 146. Verdere uitgaven voor het politietoezicht	4,020.—
„ 147. Onderzoek en navorschingen ten behoeve van de visscherijen. Bevordering van den zalmrijkdom der rivieren	6,500.—
<i>Art.</i> 148. Uitgaven in het buitenland ter bevordering van den zalmrijkdom der rivieren	9,000.—

Transporteere f 78,765.— f 11,721,985.10^s

	Per transport f	78,765.— f11,721,985.10 ^a
<i>C. IJkwezen.</i>		
<i>Art.</i> 149.	Jaarwedden en toelagen van het personeel	82,350.—
„ 150.	Bureel-, reis-, verplaatsings- en examenkosten	16,000.—
„ 151.	Gebouwen, werktuigen, verder materieel en arbeidsloon	15,300.—
<i>D. Mijnwezen.</i>		
<i>Art.</i> 152.	Jaarwedden van den ingenieur en van den adjunct-ingenieur	3,500.—
<i>Art.</i> 153.	Opnemingskosten. Reiskosten van den ingenieur en van den adjunct-ingenieur	800.—
<i>E. Landbouw.</i>		
<i>Art.</i> 154.	Subsidie aan het Nederlandsch Landbouw-comité	13,500.—
„ 155.	Subsidie aan de Nederlandsche Heidemaatschappij tot het bevorderen van bevoeling	5,300.—
<i>Art.</i> 156.	Kosten van onderzoek van boter en verdere uitgaven, in verband met de wet van 23 Juni 1889 (<i>Staatsblad</i> n ^o . 82).	8,700.—
<i>Art.</i> 157.	Toezicht op wijngaarden, boomkwekerijen, tuinen en broeikassen, volgens art. 1 van het Koninklijk besluit van 24 December 1883 (<i>Staatsblad</i> n ^o . 248)	1,000.—
<i>Art.</i> 158.	Verslagen, berichten, verordeningen en advertentiën betreffende den landbouw	4,000.—
<i>Art.</i> 159.	Subsidiën, toelagen en verdere uitgaven in het belang van den landbouw	5,000.—
<i>F. Samenstelling van eene Geologische kaart van Nederland.</i>		
<i>Art.</i> 160.	Voorbereiding van de samenstelling van eene nieuwe geologische kaart en van eene hoogtekaart van Nederland	500.—
<i>G. Verschillende uitgaven.</i>		
<i>Art.</i> 161.	Raad van tucht; bureel- en lokaalbehoefden, schade-loosstelling van getuigen, van den secretaris en den bode, vacatie-gelden en reiskosten.	2,000.—
<i>Art.</i> 162.	Examens ter verkrijging van diploma's als stuurman en als machinist aan boord van koopvaardij-schepen	12,500.—
<i>Art.</i> 163.	Toezicht op den doortocht en het vervoer van land-verhuizers, alsmede belooning aan de secretarissen van de daartoe aangestelde commissiën	6,300.—
<i>Art.</i> 164.	Subsidie aan de Zuidhollandsche Maatschappij tot redding van schipbreukelingen	7,500.—
<i>Art.</i> 165.	Ondersteuning van personen, die schipbreukelingen hebben gered of getracht te redden, alsmede van hunne nagelaten betrekkingen	1,000.—
<i>Art.</i> 166.	Onderhoud van de reddingkaap op „Onrust” en van de gebouwtjes voor schipbreukelingen op Vlieland en Terschelling (Boschplaat). Verlichting en toezicht	350.—
<i>Art.</i> 167.	Inrichting van een stormwaarschuwingdienst langs de Nederlandsche kust	21,000.—
<i>Art.</i> 168.	Telegraphische verbindingen voor de kustwacht, vergoeding voor buitengewone diensten van telegraafpersoneel, alsmede reiskosten	7,600.—
<i>Art.</i> 169.	Gebouw voor strandvonderij op Terschelling	200.—
	Transporteere f	293,165.— f11,721,985.10 ^a

Per transport	f	293,165.—	f11,721,985.10 ^s
<i>Art.</i> 170. Verslagen, berichten, verordeningen en advertentiën betreffende nijverheid, handel en zeevaart		3,000.—	
<i>Art.</i> 171. Jaarwedden, reis- en verplaatsingskosten, alsmede onderscheidingsteekenen van den commandant en van de beampten van het korps geleiders tot het vervoer van ontplofbare stoffen		6,000.—	
<i>Art.</i> 172. Subsidiën, toelagen en verdere uitgaven in het belang van handel, scheepvaart en nijverheid		1,000.—	
<i>Art.</i> 173. Subsidie aan de vereeniging „Het Buitenland”		5,000.—	
<i>Art.</i> 174. Bijdrage van Nederland in de kosten der Internationale Vereeniging tot uitgave van douanetarieven		2,050.—	
<i>Art.</i> 175. Eerste termijn der uitgaven tot een bedrag van ten hoogste f 300,000, voortvloeiende uit de bemoeiingen van de Nederlandsche Regeering met de in 1900 te Parijs te houden tentoonstelling en van de door haar te benoemen vertegenwoordigers.		20,000.—	
			„ 330,215.—
4 ^e Afd.: Arbeid en Fabriekswezen.			
A. Stoomwezen. <i>Art.</i> 176—178	f	53,350.—	
B. Toezicht, bedoeld bij de Veiligheidswet en bij de Arbeidswet. <i>Art.</i> 179—180		56,500.—	
C. Verschillende uitgaven. <i>Art.</i> 181—184		17,500.—	
			„ 127,350.—
5 ^e Afd.: Posterijen.			
A. en B. Postdienst. <i>Art.</i> 185—198	f	6,135,615.—	
C. Telegraafdienst. <i>Art.</i> 199—207		1,788,345.—	
D. Vereenigde post- en telegraafdienst. <i>Art.</i> 208—212.		1,754,600.—	
E. Vereenigde posten voor B, C en D. <i>Art.</i> 213—215.		8,500.—	
F. Rijkspostspaarbank. <i>Art.</i> 216—221.		357,900.—	
			„ 10,044,960.—
6 ^e „ Pensioenen, wachtgeld, gratificatiën enz. <i>Art.</i> 222—227.			„ 413,242.—
7 ^e „ Onvoorziene uitgaven. <i>Art.</i> 228.			„ 60,000.—
			f 22,697,752.10 ^s

28 Januari 1897. WET, tot definitieve vaststelling van de koloniale huishoudelijke begrooting van Curaçao voor het dienstjaar 1897. S. 60.

Bij deze wet worden de koloniale huishoudelijke begrooting van Curaçao voor het dienstjaar 1897, voor zooveel de uitgaven betreft, vastgesteld zooals hierna verkort volgt:

1 ^e Afdeling: Gewestelijk Bestuur	f	77,898.50
2 ^e „ Justitie en politie.		124,851.—
3 ^e „ Geldelijk Beheer		74,383.50
4 ^e „ Eeredienst en onderwijs.		119,443.32
5 ^e „ Plaatselijke kosten		78,191.—
6 ^e „ Openbare Werken		63,296.50
7 ^e „ Pensioenen, Wachtgeld, Onderstanden en andere uitgaven van algemeenen aard		144,152.82
8 ^e „ Onvoorziene Uitgaven		20,000.—
		f 702,216.64

Artt. 2 en 3 handelen over af- en overschrijving van- en betalingen uit de onvoorziene uitgaven.

Bij art. 4 worden tot goedmaking der uitgaven aangewezen:

- A. Belastingen.
- B. Inkomsten van onderscheiden aard.
- C. Bijdrage uit 's Rijks schatkist tot aanvulling van de koloniale middelen.

28 Januari 1897. WET, tot vaststelling van het tiende hoofdstuk der Staatsbegroting voor het dienstjaar 1897. S. 61.

Bij deze wet wordt het Xde hoofdstuk der begroting van Staatsuitgaven voor het dienstjaar 1897, betreffende het *Departement van Koloniën*, vastgesteld zooals hierna verkort volgt:

1 ^e Afd.: Kosten van het Departement.	f 220,598.—
2 ^e „ Uitgaven ten behoeve van de kolonie <i>Suriname</i>	705,389.45 ^s
3 ^e „ Uitgaven ten behoeve van de kolonie <i>Curaçao</i>	328,907.92
4 ^e „ Pensioenen en gagementen van gewezen landsdienaren in de voormalige Nederlandsche bezittingen ter Kuste van Guinea en van hunne nagelaten betrekkingen	17,017.—
5 ^e „ Pensioenen, wachtgeld en gratificatiën, alsmede daarmede in ver- band staande uitgaven	25,667.—
6 ^e „ Onvoorziene uitgaven	40,000.—
	f 1,337,579.37 ^s

29 Januari 1897. WET, houdende goedkeuring van de op 29 Juni 1895 te *Brussel* gesloten overeenkomst betreffende de verbetering van het kanaal van *Gent* naar *Ter-Neuzen*. S. 62.

IN NAAM VAN H. M. WILHELMINA, ENZ.

WIJ EMMA, ENZ. doen te weten:

Alzoo Wij in overweging genomen hebben, dat de op 29 Juni 1895 te Brussel gesloten overeenkomst betreffende de verbetering van het kanaal van *Gent* naar *Ter-Neuzen* de goedkeuring der Staten-Generaal behoeft;

Gelet op de tweede zinsnede van artikel 59 der Grondwet;

Zoo is het, dat Wij, den Raad van State, enz.

Art. 1. Wordt goedgekeurd de overeenkomst, den 29sten Juni 1895 te *Brussel* tusschen *Nederland* en *België* gesloten, gelijk die in afschrift in Nederlandschen en Franschen tekst nevens deze wet is gevoegd.

2. De ratificatie der in artikel 1 omschreven overeenkomst, na den in artikel 15 dier overeenkomst bepaalden tijd zal als verbindend beschouwd worden.

3. Deze wet treedt in werking op den dag harer afkondiging.

Lasten en bevelen, enz.

Gegeven te 's Gravenhage, den 29sten Januari 1897.

(get.) E M M A!

De Minister van Buitenlandsche Zaken,

(get.) J. ROËLL.

De Min. van Waterstaat, Handel en Nijverheid,

(get.) VAN DER SLEJDEN.

(Uitgeg. 27 Febr. 1897.)

VERTALING.

Hare Majesteit de Koningin der Nederlanden en in Haren naam Hare Majesteit de Koningin-Regentes van het Koninkrijk der Nederlanden en Zijne Majesteit de Koning der Belgen, uitvoering willende geven aan de bepalingen van artikel 11 van de overeenkomst tusschen Nederland en België, den 31sten October 1879 te Brussel gesloten, en te gelijker tijd willende overeenkomen omtrent de verbeteringen, die ten gevolge van den bouw eener nieuwe sluis te *Ter-Neuzen* of uit anderen hoofde aan het Nederlandsche gedeelte van het kanaal van *Gent* naar *Ter-Neuzen* en hetgeen daartoe behoort, alsmede aan de werken, die daarmede in verband staan, nuttig worden geacht, hebben te dien einde tot Hunne Gevolmachtigden benoemd, te weten:

Hare Majesteit de Koningin-Regentes van het Koninkrijk der Nederlanden:

den heer jonkheer H. C. J. TESTA, commandeur van de orde van 'de Eikenkroon van Luxemburg, ridder derde klasse van de orde van de IJzeren Kroon van Oostenrijk, zaakgelastigde *ad interim* van de Nederlanden te Brussel;

Zijne Majesteit de Koning der Belgen:

den heer JULES DE BURELLET, ridder van de Leopoldsorde, grootkruis van de orden van Onzer Lieve-Vrouwe Ontvangenis van Villa-Viçosa en van de Ster van Rumenië, grootkruis van de orde van Sint-Michaël van Beijeren, lid van den Senaat, Hoogsteszels Minister van Buitenlandsche Zaken;

dewelke, na mededeeling hunner in goeden en behoorlijken vorm bevonden wederzijdsche vol-

machten, nopens de volgende bepalingen zijn overeengekomen :

Art. 1. Behalve in de hieronder voorkomende gevallen, zal, na de uitvoering der in de artikelen 2 en 3 genoemde werken, het kanaal tusschen Gent en Ter-Neuzen slechts uit één pand bestaan.

Met wijziging van artikel 4 der overeenkomst van den 31sten October 1879, wordt het kanaalpeil tusschen Gent en Sas van Gent en tusschen Sas van Gent en Ter-Neuzen, vastgesteld te Sas van Gent op 6.55 M. boven de slagdorpels der bestaande Oostsluis te Sas van Gent.

Het tegenwoordig peil van het kanaal beneden Sas van Gent zal niet verhoogd worden dan na de bedijking van de gronden van Sluiskil bedoeld in art. 2 van deze overeenkomst.

In den regel zullen de sluizen te Sas van Gent, met inbegrip van de beide sluishoofden, bedoeld in art. 3, lit. c, dezer overeenkomst, gepend blijven.

Echter zullen zij worden gesloten :

a. wanneer de waterspiegel van het kanaal tusschen Sas van Gent en Terneuzen tijdelijk verlaagd wordt ;

b. wanneer ten behoeve van den afvoer van opperwater de sluisdeuren te Terneuzen geopend moeten worden ;

c. wanneer de waterspiegel van het kanaal aan de peilschaal te Sas van Gent 0.10 M. of meer boven het hiervoor vastgestelde peil rijst ;

d. wanneer de sluiting noodig zal zijn om verontreiniging van het water tusschen Sas van Gent en Ter-Neuzen te beletten ;

e. in al die gevallen, waarin de sluiting door de Nederlandsche kanaaldirectie tot behartiging van Nederlandsche belangen noodig wordt geoordeeld.

Telkenmale dat de Nederlandsche kanaaldirectie oordeelt, dat er termen bestaan, om de sluizen te Sas van Gent te sluiten, zal zij daarvan onmiddellijk aan de Belgische kanaaldirectie kennis geven.

Zoolang de sluizen te Sas van Gent gesloten zijn, zullen de schuttingen aldaar zoo spoedig als met de beschikbare middelen mogelijk is, verricht worden.

2. Op grond van art. 21 van het verdrag van 5 November 1842 en van het tweede lid van art. 3 der overeenkomst van den 31sten October 1879, in verband met het daartoe door de Belgische Regeering gedaan verzoek, verbindt de Nederlandsche Regeering zich om de gronden

van Sluiskil volgens een door beide Regeeringen goed te keuren ontwerp te doen bedijken.

3. De Nederlandsche Regeering verbindt zich bovendien :

a. Om bewesten Ter-Neuzen eene sluis te bouwen met eene voorhaven naar de Schelde en eene verbinding met het kanaal, alsmede de nitwaterings- en inundatiemiddelen, die door de Nederlandsche Regeering, met het oog op de verdediging der vesting Ter-Neuzen, of als gevolg van de aan het kanaal aan te brengen veranderingen, zullen worden gevorderd.

Over de verbinding van de sluis met het kanaal zal eene draaibrug worden gebouwd, waarvan de plaats door de Nederlandsche Regeering zal worden vastgesteld.

De schutkolk der sluis zal tusschen de sluishoofden eene lengte van 140 M. verkrijgen, en de wijdte der sluis in den dag zal 15.75 M. bedragen.

De bovenslagdorpel zal liggen op 1.10 M. en de benedenslagdorpel op minstens 2.12 M. en op hoogstens 2.73 M. beneden de slagdorpels der bestaande Oostsluis te Sas van Gent.

De Belgische Regeering zal tusschen de aangegeven grenzen het peil van den benedenslagdorpel bepalen.

Zij zal de inrichting van middelen tot mechanische beweging van de nieuwe werken te Ter-Neuzen, alsmede de verlichting daarvan, door middel van electriciteit, kunnen verzoeken.

b. Om te Sluiskil, ter vervanging van de bestaande, eene nieuwe draaibrug te bouwen en er eene wisselplaats voor schepen in te richten.

c. Om te Sas van Gent een nieuwen kanaalarm te graven en daarin te bouwen twee sluishoofden, wijd in den dag 21 M., op een onderlingen afstand van 140 M.; de slagdorpels zullen even diep worden gelegd als de bovenslagdorpel der nieuwe sluis te Ter-Neuzen. Over dezen kanaalarm zal in den weg van Sas van Gent naar Westdorp eene draaibrug worden gebouwd.

d. Zoolang alle bruggen, die krachtens deze overeenkomst over het kanaal van Gent naar Ter-Neuzen worden gebouwd, eene doorvaartwijdte van 21 M. te geven en huu dek zoo hoog te plaatsen als met het oog op de plaatselijke toestanden mogelijk is.

Alle te bouwen bruggen zullen door kunstwegen behoorlijk met de bestaande wegen worden verbonden.

e. Om het kanaal te verdiepen tot 1.50 M.

beneden de slagdorpels der bestaande Oostsluis te Sas van Gent.

f. Om aan de voorhaven naar de Schelde, over eene oppervlakte van ongeveer 7 hectaren, eene diepte te geven van 5 M. beneden laatstgenoemde slagdorpels.

g. Om aan de bochten van het kanaal een straat van ten minste 1000 M. te geven, behalve daar, waar eene bocht met kleiner straat voor eene gemakkelijke vaart niet hinderlijk zal zijn.

h. Om aan al de rechte kanaalvakken van de Nederlandsch-Belgische grens langs den tegraven kanaalarm te Sas van Gent tot aan de te Ter-Neuzen te bouwen sluis, eene doorsnede te geven van 350 M². beneden den waterspiegel.

i. Om den bodem van het kanaal in de bochten eene verbredening te geven volgens de formule $4(R - \sqrt{R^2 - l^2})$, waarin R voorstelt den straat der bocht, uitgedrukt in meters, en l gelijk is aan 60.

j. Om overal waar de doorsnede van het kanaal beneden den waterspiegel op 350 of meer M² zal worden gebracht, de kanaalboorden op Nederlandsch grondgebied kunstmatig te verdedigen.

Het dwarsprofiel, dat, met wijziging van hetgeen bepaald is in artikel 2 van de overeenkomst van 31 October 1879, het kanaal op Nederlandsch grondgebied zal verkrijgen, evenals de wijze van kunstmatige verdediging der kanaalboorden, zal door de Nederlandsche Regeering, onder voorbehoud van goedkeuring door de Belgische Regeering, worden bepaald.

k. Om over het zijkanaal naar de Passluis eene nieuwe draaibrug van 7 M. doorvaartwijdte te bouwen.

l. Om verder alle bijkomende werken te maken, welke gedurende de uitvoering van bovengenoemde werken zullen blijken noodig te zijn, alsmede die werken die ten doel zouden hebben om de bezwaren, voor de scheepvaart aan den afvoer van opperwater te Ter-Neuzen verbonden, zooveel mogelijk op te heffen.

4. Na de voltooiing der in artikel 3 genoemde werken, zullen die maximum-snelheden, welke in artikel 8 van het bijzonder reglement van politie voor het Nederlandsch gedeelte van het kanaal van Gent naar Ter-Neuzen (Koninklijk besluit van 9 Juli 1892, *Staatsblad* n°. 176) op minder dan 200 M. zijn vastgesteld, worden vermeerderd.

Echter zal die vermeerdering de verdedigingswerken der kanaalboorden niet in gevaar mogen

brengen; zij zal, na overleg met de Belgische Regeering, door de Nederlandsche Regeering proefondervindelijk worden bepaald.

5. Tot verbetering van de doorsnijding van het kanaal te Sluiskil met den spoorweg van Gent naar Ter-Neuzen, verbindt de Nederlandsche Regeering zich om gebruik te maken van de bevoegdheid die haar is toegekend bij artikel 4 van de wet van den 9den April 1875 (*Staatsblad* n°. 67).

De kosten der uit dien hoofde uit te voeren werken, alsmede de schadevergoeding en de kosten die uit de toepassing van gezegd artikel 4 zullen voortvloeien, zullen tot het door de Nederlandsche Regeering te bepalen bedrag ten laste van de Belgische Regeering komen.

6. Met wijziging van artikel 3 der overeenkomst van den 31sten October 1879 wordt het jaagpad aan de oostzijde van het kanaal, tusschen de brug te Sluiskil en Ter-Neuzen, opgeheven.

7. Alle werken genoemd in de artikelen 2 en 3, alsmede die bedoeld in artikel 5, zullen worden uitgevoerd zonder de scheepvaart te stremmen en zooveel mogelijk zonder den waterspiegel van het kanaal te verlagen.

8. De Nederlandsche Regeering zal de teekeningen, begrotingen en bestekken doen opmaken van de werken welke op haar grondgebied moeten worden uitgevoerd.

Zij zal uiterlijk negen maanden na de dagteekening van de bekrachtiging dezer overeenkomst aan de goedkeuring der Belgische Regeering onderwerpen de voorloopige ontwerpen der werken, het plan van onteigening en een programma, aanduidende de volgorde, waarin de werken zullen worden aanbesteed.

Zoodra de Belgische Regeering de voorloopige ontwerpen, het plan van onteigening en bedoeld programma zal hebben goedgekeurd, zal de Nederlandsche Regeering de noodige maatregelen nemen tot onteigening der voor de uitvoering der werken benodigde gronden, alsmede voor het opmaken der volledige ontwerpen en bestekken der werken die achtereenvolgens aan de goedkeuring der Belgische Regeering zullen worden onderworpen.

Na de goedkeuring der volledige ontwerpen en bestekken door de Belgische Regeering, zal de Nederlandsche Regeering tot de aanbesteding der werken overgaan binnen twee maanden nadat zij hiertoe door de Belgische Regeering is uitgenoodigd, althans voor zoover de onteigening der gronden genoegzaam is gevorderd.

9. De aanbesteding der werken zal plaats hebben te Middelburg, op de wijze als in Nederland gebruikelijk is, maar in tegenwoordigheid van den hoofdingenieur, directeur der bruggen en wegen in de provincie Oost-Vlaanderen.

De Nederlandsche Regeering doet alle op haar grondgebied tot stand te brengen werken uitvoeren onder leiding en beheer van hare ambtenaren, onder gemeenschappelijk toezicht van den hoofdingenieur, directeur der bruggen en wegen in de provincie Oost-Vlaanderen en van den hoofdingenieur van den waterstaat in de provincie Zeeland.

De Nederlandsche Regeering zal alle noodige maatregelen nemen, opdat binnen den kortst mogelijken tijd de onteigeningen afgelopen en de werken voltooid zijn.

10. De kosten van uitvoering der werken, omschreven in de artikelen 2 en 3, met inbegrip van de buitengewone kosten van toezicht op deze werken, alsmede die van onteigening der daartoe benodigde gronden, komen geheel ten laste van de Belgische Regeering.

Intusschen zal de Nederlandsche Regeering geene schadevergoeding kunnen vorderen voor het voortdurend of tijdelijk in gebruik nemen van domein of andere aan den Staat der Nederlanden toebehoorende gronden.

De wijzigingen der bestaande werken tot kunstmatige verdediging der kanaalboorden tusschen Sas van Gent en Ter-Neuzen, die zullen voortvloeien uit de verhooging van den waterspiegel ingevolge artikel 1, zullen door de Nederlandsche Regeering worden bepaald. De kosten dezer wijzigingen zijn ten laste der Belgische Regeering.

11. De kosten van uitvoering der werken op Nederlandsch grondgebied zullen door de Nederlandsche Regeering worden voorgeschoten en rechtstreeks door haar worden voldaan aan de aannemers op certificaten van betaling, af te geven door de hoofdingenieurs der bruggen en wegen en van den waterstaat in de provinciën Oost-Vlaanderen en Zeeland.

De kosten van onteigening der in te nemen gronden en de buitengewone kosten van toezicht worden eveneens door de Nederlandsche Regeering voorgeschoten.

Alle door de Nederlandsche Regeering gedane voorschotten worden door de Belgische Regeering terugbetaald.

12. De Nederlandsche Regeering verbindt zich om de krachtens de artikelen 2 en 3 dezer over-

eenkomst uit te voeren werken in goeden staat te onderhouden en in de bediening van alle krachtens genoemde artikelen te bouwen bruggen en sluizen te voorzien.

Zij verbindt zich bovendien om tot het onderhouden der diepte in het kanaal en in de voorhaven tot het vereischte baggerwerk over te gaan, wanneer de verondieping respectievelijk 0.40 M. en 0.50 M. bedraagt.

Ter vergoeding van de hieruit voortvloeiende uitgaven, verbindt de Belgische Regeering zich om de som van 58,300 gulden, welke zij krachtens artikel 10 van de overeenkomst van den 31sten October 1879 jaarlijks heeft te betalen, te brengen op 92,000 gulden. De verhooging zal ingaan op den eersten dag der maand volgende op den dag dat de nieuwe sluis te Ter-Neuzen voor de scheepvaart zal zijn opgesteld.

Deze som van 92,000 gulden zal verminderd worden met 700 gulden voor ieder jaar, (een gedeelte van een jaar voor een geheel gerekend) verloopende tusschen den dag, waarop de verdedigingswerken der kanaalboorden, bedoeld in artikel 3, lit. j, zullen voltooid zijn en den 1sten Januari 1904.

Van de hiergenoemde verdedigingswerken zijn echter uitgezonderd die langs het verbindingskanaal te Ter-Neuzen, in de bocht van Sluiskil en langs den nieuwen kanaalarm te Sas van Gent.

Aan het verzoek dat de Belgische Regeering zal kunnen doen krachtens het laatste lid, sub a, van artikel 3, zal de Nederlandsche Regeering geen gevolg behoeven te geven dan nadat beide Regeeringen zullen zijn overeengekomen omtrent de som die de Belgische Regeering uit dien hoofde jaarlijks aan de Nederlandsche Regeering zal hebben te betalen.

13. Wanneer de Belgische Regeering te eeniger tijd eene nieuwe sluis te Ter-Neuzen gebouwd en aan het Nederlandsche gedeelte van het kanaal de daarmede verband houdende wijzigingen aangebracht wenscht te zien, zoo zal de daartoe strekkende aanvraag het onderwerp van eene nader te sluiten overeenkomst tusschen de beide Regeeringen uitmaken.

14. Alle bepalingen der thans bestaande overeenkomsten en schikkingen tusschen beide Regeeringen blijven van kracht, voor zoover zij niet met de bepalingen van deze overeenkomst in strijd zijn.

15. Deze overeenkomst wordt gesloten onder voorbehoud van goedkeuring door de Wetgevende Machten.

Zij zal bekrachtigd, en de bekrachtigingen zullen uitgewisseld worden te Brussel binnen zes maanden, of vroeger, indien dit mogelijk is.

Ter oorkonde waarvan de wederzijdsche Gevolmachtigden haar in tweevoud geteekend en gezegd hebben.

Gedaan te Brussel, den 29sten Juni 1895.

(L. S.) (get.) TESTA.

„ „ J. DE BURELLET.

Voor eensluidend afschrift,

De Secretaris-Generaal van het Departement van Waterstaat, Handel en Nijverheid,

(get.) DE BOSCH KEMPER.

29 Januari 1897. WET, houdende bepalingen omtrent den accijns op de suiker. S. 63.

Bijl. Hand. 2^e Kamer 1895/96, n°. 121, 1—15; 1896/97, n°. 9, 1—5.

Hand. id. 1896/97, bladz. 627—689, 650—675, 677—692.

Hand. 1^e Kamer 1896/97, bladz. 152—162, 295—308.

IN NAAM VAN H. M. WILHELMINA, ENZ.

WIJ EMMA, ENZ., doen te weten:

Alzoo Wij in overweging genomen hebben, dat het noodig is de wettelijke bepalingen omtrent den accijns op de suiker te herzien;

Zoo is het, dat Wij, den Raad van State enz.

HOOFDSTUK I.

BEDRAG VAN DEN ACCIJNS.

Art. 1. § 1. Er wordt een accijns van de suiker geheven ten bedrage als volgt:

Voor:

	per 100 kilogram.
a. Kandij:	
1ste klasse	f 31.86
2de „	„ 28.89
b. Melis en lompen en alle niet afzonderlijk belaste suiker . . .	„ 27.—
c. Ruwe suiker:	
van hooger gehalte dan 99 pCt. . . .	„ 27.—
van geen hooger gehalte dan 99 pCt. f	0.27 voor elk percent van haar gehalte, doch niet minder dan f 18.
d. Basterd als voor ruwe suiker.	

e. Melado, melasse, stroop en andere suikerhoudende vloeistoffen:

welke meer dan 10 pCt. vaste, voornamelijk uit greinachtige suiker samengestelde bestanddeelen bevatten of, in vloeibaren staat, een hooger gehalte hebben dan 50 pCt. f 18.—

andere „ 6.—

f. Druivensuiker uit zetmeel:

Vaste, korrelachtige en poedersuiker, alsmede geraspte of op andere wijs fingemaakte massé „ 18.—

§ 2. Voor grootere of kleinere hoeveelheden dan 100 kilogram wordt de accijns naar evenredigheid berekend, met dien verstande dat onderdeelen van een kilogram voor een geheel kilogram gerekend worden.

§ 3. Onder gehalte wordt in deze wet verstaan:

a. voor ruwe suiker en binnenslands vervaardigde basterd, het getal polarisatiepercenten, verminderd met tweemaal de percentische hoeveelheid glucose in de suiker aanwezig en met viermaal de percentische hoeveelheid asch, die bij verbranding der suiker, na verwijdering van de onoplosbare zelfstandigheden, achterblijft;

b. voor buitenlandsche basterd en voor melado, melasse, stroop en andere dergelijke suikerhoudende vloeistoffen, het getal polarisatiepercenten.

Onderdeelen van een gehaltepercent blijven voor suiker van geen hooger gehalte dan 99 pCt. buiten aanmerking.

De verdere voorschriften omtrent het gehalteonderzoek worden door Ons bij algemeenen maatregel van bestuur vastgesteld.

2. Van afgewerkte melasse en stroop, overgebleven bij het hier te lande vervaardigen van suiker uit beetwortels of raffineeren van ruwe suiker en voldoende aan de eischen, door Ons bij algemeenen maatregel van bestuur te stellen, is geen accijns verschuldigd.

HOOFDSTUK II.

INVOER. TARRA.

3. Bij invoer van buitenslands wordt de soort der suiker en suikerhoudende vloeistoffen volgens de bij art. 1, § 1 gemaakte onderscheidingen aangegeven.

Ambtenaren der accijnzen bepalen het gewicht, zoomede, wanneer dit te pas komt, de klasse, het gehalte en de percentische hoeveelheid vaste bestanddeelen.

4. Bij invoer elders dan op de losplaatsen en kantoren, daartoe in het bijzonder door Ons aan te wijzen, is voor de suiker en suikerhoudende vloeistoffen, genoemd bij art. 1, § 1 lrs. *c*, *d* en *e*, de daar bepaalde hoogste accijns voor elke soort verschuldigd.

5. Behalve bij doorvoer, opslag in entrepot of met krediet voor den accijns, wordt de accijns dadelijk betaald.

6. § 1. Bij invoer of uitslag uit entrepot strekt het netto gewicht tot grondslag voor de berekening van het verschuldigd bedrag.

§ 2. Het netto gewicht van ruwe suiker, melado, melasse of stroop; aangevoerd in de hierna genoemde verpakking, wordt bepaald door bruto weging, met toepassing der volgende tarra:

voor ruwe suiker in houten kisten en vaten 13 ten honderd;

voor ruwe suiker in kanassers of kranjangs 8 ten honderd;

voor ruwe suiker in enkele zakken en andere enkele emballage 1 ten honderd;

voor ruwe suiker in dubbele zakken en andere dubbele emballage 2 ten honderd;

voor melado, melasse of stroop in vaten 13 ten honderd.

Wanneer de belanghebbende het verlangen daartoe in de aangifte te kennen geeft, wordt ook voor suiker en suikerhoudende vloeistoffen in deze verpakkingen het werkelijk netto gewicht bepaald.

7. Wanneer, bij invoer of bij uitslag uit entrepot of uit eene beetwortelsuikerfabriek met betaling van den accijns of wel met bestemming tot inslag met krediet voor den accijns door handelaars (hoofdstuk IV) blijkt, dat de suiker vreemde bestanddeelen bevat tengevolge waarvan het gehalte-onderzoek wordt vrijdeld, wordt de suiker geacht een gehalte te hebben van 100 pCt., behoudens beroep van belanghebbenden op de commissie bedoeld bij art. 80, wier uitspraak beslissend is.

8. De suiker in ieder colis moet van eene en dezelfde soort en hoedanigheid zijn.

Is dit niet het geval dan is de accijns voor de geheele in het colis bevatte hoeveelheid naar den maatstaf voor de daarin bevonden hoogst belaste suiker verschuldigd, onverminderd de straf wegens overtreding van het voorschrift der vorige zinsnede, indien de hooger belaste suiker blijkbaar op bedriegelijke wijs tusschen de andere verpakt of verborgen is.

1897.

HOOFDSTUK III.

ENTREPOT.

9. Het particulier entrepot voor geraffineerde suiker, alsmede voor ruwe suiker rechtstreeks uit zeeschepen opgeslagen wordt met publiek entrepot gelijkgesteld, mits de panden zoo gelegen en ingericht zijn, dat buiten voorweten van de administratie der accijnzen alleen door geweld toegang tot de bergplaatsen kan verkregen worden en deze door haar zijn goedgekeurd om onder het genot der voordeelen, welke uit de bepalingen van dit artikel voortvloeien, tot opslag van suiker gebezigt te worden.

10. § 1. Opslag in entrepot van binnenlandsche suiker of van vreemde suiker, melado, melasse en stroop heeft niet plaats in kleinere hoeveelheden dan 500 kilogram.

§ 2. Uitslag uit entrepot heeft niet plaats in kleinere hoeveelheden dan:

a. 200 kilogram bij betaling van den accijns, behalve voor het overgebleven gedeelte eener partij, mits dit in eens worde uitgeslagen;

b. 500 kilogram in andere gevallen.

11. Verzending van suiker of suikerhoudende vloeistoffen uit een entrepot naar buitenslands, naar een ander entrepot of naar eene beetwortelsuikerfabriek of raffinaderij heeft plaats onder zekerheid voor den accijns.

De suiker of suikerhoudende vloeistof wordt bij den uitslag onder verzegeling of bewaking gesteld, tot dat de uitvoer of de opslag ter bestemmingsplaats is volbracht.

HOOFDSTUK IV.

HANDELAARS IN RUWE SUIKER.

12. Aan den handelaar wordt tegen zekerheid krediet verleend voor den accijns van de ruwe suiker, die hij bij hoeveelheden van ten minste 500 kilogram uit het buitenland ontvangt.

13. De handelaar verklaart vóór den inslag van de suiker schriftelijk aan den ontvanger der accijnzen, onder wiens kantoor die zal plaats hebben, dat hij verlangt voor den accijns te worden gedebiteerd.

De ontvanger, die het document afgeeft waarmede de suiker zal worden aangebracht, vermeldt daarin den tijd voor het vervoer naar des handelaars bergplaats. De inslag wordt geacht plaats te hebben op den dag waarop die tijd eindigt.

14. Voor den accijns der ingeslagen sniker wordt een krediet van twee maanden verleend, ingaande met den eerstvolgenden Maandag.

15. De rekening wegens de gedane inslagen moet worden aangezuiverd door betaling van het verschuldigde vóór of op den vervaldag van den termijn.

HOOFDSTUK V.

BEEFTWORTELSUIKERFABRIEKEN.

16. § 1. Hij, die eene fabriek van beetwortel-suiker drijft, levert binnen veertien dagen na het inwerking komen dezer wet ten kantore van den ontvanger tegen bewijs eene onderteekende aangifte in, vermeldende:

a. den naam der plaats waar en den dag waarop de aangifte wordt gedaan;

b. den naam en de woonplaats van den fabrikant, of, voor eene vennootschap of vereniging, de namen en woonplaatsen der vennoten onder de firma, der hoofdelijk voor het geheel aansprakelijke vennoten, of der bestuurders, en den naam en de woonplaats van den beheerder der fabriek;

c. den naam der fabriek en der gemeente, straat, gracht, enz., waar zij gelegen is, met de kadastrale omschrijving van het perceel;

d. de gebouwen en erven, welke de fabriek uitmaken, hunne ingangen, veusters en gemeenschap met andere panden.

§ 2. Bij de aangifte wordt overgelegd eene gewaarmerkte schetsteekening in dubbel op een honderdste der werkelijke grootte, aanwijzende de zolders en stoven tot het drogen van suiker, de bergplaatsen voor de afgewerkte suiker, alle verdere vertrekken met elks bestemming; en voorts alle in de buitenlucht uitkomende deuren, vensters en andere openingen.

17. Vóór dat tot het oprichten van eene nieuwe fabriek wordt overgegaan, worden het bouwplan en de ligging onderworpen aan de goedkeuring van den Minister van Financiën, onverminderd hetgeen bij andere wetten omtrent de oprichting en inrichting van fabrieken is bepaald.

18. Hij, die na het in werking treden dezer wet eene nieuwe fabriek opricht, of eene bestaande fabriek overneemt, levert minstens veertien dagen vóór den aanvang der werkzaamheden eene aangifte in op denzelfden voet als bij art. 16 voor de bestaande fabrieken is voorgeschreven.

19. De fabrikant, die verandering wil brengen in hetgeen hij volgens art. 16 of art. 18 heeft

aangegeven, of in hetgeen de schetsteekening aanwijst, levert daarvan vooraf op dezelfde wijs eene aanvullingsaangifte of aanvullingsteekening in.

Voor verandering van hetgeen is vermeld onder letter d van art. 16 wordt de goedkeuring van den Minister van Financiën vereischt.

20. De hoofdingang der fabriek moet aan een weg zijn, waardoor de onbelemmerde toegang tot haar steeds verzekerd is.

21. Gebouwen, die met de fabriek gemeenschap hebben, hetzij rechtstreeks, hetzij over het besloten erf, waarop deze gelegen is, worden geacht tot de fabriek te behooren.

22. § 1. De zolders of stoven tot het drogen van suiker en de bergplaatsen voor afgewerkte suiker moeten voorzien zijn van een duidelijk zichtbaar opschrift in olieverf, aanwijzende de bestemming, en een volgnummer of letter, doorloopende voor de lokalen, die dezelfde bestemming hebben.

§ 2. De bergplaatsen voor afgewerkte sniker moeten bovendien voor sluiting vatbaar en door den inspecteur der accijnzen goedgekeurd zijn.

23. De turbines moeten bij elkander in hetzelfde vertrek geplaatst zijn, behoudens uitzondering door den Minister van Financiën toe te laten.

Zij moeten zóó zijn ingericht dat zij, buiten gebruik zijnde, door de ambtenaren kunnen worden afgesloten.

24. § 1. De Minister van Financiën kan vorderen:

a. dat op eene door hem te bepalen plaats in de fabriek, en overigens volgens zijne voorschriften, een vertrek, ter oppervlakte van ten minste twaalf vierkante meter, worde ingericht, ten einde voortdurend en uitsluitend ter beschikking van de ambtenaren te zijn;

b. dat bij de in- en uitgangen, waar volgens hem geregeld toezicht noodig is, een wachthuisje worde geplaatst;

c. dat vensters of andere in de buitenlucht uitkomende openingen, waarop volgens hem door hunne plaatsing moeilijk toezicht kan worden gehouden, volgens zijne voorschriften sluitbaar gemaakt en van metalen vlechtwerk voorzien worden.

§ 2. De fabrikant moet op eigen kosten aan zoodanige vordering voldoen, binnen eene maand nadat zij hem is meêgedeeld, en zorgen dat een en ander in behoorlijken staat blijft.

25. Pijpen, buizen, goten en pompen, bestemd tot het geleiden van vloeibare suiker of stroop,

en kokers voor het overbrengen van suiker, mogen geene geheime openingen hebben, noch openingen uitkomende buiten de fabrieksgebouwen.

26. Wij behouden Ons voor onder de noodige voorzieningen tegen misbruik toe te staan, dat panden, die door niet daartoe behoorende erven of door den publieken weg van elkander zijn gescheiden, door buizen of op andere wijze met elkander worden verbonden zoodat zij te zamen ééne beetwortelsuikerfabriek uitmaken.

27. De fabrikant stelt zekerheid voor den accijns, dien hij volgens de bepalingen dezer wet aan het Rijk schuldig kan worden.

Het bedrag dier zekerheid wordt voor iedere fabriek door den Minister van Financiën bepaald naar den omvang der zaak.

Bij verhooging van dat bedrag wordt de zekerheid dienovereenkomstig aangevuld binnen eene maand, nadat de aauzegging daartoe aan den fabrikant is gedaan, bij gebreke waarvan geene uitslagen worden toegelaten dan met dadelijke betaling van den accijns of tegen afzonderlijke zekerheid.

28. Heeft een fabrikant de vorenstaande voorschriften niet in acht genomen, of voldoet zijne fabriek niet daaraan, dan kan de directeur der accijnzen de in de fabriek aanwezige werktuigen of sommige daarvan doen verzegelen of afsluiten.

29. § 1. De fabrikant geeft telken jare aan den ontvanger ten minste acht dagen te voren schriftelijk kennis van den dag, waarop met het persen of trekken van sap uit beetwortels zal worden aangevangen.

§ 2. Wordt daarmede later dan acht dagen na den opgegeven dag aangevangen, dan is de fabrikant voor elken dag verdere vertraging aan het Rijk eene schadevergoeding van *vijf gulden* verschuldigd.

De Minister van Financiën kan echter die schadevergoeding kwijtschelden, indien blijkt dat de vertraging buiten de schuld van den fabrikant heeft plaats gehad.

30. Vóór dat met het turbineeren wordt begonnen, moet de fabrikant daarvan kennis geven aan de ambtenaren.

Gelijke kennisgeving geschiedt vóór het hervatten van het turbineeren na staking.

31. De fabrikant houdt een register, waarin hij het netto gewicht inschrijft van de ruwe suiker, door turbineeren of op andere wijs uit het sap of de stroop verkregen.

32. § 1. De suiker, bij het vorig artikel be-

doeld, wordt, tot na weging en inschrijving in het register, afgescheiden van andere, bijeen gehouden op de plaats, daarvoor door den inspecteur na overleg met den fabrikant te bepalen.

Moet de suiker, alvorens gewogen te zijn, door middel van werktuigen naar die plaats worden overgebracht, dan kan de inspecteur vorderen, dat die werktuigen zoodanig worden opgesloten in kokers of op andere wijze, dat geen suiker heimelijk kan worden verwijderd.

§ 2. De weging en de inschrijving geschieden bij zoodanige hoeveelheden als de fabrikant goed vindt, doch in elk geval telkens wanneer het turbineeren of eenige andere tot verkrijging van suiker in het werk gestelde verrichting wordt afgebroken.

33. Indien suiker, volgens art. 31 ingeschreven, weder versmolten moet worden, geeft de fabrikant daarvan vooraf kennis aan de ambtenaren.

Terstond na de smelting stelt hij eene aantekening daaromtrent in voormeld register, met vermelding van het gewicht der alzo versmolten suiker.

34. Uitslag van ruwe suiker uit de fabriek heeft plaats:

a. met betaling van den accijns in hoeveelheden van ten minste 25 kilogram;

b. met consent tot uitvoer naar het buitenland in hoeveelheden van ten minste 100 kilogram; en

c. met vervoerbiljet naar eene raffinaderij, naar een entrepot of naar eene beetwortelsuikerfabriek als bedoeld bij art. 66, in hoeveelheden van ten minste 500 kilogram.

35. De inspecteur wijst, na overleg met den fabrikant, den uitgang of de uitgangen der fabriek aan, waarlangs suiker mag worden nitgeslagen.

Uitgangen, die niet behoeven geopend te zijn, kunnen door de ambtenaren der accijnzen worden gesloten. Zij worden weder geopend, zoodra dit noodig is.

Tusschen den ondergang en den opgang der zon mogen niet meer dan twee uitgangen geopend zijn.

36. § 1. De fabrikant houdt een register van de nitslagen met betaling van den accijns.

Vóór den uitslag schrijft hij daarin:

a. het tijdstip, waarop de uitslag zal geschieden;

b. de soort der suiker;

c. het bruto en het netto gewicht;

d. de soort, het getal en de merken der colis.

§ 2. De alzo ingeschreven suiker moet terstond, afgescheiden van andere, worden neder-

gezet op de plaats, daarvoor door den inspecteur na overleg met den fabrikant aan te wijzen.

37. Voor den accijns der suiker, uitgeslagen volgens art. 36, geniet de fabrikant een krediet van twee maanden, ingaande met den eerstvolgenden Maandag.

38. § 1. Het document voor den uitslag van suiker volgens art. 34, lr. *b* of lr. *c* vermeldt, overeenkomstig de aangifte van den fabrikant, de bestemming en voorts dezelfde bijzonderheden als genoemd bij art. 36, § 1, lrs. *b*, *c* en *d*.

§ 2. De ontvanger, die het document afgeeft, bepaalt daarin tevens den termijn, binnen welken de uitvoer of het vervoer naar de raffinaderij, het entrepot of de beetwortelsuikerfabriek moet volbracht zijn, alsmede den termijn, binnen welken het document te zijnen kantore moet zijn teruggekomen, voorzien van het bewijs, dat de uitvoer of de opslag ter bestemmingsplaats is geschied.

39. Het is verboden het bruto of het netto gewicht der suiker hooger of lager aan te geven dan zij zijn.

Een verschil van niet meer dan *een ten honderd* van het aangegeven gewicht wordt niet als overtreding beschouwd.

40. § 1. Bij den uitslag uit de fabriek wordt de suiker door ambtenaren gewogen. Zij nemen tevens monsters voor de bepaling van het gehalte.

§ 2. Indien, bij uitslag met betaling van den accijns, de suiker in een colis niet van dezelfde hoedanigheid is, wordt voor de geheele hoeveelheid in het colis de accijns berekend naar de daaronder begrepen hoogst belaste suiker.

41. Suiker, welke de bij art. 34, lr. *b* of *c* vermelde bestemming heeft, wordt dadelijk bij den uitslag onder verzegeling of bewaking gesteld, tot dat de uitvoer of de opslag ter bestemmingsplaats is volbracht.

42. Voor de suiker, waarvoor het document tot uitslag niet binnen den daarin bepaalden termijn ten kantore van afgifte terugkomt, voorzien van het bewijs genoemd bij art. 38, § 2, wordt de accijns dadelijk van den fabrikant ingevorderd.

De accijns wordt in dat geval, ongeacht de hoedanigheid der suiker, berekend tegen *f* 27 per 100 kilogram.

43. § 1. Van den uitslag van afgewerkte melasse wordt vooraf kennis gegeven aan de ambtenaren met opgaaf van het getal colis, het bruto gewicht en het tijdstip waarop de uitslag zal geschieden. Die melasse moet vóór den uit-

slag, afgescheiden van andere, worden neergezet op eene vaste plaats, daarvoor door den inspecteur na overleg met den fabrikant te bepalen.

§ 2. Twijfelen de ambtenaren of de tot uitslag aangegeven vloeistof afgewerkte melasse is, dan kunnen zij den uitslag beletten en haar onder hun bijzonder toezicht houden, totdat omtrent dit punt zekerheid is verkregen.

§ 3. De uitslag geschiedt steeds in tegenwoordigheid van ambtenaren.

44. De Minister van Financiën kan, in bijzondere gevallen, onder de noodige voorzieningen toestaan, dat stroop of niet afgewerkte melasse naar eene andere binnenlandsche beetwortelsuikerfabriek wordt overgebracht.

45. § 1. De inspecteur kan de opneming van de in de fabriek aanwezige hoeveelheid suiker bevelen, ten einde die te vergelijken met de hoeveelheid, welke aanwezig moet zijn volgens de inschrijvingen in de registers, bedoeld bij de artt. 31, 33 en 36 en de gedane nitslagen volgens art. 34, lrs. *b* en *c*.

§ 2. De hoeveelheid, die meer aanwezig blijkt, wordt amts halve in het bij art. 31 bedoelde register ingeschreven.

§ 3. Voor de hoeveelheid, die minder aanwezig blijkt, wordt de accijns dadelijk van den fabrikant ingevorderd tegen *f* 27 per 100 kilogram, behoudens eene speling van *drie ten honderd* van de gezamenlijke hoeveelheid, bij de vorige opneming voorhanden bevonden en sedert dien vervaardigd.

HOOFDSTUK VI.

RAFFINADERIEN.

46. De bepalingen der artt. 16 tot en met 22 en 24 tot en met 27 omtrent de beetwortelsuikerfabrikanten en de beetwortelsuikerfabrieken zijn ook van toepassing op de suikerraffinadeurs en de suikerraffinaderijen.

Voor de raffinaderijen, die bij het in werking treden dezer wet bestaan, kan de Minister van Financiën afwijkingen toestaan van het bepaalde bij art. 22.

47. De werktuigen, in dit artikel onder dezelfde letter genoemd, moeten bij elkander in hetzelfde vertrek geplaatst zijn; te weten:

a. de pannen en ketels voor het smelten van ruwe suiker;

b. de pannen en ketels voor het koken van stroop;

c. de turbines.

De Minister van Financiën kan hierop uitzonderingen toelaten.

Art. 23, tweede lid is op de turbines van toepassing.

48. De raffinadeur kan in zijne fabriek, mits voldoende aan de artt. 46 en 47, suiker, melado, melasse en stroop met krediet voor den accijns ter bewerking inslaan.

De inslag geschiedt:

a. voor suiker: uit het buitenland, uit binnenlandsche beetwortelsuikerfabrieken of uit entrepot;
b. voor melado, melasse en stroop; uit het buitenland rechtstreeks of over entrepot;

een en ander in hoeveelheden van ten minste 500 kilogram.

49. Bij den inslag wordt het bruto gewicht der suiker of suikerhoudende vloeistof door ambtenaren opgenomen. Deze trekken tevens monsters daarvan.

Een en ander kan worden nagelaten, indien de weging en monstertrekking reeds elders zijn geschied en de suiker of vloeistof sedert dien onder verzegeling of bewaking is gebleven.

50. De raffinadeur houdt een register, waarin elke ingeslagen partij dadelijk door hem wordt ingeschreven met vermelding van het bruto gewicht, bevonden bij de weging volgens art. 49, eerste of tweede zinsnede.

51. De raffinadeur houdt een register, waarin hij het netto gewicht van de vervaardigde suiker inschrijft.

De inschrijving wordt afzonderlijk gedaan:

a. voor melis en lompen zonder onderscheiding;
b. voor kandij;
c. voor andere geraffineerde suiker;
d. voor basterd.

52. Melis en lompen worden gewogen en ingeschreven, wanneer zij uit de stoven komen; kandij en basterd in vormen, wanneer deze geleidigd worden; en geturbineerde suiker, wanneer zij uit de turbines wordt verwijderd.

De weging en inschrijving geschieden op de plaats, daarvoor door den inspecteur na overleg met den raffinadeur te bepalen. Het bepaalde bij art. 32, § 1, tweede lid is ten deze van toepassing.

De Minister van Financiën kan onder de noodige voorzieningen toestaan, dat de geturbineerde suiker overgebracht wordt naar voor afsluiting vatbare bakken en dat de weging en inschrijving eerst bij het ontsluiten dier bakken geschieden.

Voor melis en lompen, die niet in stoven worden gebracht, en voor alle andere dan de voormelde soorten van suiker geschieden de weging en inschrijving op de plaats en den tijd, door genoemden Minister te bepalen.

53. Voor suiker in brooden of stukken, die steeds denzelfden vorm en grootte hebben, kan de raffinadeur met toestemming van den inspecteur het in te schrijven gewicht berekenen naar het getal brooden of stukken en het door hen daarvoor aangenomen gemiddeld gewicht per brood of stuk.

54. De weging en inschrijving geschieden bij zoodanige hoeveelheden als de raffinadeur goedvondt, doch in elk geval telkens wanneer het werk wordt gestaakt.

55. Wanneer suiker, ingeschreven in het bij art. 51 bedoelde register, weder versmolten of geturbineerd moet worden, geeft de raffinadeur daarvan vooraf kennis aan de ambtenaren. Terstond na de smelting of turbineering stelt hij daaromtrent eene aantekening in het register met vermelding van het gewicht der in de smeltpannen of in de turbines gebrachte suiker.

56. Opveegsel en dergelijke afval worden bij de weging en inschrijving volgens de artt. 51 tot en met 54 buiten aanmerking gelaten, doch op de wijs, door den inspecteur na overleg met den raffinadeur te bepalen, verzameld en bewaard, totdat zij weder versmolten worden.

57. In kandijfabrieken kan op de wijs, door den Minister van Financiën te bepalen, van de ingeschreven suiker worden genomen hetgeen noodig is om in de te vullen vormen aan de draden te worden gehecht.

58. § 1. Uitslag van geraffineerde suiker en basterd uit de raffinaderij heeft plaats:

a. met betaling van den accijns, in hoeveelheden van ten minste 10 kilogram kandij en van ten minste 25 kilogram andere suiker;
b. met bestemming naar het buitenland in hoeveelheden van ten minste 100 kilogram;
c. met bestemming naar een entrepot in hoeveelheden van ten minste 500 kilogram.

§ 2. Op de uitslagen volgens § 1, lr. a zijn van toepassing de bepalingen van de artt. 35, 36, 37, 39 en 40, met dien verstande dat voor kandij door de ambtenaren ook de klasse wordt bepaald.

§ 3. Op de uitslagen volgens § 1, lrs. b en c zijn van toepassing de bepalingen van de artt. 35, 38, 39, 40, 41 en 42, met dien verstande dat

in het geval van art. 42 de accijns voor kandij, ongeacht de klasse, tegen f 31.86 per 100 kilogram berekend wordt.

59. Bij de aangifte tot uitslag van suiker, bestemd tot uitvoer naar het buitenland of tot opslag in entrepot, voegt de raffinadeur eene onderteekende lijst van het bruto en netto gewicht van elk colis.

Wanneer blijkt, dat het gewicht van een of meer colis te hoog of te laag is opgegeven, en het verschil twee ten honderd van het daarvoor opgegeven gewicht te boven gaat, wordt de raffinadeur geacht niet aan het voorschrift van dit artikel te hebben voldaan.

60. De verificatie van te verzeuden suiker kan, op verzoek van den raffinadeur, reeds bij het inpakken plaats hebben.

Wordt in dat geval de suiker niet dadelijk daarna nitgeslagen, dan worden de colis door de ambtenaren tot den uitslag onder sluiting of verzegeling gehouden.

61. Uitslag van afgewerkte stroop kan alleen plaats hebben op de wijs, bepaald bij art. 43.

62. § 1. De directeur kan de opneming bevelen van de afgewerkte geraffineerde suiker, in de raffinaderij voorhanden, ten einde den voorraad te vergelijken met de hoeveelheid, welke aanwezig moet zijn volgens de inschrijvingen in de registers, bedoeld bij art. 51 en art. 58, § 2, in verband met art. 36. Bij deze vergelijking wordt gelet op het gebruik van kandij volgens art. 57.

Gedurende de opneming mag geen suiker op de zolders of in de bergplaatsen voor afgewerkte suiker worden overgebracht of daaruit verwijderd, tenzij met toestemming van den inspecteur.

De opneming en vergelijking geschieden afzonderlijk:

a. voor kandij;

b. voor andere geraffineerde suiker te zamen.

§ 2. Wordt een grooter gewicht beyonden, dan wordt het meerdere ambtshalve in het register ingeschreven.

§ 3. Bestaat een tekort, dan wordt daarvoor de accijns dadelijk van den raffinadeur ingevorderd, behoudens eene speling van vijf ten honderd voor basterd en van drie ten honderd voor andere suiker; beide spelingen te berekenen van de gezamenlijke hoeveelheid, welke bij het begin van het werkjaar volgens de rekening voorhanden moest zijn en sedert dien vervaardigd is.

§ 4. De alzoo in te vorderen accijns wordt steeds berekend:

a. voor kandij tegen f 31.86 per 100 kilogram;
b. voor andere suiker tegen f 27.00 per 100 kilogram.

63. § 1. Overeenkomstig de voorschriften van den Minister van Financiën kan suiker, die wegens wankleurigheid of om eene andere dergelijke reden uit het binnenland aan den raffinadeur wordt teruggezonden, weder in de raffinaderij worden ingeslagen tegen uitslag van eene gelijke hoeveelheid even hoog belaste suiker van dezelfde soort.

§ 2. De voornoemde Minister kan, in bijzondere gevallen en onder de noodige voorzieningen ter verzekering van den accijns, toestaan dat ruwe suiker of suikerhoudende vloeistof, volgens art. 48 in de raffinaderij ingeslagen, onverwerkt weder wordt uitgeslagen.

64. De raffinadeur, die in elk der jaren 1894 en 1895 minder dan 200,000 kilogram suiker, ongeacht het gehalte, met krediet voor den accijns heeft ingeslagen, zal, zoo hij daartoe bij de aangifte volgens art. 46 zijn verlangen te kennen geeft, en zoolang zijne fabriek, wat de uitgestrektheid der gebouwen betreft, niet wordt uitgebreid, voor zooveel aangaat het krediet en de verdere bepalingen dezer wet, niet als raffinadeur doch als handelaar volgens het IVde hoofdstuk worden aangemerkt, met dien verstande dat tot het berekenen van den accijns voor de ruwe suiker tot geen hooger gehalte dan 99 pct. ingeslagen, het gehalte wordt verminderd met een en een half ten honderd voor beetwortelsuiker en twee en een half ten honderd voor rietsuiker.

De Minister van Financiën kan onder de door hem te stellen voorwaarden toestaan, dat de rekening van krediet ook wordt aangezuiverd door uitvoer van geraffineerde suiker of basterd. De daarvoor te verlenen afschrijving bedraagt echter in geen geval meer dan 95 ten honderd van het bedrag, dat voor suiker van dezelfde soort en hoedanigheid verschuldigd is bij uitslag uit eene onder toezicht werkende raffinaderij.

Op de bij dit artikel bedoelde raffinaderijen blijft art. 68, § 2 van toepassing.

Op het verlangen, om op den voet van het eerste lid te worden behandeld, kan worden teruggekomen, mits de raffinadeur zich gedrage naar de voorschriften, door den Minister van Financiën omtrent den overgang tot den nieuwen toestand vast te stellen.

HOOFDSTUK VII.

FABRIEKEN-RAFFINADERIEN.

65. Indien de beetwortelsuikerfabrikant de door hem vervaardigde ruwe suiker in de fabriek zelve wil raffineeren, gelden, behalve de bepalingen van hoofdstuk V, voor hem en zijne fabriek dezelfde voorschriften, als voor de raffinadeurs en de raffinaderijen vervat zijn in art. 47 en de artt. 51 tot en met 63.

Art. 28 is mede van toepassing, indien de fabriek niet voldoet aan art. 47.

66. De fabrikant-raffineur, die door hem vervaardigde ruwe suiker in dezelfde fabriek raffineert, mag ruwe suiker, melado, melasse of stroop ter bewerking inslaan op dezelfde wijze als bij art. 48 den raffinadeur is toegestaan.

De ingeslagen suiker en suikerhoudende vloeistoffen moeten in de fabriek, zoolang zij niet

in bewerking gebracht worden, geheel afgescheiden worden gehouden van andere suiker of stroop.

De bepalingen van de artt. 49 en 50 zijn ten deze toepasselijk.

Het geraffineerd, verkregen uit de ingeslagen ruwe suiker of suikerhoudende vloeistof, wordt voor de toepassing dezer wet gelijk gesteld met het geraffineerd, verkregen uit de ruwe suiker in de fabriek zelve vervaardigd, behoudens het bepaalde bij art. 67, § 5.

HOOFDSTUK VIII.

PREMIËN.

67. § 1. Over elk werkjaar, waardoor ten deze is te verstaan het tijdvak van 1 September tot en met 31 Augustus daaraanvolgende, wordt aan de beetwortelsuikerfabrikanten en suikerraffinadeurs eene afschrijving verleend op de rekening, gehouden volgens art. 76, § 1.

§ 2. Die afschrijving bedraagt:

A.			B.		
Voor de beetwortelsuikerfabrikanten :			Voor de suikerraffinadeurs :		
Over het werkjaar.	Voor elke 100 kilogram suiker, volgens de rekening, bedoeld bij art. 76, § 2a, in het werkjaar uit hunne fabrieken uitgeslagen.	Voor de gezamenlijke fabrikanten ten hoogste.	Over het werkjaar.	Voor elke 100 kilogram geraffineerde suiker en basterd, die volgens de rekening, bedoeld bij art. 76, § 2b, in het werkjaar meer is uitgeslagen dan ingeslagen.	Voor de gezamenlijke raffinadeurs ten hoogste.
1.	2.	3.	4.	5.	6.
1897/98	f 2.50	f 2,500,000.—	1897/98	f 0.34	f 500,000.—
1898/99	2.35	2,400,000.—	1898/99	0.31	450,000.—
1899/1900	2.20	2,300,000.—	1899/1900	0.28	400,000.—
1900/01	2.05	2,200,000.—	1900/01	0.25	350,000.—
1901/02	1.90	2,100,000.—	1901/02	0.22	300,000.—
1902/03	1.75	2,000,000.—	1902/03		
1903/04	1.60	1,900,000.—	en volgende		
1904/05	1.45	1,800,000.—	werkjaren.	0.19	250,000.—
1905/06 en volgende werkjaren.	1.30	1,700,000.—			

§ 3. Wanneer de afschrijving, berekend volgens kolom 2, voor de gezamenlijke fabrikanten meer mocht bedragen dan de som, vermeld in kolom 3, wordt het bedrag, genoemd in kolom 2, in evenredigheid verlaagd. Op dezelfde wijze wordt

het bedrag, vermeld in kolom 5, verlaagd wanneer de daarnaar berekende afschrijving voor de gezamenlijke raffinadeurs de som, genoemd in kolom 6, zou overtreffen.

§ 4. Voor het berekenen der afschrijving volgens

HOOFDSTUK VII.

FABRIEKEN-RAFFINADERIJEN.

65. Indien de beetwortelsuikerfabrikant de door hem vervaardigde ruwe suiker in de fabriek zelve wil raffineeren, gelden, behalve de bepalingen van hoofdstuk V, voor hem en zijne fabriek dezelfde voorschriften, als voor de raffinadeurs en de raffinaderijen vervat zijn in art. 47 en de artt. 51 tot en met 63.

Art. 28 is mede van toepassing, indien de fabriek niet voldoet aan art. 47.

66. De fabrikant-raffinadeur, die door hem vervaardigde ruwe suiker in dezelfde fabriek raffineert, mag ruwe suiker, melado, melasse of stroop ter bewerking inslaan op dezelfde wijze als bij art. 48 den raffinadeur is toegestaan.

De ingeslagen suiker en suikerhoudende vloeistoffen moeten in de fabriek, zoolang zij niet

in bewerking gebracht worden, geheel afgescheiden worden gehouden van andere suiker of stroop.

De bepalingen van de artt. 49 en 50 zijn ten deze toepasselijk.

Het geraffineerd, verkregen uit de ingeslagen ruwe suiker of suikerhoudende vloeistof, wordt voor de toepassing dezer wet gelijk gesteld met het geraffineerd, verkregen uit de ruwe suiker in de fabriek zelve vervaardigd, behoudens het bepaalde bij art. 67, § 5.

HOOFDSTUK VIII.

PREMIËN.

67. § 1. Over elk werkjaar, waardoor ten deze is te verstaan het tijdvak van 1 September tot en met 31 Augustus daaraanvolgende, wordt aan de beetwortelsuikerfabrikanten en suikerraffinadeurs eene afschrijving verleend op de rekening, gehouden volgens art. 76, § 1.

§ 2. Die afschrijving bedraagt:

A.			B.		
Voor de beetwortelsuikerfabrikanten:			Voor de suikerraffinadeurs:		
Over het werkjaar.	Voor elke 100 kilogram suiker, volgens de rekening, bedoeld bij art. 76, § 2a, in het werkjaar uit hunne fabrieken uitgeslagen.	Voor de gezamenlijke fabrikanten ten hoogste.	Over het werkjaar.	Voor elke 100 kilogram geraffineerde suiker en basterd, die volgens de rekening, bedoeld bij art. 76, § 2b, in het werkjaar meer is uitgeslagen dan ingeslagen.	Voor de gezamenlijke raffinadeurs ten hoogste.
1.	2.	3.	4.	5.	6.
1897/98	f 2.50	f 2,500,000.—	1897/98	f 0.34	f 500,000.—
1898/99	2.35	2,400,000.—	1898/99	0.31	450,000.—
1899/1900	2.20	2,300,000.—	1899/1900	0.28	400,000.—
1900/01	2.05	2,200,000.—	1900/01	0.25	350,000.—
1901/02	1.90	2,100,000.—	1901/02	0.22	300,000.—
1902/03	1.75	2,000,000.—	1902/03	0.19	250,000.—
1903/04	1.60	1,900,000.—	en volgende		
1904/05	1.45	1,800,000.—	werk-		
1905/06	1.30	1,700,000.—	jaren.		
en volgende werkjaren.					

§ 3. Wanneer de afschrijving, berekend volgens kolom 2, voor de gezamenlijke fabrikanten meer mocht bedragen dan de som, vermeld in kolom 3, wordt het bedrag, genoemd in kolom 2, in evenredigheid verlaagd. Op dezelfde wijze wordt

het bedrag, vermeld in kolom 5, verlaagd wanneer de daarnaar berekende afschrijving voor de gezamenlijke raffinadeurs de som, genoemd in kolom 6, zou overtreffen.

§ 4. Voor het berekenen der afschrijving volgens

§ 2 A en § 3 wordt voor uitgeslagen suiker van 98 pct. of hooger gehalte 100 kilogram slechts voor 75 kilogram in aanmerking gebracht.

§ 5. De fabrikant-raffineur deelt in de afschrijving:

volgens A voor de suiker, uitgeslagen blijkens de rekening, overeenkomstig art. 76, § 2a, met hem gehouden;

volgens B voor de hoeveelheid geraffineerde suiker en basterd, uitgeslagen blijkens de rekening volgens art. 76, § 2b, doch tot geen grootere hoeveelheid dan de hoeveelheid ruwe suiker, welke in het werkjaar in de fabriek is ingeslagen en alleen voor zoover blijkt, dat de ingeslagen suiker niet in dezelfde fabriek vervaardigd was. Voor de toepassing dezer bepaling is het onverschillig of de ingeslagen suiker reeds is verwerkt en op welke tijdstippen van het werkjaar de inslagen en uitslagen hebben plaats gehad.

Om op deze afschrijvingen aanspraak te kunnen maken, moet de fabrikant-raffineur, die ook suiker inslaat, zich gedurende het geheele werkjaar gedragen naar de voorschriften van den Minister van Financiën, noodig om de hoeveelheid suiker te bepalen, over welke iedere afschrijving verleend kan worden.

§ 6. Voor de toepassing van dit artikel worden kandij, ruwe suiker en basterd herleid tot 100 pct. Die herleiding geschiedt in de reden van f 27 tot het bedrag van den accijns, volgens art. 1, § 1 voor suiker van dezelfde soort en kwaliteit verschuldigd.

§ 7. Het af te schrijven bedrag wordt overeenkomstig de bepalingen van dit artikel door den Minister van Financiën over de daarop recht-hebbenden verdeeld.

Het aan ieder toekomend bedrag wordt in credit gebracht op zijne accijnsrekening, bedoeld bij art. 76, § 1.

Indien door de afschrijving het credit dier rekening het debet overtreft, wordt het verschil aan den fabrikant of raffineur uitbetaald uit de opbrengst van den accijns in het jaar, waarin de afschrijving geschiedt. De Minister van Financiën kan voor die uitbetaling een ander kantoor aanwijzen dan dat, waaronder de fabriek of de raffinaderij behoort.

§ 8. Volgens regels, bij algemeenen maatregel van bestuur te stellen, kunnen, in afwachting van de vaststelling van het af te schrijven bedrag, voorloopige afschrijving en uitbetaling plaats hebben.

HOOFDSTUK IX.

ALGEMEENE BEPALINGEN.

68. § 1. De beetwortelsuikerfabrieken en raffinaderijen staan, zoowel des daags als des nachts, onder onafgebroken toezicht van ambtenaren der accijnzen

§ 2. De ambtenaren hebben te allen tijde toegang tot alle gedeelten der fabriek of der raffinaderij en tot de panden, die volgens de wet geacht worden daartoe te behooren.

Gedeelten, welke alleen tot woning dienen, betreden zij echter niet dan op schriftelijken last van den inspecteur of van een hooger ambtenaar der accijnzen, tenzij het noodig is omdat eenig voorwerp aan hun onderzoek wordt onttrokken.

69. De ambtenaren zijn bevoegd personen te visiteren, die eene beetwortelsuikerfabriek of raffinaderij verlaten en die zij verdenken suiker of suikerhoudende zelfstandigheden met zich te voeren.

70. § 1. De ambtenaren zijn voorts bevoegd in de beetwortelsuikerfabrieken en raffinaderijen de afmetingen der werktuigen op te nemen, alsmede de hoeveelheid te bepalen van de voorhanden suiker, stroopen en andere zelfstandigheden en zich daarvan monsters te verschaffen.

§ 2. In geval van bekeuring worden de monsters in dubbel genomen en dadelijk verzegeld. De fabrikant of raffineur wordt uitgenoodigd zijn zegel of handteekening naast het amtszegel te plaatsen.

71. Behoudens het bepaalde bij het tweede lid van art. 46, mag zoowel in de beetwortelsuikerfabrieken als in de raffinaderijen de afgewerkte suiker alleen geborgen worden in de daarvoor volgens art. 22, § 2 en art. 46 goedgekeurde bergplaatsen. Zij moet steeds zoo spoedig mogelijk daarin worden overgebracht, tenzij zij bestemd is om dadelijk weder te worden vermolten.

72. Het is verboden suiker of suikerhoudende vloeistoffen uit eene beetwortelsuikerfabriek of raffinaderij uit te slaan op een wijs, welke niet uitdrukkelijk bij of krachtens deze wet voor suiker of voor vloeistof van dezelfde soort is toegelaten.

73. De beetwortelsuikerfabrikant of raffineur zorgt voor behoorlijke verlichting in alle gedeelten der fabriek of der raffinaderij, waar werkzaamheden verricht worden, en verstrekt de weegtoestellen en gewichten, welke de ambtenaren behoeven.

Bij gebreke van een of ander wordt daarin

door den inspecteur op kosten van den fabrikant of raffinadeur voorzien.

74. § 1. De registers, welke de beetwortelsuikerfabrikanten en raffinadeurs volgens deze wet moeten houden, worden hun door de administratie der accijnsen kosteloos verstrekt.

Zij worden bijgehouden, bewaard en weder ingeleverd overeenkomstig de modellen en voorschriften, door den Minister van Financiën vast te stellen.

§ 2. De fabrikant of raffinadeur kan de voorgeschreven inschrijvingen namens hem doen verrichten door personen, daartoe door hem schriftelijk aan de ambtenaren aangewezen.

§ 3. De ambtenaren zijn bevoegd om te allen tijde inzage van de registers te nemen en daarin verklaringen te stellen omtrent hunne bevinding.

Onnauwkeurigheden in de inschrijvingen worden op die wijs door hen hersteld.

Zij stellen geene bekeuring in wegens te hooge of te lage vermelding van gewicht, indien het verschil niet meer dan $\frac{1}{2}$ ten honderd van het ingeschreven gewicht bedraagt.

75. § 1. Elken dag, na afloop der werkzaamheden, nemen de ambtenaren de door den Minister van Financiën voor te schrijven nittreksels uit de bij het vorig artikel bedoelde registers.

Worden de werkzaamheden des avonds niet gestaakt, dan worden deze nittreksels genomen op het daarvoor door den inspecteur na overleg met den fabrikant of raffinadeur te bepalen tijdstip.

§ 2. De nittreksels worden, door de ambtenaren ondertekend, den fabrikant of raffinadeur ter medeondertekening aangeboden en bij den ontvanger ingeleverd. Het bepaalde bij art. 74, § 2 is op de nittreksels toepasselijk.

76. § 1. Ten kantore van den ontvanger wordt met elken fabrikant en raffinadeur eene rekening gehouden wegens den accijns, welke door hem verschuldigd is of kan worden. Op die rekening wordt in *debet* gebracht de accijns van de suiker die is uitgeslagen, ongeacht de bestemming, en in *credit*:

a. de accijns, welke is betaald of die wegens het gezuiverd terugkomen van documenten kan worden afgeschreven, en

b. het bedrag der afschrijving volgens art. 67.

§ 2. Tenzelfden kantore wordt bovendien rekening gehouden:

a. voor elke beetwortelsuikerfabriek wegens de vervaardigde suiker en wegens de uitgeslagen suiker, en

b. voor elke raffinaderij wegens de ingeslagen suiker, melado, melasse en stroop, wegens de afge- werkte geraffineerde suiker en basterd en wegens de uitgeslagen suiker.

77. § 1. Hij, die aan accijns onderworpen druivensuiker wil vervaardigen, of wel elders dan in eene overeenkomstig deze wet aangegeven beetwortelsuikerfabriek of raffinaderij aan den accijns onderworpen suiker wil afscheiden uit melado, melasse, stroop of andere suikerhoudende zelfstandigheden, geeft daarvan tegen bewijs schriftelijk kennis aan den ontvanger.

§ 2. Doet dit geval zich voor, dan worden door Ons bij algemeenen maatregel van bestuur de noodige bepalingen tot verzekering en heffing van den accijns dier suiker vastgesteld. Voor de fabrieken van druivensuiker, alsmede voor die tot het afscheiden van suiker uit melado, melasse, stroop of andere suikerhoudende zelfstandigheden worden daarbij de heffing en het toezicht geregeld op dezelfde grondslagen als voor de beetwortelsuikerfabrieken en raffinaderijen.

§ 3. Vóór dat die bepalingen zijn in werking getreden, mag de belanghebbende niet tot de voorgenomen werkzaamheden overgaan.

78. Tot het berekenen van den accijns voor kandij overeenkomstig art. 1, § 1 wordt de klasse bepaald naar standmonsters, vast te stellen door den Minister van Financiën, die tevens de noodige voorschriften geeft omtrent het gebruik dier standmonsters.

79. De monsters tot het bepalen van het gehalte van suiker of suikerhoudende vloeistoffen worden genomen volgens de voorschriften van den Minister van Financiën.

De gehaltebepaling heeft plaats in een laboratorium van de administratie der accijnsen door ambtenaren, daartoe door dien Minister aangewezen.

De uitkomst wordt ten spoedigste aan den belanghebbende medegedeeld.

80. § 1. De beslissing in geschillen tusschen belanghebbenden en ambtenaren over het gehalte, de soort of de klasse van suiker en over de soort van suikerhoudende vloeistoffen, is opgedragen aan eene commissie van scheikundigen, zitting houdende te *Amsterdam*.

Deze commissie bestaat uit drie leden, waarvan één — het voorzittend lid — benoemd door den Minister van Financiën, één door de Arrondissements-rechtbank te *Amsterdam* en één door de Arrondissements-rechtbank te *Rotterdam*.

Hunne aanstelling geldt voor twee jaren, waarna zij opnieuw benoembaar zijn.

De autoriteit die hen benoemde kan hen bij een met redenen omkleed besluit ontslaan en tevens de opengevallen plaats vervullen.

Op denzelfden voet worden voor elk lid twee plaatsvervangers benoemd, ten einde hem bij ontsluiting of verhindering te vervangen.

§ 2. Aan elk der niet door den Minister van Financiën benoemde leden wordt door Ons eene vergoeding toegekend.

§ 3. De leden en hunne plaatsvervangers leggen in handen van den President der Arrondissementsrechtbank, waaronder hunne woonplaats behoort, den eed of de belofte af dat zij in de zaken, die aan hunne beslissing worden onderworpen, nitspraak zullen doen te goeder trouw en naar hun beste weten, met inachtneming van de bepalingen der wet.

In geval van nieuwe benoeming van denzelfden persoon bij het verstrijken van den bij § 1 bepaalden termijn, wordt geen nieuwe eed of belofte gevorderd.

§ 4. De commissie vergadert op nitnoodiging van het voorzittend lid zoo dikwijls dit noodig is om in geschillen tusschen belanghebbenden en ambtenaren zoo spoedig mogelijk te beslissen.

Ontbreekt een der leden en is ook geen plaatsvervanger voor hem beschikbaar, dan treedt een door het voorzittend lid aangewezen deskundige in zijne plaats, die vooraf in handen van het voorzittend lid den eed of de belofte, bedoeld bij § 3, aflegt.

§ 5. De uitspraken der commissie worden genomen bij meerderheid van stemmen.

Bestaat omtrent het gehalte geene meerderheid, dan geldt van de drie gehalten, dat hetwelk noch het hoogste noch het laagste is.

81. § 1. Nemt een belanghebbende geen genoegen met het volgens art. 79 bepaalde gehalte, dan geeft hij daarvan binnen twee dagen, de Zondag niet medegerekend, na ontvangst van de bij dat artikel voorgeschreven mededeeling schriftelijk kennis aan den inspecteur over de plaats waar de monsters zijn genomen. Deze zendt dan verzegelde monsters aan de commissie van scheidkundigen.

Hij zendt gelijke monsters aan die commissie wanneer bij een geschil omtrent soort of klasse van suiker of suikerhoudende vloeistoffen door den belanghebbende geen genoegen wordt genomen met de uitkomst der tweede opnemings volgens

art. 150 der Algemeene wet van 26 Augustus 1822 (*Staatsblad* n°. 38).

§ 2. De commissie deelt hare nitspraak zoo spoedig mogelijk aan den inspecteur en aan den belanghebbende mede.

§ 3. Is deze uitspraak voor den belanghebbende niet voordeliger dan die, waartegen hij is opgekomen, dan betaalt hij aan het Rijk eene vergoeding van kosten ten bedrage van *tien gulden*.

82. De inspecteur kan, op verzoek van den belanghebbende, toestaan dat sniker of snikerhoudende vloeistof, in afwachting der beslissing omtrent soort, klasse of gehalte, wordt ingeslagen, nitgeslagen of verzonden, nadat wederzijds verzegelde monsters genomen zijn en, zoo noodig, bijzondere zekerheid voor den accijns gesteld is.

83. Wij behouden Ons voor, bij algemeen maatregel van bestuur, onder de noodige voorzieningen teruggaaf toe te staan van den accijns voor suiker, gebezigd voor de bereiding van chocolade, gecondenseerde melk en andere eetwaren of dranken, die naar het buitenland worden uitgevoerd. De teruggaaf bedraagt in geen geval meer dan de accijns van de suiker, die blijkens de samenstelling der goederen voor de bereiding aangewend is.

84. Wij behouden Ons mede voor, bij algemeen maatregel van bestuur te bepalen, dat bij uitvoer of doorvoer van suiker, en andere onder de toepassing dezer wet vallende goederen, hetzij in het algemeen of wel in sommige gevallen, de vrijstelling van accijns niet verleend zal worden, tenzij het daarbij voor te schrijven bewijs worde geleverd, dat de goederen in het land van bestemming aangekomen zijn.

85. § 1. De bepalingen dezer wet ten aanzien van beetwortelsuikerfabrikanten, raffinadeurs of andere personen zijn ook van toepassing op vennootschappen van koophandel en op vereenigingen die rechtspersoonlijkheid bezitten.

§ 2. De aanzegging, de uitnoodiging of de uitreiking van stukken, aan een belanghebbende ter uitvoering van bepalingen dezer wet te doen kunnen bij zijne afwezigheid geschieden aan zijn gemachtigde, zijn meesterknecht of in het algemeen aan dengene die namens of van wege hem tegenwoordig is.

86. Voor het wegen of onderzoeken van sniker of suikerhoudende vloeistof worden geene kosten van de belanghebbende gevorderd, met uitzondering van het geval, bedoeld bij art. 152 der Algemeene wet van 26 Augustus 1822 (*Staats-*

blad n°. 38), alsmede van de gevallen bedoeld bij art. 81, § 3 dezer wet.

§ 2. De invoerder, beetwortelsuikerfabrikant, raffinadeur of andere belanghebbende is echter verplicht voor het wegeu of opnemen van de goederen werklieden te verstrekken, alsmede zoo noodig, voorwerpen om de goederen over te storten of over te pakken.

Het benoedigde wordt op kosten van hem, die aan deze verplichting niet voldoet, door de ambtenaren aangeschaft.

87. § 1. De bijzondere bepalingen nopens het vervoer en de nederlagen van accijnsgoederen, vastgesteld bij de artt. 166 tot en met 169, 177, 178, 185 tot en met 189, 205 tot en met 208 en 219 der Algemeene wet van 26 Augustus 1822 (*Staatsblad* n°. 38), worden op het terrein van toezicht langs de grenzen, zoowel aan de zee- als aan de landzijde, omschreven bij het genoemd art. 177, mede van toepassing verklaard op de suiker, met dien verstande dat elke hoeveelheid boven drie kilogram volgens art. 166 en art. 187, 2°, door document moet zijn gedekt, en dat die, welke volgens art. 185, 4°, per ziel of lid des huisgezins ongedekt mag voorhanden zijn, ook op drie kilogram bepaald wordt.

§ 2. Voor de door Ons bij algemeenen maatregel van bestuur aan te wijzen gedeelten van voormeld terrein van toezicht aan de landzijde wordt echter de hoeveelheid suiker, welke volgens § 1 zonder document mag worden vervoerd, beperkt tot één kilogram, en bedraagt de hoeveelheid kandij, welke zonder document bij particulieren voorhanden mag zijn, ten hoogste een half kilogram per ziel of lid des huisgezins.

Personen beneden den ouderdom van 16 jaren mogen in die gedeelten geen kandij vervoeren, hoe gering de hoeveelheid ook zij, zonder voorzien te zijn van een geldig document.

§ 3. Wij behouden Ons wijders voor, wanneer dit tot bestrijding van heimelijken invoer noodig blijkt, de bepalingen omtrent het vervoer en de nederlagen van suiker op het bij voormeld art. 177 omschreven terrein, of sommige gedeelten daarvan, bij algemeenen maatregel van bestuur uit te strekken tot de daarbij aan te wijzen gedeelten van het terrein aan de landzijde, omschreven bij art. 162 der genoemde Algemeene wet.

De winkeliers en neringdoenden in suiker, wier panden daardoor aan peiling onderworpen worden, zijn verplicht binnen veertien dagen na het in werking treden van den maatregel bij den

ontvanger eene schriftelijke aangifte van die panden in te leegen, met opgaaft van de ligging en van de kadastrale omschrijving der perceelen. Van panden, die later in gebruik worden genomen, wordt zoodanige aangifte gedaan binnen veertien dagen daarna.

88. § 1. In het tarief van invoerrechten worden de volgende wijzigingen gebracht:

a. De post „stroop”, zoaals die is omschreven in de bij art. 40 der wet van 2 Juni 1865 (*Staatsblad* n°. 63) gewijzigde tabel, vastgesteld bij art. 1 der wet van 15 Augustus 1862 (*Staatsblad* n°. 170), vervalt.

b. Gewone massé in stukken en andere niet onder art. 1, § 1, l. f vallende druivensuiker uit zetmeel, vaste of vloeibare, alsmede caramel zijn onderworpen aan een invoerrecht van f 6.— per 100 kilogram.

§ 2. Onder de bepalingen ter voorkoming van misbruik door Ons bij algemeenen maatregel van bestuur vast te stellen, wordt vrijdom verleend van den accijns voor melasse en andere suikersappen, welke worden ingevoerd om daarvan hier te lande gedistilleerd te vervaardigen.

89. Wij behouden Ons voor, bij algemeenen maatregel van bestuur, het invoerrecht voor biscuits en andere suikerhoudende goederen te regelen in verhouding tot den accijns voor de daarin vervatte suiker.

HOOFDSTUK X.

STRAFBEPALINGEN.

90. De hierna vermelde feiten worden gestraft als volgt:

§ 1. Het verkeerd aangeven van de soort van ingevoerde suiker, suikerhoudende vloeistoffen of andere bij art. 1, § 1 genoemde goederen, in strijd met art. 3, of het invoeren van suiker, op bedriegelijke wijs gepakt of geborgen tusschen lager belaste suiker, in strijd met art. 8, met eene boete, ten laste van den invoerder, van tienmaal het bedrag van den accijns, berekend over de geheele hoeveelheid in de colis bevat, doch ten minste f 25 en verbeurte van het ingevoerde.

§ 2. Het in werking hebben of brengen van eene beetwortelsuikerfabriek of suikerraffinaderij, waarvoor de aangifte voorgeschreven bij artt. 16, 18 of 46 niet is gedaan, met eene boete, ten laste van den fabrikant of raffinadeur, van ten minste f 500 en ten hoogste f 2000 en verbeurte

van de onwettig in gebruik bevonden werktuigen en van de voorhanden suiker en suikerhoudende vloeistoffen.

§ 3. Het inleveren eener aangifte als bedoeld bij § 2 van dit artikel, welke niet met de waarheid overeenkomt, met eene boete, ten laste van hem die de aangifte heeft gedaan, ten bedrage van ten minste *f* 50 en ten hoogste *f* 500.

§ 4. Het bestaan van geheime gemeenschap tusschen eene beetwortelsuikerfabriek of raffinaderij en een ander pand, van geheime toegangen tot eene beetwortelsuikerfabriek of raffinaderij of van geheime openingen aan pijpen, buizen, goten, pompen of kokers, als bedoeld bij art. 25, met eene boete, ten laste van den fabrikant of raffinauteur, van ten minste *f* 500 en ten hoogste *f* 2000.

§ 5. Het bestaan van een grooter verschil dan van een *ten honderd* op het gewicht eener partij suiker, aangegeven tot nitslag uit eene beetwortelsuikerfabriek of raffinaderij, met eene boete, ten laste van den fabrikant of raffinauteur, van *vijfmaal* het bedrag van den accijns over het bevonden verschil, indien dit minder dan *vijf ten honderd* bedraagt en van *tienmaal* dat bedrag indien het verschil grooter is. Deze boete bedraagt ten minste *f* 25.

§ 6. Het volgens art. 43, § 1 of art. 61 tot nitslag nederzetten van melasse of stroop, die niet afgewerkt is, met eene boete, ten laste van den fabrikant of raffinauteur, van *f* 1 per kilogram melasse of stroop, doch ten minste *f* 100.

§ 7. Het nitslaan nit eene beetwortelsuikerfabriek of raffinaderij van suiker of suikerhoudende vloeistof, in strijd met art. 72, met eene boete, ten laste van den fabrikant of raffinauteur, ten bedrage van *tienmaal* den accijns der alzoo uitgeslagen goederen (dien voor vloeistof te berekenen tegen *f* 27 per 100 kilogram), doch ten minste *f* 100, en verbeurte dier goederen.

Indien tijdens het plegen van het feit nog geen 5 jaren zijn verlopen, sedert eene vroegere veroordeeling van den schuldige wegens een gelijk feit onherroepelijk is geworden, bedraagt de boete ten minste *f* 500.

De bepalingen dezer paragraaf zijn niet van toepassing op nitslag van afgewerkte melasse of afgewerkte stroop.

§ 8. Het in geschonden toestand hebben van een of meer zegels in lak of lood, ingevolge deze wet of een daarop gegrouwd voorschrift door ambtenaren gelegd op werktuigen of andere voorwerpen in beetwortelsuikerfabrieken of raffinaderijen, met

eene boete, ten laste van den fabrikant of raffinauteur, van ten minste *f* 100 en ten hoogste *f* 1000.

§ 9. Het vervaardigen van aan den accijns onderworpen drivensuiker, alsmede het vervaardigen van aan den accijns onderworpen suiker uit melado, melasse of stroop, zonder de aangifte te hebben gedaan, voorgeschreven bij art. 77, § 1, met eene boete, ten laste van den fabrikant, ten bedrage van ten minste *f* 500 en ten hoogste *f* 2000, en met verbeurte tevens van de onwettig in gebruik bevonden werktuigen en van de voorhanden suiker en suikerhoudende vloeistof.

Is die aangifte wèl gedaan, doch zijn de werkzaamheden begonnen alvorens de bij art. 77, § 2 bedoelde bepalingen zijn uitgevaardigd, dan bedraagt de boete ten minste *f* 100 en ten hoogste *f* 500.

§ 10. Het doen van hetgeen bij den algemeenen maatregel van bestuur, uitgevaardigd ingevolge art. 77, § 2 verboden is of het nalaten van hetgeen bij dien maatregel voorgeschreven is, met eene boete, ten laste van den fabrikant, van ten minste *f* 50 en ten hoogste *f* 500.

§ 11. Het niet voldoen aan de voorschriften van art. 19, art. 29, § 1, de artt. 30, 31, 32, 33, 36, 43, 50, 51, 54, 55, 56, art. 58, §§ 2 en 3, voor zooveel deze laatste paragrafen inschrijvingen in de registers betreffen, art. 59, art. 61, art. 62, § 1, tweede lid, art. 66, tweede lid, art. 71, art. 74, § 1, tweede lid of art. 92, tweede lid, met eene boete, ten laste van den fabrikant of raffinauteur, van ten minste *f* 50 en ten hoogste *f* 500, behoudens het bepaalde bij § 6 van dit artikel.

§ 12. Het niet inleveren door een winkelier of ringdoende in suiker van de aangifte van panden, voorgeschreven bij art. 87, § 3, met eene boete, te zijnen laste, van ten minste *f* 10 en ten hoogste *f* 100.

91. De feiten, strafbaar volgens de bepalingen dezer wet, worden beschouwd als misdrijven, behalve voor de toepassing van de artikelen 56 en 57 van het Wetboek van Strafrecht, in de plaats waarvan wordt toegepast, hetgeen bij art. 62, 1ste en 2de lid van dat wetboek voor overtredingen is bepaald.

De in zake van invoerrechten en accijnzen thans geldende bepalingen voor het geval van wanbetaling van boeten en gerechtskosten zijn ook bij de toepassing van deze wet van kracht.

92. De fusten, kisten, zakken of andere voorwerpen, waarin de goederen zich bevinden, die

volgens art. 90 verbeurd zijn, zijn in de verbeurdverklaring begrepen.

Zijn de goederen in ketels of andere werktuigen geborgen, dan is de bekeurde gehouden fusten, kisten of zakken te verschaffen, waarin het vervoer kan geschieden.

93. Verbeurd verklaarde werktuigen moeten binnen acht dagen na den dag, waarop de rechterlijke uitspraak kan worden ten uitvoer gelegd, door den veroordeelde worden uitgeleverd. Voldoet hij niet aan deze verplichting, dan kan van wege de administratie der accijnzen op zijn kosten en gevaar tot het af- of uitbreken der werktuigen worden overgegaan.

94. Wanneer tegen een beetwortelsuikerfabrikant of raffinadeur straf is uitgesproken ter zake van onwettigen uitslag van suiker of suikerhoudende vloeistof (afgewerkte melasse of afgewerkte stroop daaronder niet begrepen) anders dan langs een uitgang die voor den uitslag van suiker toegelaten is, wordt hij, onverminderd de nakoming van de overige bepalingen dezer wet, aan de volgende bijzondere voorschriften onderworpen:

a. De uitgang of opening, waar langs de onwettige uitslag heeft plaats gehad, moet binnen den tijd, door den Minister van Financiën te bepalen, en overigens overeenkomstig zijne aanwijzingen worden dichtgemaakt. Voldoet de fabrikant of raffinadeur hierna niet, dan worden de werktuigen der fabriek of raffinaderij door ambtenaren verzegeld.

b. Wanneer melis, lomp en kandij worden gemaakt, is de fabrikant of raffinadeur verplicht een register te houden tot het inschrijven van het getal der daartoe met stroop gevulde vormen, en van het getal brooden of vormen voor kandij, welke in elke stoof worden gebracht; een en ander overeenkomstig de voorschriften van den Minister van Financiën. Overtreding dier voorschriften is strafbaar volgens art. 90, § 11.

HOOFDSTUK XI.

OVERGANGSBEPALINGEN.

95. Het bij het in werking treden dezer wet openstaand debet der rekeningen met de beetwortelsuikerfabrikanten en raffinadeurs wegens krediet op termijnen voor suikeraccijns wordt, behoudens het hierna bepaalde, aangezuiverd door betaling van het verschuldigde vóór of op de vervaldagen der termijnen.

96. § 1. De beetwortelsuikerfabrikant, die over

het werkjaar 1896/97 is aangeslagen volgens art. 1 l. b der wet van 7 Juli 1867 (*Staatsblad* n°. 69), en de raffinadeur, die niet werkt onder het stelsel van toezicht, bedoeld bij art. 4 der wet van 25 Mei 1880 (*Staatsblad* n°. 93), kunnen voor de hoeveelheid droge witte broodsniker, vertegenwoordigd door de bij het in werking treden dezer wet in hunne fabriek of raffinaderij aanwezige suikers en suikerhoudende vloeistoffen, afschrijving op de bij art. 95 bedoelde rekening bekomen in verhouding van f 27 per 100 kilogram.

Is de hoeveelheid droge witte broodsniker grooter dan die, welke volgens de vorige zinsnede kan worden afgeschreven, dan kan eene met het meerdere gelijkstaande hoeveelheid suiker zonder betaling van accijns uit de fabriek of raffinaderij worden uitgeslagen.

§ 2. De bepalingen van § 1 zijn alleen dan van toepassing, indien de fabrikant of raffinadeur:

a. de aangifte van de fabriek, voorgeschreven bij art. 16, of de aangifte van de raffinaderij, voorgeschreven bij art. 46, op den laatsten Augustus 1897 heeft ingeleverd;

b. den ambtenaren, belast met het toezicht in de fabriek, van den 15den tot en met den laatsten Augustus 1897, dagelijks eene opgaaft heeft verstrekt van de in de fabriek of raffinaderij aanwezige suikers en suikerhoudende vloeistoffen;

c. den laatsten Augustus 1897, vóór tien ure des avonds, eene onderteekende aangifte bij den ontvanger heeft ingeleverd, van de in de fabriek of raffinaderij voorhanden suikers en suikerhoudende vloeistoffen, met opgaaft voor elke soort, van de hoeveelheid droge witte broodsniker, welke door die suikers en vloeistoffen vertegenwoordigd wordt.

De opgaven, bedoeld bij l. b en de aangifte bedoeld bij l. c, worden ingericht overeenkomstig de door den Minister van Financiën vast te stellen modellen en voorschriften.

§ 3. De herleiding tot droge witte broodsuiker voor de opgaaft volgens § 2, l. c geschiedt:

a. voor andere geraffineerde suiker, voor bas-terd en voor ruwe suiker, in de reden van den accijns ad f 27 tot het bedrag dat bij uitvoer van suiker van dezelfde soort en kwaliteit wordt afgeschreven;

b. voor nog onbewerkte melado, melasse of stroop, in de reden van den accijns ad f 27 tot het belastingsbedrag dat bij invoer van vloeistoffen van dezelfde soort en kwaliteit verschuldigd is;

c. voor in bewerking zijnde suikerhoudende

volgens art. 90 verbeurd zijn, zijn in de verbeurdverklaring begrepen.

Zijn de goederen in ketels of andere werktuigen geborgen, dan is de bekeurde gehouden fusten, kisten of zakken te verschaffen, waarin het vervoer kan geschieden.

93. Verbeurd verklaarde werktuigen moeten binnen acht dagen na den dag, waarop de rechterlijke uitspraak kan worden ten uitvoer gelegd, door den veroordeelde worden uitgeleverd. Voldoet hij niet aan deze verplichting, dan kan van wege de administratie der accijnzen op zijn kosten en gevaar tot het af- of uitbreken der werktuigen worden overgegaan.

94. Wanneer tegen een beetwortelsuikerfabrikant of raffinadeur straf is uitgesproken ter zake van onwettigen uitslag van suiker of suikerhoudende vloeistof (afgewerkte melasse of afgewerkte stroop daaronder niet begrepen) anders dan langs een uitgang die voor den uitslag van suiker toegelaten is, wordt hij, onverminderd de nakoming van de overige bepalingen dezer wet, aan de volgende bijzondere voorschriften onderworpen:

a. De uitgang of opening, waar langs de onwettige uitslag heeft plaats gehad, moet binnen den tijd, door den Minister van Financiën te bepalen, en overigens overeenkomstig zijne aanwijzingen worden dichtgemaakt. Voldoet de fabrikant of raffinadeur hierna niet, dan worden de werktuigen der fabriek of raffinaderij door ambtenaren verzegeld.

b. Wanneer melis, lompen of kandij worden gemaakt, is de fabrikant of raffinadeur verplicht een register te houden tot het inschrijven van het getal der daartoe met stroop gevulde vormen, en van het getal brooden of vormen voor kandij, welke in elke stoof worden gebracht; een en ander overeenkomstig de voorschriften van den Minister van Financiën. Overtreding dier voorschriften is strafbaar volgens art. 90, § 11.

HOOFDSTUK XI.

OVERGANGSBEPALINGEN.

95. Het bij het in werking treden dezer wet openstaand debet der rekeningen met de beetwortelsuikerfabrikanten en raffinadeurs wegens krediet op termijnen voor suikeraaccijns wordt, behoudens het hierna bepaalde, aangezniverd door betaling van het verschuldigde vóór of op de vervaldagen der termijnen.

96. § 1. De beetwortelsuikerfabrikant, die over

het werkjaar 1896/97 is aangeslagen volgens art. 1 l. b der wet van 7 Juli 1867 (*Staatsblad* n°. 69), en de raffinadeur, die niet werkt onder het stelsel van toezicht, bedoeld bij art. 4 der wet van 25 Mei 1880 (*Staatsblad* n°. 93), kunnen voor de hoeveelheid droge witte broodsuiker, vertegenwoordigd door de bij het in werking treden dezer wet in hunne fabriek of raffinaderij aanwezige suikers en suikerhoudende vloeistoffen, afschrijving op de bij art. 95 bedoelde rekening bekomen in verhouding van f 27 per 100 kilogram.

Is de hoeveelheid droge witte broodsuiker groter dan die, welke volgens de vorige zinsnede kan worden afgeschreven, dan kan ene met het meerdere gelijkstaande hoeveelheid suiker zonder betaling van accijns uit de fabriek of raffinaderij worden uitgeslagen.

§ 2. De bepalingen van § 1 zijn alleen dan van toepassing, indien de fabrikant of raffinadeur:

a. de aangifte van de fabriek, voorgeschreven bij art. 16, of de aangifte van de raffinaderij, voorgeschreven bij art. 46, op den laatsten Augustus 1897 heeft ingeleverd;

b. den ambtenaren, belast met het toezicht in de fabriek, van den 15den tot en met den laatsten Augustus 1897, dagelijks eene opgaaf heeft verstrekt van de in de fabriek of raffinaderij aanwezige suikers en suikerhoudende vloeistoffen;

c. den laatsten Augustus 1897, vóór tien ure des avonds, eene onderteekende aangifte bij den ontvanger heeft ingeleverd, van de in de fabriek of raffinaderij voorhanden suikers en suikerhoudende vloeistoffen, met opgaaf voor elke soort, van de hoeveelheid droge witte broodsuiker, welke door die suikers en vloeistoffen vertegenwoordigd wordt.

De opgaven, bedoeld bij l. b en de aangifte bedoeld bij l. c, worden ingericht overeenkomstig de door den Minister van Financiën vast te stellen modellen en voorschriften.

§ 3. De herleiding tot droge witte broodsuiker voor de opgaaf volgens § 2, l. c geschiedt:

a. voor andere geraffineerde suiker, voor basterd en voor ruwe suiker, in de reden van den accijns ad f 27 tot het bedrag dat bij uitvoer van suiker van dezelfde soort en kwaliteit wordt afgeschreven;

b. voor nog onbewerkte melado, melasse of stroop, in de reden van den accijns ad f 27 tot het belastingsbedrag dat bij invoer van vloeistoffen van dezelfde soort en kwaliteit verschuldigd is;

c. voor in bewerking zijnde suikerhoudende

vloeistoffen, in de reden van het gehalte van droge witte broodsuiker, ad 100 percent, tot dat van de vloeistof volgens de bepaling van art. 1 der wet van 20 Juli 1884 (*Stadtsblad* n°. 147).

Afgewerkte melasse en afgewerkte stroop blijven ten deze buiten aanmerking. Mitsdien mag dáárvoor in de aangifte, bedoeld bij § 2, l. c van dit artikel, geene droge witte broodsuiker worden uitgetrokken.

97. De directeur kan de voorhanden suiker en suikerhoudende vloeistoffen, volgens § 2, l. c. van het vorig artikel aangegeven, door ambtenaren doen opnemen en, zoo noodig, vorderen, dat daarvoor de werkzaamheden in de fabriek of raffinaderij tijdelijk worden gestaakt.

Deze opneming mag niet later aanvangen dan op den eersten September 1897.

98. Bij geschil omtrent de hoeveelheid droge witte broodsuiker, welke de voorhanden suiker of suikerhoudende vloeistof vertegenwoordigt, wordt daaromtrent door de bij art. 80 genoemde commissie beslist, naar de monsters, door de ambtenaren te nemen, en naar het door hen bevonden gewicht.

Voor deze monsters geldt het bepaalde bij art. 70, § 2 dezer wet.

Het gewicht van de suiker in vormen voorhanden en van de melisbrooden, lomp en potten kandij, wordt berekend naar het getal en het gemiddeld gewicht van eenige stuks van dezelfde soort en groote ter keuze van de ambtenaren.

99. Het door den fabrikant of raffinadeur te hoog aangeven van de hoeveelheid droge witte broodsuiker, welke door de voorhanden suiker of suikerhoudende vloeistoffen vertegenwoordigd wordt, is strafbaar met eene boete, te zijnen laste, van *f* 3 per kilogram droge witte broodsuiker, waarvoor de aangifte te hoog is.

Ten dezen blijven buiten aanmerking verschillen van niet meer dan:

a. twee ten honderd voor de ruwe en geraffineerde suikers;

b. vijf ten honderd voor de in bewerking zijnde suikers en stroopen;

c. twee ten honderd voor de nog niet in bewerking gebrachte melado, melasse of stroop.

Deze spelingen worden berekend van de hoeveelheden broodsuiker volgens de aangifte.

100. De voorraad der ingeslagen, nog niet in bewerking gebrachte suiker, melado, melasse en stroop, wordt als eerste post geboekt in het register, bedoeld bij art. 50; de voorraad geraf-

fineerde suiker en basterd als eerste post in het register, bedoeld bij art. 51.

De voorraad afgewerkte suiker in de beetwortel-suikerfabriek aanwezig wordt als eerste post ingeschreven in het register bedoeld bij art. 31.

101. Uitslag van suiker zonder betaling van den accijns volgens art. 96, § 1, tweede zinsnede heeft plaats binnen eene maand na het in werking treden dezer wet en overigens met inachtneming van de bepalingen van art. 34, l. a, art. 36, art. 39, art. 40, § 1 en art. 58, § 1, l. a en § 2.

De fabrikant of raffinadeur vermeldt bij de inschrijving der suiker in het register der uitslagen dat daarvoor de vrijstelling van accijns verlangd wordt.

102. Indien bij opneming van den voorraad in eene raffinaderij met staking der werkzaamheden volgens art. 97 geen boetschuldige tekort is bevonden, geniet de raffinadeur eene schadevergoeding uit de schatkist voor iederen dag dier staking van de werkzaamheden (gedeelten van een dag voor een geheel genomen) tot een bedrag van *f* 3 per 100 kilogram droge witte broodsuiker over zijn gemiddelden dagelijkschen aanslag sedert 1 September 1896.

103. Voor kandijfabrieken, werkende onder het stelsel van toezicht, bedoeld bij art. 4 der wet van 25 Mei 1880 (*Staatsblad* n°. 93), worden de bij het in werking treden dezer wet voorhanden nog onbewerkte suiker, melado, melasse en stroop als eerste post ingeschreven in het register bedoeld bij art. 50; de voorhanden geraffineerde suiker en basterd als eerste post in het register, bedoeld bij art. 51.

SLOTBEPALINGEN.

104. Deze wet kan worden aangehaald onder den titel van „suikerwet”.

Zij treedt in werking met den eersten September 1897, met uitzondering van de artt. 91, 96 en 99 die met den laatsten Augustus 1897 in werking komen.

De wetten van

2 Juni	1865	(<i>Staatsblad</i> n°. 68),
15 September	1866	(„ „ 147),
7 Juli	1867	(„ „ 69),
28 Juni	1868	(„ „ 94),
19 Juni	1871	(„ „ 68),
25 Mei	1880	(„ „ 93),
27 April	1884	(„ „ 102),
20 Juli	1884	(„ „ 147),

29 Augustus 1886 (*Staatsblad* n°. 142),
de artikelen 1 tot en met 9, 15, 16 en 17
der wet van 11 Januari 1894 (*Staatsblad* n°. 6),
de wetten van

31 December 1894 (*Staatsblad* n°. 272) en
12 Januari 1895 (" " 6)

vervallen, behoudens hunne toepasselijkheid voor
zoveel betreft belasting, vóór 1 September 1897
verschuldigd geworden.

Lasten en bevelen, enz.

Gegeven te 's Gravenhage, den 29sten Janu-
ari 1897.

(get.)

EMMA.

De Minister van Financiën,

(get.)

SPRENGER VAN EYK.

(*Uitgeg.* 8 Febr. 1897.)

1 Februari 1897. ARREST van den Hoogen Raad
der Nederlanden, waarbij is beslist dat
eene bepaling in eene plaatselijke politie-
verordening, houdende een volstrekt algemeen
verbod om op de openbare straat couranten
en andere gedrukte of geschreven stukken
luid roepende of schreeuwend te koop of
om niet aan te bieden, noch is in strijd
met art. 4, noch met art. 7 der Grondwet.

De Hooge Raad enz.,

Gelet op het middel van cassatie, namens den
requirant voorgesteld bij pleidooi:

Schending door verkeerde toepassing of niet-
toepassing van de artt. 4 en 7 der Grondwet,
art. 135 der wet van 29 Juni 1861 (*Staatsblad*
n°. 85) in verband met de artt. 131 en 132
Strafrecht en de artt. 1 n°. 9 en 11 der plaatse-
lijke verordening betreffende de openbare orde en
veiligheid der gemeente Olst, door straf uit te
spreken op grond van laatstgenoemd artt. 1 n°. 9
en 11, die strijden en onbestaanbaar zijn met de
andere aangehaalde wettelijke bepalingen;

Overwegende dat bij het bestreden vonnis zijn
bewezen verklaard de den requirant bij dagvaar-
ding ten laste gelegde feiten, dat hij op Zater-
dag 3 October 1896, des avonds omstreeks kwar-
tier vóór 7 uur, op den openbaren weg in de
gemeente Olst *luid roepende of schreeuwend* te
koop heeft aangeboden de courant genaamd „de
Volksvriend”, door luidkeels te roepen en te
schreeuwen: „*lees de Volksvriend, ze kosten maar
3 cent*” en dat hij op 10 October 1896, des
avonds omstreeks 7 uur op den openbaren weg
in de gemeente Olst *luid roepende of schreeuwend*
te koop heeft aangeboden de courant genaamd

„de Volksvriend”, door luidkeels te roepen: „*lees
en koop de Volksvriend, hij kost maar 3 cent*”;

dat verder bij dit vonnis is aangenomen, dat
deze feiten vallen in de verbodsbepaling van art.
1 aanhef en n°. 9 der verordening voor de ge-
meente Olst betreffende de openbare orde en
veiligheid, en de requirant is schuldig verklaard
aan overtreding van dit artikel en veroordeeld
tot de straf daarop gesteld bij art. 11 der ver-
ordening;

O. dat art. 1 aanhef en n°. 9 van voormelde,
op 1 September 1896 vastgestelde verordening luidt:

„Het is verboden op de openbare wegen, voet-
paden of pleinen, *luid roepende of schreeuwend*,
te koop of om niet aan te bieden boeken, cou-
ranten, dag- of weekbladen en andere gedrukte
of geschreven stukken, de lezing van zoodanige
stukken aan te bevelen of den inhoud daarvan
bekend te maken;

O. dat tot staving van het middel is aange-
voerd, dat de toegepaste verordening gericht is
tegen de voorstanders der in het gevente blad
verkonigde meeningen, en dat zij alzoo de door
art. 4 der Grondwet gewilde gelijkheid miskent,
welke in deze zonde medebrengen te verbieden
hetzij het luid roepen of schreeuwen in het al-
gemeen, hetzij althans het luid roepen of schreeu-
wen bij het venten van alle soorten van koop-
waren „zonder onderscheid des persoons”, maar
zich verzet tegen een zoodanig verbod bij het
venten eener bepaalde koopwaar; dat bovendien
een verbod als het onderhavige, in zover het
betrekking heeft op gedrukte geschriften, de vrij-
heid der drukpers belemmert en daarom strijdt
met art. 7 der Grondwet;

O. daaromtrent, dat de toegepaste verordening
niet verbiedt luid te roepen of te schreeuwen bij
het in het openbaar te koop of om niet aanbieden
van couranten, waarin deze of gene bepaalde
meeningen worden voorgestaan, maar, volstrekt
algemeen, van alle boeken, couranten, dag- en
weekbladen en andere gedrukte of geschreven
stukken;

dat de gemeenteraad ingevolge art. 135 der
Gemeentewet bevoegd is, die handelingen te ver-
bieden, welke de openbare orde bedreigen, en,
bevindende dat wel het luid roepen of schreeuwen
de openbare orde in gevaar brengt bij het venten
van gedrukte stukken, doch niet bij het venten
van andere koopwaren, ook bevoegd is, het luid
roepen of schreeuwen alleen in het eerstgenoemde
geval te verbieden en in zover onderscheid kon

maken, niet tusschen personen, maar tusschen handelingen, onverschillig door welke personen zij zijn gepleegd;

dat de Hooge Raad zich ten aanzien der be-
wering, dat de verordening in strijd is met art.
7 der Grondwet, vereenigt met hetgeen de kan-
tonrechter daaromtrent heeft overwogen; „dat
art. 7 der Grondwet de bevoegdheid van den
gemeentelijken wetgever om de verspreiding van
gedrukte stukken enz. op den openbaren weg te
onderwerpen aan voorschriften in het belang der
openbare orde, bepaaldelijk ter beveiliging van
het openbaar verkeer onaangetast laat”;

dat de verordening ook niet strijdt met de artt.
131 en 132 Strafrecht, welke artikelen geenszins
het recht toekennen of waarborgen om bij het
venten van geschriften luid te roepen of te
schreeuwen;

Verwerpt het beroep.

6 Februari 1897. BESLUIT, houdende machtiging
tot uitgifte van schatkistbiljetten en schat-
kistpromessen volgens de wetten van 4 April
1870 (*Staatsblad* n°. 62) en van 5 Decem-
ber 1881 (*Staatsblad* n°. 185). S. 64.

6 Februari 1897. MISSIVE van den Minister van
Oorlog aan de autoriteiten der landmacht,
betreffende uitvoering der kieswet.

De Minister van Binnenlandsche Zaken heeft
mij verzocht, den besturen, bedoeld bij art. 2
van het Koninklijk besluit van 27 Juli 1887
(*Staatsblad* n°. 142), voor zoover deze onder
het Departement van Oorlog ressorteeren, aan te
schrijven, dat zij het bestuur of den burgemeester
der gemeente, waarin de gebouwen enz., bij ge-
meld artikel bedoeld, gelegen zijn, desverlangd
alle inlichtingen zullen verschaffen, welke aan
de door de zorg der besturen te houden registers
kunnen worden ontleend en voor behoorlijke
samenstelling der kiezerslijst worden vereischt.

Aan voorschreven verzoek gevolg gevende, heb
ik de eer, U nit te noodigen, aan eventueel tot
U gerichte verzoeken om inlichtingen, als boven-
bedoeld, gevolg te geven.

De Minister van Oorlog,
(get.) SCHNEIDER.

8 Februari 1897. BESLUIT, tot vaststelling van
een bijzonder reglement van politie voor de
rivier het Zwarte Water. S. 65.

IN NAAM VAN H. M. WILHELMINA, ENZ.
WIJ EMMA, ENZ.

Op de voordracht van den Minister van Water-
staat, Handel en Nijverheid van 31 December 1896,
n°. 171, afdeling Waterstaat;

Gezien de wet van 28 Februari 1891 (*Staats-
blad* n°. 69) en art. 1 van het algemeen regle-
ment van politie voor rivieren, kanalen, havens,
sluizen, bruggen en daartoe behoorende werken
onder beheer van het Rijk, vastgesteld bij de
Koninklijke besluiten van 13 Augustus 1891
(*Staatsblad* n°. 158) en van 17 April 1894
(*Staatsblad* n°. 57);

Den Raad van State gehoord, advies van den
26 Januari 1897, n°. 22;

Gelet op de voordracht van den Minister voor-
noemd van 4 Februari 1897, n°. 116, afdeling
Waterstaat;

Hebben goedgevonden en verstaan:

vast te stellen het navolgend bijzonder regle-
ment van politie voor de rivier het Zwarte Water.

Art. 1. Onder het Zwarte Water wordt ver-
staan de rivier van dien naam, van hare ver-
eeniging met de Stadsgracht te Zwolle tot het
begin van het Zwolsche Diep bij het steenen uit-
wateringsluisje der Greente beneden Genemuiden.

2. Het is verboden, een vaartuig te leggen
ter zijde van een of meer reeds aan den wal,
een kaaimuur, beschoeiing, steiger, loswal of
particulier erf liggende vaartuigen, tenzij hiertoe
vergunning is verleend door den daartoe bevoegden
ambtenaar van den waterstaat.

3. Behalve in geval van overmacht, mag een
vlot in de rivier niet stil liggen, zonder schrift-
elijke vergunning van den daartoe bevoegden
ambtenaar van den waterstaat, die daarbij de
ligplaats aanwijst en bevoegd is in die plaats
later wijziging te brengen.

Behoudens buitengewone omstandigheden, ter
beoordeeling van dien ambtenaar, geldt zulk eene
vergunning voor niet langer dan drie achtereen-
volgende etmalen, maar kan zij telkens na afloop
van dien termijn opnieuw worden verleend.

4. Op het gedeelte der rivier tusschen de
Stadsgracht te Zwolle en de brug te Hasselt mag
eene sleepboot niet meer dan acht vaartuigen te
gelijk sleepen, en mogen geen vaartuigen ter
zijde van een stoomboot, noch onderling naast
elkaar gesleept worden.

5. Vaartuigen mogen, buiten gevallen van
noodzakelijkheid, ter beoordeeling van de ambte-
naren van den waterstaat, aan de jaagpadzijde

niet anders stil liggen, dan wanneer en zoolang zij in lading of lossing zijn.

6. Overtreding van de bepalingen van dit bijzonder reglement wordt, voor zoover daarvan niet bij de wet of het algemeen reglement is voorzien, gestraft als volgt:

a. met geldboete van ten hoogste honderd gulden, de overtredingen van artt. 2, 3 en 4;

b. met geldboete van ten hoogste vijfen zeventig gulden, de overtreding van art. 5.

De Minister van Waterstaat, Handel en Nijverheid is belast met de uitvoering van dit besluit, dat in het *Staatsblad* geplaatst en aan den Raad van State in afschrift medegedeeld zal worden. 's Gravenhage, den 8sten Februari 1897.

(get.) E M M A.

De Minister van Waterstaat, Handel en Nijverheid,
(get.) VAN DER SLEIDEN.

(Uitgeg. 17 Febr. 1897.)

8 Februari 1897. BESLUIT, houdende bepalingen omtrent de raden van beroep voor de nit-spraak op bezwaarschriften betreffende de personeele belasting.

IN NAAM VAN H. M. WILHELMINA, ENZ.
WIJ EMMA, ENZ.

Op de voordracht van den Minister van Financiën, van 4 Februari 1897, n°. 15, afdeling Directe Belastingen;

Gelet op art. 62 der wet van 16 April 1896 (*Staatsblad* n°. 72), tot regeling der personeele belasting;

Gezien het Koninklijk besluit van 31 December 1896 (*Staatsblad* n°. 286);

Hebben goedgevonden en verstaan:

Art. 1. De voorzitters der raden van beroep, ingesteld bij de wet van 16 April 1896 (*Staatsblad* n°. 72), genieten een vacatiegeld van vijftien gulden en de leden dier raden genieten ieder een vacatiegeld van tien gulden voor elken dag, waarop zij eene vergadering bijwonen.

2. De declaratiën wegens vacatiegeld worden per drie maanden ingezonden aan het departement van Financiën. Zij vermelden de dagen, waarop vergaderingen zijn bijgewoond. Die van de leden worden door den voorzitter voorzien van eene verklaring, dat de opgegeven vergaderingen werkelijk door den declarant zijn bijgewoond.

3. De voorzitters en de leden der raden van beroep genieten vergoeding wegens reis- en verblijfkosten, overeenkomstig het Koninklijk besluit 1897.

van 5 Januari 1884 (*Staatsblad* n°. 4). Zij worden gerangschikt in de tweede klasse, bedoeld bij art. 2 van dat besluit.

De vergoeding wordt ook genoten voor de reis, vereischt voor het afleggen van den eed of de belofte, voorgeschreven bij art. 59 der voormelde wet.

4. De declaratiën wegens reis- en verblijfkosten worden ingezonden aan het departement van Financiën. Art. 21 van genoemd Koninklijk besluit van 5 Januari 1884 is daarop van toepassing.

5. Als vergoeding voor bureaunkosten wordt genoten:

door den secretaris van den raad te *Amsterdam* ten hoogste acht honderd gulden 's jaars;

door den secretaris van den raad te *Rotterdam* en te 's *Gravenhage* ten hoogste zes honderd gulden 's jaars;

door den secretaris van elk der overige raden ten hoogste vier honderd gulden 's jaars.

Het bedrag dezer vergoeding wordt door den Minister van Financiën geregeld.

6. De vergoeding voor bureaunkosten wordt tegen quitantie van den secretaris aan het einde van elke drie maanden uitbetaald door den ontvanger der directe belastingen, dien genoemden Minister daartoe aanwijst.

7. De vergoeding van de deskundigen, die een der raden hebben voorgelicht, wordt hun door den voorzitter toegeschat aan den voet hunner declaratie, welke vermeldt de opdracht van den raad, den aard der vereischte werkzaamheden, den daaraan besteden tijd en de daarvoor gedane reizen. Het vacatiegeld en het voor reiskosten toegeschatte bedrag worden door den voorzitter afzonderlijk vermeld.

De vergoeding wordt door den in art. 6 bedoelden ontvanger aan de deskundigen nitbetaald tegen hnnne, onder de toeschatting te stellen, quitantie.

De Minister van Financiën is belast met de uitvoering van dit besluit, waarvan afschrift zal worden gezonden aan de Algemeene Rekenkamer. 's Gravenhage, den 8sten Februari 1897.

(get.) E M M A.

De Minister van Financiën,
(get.) SPRENGER VAN EYK.

9 Februari 1897. BESLUIT, betreffende reis- en verblijfkosten van de leden en den secretaris van den militairen pensioenraad.

IN NAAM VAN H. M. WILHELMINA, ENZ.
WIJ EMMA, ENZ.

Op de voordracht van de Ministers van Financiën, van Oorlog en van Marine, dd. 12 Januari 1897, n°. 80, Generale Thesaurie; van 3 Februari 1897, 1e Afd., n°. 40; en van 5 Februari 1897, Bureau F, n°. 2;

Gelet op art. 2, laatste zinsnede van het Koninklijk besluit van 5 Januari 1884 (*Staatsblad* n°. 4);

Hebben goedgevonden en verstaan:

1°. de leden en den secretaris van den militairen pensioenraad te rangschikken in de tweede klasse van het tarief voor vergoeding van reizen en verblijfkosten vastgesteld bij Koninklijk besluit van 5 Januari 1884 (*Staatsblad* n°. 4);

2°. te bepalen dat het vorenstaande mede zal gelden ten aanzien van dienstreizen door de sub 1°. bedoelde personen van af 1 Januari 1897 gedaan.

De Ministers voornoemd zijn belast met de uitvoering van dit besluit, waarvan afschrift zal worden gezonden aan de Algemeene Rekenkamer. 's Gravenhage, den 9den Februari 1897.

(get.) E M M A.

De Min. van Financiën, (get.) SPRENGER VAN EYK.

De Minister van Oorlog, (get.) SCHNEIDER.

De Minister van Marine, (get.) VAN DER WIJCK.

13 Februari 1897. BESLUIT, houdende vrijstelling van briefport.

IN NAAM VAN H. M. WILHELMINA, ENZ.
WIJ EMMA, ENZ.

Gelet op art. 1 van het Koninklijk besluit van 19 December 1892 (*Staatsblad* n°. 284);

Op de voordracht van den Minister van Waterstaat, Handel en Nijverheid, van 9 Februari 1897, n°. 379 E, Post en Tel.

Hebben goedgevonden en verstaan:

Vrijstelling van port te verleen van de briefwisseling over dienstzaken van de voorzitters der keurings- en vorderingscommissiën van voor den krijgsveld dienst geschikte paarden onderling, met de leden en plaatsvervangende leden der commissiën, de burgemeesters en den voor tijd van oorlog aangewezen directeur van het remontewezen.

De Minister van Waterstaat, Handel en Nijverheid is belast met de uitvoering van dit besluit, waarvan afschrift zal worden gezonden aan de Ministers van Binnenlandsche Zaken en van Oorlog. 's Gravenhage, den 13den Februari 1897.

(get.) E M M A.

De Minister van Waterstaat, Handel en Nijverheid,

(get.) VAN DER SLEIDEN.

15 Februari 1897. BESLUIT, waarbij de wet van 4 December 1872 (*Staatsblad* n°. 134), tot voorziening tegen besmettelijke ziekten, van toepassing wordt verklaard op de pest. S. 66.

IN NAAM VAN H. M. WILHELMINA, ENZ.

WIJ EMMA, ENZ.

Overwegende, dat het mogelijk is, dat gevallen van pest in het Rijk zouden voorkomen tengevolge van het epidemisch heerschen van die ziekte in Britsch-Indië;

Gelet op art. 1 der wet van 4 December 1872 (*Staatsblad* n°. 134), gewijzigd bij de wetten van 3 December 1874 (*Staatsblad* n°. 188), 28 Maart 1877 (*Staatsblad* n°. 36), 15 April 1886 (*Staatsblad* n°. 64) en 8 April 1893 (*Staatsblad* n°. 64);

Op de voordracht van den Minister van Binnenlandsche Zaken, van 28 Januari 1897, n°. 489, afdeling Medische Politie;

Den Raad van State gehoord (advies van den 9 Februari 1897, n°. 18);

Gelet op het nader rapport van den Minister van Binnenlandsche Zaken, van 13 Februari 1897, n°. 708, afdeling Medische Politie;

Hebben goedgevonden en verstaan, te bepalen:

Art. 1. De wet van 4 December 1872 (*Staatsblad* n°. 134), tot voorziening tegen besmettelijke ziekten, gewijzigd bij de wetten van 3 December 1874 (*Staatsblad* n°. 188), 28 Maart 1877 (*Staatsblad* n°. 36), 15 April 1886 (*Staatsblad* n°. 64) en 8 April 1893 (*Staatsblad* n°. 64), is gedurende een jaar in het gehele Rijk van toepassing op de pest.

2. De voorschriften, die in de artikelen 11, 16, 22 en 24 van de bovenbedoelde wet zijn gegeven ten aanzien van de bepaaldelijk in die artikelen genoemde ziekten, zijn ook van toepassing ten aanzien van de pest.

Ter uitvoering van art. 21 van bovenbedoelde wet worden, bij epidemische verschijning van de pest, wekelijks het aantal der aangegeven aange-tasten en dat der aan die ziekte overledenen bekend gemaakt.

3. Dit besluit treedt in werking op den tweeden dag na dien der dagteekening van het *Staatsblad* en van de *Staatscourant*, waarin het is geplaatst.

De Minister van Binnenlandsche Zaken is belast met de uitvoering van dit besluit, dat in het *Staatsblad* en gelijktijdig in de *Staatscourant* zal

worden geplaatst en waarvan afschrift zal worden gezonden aan den Raad van State.

's Gravenhage, den 15den Februari 1897.

(get.) E M M A.

De Minister van Binnenlandsche Zaken,
(get.) VAN HOUTEN.

(*Uitgeg.* 23 Febr. 1897.)

22 Februari 1897. **BESLUIT**, houdende intrekking van dat van 14 December 1883, betreffende benoeming van militie-onderofficieren tot militie-luitenant.

IN NAAM VAN H. M. WILHELMINA, ENZ.
WIJ EMMA, ENZ.

Overwegende, dat het, ook in verband met Ons besluit van 12 October 1896, n°. 36, betrekkelijk de reserve-officieren bij de landmacht, niet behoorende tot het personeel van den geneeskundigen dienst, wenschelijk is, over te gaan tot intrekking van het Koninklijk besluit van 14 December 1883, n°. 36, houdende voorschriften omtrent de benoeming van militie-onderofficieren tot militie-luitenant;

Op de voordracht van den Minister van Oorlog van 19 Februari 1897, Kabinet Litt. F^o;
Hebben goedgevonden en verstaan te bepalen:

Eenig artikel.

Het Koninklijk besluit van 14 December 1883, n°. 36, wordt ingetrokken.

De Minister van Oorlog is belast met de uitvoering van dit besluit, waarvan afschrift zal worden gezonden aan den Minister van Binnenlandsche Zaken en aan de Algemeene Rekenkamer.

's Gravenhage den 22sten Februari 1897.

(get.) E M M A.

De Minister van Oorlog,
(get.) SCHNEIDER.

23 Februari 1897. **BESLUIT**, houdende bepalingen omtrent vrijstelling van invoerrecht voor paraffineolie, benoodigd bij de vervaardiging van chinine. S. 67.

IN NAAM VAN H. M. WILHELMINA, ENZ.
WIJ EMMA, ENZ.

Op de voordracht van den Minister van Financiën van den 6den Februari 1897, n°. 122, Invoerrechten en Accijnzen;

Gezien de wet van 11 December 1893 (*Staatsblad* n°. 175), houdende bepalingen omtrent vrijstelling van belasting voor buitenlandsche goederen;

Den Raad van State gehoord (advies van 16 Februari 1897, n°. 20);

Gelet op het nader rapport van den Minister van Financiën van 20 Februari 1897, n°. 56, Invoerrechten en Accijnzen:

Hebben besloten en besluiten:

Art. 1. Paraffineolie, benoodigd bij de vervaardiging van chinine, wordt onder de volgende bepalingen vrijgesteld van invoerrecht.

2. Hij die de vrijstelling verlangt, richt zich daartoe tot den Minister van Financiën, met opgave van de gemeente waar de chininefabriek is gelegen, de kadastrale sectie en het nummer der fabriek en de hoeveelheid paraffineolie, welke jaarlijks noodig wordt geacht.

De Minister bepaalt de hoeveelheid welke per jaar met vrijstelling kan worden ingeslagen, alsmede het minimum voor elken inslag.

3. Bij den invoer van paraffineolie, waarvoor de vrijstelling wordt verlangd, wordt van dat verlangen melding gemaakt in de aangifte, voorgeschreven bij art. 120 der Algemeene wet van 26 Augustus 1822 (*Staatsblad* n°. 38).

Op die aangifte wordt, nadat voor het invoerrecht zekerheid is gesteld, een volgbrief afgegeven waarin ook bedoeld verlangen vermeld wordt.

4. De inslag in de fabriek heeft plaats onder toezicht van ambtenaren der invoerrechten en accijnzen, in wier tegenwoordigheid de olie dadelijk moet worden gestort in daarvoor bestemde bakken of reservoirs en daarin worden vermengd met eene viervoudige hoeveelheid paraffineolie, welke reeds tot het uittrekken van kinabast gediend heeft.

Het voor de vermenging benoodigde, wordt door den vrijdomgenietende ten genoeye van die ambtenaren verstrekt.

De ambtenaren stellen op den volgbrief eene verklaring nopens de ingeslagen hoeveelheid en de vermenging.

5. De vermengde stof mag tot geen ander doel worden gebezigd dan tot het uittrekken van kinabast en mag niet uit de fabriek worden uitgeslagen dan alleen voor zoover zij zich bevindt in den afval van kinabast, waarmede zij wordt weggeworpen.

6. De ontvanger, onder wiens kantoor de fabriek gelegen is, houdt van de met vrijstelling ingeslagen paraffineolie met den fabrikant eene rekening.

Wanneer meer is ingeslagen dan de hoeveelheid, waarvoor over het loopende jaar vrijstelling

kan worden genoten, wordt voor dat meerdere de volgbrief niet gezuiverd en het invoerrecht op de gestelde zekerheid verhaald.

7. De vrijdomgenietende levert bij het einde van het jaar ten kantore van den ontvanger eene schriftelijke en ondertekende opgaaft in van de hoeveelheid met vrijstelling van invoerrecht ingeslagen paraffineolie, die bij den afloop van dat tijdvak nog onverbruikt voorhanden is.

Deze hoeveelheid wordt als eerste inslag in het volgende jaar beschonwd en als zoodanig op de in art. 6 bedoelde rekening gebracht.

Zoolang de voormelde opgaaft niet is gedaan wordt geen nieuwe inslag toegelaten.

8. De ambtenaren zijn bevoegd, met machtiging van den ontvanger, binnen acht dagen na afloop van het jaar, de voorhanden paraffineolie in de fabriek op te nemen, onverschillig of de bij het voorgaand artikel voorgeschreven opgaaft al dan niet reeds is ingeleverd.

9. De Minister van Financiën kan bij gebleken misbruik of poging daartoe, alsmede bij niet nakoming van de bepalingen van dit besluit, den fabrikant verderen vrijen invoer van paraffineolie ontzeggen.

De Minister van Financiën is belast met de uitvoering van dit besluit, hetwelk in het *Staatsblad* zal worden geplaatst en waarvan afschrift zal worden gezonden aan den Raad van State.

's Gravenhage, den 23sten Februari 1897.

(get.) EMMA.

De Minister van Financiën,
SPRENGER VAN EYK.

(get.)

(Uitgeg. 5 Maart 1897.)

24 Februari 1897. **BESLUIT**, tot vernietiging van het besluit van den gemeenteraad van *Franeker*, d.d. 16 December 1896, betreffende den verkoop van den aan die gemeente behoorenden Globe-beker. S. 68.

IN NAAM VAN H. M. WILHELMINA, ENZ.

WIJ EMMA, ENZ.

Op de voordracht van den Minister van Binnenlandsche Zaken van 18 Januari 1897, n°. 229, afdeling Kunsten en Wetenschappen, tot vernietiging van het besluit van den gemeenteraad van *Franeker* van 16 December 1896, waarbij besloten is den aan die gemeente behoorenden Globe-beker in koop af te staan;

Overwegende, dat deze beker in 1607 aan de

gemeente *Franeker* ten geschenke is gegeven door de gezamenlijke huurders der stadsländerijen onder St. Jacob op het Bildt gelegen, en prijkt met een randschrift, doelende op de standvastige verdediging van *Franeker* in het jaar 1500 onder Hendrik van Saksen en op de in het volgende jaar door de hertogen Hendrik en George van Saksen aan *Franeker* gedane gift van 200 morgen Bildtland, welke met andere gunsten als eene belooning aan die gemeente werden geschonken;

Overwegende, dat deze beker van verguld zilver is gedreven in de gedaante van een globe of bol, waarop de gesteldheid der aarde met zeer groote nauwkeurigheid en tal van bijzonderheden, volgens de allerlaatste, tijdens de vervaardiging in 1607 gedane ontdekkingen en bekende gegevens, hoogstwaarschijnlijk door Pibo Gualtheri gegraveerd is en dit voorwerp mitsdien een document is voor de geschiedenis van de kennis der aarde;

Overwegende, dat deze Globe-beker wegens zijne smaakvolle vormen en zijne voortreffelijke uitvoering onder de voornaamste voortbrengselen der goud- en zilversmidkunst te rangschikken is;

Overwegende, dat mitsdien deze beker, uit het oogpunt zoowel van geschiedenis als van wetenschap en kunst, een voorwerp is van bijzonder groote waarde en beteekenis;

Overwegende, dat het in strijd is met het algemeen belang, dat zulke voor de vaderlandsche geschiedenis en kunst belangrijke gedenkstukken, aan openbare besturen niet als voorwerpen van geldswaarde, maar ter herinnering aan belangrijke gebeurtenissen geschonken, door deze in den handel worden gebracht;

Overwegende, dat dus het vermelde besluit als strijdig met het algemeen belang behoort te worden vernietigd;

Gelet op art. 153 der Gemeentewet;

Den Raad van State gehoord (advies van 9 Februari 1897, n°. 23);

Gelet op het nader rapport van den Minister van Binnenlandsche Zaken van 22 Februari 1897, n°. 472, afdeling Kunsten en Wetenschappen;

Hebben goedgevonden en verstaan:

het besluit van den gemeenteraad van *Franeker* van 16 December 1896 tot verkoop van den aan die gemeente behoorenden Globe-beker van 1607, wegens strijd met het algemeen belang te vernietigen.

De Minister van Binnenlandsche Zaken is belast met de uitvoering van dit besluit, hetwelk

in het *Staatsblad* geplaatst en in afschrift aan den Raad van State medegeedeeld zal worden.

's Gravenhage, den 24sten Februari 1897.

(get.)

EMMA.

De Min. van Binnenl. Zaken, (get.) VAN HOUTEN.
(Uitgeg. 6 Maart 1897.)

26 Februari 1897. BESLUIT, tot uitvoering van de artikelen 51, 54, 55, 68, 69, 72, 81, 91, 96 en 132 der Kieswet. S. 69,

IN NAAM VAN H. M. WILHELMINA, ENZ.
WIJ EMMA, ENZ.

Op de voordracht van den Minister van Binnenlandsche Zaken, van 27 Januari 1897, n°. 423, afdeling Binnenlandsch Bestuur;

Den Raad van State gehoord (advies van den 16 Februari 1897, n°. 26);

Gelet op het nader rapport van den Minister van Binnenlandsche Zaken, van 24 Februari 1897, n°. 831, afdeling Binnenlandsch Bestuur;

Gelet op de artt. 51, 54, 55, 68, 69, 72, 81, 84, 86, 91, 94, 96 en 132 der Kieswet;

Hebben goedgevonden en verstaan:

Art. 1. Voor de opgaven van candidaten, bedoeld in art. 51 der Kieswet, wordt vastgesteld het bij dit besluit gevoegd model. (Model I.)

2. De tot invulling bestemde formulieren voor de opgaven, in het voorgaand artikel bedoeld, worden ter secretarie der gemeente kosteloos verkrijgbaar gesteld, van den dag, volgende op dien waarop de verkiezing is uitgeschreven, tot en met den dag der verkiezing; bij periodieke verkiezingen gedurende veertien dagen vóór en op den dag der verkiezing.

3. De lijst der candidaten, alsmede het daaronder te stellen proces-verbaal, bedoeld bij art. 132 der Kieswet, worden opgemaakt overeenkomstig het bij dit besluit gevoegd model. (Model II.)

4. Voor de oproepingskaart, bedoeld bij art. 55 der Kieswet wordt vastgesteld het bij dit besluit gevoegd model. (Model III.)

5. De stembus is de volgens het Koninklijk besluit van 8 Augustus 1850 (*Staatsblad* n°. 46) in gebruik zijnde ronde bus, van boven eenigszins schuin oplopende, gedekt met een rond deksel, in welks midden eene sleuf ter lengte van 0.106 meter, ter breedte van 0.008 meter; het deksel vastgehecht aan de eene zijde der bus met een van binnen geklonken scharnier en hebbende twee lippen, passende op twee insgelijks in de bus geklonken oogen, waardoor twee hangsloten kunnen worden gehangen; de sleuf

gedekt met een op het deksel vastgehecht plaatje, waaraan twee naar binnen uitspringende veren zijn bevestigd, welk plaatje van buiten toegedrukt zijnde, niet dan door middel van drukking aan de binnenzijde van het deksel, kan worden geopend, aan de beide zijden van het, de sleuf dekkende, plaatje, twee platte oogjes en aan de beide zijden der bus in dezelfde richting ter plaatse, waar het schuin oploopen der bus begint, insgelijks twee platte oogjes; de oogjes van genoegzame breedte, dat daardoor een stuk band kan worden gehaald; boven op het deksel, achter het plaatje een beugeltje, met een scharnier in het deksel vastgehecht en geschikt om over het plaatje, wanneer dit geopend is, gelegd en in een oogje door middel van een pennetje bevestigd te worden, ten einde het toeslaan van het plaatje te beletten; een hengsel, aan twee kanten der bus, waar het schuin oploopen begint, vastgehecht.

6. De bus en het deksel kunnen worden vervaardigd hetzij uit blik, hetzij uit koper.

Het plaatje tot sluiting van de sleuf, de vier platte oogjes, het beugeltje en het hengsel zijn altijd van koper.

De bus wordt vervaardigd hetzij ter grootte, geschikt tot het bevatten van duizend stembiljetten, zijnde de geheele hoogte 0.412 meter; van den bodem der bus tot waar het schuin oploopen begint 0.295 meter; de doorsnede der bus van onderen 0.275 meter; die van het deksel 0.199 meter; hetzij in gelijke evenredigheid op eene mindere grootte, doch niet kleiner dan een vierde der gemelde afmetingen.

7. De bus wordt gesloten door zoodanige drukking op het de sleuf dekkende plaatje, dat de aan het plaatje bevestigde twee veeren binnen de bus uitspringen en het openen van het plaatje aan de bovenzijde van het deksel onmogelijk maken.

De in art. 13 van dit besluit bedoelde zegels worden afgedrukt op een stuk stevig band, hetwelk na het toedrukken van het plaatje, hierover gelegd en door de vier oogjes der bus getrokken zijnde, met de einden op het deksel door de bedoelde zegels bevestigd wordt.

Onder het band, ter plaatse waar het zegel moet worden afgedrukt, wordt een stuk papier gelegd.

8. In elk stemlokaal bevindt zich op elk aantal van ten volle tweehonderd kiezers, dat het stemdistrict telt, ten minste één lessenaar, ter hoogte van 1 tot 1.20 Meter.

De lessenaars worden aan weerszijden van de

tafel van het stembureau tegen de wanden van het lokaal geplaatst. Ter rechter- en ter linkerzijde van elken lessenaar wordt een schut aangebracht ter breedte van ten minste 1 en ter hoogte van ten minste 2 Meter. (1)

9. Op elken lessenaar bevinden zich ten minste twee vastliggende potlooden.

Boven elken lessenaar hangt aan den wand een gedrukte staat van inlichtingen, overeenkomstig het bij dit besluit gevoegd model. (Model IV.)

10. De tafel van het stembureau en de lessenaars zijn door eene tusschenruimte van ten minste 2 Meter van de voor het publiek bestemde plaats gescheiden door eene afsluiting ter hoogte van 0.50 tot 1 Meter. In die afsluiting bevindt zich op ten minste 1.50 Meter afstand van de zijwanden van het lokaal eene doorgang van ten minste 1.50 Meter.

11. Voor het stembiljet wordt vastgesteld het bij dit besluit gevoegd model. (Model V.)

Het stembiljet heeft een rechthoekigen vorm en wordt vervaardigd van ondoorschijnend wit papier.

12. Het onbruikbaar maken van teruggegeven stembiljetten geschiedt door het afstempelen van het woord „onbruikbaar” op de beide zijden van het stembiljet.

13. De verzegeling, in de artt. 84, 86 en 91 der Kieswet voorgeschreven, geschiedt met het zegel zoo der gemeente, waar de verkiezing plaats heeft, als van elk der leden van het bureau van stemopneming.

Bij verzegeling van de stembus worden de bedoelde zegels afgedrukt op een stuk stevig band, hetwelk na het toedrukken van het plaatje, hier overgelegd en door de vier oogjes der bus getrokken zijnde, met de einden op het deksel, door de bedoelde zegels bevestigd wordt.

Onder het band, ter plaatse waar het zegel moet worden afgedrukt, wordt een stuk papier gelegd.

14. Voor de bij art. 96 der Kieswet bedoelde processen-verbaal worden vastgesteld de bij dit besluit gevoegde modellen. (Modellen VI, VII en VIII.)

15. Het Koninklijk besluit van 8 Augustus 1850 (*Staatsblad* n°. 46) wordt, voor zoover betreft de

(1) Zie betreffende de toepassing van de tweede alinea van dit artikel de missive van den Minister van Binnenlandsche Zaken van 20 April 1897, n°. 1841, Afd. B. B.

verkiezingen van leden van de Tweede Kamer der Staten-Generaal, ingetrokken.

16. Dit besluit betreft alleen de verkiezing van leden van de Tweede Kamer der Staten-Generaal en treedt in werking op 15 Mei 1897.

De Minister van Binnenlandsche Zaken is belast met de uitvoering van dit besluit, hetwelk in het *Staatsblad* en de *Staatscourant* geplaatst en in afschrift aan den Raad van State gezonden zal worden.

's Gravenhage, den 26sten Februari 1897.

(get.) E M M A.

De Min. van Binnenl. Zaken, (get.) VAN HOUTEN.
(Uitgeg. 6 Maart 1896.)

MODEL I.

CANDIDAATSTELLING.

Opgave van een candidaat voor de op . . .
. plaats hebbende verkiezing van een lid van de Tweede Kamer der Staten-Generaal in het kiesdistrict

N A A M.	VOORNAMEN.	WOONPLAATS.

De ondergeteekenden, kiezers in het kiesdistrict bevoegd tot deelneming aan de verkiezing van leden van de Tweede Kamer der Staten-Generaal verklaren, dat zij bovengenoemden persoon candidaat stellen.

Handteekeningen der kiezers.	Gemeente, op welker kiezerslijst zij voorkomen.
1.	
2.	
3.	
4.	
enz. (tot en met 60).	

Behoort bij Koninklijk besluit van 26 Februari 1897 (*Staatsblad* n°. 69).

Mij bekend,

De Min. van Binnenl. Zaken, (get.) VAN HOUTEN.

MODEL IV.

INLICHTINGEN VOOR DEN KIEZER.

De kiezer teekent zijne stem op het biljet aan door in de kolom „Aanwijzing der keuze” met potlood zwart te maken een wit stipje geplaatst in een stemvak vóór den naam van den candidaat zijner keuze.

De kiezer kan, wanneer hij zich bij de invulling van zijn biljet vergist, eenmaal een nieuw stembiljet aanvragen, mits het eerst overhandigde door hem wordt teruggegeven.

De kiezer mag aan den leennaar niet langer vertoeven dan noodig is om zijn stembiljet in te vullen.

De kiezer toont, alvorens het biljet in de bus te steken, de *buitenzijde* met den voorgeschreven stempel aan den voorzitter van het stembureau.

Van onwaarde zijn de stembiljetten:

waarop geen der candidaten is gekozen;

waarop de namen van *andere personen dan de candidaten* of waarop *andere bijvoegingen* zijn geplaatst;

waarop *meer* candidaten zijn gekozen *dan er plaatsen te vervullen zijn*;

waarop de aanwijzing van den candidaat op eene andere wijze is geschied dan hierboven is medegedeeld, en

die eene aanduiding van den kiezer bevatten.

Behoort bij Koninklijk besluit van 26 Februari 1897 (*Staatsblad* n°. 69).

Mij bekend,

De Minister van Binnenlandsche Zaken,

(get.)

VAN HOUTEN.

MODEL V.

Voorzijde.

STEMBILJET.

Verkiezing van een lid van de Tweede Kamer der Staten-Generaal in het Kiesdistrict . . .

op (datum, maand, jaar)

CANDIDATEN (in alphabetische volgorde).

Aanwijzing der keuze.	NAMEN. (1)	VOORLETTERS.

Aanwijzing voor de invulling.

(1) In alphabetische volgorde te stellen en bij gelijkheid van naam de alphabetische volgorde van de eerste voorletter te volgen.

Achterzijde.

(Hier te stempelen de handteekening van den burgemeester der gemeente, die hoofdplaats is van het kiesdistrict of waarin het geheele kiesdistrict is gelegen.)

Behoort bij Koninklijk besluit van 26 Februari 1897 (*Staatsblad* n°. 69).

Mij bekend,

De Minister van Binnenlandsche Zaken,

(get.)

VAN HOUTEN.

MODEL VI

PROCES-VERBAAL van de zitting van het
stembureau, bedoeld bij de artikelen 84
en 91 der Kieswet.

Proces-verbaal van de zitting van het stembureau ten behoeve van de verkiezing van een lid van de Tweede Kamer der Staten-Generaal den in de gemeente (stembdistrict) (kiesdistrict)

Het stembureau neemt in het stemlokaal plaats des voormiddags ten ure.

Een afschrift (afdruk) der kiezerslijst mitsgaders een exemplaar der Kieswet en van het Koninklijk besluit (de Koninklijke besluiten) van wordt op de tafel voor het stembureau staande nedergelegd.

Het stembureau opent het verzegeld pak met stembiljetten, en bevindt dat hun aantal bedraagt

De stembus na onderzocht en volkomen ledig bevonden te zijn, wordt met twee slentels gesloten, waarvan de eene door den voorzitter van het stembureau en de andere door den heer als oudste lid in bewaring wordt genomen.

In de stembus zijn stembiljetten geworpen door de op nevensgevoegde lijst door parapheering aangeduide kiezers.

(Ingeval bezwaren als bedoeld bij art. 82 der Kieswet zijn ingebracht, die alhier te vermelden.)

[Heeft zich het in art 84 bedoeld geval voorgedaan, bij te voegen:

De voorzitter van het stembureau verklaart ten ure dat naar de bevinding van het stembureau wanorde de behoorlijken voortgang der stemming onmogelijk maakt. De stemming wordt daarop geschorst en tot dag, den des voormiddags ten acht ure verdaagd.

Onmiddellijk daarop is de stembus met het zegel der gemeente en met de zegels van ons ondergeteekenden in tegenwoordigheid der in het stemlokaal aanwezige kiezers behoorlijk verzegeld, nadat die vooraf op de daartoe voorgeschreven wijze was gesloten.

En is hiervan terstond proces-verbaal opgemaakt.

Gedaan te, den

, Voorzitter.

, Leden.] .

Ten vijf ure wordt door den voorzitter van

het stembureau aangekondigd, dat de voor stemming bepaalde tijd verstreken is. De op dat tijdstip in het stemlokaal aanwezige kiezers worden tot de stemming toegelaten.

Aan de aanwezige kiezers wordt bekend gemaakt, dat blijkens het aantal ingeleverde kaarten kiezers aan de stemming hebben deelgenomen; dat het aantal niet gebruikte stembiljetten bedraagt en het aantal teruggegeven stembiljetten

Het (De) ter parapheering bestemde afschrift (afdruk) der kiezerslijst wordt door het stembureau gewaarmerkt, met opgave, dat daarop zijn gesteld parafen.

Zoowel dit afschrift (deze afdruk) als de niet gebruikte en de teruggegeven stembiljetten, elke soort afzonderlijk, en de ingeleverde kaarten worden in een verzegeld papier gesloten.

[Ingeval de stemming geschorst en hervat is te vermelden:

De zegels der stembus, welke bij de geschorste stemming gebezigd en voor den aanvang der hervatte stemming aan het stembureau is ingeleverd, worden onderzocht en (geschonden of ongeschonden) bevonden.]

Onmiddellijk daarna wordt de stembus geopend.

De stembiljetten worden doorengemengd en geteld. Hun aantal bedraagt

Dit getal, met de opgave van het aantal der op het afschrift (den afdruk) van de kiezerslijst gestelde parafen vergeleken zijnde is gebleken te zijn even groot als (groot, kleiner dan) het getal der kiezers.

De voorzitter opent de stembiljetten en deelt na opening van elk biljet den naam mede van den candidaat of de kandidaten op wie eene stem is uitgebracht.

Het stembureau heeft van waarde verklaard van onwaarde stembiljetten.

(In te vullen de redenen van twijfel en de beslissing en dat deze door den voorzitter onmiddellijk bekend gemaakt zijn.)

De voorzitter maakt bekend, dat het geheele getal der geldig uitgebrachte stemmen mitsdien is geweest

en dat van dit getal zijn uitgebracht op

(In te vullen de namen en voorletters der kandidaten, op wie geldige stemmen zijn uitgebracht en het aantal, door ieder van hen verkregen.)

Daarop worden de geopende, zoowel de geldige als de van onwaarde verklaarde stembiljetten,

elke soort afzonderlijk, in een verzegeld papier gesloten.

Er zijn door de in het lokaal aanwezige kiezers geen bezwaren ingebracht.

(Ingeval bezwaren zijn ingebracht die alhier te vermelden.)

En is hiervan aanstonds proces-verbaal opgemaakt.

Het stembureau is gedurende al deze werkzaamheden onveranderd gebleven.

(In de samestelling van het stembureau ^{is} _{zijn} de volgende verandering(en) voorgekomen)

Gedaan te , den

, Voorzitter.
, Leden.

Behoort bij Koninklijk besluit van 26 Februari 1897 (*Staatsblad* n°. 69).

Mij bekend,
De Minister van Binnenlandsche Zaken,
(get.) VAN HOUTEN.

MODEL VII.

PROCES-VERBAAL van de verzegeling, bedoeld bij het slot van art. 84 der Kieswet.

Het proces-verbaal der zitting van het stembureau, gehouden in de gemeente (stendistrict) (kiesdistrict) den is, evenals de sleutels der stembus, de niet gebruikte en de teruggegeven stembiljetten, elke soort afzonderlijk, de ingeleverde kaarten en kiezerslijsten in een verzegeld papier gesloten.

En is hiervan terstond proces-verbaal opgemaakt.

Gedaan te , den

, Voorzitter.
, Leden.

Behoort bij Koninklijk besluit van 26 Februari 1897 (*Staatsblad* n°. 69).

Mij bekend,
De Minister van Binnenlandsche Zaken,
(get.) VAN HOUTEN.

MODEL VIII.

PROCES-VERBAAL van de zitting van het hoofdstembureau bedoeld bij artikel 93 der Kieswet.

Proces-verbaal van de zitting van het hoofdstembureau tot het vaststellen van den uitslag der stemming ter verkiezing van een lid van de Tweede Kamer der Staten-Generaal in het kiesdistrict op den

Het hoofdstembureau neemt zitting in het stemlokaal des morgens ten 9 ure.

De voorzitter maakt bekend, dat zijn uitgebracht

(In te vullen het getal der bij elk stembureau in het geheel en op elken candidaat uitgebrachte geldige stemmen en van onwaarde verklaarde stembiljetten.)

De voorzitter maakt bekend, dat alzoo de volstreckte meerderheid van stemmen (de meeste stemmen) heeft (hebben) verkregen

(In te vullen de namen der candidaten, die de meerderheid of de meeste stemmen hebben bekomen.)

Is derhalve benoemd tot lid van de Tweede Kamer der Staten-Generaal (is derhalve geene volstreckte meerderheid verkregen.)

En zijn door de in het lokaal aanwezige kiezers geene bezwaren ingebracht.

(Ingeval bezwaren zijn ingebracht, die alhier te vermelden.)

En is na afloop van dit een en ander proces-verbaal opgemaakt in tegenwoordigheid van allen, die zich in het lokaal bevonden.

Gedaan te , den

, Voorzitter.
, Leden.

N.B. (Ingeval bij het opmaken van den uitslag der verkiezing bezwaren rijzen welke aanleiding geven tot eene nieuwe opneming der stembiljetten, hetzij uit alle hetzij uit één of meer stendistricten, te vermelden het daartoe strekkend besluit, en de redenen, waarmede het is omkleed. Voorts te vermelden, dat de verzegelde pakken bedoeld bij de artikelen 86 en 91 der Kieswet geschonden of ongeschonden zijn bevonden en zijn geopend; dat de inhoud is vergeleken met de processen-verbaal der stembureaux.

Bij deze opneming te volgen model VI. Eindelijk de uitkomsten der vergelijking

mede te deelen en den uitslag der verkiezing op te maken op de wijze als boven aangegeven.)

De voorzitter van het hoofdstembureau voornoemd heeft in overeenstemming met bovenstaand proces-verbaal der stemming de navolgende lijst opgemaakt van de candidaten over wie overeenkomstig artikel 134 der Kieswet de herstemming moet plaats hebben.

Naam. Voorletters.

Naam.	Voorletters.

Gedaan te, den

De Voorzitter voornoemd,

Behoort bij Koninklijk besluit van 26 Februari 1897 (*Staatsblad* n°. 69).

Mij bekend,

De Minister van Binnenlandsche Zaken,
(get.) VAN HOUTEN.

11 *Maart* 1897. BESLUIT, bepallende de plaatsing in het *Staatsblad* van de op 29 Juni 1895 te *Brussel* gesloten overeenkomst betreffende de verbetering van het kanaal van *Gent* naar *Terneuzen*. S. 70.

IN NAAM VAN H. M. WILHELMINA, ENZ.
WIJ EMMA, ENZ.

Gezien de op 29 Juni 1895 te *Brussel* tusschen *Nederland* en *België* gesloten overeenkomst betreffende verbetering van het kanaal van *Gent* naar *Terneuzen*;

Overwegende dat genoemde overeenkomst is goedgekeurd bij de wet van 29 Januari 1897 (*Staatsblad* n°. 62);

Overwegende dat die overeenkomst door Ons, namens de Koningin, is bekrachtigd, alsmede dat de akte, houdende die bekrachtiging den 1sten *Maart* 1897 te *Brussel* is uitgewisseld tegen de akte van gelijke strekking van den Koning der Belgen;

Op de voordracht van den Minister van Buitenlandsche Zaken van den 10den *Maart* 1897, Algemeen Secretariaat, n°. 2664;

Hebben goedgevonden en verstaan, de bekendmaking van bedoelde overeenkomst (1) te bevelen door plaatsing van dit besluit in het *Staatsblad*.

De Ministers, Hoofden van Departementen van Algemeen Bestuur, worden belast, ieder voor zooveel hem betreft, met de nitvoering der bepalingen in meergenoemde overeenkomst vervat.

's Gravenhage, den 11den *Maart* 1897.

(get.) E M M A.

De Minister van Buitenlandsche Zaken,
(get.) J. RÖELL.

(*Uitgeg.* 20 *Maart* 1897.)

12 *Maart* 1897. BESLUIT, tot aanvulling en wijziging, voor zooveel de samenstelling van de schuttersraden betreft, van het Koninklijk besluit van 25 Mei 1829 (*Staatsblad* n°. 38), aangevuld en gewijzigd bij Koninklijk besluit van 26 Mei 1885 (*Staatsblad* n°. 122). S. 71.

IN NAAM VAN H. M. WILHELMINA, ENZ.
WIJ EMMA, ENZ.

Op de voordracht van de Ministers van Binnenlandsche Zaken en van Justitie van 19 Januari 1897, n°. 92^a S., afd. Militie en Schutterijen, en van den 22sten Januari 1897, n°. 144, 2^e afd. A.;

Overwegende, dat aanvulling en wijziging van het Koninklijk besluit van 25 Mei 1829 (*Staatsblad* n°. 38), laatstelijk aangevuld en gewijzigd bij Koninklijk besluit van 26 Mei 1885 (*Staatsblad* n°. 122), voor zooveel de samenstelling van de schuttersraden betreft, wenschelijk zijn;

Gelet op de artt. 63, 64 en 75 der wet van 11 April 1827 (*Staatsblad* n°. 17), gewijzigd en aangevuld bij de wet van 15 April 1886 (*Staatsblad* n°. 64);

Den Raad van State gehoord (advies van den 23 Februari 1897, n°. 14);

Gezien het nader rapport van genoemde Ministers van 5 *Maart* 1897, n°. 445 S., afd. Militie en Schutterijen, en van den 9den *Maart* 1897, n°. 143, 2^e afd. A.;

Hebben goedgevonden en verstaan:

Art. 1. Tusschen de artt. 3 en 4 van bovenvermeld Koninklijk besluit wordt het volgende artikel ingelascht:

Art. 3bis. Indien in een der in art. 3 genoemde rangen of graden geen lid of plaatsver-

(1) Zie deze overeenkomst, opgenomen in de wet van 29 Januari 1897, S. 26.

vangend lid van den schuttersraad is benoemd, of indien het in zoodanigen rang of graad benoemd lid en plaatsvervangend lid van den raad door ziekte, afwezigheid of andere gegronde reden van verhindering geen zitting in den raad kunnen nemen, dan kan de onvervulde zetel worden bezet:

zoo het een hoofdofficier geldt, door een hoofdofficier van hooger en of van lageren rang of door een officier;

zoo het een officier geldt, door een officier van hooger en of van lageren rang of door een onderofficier;

zoo het een onderofficier geldt, door een korporaal of door een schutter;

zoo het een korporaal geldt, door een schutter; allen mits zij overeenkomstig art. 8 of art. 9bis tot lid of tot plaatsvervangend lid van den schuttersraad benoemd en overeenkomstig art. 4 beëdigd zijn.

2. In art. 8, eerste lid, van genoemd Koninklijk besluit wordt tusschen de woorden „inhoudende” en „een” ingevoegd: „zoo mogelijk”.

3. Aan art. 9, eerste lid, van voormeld Koninklijk besluit wordt toegevoegd:

„Bij ontstentenis en ingeval van ziekte, afwezigheid of andere gegronde reden van verhindering van den eersten luitenant, wordt zijn zetel in den schuttersraad bezet overeenkomstig de derde en de laatste alinea van art. 3bis.”

4. Art. 15, eerste lid van Koninklijk besluit wordt gelezen als volgt:

„Ingeval van ongesteldheid, kortstondige afwezigheid of andere reden van kortstondige verhindering van een lid of van een plaatsvervangend lid van den schuttersraad, zorgt de voorzitter, dat zoodanig lid gedurende dien tijd met inachtneming van de bepalingen van art. 3 of van art. 3bis wordt vervangen door een lid van de schutterij.

De Ministers van Binnenlandsche Zaken en van Justitie zijn, ieder voor zooveel hem aangaat, belast met de uitvoering van dit besluit, dat in het *Staatsblad* zal worden geplaatst en waarvan afschrift zal worden gezonden aan den Minister van Oorlog en aan den Raad van State.

's Gravenhage, den 12den Maart 1897.

(get.) E M M A.

De Minister van Binnenlandsche Zaken,
(get.) VAN HOUTEN.

De Min. van Justitie, (get.) VAN DER KAAY.
(Uitgeg. 27 Maart 1897.)

15 Maart 1897. ARREST, van den Hoogen Raad der Nederlanden, houdende beslissing dat eene plaatselijke verordening, waarbij verboden wordt onderhandsche loterijen van voorwerpen beneden de waarde van honderd gulden, bedoeld bij art. 5 der wet van 22 Juli 1814 (*Staatsblad* n°. 86), aan te leggen of te houden zonder schriftelijke vergunning van burgemeester en wethouders, is in overeenstemming met genoemde wetsbepaling en niet in strijd met enig voorschrift der gemeentewet.

De Hooge Raad enz.,

Gelet op het middel van cassatie, door den requirant voorgesteld bij memorie:

Schending en verkeerde toepassing van de artt. 142 144 en 69 der Grondwet, de artt. 134, 135 en 179a der gemeentewet, art. 1 Strafrecht, de artt. 5 en 11 der wet van 15 Mei 1829 (*Staatsblad* n°. 28) en van art. 5 der wet van 22 Juli 1814 (*Staatsblad* n°. 86);

Overwegende dat het bestreden vonnis bewezen is verklaard, dat de requirant te Goes heeft aangelegd een onderhandsche loterij van voorwerpen beneden de waarde van f 100, door aldaar op of omstreeks 5 October 1896 aan verschillende personen een of meer euveloppes, ieder bevattende een lot in die loterij, te koop aan te bieden tegen den prijs van 10 cent het stuk, en dat hij voorts den 6den dier maand bedoelde loterij te Goes heeft gehouden, alles zonder daartoe schriftelijke vergunning van burgemeester en wethouders te hebben bekomen;

O. dat bij het middel van cassatie de verbindende kracht der toegepaste verordening wordt betwist, op grond dat daaraan eene delegatie van de wetgevende macht aan de uitvoerende macht ten grondslag ligt terwyl, indien men met den kantonrechter de verordening in dien zin opvat, dat zij in eens af de in art. 5 der wet van 22 Juli 1814 bedoelde loterijen in de gemeente verbiedt met toekenning van een recht van dispensatie van het dagelijksch bestuur, de strijd van de verordening met de wet nog te meer nitkomt, omdat in die opvatting de verordening verbiedt wat genoemde wet „uitdrukkelijk de vrijheid als ingezetenen handhaaft”; dat bovendien hier van geen dispensatie kan worden gesproken, omdat het dispensatierecht niet omvat de bevoegdheid „om den geheelen inhoud van het recht, waarvan dispensatie kan worden ontleend, te wijzigen”;

O. daaromtrent, dat art. 1 der toegepaste verordening van de gemeente Goes aldus luidt:

„Geen onderhandsche loterijen van voorwerpen beneden de waarde van honderd gulden, bedoeld bij art. 5 der wet van 22 Juli 1814 (*Staatsblad* n°. 86), mogen worden aangelegd of gehouden zonder schriftelijke vergunning van burgemeester en wethouders”;

O. dat deze verordening een uitloei is van genoemd art. 5 der wet van 1814, waarbij is bepaald dat onderhandsche loterijen van voorwerpen beneden de waarde van f 100 niet begrepen zijn onder de verbodsbepalingen van art. 1 dier wet, doch tevens aan de plaatselijke besturen de verplichting is opgelegd om zorg te dragen, dat daarvan geen misbruik worde gemaakt;

O. dat door den requirant wordt beweerd, dat bij dit artikel de vrijheid der ingezetenen om loterijen als de daar bedoelde aan te leggen en te houden, uitdrukkelijk zou zijn gehandhaafd, met het gevolg dat op deze door de wet toegekende vrijheid bij plaatselijke verordening geen inbreuk zou kunnen worden gemaakt, doch dat, wel verre dat van zoodanig onbepaalde vrijheid in genoemd art. 5 sprake zou zijn, de daar aangeduide loterijen integendeel uitdrukkelijk bij die wetsbepaling zijn gebracht onder de regelingmacht der plaatselijke besturen;

O. dat deze regelingmacht door de plaatselijke besturen moet worden uitgeoefend overeenkomstig de bepalingen der gemeentewet, die medebrengen, dat waar algemeene, door strafbepaling te handhaven voorschriften worden vereischt, deze door den raad der gemeente bij verordening worden vastgesteld;

O. dat de gemeenteraad, ingevolge art. 144, 2de lid, der Grondwet en de artt. 126, 134 en 135 der gemeentewet tot de regeling van het onderwerp bevoegd, bij die regeling zelve, zonder in strijd te zijn met art. 5 der wet van 1814, als beginsel heeft kunnen stellen, dat de in dat artikel bedoelde loterijen in de gemeente Goes niet mogen worden aangelegd of gehouden zonder schriftelijke vergunning van burgemeester en wethouders;

O. dat dit beginsel is uitgedrukt in het hierboven tekstueel aangehaald art. 1 der verordening, welk artikel bij het bestreden vonnis terecht in dien zin is opgevat, dat het inhoudt een algemeen verbod, waarvan in bijzondere gevallen door burgemeester en wethouders vrijstelling kan worden verleend;

O. dat het verlenen van zoodanige vrijstelling behoort tot de uitvoering van de verordening, en de opdracht aan burgemeester en wethouders

om op daartoe strekkende verzoeken te beschikken, derhalve in overeenstemming is met art. 179 letter a der gemeentewet;

O. dat vermits het verbod van art. 1 der verordening niet onvoorwaardelijk is gegeven, maar alleen voor het geval dat geen vrijstelling is verkregen, van eene wijziging van het recht door het verlenen van de vrijstelling geen sprake kan zijn;

O. dat het middel van cassatie mitsdien is ongegrond;

Verwerpt het beroep.

17 Maart 1897. BESLUIT, houdende machtiging tot uitgifte van schatkistbiljetten en schatkistpromessen volgens de wetten van 4 April 1870 (*Staatsblad* n°. 62) en van 5 December 1881 (*Staatsblad* n°. 185). S. 72.

18 Maart 1897. BESLUIT, tot wijziging van artikel 8 van het Consulair Reglement van 27 Juni 1874 (*Staatsblad* n°. 74). S. 73.
IN NAAM VAN H. M. WILHELMINA, ENZ.
WIJ EMMA, ENZ.

Op de voordracht van den Minister van Buitenlandsche Zaken van den 15den Januari 1897, afdeling Comptabiliteit, n°. 619;

Den Raad van State gehoord (advies van 16 Februari 1897, n°. 24);

Gezien het nader rapport van den Minister van Buitenlandsche Zaken van den 16den Maart 1897, afdeling Comptabiliteit, n°. 2173;

Hebben goedgevonden en verstaan de derde zinsnede van artikel 8 van het Consulair Reglement van den 27sten Juni 1874 (*Staatsblad* n°. 74) te wijzigen als volgt:

„Wanneer het verlof, aan een bezoldigd consulaire ambtenaar in Europa gevestigd, verleend, twee maanden te bovengaat, heeft dit eene korting van één derde van diens jaarwedde voor den duur zijner afwezigheid tengevolge.

„Voor bezoldigde consulaire ambtenaren buiten Europa gevestigd, zal voor ieder geval afzonderlijk door Ons, naar omstandigheden, in verband met den duur van het verlof en den afstand der standplaats, worden bepaald, of, en zoo ja, tot welk bedrag korting zal worden toegepast.”

In verband hiermede in den aanhef der vierde zinsnede van gemeld artikel 8 de woorden „Die som” te vervangen door de woorden „Het bedrag der korting”.

De Minister van Buitenlandsche Zaken is belast

met de uitvoering van dit besluit, hetwelk zal worden geplaatst in het *Staatsblad* en in de *Staatscourant*.

's Gravenhage, den 18den Maart 1897.

(get.) E M M A.

De Minister van Buitenlandsche Zaken,

(get.) J. RÖELL.

(Uitgeg. 26 Maart 1897.)

22 Maart 1897. ARREST van den Hoogen Raad der Ned., houdende beslissing dat vrijstelling, ontheffing of dispensatie van eene gebods- of verbodsbepaling eener plaatselijke verordening is, waar zij krachtens een voorschrift dier verordening wordt verleend, eene daad van uitvoering, die, waar het betreft de politie over herbergen, tapperijen enz., ingevolge art. 188 der gemeentewet behoort tot de bevoegdheid van den burgemeester.

De Hooge Raad enz.;

Gelet op het middel van cassatie, door den requirant voorgesteld bij memorie:

Schending, door niet-toepassing van de artt. 134, 135 en 179a der gemeentewet in verband met art. 216, 2° lid, Strafvordering, omdat het toegepaste art. 98 j°. 94 der Roosendaalsche verordening aan den burgemeester eene bevoegdheid toekent, die, volgens de wet, alleen aan den Raad toekomt en derhalve verbindende kracht mist;

Overwegende dat de requirant is gedagvaard ter zake dat hij op 8 September 1896, des namiddags omstreeks 4½ uur, te Roosendaal in zijn bierhuis muziek heeft gemaakt door een draai-orgel te bespelen, zulks zonder schriftelijke vergunning van den burgemeester;

O. dat dit feit bij het bestreden vonnis is be-
wezen verklaard en gequalificeerd als in den hoofde
dezes is vermeld, alzoo als overtreding van art. 98
in verband met art. 94, beide der algemeene
politieverordening te Roosendaal van 17 Mei 1887,
luidende art. 98: „In de in art. 94 bedoelde
plaatsen mag niet worden gedaan, noch muziek
gemaakt en mogen geene vertooningen, voor-
stellingen of dergelijke vermakelijkheden worden
gehouden anders dan met schriftelijke vergunning
van den burgemeester, vermeldende o. a. den tijd
waarop een en ander moet geëindigd zijn; onder
muziek wordt verstaan het bespelen van alle moge-
lijke muziek voortbrengende instrumenten”; en
noemende art. 94 o. a. de bierhuizen;

O. dat de verbindende kracht van gezegd art. 98
bij des requirants memorie wordt betwist op grond

dat de burgemeester, krachtens art. 188 der ge-
meentewet, wel de politie over herbergen, tapper-
rijen enz. heeft, doch *overeenkomstig de bestaande
verordeningen*; dat dus, waar, als hier, de ver-
ordening aan den burgemeester eene onbepaalde
macht geeft om in alle opzichten van deze ver-
ordening af te wijken, feitelijk de geheele regeling
aan den burgemeester is opgedragen, en eene
ongeoorloofde delegatie van macht plaats heeft;

O. diensangaande, dat op de macht, den ge-
meenteraad in de artt. 134 en 135 der gemeentew-
wet toegekend, om in het belang der openbare
orde, zedelijkheid en gezondheid verordeningen —
waaronder hier zijn te verstaan algemeen werkende,
door afkondiging ter algemeene kennis te brengen
voorschriften — vast te stellen, niet door onge-
oorloofde delegatie inbreuk wordt gemaakt, indien
van zekere in die verordeningen genoemde verbods-
of gebodsbepalingen door het daarbij aangewezen
gezag in bijzondere gevallen eene al of niet aan
bepaalde voorwaarden gebonden vrijstelling, ont-
heffing of dispensatie wordt verleend;

dat immers die vrijstelling, waar zij krachtens
een voorschrift der verordening wordt verleend,
is eene daad van uitvoering, die ingevolge art. 180
der gemeentewet, waar het betreft de politie over
herbergen, tapperijen en soortgelijke, behoort tot
de bevoegdheid van den burgemeester;

dat door de gegeven beslissing alzoo niet in
strijd is gehandeld met de artt. 134 en 135 der
gemeentewet, terwijl art. 179a dier wet hier alle
toepasselijkheid miste;

datmitsdien het voorgestelde middel is ongegrond;
Verwerpt het beroep in cassatie.

24 Maart 1897. BESLUIT, tot nadere wijziging
van het Koninklijk besluit van 11 Novem-
ber 1856 (*Staatsblad* n°. 114), houdende be-
palingen omtrent den dienst der rijksveld-
wachters, zooals dit is gewijzigd laatstelijk
bij Koninklijk besluit van 15 Mei 1893
(*Staatsblad* n°. 84). S. 74.

IN NAAM VAN H. M. WILHELMINA, ENZ.
WIL EMMA, ENZ.

Op de voordracht van den Minister van Justitie,
van den 13den Februari 1897, 2de afd. C, n°. 140;
Gezien de besluiten van 11 November 1856
(*Staatsblad* n°. 114), van 23 Juni 1876 (*Staats-
blad* n°. 116) en van 15 Mei 1893 (*Staatsblad*
n°. 84);

Den Raad van State gehoord (advies van den
9den Maart 1897, n°. 16);

Gelet op het nader rapport van den voormelden Minister, van den 19den Maart 1897, 2de afdeling C, n°. 143;

Hebben goedgevonden en verstaan:

Art. 1. Het Koninklijk besluit van 11 November 1856 (*Staatsblad* n°. 114) wordt nader gewijzigd als volgt:

I. In art. 2, eerste lid, wordt na „inspecteurs” ingevoegd „rijksveldwachters-rechercheurs”.

II. Aan het slot van art. 2 wordt een nieuw lid toegevoegd, luidende:

„Van de verdere artikelen van dit besluit zijn op de rijksveldwachters-rechercheurs alleen toepasselijk de artikelen 3f, 5, tweede lid, 6, 7, 9, 10, 11 en 13.”

III. In art. 4 wordt in plaats van „officier van justitie” gelezen „inspecteur”.

IV. Aan art. 5 wordt een tweede lid toegevoegd, luidende:

„De rijksveldwachters-rechercheurs staan onder de onmiddellijke bevelen van den procureur-generaal, fungerend directeur van politie, binnen wiens rechtsgebied zij geplaatst zijn.”

V. In art. 7 worden achter „wapening” ingevoegd de woorden „en nitrusting”.

2. Dit besluit treedt in werking op den tweeden dag na de dagteekening van het *Staatsblad* en van de *Staatscourant*, waarin het geplaatst is.

De Minister van Justitie is belast met de uitvoering van dit besluit, dat in het *Staatsblad* en gelijktijdig in de *Staatscourant* zal worden geplaatst en waarvan afschriften zullen worden gezonden aan den Raad van State, aan de Ministers van Binnenlandsche Zaken, van Marine, van Financiën en van Oorlog, alsmede aan de Algemeene Rekenkamer.

's Gravenhage, den 24sten Maart 1897.

(get.)

EMMA.

De Minister van Justitie,

(get.)

VAN DER KAAJ.

(*Uitgeg. 27 Maart 1897.*)

24 Maart 1897. BESLUIT, houdende wijziging van het Koninklijk besluit van den 21sten Februari 1893 (*Staatsblad* n°. 49), tot nadere regeling der jaarwedden van de beambten der Rijksveldwacht. S. 75.

IN NAAM VAN H. M. WILHELMINA, ENZ.
WIJ EMMA, ENZ.

Op de voordracht van den Minister van Justitie, van den 19den Maart 1897, 2° afdeling C, n°. 144;

Gezien het Koninklijk besluit van den 21sten Februari 1893 (*Staatsblad* n°. 49);

Hebben goedgevonden en verstaan:

Art. 1. Tusschen de eerste en tweede zinsnede van gemeld Koninklijk besluit in te voegen eene nieuwe zinsnede, luidende:

„voor de Rijksveldwachters-rechercheurs op ten minste *negenhonderd gulden* en ten hoogste *twaaalfhonderd gulden* (f 900 à f 1200).”

2. Dit besluit treedt in werking met 1 April 1897.

De Minister van Justitie is belast met de uitvoering van dit besluit, hetwelk in het *Staatsblad* zal worden geplaatst, en waarvan afschrift zal worden gezonden aan den Minister van Financiën en aan de Algemeene Rekenkamer.

's Gravenhage, den 24sten Maart 1897.

(get.)

EMMA.

De Minister van Justitie,

(get.)

VAN DER KAAJ.

(*Uitgeg. 27 Maart 1897.*)

26 Maart 1897. BESLUIT, houdende vergunning aan het bestuur der gemeente *Rotterdam* tot oprichting van een doorgangshuis voor krankzinnigen aldaar, alsmede bepaling van het maximum der verpleegden en het minimum der geneeskundigen. S. 76.

IN NAAM VAN H. M. WILHELMINA, ENZ.

WIJ EMMA, ENZ.

Op de voordracht van den Minister van Binnenlandsche Zaken van 24 Maart 1897, n°. 1034, afdeling Medische Politie;

Gelet op de artikelen 7 en 8 der wet van 7 April 1884 (*Staatsblad* n°. 96), gewijzigd bij de wetten van 15 April 1886 (*Staatsblad* n°. 64) en 7 December 1896 (*Staatsblad* n°. 191);

Hebben goedgevonden en verstaan, te bepalen:

Art. 1. Aan het bestuur der gemeente *Rotterdam* wordt vergunning verleend op het terrein van het gemeentelijk ziekenhuis aldaar een doorgangshuis voor krankzinnigen op te richten overeenkomstig het, bij besluit van den gemeenteraad van 18 Februari 1897 goedgekeerde, plan.

2. In het doorgangshuis mogen niet meer dan 24 krankzinnigen, 12 manne en 12 vrouwen, verpleegd worden.

3. In elk, voor meer dan één verpleegde bestemd, slaapvertrek wordt op eene duidelijk zichtbare plaats het aantal personen aangewezen, waarvoor het bestemd is.

4. Zonder goedkenning van den Minister van Binnenlandsche Zaken mag noch in de lokalen noch in hunne bestemming eene verandering gemaakt worden, die invloed heeft op de plaatsruimte

of den aanvoer van versche lucht in de, voor de verpleegden bestemde, dag- of nachtverblijven.

5. De geneeskundige behandeling der verpleegden wordt opgedragen aan ten minste één geneeskundige, die in of nabij het doorgangshuis gevestigd moet zijn.

De Minister van Binnenlandsche Zaken is beslist met de nitvoering van dit besluit, dat in het *Staatsblad* zal worden geplaatst.

's Gravenhage, den 26sten Maart 1897.

(get.) E M M A.

De Min. van Binnenl. Zaken, (get.) VAN HOUTEN.
(Uitgeg. 2 April 1897.)

26 Maart 1897. BESLUIT, tot aanwijzing van perceelen in de gemeente *Velp*, ter onteigening ten behoeve van den aanleg van een dijk tot keering van Peelwater. S. 77.

27 Maart 1897. BESLUIT, tot vaststelling van eenen algemeenen maatregel van bestuur als bedoeld bij art. 7, tweede lid der Arbeidswet. S. 78.

IN NAAM VAN H. M. WILHELMINA, ENZ.
WIJ EMMA, ENZ.

Op de voordracht van den Minister van Waterstaat, Handel en Nijverheid van 6 Februari 1897, L^a. N., afdeling Arbeid en Fabriekswezen;

Gezien art. 7, 2de lid der Arbeidswet (wet van 5 Mei 1889, *Staatsblad* n°. 48, gewijzigd door de wet van 20 Juli 1895, *Staatsblad* n°. 138, de Veiligheidswet — wet van 20 Juli 1895, *Staatsblad* n°. 137 — en de wet van 31 December 1896, *Staatsblad* n°. 259);

Den Raad van State gehoord (advies van den 16 Maart 1897, n°. 17);

Gezien het nader rapport van genoemden Minister van 25 Maart 1897, L^a. F., afdeling Arbeid en Fabriekswezen;

Hebben goedgevonden en verstaan:

vast te stellen de navolgende bepalingen:

Art. 1. Als arbeid eener vrouw boven den leeftijd van zestien jaren op welken het verbod van het eerste lid van art. 7 der Arbeidswet niet van toepassing is, wordt aangewezen in eene boterfabriek:

- 1°. het karnen;
- 2°. het wasschen der boter;
- 3°. het zouten der boter;
- 4°. het kneden der boter.

De voorwaarden, die bij den in dit artikel

genoemden arbeid moeten worden in acht genomen, zijn:

a. dat de arbeid behoort tot de dagelijksche bezigheden der vrouw behoudens dat deze wegens ziekte kan vervangen worden door eene andere vrouw;

b. dat in het tijdvak van 1 Maart tot 1 November die arbeid niet anders wordt verricht dan tusschen 5 en 8 uur des voormiddags en tusschen 4 en 6½ uur des namiddags en in het tijdvak van 1 November tot 1 Maart niet anders dan tusschen 5 en 8 uur des voormiddags;

c. dat door de vrouw dien dag geen arbeid wordt verricht als in het volgende artikel genoemd.

2. Als arbeid eener vrouw boven den leeftijd van zestien jaren op welken het verbod van het eerste lid van art. 7 der Arbeidswet niet van toepassing is, wordt aangewezen in eene kaasfabriek:

- 1°. het doorhalen der melk in den kaasbak;
- 2°. het in den kop zetten en daarin keeren der kaas;
- 3°. het doeken en randen der kaas;
- 4°. het nitspoelen der doeken;
- 5°. het reinigen der voorwerpen, welke dien dag bij den in dit artikel genoemden arbeid zijn gebruikt.

De voorwaarden, die bij den in dit artikel genoemden arbeid moeten worden in acht genomen, zijn:

a. dat de arbeid behoort tot de dagelijksche bezigheden der vrouw behoudens dat deze wegens ziekte kan vervangen worden door eene andere vrouw;

b. dat die arbeid niet anders dan tusschen 8 en 11½ uur des voormiddags en tusschen 1 en 2½ uur des namiddags wordt verricht;

c. dat door de vrouw dien dag geen arbeid wordt verricht als in het voorgaande artikel genoemd.

3. Dit besluit treedt in werking op den tweeden dag na de dagteekening van het *Staatsblad* en van de *Staatscourant*, waarin het geplaatst is.

De Minister van Waterstaat, Handel en Nijverheid is belast met de uitvoering van dit besluit, dat gelijktijdig in het *Staatsblad* en in de *Staatscourant* zal worden geplaatst.

's Gravenhage, den 27sten Maart 1897.

(get.) E M M A.

De Minister van Waterstaat, Handel en Nijverheid,
(get.) VAN DER SLEIDEN.

(Uitgeg. 1 April 1897.)

5 April 1897. BESLUIT, tot wijziging van het bij Koninklijk besluit van 5 Mei 1892 (*Staatsblad* n°. 113) vastgestelde Bijzonder reglement van politie voor het *Noordzeekanaal*. S. 79.

IN NAAM VAN H. M. WILHELMINA, ENZ.
WIJ EMMA, ENZ.

Op de voordracht van den Minister van Waterstaat, Handel en Nijverheid van 31 December 1896, n°. 172, afdeling Waterstaat;

Den Raad van State gehoord (advies van 26 Januari 1897, n°. 23);

Gelet op de nadere voordracht van den Minister van Waterstaat, Handel en Nijverheid van 1 April 1897, n°. 115, afdeling Waterstaat;

Hebben goedgevonden en verstaan:

Het bij Ons besluit van 23 Mei 1892 (*Staatsblad* n°. 113) vastgestelde Bijzonder reglement van politie voor het *Noordzeekanaal* wordt gewijzigd als volgt:

Artikel 1 wordt gelezen als volgt:

„Dit reglement is van toepassing op:

„a. de buitenhaven in de Noordzee;”

„b. het bnitenkanaal of het kanaalpand tusschen de buitenhaven en de Noordzeesluizen, met het toeleidingskanaal naar de groote schutsluis;”

„c. de Noordzeesluizen, zijnde de groote schutsluis, de middenschutsluis, de kleine schutsluis en de uitwateringsluis;”

„d. het hoofdkanaal, strekkende van de Noordzeesluizen tot 20600 M. beoosten daarvan (600 M. beoosten kilometerpaal 20) met het toeleidingskanaal naar de groote schutsluis;”

„e. de zijkanalen:

„naar *Beverwijk* (zijkanaal A),

„naar *Spaarndam* (zijkanalen B en C),

„naar *Nauerna* (zijkanaal D),

„naar *Westzaan* (zijkanaal E),

„naar *Halfweg* (zijkanaal F),

„naar *Zaandam* (zijkanaal G), over eene lengte van 1000 M. gemeten uit de as van het hoofdkanaal,

„naar de *Molensluis* (*Barndegat*), (zijkanaal H),

„naar *Oostzaan* (zijkanaal I),

„naar *Nieuwendam* (zijkanaal K);”

„f. een strook water in het *Afgesloten IJ*, breed 100 M., grenzende aan de gronden, gelegen tusschen den mond van het zijkanaal naar *Nieuwendam* (zijkanaal K) en de *Oranjesluizen*, met de vaargeul binnen die sluis;”

„g. een strook water in het *Afgesloten IJ*, breed 100 M., bewesten den afsluitdijk naar

Schellingwoude, van den mond van het *Merwedekanaal* tot de *Oranjesluizen*;”

„h. de *Oranjesluizen*;”

„i. de vaargeul in het *Open IJ* buiten de *Oranjesluizen*, lang 4300 M., met den daarlangs gelegen strekdam;”

„Het gebied waarop dit reglement van toepassing is wordt op de aangehechte kaart door eene blauwe kleur aangegeven.” (1)

Het 1ste en het 2de lid van artikel 3 worden gelezen als volgt:

„De minste diepte in de buitenhaven, het buitenkanaal en het bnitentoeleidingskanaal naar de groote schutsluis te *IJmuiden* wordt, in verband met het getij, aan den mond van het buitenkanaal door seinen aangegeven.”

„Op het kanaal worden alleen toegelaten vaartuigen die, onverschillig waar gemeten, geen grooter diepgang hebben dan:

„voor het hoofdkanaal en het zijkanaal naar *Zaandam*:

„8.20 M. bij een waterstand van 0.30 M.
+ N. A. P. en hooger,

„8.10 M. bij een waterstand van 0.40 M.
+ N. A. P.

„8.00 M. bij een waterstand van 0.50 M.
+ N. A. P.

„8.50 M. voor het vaarwater beoosten *Amsterdam* tot en met de *Oranjesluizen*,

„8.00 M. voor de zijkanalen naar *Spaarndam*, *Nauerna* en naar *Halfweg* tot 1100 M. benoorden de sluis aldaar,

„2.80 M. voor het zijkanaal naar *Nieuwendam*,

„2.20 M. voor het zijkanaal naar *Westzaan*, de ligplaats voor zeeschepen uitgezonderd, waarin naar gelang der aanwezige diepte zeeschepen worden toegelaten van 5.50 M. diepgang aan het begin tot 3 M. diepgang aan het einde.

„1.80 M. voor het zijkanaal naar *Oostzaan*,

„1.50 M. voor het zijkanaal naar *Beverwijk*,

„1.30 M. voor het zijkanaal naar de *Molensluis* en het zuidelijkste gedeelte van dat naar *Halfweg*.”

Het 7e lid van artikel 3 wordt gelezen als volgt:

„De maximum-lengte bedraagt:

„175 M. voor de vaart door de Noordzeesluizen, 90 M. voor de vaart door de *Oranjesluizen*.”

Artikel 6 wordt gelezen als volgt:

„Art. 7 van het algemeen reglement is niet van

(1) Deze kaart is, naar het de redactie voorkomt, niet van genoegzaam algemeen belang en is daarom hierna niet als bijlage van dit besluit opgenomen.

toepassing op naast elkander vastgemaakte gesleept wordende vaartuigen, die te zamen geen meerdere breedte innemen dan 7.50 M., voor en achter behoorlijk aan elkander zijn vastgemaakt en ter beoordeeling van den havenmeester genoegzaam zijn bemand om, in verband met de weersgesteldheid, belemmering der scheepvaart en schadevaring te voorkomen."

Het 2e lid van art. 12 wordt gelezen als volgt:

"Na het hijschen der spuisen aan de Noordzeesluis is het verboden zonder vergunning van den sluismeester de sluisen waarmede gespnid wordt dichter te naderen dan tot een op vijf honderd meter (500 M.) afstand geplaatst bord."

Artikel 13 wordt gelezen als volgt:

"Zoodra het buitenwater de hoogte van 1.50 M. + N. A. P. heeft bereikt, wordt aan de groote schutsluis te *IJmuiden* niet meer geschut; aan de midden- en kleine schutsluis aldaar wordt niet meer geschut zoodra het buitenwater de hoogte van 1.25 M. + N. A. P. heeft bereikt."

"Door de groote schutsluis en de kleine schutsluis te *IJmuiden* wordt niet meer geschut wanneer door de ebedeuren meer dan 1.25 M. water moet worden gekeerd: door de middenschutsluis aldaar wordt niet meer geschut wanneer door de ebedeuren meer dan 1 M. water moet worden gekeerd."

Artikel 17 vervalt.

In verband hiermede verkrijgen de volgende artikelen achtereenvolgens de nummers 17 tot en met 32.

In artikel 17 (nieuw) 3e zinsnede wordt achter „vervoerende" het woord „en" vervangen door „of."

Aan artikel 22 (nieuw) wordt toegevoegd:

"Hiervan zijn uitgezonderd visschersvaartuigen."

Artikel 28 (nieuw) wordt gelezen als volgt:

"Meer dan twee zeeschepen mogen niet gelijktijdig door hetzelfde stoomvaartuig worden gesleept. Hiervan zijn uitgezonderd visschersvaartuigen."

"De gezamenlijke inhoud van de gesleepte vaartuigen mag niet meer bedragen dan 1550 M³. Is een zeeschip grooter dan 1100 M³, dan mag het niet gelijktijdig met een ander zeeschip door hetzelfde stoomvaartuig worden gesleept."

"Bij het sleepen van vaartuigen of lichters, niet bestemd om de zee te bevaren, alsmede van visschersvaartuigen, mag hun gezamenlijk aantal niet meer dan 10 bedragen."

"De hoofdingenieur is bevoegd het aantal tegelijk te sleepen vaartuigen als voornoemd te beperken."

De Minister van Waterstaat, Handel en Nijverheid is belast met de uitvoering van dit besluit.

dat in het *Staatsblad* geplaatst en aan den Raad van State in afschrift medegedeeld zal worden. 's Gravenhage, den 5den April 1897.

(get.)

EMMA.

De Min. van Waterstaat, Handel en Nijverheid,

(get.)

VAN DER SLEJDEN.

(Uitgeg. 23 April 1897.)

5 April 1897. BESLUIT van den Minister van Waterstaat, Handel en Nijverheid, houdende vaststelling van het bij art. 2 der wet van 21 Juni 1881 (*Staatsblad* n°. 76) bedoeld letterteeken voor visschersvaartuigen.

De Minister van Waterstaat, Handel en Nijverheid;

Gelet op de artt. 2, 3, 4 en 5 der wet van 21 Juni 1881 (*Staatsblad* n°. 76), houdende bepalingen omtrent de zeevisscherijen, luidende:

"(Art. 2.) Alle schepen, schuiten of booten, in Nederland tehuis behoorende en die tijdelijk of voortdurend de zeevisscherij, van welken aard ook, hetzij buiten of in de zeegaten, hetzij in de Zuiderzee, uitoefenen, moeten het letterteeken voeren van de gemeente, waar zij tehuis behooren, en het nummer waaronder het vaartuig in het bij art. 4 bedoelde register is ingeschreven.

"(Art. 3.) Het letterteeken in het vorig artikel bedoeld, wordt voor elke betrokken gemeente in het bijzonder, op voordragt van het in art. 11 vermelde collegie, door Onzen Minister van Waterstaat, Handel en Nijverheid bepaald en in de *Staatscourant* bekend gemaakt.

"(Art. 4.) De burgemeesters der gemeenten waar de vaartuigen tehuis behooren, zorgen voor het aanleggen en geregeld bijhouden van een register, waarin die vaartuigen onder een doorloopend nummer worden ingeschreven, met vermelding van den naam van het vaartuig en van den eigenaar.

"(Art. 5.) Het letterteeken van de gemeente en het nummer, in het vorig artikel bedoeld, worden gesteld ter wederzijde van den boeg en ter wederzijde van het grootste zeil, dat het vaartuig voert, in kleur en afmetingen, als, op voordragt van voornemd collegie, door Onzen Minister van Waterstaat, Handel en Nijverheid wordt bepaald en in de *Staatscourant* bekend gemaakt.

"De gezagvoerder is verplicht te zorgen, dat, zoolang het schip zich op zee bevindt, het letterteeken of het nummer niet worde bedekt of onkenbaar gemaakt."

Herzien de beschikking van 21 Februari 1896

n^o: 142, afdeeling Handel en Nijverheid (1ste onderafdeeling);

Gezien de berichten van het college voor de zeevisscherijen;

Heeft goedgevonden te bepalen:

1°. Het in art. 2 der wet bedoelde letterteeken is voor de verschillende gemeenten achterenvolgens bepaald als volgt:

Alkmaar	A.L.K.	Haamstede	H.S.
Ameland	A.L.	Harderwijk	H.K.
Amsterdam	A.M.	Hardinxveld	H.D.
Andijk	A.K.	Harlingen	H.A.
Arnhemuiden	A.R.M.	Hasselt	H.A.S.
Avenhorn	A.V.	Heenvliet	H.T.
Bergen-op-Zoom	B.Z.	Helder	H.D.
Berkhout	B.K.H.	Hellevoetsluis	H.V.
Biervliet	B.I.E.	Hemelumer Oldephaert en Noord- wolde	H.L.
Blankenham	B.L.	Herkingen	H.R.
Blokzijl	B.L.O.	Het Bildt	H.B.
Borssele	B.O.R.	Hindeloopen	H.I.
Boschkapelle	B.K.	Hoedekeuskerke	H.O.E.
Bovenkarspel	B.C.	Hoek	H.O.K.
Breakens	B.R.	Hontenisse	H.O.N.
Brielle	B.I.	Hoofdplaat	H.P.
Broek in Waterland	B.I.W.	Hoogeveen	H.O.
Brouwershaven	B.H.	Hoogvliet	H.V.L.
Bruinisse	B.R.U.	Hoogwoud	H.W.
Bunschoten	B.U.	Hoorn	H.N.
Cadzand	C.Z.	Huizen	H.Z.
Clinge	C.L.N.	Ipendam	I.L.
Colijnsplaat	C.P.	Kampen	K.P.
Deventer	D.V.	Katwijk	K.W.
Doornspijk	D.S.	Kerkwerve	K.E.
Dordrecht	D.D.	Klundert	K.L.
Dreischor	D.R.E.	Kolhorn (Barsingerhorn)	K.H.
Eenrum	E.E.	Koog aan de Zaan	K.O.
Egmond aan Zee	E.G.	Kondekerke	K.K.
Elburg	E.B.	Krabbedijke	K.B.
Ellewoutsdijk	E.W.D.	Kruiningen	K.N.
Enkhuizen	E.H.	Kuinre	K.U.
Finsterwolde	F.L.	Landsmeer	L.M.
Franeker	F.R.	Leeuwarden	L.W.
Gnasterland	G.A.	Lemsterland	L.E.
Gasselte	G.S.	Leens	L.S.
Geerttruidenberg	G.G.	Loppersum	L.P.
Genemuiden	G.M.	Maasland	M.L.
Goedereede	G.O.	Maassluis	M.A.
Goes	G.O.E.	Marken	M.K.
Grafhorst	G.T.	Medemblik	M.E.
Grauw	G.R.A.	Meppel	M.P.
's Gravendeel	G.D.	Middelburg	M.G.
Groningen	G.R.O.	Middelharnis	M.D.
		Monnickendam	M.O.
		Muiden	M.U.
		Ter Neuzen	N.Z.
		Nieuwendam	N.I.
		Nieuw-Beijerland	N.B.
		Nieuwe Niedorp	N.D.
		Nieuw-Vossemeer	N.V.

Noordwijk	N.W.
Nijkerk	N.K.
Oostdongeradeel	O.L.
Oost en West Sonburg	O.W.S.
Oosterland	O.O.
Oosthuizen	O.H.
Oostzaan	O.Z.
Ouddorp	O.D.
Oud-Vossemeer	O.V.
Onwerkerk	O.K.
Pernis	P.R.
Philippine	P.I.
Poortvliet	P.V.
Putten	P.U.
Raamsdonk	R.D.
Rotterdam	R.O.
de Rijp	R.P.
Rilland	R.L.
Sas van Gent	S.V.G.
Schellinkhout	S.H.
Scheveningen ('s Gravenhage)	S.C.H.
Schiedam	S.D.M.
Schoterland	S.T.L.
Sint-Annaland	S.A.L.
Sint-Philipsland	P.S.
Smallingerland	S.M.A.
Smilde	S.M.I.
Sneek	S.N.E.
Spaarndam	S.P.
Stavenisse	S.V.
Stavoren	S.T.
Stellendam	S.L.
Stoppeldijk	S.T.O.
Terschelling	T.S.
Texel	T.X.
Tholen	T.H.
Tietjerksteradeel	T.D.
Urk	U.K.
Usquert	U.Q.
Utingeradeel	U.D.
Veen	V.
Veere	V.E.
Vlaardingen	V.L.
Vlieland	V.L.L.
Vlissingen	V.L.I.
Voleudam (Edam).	V.D.
Vollenhoven	V.N.
Warder	W.A.R.
Wemeldinge	W.M.D.
Wervershoof	W.F.
Westdongeradeel	W.L.
Wieringen	W.R.

Wieringerwaard	W.R.W.
Wildervank	W.V.
Willemstad	W.M.
Wilsum	W.U.
Woensdrecht	W.O.E.
Wolfaartsdijk	W.F.D.
Wonseradeel	W.O.N.
Workum	W.K.
Wijdenes	W.D.N.
Wijnbriteradeel	W.B.
Yerseke	Y.E.
IJmuiden (Velzen).	IJ.M.
IJsselmuiden	IJ.S.
Zaandam	Z.A.
Zandvoort	Z.V.
Zierikzee	Z.Z.
Zontelande	Z.O.
Zoutkamp (Ulrum)	Z.K.
Zuidwolde	Z.D.
Zwaluwe	Z.L.
Zwartewaal	Z.W.
Zwartsluis	Z.S.

2°. Het letterteeken en nommer van het schip worden gesteld ter wederzijde van den boeg, 8 à 10 centimeter onder het potdeksel, of, laat de kleine inhoud van het schip geen genoegzame ruimte onder het potdeksel over, zooveel hooger als zal blijken noodig te zijn.

De letterteekens en nummers, geschilderd in witte olieverf op een zwarten grond, hebben voor schepen van vijftien ton en meer eene hoogte van 45 en eene dikte van 6 centimeter, voor schepen van minder dan vijftien ton eene hoogte van 25 en eene dikte van 4 centimeter.

Dezelfde letterteekens en nummers moeten evenzeer in olieverf geschilderd worden aan weerszijden van het grootzeil van het vaartuig, onmiddellijk boven den hoogsten rifband, en op zoodanige wijze dat zij zeer zichtbaar zijn; zij worden op witte zeilen in *zwarte* verf geschilderd, op zwarte zeilen in *witte* verf en op zeilen eener tusschenliggende tint in *witte* of *zwarte* verf, naar gelaug de burgemeester der gemeente waar het vaartuig tehuis behoort, zulks het meest doeltreffend zal oordeelen.

De letters en nummers op de zeilen voorkomende zijn één-derde langer en één-derde dikker dan de letters en nummers van den boeg.

's Gravenhage, den 5den April 1897.

Voor den Minister,

De Secretaris-Generaal, (get.) DE BOSCH KEMPER.

8 April 1897. BESLUIT, tot wijziging van het Koninklijk besluit van 13 Maart 1844 (*Staatsblad* n°. 18), betrekkelijk de wet op het recht van zegel. S. 80.

IN NAAM VAN H. M. WILHELMINA, ENZ.
WIJ EMMA, ENZ.

Op de voordracht van den Minister van Financiën van den 6den April 1897, n°. 27, afd. Registratie;

Hebben goedgevonden en verstaan, te bepalen:

Art. 1. In het derde lid van art. 2 van het Koninklijk besluit van den 13 Maart 1844 (*Staatsblad* n°. 18), gelijk dit lid is gewijzigd bij de Koninklijke besluiten van den 21sten September 1877 (*Staatsblad* n°. 184) en van den 12den Maart 1883 (*Staatsblad* n°. 32) worden de woorden: „ten kantore van het buitengewoon zegel te *Amsterdam*” vervangen door: „aan de kantoren van het buitengewoon zegel te *Amsterdam* en te *Rotterdam*”.

2. Het Koninklijk besluit van den 7den Maart 1893 (*Staatsblad* n°. 51) wordt ingetrokken en in art. 6 van voormeld Koninklijk besluit van den 13den Maart 1844 (*Staatsblad* n°. 18) zooals dit artikel luidt volgens voormeld Koninklijk besluit van den 13den Maart 1883 (*Staatsblad* n°. 32) worden de volgende wijzigingen gebracht: in het tweede lid wordt het woord „twee” vervangen door drie”;

in het derde lid vervallen de komma punt achter het woord „akten” en de woorden: „en te *Rotterdam*: ten kantore der successie-rechten”.

3. In het tweede lid van art. 7 van voormeld Koninklijk besluit van den 13den Maart 1844 (*Staatsblad* n°. 18), zooals dit luidt volgens voormeld Koninklijk besluit van den 21sten September 1877 (*Staatsblad* n°. 184), worden de woorden: „ten kantore van het buitengewoon zegel te *Amsterdam*” vervangen door: „aan de kantoren van het buitengewoon zegel te *Amsterdam* en te *Rotterdam*”.

4. Dit besluit treedt in werking op den 1 Juni 1897.

De Minister voornoemd is belast met de uitvoering van dit besluit, hetwelk in het *Staatsblad* zal worden geplaatst.

's Gravenhage, den 8sten April 1897.

(get.) E M M A.

De Minister van Financiën,

(get.) SPRENGER VAN EYK.

(Uitgeg. 17 April 1897.)

9 April 1897. WET, houdende goedkeuring van het den 9den April 1895 door wederzijdsche gevolmachtigden te 's Gravenhage geteekend tractaat van vriendschap en handel tusschen *Nederland* en den *Oranje-Vrijstaat*. S. 81.

IN NAAM VAN H. M. WILHELMINA, ENZ.
WIJ EMMA, ENZ. doen te weten:

Alzoo Wij in overweging hebben genomen dat in het tractaat van vriendschap en handel tusschen *Nederland* en den *Oranje-Vrijstaat* den 9den April 1895 door wederzijdsche gevolmachtigden te 's Gravenhage geteekend, bepalingen voorkomen die wettelijke rechten betreffen;

Gelet op het tweede gedeelte van artikel 59 der Grondwet;

Zoo is het dat Wij, den Raad van State enz.

Eenig artikel.

Het nevens deze wet in afschrift gevoegd tractaat van vriendschap en handel tusschen *Nederland* en den *Oranje-Vrijstaat* den 9den April 1895 door wederzijdsche gevolmachtigden te 's Gravenhage geteekend, wordt goedgekeurd.

Lasten en bevelen, enz.

Gegeven te 's Gravenhage, den 9den April 1897.

(get.) E M M A.

De Minister van Buitenlandsche Zaken,

(get.) J. RÖELL.

De Min. van Financiën, (get.) SPRENGER VAN EYK.

De Min. van Waterstaat, Handel en Nijverheid,

(get.) VAN DER SLEIDEN.

De Minister van Koloniën, (get.) BERGSM A.

(Uitgeg. 20 Mei 1897.)

Hare Majesteit de Koningin der Nederlanden, en in Hoogst-Derzelver naam Hare Majesteit de Koningin-Weduwe, Regentes van het Koninkrijk, en Zijn HoogEdele de President van den *Oranje-vrijstaat*, gelijkelijk beziel met den wensch de banden van vriendschap, die tusschen de beide Landen reeds door taal- en stamverwantschap bestaan, nauwer toe te halen en de handelsbetrekkingen tusschen beide Staten te verbeteren en nit te breiden, hebben goedgevonden tot dat einde een tractaat te sluiten en hebben tot Hunne gevolmachtigden benoemd, te weten:

Hare Majesteit de Koningin-Weduwe, Regentes van het Koninkrijk, den Heer Jhr. Mr. JOAN RÖELL, Minister van Buitenlandsche Zaken van Hare Majesteit de Koningin der Nederlanden;

Zijn HoogEdele de President van den *Oranje-vrijstaat*, den Heer Mr. HENDRIK ANTONIE LODE-

WIJK HAMELBERG, Consul-Generaal van den Oranjevrijstaat in Nederland,

die, na elkander hunne in goeden en behoorlijken vorm bevonden volmachten te hebben medegedeeld, nopens de volgende artikelen zijn overeengekomen.

Art. 1. De wederzijdsche onderdanen der beide Hooge contracteerende Partijen zullen volkomen met de nationalen worden gelijkgesteld voor alles wat aangaat de uitoefening van den handel, de nijverheid en de beroepen, de betaling van belastingen, de uitoefening van den godsdienst, het recht om allerlei roerende en onroerende eigendommen te verkrijgen of daarover te beschikken bij koop, verkoop, schenking, ruil, laatste wilsbeschikking, en erfopvolging ab intestato.

Zij zullen volkomen gelijkgesteld worden met de onderdanen behorende tot de meest bevoorrechte vreemde natie, voor zooveel aangaat hunnen persoonlijken toestand onder alle andere opzichten.

Door de bovenstaande bepalingen wordt niet afgeweken van de wettelijke onderscheidingen tusschen personen van Westersche en Oostersche herkomst in de Nederlandsche bezittingen van den Oosterschen Archipel, onderscheidingen, welke eveneens toepasselijk zullen zijn op onderdanen van den Oranjevrijstaat in die bezittingen.

2. De voortbrengselen van den grond en de nijverheid van het Koninkrijk der Nederlanden en zijne koloniën, van waar ook komende, en alle koopwaren, zonder onderscheid van oorsprong, komende uit dat Koninkrijk of zijne koloniën, zullen in den Oranjevrijstaat worden toegelaten op denzelfden voet als, en zonder aan andere of hoogere rechten, hoe ook genaamd, onderworpen te zijn dan de gelijksoortige voortbrengselen van de meest begunstigde vreemde Natie.

Wederkeerig zullen de voortbrengselen van den grond en de nijverheid van den Oranjevrijstaat, vanwaar ook komende, en alle koopwaren zonder onderscheid van oorsprong, komende uit dat Gemeenebest, in de Nederlanden worden toegelaten op denzelfden voet als en zonder aan andere of hoogere rechten, hoe ook genaamd, onderworpen te zijn, dan de gelijksoortige voortbrengselen van de meest begunstigde vreemde Natie.

De beide Hooge contracteerende Partijen waarborgen elkander insgelijks de behandeling der meest begunstigde vreemde Natie voor alles wat den doorvoer en den uitvoer aangaat.

3. Elke tariefsvermindering, elke gunst, elke vrijdom, die eene der Hooge contracteerende Par-

tijen zal toestaan aan de onderdanen, aan den handel, aan de voortbrengselen van den grond of de nijverheid eener derde Mogendheid, zal onmiddellijk en onvoorwaardelijk worden nitgestrekt tot de andere der Hooge contracteerende Partijen.

Geene der Hooge contracteerende Partijen zal onder een dezer opzichten de andere onderwerpen aan een verbod of wettelijke heffing, wanneer die niet te gelijker tijd toegepast wordt op alle andere Naties.

4. De bepalingen van de artikelen 2 en 3 zijn niet toepasselijk op maatregelen ter bevordering van het grensverkeer met aangrenzende Staten, koloniën of landstreken. Evenmin zullen deze artikelen geacht worden aanspraak te geven op begunstiging door den Oranjevrijstaat aan Staten, koloniën of landstreken in Zuid-Afrika, bij wijze van tolverbond verleend of te verleenen, of afbreuk te doen aan het onbepaalde recht van dien Staat om met zulke Staten, koloniën of landstreken een tolverbond te sluiten en hun daaronder begunstiging toe te staan.

5. De onderdanen van eene der Hooge contracteerende Partijen zullen in het gebied der andere, ten aanzien van fabrieks- en handelsmerken dezelfde bescherming genieten als de eigen onderdanen en die der meest begunstigde vreemde Natie.

6. De wederzijdsche consulaire ambtenaren zullen alle voorrechten, vrijstellingen of vrijdommen genieten, welke door de consulaire ambtenaren van denzelfden rang van de meest begunstigde Natie worden genoten.

7. Alle twistvragen of alle geschillen omtrent de nitlegging of de uitvoering van de tegenwoordige overeenkomst en eveneens elke andere twistvraag, welke zich tusschen beide Landen mocht voordoen, en die noch hanne onafhankelijkheid, noch hunne autonomie raakt, zullen — indien zij niet in der minne beslecht kunnen worden — aan het oordeel van twee scheidslieden worden onderworpen, waarvan ieder der beide Regeeringen er één zal benoemen. Voor het geval van verschil van gevoelen tusschen de beide scheidslieden zullen deze reeds dadelijk gezamenlijk een derde aanwijzen die alsdan zal beslissen.

8. Dit tractaat zal van kracht blijven gedurende drie jaar, te rekenen van den dag der nitwisseling van de akten van bekrachtiging.

Bijaldien geen der beide Hooge contracteerende Partijen twaalf maanden voor het einde van gezegd tijdperk haar voornemen om hetzelfde te

doen ophouden mocht hebben bekend gemaakt, zal het tractaat van kracht blijven tot na het eindigen van één jaar te rekenen van den dag, waarop de eene of de andere der beide Hooge contracteerende Partijen het zal hebben opgezegd.

Dit tractaat zal bekrachtigd worden en de akten van bekrachtiging zullen te 's Gravenhage worden uitgewisseld, zoo spoedig mogelijk na de vervulling der door de wetgeving van beide Staten voorgeschreven formaliteiten.

Ten blijke waarvan de wederzijdsche gemachtigden de tegenwoordige overeenkomst geteekend en er hunne zegels op gesteld hebben.

Gedaan te 's Gravenhage, den 9den April 1895.

(L. S.) (get.) J. RÖELL.

„ „ H. A. L. HAMELBERG.

9 April 1897. WET, tot wijziging en verhooging van het vierde hoofdstuk der Staatsbegrooting voor het dienstjaar 1897. S. 82.

Bij deze wet wordt, na verhooging en instelling van een artikel, het totaal der 7de afdeling van dit hoofdstuk vastgesteld op f 565,071 en het eindcijfer op f 5,588,165.50.

9 April 1897. WET, tot wijziging der pensioenwetten van 28 Augustus 1851 (*Staatsblad* n°. 127 en 129), 12 Juli 1895 (*Staatsblad* n°. 104), 18 Juni 1892 (*Staatsblad* n°. 144) en 18 Juli 1890 (*Staatsblad* n°. 109) voor zoover betreft de bepalingen aangaande tijdelijke schorsing van het genot van pensioen bij veroordeeling tot gevangenisstraf, enz. S. 83.

Bijl. Hand. 2^e Kamer 1896/97, n°. 81, 1—6.

Hand. id. 1896/97, blad. 875.

Hand. 1^e Kamer 1896/97, blad. 311, 312, 315, 317.

IN NAAM VAN H. M. WILHELMINA, ENZ.

WIJ EMMA, ENZ. doen te weten:

Alzoo Wij in overweging genomen hebben, dat herziening wenschelijk is van de bepalingen betreffende tijdelijke schorsing van het genot van pensioen bij veroordeeling tot gevangenisstraf, voorkomende in de wetten tot regeling van de pensioenen en onderstanden voor de zeemacht, de landmacht, de marine-reserve, het personeel van den loodsdienst voor zeeschepen en de mindere geëmployeerden, op daggeld werkzaam bij de inrichtingen van 's Rijks zee- en landmacht;

Zoo is het, dat Wij, den Raad van State enz.

Art. 1. Art. 71 der wet van 28 Augustus 1851 (*Staatsblad* n°. 127), tot regeling van de militaire pensioenen bij de zeemacht, laatstelijk gewijzigd bij artikel 15 der wet van 15 April 1886 (*Staatsblad* n°. 64), — artikel 70 der wet van 28 Augustus 1851 (*Staatsblad* n°. 129) tot regeling van de militaire pensioenen bij de landmacht, laatstelijk gewijzigd als voren, — artikel 49 der wet van 12 Juli 1895 (*Staatsblad* n°. 104), tot regeling van de pensionneering van officieren, onderofficieren en minderen der Koninklijke Nederlandsche marine-reserve en van hunne weduwen en kinderen, — artikel 38 der wet van 18 Juni 1892 (*Staatsblad* n°. 144) tot regeling der pensioenen en onderstanden van het personeel van den loodsdienst voor zeeschepen en aan de weduwen en kinderen van dat personeel, — en artikel 36 der wet van 18 Juli 1890 (*Staatsblad* n°. 109), tot regeling der pensioenen van de mindere geëmployeerden enz., op daggeld werkzaam bij de inrichtingen van 's Rijks zee- en landmacht, worden gelezen als volgt:

„Een gepensioneerde of onderstand genietende, die is veroordeeld tot gevangenisstraf van drie maanden, tot hechtenis van drie maanden, tot plaatsing in eene Rijkswerkinrichting, of tot eenige zwaardere straf, mist gedurende den tijd dat hij zijne straf ondergaat of zich door de vlucht aan de tenuitvoerlegging van het vonnis onttrekt, het genot van pensioen of onderstand.

„Wij behouden Ons voor, daartoe termen vindende, gedurende dien tijd over het pensioen of den onderstand van den veroordeelde ten behoeve van zijne vrouw, zijne minderjarige afstammelingen in de rechte linie of zijne bloedverwanten in de opgaande linie te beschikken.

„Wij behouden Ons tevens voor, om, voor zoover van de bevoegdheid in het vorig lid bedoeld, geen gebruik is gemaakt, hem die uit de gevangenis of Rijkswerkinrichting is ontslagen, in het genot te stellen van eene uitkeering tot een bedrag dat de helft van het jaarlijksch bedrag van het pensioen of den onderstand niet te boven gaat.”

2. Deze wet treedt in werking op 1 Juni 1897.

Lasten en bevelen, enz.

Gegeven te 's Gravenhage, den 9den April 1897.

(get.) E M M A.

De Minister van Marine, (get.) VAN DER WIJCK.

De Minister van Oorlog, (get.) SCHNEIDER.

(Uitgeg. 17 April 1897.)

9 April 1897. WET, houdende regeling van de jaarlijksche uitkeering uit de opbrengst der *Nederlandsche* bedrijfsbelasting aan de *Nederlandsch-Indische* geldmiddelen. S. 84.

Bijl. Hand. 2° Kamer 1896/97, n° 145, 1—6. Hand. id. 1896/97, bladz. 930, 931.

Hand. 1° Kamer 1896/97, bladz. 311, 316, 317.

IN NAAM VAN H. M. WILHELMINA, ENZ. WIJ EMMA, ENZ. doen te weten:

Alzoo Wij in overweging genomen hebben, dat het wenschelijk is, dat van de belasting op bedrijfs- en andere inkomsten welke betaald is door in *Nederland* gevestigde naamlooze vennootschappen, commanditaire vennootschappen op aandelen, coöperatieve en andere vereenigingen, die haar bedrijf of beroep geheel of ten deele in *Nederlandsch-Indië* uitoefenen en aldaar niet in het patentrecht of eene belasting naar de inkomsten worden aangeslagen, een deel ten bate van de geldmiddelen van *Nederlandsch-Indië* wordt afgeestaan;

Zoo is het, dat Wij, den Raad van State enz.

Art. 1. Van de som, wegens uit eigen hoofde verschuldigde belasting op bedrijfs- en andere inkomsten, in een belastingjaar ontvangen van in *Nederland* gevestigde naamlooze vennootschappen, commanditaire vennootschappen op aandelen, coöperatieve en andere vereenigingen, die haar bedrijf geheel of ten deele in *Nederlandsch-Indië* uitoefenen, wordt een gedeelte uitgekeerd aan de geldmiddelen van *Nederlandsch-Indië*.

Geen uitkeering geschiedt van belasting, betaald door in *Nederland* gevestigde naamlooze vennootschappen, commanditaire vennootschappen op aandelen, coöperatieve en andere vereenigingen, die in *Nederlandsch-Indië* geen ander bedrijf uitoefenen dan het aangaan van overeenkomsten, door tusschenkomst van gemachtigden, tot brand-, zee-, levens- en andere verzekeringen.

2. Het in artikel 1 bedoelde gedeelte hedraagt:

a. $\frac{2}{3}$ (twee derden) van de in het afgeloopen belastingjaar ontvangen som, die uit eigen hoofde verschuldigd was door de in artikel 1 bedoelde vennootschappen en vereenigingen welke bedrijf of, is er sprake van meer bedrijven, hoofdbedrijf bestaat in de uitoefening van landbouw, mijnbouw of fabrieksnijverheid in *Nederlandsch-Indië*, en den verkoop in of buiten *Nederlandsch-Indië* van de verkregen voortbrengselen, het exploiteeren of bezitten en verhuren van spoorwegen, tramwegen en andere vervoermiddelen te lande in *Nederlandsch-Indië*, het vervoeren van personen en goederen

tusschen gedeelten van den Indischen Archipel of tusschen dien Archipel en landen buiten *Europa*, zoodat alle andere vennootschappen en vereenigingen, welke geacht kunnen worden haar bedrijf, of, is er sprake van meer bedrijven, haar hoofdbedrijf uitsluitend in *Nederlandsch-Indië* uit te oefenen;

b. $\frac{1}{3}$ (de helft) van de in het afgeloopen belastingjaar ontvangen som, die uit eigen hoofde verschuldigd was door de in artikel 1 bedoelde vennootschappen en vereenigingen, welke kantoren of andere vaste inrichtingen ten behoeve van haar bedrijf in *Nederlandsch-Indië* bezigen, doch niet te rangschikken zijn onder sub a hiervoren bedoelde.

3. Het bedrag der in de artikelen 1 en 2 bedoelde nitkeering wordt verminderd met het totaal waarvoor, wegens in *Nederlandsch-Indië* betaald patentrecht, ingevolge de artikelen 37 of 39 der wet van 2 October 1893 (*Staatsblad* n°. 149) in het afgeloopen belastingjaar in *Nederland* ontheffing van belasting is verleend aan hier te lande gevestigde naamlooze vennootschappen, commanditaire vennootschappen op aandelen, coöperatieve en andere vereenigingen.

Beoeld bedrag wordt mede verminderd, ten opzichte van de vennootschappen en vereenigingen waarvan sprake is sub a van artikel 2 met $\frac{2}{3}$ (twee derden), en ten opzichte van die waarvan sprake is sub b van dat artikel met $\frac{1}{3}$ (de helft) van de uit eigen hoofde verschuldigde belasting op bedrijfs- en andere inkomsten, die in het afgeloopen belastingjaar aan de in artikel 1 bedoelde vennootschappen of vereenigingen is teruggegeven.

4. Het uit te keeren bedrag wordt telken jare, zoo spoedig mogelijk na 30 April, op voordracht van de Ministers van Financiën en van Koloniën, bij Koninklijk besluit vastgesteld.

5. Van het bedrag aan belasting op bedrijfs- en andere inkomsten, dat volgens de voorgaande artikelen voor het belastingjaar 1896/97 berekend is, wordt slechts $\frac{1}{3}$ (een derde) uitgekeerd.

6. Deze wet treedt in werking op den dag harer afkondiging.

Lasten en bevelen, enz.

Gegeven te 's Gravenhage, den 9den April 1897.

(get.) E M M A.

De Minister van Financiën,

(get.) SPRENGER VAN EYK.

De Minister van Koloniën, (get.) BERGSM A.

(Uitgeg. 28 April 1897.)

9 April 1897. WET, tot wijziging en aanvulling van sommige artikelen van de wet van den 9den Mei 1890 (*Staatsblad* n°. 78) tot regeling van de pensioenen der burgerlijke ambtenaren. S. 85.

Bijl. Hand. 2^e Kamer 1895/96, n°. 170, 1—4; 1896/97, n°. 41, 1—7.

Hand. id. 1896/97, *bladz.* 869—875.

Hand. 1^e Kamer 1896/97, *bladz.* 311, 312, 317.

IN NAAM VAN H. M. WILHELMINA, ENZ.
WIJ EMMA, ENZ. doen te weten:

Alzoo Wij in overweging genomen hebben, dat het wenschelijk is, de artikelen 3, 7, 9, 11, 13, 17, 18, 20, 22, 25, 26, 27, 28, 29, 37, 38 en 41 van de wet van den 9den Mei 1890 (*Staatsblad* n°. 78) tot regeling van de pensioenen der burgerlijke ambtenaren te herzien;

Zoo is het, dat Wij, den Raad van State enz.

Art. 1. De wet van den 9den Mei 1890 (*Staatsblad* n°. 78) wordt gewijzigd en aangevuld, zooals in de hierna volgende paragrafen is aangegeven:

§ a. Het laatste lid van artikel 3 wordt gelezen als volgt:

„Gewezen burgerlijke ambtenaren, die minstens tien jaren hebben gediend in betrekkingen als bedoeld bij artikel 9 dezer wet, hebben, indien de laatste dier betrekkingen eene burgerlijke was, mede recht op pensioen, zoodra zij den ouderdom van vijf en zestig jaren vervuld hebben, en voorts wanneer zij ziels- of lichaamsgebreken bekomen, die hen ongeschikt maken voor de waarneming van eenig ambt als waaruit zij ontslagen zijn.”

§ b. In de laatste zinsnede van lit. b van artikel 7 worden de woorden: „een jaar” vervangen door: „twee jaren”.

§ c. Artikel 9, lit. b, wordt gelezen als volgt:

„b. in kerkelijke of militaire betrekkingen; in betrekkingen bij het loodswezen; in die als mindere geëmployeerde, werkmans of bediende op daggeld, werkzaam bij inrichtingen van 's Rijks zee- en landmacht en bij het Koloniaal Etablissement te *Amsterdam*;

in betrekkingen in de koloniën en bezittingen van het Rijk in andere werelddeelen en in die welke hier te lande ten laste van de koloniale geldmiddelen zijn of zullen worden ingesteld;

mits al die betrekkingen naar de daarvoor geldende regelen aanspraak geven op pensioen;”

Artikel 9, lit. c, wordt gelezen als volgt:

„in onbezoldigde burgerlijke betrekkingen, die aanspraak geven op en onmiddellijk worden achtervolgd door latere benoeming tot eene bezoldigde

betrekking; mits belanghebbenden binnen ééne maand na de aanvaarding dezer laatste verklaren bereid te zijn tot voldoening eener rente, over het tijdvak gedurende hetwelk als onbezoldigd ambtenaar is dienst gedaan, berekend tegen vier ten honderd in het jaar van de bijdrage, welke ten gevolge van de aanvaarding dier bezoldigde betrekking verschuldigd is.

Deze rente wordt in de eerste vier jaren telkens tot een gelijk gedeelte op de wedde van den ambtenaar ingehouden.”

Aan artikel 9, 4de lid, worden toegevoegd de woorden: „of voor zoover het betrekkingen betreft bij lit. b omschreven reeds bij de daarvoor geldende regelen bepaald is.”

§ d. Tusschen het derde en vierde lid van artikel 11 wordt eene nieuwe alinea ingelascht, luidende als volgt:

„De bijdrage wegens verhoogingen is niet verschuldigd door ambtenaren, voor wie de verhooging niet ten gevolge zal kunnen hebben de toekenning van een hooger pensioen dan dat, hetwelk zou verleend zijn, bijaldien op den dag van ingang der verhooging pensioen was toegekend.”

§ e. Het derde lid van artikel 13 wordt gelezen als volgt:

„In geval van vermindering van belooning wordt de vroegere grondslag, behoudens de daaraan verboden verplichtingen, bevestigd; tenzij de belanghebbende het tegendeel verkiezen mocht en daarvan binnen vier maanden, nadat die vermindering hem kenbaar is gemaakt, aangifte doet. In het laatste geval wordt de bijdrage welke nog verschuldigd was, in verband met de wijziging van den pensioensgrondslag verminderd en de verminderde bijdrage, telkens tot een gelijk gedeelte, ingehouden in hetzelfde tijdvak, waarin die, welke vóór de wijziging van den grondslag nog verschuldigd was, zou ingehouden zijn.

„De pensioensgrondslag wordt echter tot geen lager bedrag teruggebracht dan dat, waarover, in verband met het bepaalde in de artikelen 10, 11 en 37 dezer wet of met dergelijke bepalingen in vroegere pensioenwetten, de bijdrage moet gerekend worden, op het tijdstip van ingang der vermindering, ten volle te zijn betaald.”

§ f. Artikel 17 wordt gelezen als volgt:

„Van de bijdragen overeenkomstig de vorenstaande bepalingen verschuldigd of gekweten kan geene vrijstelling of teruggave verleend worden dan aan hen die, vóór dat zij tien jaren gediend

hebben, uit hoofde van ziels- of lichaamsgebreken voor de verdere waarneming van hnn ambt ongeschikt en daarnit ontslagen zijn.

„Voor het bewijs dier ongeschiktheid wordt gevorderd eene verklaring als bedoeld in artikel 5, eerste lid. De verdere bepalingen van dit artikel zijn, voor zooveel mogelijk, ten deze mede van toepassing.

„In geval van herplaatsing in eene betrekking, waaraan uitzicht verbonden is op een pensioen bij de regeling waarvan de vroeger bewezen burgerlijke dienstea in aanmerking moeten komen, zijn de belanghebbenden verplicht binnen een door het hoofd van het Departement van Algemeen Bestuur waartoe zij behooren te bepalen termijn terng te betalen hetgeen hnn ingevolgt het eerste lid van dit artikel is uitgekeerd.”

§ g. Het derde lid van artikel 18 wordt gelezen als volgt:

„Wanneer de aanvraag niet binnen één jaar na het tijdstip waarop het recht op pensioen verkregen werd, is ingediend, gaat het pensioen eerst in met het vierdeel jaars, volgende op dat waarin de aanvraag gedaan is. Is zij niet ingediend binnen vijf jaren na genoemd tijdstip, dan is alle recht op pensioen verbeurd.”

Aan het artikel wordt toegevoegd een nieuw vijfde lid, luidende als volgt:

„Pensioenen op grond van ziels- of lichaamsgebreken toegekend aan de gewezen burgerlijke ambtenaren bedoeld bij het laatste lid van artikel 3 dezer wet, gaan in op den dag, waarop de aanvraag om pensioen bij het betrokken Departement van Algemeen Bestuur is ingekomen.”

§ h. Het derde lid van artikel 20 wordt gelezen als volgt:

„Zij gaan, behoudens de uitzonderingen in artikel 18 vermeld, in met den dag volgende op dien, waarop hetzij de wedde of belooning waarnaar zij berekend zijn, hetzij het wachtgeld of het pensioen dat zij vervangen, heeft opgehouden.”

§ i. Artikel 22 wordt gelezen als volgt:

„Hij die is veroordeeld tot gevangenisstraf van drie maanden, tot hechtenis van drie maanden, tot plaatsing in eene Rijkswerkinrichting, of tot eenige zwaardere straf, mist gedurende den tijd, dat hij zijne straf ondergaat of zich door de vlucht aan de tenuitvoerlegging van het vonnis onttrekt, het genot van pensioen.

„Wij behouden Ons voor, daartoe termen vindende, gedurende dien tijd over het pensioen

van den veroordeelde ten behoeve van zijne vrouw, zijne minderjarige afstammelingen in de rechte linie of zijne bloedverwanten in de opgaande linie te beschikken.

„Wij behouden Ons tevens voor, om, voor zoöver van de bevoegdheid in het vorig lid bedoeld; geen gebruik is gemaakt, hem, die nit de gevangenis of werkinrichting is ontslagen, in het genot te stellen van eene nitkeering tot een bedrag, dat de helft van het jaarlijksch pensioen niet te boven gaat.”

§ j. In het laatste lid van artikel 25 vervalt het woord „burgerlijken”.

§ k. In het laatste lid van artikel 26 vervalt het woord „burgerlijken”.

§ l. Het vijfde lid van artikel 27 wordt vervangen door hetgeen volgt:

„Aan den voorzitter en de leden wordt ter zake van hunne bemoeiingen eene som van negentienhonderd gulden per jaar toegelegd, waarvan door den voorzitter driehonderd gulden en door elk der leden eenhonderd vijftig gulden als vaste toelage wordt genoten.

„Na afloop van elk halfjaar wordt de helft van het overschietend bedrag tusschen den voorzitter en de leden verdeeld naar gelang van het getal der vergaderingen door ieder hunner in dien tijd bijgewoond.

„Deze toelagen en presentiegelden worden voor de helft uit 's Rijks kas gekweten; zij komen voor de andere helft als kosten van beheer ten laste van het fonds, bedoeld in art. 18 der wet van den 9den Mei 1890 (*Staatsblad* n°. 79).”

§ m. Aan artikel 28 toe te voegen de navolgende bepaling;

„Onverminderd het bepaalde in artikel 63 der wet van den 5den October 1841 (*Staatsblad* n°. 40) worden de pensioenen, die zijn toegekend met inachtneming van de in dit artikel gestelde regelen, door de Algemeene Rekenkamer verevend tot de bedragen waarop zij zijn toegekend, tenzij, ingevolge het bepaalde bij de artikelen 22 tot tot en met 26 dezer wet, een lager bedrag behoort te worden betaald of de betaling achterwege moet blijven.”

§ n. Aan artikel 29 worden toegevoegd de navolgende zinsneden:

„Mede door den raad wordt toezicht gehouden op de inhouding der pensioensbijdragen.

„De uitoefening van dit toezicht wordt door den Minister van Financiën in overleg met den raad geregeld.”

§ o. In het tweede lid van artikel 37 wordt tusschen de woorden: „zijnde” en „gelegstrekende” ingelascht het woord: „gewezen”.

§ p. Artikel 38 wordt gelezen als volgt:

„De bij het in werking treden dezer wet voor de dag in dienst zijnde of op wachtgeld gestelde burgerlijke ambtenaren geldende grondslagen voor pensioen, worden bevestigd. Voor hen die op dat tijdstip twee of meer burgerlijke betrekkingen bekleeden of wel nit eene of meer daarvan onder toekenning van wachtgeld zijn ontslagen, worden die grondslagen opnieuw geregeld, met dien verstande dat het gezamenlijk bedrag der verschillende grondslagen niet hooger mag zijn dan de grondslag bij de invoering dezer wet verkregen. Heeft deze regeling ten gevolge dat een ambtenaar als bovenbedoeld minder pensioen zou bekomen dan waarop hij volgens de bepalingen der voor de invoering dezer wet geldende wetten aanspraak zou gehad hebben, dan wordt het hem toe te kennen pensioen tot laatstbedoeld bedrag verhoogd.”

§ q. Achter lit. k van artikel 41 te laten volgen:

„l. artikel 8 der wet van 9 Mei 1846 (*Staatsblad* n°. 24) zooals die luidt na de daarin laatstelijk bij de wet van 21 Mei 1873 (*Staatsblad* n°. 64) gebrachte wijzigingen voor de op 31 December 1890 in dienst zijnde ambtenaren, die door de toepassing daarvan een hooger pensioen zouden verkrijgen dan hun volgens de bepalingen der nieuwe wet zou toekomen.”

§ r. Aan het slot van artikel 41 toe te voegen het navolgende:

„Bij de regeling van het pensioen van de op 1 Januari 1891 bij de beide Kamers der Staten-Generaal in dienst zijnde stenografen, adspirant-stenografen en kweekeling-stenografen, zal mede in aanmerking komen de tijd, gedurende welke zij vóór 1 Januari 1891 als adspirant-, als kweekeling- of als leerling-stenograaf werkzaam zijn geweest.

„Zij, die op 1 Januari 1891 als kweekeling-stenograaf in dienst waren, zullen, om het in het vorig lid bedoelde recht deelachtig te worden, binnen drie maanden na het in werking treden dezer wet schriftelijk hebben te verklaren bereid te zijn om alsnog over het tijdvak van 1 Januari 1891 tot hunne indiensttreding als stenograaf, te betalen de bij lit. c van artikel 9 der wet van 9 Mei 1890 (*Staatsblad* n°. 78) bedoelde reute van vier ten honderd over de helft van het bedrag der bij hunne benoeming tot stenograaf verkregen wedde.

„Het, op grond dier verklaring, te betalen bedrag zal alsdan in de eerste twee jaren telkens tot een gelijk gedeelte op de wedde der belanghebbende ambtenaren worden ingehouden.”

OVERGANGSBEPALINGEN.

2. Voor hen die vóór 1 Juli 1897 zijn tot eene onbezoldigde betrekking als bedoeld bij letter c van het thans nader vastgestelde artikel 9 der wet van den 9den Mei 1890 (*Staatsblad* n°. 78) en die overeenkomstig deze bepaling gelijk zij oorspronkelijk luidde, hebben verkozen in kapitaal of rente bij te dragen, blijft de oorspronkelijke regeling van kracht. Voor hen, die zich daartoe niet bereid verklaarden en niet vóór 1 Juli 1874 tot een bezoldigd ambt zijn benoemd, komt de tijd in de onbezoldigde betrekking doorgebracht mede als diensttijd in aanmerking, mits de belanghebbende binnen drie maanden na het in werking treden dezer wet of binnen ééne maand na de eerste aanstelling tot een bezoldigd ambt schriftelijk verklaart te zullen voldoen: voor zooverre hij op of na 1 Januari 1891 tot zijne onbezoldigde betrekking is aangesteld, over den tijd in die betrekking doorgebracht de rente bij de in hoofde dezer gemelde bepaling bedoeld, en, voor zooverre hij vóór evengemelden datum werd benoemd, over denzelfden tijd de rente bedoeld in artikel 6 der wet van den 21sten Mei 1873 (*Staatsblad* n°. 64).

De hier bedoelde renten worden in de eerste vier jaren telkens tot een gelijk gedeelte op de wedde van de ambtenaren ingehouden.

SLOTBEPALINGEN.

3. Deze wet wordt geacht op 1 Januari 1891 in werking te zijn getreden, voor zooveel betreft het bepaalde in de §§ b, c laatste lid, o, p en q van artikel 1; voor zooveel betreft hare overige bepalingen treedt zij in werking op 1 Juli 1897.

In de gevallen, waarin de bepalingen dezer wet aanspraak geven op een hooger pensioen dan hetgeen is toegekend onder de werking der bepalingen, die van 1 Januari 1891 af hebben gegolden, worden de termijnen bedoeld in het laatste lid van artikel 18 der wet van 9 Mei 1890 (*Staatsblad* n°. 78) gerekend een aanvang te nemen op den dag der afkondiging van deze wijzigingswet.

4. De wet van 9 Mei 1890 (*Staatsblad* n°. 78) zooals zij bij deze wet of bij latere wetten mocht

worden gewijzigd, zal kunnen worden aangehaald als „Burgerlijke Pensioenwet”.

Lasten en bevelen, enz.

Gegeven te 's Gravenhage, den 9den April 1897.

(get.) E M M A.

De Minister van Financiën,

(get.) SPRENGER VAN EYK.

(Uitgeg. 23 April 1897.)

9 April 1897. WET, tot goedkeuring van eene ruiling van grond te *Coevorden* met die gemeente. S. 86.

9 April 1897. WET, tot goedkeuring eener overeenkomst, gesloten tusschen de Kroon en den Staat eenerzijds en de eigenaren van den polder *Kijfhoek*, onder *Dussen*, anderzijds. S. 87.

9 April 1897. WET, houdende goedkeuring van de nitgifte in erfpacht van terrein te *Yerseke* ten dienste van de haven aldaar aan de gemeente *Yerseke*. S. 88.

9 April 1897. WET, houdende verklaring van het algemeen nut der onteigening van grond, noodig voor een watermolen in den polder „de Oosteren Ban van Schouwen”. S. 89.

9 April 1897. WET, tot aanvulling en verhooging van het *negende* hoofdstuk der Staatsbegrooting voor het dienstjaar 1897. S. 90.

Bij deze wet wordt tusschen de artikelen 113*sexies* en 114 ingelascht het navolgende:

Art. 113septies. Bijdrage aan de gemeente *Maastricht* in de kosten van verlegging van de uitmonding van het gemeenteriool naar de *Maas* aldaar f 13,300.

Ten gevolge van voorschreven aanvulling en verhooging wordt het totaal der 2de Afd. en het eindcijfer van genoemd hoofdstuk eveneens verhoogd met f 13,300.

9 April 1897. WET, houdende verklaring van het algemeen nut der onteigening van eigendommen, noodig voor den aanleg van een kanaal in het waterschap „*Alteveer*”, (gemeente (*Onstwedde*)). S. 91.

9 April 1897. WET, verklarende het algemeen nut der onteigening van eigendommen, noodig voor den aanleg van een haven enz. te *Rotterdam*. S. 92.

9 April 1897. WET, tot vaststelling van het slot der rekening van ontvangsten en uitgaven voor *Nederlandsch-Indië* over het dienstjaar 1888. S. 93.

Het slot der rekening van de koloniale ontvangsten en uitgaven voor *Nederlandsch-Indië* over het dienstjaar 1888, wordt vastgesteld als volgt: De ontvangsten bedragen f 121,690,117,29⁵. De uitgaven bedragen f 128,848,732,94.

Het nadeelig slot der rekening bedraagt alzoo f 6,658,615,64⁵.

9 April 1897. WET, tot vaststelling van het slot der rekening van ontvangsten en uitgaven voor *Nederlandsch-Indië* over het dienstjaar 1889. S. 94.

Het slot der rekening van de koloniale ontvangsten en uitgaven voor *Nederlandsch-Indië* over het dienstjaar 1889 wordt vastgesteld als volgt: De ontvangsten bedragen f 132,332,181,97. De uitgaven bedragen f 129,133,207,98⁵.

Het voordeelig slot der rekening bedraagt alzoo f 3,198,973,98⁵.

9 April 1897. WET, tot vaststelling van het slot der rekening van ontvangsten en uitgaven voor *Nederlandsch-Indië* over het dienstjaar 1890. S. 95.

Het slot der rekening van de koloniale ontvangsten en uitgaven voor *Nederlandsch-Indië* over het dienstjaar 1890 wordt vastgesteld als volgt: De ontvangsten bedragen f 137,789,481,95⁵. De uitgaven bedragen f 127,736,738 56.

Het voordeelig slot der rekening bedraagt alzoo f 10,052,743,39⁵.

10 April 1897. WETTEN, houdende naturalisatie van:

Friedrich Eduard Hentschel. S. 96.

Albert Henrik Friele Vedeler. S. 97.

Franz Dominicus Oswald Assmann. S. 98.

Gerhard Ingenerf. S. 99.

Gasper Johanness Michaël. S. 100.

Johann Wilhelm Gottfried Ludolph Hoette. S. 101.

Rndolf August Baar. S. 102.

Gerhard Rösingh. S. 103.

10 April 1897. **BESLUIT**, tot vernietiging van het besluit van den Raad der gemeente 's Gravenhage van 15 September 1896, tot instelling van noodklassen en tot vaststelling van een reglement betreffende de inrichting dier klassen. S. 104.

IN NAAM VAN H. M. WILHELMINA, ENZ.
WIJ EMMA, ENZ.

Op de voordracht van den Minister van Binnenlandsche Zaken van 2 Maart 1897, n°. 1002², afdeling Onderwijs, tot vernietiging van het besluit van den Raad der gemeente 's Gravenhage van 15 September 1896, tot instelling van noodklassen en tot vaststelling van een reglement betreffende de inrichting dier klassen;

Overwegende, dat bovenbedoeld reglement o. a. inhoudt de volgende bepalingen:

„Art. 1. De noodklassen zijn uitsluitend bestemd tot het tijdelijk geven van onderwijs aan kinderen, voor wie op de kosteloze school geene plaats is aan te wijzen, geschikt met het oog op hun leeftijd, ontwikkeling en woonplaats.

Art. 2. De noodklassen worden gevestigd in scholen, door Burgemeester en Wethouders aan te wijzen.

In elke school wordt, tenzij om bijzondere redenen, niet meer dan eene noodklasse gevestigd.

Art. 3. De cursus der noodklasse begint na en loopt tot de groote vacantie der school waarin zij gevestigd is.

De vacantiën der noodklassen zijn dezelfde, als die dezer school, met uitzondering van de vrije dagen vóór elk schoolexamen.

Art. 4. Het onderwijs aan de noodklassen omvat lezen, schrijven en rekenen, met toepassing zoo veel mogelijk op de vakken a—h van art. 2 der wet op het lager onderwijs voor alle leerlingen, teekenen voor jongens, nuttige handwerken voor meisjes.

Art. 5. Het onderwijs wordt gegeven tusschen 5 en 9 uren des avonds van elken werkdag, met uitzondering van den Zaterdag, doch niet langer dan 3 uren op elken avond.

Indien het onderwijs op de school, waarin de noodklasse gevestigd is, zulks toelaat, kan het onderwijs aan die klasse ook vóór 5 uren aanvangen.

Art. 6. De onderwijzers en de onderwijzeressen der noodklassen moeten den leeftijd van 25 jaren hebben bereikt en, met uitzondering der onderwijzeressen in handwerken, in het bezit zijn der akte van hoofdonderwijzer.

Benoeming, schorsing en ontslag der onderwijzers geschieden door Burgemeester en Wethouders, na overleg met den arrondissements-schoolopziener, en na raadpleging van het Comité van Toezicht op het onderwijs in handwerken voor meisjes wat de benoeming van onderwijzeressen in handwerken betreft.

De belooning der onderwijzers bedraagt f 35 's jaars, die van de onderwijzeressen in handwerken f 30 's jaars per wekelijksch lesuur.”

Overwegende, dat iedere gemeente ingevolge art. 16, eerste lid, der wet tot regeling van het lager onderwijs, verplicht is tot het verstrekken van voldoende lager onderwijs in een genoegzaam aantal scholen;

dat de organisatie dier scholen, volgens de hierna genoemde artikelen der aangehaalde wet, vereischt een onderwijzerspersoneel voldoende aan de voorschriften van art. 23 en, zoo noodig, art. 24, aangesteld overeenkomstig art. 28 en bezoldigd met inachtneming van art. 26, terwijl het onderwijs ingevolge het 2^e lid van art. 16 ten minste moet omvatten de vakken vermeld onder a—i en k in art. 2;

dat de in het besluit van den gemeenteraad van 's Gravenhage bedoelde noodklassen niet aan deze wettelijke bepalingen beantwoorden en ook niet behooren tot de scholen, waarop volgens art. 15 der wet tot regeling van het lager onderwijs, die wet niet toepasselijk is;

dat derhalve voormeld besluit in strijd is met de wet;

Gelet op de wet van 17 Augustus 1878 (*Staatsblad* n°. 127) tot regeling van het lager onderwijs, waarvan de gewijzigde tekst is bekend gemaakt bij Koninklijk besluit van 28 Januari 1897 (*Staatsblad* n°. 57);

Gezien de artt. 153 en 158 der wet van 29 Juni 1851 (*Staatsblad* n°. 85);

Den Raad van State gehoord (advies van den 30 Maart 1897, n°. 17);

Gezien het nader rapport van den Minister van Binnenlandsche Zaken van 8 April 1897, n°. 2095, afdeling Onderwijs;

Hebben goedgevonden en verstaan:

bovevermeld besluit van den Raad der gemeente 's Gravenhage van 15 September 1896, tot instelling van noodklassen en tot vaststelling van een reglement, betreffende de inrichting dier klassen, wegens strijd met de wet te vernietigen.

De Minister van Binnenlandsche Zaken is belast met de uitvoering van dit besluit, hetwelk

in het *Staatsblad* geplaatst en in afschrift aan den Raad van State medegedeeld zal worden.

's Gravenhage, den 10den April 1897.

(get.)

E M M A.

De Minister van Binnenlandsche Zaken,
(get.) VAN HOUTEN.

(*Uitgeg.* 20 April 1897.)

12 April 1897. ARREST van den Hoogen Raad der Nederlanden, houdende beslissing dat de vraag of eene plaatselijke verordening treedt in hetgeen van algemeen Rijksbelang is, staat, evenals die of de verordening in strijd is met het algemeen belang, uitsluitend ter beslissing van de administratieve macht en is alzoo aan 's rechters oordeel onttrokken; dat het verbod in eene plaatselijke verordening om zonder vergunning van den gemeenteraad binnen een zekeren kring eenig gebouw of erf tot stalling van vee in te richten of te gebruiken alleen bevat eene eigendomsbeperking, welke de bevoegdheid der gemeentebesturen niet overschrijdt.

De Hooge Raad enz.,

Gelet op het middel van cassatie, door den requirant voorgesteld bij memorie:

Schending van art. 151 der gemeentewet en van de artt. 625 en 627 B. W.;

Overwegende dat bij het bestreden vonnis op het ten laste van den requirant bewezen verklaarde feit is toegepast het door den Raad der gemeente Meppel den 30 Augustus 1893 vastgestelde, den 17 September d. a. v. afgekondigde art. 42a der verordening van politie voor de gemeente Meppel, houdende verbod om, op de straf bepaald aan het slot van het artikel, binnen den kring omschreven in den aanhef van het artikel „zonder vergunning van den Raad eenig gebouw of erf tot stalling van vee in te richten of te gebruiken”;

O. dat de verbindende kracht van dit voorschift bij het middel van cassatie wordt bestreden op grond dat het niet zoude zijn overeen te brengen met 1°. art. 151 der gemeentewet, 2°. de artt. 625 en 627 B. W.;

O. wat aangaat de eerste bewering, dat zij berust op de stelling, dat het onderwerp der gemeentelijke verordening zoude zijn geregeld bij eene Rijkswet, nl. die van 2 Juni 1875 (*Staatsblad* n°. 92), gewijzigd bij latere wetten, laatstelijk bij die van 4 September 1896 (*Staatsblad* n°. 152),

zoodat de plaatselijke verordening hier zoude treden in hetgeen van algemeen Rijksbelang is;

dat, ware dit het geval, er strijd zoude zijn niet met art. 151, dat van rechtswege werkt, indien in het onderwerp van plaatselijke verordeningen wordt voorzien door eene latere wet, maar met art. 150 der gemeentewet;

dat echter de vraag, of eene plaatselijke verordening treedt in hetgeen van algemeen Rijksbelang is, naar luid van art. 150, 2° lid, in verband met art. 153 der gemeentewet, uitsluitend staat ter beslissing van de administratieve macht en alzoo onttrokken is aan 's rechters oordeel;

O. wat betreft de tweede bewering, dat het verbod van art. 42a der vermelde verordening, in verband met den aanhef van dat artikel alleen bevat eene eigendomsbeperking, welke ingevolge art. 625 B. W. in verband met art. 144 der Grondwet en art. 135 der gemeentewet de grenzen van de bevoegdheid der gemeentebesturen niet overschrijdt;

dat voorts dit verbod ook niets inhoudt wat geacht zou kunnen worden in strijd te zijn met art. 627 B. W.;

O. dat aan het slot der memorie nog wordt beweerd, dat de door den kantonrechter toegepaste bepaling der verordening van politie voor de gemeente Meppel in strijd zoude zijn met het algemeen belang, maar dat het onderzoek van deze vraag, in het stelsel der gemeentewet, uitsluitend opgedragen aan de administratieve macht, ligt buiten den kring van 's rechters bevoegdheid;

O. mitsdien dat het middel van cassatie is ongegrond;

Verwerpt het beroep.

20 April 1897. MISSIVE van den Minister van Binnenlandsche Zaken, betreffende uitvoering der Kieswet.

Het is mij gebleken dat verschil van meening bestaat omtrent de toepassing, te geven aan artikel 8 van het Koninklijk besluit van 26 Februari 1897 (*Staatsblad* n°. 69).

Naar aanleiding hiervan heb ik de eer U H.E.G. te verzoeken het volgende ter kennis te brengen van de burgemeesters in Uw gewest.

De strekking van de eerste zinsnede van het tweede lid, luidende: „De lessenaars worden aan weerszijden van de tafel van het stembureau tegen de wanden van het lokaal geplaatst,” is, om in de stemlokalen de plaatsen voor de lessenaars aan te wijzen, met uitsluiting van andere ge-

deelten van het lokaal, waarover het stembureau minder gemakkelijk toezicht zoude kunnen uitoefenen. Zij houdt geen voorschrift in omtrent de verdeling der lessenaars over de twee toegelaten plaatsen. De burgemeester heeft de geschiktheid dezer plaatsen te beoordeelen. Ook het gebruik van aaneensluitende lessenaars is niet verboden, mits de afscheiding tusschen de afdeelingen aan het voorschrift van het laatste lid van artikel 8 beantwoorde en alzoo die afdeelingen inderdaad geheel van elkander afgescheiden lessenaars vormen.

De Minister van Binnenlandsche Zaken,
(get.) VAN HOUTEN.

23 April 1897. BESLUIT, tot nadere wijziging van het Koninklijk besluit van 13 Augustus 1891 (*Staatsblad* n°. 158) tot vaststelling van een algemeen reglement van politie voor rivieren, kanalen, havens, sluizen, bruggen en daartoe behoorende werken, onder beheer van het Rijk. S. 105.

IN NAAM VAN H. M. WILHELMINA, ENZ.
WIJ EMMA, ENZ.

Op de voordracht van den Minister van Waterstaat, Handel en Nijverheid van 27 Maart 1897, L^r. G, afdeling Waterstaat;

Gezien de wet van 28 Februari 1891 (*Staatsblad* n°. 69);

Den Raad van State gehoord (advies van den 13 April 1897, n°. 11);

Gelet op het nader rapport van voornoemden Minister van 21 April 1897, L^r. A, afdeling Waterstaat;

Hebben goedgevonden en verstaan;

het Koninklijk besluit van 13 Augustus 1891 (*Staatsblad* n°. 158) tot vaststelling van een algemeen reglement van politie voor rivieren, kanalen, havens, sluizen, bruggen en daartoe behoorende werken, onder beheer van het Rijk, gewijzigd bij Koninklijk besluit van 17 April 1894 (*Staatsblad* n°. 57), nader te wijzigen als volgt:

Artikel 47 wordt gelezen:

Tenzij met vergunning van een ambtenaar van den Waterstaat is het den schippers, buiten het geval van noodzakelijkheid, verboden te ankeren of vast te meren of voor anker of vastgemeerd te liggen:

1°. op plaatsen, waar dit de scheepvaart zou belemmeren;

2°. gedurende den tijd dat de visscherij met de zalmzegen mag worden uitgeoefend, in een

riviervak, beginnende op 100 M. boven de plaats waar de zegens eener aan den wal gevestigde zalmzegenvisscherij met vasten spil worden uitgebracht, en eindigende 100 M. beneden den benedensten ophaal van zoodanige zalmzegenvisscherij.

Het verbod sub 2°. geldt alleen voor de riviervakken en voor den tijd, waarin de visscherij met de zegen werkelijk wordt uitgeoefend.

In art. 92 wordt onder letter *c* het cijfer 47 vervangen door 47 1°. en 2°.

In art. 93 wordt tusschen „32, derde lid” en „61” ingevoegd: 47.

Dit besluit treedt in werking op den tweeden dag na dien der dagteekening van het *Staatsblad* en de *Staatscourant*, waarin het is geplaatst.

De Minister van Waterstaat, Handel en Nijverheid is belast met de uitvoering van dit besluit, dat in het *Staatsblad* en gelijktijdig in de *Staatscourant* zal worden geplaatst en waarvan afschrift zal worden gezonden aan den Raad van State.

's Gravenhage, den 23sten April 1897.

(get.) E M M A.

De Minister van Waterstaat, Handel en Nijverheid,
(get.) VAN DER SLEEDEN.

(*Uitgeg.* 30 April 1897.)

24 April 1897. BESLUIT, tot nadere wijziging van het bij Koninklijk besluit van 25 Mei 1892 (*Staatsblad* n°. 128) vastgestelde bijzonder reglement van politie voor de scheepvaart op de rivieren beneden *Rotterdam* tot in zee. S: 106.

IN NAAM VAN H. M. WILHELMINA, ENZ.
WIJ EMMA, ENZ.

Op de voordracht van den Minister van Waterstaat, Handel en Nijverheid van 22 Maart 1897, litt. D, afdeling Waterstaat;

Gezien de wet van 28 Februari 1891 (*Staatsblad* n°. 69);

Den Raad van State gehoord (advies van den 13 April 1897, n°. 10);

Gelet op de nadere voordracht van den voornoemden Minister van 21 April 1897, n°. 165, afdeling Waterstaat;

Hebben goedgevonden en verstaan:

In het Bijzonder reglement van politie voor de scheepvaart op de rivieren beneden *Rotterdam* tot in zee, vastgesteld bij Koninklijk besluit van 25 Mei 1892 (*Staatsblad* n°. 128) en gewijzigd bij Koninklijk besluit van 14 December 1894 (*Staatsblad* n°. 235) de navolgende wijzigingen te brengen:

Art. 8 wordt gelezen als volgt:

Het is verboden vaartuigen van minder dan 68 d.M. diepgang te leggen op de Rijksligplaats aan de dukdalven nabij den bovensten strekdam aan den linker oever van het *Scheur* beneden *Vlaardingen*.

Het is verboden te lossen uit of te laden in vaartuigen, welke op de ligplaats vertoeven.

De vaartuigen mogen nooit met trossen, kettingen of op andere wijze aan de dukdalven worden vastgemaakt.

Bij het aanleggen moeten door het uitzetten van ankers, en zoo noodig door het bezigen van een sleepbootje, alle voorzorgen worden in acht genomen ter voorkoming van schade.

De schipper is verplicht te zorgen dat het vaartuig, zoolang het eene ligplaats aan de dukdalven inneemt, behoorlijk aan de meerpalen is vastgemaakt ter beoordeeling van de ambtenaren, met de handhaving van dit reglement belast, op wier bevel ook een anker op stroom en achteruit een zwaar werpanker moet worden uitgezet.

De schipper moet in het algemeen zoowel bij dag als bij nacht zorg dragen voor het behoorlijk bevestigen en vieren op de meer op de meerpalen en zorgen voor oordeelkundige ligging van het roer.

Het is verboden met een vaartuig langer dan vijftien uren op de ligplaats te vertoeven. In bijzondere omstandigheden kan de ingenieur te *Rotterdam* een langer verblijf aldaar toestaan.

Art. 9 wordt gelezen als volgt:

Het is verboden de ankerboeien in den bovenmond van het *Scheur* nabij de Oostpunt van *Rozenburg* te bezigen tot het vastmeren van andere vaartuigen dan die meer dan 100 K.G. ontplofbare stof aan boord of meer dan deze hoeveelheid te lossen of te laden hebben.

Van die ankerboeien mag geen gebruik worden gemaakt om door het uitbrengen van een tros, bij aankomst of vertrek van een vaartuig, te zwaaien.

Vaartuigen, wier lengte en diepgang het meren aan het zuidelijk stel ankerboeien toelaten, mogen niet op het noordelijk stel meren, tenzij het eerstgenoemde reeds is genomen.

Zoolang de haven aan de Oostpunt van *Rozenburg*, bestemd voor binnenvaartuigen, die ontplofbare stoffen hebben te lossen of te laden, wegens uitdieping of uitvoering van werken, tijdelijk niet gebruikt kan worden, mogen de binnenvaartuigen aan het zuidelijk stel ankerboeien meren, zijnde zulks op andere tijden niet geoorloofd.

Een vaartuig, vastgemeerd aan de ankerboeien, moet bij dag de buskruitvlag aan den voortop voeren.

Het is verboden met een vaartuig langer dan dertig uren aan de boeien te vertoeven.

In bijzondere omstandigheden kan de ingenieur te *Rotterdam* een langer verblijf aldaar toestaan.

Art. 10 wordt gelezen als volgt:

Het is verboden, zonder vergunning van den Minister, het Rijksvaarhoofd op *Rozenburg* of de daartoe behoorende werken te bezigen tot aanlegplaats of tot het vastmaken van vaartuigen, welke niet tot den Rijksdienst of tot dien van het veer behooren.

Art. 10bis wordt gelezen als volgt:

Het is verboden de dukdalven, dienende ter aanwijzing van de riviereinden der lage rijken dammen aan den linker oever bij de schntsluis in het kanaal door het benedeneinde van *Rozenburg*, zoomede de dukdalven langs den rechter oever beneden de berghaven voor Rijksvaartuigen aan den *Hoek van Holland*, tot het vastmaken, verhalen of aanleggen van vaartuigen te bezigen.

Dit besluit treedt in werking op den tweeden dag na zijne afkondiging.

De Minister van Waterstaat, Handel en Nijverheid is belast met de uitvoering van dit besluit, dat gelijktijdig in het *Staatsblad* en in de *Staatscourant* zal worden geplaatst en waarvan afschrift zal worden gezonden aan den Raad van State.

's Gravenhage, den 24sten April 1897.

(get.)

EMMA.

De Minister van Waterstaat, Handel en Nijverheid,
(get.) VAN DER SLEIDEN.

(Uitgeg. 7 Mei 1897.)

24 April 1897. BESLUIT, tot vaststelling van gewijzigde bepalingen ter voorkoming van aanvaringen op zee, en tot wijziging van het Koninklijk besluit van 10 October 1875 (*Staatsblad* n°. 178), aangevuld bij Koninklijk besluit van 3 Augustus 1896 (*Staatsblad* n°. 147). S. 107.

IN NAAM VAN H. M. WILHELMINA, ENZ.
WIJ EMMA, ENZ.

Op de voordracht van de Ministers van Marine van 18 Februari 1897, Bureau B, n°. 6, Waterstaat, Handel en Nijverheid van 13 Februari 1897, Litt. M, afdeling Handel en Nijverheid, Buitenlandsche Zaken van 22 Februari 1897, 2^e afdeling, n°. 2263, Financiën van 24 Februari 1897, In-

voerrechten en Accijnzen n°. 99, Justitie van 4 Maart 1897, n°. 130, 2^e afdeling A;

Den Raad van State gehoord (advies van den 13 April 1897, n°. 9);

Gezien het nader rapport van genoemde Ministers van den 23sten April 1897, Bureau B, n°. 17, van 22 April 1897, Litt. E, afdeling Handel en Nijverheid, van 23 April 1897, Afdeling II, n°. 4808, van 23 April 1897, Invoerrechten en Accijnzen n°. 25, van 23 April 1897, 2^e afdeling A, n°. 100;

Gelet op art. 1 der wet van 11 Juli 1882 (*Staatsblad* n°. 86);

Hebben goedgevonden en verstaan:

Met intrekking van het Koninklijk besluit van den 26sten Juli 1885 (*Staatsblad* n°. 168), gewijzigd bij het Koninklijk besluit van 16 November 1896 (*Staatsblad* n°. 173) vast te stellen de navolgende gewijzigde bepalingen ter voorkoming van aanvaringen op zee.

Algemeene bepalingen.

De navolgende voorschriften zijn van toepassing op alle vaartuigen in zee.

Bij de toepassing wordt:

een stoomvaartuig, hetwelk onder zeil en niet onder stoom is, beschouwd als zeilvaartuig; en elk vaartuig onder stoom, ook al is het tegelijk onder zeil, als stoomvaartuig;

onder „stoomvaartuig” verstaan, elk vaartuig voortbewogen door machines;

een vaartuig als „varende” beschouwd, wanneer het niet ten anker is, noch vastgemaakt is aan den wal, noch aan den grond zit.

Voorschriften omtrent het voeren van lichten, enz.

De uitdrukking „zichtbaar” in deze voorschriften ten opzichte van lichten bebezigd, beteekent zichtbaar bij donkeren nacht en helderen dampkring.

Art. 1. De voorschriften betreffende de lichten moeten bij elke weersgesteldheid van zonsondergang tot zonsopgang worden opgevolgd; gedurende dien tijd mogen geen andere lichten, welke aangezien kunnen worden voor de voorgeschrevene, getoond worden.

2. Een stoomvaartuig moet, wanneer het varende is, voeren:

a. Aan of voor den fokkemast, of bij gebreke van een fokkemast, voor op het vaartuig, op een hoogte boven den romp van ten minste 6 meter 1897.

en indien het vaartuig meer dan 6 meter breed is, op eene hoogte boven den romp van ten minste die breedte, met dien verstande echter, dat het licht niet hooger boven den romp gevoerd behoeft te worden dan 12 meter, een helder wit licht, dat zoodanig is ingericht, dat het een onafgebroken licht doet schijnen over een boog van den horizon van 20 kompasstreken en zoodanig is geplaatst, dat het licht werpt over 10 kompasstreken ter wederzijde van het vaartuig, te weten van recht vooruit, tot twee streken achterlijker dan dwars aan elke zijde. Het licht moet op een afstand van ten minste 5 zeemijlen (van 60 in 1 graad) zichtbaar zijn.

b. Aan stuurboordszijde een groen licht, zoodanig ingericht, dat het een onafgebroken licht doet schijnen over een boog van den horizon van 10 kompasstreken en zoodanig geplaatst, dat het licht werpt van recht vooruit tot 2 streken achterlijker dan dwars aan die zijde. Het licht moet op een afstand van ten minste 2 zeemijlen (van 60 in 1 graad) zichtbaar zijn.

c. Aan bakboordszijde een rood licht, zoodanig ingericht, dat het een onafgebroken licht doet schijnen over een boog van den horizon van 10 kompasstreken en zoodanig geplaatst, dat het licht werpt van recht vooruit tot 2 streken achterlijker dan dwars aan die zijde. Het licht moet op een afstand van ten minste 2 zeemijlen (van 60 in 1 graad) zichtbaar zijn.

d. De genoemde groene en roode zijdelichten moeten aan de binnenzijde voorzien zijn van schermen, die tot een afstand van 9 decimeter van het voorvlak van de lantaarn naar voren doorloopen en zoo gesteld zijn, dat zij beletten dat het bakboords- of roode licht aan stuurboordszijde en het stuurboords- of groene licht aan bakboordszijde gezien wordt.

e. Een stoomvaartuig, dat varende is, mag bovendien een tweede wit licht voeren, van dezelfde inrichting als het onder a genoemde. Deze twee lichten moeten zoodanig in één richting met de kiel geplaatst worden, dat het eene ten minste $4\frac{1}{2}$ meter hooger is dan het andere, en in zoodanige onderlinge positie dat het lagere licht vóór het hoogere is geplaatst. De verticale afstand tusschen deze twee lichten moet kleiner zijn dan de horizontale.

3. Een stoomvaartuig, een ander vaartuig sleepende, moet behalve zijne zijdelichten twee heldere witte lichten loodrecht boven elkander voeren, met ten minste 18 decimeter tusschen-

ruimte, en indien het meer dan één vaartuig sleept, en de lengte van den sleep, gerekend van het hek van het vaartuig dat sleept, tot het hek van het achterste gesleepte vaartuig, meer dan 180 meter bedraagt, moet het nog een derde helder wit licht voeren, 18 decimeter boven of beneden de reeds genoemde lichten. Elk dezer lichten moet van gelijke inrichting en sterkte en geplaatst zijn als het witte licht genoemd in art. 2 (a), met uitzondering van het derde licht, hetwelk gevoerd moet worden op een hoogte van ten minste 4 meter boven den romp.

Ten behoeve van het sturen op het gesleept wordende vaartuig mag het sleepende stoomvaartuig, achter den schoorsteen of den achtersten mast, een klein wit licht voeren, doch dit licht mag niet voorlijker dan dwars zichtbaar zijn.

4. a. Een vaartuig, waarmede ten gevolge van eenig ongeval niet gemanoeuvrerd kan worden, moet, tenzij het is een visschersvaartuig, waartoe trent geldt het bepaalde bij art. 9, § 8, op dezelfde hoogte als het in art. 2 (a) genoemde witte licht, daar waar zij het best gezien kunnen worden, en, wanneer het een stoomvaartuig is, in plaats van dit licht, twee roode lichten loodrecht boven elkander, met ten minste 18 decimeter tusschenruimte, voeren, zoodanig ingericht dat zij over den geheelen horizon zichtbaar zijn op een afstand van ten minste 2 zeemijlen (van 60 in 1 graad). Bij dag moet zoodanig vaartuig, daar waar zij het best gezien kunnen worden, voeren twee zwarte ballen of figuren, elk 6 decimeter in middellijn, de een loodrecht boven den ander, met een tusschenruimte van ten minste 18 decimeter.

8. Een vaartuig, bezig zijnde met het leggen of lichten van een telegraafkabel, moet, ter plaatse van het in art. 2 (a) bedoelde witte licht, en, wanneer het een stoomvaartuig is, in plaats van dat licht, drie lichten, loodrecht boven elkander en met eene onderlinge tusschenruimte van ten minste 18 decimeter, voeren. Het hoogste en laagste van deze lichten moet rood en het middelste wit zijn; zij moeten zoodanig zijn ingericht dat zij over den geheelen horizon zichtbaar zijn, op een afstand van ten minste 2 zeemijlen (van 60 in 1 graad).

Bij dag moet zoodanig vaartuig, daar waar zij het best gezien kunnen worden, drie figuren van ten minste 6 decimeter middellijn, loodrecht boven elkander en met een onderlinge tusschenruimte van ten minste 18 decimeter, voeren.

De bovenste en onderste dezer figuren moeten bolvormig en rood van kleur, de middelste ruitvormig en wit van kleur zijn.

c. De vaartuigen waarover in dit artikel gehandeld wordt, mogen, wanneer zij geen vaart loopen, de zijdelichten niet voeren, maar moeten die lichten voeren wanneer zij vaart loopen.

d. De lichten en figuren bij dit artikel voorgeschreven, zijn voor andere vaartuigen het teeken, dat het vaartuig dat ze voert, niet kan manoeuvreren en dus niet uit den weg kan gaan.

Deze signalen zijn niet die, welke gedaan moeten worden, wanneer vaartuigen in nood verkeer en hulp noodig hebben. Laatstbedoelde zijn vermeld in art. 31.

5. Een zeilvaartuig dat varende is, en elk vaartuig hetwelk gesleept wordt, moet dezelfde lichten voeren welke in art. 2 voor een stoomvaartuig dat varende is, zijn voorgeschreven, met uitzondering van de in dat artikel genoemde witte lichten, welke het nimmer mag voeren.

6. Wanneer, zooals dit bij slecht weder op kleine vaartuigen die varende zijn kan voorkomen, de groene en roode zijdelichten niet vastgezet kunnen worden, moeten deze lichten aangestoken en klaar tot gebruik bij de hand worden gehouden, en, indien een ander vaartuig nadert, of indien het zelf in de nabijheid van een ander vaartuig komt, aan hnnne respectieve zijden, tijdig genoeg om aanvaring te voorkomen, getoond worden op zoodanige wijze dat zij het best zichtbaar zijn; het groene licht mag niet aan bakboord, het roode niet aan stuurboord, en beide lichten mogen aan hnnne respectieve zijden zoo veel doenlijk niet meer dan twee streken achterlijker dan dwars, zichtbaar zijn.

Om het gebruik dezer draagbare lichten zoo zeker en gemakkelijk mogelijk te maken, moet elke lantaarn uitwendig geverfd zijn met de kleur van het licht dat zij doet schijnen en bovendien voorzien zijn van een doelmatig scherm.

7. Stoomvaartuigen van minder dan 40, vaartuigen, voortbewogen door middel van riemen of zeilen, van minder dan 20 ton (van 2.83 M².) bruto inhoud, en roeiboeten, zijn, wanneer zij varende zijn, niet verplicht de lichten te voeren in art. 2 (a) (b) (c) vermeld; zij moeten echter, wanneer zij die lichten niet voeren, voorzien zijn van de volgende lichten:

1°. Stoomvaartuigen van minder dan 40 ton (van 2.83 M².) bruto inhoud, moeten voeren:

a. Vóór op het vaartuig, of aan, of vóór den

schoorsteen, waar dit het best gezien kan worden, en op een hoogte boven het potdeksel van ten minste 27 decimeter, een helder wit licht, ingericht en geplaatst op de wijze als voorgeschreven in art. 2 (a) en van zoodanige sterkte dat het zichtbaar is op een afstand van ten minste 2 zeemijlen van (60 in 1 graad).

b. Groene en roode zijdelichten, ingericht en geplaatst als voorgeschreven in art. 2 (b) en (c), en van zoodanige sterkte, dat zij zichtbaar zijn op een afstand van ten minste 1 zeemijl (van 60 in 1 graad), of een samengestelde lantaarn, toonende aan de daarvoor aangewezen zijden van het vaartuig groen en rood licht, van recht vooruit, tot 2 streken achterlijker dan dwars. Deze lantaarn moet ten minste 9 decimeter beneden het witte licht gevoerd worden.

2°. Stoomsloepen, zooals die aan boord van zeeschepen gevoerd worden, mogen het witte licht voeren, doch in elk geval boven de onder 1 b bedoelde samengestelde lantaarn.

3°. Vaartuigen, welke worden voortbewogen door middel van riemen of zeilen, van minder dan 20 ton (van 2.88 M^a.) bruto inhoud, moeten een lantaarn aangestoken gereed houden, met een groen glas aan de eene en een rood glas aan de andere zijde. Deze lantaarn moet, indien een ander vaartuig nadert, of indien het zelf in de nabijheid van een ander vaartuig komt, tijdig genoeg om aanvaring te voorkomen, getoond worden, zoodanig, dat het groene licht niet aan bakboordszijde, en het roode licht niet aan stuurboordszijde gezien kan worden.

4°. Roeibootten, hetzij daarmede geroeid of gezeild wordt, moeten een wit licht gevende lantaarn aangestoken gereed houden, welke nu en dan, doch tijdig genoeg om aanvaring te voorkomen, getoond moet worden.

De in dit artikel bedoelde vaartuigen behoeven de in art. 4 (a) en in art. 11, laatste zinsnede, voorgeschreven lichten niet te voeren.

8. Loodsvaartuigen op hun kruisstation varende, moeten niet de lichten voeren welke voor andere vaartuigen zijn voorgeschreven. Zij moeten enkel aan den top van den mast een wit licht voeren, dat rondom zichtbaar is.

Bovendien moeten zij met korte tusschenpoezen, van ten hoogste 15 minuten, een of meer schitterlichten vertoonen.

Wanneer zij andere vaartuigen of andere vaartuigen heu op korten afstand naderen, moeten

zij de, aangestoken en tot gebruik gereed zijnde, zijdelichten bij korte tusschenpoezen toonen, om de richting waarin zij sturen aan te geven, doch het groene licht mag niet aan bakboordszijde, en het roode niet aan stuurboordszijde getoond worden.

Een loodsvaartuig, dat langszij van een vaartuig moet gaan, om een loods af te geven, mag het witte licht toonen, in plaats van het aan den mast te voeren, en mag, in stede van de bovengenoemde gekleurde lichten, een lantaarn tot gebruik gereed houden, met een groen glas aan de eene en een rood glas aan de andere zijde, ten einde die op de in art. 7 sub 3 omschreven wijze te gebruiken.

Loodsvaartuigen niet op hun kruisstation varende, moeten dezelfde lichten voeren als andere vaartuigen van hnnne tonnenmaat.

9. § 1. Visschersvaartuigen bezig met de uitoefening der visscherij, moeten, behoudens het bepaalde bij de §§ 3 en 4 van dit artikel, niet de lichten voeren in de artt. 2 en 5 voorgeschreven.

§ 2. Een visschersvaartuig bezig met de uitoefening der drijfnetvisscherij, moet, zoolang de netten in hun geheel of gedeeltelijk te water zijn, twee helder witte lichten voeren, zoodanig ingericht, dat zij rondom een onafgebroken licht doen schijnen, hetwelk op een afstand van ten minste 3 zeemijlen (van 60 in 1 graad) zichtbaar is.

Een daarvan moet geplaatst zijn op een hoogte, boven den romp gemeten, van niet minder dan 6 meter en niet meer dan 7.80 meter, terwijl de verticale afstand tusschen dit licht en het lager geplaatste niet minder mag bedragen dan 1.80 meter en niet meer dan 3 meter.

De horizontale afstand tusschen beide lichten, waarvan het lagere vóór het hoogere moet zijn geplaatst, gemeten in de richting van de kiel, mag niet minder dan 1.50 meter en niet meer dan 3 meter zijn.

Bovendien mag, ter voorkoming van aanvaring, aan de zijde van het vaartuig, waar de netten meer uitstaan dan recht voor het schip, een groen of rood pyrotechnisch licht worden getoond, dat gedurende ten minste 30 seconden moet branden; met dien verstande evenwel, dat het groene licht alleen aan stuurboords- en het roode licht alleen bakboordszijde mag worden getoond.

De in deze § bedoelde vaartuigen moeten van de in het vorige lid genoemde pyrotechnische lichten voorzien zijn.

Het bij de uitoefening der drijfnetvisserij vereischte arbeidslicht bij de haringkribben mag niet hooger geplaatst zijn dan 1.50 meter boven den romp.

§ 3. Een visschersvaartuig, bezig met de uitoefening der beugvisserij, moet voeren:

a. terwijl het de beug schiet: de lichten in de artikelen 2 en 5 voorgeschreven, naar gelang het een stoom- of een zeilvaartuig is, benevens een helder wit licht, niet hooger geplaatst dan 1 meter boven den romp;

b. terwijl het de beug overzeilt: de lichten in de artt. 2 en 5 voorgeschreven;

c. terwijl het de beug inhaalt, of daaraan op speellijnen verbonden is: de onder letter a van deze § voorgeschreven lichten, benevens nog een helder wit licht, niet hooger geplaatst dan ter hoogte van de zijdelichten.

De in deze § voorgeschreven witte lichten moeten rondom een onafgebroken licht doen schijnen, hetwelk op een afstand van ten minste 3 zeemijlen (van 60 in 1 graad) zichtbaar is.

§ 4. Een visschersvaartuig, bezig met de uitoefening der kolvisserij, moet de lichten voeren in § 3 c, van dit artikel vastgesteld.

§ 5. Een visschersvaartuig, dat bezig is met eene korre of schrobnet te visschen, waaronder verstaan wordt een vischtuig, dat over den bodem der zee gesleept wordt, moet voeren:

I. Wanneer het een stoomvaartuig is:

a. aan of voor den top van den voormast een lantaarn, toonende een wit licht vooruit, een groen licht aan stuurboordszijde en een rood licht aan bakboordszijde.

Deze lantaarn moet zoodanig zijn ingericht en aangebracht, dat het witte licht onafgebroken schijnt over een boog van den horizon van 4 streken (van recht vooruit tot 2 streken aan elke zijde); het groene licht aan stuurboordszijde onafgebroken schijnt over een boog van den horizon van 8 streken (van 2 streken van voren tot 2 streken achterlijker dan dwars); het roode licht aan bakboordszijde onafgebroken schijnt over een boog van den horizon van 8 streken (van 2 streken van voren tot 2 streken achterlijker dan dwars);

b. ten minste 2 meter en ten hoogste 4 meter beneden de driekleurige lantaarn, een helder wit licht, zoodanig ingericht, dat het rondom een onafgebroken licht doet schijnen.

II. Wanneer het een zeilvaartuig is:

een helder wit licht, zoodanig ingericht, dat het rondom een onafgebroken licht doet schijnen.

Bovendien moet, wanneer gevaar voor aanvaring bestaat, aan de zijde van het vaartuig waar het net uitstaat, een groen of rood pyrotechnisch licht worden getoond, dat ten minste 30 seconden moet branden, met dien verstande evenwel, dat het groene licht alleen aan stuurboords- en het roode licht alleen aan bakboordszijde mag worden getoond.

De in deze § snb II bedoelde vaartuigen moeten van de in het vorige lid genoemde pyrotechnische lichten voorzien zijn.

De in deze § genoemde lichten, met uitzondering van de pyrotechnische, moeten op een afstand van ten minste 2 zeemijlen (van 60 in 1 graad) zichtbaar zijn.

§ 6. Visschersvaartuigen, behoorende tot die bedoeld in art. 7, moeten, indien zij bezig zijn met visschen, een helder wit licht voeren, zoodanig ingericht, dat het rondom een onafgebroken licht doet schijnen hetwelk op een afstand van ten minste 1 zeemijl (van 60 in 1 graad) zichtbaar is.

§ 7. Een visschersvaartuig moet, wanneer het bezig is met visschen, dit bij dag aan naderende vaartuigen kenbaar maken door het voeren van eene mand, ter plaatse waar deze het best gezien kan worden.

§ 8. Een visschersvaartuig waarmede, tengevolge van eenig ongeval, niet kan gemanoeuvreerd worden, moet het licht voeren in art. 11, eerste lid, voor vaartuigen ten anker zijnde, voorgeschreven.

10. Een vaartuig, hetwelk door een ander wordt opgelopen, moet, van het hek, aan het oplopende vaartuig een wit licht of een schitterlicht toonen.

Het witte licht mag vast zijn en in een lantaarn gevoerd worden, doch in dat geval moet de lantaarn zoodanig ingericht en van schermen voorzien zijn, dat zij een onafgebroken licht werpt over een boog van den horizon van 12 kompasstreken, namelijk 6 streken van recht achteruit aan elke zijde. Het licht moet op een afstand van ten minste 1 zeemijl (van 60 in 1 graad) zichtbaar zijn en zooveel mogelijk op gelijke hoogte als de zijdelichten gevoerd worden.

11. Een vaartuig, ten anker zijnde, moet, wanneer het minder dan 45 meter lang is, vooruit, waar het het best gezien kan worden, doch niet hooger dan 6 meter boven den romp, een wit licht voeren in een lantaarn, zoodanig ingericht, dat zij een helder en onafgebroken licht

verspreidt, rondom, op een afstand van ten minste 1 zeemijl (van 60 in 1 graad), zichtbaar.

Een vaartuig van 45 meter lengte en daarboven, ten anker zijnde, moet twee zulke lichten voeren; het eene vóór op het vaartuig op een hoogte van niet minder dan 6 en niet meer dan 12 meter boven den romp; het andere op of bij het hek van het vaartuig, ten minste 4,5 meter lager dan het voorste.

Als lengte van het vaartuig geldt de in den meetbrief aangegeven lengte.

Een vaartuig, hetwelk in of nabij een vaarwater aan den grond zit, moet, tenzij het is een visschersvaartuig waaromtrent geldt het bepaalde bij art. 9, §. 8, het licht of de lichten hierboven genoemd voeren, en bovendien de twee roode lichten voorgeschreven in art. 4 (a).

12. Indien het noodig is om de aandacht te trekken, mag elk vaartuig, behalve de lichten welke het volgens deze voorschriften voeren moet, een schitterlicht toonen, of enig knalsein geven, hetwelk niet voor een noodsein kan worden gehouden.

13. De inhoud dezer voorschriften belet noch de handhaving van bijzondere bepalingen, door de Regeering van eenige natie gemaakt, met betrekking tot het voeren van vaste of seinlichten, buiten en behalve de hierbij voorgeschrevene, voor twee of meer oorlogsvaartuigen of voor vaartuigen onder convooi, noch het toonen van door reeders aangenomen verkenningseinen, mits deze van Regeeringswege zijn goedgekeurd en bekend gemaakt.

14. Een stoomvaartuig moet, ingeval het uitsluitend onder zeil is, doch zijn schoorsteen op heeft, overdag vóór op het vaartuig een zwarte bal of figuur voeren van 6 decimeter middellijn, ter plaatse waar dezelve het best gezien kan worden.

Geluidseinen bij mist, enz.

15. Alle seinen, in dit artikel voorgeschreven voor vaartuigen die varende zijn, moeten worden gegeven:

1. door „stoomvaartuigen” op de stoomfluit of sirene;

2. door zeilvaartuigen en vaartuigen die geslept worden op den misthoorn.

Onder „lange stoot” wordt in dit artikel verstaan, een stoot van 4 tot 6 seconden duur.

Een stoomvaartuig moet voorzien zijn:

van een krachtig geluidgevend stoomfluit of

sirene, werkende door stoom of door eenig middel hetwelk stoom vervangt, en zoodanig geplaatst, dat het geluid niet door eenig beletsel kan worden onderschept;

van een dengdelijken misthoorn, waarvan het geluid op werktuigelijke wijze wordt voortgebracht; en

van een goed geluidgevend klok. (1)

Een zeilvaartuig van 20 ton (van 2.83 M²) bruto-inhoud en daarboven, moet van een dergelijken misthoorn en klok voorzien zijn.

Ingeval van mist of nevelachtig weder, indien het sneeuwt of bij zware regenbuien, moeten zoowel bij dag als des nachts, de volgende seinen gegeven worden:

a. Een stoomvaartuig, hetwelk vaart loopt, moet, met tusschenpoozen van niet meer dan twee minuten, een langen stoot geven.

b. Een stoomvaartuig dat varende is, moet, wanneer het gestopt ligt en geen vaart loopt, met tusschenpoozen van niet meer dan twee minuten, twee lange stooten, met een tusschenpooz van ongeveer één seconde geven.

c. Een zeilvaartuig dat varende is, moet, met tusschenpoozen van niet meer dan één minuut, één stoot geven als het over bakboord bij den wind ligt, twee stooten achter elkander als het over stuurboord bij den wind ligt en drie stooten achter elkander als het den wind achterlijker dan dwars heeft.

d. Een vaartuig ten anker zijnde, moet, met tusschenpoozen van niet meer dan één minuut, gedurende ongeveer vijf seconden snel de klok luiden.

e. Een vaartuig dat een ander vaartuig sleept, een vaartuig, bezig zijnde met het leggen of lichten van een telegraafkabel, en een vaartuig hetwelk varende is, en voor een naderend vaartuig niet uit den weg kan gaan, omdat er in het geheel niet, of niet volgens deze voorschriften mede gemanoeuvreerd kan worden, moet in plaats van de in dit artikel onder a en c voorgeschreven seinen met tusschenpoozen van ten hoogste twee minuten, drie stooten geven, namelijk een langen stoot gevolgd door twee korte stooten.

(1) In alle gevallen waarbij in deze voorschriften het gebruik van een klok is voorgeschreven, mag deze aan boord van Turksche vaartuigen worden vervangen door een trom, of door een gong waar deze instrumenten aan boord van kleine vaartuigen gebruikt worden.

Een vaartuig dat gesleept wordt, mag dit sein, doch geen ander geven.

Zeilvaartuigen en booten van minder dan 20 ton (van 2.83 M².) bruto inhoud, behoeven de boven voorgeschreven seinen niet te geven; doch zijn, indien zij deze seinen niet geven, verplicht eenig ander duidelijk geluidsein met tusschenpoozen van ten hoogste een minuut te geven.

Vaart der vaartuigen bij mist enz. moet verminderd worden.

16. Elk vaartuig moet bij mist, bij nevelachtig weder, indien het sneeuw of bij zware regenbuien, met zorgvuldige inachtneming van de bestaande omstandigheden en toestanden, slechts een matige vaart loopen.

Een stoomvaartuig dat vermeent voorlijker dan dwars het mistsein te hooren van een vaartuig, waarvan de positie niet met zekerheid bekend is, moet, voor zooveel de omstandigheden dit toelaten, de machines stoppen en voorzichtig manoeuvreeren tot het gevaar van aanvaring geweken is.

Bepalingen omtrent het uitwijken.

Inleiding. — Gevaar voor aanvaring.

Gevaar voor aanvaring kan, indien de omstandigheden het toelaten, bemerkt worden, door zorgvuldig de kompaspeiling van het naderende schip na te gaan. Verandert die peiling niet noemenswaard, dan moet aangenomen worden, dat er gevaar voor aanvaring bestaat.

17. Wanneer twee zeilvaartuigen elkander naderen, zoodat gevaar voor aanvaring bestaat, moet een van beide wijken, waarbij de volgende regelen in acht genomen moeten worden:

a. een vaartuig, dat met ruimen wind zeilt, moet wijken voor een vaartuig, dat bij den wind zeilt;

b. een vaartuig, dat over stuurboord bij den wind ligt, moet wijken voor een vaartuig, dat over bakboord bij den wind ligt;

c. wanneer beide met ruimen wind zeilen, doch over verschillende boegen liggen, dan moet het vaartuig, dat over stuurboord ligt, wijken voor het vaartuig, dat over bakboord ligt;

d. wanneer beide ruim zeilen, over denzelfden boeg liggende, dan moet het loefwaartsche vaartuig wijken voor het lijwaartsche vaartuig;

e. een vaartuig, dat vóór den wind zeilt, moet voor een ander vaartuig uit den weg gaan.

18. Indien twee stoomvaartuigen recht of bijna recht tegen elkander insturen, zoodat gevaar voor

aanvaring bestaat, moeten beide naar stuurboord uitwijken, zoodat zij elkander aan bakboordzijde voorbij varen.

Dit artikel is alleen van toepassing in gevallen dat vaartuigen recht of bijna recht tegen elkander insturen en wel zoo dat gevaar voor aanvaring bestaat, en is niet van toepassing op twee vaartuigen, die, indien zij hunne koersen vervolgden, van zelve van elkander zouden vrijloopen.

Het is dus alleen van toepassing, wanneer elk der twee vaartuigen recht of bijna recht tegen het andere instuurt, met andere woorden, wanneer bij dag elk der twee vaartuigen de masten van het andere vaartuig met zijn eigen masten in *éene* lijn of nagenoeg in *éene* lijn heeft, of wanneer des nachts elk der twee vaartuigen de twee zijdelichten van het andere ziet.

Het is niet van toepassing, wanneer, bij dag een vaartuig een ander recht vooruit ziet, welks koers den zijnen kruist, noch wanneer bij nacht het roode licht van het eene vaartuig gekeerd is naar het roode licht van het andere, of het groene licht van het eene vaartuig gekeerd is naar het groene licht van het andere, noch wanneer bij nacht slechts een der gekleurde lichten recht vooruit gezien wordt of de beide gekleurde lichten in eene andere richting dan recht vooruit gezien worden.

19. Indien de koersen van twee vaartuigen onder stoom elkander zoodanig kruisen, dat er gevaar voor aanvaring bestaat, moet het vaartuig dat het andere aan stuurboordzijde van zich heeft daarvoor uit den weg gaan.

20. Wanneer een stoomvaartuig en een zeilvaartuig zoodanige koersen volgen, dat er gevaar voor aanvaring bestaat, moet het stoomvaartuig voor het zeilvaartuig uit den weg gaan.

21. Wanneer volgens deze bepalingen een der beide vaartuigen uit den weg moet gaan, moet het andere zijn koers en zijn vaart behouden.

Noot. Wanneer echter tengevolge vandik weder of andere oorzaken het vaartuig dat vaart moet houden, zich zoo dicht bij het vaartuig dat moet uitwijken bevindt, dat aanvaring door dit vaartuig alleen niet vermeden kan worden, zoo zal het ook verplicht zijn zoodanige maatregelen te nemen, als ter voorkoming der aanvaring kunnen bijdragen. (Zie art. 27 en 29).

22. Elk vaartuig, dat volgens deze voorschriften verplicht is voor een ander vaartuig uit te wijken, moet, wanneer de omstandigheden het toelaten, vermijden vóór het andere over te gaan.

23. Elk stoomvaartuig, dat volgens deze voorschriften verplicht is voor een ander vaartuig nit te wijken, moet, wanneer het dit nadert, zoo noodig zijn vaart verminderen, stoppen of achteruitslaan.

24. Onafhankelijk van hetgeen in deze voorschriften is voorgeschreven, moet elk vaartuig, dat een ander oploopt, voor het laatstgenoemde uit den weg gaan.

Als oplopend vaartuig wordt beschonwd elk vaartuig, dat een ander vaartuig in een richting van meer dan twee streken achterlijker dan dwars nadert, d. w. z. in zoodanige positie, met betrekking tot het vaartuig dat opgelopen wordt, dat het des nachts geen van de zijdelichten van dat vaartuig zou zien. Geen daarop volgende verandering van de peiling tusschen de twee vaartuigen zal het oplopende vaartuig volgens deze voorschriften tot een kranisend vaartuig kunnen maken, of het kunnen ontslaan van den plicht, om voor het andere vaartuig nit te wijken, totdat het laatstgenoemde geheel gepasseerd en er vrij van is.

Daar men over dag op het oplopende vaartuig niet altijd met zekerheid kan weten of vóór of achter de boven omschreven richting van het andere vaartuig is, moet het, in geval van twijfel, zich als een oplopend vaartuig beschouwen en uit den weg gaan.

25. In nauwe vaarwaters moet elk stoomvaartuig, zoo dit uitvoerbaar is en veilig kan geschieden, aan die zijde van het vaarwater houden, welke aan de stuurboordszijde van het vaartuig ligt.

26. Zeilvaartuigen, welke varende zijn, moeten uit den weg gaan voor zeilvaartuigen of booten, visschende met netten, lijnen of sleepnetten. Deze bepaling geeft echter aan geen vaartuig of boot bezig met visschen, het recht om een vaarwater te versperren, dat door andere dan visschersvaartuigen gebezigd wordt.

27. Bij het nakomen en uitvoeren dezer voorschriften, moet men behoorlijk acht geven, zoowel op de gevaren der navigatie en van aanvaring, als op de eigenaardige omstandigheden, die, ter voorkoming van onmiddellijk gevaar, eene afwijking van de bedoelde voorschriften noodzakelijk mochten maken.

Getuidseinen voor schepen die elkander zien.

28. De uitdrukking „korte stoot” in dit artikel gebezigd, beteekent een stoot van ongeveer één seconde duur.

Een stoomvaartuig dat varende is moet, wanneer

het overeenkomstig de vorenstaande bepalingen handelt, die handeling aan een ander in 't zicht zijnd vaartuig door de volgende seinen met de stoomfuit of sirene kenbaar maken:

Eén korte stoot beteekent:

„Ik wijk naar stuurboord uit”.

Twee korte stooten beteekenen:

„Ik wijk naar bakboord uit”.

Drie korte stooten beteekenen:

„Ik sla volle kracht achteruit”.

Geen vaartuig mag, onder welke omstandigheden ook, de vereischte voorzichtigheid uit het oog verliezen.

29. De bovenvermelde voorschriften ontheffen noch het vaartuig, noch zijn eigenaar, gezagvoerder of bemanning van de verantwoordelijkheid voor de gevolgen, welke mochten voortvloeien uit eenige nalatigheid in het voeren van lichten, in het geven van seinen, het houden van goeden nitkijk of uit veronachtzaming van die maatregelen van voorzorg, welke volgens het gewone zeemansgebruik of naar aanleiding van bijzondere omstandigheden behooren genomen te worden.

Voorbehoud ten opzichte van voorschriften voor havens of voor binnenwateren.

30. De inhoud dezer voorschriften belet niet de handhaving van bijzondere bepalingen, door de ter plaatse bevoegde autoriteiten gemaakt, met betrekking tot de vaart in havens, op rivieren of op binnenwateren.

Noodseinen.

31. Wanneer een vaartuig in nood verkeert en hulp verlangt van andere vaartuigen of van den wal, moeten de volgende seinen, hetzij te zamen, hetzij afzonderlijk gebezigd worden:

Bij dag:

1°. Kanonschoten, of andere knalseinen, met tusschenpoozen van ongeveer één minuut;

2°. het sein N. C. van het algemeen seinboek;

3°. het afstandssein, bestaande uit een vierkante vlag, boven of onder welke een bal, of een voorwerp, dat op een bal gelijkt, is gheschen;

4°. het aanhoudend geluid geven met eenig misteintoestel.

Bij nacht:

1°. Kanonschoten, of andere knalseinen, met tusschenpoozen van ongeveer één minuut;

2°. een vlamvend vuur (zooals van een brandend teer- of olievat);

3°. vuurpijlen of lichtkogels, onverschillig van welke kleur of inrichting, welke één voor één met korte tusschenpoozen worden ontstoken;

4°. het aanhoudeud geluid gevee met eenig mistseintoestel.

32. In het Koninklijk besluit van 10 October 1875 (*Staatsblad* n°. 178) aangevuld bij Koninklijk besluit van 3 Augustus 1896 (*Staatsblad* n°. 147), tot vaststelling van seinen voor schepen die in nood of gevaar verkeerden of een loods verlangen, worden de volgende wijzigingen gebracht:

A. In het opschrift en in de considerans vervallen de woorden „in nood of gevaar verkeerden, of”;

B. In art. 1 vervallen de woorden: „in geval van nood of gevaar of”;

C. Art. 2 wordt ingetrokken.

33. Dit besluit treedt in werking met den 1sten Juli 1897.

De Ministers van Marine, van Waterstaat, Handel en Nijverheid, van Buitenlandsche Zaken, van Financiën en van Justitie zijn belast met de uitvoering van dit besluit, hetwelk met eene daarbij behoorende toelichting in het *Staatsblad* zal worden geplaatst en aan den Raad van State medegedeeld.

's Gravenhage, den 24sten April 1897.

(get.)

EMMA.

De Minister van Marine, (get.) VAN DER WIJCK.

De Minister van Waterstaat, Handel en Nijverheid,

(get.)

VAN DER SLEYDEN.

De Minister van Buitenlandsche Zaken,

(get.)

J. RÖELL.

De Min. van Financiën, (get.) SPRENGER VAN EYK.

De Minister van Justitie,

(get.)

VAN DER KAAJ.

(*Uitgeg. 5 Mei 1897.*)

TOELICHTING.

A: omtrent de inrichting van de schermen der boordseinlantaarns (art. 2 d).

Aan het voorschrift, vervat in art. 2, sub d, van vorenstaand reglement wordt voldaan, indien de lijn, gaande langs de binnenzijde van de kous en den voorkant van het scherm of den buitenkant van een kous, die aan het vooreinde van het scherm aan de buitenzijde is aangebracht, evenwijdig loopt aan de kiellijn van het vaartuig.

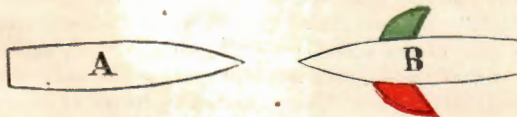
Bij electrisch verlichte lantaarns komt de binnenkant van den gloeienden kooldraad in de plaats van den binnenkant van de kous. Het plaatsen van meer dan een gloeilamp in een electrische boordlantaarn is niet aan te bevelen, omdat dit de goede werking van het scherm in gevaar brengt.

B: omtrent het gebruik der lichten, welke door vaartuigen in zee gevoerd worden, tevens aangevende hoe een vaartuig dat die lichten ziet, daaruit de plaats en de richting van het vaartuig, welks lichten gezien worden, kan leeren kennen.

1°. als men het roode en het groene licht ziet:

A ziet een rood en groen licht vooruit, dan weet A, dat een vaartuig in zijne koerslijn recht tegen hem in ligt.

(Fig. I.)

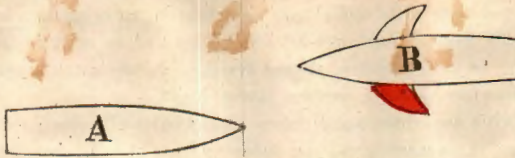

Ziet A één wit toplicht, of twee witte toplichten op betrekkelijk grooten afstand boven elkander boven de beide gekleurde lichten, dan weet hij dat B een stoomvaartuig is. Ziet hij twee of drie witte toplichten op geringen afstand boven elkander, dan weet hij dat B een stoomvaartuig is met een of meer schepen op sleeptouw en dat de sleep korter is dan 180 meter, of slechts uit één vaartuig bestaat, als er twee, en langer dan 180 meter, en uit ten minste twee vaartuigen bestaat, als er drie toplichten zijn.

2°. Als men wel het roode, maar niet het groene licht ziet:

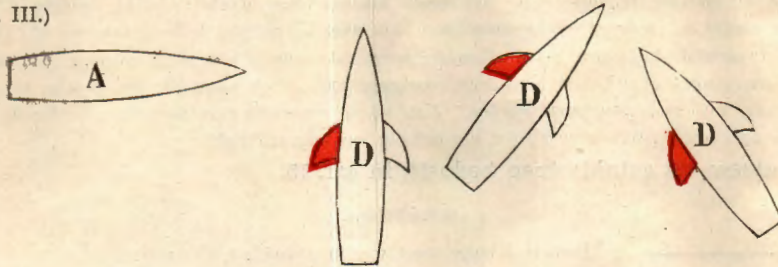
A ziet een rood licht vooruit of kraanbalksgewijze vooruit dan weet A, òf dat enig vaartuig hem op den bakboordsboeg nadert, gelijk B,

(Fig. II.)

òf, dat enig vaartuig naar bakboordszijde voor hem overligt gelijk D D D (fig. 3). Ziet A tevens een wit toplicht boven het roode licht, dan weet hij dat het een stoomvaartuig is, hetwelk òf tegen hem inligt, gelijk B (fig. II), òf zijne koerslijn in eene richting naar bakboord vóór hem over stijgt zooals D D D (fig. III).

(Fig. III.)

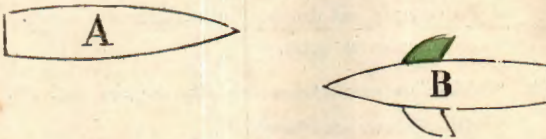
Ziet A in deze gevallen twee witte toplichten, niet recht boven elkander, doch is de horizontale afstand tusschen de beide gering, dan weet hij dat hij het andere vaartuig tamelijk scherp voorin ziet zooals B (fig. II). Is de horizontale afstand tusschen de toplichten grooter dan de vertikale, dan weet A, dat hij het andere vaartuig ongeveer dwars inziet.

Ziet A twee of drie witte toplichten op geringen afstand recht boven elkander en boven het roode licht, dan weet hij dat het een stoomvaartuig is, een ander vaartuig of vaartuigen op sleeptouw hebbende.

3°. Als men wel het groene, maar niet het roode licht ziet:

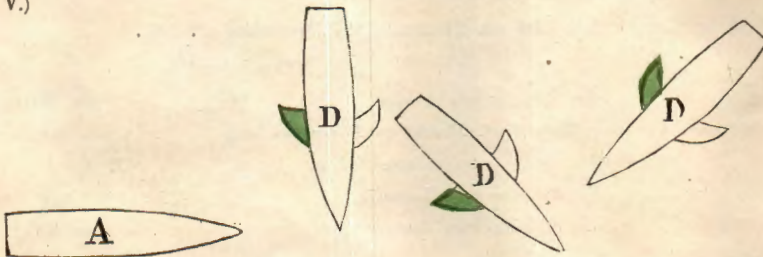
A ziet een groen licht vooruit of kraanbalksgewijze vooruit, dan weet A òf, dat enig vaartuig hem, als B (fig. IV) op zijn stuurboordsboeg nadert,

(Fig. IV.)

òf, dat enig vaartuig gelijk D D D (fig. V) naar stuurboord voor hem overligt.

(Fig. V.)

Ziet A tevens een wit toplicht boven het groene licht, dan weet hij, dat het een stoomvaartuig

is, dat, of gelijk B (fig. IV) tegen hem inligt, of zooals DDD (fig. V) zijne koerslijn in eene richting, naar stuurboord, vóór hem over snijdt.

Ziet A in deze gevallen twee witte toplichten, niet recht boven elkander, doch is de horizontale afstand tusschen de beide gering, dan weet hij dat hij het andere vaartuig tamelijk scherp voorin ziet zooals B (fig. IV). Is de horizontale afstand tusschen de toplichten grooter dan de vertikale, dan weet A dat hij het andere vaartuig ongeveer dwars inziet.

Ziet A twee of drie witte toplichten op geringen afstand boven elkander en boven het groene licht, dan weet hij dat het een stoomvaartuig is, een ander vaartuig of vaartuigen op sleeptouw hebbende.

4°. Ziet A op een plaats, waar geen schepen kunnen ten anker liggen, een enkel wit licht, dan weet hij dat het is of een klein vaartuig of een vaartuig, dat hij oploopt.

5°. Ziet A drie toplichten, waarvan het bovenste en onderste rood, en het middelste wit zijn, boven elkander, boven de roode en groene zijdelichten, dan weet hij dat het een voortgang hebbend stoom- of zeilvaartuig is, bezig met het leggen van een telegraafkabel; ziet hij de genoemde drie toplichten zonder de roode en groene zijdelichten dan weet hij dat het bedoeld vaartuig stil ligt.

Ziet A twee roode toplichten boven elkander, boven de roode of groene zijdelichten, dan weet hij dat het een stoom- of zeilvaartuig is, dat voortgang heeft, doch waarmede ten gevolge van eenig ongeval niet kan gemanceuvreerd worden. Ziet hij de genoemde twee toplichten zonder de roode en groene zijdelichten, dan weet hij dat het bedoeld vaartuig stil ligt.

C: omtrent de geluidseinen bedoeld in art. 15.

Geluidseinen.

—————	Beteekent lange stoot met de stoomfluit of sirene.
—————	Beteekent korte stoot met de stoomfluit of sirene.
×	Beteekent stoot met den misthoorn.
~~	Beteekent klokluiden (op Turksche schepen de trom).

a. Mistseinen (art. 15).

—————	Stoomvaartuig dat vaart loopt.
————— —————	Stoomvaartuig, dat gestopt ligt en geen vaart loopt.
————— ——— ———	Vaartuig, dat niet volgens de voorschriften kan manoeuvreeren.
×	Zeilvaartuig, zeilende over bakboord bij den wind.
× ×	Zeilvaartuig, zeilende over stuurboord bij den wind.
× × ×	Zeilvaartuig met den wind achterlijker dan dwars.
~~	Vaartuig ten anker.

b. Geluidseinen voor schepen, die elkander zien (art. 28).

—————	Ik wijk naar stuurboord uit.
————— —————	Ik wijk naar bakboord uit.
————— ——— ———	Ik sla volle kracht achteruit.

Behoort bij het Koninklijk besluit van 24 April 1897 (*Staatsblad* n°. 107).

Ons bekend,

De Minister van Marine,	(get.)	VAN DER WIJCK.
De Min. van Waterstaat, Handel en Nijverheid,	"	VAN DER SLEJDEN.
De Minister van Luitenlandsche Zaken,	"	J. RÖELL.
De Minister van Financiën,	"	SPRENGER VAN EYK.
De Minister van Justitie,	"	VAN DER KAAJ.

27 April 1897. BESLUIT, bepalende de plaatsing in het *Staatsblad* van de, op 16 Maart 1897 te *Brussel* gesloten overeenkomst tot verlenging der op 17 December 1890 te 's *Gravenhage*, den 19den dier maand te *Luxemburg* en den 20sten daaraanvolgende te *Brussel* onderteekende, tusschen *Nederland*, *Luxemburg* en *België* gesloten telegraaf-conventie. S. 108.

IN NAAM VAN H. M. WILHELMINA, ENZ.
WIJ EMMA, ENZ.

Gezien de, op 16 Maart 1897 te *Brussel* gesloten overeenkomst tot verlenging der op 17 December 1890 te 's *Gravenhage*, den 19den dier maand te *Luxemburg* en den 20sten daaraanvolgende te *Brussel* onderteekende, tusschen *Nederland*, *Luxemburg* en *België* gesloten telegraaf-conventie, waarvan een afschrift, met vertaling aan dit besluit gehecht is;

Op de voordracht van den Minister van Buitenlandsche Zaken dd. 24 April 1897, Algemeen Secretariaat, n°. 3747;

Hebben goedgevonden en verstaan, de bekendmaking der bovenstaande overeenkomst, met vertaling, te bevelen door plaatsing van dit besluit in het *Staatsblad*.

De Ministers, Hoofden van Departementen van Algemeen Bestuur, worden belast, ieder voor zooveel hem betreft, met de uitvoering der bepalingen in voorschreven overeenkomst vervat. Amsterdam, den 27sten April 1897.

(get.) E M M A.

De Min. van Buitenl. Zaken, (get.) J. RÖELL
(*Uitgeg. 13 Mei 1897.*)

VERTALING.

De Regeering van Hare Majesteit de Koningin der Nederlanden, de Regeering van Zijne Majesteit den Koning der Belgen en de Regeering van Zijne Koninklijke Hoogheid den Groot-Hertog van Luxemburg, het telegraphisch verkeer tusschen Nederland en het Groot-Hertogdom Luxemburg wenschende te bevorderen en gebruik makende van de bevoegdheid, welke Haar is toegekend bij artikel 17 der Internationale Telegraafovereenkomst, den 22sten Juli 1875 te Sint-Petersburg onderteekend, zijn omtrent het volgende overeengekomen:

Eenig artikel.

Wordt verlengd en blijft van kracht, zonder wijziging, tot de eerste herziening van het te

Budapest vastgestelde internationale dienstreglement, de telegraafovereenkomst, geteekend te 's Gravenhage den 17den December 1890, te Luxemburg den 19den December 1890 en te Brussel den 20sten December 1890, tusschen België, Nederland en het Groot-Hertogdom Luxemburg ter zake van de wisseling van telegraphische berichten, over België, tusschen Nederland en het Groot-Hertogdom Luxemburg.

Ter oirkunde waarvan de ondergeteekenden, te weten: de Buitengewoon Gezant en Gevolmachtigd Minister van Hare Majesteit de Koningin der Nederlanden, de Minister van Buitenlandsche Zaken van Zijne Majesteit den Koning der Belgen en de Zaakgelastigde van de Regeering van het Groot-Hertogdom Luxemburg, deze akte hebben opgemaakt en van hun zegel voorzien.

Gedaan, in drievond, te Brussel den 16den Maart 1897.

(L. S.) (get.) R. VAN PESTEL.

„ „ DE FAVEREAU.

„ „ Graaf d'ANSEBOURG.

27 April 1897. BESLUIT, bepalende de plaatsing in het *Staatsblad* van de op 24 Maart 1897 te *Parijs* onderteekende overeenkomst tot verlenging der op 27 December 1890 aldaar tusschen *Nederland*, *België* en *Frankrijk* gesloten telegraaf-conventie. S. 109.

IN NAAM VAN H. M. WILHELMINA, ENZ.
WIJ EMMA, ENZ.

Gezien de op 24 Maart 1897, te *Parijs* onderteekende overeenkomst tot verlenging der op 27 December 1890 aldaar tusschen *Nederland*, *België* en *Frankrijk* gesloten telegraaf-conventie, waarvan een afschrift met vertaling aan dit besluit gehecht is;

Op de voordracht van den Minister van Buitenlandsche Zaken van den 24sten April 1897, n°. 4873, Algemeen Secretariaat;

Hebben goedgevonden en verstaan, de bekendmaking der bovengenoemde overeenkomst, met vertaling, te bevelen door plaatsing van dit besluit in het *Staatsblad*.

De Ministers, Hoofden van Departementen van Algemeen Bestuur, worden belast, ieder voor zooveel hem betreft, met de uitvoering der bepalingen in voorschreven overeenkomst vervat. Amsterdam, den 27sten April 1897.

(get.) E M M A.

De Min. van Buitenl. Zaken, (get.) J. RÖELL.
(*Uitgeg. 13 Mei 1897.*)

VERTALING.

De Regeering van Hare Majesteit de Koningin der Nederlanden, de Regeering van Zijne Majesteit den Koning der Belgen en de Regeering van de Fransche Republiek, het telegraphisch verkeer tusschen Nederland en Frankrijk wenschende te bevorderen en gebruik makende van de bevoegdheid, welke Haar is toegekend bij art. 17 der Internationale Telegraafovereenkomst, den 22sten Juli 1875 te St. Petersburg onderteekend, zijn omtrent het volgende overeengekomen:

Eenig artikel.

Wordt verlengd en blijft van kracht, zonder wijziging, tot de eerste herziening van het te Budapest vastgestelde internationale dienstreglement, de telegraafovereenkomst, geteekend te Parijs tusschen Nederland, België en Frankrijk den 27sten December 1890.

Ter oirkonde waarvan de ondergeteekenden, te weten: de Buitengewoon Gezant en Gevolmachtigd Minister van Hare Majesteit de Koningin der Nederlanden bij den President der Fransche Republiek, de Buitengewoon Gezant en Gevolmachtigd Minister van Zijne Majesteit den Koning der Belgen bij den President der Fransche Republiek en de Minister van Buitenlandsche Zaken van de Fransche Republiek, daartoe behoorlijk gemachtigd, deze verklaring hebben opgemaakt en van hunne zegels voorzien.

Gedaan in drievoud te Parijs, den 24 Maart 1897.

(L. S.) (get.) A. DE STUERS.
 „ „ B^{on}. D'ANETHAN.
 „ „ G. HANOTAUX.

28 April 1897. WET, tot wijziging der Gemeentewet. S. 110.

Bijl. Hand. 2° Kamer 1895/96, n°. 135, 1—3; 1896/97, n°. 23, 1—15.

Hand. id. 1896/97, bladz. 721—732, 734—749, 763, 802—805.

Hand. 1° Kamer 1896/97, bladz. 311, 312, 322, 329, 351.

IN NAAM VAN H. M. WILHELMINA, ENZ.
 WIJ EMMA, ENZ. doen te weten:
 Alzoo Wij in overweging genomen hebben, dat het in verband met de herziening van het kiesrecht noodzakelijk is, de voorschriften der gemeentewet, betreffende het getal en de benoeming der leden van den raad te wijzigen;

Zoo is het, dat Wij, den Raad van State enz.

Art. 1. In art. 4 der wet van den 29sten Juni 1851 (*Staatsblad* n°. 85) laatstelijk gewijzigd bij de wet van den 6den November 1887 (*Staatsblad* n°. 193) wordt in plaats van:

„39 „ „ „ „ boven de 100,000” gelezen:
 „39 „ „ „ „ 100,001—200,000.”

Aan dat artikel wordt toegevoegd een nieuwe regel, luidende als volgt:

45 leden in gemeenten van boven de 200,000 zielen.

2. Art. 5 wordt gelezen als volgt:

De leden van den raad worden gekozen in kiesdistricten door hen, die volgens de in art. 8 der Kieswet bedoelde lijst tot het kiezen van leden van den raad bevoegd zijn.

De districten, waarin de gemeenten *Amsterdam*, *Rotterdam* en 's *Gravenhage* verdeeld zijn voor de verkiezing van leden van de Tweede Kamer der Staten-Generaal, zijn tevens kiesdistricten voor de verkiezing van leden van den gemeenteraad. In elk dier districten wordt een gelijk getal leden van den gemeenteraad gekozen.

De gemeente *Utrecht* wordt voor de verkiezing van leden van den gemeenteraad in kiesdistricten verdeeld in dier voege, dat elk der districten, waarin die gemeente verdeeld is voor de verkiezing van leden van de Tweede Kamer der Staten-Generaal, wordt gesplitst in twee kiesdistricten.

De overige gemeenten van boven de 15,000 zielen worden voor de verkiezing van leden van den gemeenteraad in drie kiesdistricten gesplitst.

Behoudens het bepaalde bij het tweede en met inachtneming van het bepaalde bij het derde en vierde lid, regelen Gedeputeerde Staten, den raad gehoord, de verdeeling der kiesdistricten en het getal der in elk district zoo in het geheel als hij elke periodieke aftreding te kiezen leden. Zij zorgen hierbij dat in de kiesdistricten zooveel mogelijk een gelijk getal leden gekozen worde en dit getal in behoorlijke evenredigheid sta tot de bevolking van ieder district.

Is het noodig, dat in een der districten een lid meer of minder gekozen worde dan in de andere, zoo wordt hiervoor het district aangewezen, waarvan de bevolking het meest of het minst talrijk is.

De regeling, in het vijfde lid bedoeld, geschiedt opnieuw, zoodra volgens het bepaalde bij art. 4 vermeerdering of vermindering van het getal leden van den raad noodig is.

Gemeenten van 15,000 zielen of minder vormen één kiesdistrict.

3. Art. 6 wordt gelezen als volgt:

De kiesdistricten kunnen in stembedistricten worden verdeeld. Eene plaatselijke verordening, aan Gedeputeerde Staten mede te deelen, stelt die verdeling vast. Daarbij wordt tevens het stembedistrict aangewezen, waarin het hoofdstembureau zitting heeft.

4. Het eerste lid van art. 7 wordt gelezen als volgt:

De gewone tijd ter verkiezing der leden van den raad is de laatste Dinsdag der maand Juni.

5. In art. 8 vervallen de woorden: „op den door burgemeester en wethouders te bepalen dag”.

6. Art. 9 wordt vervangen door de volgende bepaling:

Burgemeester en wethouders bepalen ter vervulling eener tusschentijds in den raad openvallende plaats den dag der verkiezing.

Zij bepalen vóór elke verkiezing voor leden van den raad de dagen, waarop, zoo noodig, de stemming en de herstemming zullen geschieden.

Bij de periodieke verkiezingen geschieden de stemming en de herstemming in alle kiesdistricten der gemeente op dezelfde dagen.

De stemming en de herstemming geschieden in alle stembedistricten van het kiesdistrict op dezelfde dagen.

7. Art. 10 wordt vervangen door de volgende bepalingen:

In afwijking van het hieromtrent bepaalde bij art. 51 der Kieswet, wordt in kiesdistricten waarin het aantal kiezers voor den gemeenteraad volgens de kiezerslijst minder dan 2000 bedraagt, de onderteekening vereischt van ten minste $\frac{1}{50}$ gedeelte van het aantal dier kiezers.

Is het aantal dier kiezers minder dan 150, dan wordt de onderteekening van ten minste drie kiezers vereischt.

Op den dag der verkiezing, zoodra de door de wet tot het inleveren der opgaven van kandidaten bepaalde tijd is afgelopen, sluit de burgemeester de lijst der kandidaten.

Is geen candidaat op die lijst gebracht, dan verklaart de burgemeester, dat niemand is benoemd.

Zijn er evenveel kandidaten als er plaatsen te vervullen zijn, of minder, op die lijst gebracht, dan verklaart de burgemeester deze kandidaten te zijn benoemd tot leden van den raad.

De burgemeester maakt van zijne handeling, onmiddellijk proces-verbaal op, dat ter secretarie van de gemeente voor een ieder ter inzage wordt nedergelegd, in afschrift wordt aangeplakt en tegen betaling der kosten verkrijgbaar gesteld.

De vorm en de inrichting van het proces-verbaal worden vastgesteld bij algemeenen maatregel van bestuur.

8. Achter art. 10 wordt ingevoegd een nieuw artikel 10bis, luidende als volgt:

Zijn er meer kandidaten opgegeven dan er plaatsen te vervullen zijn, dan geschiedt over hen, uiterlijk binnen veertien dagen, eene stemming.

Bij eerste stemming wordt geen hunner benoemd dan met volstreckte meerderheid van stemmen.

Hebben meer kandidaten de volstreckte meerderheid verkregen dan er plaatsen te vervullen zijn, dan zijn zij, die de meeste stemmen hebben verkregen en, bij gelijk getal stemmen, de oudsten in jaren benoemd. In geval van gelijken ouderdom beslist het lot.

Bij herstemming, noodzakelijk wanneer de volstreckte meerderheid van stemmen bij de eerste stemming niet is verkregen, wordt men benoemd met de meeste stemmen. Indien de stemmen staken, is de oudste in jaren de benoemde. In geval van gelijken ouderdom beslist het lot.

De volstreckte en de betrekkelijke meerderheid worden vastgesteld naar het aantal van waarde zijnde in de stembussen gevonden stembiljetten.

9. Art. 11 wordt gelezen als volgt:

Wanneer bij eene eerste stemming geen volstreckte meerderheid is verkregen, wordt onmiddellijk door den voorzitter van het hoofdstembureau van het kiesdistrict eene lijst opgemaakt, bevattende de namen der kandidaten, die bij de eerste stemming de meeste stemmen hebben erlangd tot niterlijk tweemaal zooveel namen als er plaatsen te vervullen zijn. Komen ten gevolge van gelijk aantal stemmen meer dan het bij de vorige zinsnede bepaald getal kandidaten voor plaatsing op de lijst in aanmerking, dan worden deze alle daarop geplaatst.

De herstemming heeft plaats uiterlijk binnen veertien dagen na de eerste stemming.

10. Achter art. 11 wordt ingevoegd een nieuw artikel 11bis, luidende als volgt:

Met afwijking van het bepaalde in artikel 87 der Kieswet, kan het stembureau, indien de stemming strekt tot verkiezing van meer dan één lid van den gemeenteraad, tusschen de in artikel 86 der Kieswet voorgeschreven verzegeling en de opening der stembus eene tijdruimte laten van ten hoogste een uur, mits het stemlokaal niet verlatende en de stembus onder zijn toezicht houdende.

Indien van deze bevoegdheid gebruik is gemaakt, wordt hiervan en van het voldoen aan de daarvoor gestelde voorwaarden aantekening gehouden in het proces-verbaal der stemming.

11. Achter artikel 11*bis* wordt ingevoegd een nieuw artikel 11*ter*, luidende als volgt:

Met afwijking van het bepaalde in artikel 60 der Kieswet wordt, indien de stemming strekt tot verkiezing van meer dan één lid van den gemeenteraad, aan het stembureau, doch nitaluïtend voor de werkzaamheden welke met de opening der stembus aanvangen, een vierde lid toegevoegd en het verplichte aantal plaatsvervangende leden met één vermeerderd. Dit lid blijft bij de toepassing van artikel 92, tweede zinsede, der Kieswet, buiten aanmerking.

Het oudste lid ziet, overeenkomstig artikel 88 der Kieswet, het stembiljet na. De beide andere leden houden aantekening van elke uitgebrachte stem.

Indien bij de beslissing over de waarde van een stembiljet de stemmen staken, beslist de stem des voorzitters.

12. Art. 12 wordt gelezen als volgt:

De benoemde ontvangt onverwijld van den burgemeester der gemeente een afschrift van het proces-verbaal, waaruit zijne candidaatsstelling of zijne benoeming blijkt en, ingeval van stemming of herstemming, van den voorzitter van het hoofdstembureau afschriften van de daarvan opgemaakte processen-verbaal.

Deze afschriften strekken den benoemde tot geloofsbrief.

13. Het eerste lid van art. 13 wordt gelezen als volgt:

De benoemde geeft binnen drie dagen na het bekomen van het afschrift of de afschriften een bewijs van ontvangst daarvoor af en geeft binnen vier weken na de dagteekening van dat bewijs kennis aan burgemeester en wethouders of hij de benoeming aanneemt.

14. Achter art. 13 wordt ingevoegd een nieuw artikel 13*bis*, luidende als volgt:

Hij, die in meer dan één kiesdistrict is benoemd, verklaart aan burgemeester en wethouders, binnen den in het vorig artikel gestelden termijn, welke benoeming hij aanneemt.

Hij wordt, laat hij dien tijd zonder verklaring voorbijgaan, geacht geene der op hem uitgebrachte benoemingen aan te nemen.

15. Art. 14 wordt gelezen als volgt:

Wanneer een candidaat vóór de stemming, of

zoo iemand, die in herstemming komt, vóór de herstemming komt te overlijden, of wanneer een benoemde zijne benoeming niet aanneemt of de in de beide vorige artikelen bepaalde tijd verstreken is, geschiedt binnen veertien dagen eene nieuwe verkiezing op den door burgemeester en wethouders te bepalen dag.

Hetzelfde vindt plaats, zoo iemand de benoeming in één district heeft aangenomen en in een ander voorkomt op de lijst der candidaten, over wie eene stemming of herstemming moet geschieden in het laatstgenoemd district.

16. Art. 15 wordt vervangen door de volgende bepaling:

Wanneer het proces-verbaal van den burgemeester niemand of minder personen dan er plaatsen te vervullen zijn, als benoemd aanwijst, geschiedt binnen veertien dagen eene nieuwe verkiezing op den door burgemeester en wethouders te bepalen dag.

17. In art. 16 wordt in plaats van „8 en 14” gelezen: „8, 14 en 15”.

18. Aan art. 17 wordt het volgende toegevoegd:

De geloofsbrief moet door den benoemde binnen vier maanden na zijne dagteekening bij den raad worden ingezonden.

Is de geloofsbrief niet binnen dien termijn ingezonden, dan wordt de plaats geacht op den eersten dag na afloop van dien termijn opnieuw te zijn opengevallen.

19. Na art. 29 wordt ingevoegd een nieuw artikel 29*bis*, luidende als volgt:

Art. 29*bis*. Indien eene gemeente in kiesdistricten wordt verdeeld, bepaalt de gemeenteraad bij het lot, met inachtneming van den tijd hinner aftreding, voor welk kiesdistrict elk der zitting hebbende leden geacht wordt gekozen te zijn.

20. Na art. 30 wordt ingevoegd een nieuw artikel 30*bis*, luidende als volgt:

Art. 30*bis*. Indien vermeerdering van het aantal raadsleden noodig is, wordt de rooster aangevuld en worden de open plaatsen bij de eerstvolgende volgens art. 7 te houden verkiezing vervuld.

De gemeenteraad bepaalt bij het lot tot welke aftreding de nieuw benoemden zullen behooren.

Indien vermindering noodig is, wordt door den gemeenteraad, zoo noodig, bij het lot bepaald, in welke mate op elk deel van den rooster de vermindering zal moeten worden toegepast, doch treedt deze eerst in, wanneer in dat deel door overlijden of bedanken eene plaats openvalt.

21. Na art. 283 wordt ingevoegd een nieuw art. 283*a*, luidende als volgt:

Art. 283a. Deze wet kan worden aangehaald onder den titel van „gemeentewet“.

22. Deze wet treedt in werking op een nader door Ons te bepalen dag (1).

Met dien dag treedt de Kieswet ook wat de wijze van stemming betreft voor de verkiezing van leden van den gemeenteraad in werking.

Lasten en bevelen, enz.

Gegeven te Amsterdam, den 28sten April 1897.

(*get.*) E M M A.

De Min. van Binnenl. Zaken, (get.) VAN HOUTEN.
(*Uitgeg. 3 Mei 1897.*)

28 April 1897. WET, tot wijziging der wet van den 5den November 1852 (*Staatsblad* n°. 197), houdende regeling van de verdeling der provinciën in kiesdistricten, ter benoeming der leden van de Provinciale Staten, enz. S. 111.

Bijl. Hand. 2^e Kamer 1896/97, n°. 125, 1—6.

Hand. id. 1896/97, bladz. 700—706, 743.

Hand. 1^e Kamer 1896/97, bladz. 311, 312, 327, 333, 352.

IN NAAM VAN H. M. WILHELMINA, ENZ.

WIJ EMMA, ENZ. doen te weten:

Alzoo Wij in overweging genomen hebben, dat het in verband met de herziening van het kiesrecht noodzakelijk is de wet van den 5den November 1852 (*Staatsblad* n°. 197), houdende regeling van de verdeling der provinciën in kiesdistricten, ter benoeming der leden van de Provinciale Staten, enz. te wijzigen;

Zoo is het, dat Wij, den Raad van State enz.

Art. 1. Artikel 2 der wet van den 5den November 1852 (*Staatsblad* n°. 197) wordt gelezen als volgt:

Gedeputeerde Staten kunnen, waar zij het noodig achten, stemdistricten aanwijzen. Zij zorgen, dat een stemdistrict in den regel niet meer dan duizend kiezers bevat en in geen geval samenvoeging van gemeenten of deelen van verschillende gemeenten plaats heeft.

In de gemeente, welke hoofdplaats is van een kiesdistrict of waarin het geheele kiesdistrict

is gelegen, wordt te gelijker tijd door Gedeputeerde Staten het stemdistrict aangewezen, waarin het hoofdstembureau zitting heeft.

2. In het hoofd der bij de wet van den 5den November 1852 (*Staatsblad* n°. 197) gevoegde tabel A wordt in plaats van „Hoofdkiesdistrict“ gelezen „Kiesdistrict“ en in plaats van „Gemeenten van het hoofdkiesdistrict“: „Gemeenten of deelen van gemeenten van het kiesdistrict“.

In de eerste kolom dier tabel wordt in plaats van „Heerenveen“ gelezen „Schoterland“ en in plaats van „Onderdendam“: „Bedum“.

3. In de bij de wet van den 5den November 1852 (*Staatsblad* n°. 197) gevoegde tabel A wordt hetgeen daarin is bepaald omtrent elk der districten Rotterdam, Amsterdam, Haarlem, Middelburg, Utrecht, Assen en Hoogeveen, vervangen door hetgeen omtrent die districten respectievelijk voorkomt in de bij deze wet gevoegde tabel A.

4. In elk nieuw district worden zoo velen der in elk tegenwoordig district benoemden geacht gekozen te zijn als de bij deze wet gevoegde tabel B aanwijst.

5. Gedeputeerde Staten bepalen voor elke af-tredende helft bij loting, naar welk nieuw district ieder der in elk tegenwoordig district benoemden volgens den in tabel B gestelden regel overgaat.

Zij doen binnen eene maand na de afkondiging dezer wet in de *Nederlandsche Staatscourant* eene lijst plaatsen, aanwijzende in welk nieuw district elk der tegenwoordige leden van de Staten geacht wordt benoemd te zijn.

Zij zenden uittreksels dezer lijst aan de besturen van de gemeenten, die hoofdplaatsen zijn van de nieuwe districten of waarin het geheele nieuwe district gelegen is en aan de leden, zoover ieder aangaat.

6. De verkiezing van de krachtens deze wet aan de Staten nieuw toegevoegde leden geschiedt binnen twee maanden na het in werking treden dezer wet op den door Gedeputeerde Staten te bepalen dag.

7. Deze wet treedt in werking op een nader door Ons te bepalen dag. (1)

Lasten en bevelen, enz.

Gegeven te Amsterdam, den 28sten April 1897.

(*get.*) E M M A.

De Min. van Binnenl. Zaken, (get.) VAN HOUTEN.
(*Uitgeg. 3 Mei 1897.*)

(1) De inwerkingtreding is bepaald op 4 Juni 1897 bij besluit van 17 Mei 1897, S. 148, terwijl bij besluit van 8 Mei 1897, S. 144, bepalingen zijn vastgesteld tot uitvoering van de artt. 51, 54, 55, 68, 69, 72, 81, 91, 96 en 132 der Kieswet, ten opzichte der verkiezingen van leden van de Provinciale Staten en van den gemeenteraad.

(1) Bij besluit van 11 Mei 1897, S. 146, bepaald op 15 Mei 1897.

TABEL A.

Zuidholland.

KIESDISTRICT.

*Rotterdam I.*GEMEENTEN OF DEELLEN VAN GEMEENTEN VAN
HET KIESDISTRICT.

Het deel der gemeente, begrensd door eene lijn, loopende van het snijpunt der aslijnen, van de rivier de Maas en het Boerengat door het midden van laatstgemeld water van het Oostplein en van de Oostpoort; van daar langs de oostzijde der Boezemkolk, het stoomgemaal buitensluitende, over het midden van de Boezembrug en het Oostvestplein tot het midden van den Goudschen weg; vervolgens midden over deze straat het Goudsche plein en den Crooswijkschen weg tot aan de voormalige Kralingische grens; verder zuid-oostwaarts ombuigende langs die grens tot het midden van de rivier de Maas en eindelijk van daar door het midden van de rivier stroomafwaarts tot het punt van begin. De voormalige gemeente Kralingen.

*Getal der te kiezen leden 3.**Eerste aftredende helft 2. Tweede helft 1.**Rotterdam II.*

Het deel der gemeente, begrensd door eene lijn, loopende van het snijpunt der aslijnen van den Goudschen weg en het Oostvestplein, westwaarts midden door de gracht van den Goudschen Singel, door de sluis aan het Couwenburghseiland en de Rotte; vervolgens langs de noordzijde der huizen, aan de Galerij tot in het midden van de Delftsche vaart; van daar door het midden van de Schiekolk en de Schie tot de grens van Hillegersberg, en verder langs die grens en die van de voormalige gemeente Kralingen tot aan het Zuid-einde van den Achterweg; vervolgens over het midden van den Crooswijkschen weg, het Goudsche plein en den Goudschen weg tot aan het punt van begin.

*Getal der te kiezen leden 3.**Eerste aftredende helft 1. Tweede helft 2.**Rotterdam III.*

Het deel der gemeente, begrensd door eene lijn, loopende van het snijpunt der aslijnen van de Leuvehaven en de Leuvebrugsteeg midden door die steeg en de Schildersteeg tot het midden van de gracht van den Schiedamschen

Singel; van daar noordwaarts midden door die gracht tot aan het midden van den Binnenweg; midden over den Binnenweg tot aan de grens der kadastrale gemeente Delfshaven; van daar langs die grens en langs de grens van Overschie tot het midden van de Schie, midden door dat water en de Schiekolk tot het midden van de Delftsche vaart; van daar benoorden langs de huizen van de Galerij, midden door de Rotte tot tegenover het midden van de Tweede Lombardstraat; van daar het midden van die straat en van de Eerste Lombardstraat volgende tot het midden van de Boerenvischmarkt en midden over de Boerenvischmarkt en de Korte Torensstraat tot het midden van de Delftsche vaart; van daar midden over het Spui en de Vlasmarkt tot het midden van de sluis „het Spui”; vervolgens van daar midden door de Steigergracht en de Leuvehaven tot het punt van begin.

*Getal der te kiezen leden 3.**Eerste aftredende helft 2. Tweede helft 1.**Rotterdam IV.*

Het deel der gemeente, begrensd door eene lijn, loopende van het snijpunt der aslijnen van de rivier de Maas en de Leuvehaven stroomafwaarts midden door de rivier langs de voormalige Charloische- en vervolgens langs de Schiedamsche en Overschiesche grens tot het midden van de Coolsche straat; van daar langs de grens der kadastrale gemeente Delfshaven tot aan het midden van den Binnenweg, midden door den Binnenweg oostwaarts tot aan het midden van de gracht van den Schiedamschen Singel, midden door die gracht tot aan het midden van de Schildersteeg en midden door die steeg en de Leuvebrugsteeg tot aan het midden van de Leuvehaven en eindelijk van daar zuidwaarts midden door die haven tot aan het punt van begin. De voormalige gemeente Charlois.

*Getal der te kiezen leden 3.**Eerste aftredende helft 1. Tweede helft 2.**Rotterdam V.*

Het deel der gemeente, begrensd door eene lijn, loopende van het snijpunt der aslijnen van de rivier de Maas en het Boerengat, stroomopwaarts midden door de rivier; vervolgens langs de voormalige Kralingische-, de IJsselmondsche en de voormalige Charloische grens tot weder in het midden van de rivier; van daar stroomopwaarts midden door de rivier tot aan de verlengde aslijn van de

Leuvehaven, midden door die haven en de Steigergracht tot midden voor de sluis „het Spui”, van daar midden over de Vlasmarkt en het Spui tot aan het midden van de Korte Torenstraat, midden door die straat en de Boerenvischmarkt tot aan het midden van de Eerste Lombardstraat, midden door die straat en de Tweede Lombardstraat tot midden in de Rotte, van daar midden door de sluis van het Couwenburghseiland, de gracht van den Goudschen Singel, het Oostvestplein en de Boezembrug; vervolgens beoosten langs de Boezemkolk, het stoomgemaal insluitende, midden door de Oostpoort, het Oostplein en het Boerengat tot het punt van begin.

Getal der te kiezen leden 3.

Eerste aftredende helft 2. Tweede helft 1.

Noordholland.

Amsterdam I.

Het gedeelte der gemeente Amsterdam, gelegen binnen eene lijn, getrokken als volgt: van het snijpunt der aslijnen van het Noordzeekanaal en zijkanaal H door het midden van het Noordzeekanaal tot aan het Droogdok; vervolgens langs de doorvaart van de Realengracht tot op het snijpunt van de Prinsen-eilandsgracht, vervolgens langs die gracht tot langs den Spoordijk, tot aan de Westerdokskade, vervolgens door het midden van de Korte Prinsengracht tot de Noordzijde van de Brouwersgracht tot den Singel en van daar tot aan de Noordzijde van de Korte Korsjespoortsteeg, langs die steeg tot aan de oostzijde van den N.Z. Voorburgwal, vervolgens langs den N.Z. Voorburgwal tot aan de doorsnede van de Raadhuisstraat, daarna de zuidzijde dier straat tot aan de doorvaart van den Singel, vervolgens langs de Oostzijde van den Singel tot de doorvaart van den Binnen-Amstel, daarna langs het noordelijk gedeelte van den Amstel tot den Zwanenburgwal, vervolgens de westzijde van den Zwanenburgwal tot de St.-Anthoniebreedstraat, deze straat langs tot over de Nieuwemarkt, oostelijk langs de Vischmarkt, door het midden (westzijde) van de Geldersche kade naar de doorsnede in het IJ tot aan den afsluitdijk, vervolgens langs dien afsluitdijk tot aan de grens der gemeente en van daar in noordwestelijke richting tot aan het beginpunt.

Getal der te kiezen leden 4.

Eerste aftredende helft 2. Tweede helft 2.
1897.

Amsterdam II.

Het gedeelte der gemeente Amsterdam, gelegen binnen eene lijn, getrokken als volgt: van af den afsluitdijk naar Schellingwoude langs de doorsnede van het IJ tot aan den Oostelijken doorgang in het open havenfront langs de oostzijde van de Geldersche kade tot aan de Rechtboomsloot, langs de noordzijde van de Rechtboomsloot tot aan de Oude Schans (noordzijde) tot aan den Rapenburgwal, voorts langs den Rapenburgwal en het Entrepôtdok (Laagte Kadijk) tot aan het snijpunt van de Sarphatistraat, de noordzijde van die straat volgende tot aan de Zeeburgerstraat (noordzijde) en van daar langs de doorvaart in het Loozingskanaal en langs den Diemerdijk tot aan den Immetjeshorn en verder in noordelijke richting over het IJ langs de grens der gemeente, langs den Noorder-IJ- en Zeedijk tot aan het beginpunt.

Getal der te kiezen leden 4.

Eerste aftredende helft 2. Tweede helft 2.

Amsterdam III.

Het gedeelte der gemeente Amsterdam, gelegen binnen eene lijn, getrokken als volgt: van af den Immetjeshorn, langs den Diemerdijk tot aan de doorvaart van het Loozingskanaal, vervolgens langs de Buitensingelgracht (zuidzijde) tot aan de Cavaleriekazerne, daarna langs de doorvaart der Muidergracht langs de zuidzijde van den Hortus Botanicus, langs de doorvaart van de Nieuwe Heerengracht (zuidzijde) tot aan den Amstel. Vervolgens door de doorvaart van den Amstel (oostzijde) tot aan de Schulpbrug en van daar in noordoostelijke richting langs de grens der gemeente tot aan het beginpunt.

Getal der te kiezen leden 4.

Eerste aftredende helft 2. Tweede helft 2.

Amsterdam IV.

Het gedeelte der gemeente Amsterdam, gelegen binnen eene lijn, getrokken als volgt: van de Zeeburgerstraat (zuidzijde) langs de noordzijde van de Sarphatistraat tot aan het snijpunt van het Entrepôtdok, vervolgens langs de doorvaart van het Entrepôtdok (zuidzijde) en den Rapenburgwal (zuidzijde) tot aan de Oude Schans, daarna langs de doorvaart van de Oude Schans (zuidzijde) tot aan de doorvaart van de Rechtboomsloot, vervolgens de zuidzijde dier Rechtboomsloot tot aan de Geldersche kade, van daar langs de Geldersche kade (oostzijde) en Nieuwemarkt (oostzijde) in zuidelijke richting naar den Zwanenburgwal,

vervolgens langs den Zwanenburgwal (oostzijde) tot het snijpunt in den Amstel en van daar in westelijke richting naar het Sophiaplein; vervolgens langs dat plein (zuidzijde) door de Reguliersbreedstraat (noordzijde) langs de doorsnede van het Thorbeckeplein (oostzijde) en de Reguliersgrachten (oostzijde) tot aan het snijpunt in de Stadhouderskade. Vervolgens die kade in oostelijke richting tot aan het snijpunt in den Amstel, daarna de doorvaart (westzijde) van den Amstel tot waar men de aslijn ontmoet der Nieuwe Keizersgracht, vervolgens de Nieuwe Heerengracht (noordzijde) langs de zuidzijde van den Hortus Botanicus en de noordzijde van de Muidergracht, langs de Cavalerie-kazerne tot aan het snijpunt der Buitensingelgracht, vervolgens langs de Buitensingelgracht (noordzijde) tot aan het beginpunt.

Getal der te kiezen leden 4.

Eerste aftredende helft 2. Tweede helft 2.

Amsterdam V.

Het gedeelte der gemeente Amsterdam, gelegen binnen eene lijn, getrokken als volgt: van af het punt in den Amstel, alwaar de Stadhouderskade die rivier snijdt en vandaar langs de Stadhouderskade tot aan de doorsnede van het Vondelpark. Vervolgens de doorsnede van het Willemspark langs de Schinkelkade en voorts in de zuidelijke en oostelijke richting langs de grens der gemeente tot aan den Amstel en van daar langs den Amstel tot aan het beginpunt.

Getal der te kiezen leden 4.

Eerste aftredende helft 2. Tweede helft 2.

Amsterdam VI.

Het gedeelte der gemeente Amsterdam, gelegen binnen eene lijn, getrokken als volgt: van af de doorvaart van den Singel bij de Munt (zuidzijde) tot aan de Gasthuismolensteeg, door de Gasthuismolensteeg (zuidzijde), Harten-, Ree- en Laurierstraten (zuidzijden) met eene recht doorgetrokken lijn tot in de Buitensingelgracht; vervolgens langs de doorvaart van de Buitensingelgracht (noord-oostzijde) en de Stadhouderskade (noordzijde) tot tegenover de Nicolaas-Witsenstraat, vervolgens door het midden dier straat (westzijde) langs de doorvaart van de Reguliersgracht (westzijde), het Thorbeckeplein (westzijde), de Reguliersbreedstraat (zuidzijde) tot aan het beginpunt.

Getal der te kiezen leden 4.

Eerste aftredende helft 2. Tweede helft 2.

Amsterdam VII.

Het gedeelte der gemeente Amsterdam, gelegen binnen eene lijn, getrokken als volgt: van af de doorsnede der Raadhuisstraat (noordzijde) langs den N.-Z. Voorburgwal (westzijde) tot aan de Korsjespoortsteeg. Vervolgens de zuidzijde dier steeg tot aan de doorvaart van den Singel, daarna de Singel (westzijde) in noordelijke richting volgende tot aan de Brouwersgracht; vervolgens de Bronwersgracht (zuidzijde) tot aan de doorvaart van de Prinsengracht, daarna de Prinsengracht tegenover de Noordermarkt tot aan de doorsnede der Westerstraat. De Westerstraat (zuidzijde) langs het Marnixplein (zuidzijde) tot aan de doorvaart der Marnixkade. Vervolgens langs de Marnixkade en Buitensingelgracht (oostzijde) tot waar men het verlengde van de aslijn der Laurierstraat ontmoet; verder door het midden der Laurierstraat, Reestraat, Hartenstraat en Gasthuismolensteeg (noordzijde), daarna langs de doorvaart van den Singel (westzijde) tot aan het beginpunt.

Getal der te kiezen leden 4.

Eerste aftredende helft 2. Tweede helft 2.

Amsterdam VIII.

Het gedeelte der gemeente Amsterdam, gelegen binnen eene lijn, getrokken als volgt: van het snijpunt der aslijnen van het Noordzeekanaal en zijkanaal H, zuidwaarts langs de grens der gemeente tot aan de Haarlemmervaart. Vervolgens langs de doorvaart der Haarlemmervaart (noordzijde) tot aan het Nassauplein. Daarna langs de doorvaart der Marnixkade tot aan de Zaagbarrière, vervolgens langs de Westerstraat (noordzijde) tot aan de doorvaart der Prinsengracht (westzijde) tot aan het snijpunt der Westerdokskade. Van daar langs de Prinseneilandsgracht (westzijde) tot aan de aslijn van de Realengracht. Vervolgens langs het Realeiland tot aan de doorvaart van het Noordzeekanaal en van daar in noordelijke richting tot aan het beginpunt.

Getal der te kiezen leden 4.

Eerste aftredende helft 2. Tweede helft 2.

Amsterdam IX.

Het gedeelte der gemeente Amsterdam, gelegen binnen eene lijn, getrokken als volgt: van af den noordelijken hoek van het Nassauplein, langs de doorvaart der Haarlemmervaart (zuidzijde) tot aan de grens der gemeente. Vervolgens zuidwaarts die grens volgende langs de Kostverlorenwetering tot aan de doorvaart

van de Schinkelkade (noordzijde). Vervolgens de doorsnede van het Willemspark en Vondelspark (noordzijde) tot aan de doorvaart van de Stadhouderskade en van daar langs de doorvaart dier kade (westzijde), Buitsingelgracht (westzijde) en de Nassaukade tot aan het beginpunt.

Getal der te kiezen leden 4.

Eerste aftredende helft 2. Tweede helft 2.

Haarlem.

Haarlem.

Getal der te kiezen leden 5.

Eerste aftredende helft 3. Tweede helft 2.

Haarlemmermeer.

Haarlemmermeer, Haarlemmerliede en Spaarnwoude, Heemstede, Bennebroek.

Getal der te kiezen leden 2.

Eerste aftredende helft 1. Tweede helft 1.

Velzen.

Velzen, Beverwijk, Wijk aan Zee en Duin, Spaarndam, Schoten, Bloemendaal, Zandvoort.

Getal der te kiezen leden 2.

Eerste aftredende helft 1. Tweede helft 1.

Zeeland.

Middelburg.

Middelburg, Aagtekerke, Arnemuiden, Domburg, Grijskerke, Nieuw en St. Joosland, Oostkapelle, Serooskerke, St. Laurens, Veere, Vrouwenpolder.

Getal der te kiezen leden 6.

Eerste aftredende helft 3. Tweede helft 3.

Vlissingen.

Vlissingen, Biggekerke, Koudekerke, Meliskerke, Oost- en West-Souburg, Ritthem, Westkapelle, Zoutelande.

Getal der te kiezen leden 5.

Eerste aftredende helft 3. Tweede helft 2.

Utrecht.

Utrecht I.

Het deel der gemeente Utrecht, gelegen oostelijk van den Krommen Rijn, de Oude Gracht en de Vecht.

Getal der te kiezen leden 7.

Eerste aftredende helft 4. Tweede helft 3.

Utrecht II.

Het overige gedeelte der gemeente Utrecht.

Getal der te kiezen leden 6.

Eerste aftredende helft 3. Tweede helft 3.

Drenthe.

Assen.

Assen, Anlo, Norg, Roden, Peize, Eelde, Zuidlaren, Vries, Smilde, Rolde.

Getal der te kiezen leden 9.

Eerste aftredende helft 5. Tweede helft 4.

Meppel.

Meppel, Havelte, Nijeveen, Ruinen, Ruinerwold, de Wijk, Zuidwolde, Diever, Dwingelo, Vledder.

Getal der te kiezen leden 8.

Eerste aftredende helft 4. Tweede helft 4.

Hoogeveen.

Hoogeveen, Beilen, Westerbork, Zweeloo, Oosterhesselen, Coevorden, Dalen, Schoonebeek, Sleen.

Getal der te kiezen leden 9.

Eerste aftredende helft 4. Tweede helft 5.

Emmen.

Emmen, Odoorn, Borger, Gieten, Gasselte.

Getal der te kiezen leden 9.

Eerste aftredende helft 5. Tweede helft 4.

TABEL B.

ZUIDHOLLAND.

In het nieuw kiesdistrict Rotterdam I worden geacht gekozen te zijn 3 der benoemden in het tegenwoordig kiesdistrict Rotterdam; Rotterdam II, 3; Rotterdam III, 3; Rotterdam IV, 2; Rotterdam V, 2.

NOORDHOLLAND.

In het nieuw kiesdistrict Amsterdam I worden geacht gekozen te zijn 4 der benoemden in het tegenwoordig kiesdistrict Amsterdam; Amsterdam II, 4; Amsterdam III, 4; Amsterdam IV, 4; Amsterdam V, 4; Amsterdam VI, 4; Amsterdam VII, 4; Amsterdam VIII, 3; Amsterdam IX, 3; Haarlem, 4 Haarlem; Haarlemmermeer, 1 Haarlem; Velsen, 1 Haarlem.

ZEEELAND.

In het nieuw kiesdistrict Middelburg worden geacht gekozen te zijn 6 der benoemden in het tegenwoordig kiesdistrict Middelburg; Vlissingen, 5 Middelburg.

UTRECHT.

In het nieuw kiesdistrict Utrecht I worden geacht gekozen te zijn 7 der benoemden in het tegenwoordig kiesdistrict Utrecht; Utrecht II, 6.

DRENTHE.

In het nieuw kiesdistrict Assen worden geacht gekozen te zijn 9 der benoemden in het tegenwoordig kiesdistrict Assen; Meppel, 2 Assen; Meppel, 6 Hoogeveen; Hoogeveen, 2 Assen; Hoogeveen, 7 Hoogeveen; Emmen, 5 Assen; Emmen, 4 Hoogeveen.

28 April 1897. WET, tot wijziging der Provinciale wet. S. 112.

Bijl. Hand. 2^e Kamer 1895/96, n°. 134, 1—3; 1896/97, n°. 22, 1—9.

Hand. id. 1896/97, bladz. 706—711, 713—721, 743.

Hand. 1^e Kamer 1896/97, bladz. 311, 327, 333, 352.

IN NAAM VAN H. M. WILHELMINA, ENZ.

WIJ EMMA, ENZ. doen te weten:

Alzoo Wij in overweging genomen hebben, dat het in verband met de herziening van het kiesrecht noodzakelijk is de voorschriften der provinciale wet betreffende het getal en de benoeming van de leden der Staten te wijzigen;

Zoo is het, dat Wij, den Raad van State enz.

Art. 1. In art. 2 der wet van den 6den Juli 1850 (*Staatsblad* n°. 39), wordt het cijfer 80 vervangen door het cijfer 82, en het cijfer 72 door het cijfer 77.

2. Art. 3 wordt gelezen als volgt:

De leden der Staten worden gekozen in de kiesdistricten, waarin de provincie wordt verdeeld, door hen, die volgens de in art. 8 der Kieswet bedoelde lijst daartoe bevoegd zijn.

3. Het eerste lid van art. 5 wordt gelezen als volgt:

De gewone tijd ter verkiezing der leden van de Staten is de eerste Dinsdag der maand Juni.

4. In art. 6 vervallen de woorden: „op den door Gedeputeerde Staten te bepalen dag”.

5. Art. 7 wordt vervangen door de volgende bepalingen:

Gedeputeerde Staten bepalen, ter vervulling eener tusschentijds in de Staten openvallende plaats, den dag der verkiezing.

Zij bepalen vóór elke verkiezing voor leden der Staten de dagen, waarop, zoo noodig, de stemming en de herstemming zullen geschieden. Bij de periodieke verkiezingen wordt de dag der stemming niet vroeger bepaald dan den 10den Juni en de dag der herstemming niet later dan den Vrijdag, voorafgaande aan den eersten Dinsdag in Juli.

Bij de periodieke verkiezingen geschieden de

stemming en de herstemming in alle kiesdistricten der provincie op dezelfde dagen.

De stemming en de herstemming geschieden in alle stemdistricten van het kiesdistrict op dezelfde dagen.

6. Art. 8 wordt vervangen door de volgende bepalingen:

In afwijking van het hieromtrent bepaalde bij art. 51 der Kieswet wordt in kiesdistricten, waarin het aantal kiezers voor de Provinciale Staten volgens de kiezerslijst minder dan 2000 bedraagt, de onderteekening vereischt van ten minste $\frac{1}{50}$ gedeelte van het aantal dier kiezers.

Op den dag der verkiezing, zoodra de door de wet tot het inleveren der opgaven van kandidaten bepaalde tijd is afgelopen, sнит de burgemeester van de gemeente, die hoofdplaats is van het kiesdistrict of waarin het geheele kiesdistrict is gelegen, de lijst der kandidaten.

Is geen kandidaat op die lijst gebracht, dan verklaart de burgemeester, dat niemand is benoemd.

Zijn er evenveel kandidaten als er plaatsen te vervullen zijn, of minder, op die lijst gebracht, dan verklaart de burgemeester deze kandidaten te zijn benoemd tot leden der Staten.

De burgemeester maakt van zijne handeling onmiddellijk proces-verbaal op, dat ter secretarie van de gemeente voor een ieder ter inzage wordt nedergelegd, in afschrift wordt aangeplakt en, tegen betaling der kosten, verkrijgbaar gesteld.

De vorm en de inrichting van het proces-verbaal worden vastgesteld bij algemeenen maatregel van bestnur. (1)

7. Achter art. 8 wordt ingevoegd een nieuw art. 8bis, luidende als volgt:

Zijn er meer kandidaten opgegeven dan er plaatsen te vervullen zijn, dan geschiedt over hen, uiterlijk binnen veertien dagen, eene stemming.

Bij eerste stemming wordt geen hinner benoemd dan met volstreckte meerderheid van stemmen.

Hebben meer kandidaten de volstreckte meerderheid verkregen dan er plaatsen te vervullen zijn, dan zijn zij, die de meeste stemmen hebben verkregen en bij gelijk getal stemmen de oudsten in jaren benoemd. In geval van gelijken ouderdom beslist het lot.

Bij herstemming, noodzakelijk, wanneer de volstreckte meerderheid van stemmen bij de eerste stemming niet is verkregen, wordt men benoemd met de meeste stemmen. Indien de stemmen

(1) Zie het besluit van 8 Mei 1897, S. 144.

staken is de oudste in jaren de benoemde. In geval van gelijken ouderdom beslist het lot.

De volstrekte en de betrekkelijke meerderheid worden vastgesteld naar het aantal van waarde zijnde in de stembussen gevonden stembiljetten.

8. Art. 9 wordt gelezen als volgt:

Wanneer bij eene eerste stemming geene volstrekte meerderheid is verkregen, wordt onmiddellijk door den voorzitter van het hoofdstembureau van het kiesdistrict eene lijst opgemaakt, bevattende de namen der candidaten, die bij de eerste stemming de meeste stemmen hebben erlangd tot niterlijk tweemaal zooveel namen als er plaatsen te vervullen zijn. Komen ten gevolge van gelijk aantal stemmen meer dan het bij de vorige zinsnede bepaald getal candidaten voor plaatsing op de lijst in aanmerking, dan worden deze alle daarop geplaatst.

De herstemming heeft plaats uiterlijk binnen veertien dagen na de eerste stemming.

9. Achter art. 9 wordt ingevoegd een nieuw art. 9bis, luidende als volgt:

Met afwijking van het bepaalde in artikel 87 der Kieswet, kan het stembureau, indien de stemming strekt tot verkiezing van meer dan één lid van de Provinciale Staten, tusschen de in artikel 86 der Kieswet voorgeschreven verzegeling en de opening der stembus een tijdruimte laten van ten hoogste een uur, mits het stemlokaal niet verlatende en de stembus onder zijne toezicht houdende.

Indien van deze bevoegdheid gebruik is gemaakt, wordt hiervan en van het voldoen aan de daarvoor gestelde voorwaarden aanteekening gehouden in het proces-verbaal der stemming.

10. Achter art. 9bis wordt ingevoegd een nieuw artikel 9ter, luidende als volgt:

Met afwijking van het bepaalde in artikel 60 der Kieswet wordt indien de stemming strekt tot verkiezing van meer dan één lid van de Provinciale Staten, aan het stembureau, doch uitsluitend voor de werkzaamheden, welke met de opening der stembus aanvangen, een vierde lid toegevoegd en het verplichte aantal plaatsvervangende leden met één vermeerderd. Dit lid blijft bij de toepassing van artikel 92, tweede zinsnede, der Kieswet buiten aanmerking.

Het oudste lid ziet, overeenkomstig artikel 88 der Kieswet, het stembiljet na. De beide andere leden houden aanteekening van elke uitgebrachte stem.

Indien bij de beslissing over de waarde van een stembiljet de stemmen staken, beslist de stem des voorzitters.

11. Art. 10 wordt gelezen als volgt:

De benoemde ontvangt onverwijld van den burgemeester der gemeente, die hoofdplaats is van het kiesdistrict of waarin het geheele kiesdistrict is gelegen, een afschrift van het proces-verbaal, waaruit zijne candidaatstelling of zijne benoeming blijkt en, in geval van stemming of herstemming, van den voorzitter van het hoofdstembureau afschriften van de daarvan opgemaakte processen-verbaal.

Deze afschriften strekken den benoemde tot geloofsbrief.

12. Art. 11 wordt gelezen als volgt:

De benoemde geeft, binnen drie dagen na het bekomen van het afschrift of de afschriften, een bewijs van ontvangst daarvoor af. Dit bewijs wordt terstond aan Gedeputeerde Staten, medegedeeld.

Binnen vier weken na de dagteekening van dat bewijs geeft de benoemde kennis aan Gedeputeerde Staten of hij de benoeming aanneemt.

13. Art. 13 wordt gelezen als volgt:

Wanneer een candidaat vóór de stemming, of zoo iemand, die in herstemming komt, vóór de herstemming komt te overlijden, of wanneer een benoemde zijne benoeming niet aanneemt, of de in de beide vorige artikelen bepaalde tijd verstreken is, geschiedt binnen veertien dagen eene nieuwe verkiezing op den door Gedeputeerde Staten te bepalen dag.

Hetzelfde vindt plaats, zoo iemand de benoeming in een district heeft aangenomen en in een ander voorkomt op de lijst der candidaten, over wie eene stemming of herstemming moet geschieden, in het laatstgenoemd district.

De burgemeesters der gemeenten, die hoofdplaatsen zijn van kiesdistricten of waarin het geheele kiesdistrict is gelegen, geven onmiddellijk aan Gedeputeerde Staten kennis van de lijst der candidaten, over wie eene stemming of herstemming moet geschieden.

14. Art. 14 wordt vervangen door de volgende bepaling:

Wanneer het proces-verbaal van den burgemeester niemand of minder personen dan er plaatsen te vervullen zijn als benoemd aanwijst, geeft deze daarvan kennis aan Gedeputeerde Staten. Binnen veertien dagen geschiedt eene nieuwe verkiezing op den door Gedeputeerde Staten te bepalen dag.

15. Aan art. 15 wordt het volgende toegevoegd:

De geloofsbrief moet door den benoemde binnen vier maanden na zijne dagteekening bij de Staten worden ingezonden.

Is de geloofsbrief niet binnen dien termijn ingezonden, dan wordt de plaats geacht op den eersten dag na afloop van dien termijn opnieuw te zijn opengevallen.

16. Art. 19 vervalt.

17. Aan de wet van 6 Juli 1850 (*Staatsblad* n°. 89) wordt toegevoegd een nieuw artikel 182, luidende als volgt:

„Deze wet kan worden aangehaald onder den titel van provinciale wet”.

18. Deze wet treedt in werking op een nader door Ons te bepalen dag. (1)

Met dien dag treedt de Kieswet ook wat de wijze van stemming betreft voor de verkiezing van leden der Provinciale Staten in werking.

Lasten en bevelen, enz.

Gegeven te Amsterdam, den 28sten April 1897.

(get.) E M M A.

De Minister van Binnenlandsche Zaken,

(get.) VAN HOUTEN.

(*Uitgeg.* 3 Mei 1897.)

29 April 1897. WER, houdende toekenning van rentelooze voorschotten uit 's Rijks schatkist ten behoeve van den aanleg van een stoomtramweg van *Brouwershaven* naar *Steenbergen* en van tramwegwerken tot aansluiting van de haven nabij *Numansdorp* aan den stoomtramweg *Zuid-Beijerland—Rotterdam* en aanleg van Rijkshavens en aanlegplaatsen nabij *Numansdorp, te Zijpe en Willemvolder*. S. 113.

IN NAAM VAN H. M. WILHELMINA, ENZ.

WIJ EMMA, ENZ. doen te weten:

Alzoo Wij in overweging genomen hebben, dat het wenschelijk is den aanleg te bevorderen van een stoomtramweg van *Brouwershaven* naar *Steenbergen* en deze in verbinding te brengen met den stoomtramweg van *Rotterdam* naar *Zuid-Beijerland*;

Zoo is het, dat Wij, den Raad van State enz.

Art. 1. Uit 's Rijks schatkist worden rentelooze voorschotten beschikbaar gesteld, tot een gezamenlijk bedrag van ten hoogste f 300,000.—, ten behoeve van den aanleg van een stoomtramweg van *Brouwershaven* naar *Steenbergen* en van de tramwegwerken tot aansluiting van de haven nabij *Numansdorp* aan den stoomtramweg van *Zuid-Beijerland* naar *Rotterdam*.

2. De in art. 1 genoemde rentelooze voorschotten worden onder door Ons of krachtens

(1) Bij besluit van 11 Mei 1897, S. 147, bepaald op 15 Mei 1897.

Onze machtiging te stellen voorwaarden toegekend aan de concessionarissen voor den aanleg van de aldaar genoemde stoomtramwegen.

3. Voor rekening van den Staat worden aangelegd havens en aanlegplaatsen nabij *Numansdorp, te Zijpe* en te *Willemvolder*, in verband met de aan te leggen stoomtramwegen van *Zuid-Beijerland* naar *Rotterdam*, van *Zijpe* naar *Brouwershaven* en van *Willemvolder* naar *Steenbergen*.

Lasten en bevelen, enz.

Gegeven te Amsterdam, den 28sten April 1897.

(get.) E M M A.

De Min. van Waterstaat, Handel en Nijverheid,

(get.) VAN DER SLEYDEN.

(*Uitgeg.* 6 Mei 1897.)

29 April 1897. BESLUIT, tot schorsing van de door den raad der gemeente *Maastricht* op 30 Maart 1897 vastgestelde verordening op het venten van gedrukte en geschreven stukken. S. 114.

Geschorst tot 1 Augustus 1897.

29 April 1897. BESLUIT, tot schorsing van het besluit van den raad der gemeente *Bergen op Zoom* van 1 Februari 1897 tot vaststelling eener verordening ingevolge artikel 4 der *Hinderwet*. S. 115.

Geschorst tot 1 Juli 1897.

29 April 1897. BESLUIT, tot schorsing van het besluit van den raad der gemeente *Wijchen* van 16 Januari 1897, waarbij G. MES, hoofd der openbare lagere school te *Wijchen*, is overgeplaatst naar de openbare lagere school in de buurt *Alverna*. S. 116.

Geschorst tot 1 Augustus 1897.

2 Mei 1897. WER, tot regeling van tusschentijdsche verkiezingen voor de Tweede Kamer der Staten-Generaal na 15 Mei 1897 voor eenige kiesdistricten. S. 117.

IN NAAM VAN H. M. WILHELMINA, ENZ.

• WIJ EMMA, ENZ. doen te weten:

Alzoo Wij in overweging genomen hebben, dat het in verband met de bij de kieswet geregelde samenstelling der kiesdistricten noodzakelijk is te voorzien in het geval, dat na 15 Mei 1897 eene tusschentijdsche verkiezing zoude moeten plaats hebben ter vervulling van plaatsen in de Tweede Kamer der Staten-Generaal die vervuld zijn door verkiezingen in de hoofdkiesdistricten *Groningen*,

Bergum, Wolvega, Utrecht, Amsterdam, Rotterdam en 's Gravenhage;

Zoo is het, dat Wij, den Raad van State enz.

Art. 1. Door de zorg van den Minister van Binnenlandsche Zaken wordt een staat opgemaakt, waarop achter elk der kiesdistricten welke in de plaats treden van de hoofdkiesdistricten *Groningen, Utrecht, Amsterdam, Rotterdam, en 's Gravenhage* de volgorde wordt aangewezen van de kiesdistricten waarin noodig geworden verkiezingen ter vervulling van vacaturen in het betrokken voormalig hoofdkiesdistrict achtereenvolgens moet plaats hebben.

De plaatsing der volgnummers geschiedt bij loting.

De staat wordt binnen acht dagen na het in werking treden dezer wet in de *Staatscourant* bekend gemaakt.

2. In het geval dat na 15 Mei 1897 ten gevolge van de toepassing van art. 130 of 144 der kieswet eene verkiezing voor de Tweede Kamer der Staten-Generaal moet plaats hebben ter vervulling van een der in art. 1 bedoelde vacaturen, geschiedt de verkiezing in het kiesdistrict, dat blijkens de volgorde, aangewezen op den in art. 1 genoemden staat, aan de beurt is.

Doet dit geval zich voor ten opzichte van de plaats, vervuld in het hoofdkiesdistrict *Bergum* of in het hoofdkiesdistrict *Wolvega*, dan geschiedt de verkiezing in het kiesdistrict *Tietjerksteradeel* of in het kiesdistrict *Weststellingwerf*.

3. Deze wet treedt in werking op den dag harer afkondiging.

Lasten en bevelen, enz.

Gegeven te Stuttgart, den 2den Mei 1897.

(get.) E M M A.

De Minister van Binnenlandsche Zaken,

(get.) VAN HOUTEN.

(Uitgeg. 6 Mei 1897.)

2 Mei 1897. WET, verklarende het algemeen nut der onteigening van eigendommen in de gemeenten *Maarsse en Maarsseveen*, noodig ter verzekering van het blijvend bestaan van de op het grondgebied dier gemeenten gelegen Vechtbrug. S. 118.

2 Mei 1897. WET, tot regeling van:

1°. den rechtstoestand van het reserve-personeel bij de landmacht, niet behoorende tot het personeel van den geneeskundigen dienst;

2°. de bevordering en het ontslag der offi-

cieren, alsmede het op pensioen stellen der officieren, onderofficieren en minderen, behoorende tot het onder 1°. bedoelde personeel; en

3°. het verleen van pensioen of onderstand aan weduwen en kinderen van officieren, onderofficieren en minderen der reserve bij de landmacht, niet behoorende tot het personeel van den geneeskundigen dienst. S. 119.

Bijl. Hand. 2° Kamer 1896/97, n° 133, 1—6. Hand. id. 1896/97, bladz. 1236—1239.

Hand. 1° Kamer 1896/97, bladz. 368—370, 374.

IN NAAM VAN H. M. WILHELMINA, ENZ.

WIJ EMMA, ENZ. doen te weten:

Alzoo Wij in overweging genomen hebben, dat bij de wet regelen behooren te worden gesteld, betreffende:

1°. den rechtstoestand van het reserve-personeel bij de landmacht, niet behoorende tot het personeel van den geneeskundigen dienst;

2°. de bevordering en het ontslag der officieren, alsmede het op pensioen stellen der officieren, onderofficieren en minderen, behoorende tot het onder 1°. bedoelde personeel;

3°. het verleen van pensioen of onderstand aan weduwen en kinderen van officieren, onderofficieren en minderen der reserve bij de landmacht, niet behoorende tot het personeel van den geneeskundigen dienst;

Zoo is het, dat Wij, den Raad van State, enz.

ALGEMEENE BEPALINGEN.

Art. 1. Het reserve-personeel bij de landmacht, waarvan sprake is bij deze wet, bestaat uit:

1°. reserve-officieren, als zoodanig benoemd in verband met de verplichting, op hen rustende volgens de artt. 18, 30 of 37 der Wet van 21 Juli 1890 (*Staatsblad* n° 126) tot regeling van het militair onderwijs bij de landmacht, dan wel volgens andere bij de wet voor de landmacht gestelde of nader te stellen bepalingen, de wettelijke bepalingen betreffende het personeel van den geneeskundigen dienst daaronder niet begrepen;

2°. reserve-officieren en reserve-personeel beneden dien rang, als zoodanig benoemd, aangesteld of toegelaten krachtens daarvoor bij Koninklijk besluit gestelde of nader te stellen bepalingen.

2. Waar in deze wet gesproken wordt van officieren, onderofficieren en minderen, zonder verdere aanduiding, worden bedoeld de reserve-officieren en het verdere reserve-personeel, onder 1°. en 2°. van art. 1 aangeduid.

Waar in deze wet gesproken wordt van werkelijken of van militairen dienst wordt daarmede bedoeld dienst bij een der korpsen, wapens of dienstvakken van de landmacht.

Waar gesproken wordt van dienst en diensttijd wordt in deze wet bedoeld zoowel werkelijke en militaire dienst, als dienst en diensttijd bij het niet tot het personeel van den geneeskundigen dienst behorende reserve-personeel van de landmacht.

Onder reserve-officiëren worden in deze wet verstaan officieren met rang van tweede-luitenant, eerste-luitenant of kapitein.

I° AFDEELING.

Van den rechtstoestand.

3. Onverminderd de verplichtingen, op hen rustende hetzij krachtens de onder 2°. van art. 1 aangeduide bepalingen, hetzij krachtens het bepaalde bij deze of eenige andere wet, zijn de officieren, onderofficiëren en miaderen gehonden:

1°. om zoodra de militie te land krachtens art. 185 der Grondwet geheel of gedeeltelijk bnitengewoon is bijeengeroepen, voor den werkelijken dienst op te komen en, ongeacht den tijd waarvoor zij nog verbonden zijn, bij de hun door den Minister van Oorlog daarvoor aan te wijzen korpsen, wapens of dienstvakken onder de wapenen te blijven, voor zoolang de bnitengewoon bijeengeroepen lichteningen onder de wapenen zijn of voor zooveel langer als het door Ons noodig wordt geoordeeld van hunne diensten gebruik te maken;

2°. om in tijd van vrede om het andere jaar éénmaal, en dan voor ten hoogste zes weken, voor den werkelijken dienst op te komen, indien dit door Ons in het belang hunner geoefendheid noodig wordt geoordeeld;

3°. om hunne vaste woonplaats binnen het Rijk in Europa te hebben en bij verandering van woonplaats telkens binnen den tijd van vier weken daarvan schriftelijk kennis te geven aan den Minister van Oorlog of aan de door dien Minister aan te wijzen militaire autoriteiten.

Wij behouden Ons voor, om, daartoe termen vindende, geheele of gedeeltelijke vrijstelling te verleenen van de sub 3°. bedoelde verplichting.

4. De oproeping voor den werkelijken dienst van reserve-personeel geschiedt door of vanwege den Minister van Oorlog.

Hij, die aan deze oproeping niet voldoet,

wordt, indien daartoe door den Minister van Oorlog bij onderzoek termen worden gevonden, als deserteur behandeld.

5. Het reserve-personeel wordt geacht zich in werkelijken dienst te bevinden van en met den dag, waarop het zich, ter voldoening aan de bij het vorig artikel bedoelde oproeping aanmeldt bij de autoriteit, in de oproeping genoemd, tot en met den dag, waarop het met onbepaald verlof vertrekt.

6. Voor zoover dit in deze wet of in andere wetten niet anders wordt bepaald, heeft het reserve-personeel, wanneer het zich in werkelijken dienst bevindt of wanneer het — niet in werkelijken dienst zijnde — in uniform gekleed is, dezelfde rechten en plichten en is het onderworpen aan dezelfde wetten, besluiten en andere voorschriften als het overige bij de landmacht dienend personeel van gelijken rang, gelijken graad of gelijke positie. Bovendien zijn het crimineel wetboek en het reglement van krijgstucht voor het krijgsvolk te lande, ten opzichte van de verschillende gevallen van desertie, op het geheele reserve-personeel van toepassing.

Ook over den tijd dat de tot dat personeel behorende vrijwilliger met onbepaald verlof is, wordt hij geacht, als vrijwilliger te dienen bij het leger hier te lande.

7. Het reserve-personeel mag zich, wanneer het zich niet in werkelijken dienst bevindt, zonder vergunning van den Minister van Oorlog niet buiten Europa en niet voor langer dan drie achtereenvolgende maanden in een vreemd Rijk in Europa ophouden.

Aan hen, die ten minste acht maanden onder de wapenen zijn geweest, wordt deze vergunning, wanneer zij gevraagd wordt ter zake van uitoefening van of opleiding tot landbouw, handel of nijverheid, in gewone tijden niet geweigerd.

Overtreding van het verbod, in het eerste lid bedoeld, heeft ten gevolge oproeping voor den werkelijken dienst voor een door den Minister van Oorlog te bepalen tijd, doch in geen geval voor langer dan vier weken.

Wij behouden Ons voor, om, daartoe termen vindende, ontheffing van het bij het vorige lid bedoelde gevolg te verleenen.

8. De officieren worden door Ons benoemd. Zij worden door Ons bevorderd en ontslagen volgens de bepalingen dezer wet. Voor hunne opleiding kan, zoo noodig, worden afgeweken van de wet van 21 Juli 1890 (*Staatsblad* n°. 126).

Het reserve-personeel beneden den rang van officier wordt toegelaten, bevorderd en ontslagen door of vanwege den Minister van Oorlog naar regelen, bij Koninklijk besluit gesteld of nader te stellen.

De akten of andere bescheiden, welke aan het reserve-personeel ter zake van benoeming, toelating, bevordering, ontslag of pensioneerend worden nitgereikt, zijn vrijgesteld van zegelen en registratierechten.

9. De onderdom in iederen rang of graad wordt bepaald door den datum van ingang der benoeming of aanstelling in den rang of graad.

Bij benoeming of aanstelling van meer dan een persoon bij hetzelfde besluit of dezelfde beschikking regelt de ouderdom in rang of graad der benoemden of aangestelden zich naar de volgorde, waarin hunne namen in hetzelfde besluit of dezelfde beschikking voorkomen.

Voor gelijktijdig, maar niet bij hetzelfde besluit of dezelfde beschikking, benoemden of aangestelden regelt zich de onderdom in rang of graad naar de rangschikking volgens den vorigen rang of graad.

Bij bevordering met ingang van denzelfden datum, waarop anderen in denzelfden rang of graad worden benoemd of aangesteld, hebben de bevorderden steeds den voorrang boven de benoemden of aangestelden.

IIe AFDEELING.

Van de bevordering der officieren.

10. Onder bevordering wordt verstaan benoeming in den naast hoogeran rang.

11. Om voor bevordering tot eerste-luitenant in aanmerking te kunnen komen moet de tweede-luitenant zijnen rang minstens vier jaren, als reserve-officier of in andere betrekking tot de landmacht hebben bekleed en in dien rang ten minste negen maanden in werkelijken dienst zijn geweest.

De eerste luitenant wordt niet bevorderd tot kapitein, zoolang hij den luitenantrang niet minstens acht jaren, als reserve-officier of in andere betrekking tot de landmacht heeft bekleed en ten minste een jaar in zijnen rang in werkelijken dienst is geweest.

12. De bevorderingen tot eerste-luitenant geschieden steeds voor ten minste vijf zesden van het getal te bevorderen officieren naar onderdom in rang, voor zoover deze officieren, bij goed gedrag en genoegzamen dienstijver, de vereischte

bekwaamheid en geschiktheid voor den hoogeran rang bezitten.

Ten hoogste een-zesde kan door Ons worden aangevuld bij keuze.

13. De bevorderingen tot kapitein geschieden steeds voor ten minste drie vierden van het getal der te bevorderen officieren naar onderdom in rang, voor zoover deze officieren, bij goed gedrag en genoegzamen dienstijver, de vereischte bekwaamheid en geschiktheid voor den hoogeran rang bezitten.

Ten hoogste een-vierde kan door Ons worden aangevuld bij keuze.

14. De tijd, gedurende welken een officier volgens art. 11 zijnen rang moet hebben bekleed om tot den hoogeran rang te kunnen overgaan, kan in den tijd van oorlog, in geval van gebrek aan officieren, door Ons tot op de helft worden verminderd.

Bovendien kan in oorlogstijd het bepaalde bij artikel 11 ten aanzien van den duur van het verblijf in werkelijken dienst, voor bevordering vereischt, door Ons tijdelijk worden buiten werking gesteld.

15. Voor zoover noodig met afwijking van de bepalingen in de artt. 11, 12, 13 en 14, kunnen officieren door Ons buitengewoon bevorderd worden, ingeval zij een schitterend wapenfeit of eene uitstekende militaire daad hebben volbracht.

De aanleiding tot dergelijke buitengewone bevordering wordt in het besluit der bevordering uitdrukkelijk vermeld.

16. Officieren, die zich in krijgsgevangenschap bevinden, worden voorloopig niet tot hoogeran rang bevorderd.

Wanneer zij binnen vier jaren uit de krijgsgevangenschap worden ontslagen, en hunne bevordering naar ouderdom in rang tijdens de krijgsgevangenschap zonde hebben kunnen plaats vinden, zullen zij, ingeval er geene bijzondere redenen aanwezig zijn om hunne bevordering niet te doen geschieden, bij hunne terugkomst in het vaderland worden bevorderd en hunne plaats in de ranglijst hernemen, naar den ouderdom in rang, dien zij vóór de krijgsgevangenschap hadden.

Voor het geval de krijgsgevangenschap langer dan vier jaren heeft geduurd, behouden Wij Ons voor om aan hen zoodanigen rang of bestemming te verleenen, als waarvoor zij, na hunne terugkomst in het vaderland, bekwaam en geschikt zullen worden geacht, hetzij in hnn korps, hetzij in eene andere Staatsbetrekking.

IIIe AFDEELING.*Van het ontslag der officieren.*

17. Behalve in de gevallen bij andere wetten voorzien, wordt de rang van officier verloren:

1°. door ontslag uit den dienst;

2°. ten gevolge van het verlies van den staat van Nederlander;

3°. door buiten Onze toestemming vreemden adelom of wel een ordeteeken, titel, rang, waardigheid of openbare bediening aan te nemen, welke door eene vreemde Mogendheid of Regeering is verleend of opgedragen.

18. De officier kan niet uit den dienst worden ontslagen dan:

1°. op eigen aan Ons gedaan verzoek

bij het eindigen van den tijd, waarvoor hij als reserve-officier te Onzer beschikking is; of ingeval hij ongeschikt is geworden voor zijne betrekking als reserve-officier;

en zulks onverschillig, of hij al dan niet recht op pensioen kan doen gelden;

2°. na een diensttijd van twintig jaren;

3°. wegens onbekwaamheid of het op den duur niet voldoen aan de vereischten voor den hooger rang;

4°. wegens verregaande nalatigheid in de vervulling der opgelegde plichten;

5°. wegens opzettelijke en herhaalde ongehoorzaamheid, mishandeling van ondergeschikten, of misbruik maken van gezag, een en ander tijdens hij in werkelijken dienst is; inzonderheid wanneer door eene of andere dezer handelingen stellig nadeel aan den dienst of aan personen is toegebracht;

6°. wegens aanhoudend wangedrag, onverschillig of daarvan in of buiten den werkelijken dienst blijkt;

7°. wegens gedragingen of daden in het openbaar, of wegens openbare geschriften, waardoor de waardigheid van den officiersrang, de eerbied voor het Koninklijke Huis, de grondwettige instellingen of de krijgstrucht bepaald worden aangerand;

8°. na een rechterlijk gewijsde, dat, hoezeer het verlies van den rang van officier niet uit zijnen aard ten gevolge hebbende, nochtans heeft plaats gehad wegens eene handeling, welke hem onwaardig maakt dien rang te blijven bekleeden.

19. De officier die tot den werkelijken dienst werd opgeroepen krachtens het bepaalde sub 1°.

van art. 3, heeft, zoolang het, in het bij dat artikel bedoelde geval, door Ons noodig wordt geoordeeld van zijne diensten gebruik te maken, geen recht op het bekomen van eervol ontslag uit den dienst, al ware ook de tijd van duur zijner verplichting, om als reserve-officier te Onzer beschikking te blijven, inmiddels verstreken.

20. In de gevallen, voorzien sub 1°, 2°. en 3°. van art. 18, wordt het ontslag steeds eervol verleend.

In de gevallen, voorzien sub 4°, 5°, 6°, 7°. en 8°. van dat artikel, kan het ontslag of eervol, of niet eervol verleend worden, doch het laatste alleen wanneer een door Ons te benoemen raad van vijf leden de hem voorgelegde vraag, of er termen zijn voor een niet eervol ontslag, bevestigend heeft beantwoord.

De leden van den raad moeten zijn hoofdofficier der landmacht of wel officier der reserve van hooger rang dan de betrokkene of van gelijken rang, doch met meerdere ancienniteit. Zoo mogelijk worden twee — doch nimmer meer dan twee — officieren der reserve tot lid van den raad benoemd.

Van het advies van den raad wordt door Ons niet afgeweken dan ten gunste van den betrokkene.

De wijze van werken van den raad wordt bepaald bij algemeenen maatregel van bestuur.

IVe AFDEELING.*Van het op pensioen stellen der officieren, onder-officieren en minderen.*

21. Recht op pensioen ten laste van den Staat wordt verkregen:

1°. ter zake van minstens *twintig* jaren dienst, behoudens het bepaalde bij art. 22;

2°. ter zake van verwonding of verminking, tijdens de uitoefening van den militairen dienst in den strijd bekomen of veroorzaakt door gevorderde of bevolen militaire diensten, alsook ter zake van ziels- of lichaamsgebreken, welke het gevolg zijn van omstandigheden, verrichtingen en vermoeienissen, aan de uitoefening van den militairen dienst verbonden, voor zoover die verwonding, verminking, ziels- of lichaamsgebreken den belanghebbende binnen een jaar na het ontstaan tot de verdere vervulling van zijn burgerlijk beroep of tot de voorziening in zijn levensonderhoud voor altijd ongeschikt maken.

Van den termijn van een jaar, bedoeld onder 2°., mag alleen worden afgeweken, wanneer bij het nader te noemen geneeskundig onderzoek blijkt

dat de ongeschiktheid het onmiddellijk gevolg is van vroeger bekomen verwonding, verminking of gebrek.

22. Het recht op pensioen ter zake van minstens twintig jaren dienst wordt bij het verleen van ontslag te dier zake erkend, doch het pensioen wordt, behoudens het bepaalde bij de 4de en 5de alinea van dit artikel, eerst toegekend nadat, en gaat eerst in met den dag, waarop de belanghebbende zijn zes en vijftigste levensjaar is ingetreden; een en ander mits de belanghebbende binnen een jaar na het intreden van dat levensjaar eene aanvraag om toekenning van pensioen inzendt aan het Departement van Oorlog.

Wanneer de aanvraag niet binnen het bedoelde jaar is ingediend, gaat het pensioen eerst in met het vierendeel jaars, volgende op dat waarin de aanvraag is gedaan.

Door het niet indienen van de aanvraag binnen vijf jaar, nadat de belanghebbende zijn 56ste levensjaar is ingetreden, wordt alle recht op pensioen verbeurd.

Wordt de belanghebbende reeds bij het ontslag of daarna, doch vóórdat hij zijn 56ste levensjaar is ingetreden, verklaard door ziels- of lichaamsgebreken, niet het gevolg van eigen moedwillige handelingen of van ongeregeld gedrag en ook niet vallende in de termen van het voorgaand artikel, sub 2°., geheel ongeschikt te zijn geworden om in zijn levensonderhoud te voorzien, dan wordt het pensioen toegekend reeds dadelijk nadat die verklaring ter kennis van het Departement van Oorlog is gekomen.

Is de hierbedoelde ongeschiktverklaring geschied vóór het ontslag, dan gaat het pensioen in te gelijk met het ontslag. Is zij geschied na het ontslag, dan gaat het pensioen in met den door Ons te bepalen dag.

23. Het pensioen ter zake van de verwonding, verminking, ziels- of lichaamsgebreken, vermeld sub 2°. van art. 21, gaat in te gelijk met het ontslag wanneer het recht op dit pensioen vóór het ontslag is erkend, en anders met den door Ons te bepalen dag.

Niettegenstaande de erkenning van het recht op pensioen, ter zake van minstens twintig jaren dienst, wordt in stede van dat pensioen alsnog pensioen toegekend ter zake, omschreven bij art. 21, sub 2°., ingeval daartoe termen aanwezig blijken te zijn.

24. Voor de toekenning van pensioenen ingevolge deze wet komt alleen in aanmerking de

tijd, gedurende welken de belanghebbende behoort heeft tot de reserve der landmacht of vóór zijne toelating bij die reserve na het volbrachte 18de levensjaar in militairen dienst is geweest.

Voor de berekening van andere pensioenen ten laste van den Staat komt van den diensttijd alleen in aanmerking de tijd, door belanghebbenden in werkelijken dienst doorgebracht.

25. De tijd in krijgsgevangenschap doorgebracht wordt als werkelijke diensttijd in aanmerking gebracht.

26. Indien eene krijgsverrichting of een veldtocht heeft plaats gehad, wordt door Ons bepaald of, en voor welk tijdsverloop, de diensttijd voor den daarbij tegenwoordig geweest zijnden officier, onderofficier of mindere dubbel zal worden geteld.

27. De maand waarin de diensttijd aanvang neemt en die waarin deze eindigt, worden bij de regeling van het pensioen ten volle berekend.

Voor de berekening van het pensioen wordt een geheel jaar geteld, indien het eindcijfer de helft of een grooter gedeelte van een jaar oplevert; een kleiner gedeelte wordt niet in rekening gebracht.

28. Het bedrag van het pensioen wordt vastgesteld, zooals op den bij deze wet gevoegden staat is aangewezen, behoudens het bepaalde in de vier volgende artikelen.

Het pensioen wordt geregeld naar den rang of graad, dien de belanghebbende gedurende de laatste twee jaren werkelijk heeft bekleed en, bij gemis daarin van twee volle jaren dienst, naar den onmiddellijk voorafgaanden rang of graad.

In het geval, voorzien sub 2°. van art. 21, geschiedt de regeling van het pensioen naar den rang of graad, laatstelijk werkelijk bekleed.

Titulaire rangen komen bij de berekening van het pensioen niet in aanmerking.

29. Het pensioensbedrag, zooals dit in de derde kolom van den bij het voorgaand artikel bedoelden staat is aangegeven, wordt met *een vierde gedeelte* vermeerderd, wanneer de verwonding of verminking, vermeld bij art. 21, sub 2°., het verlies tengevolge heeft van een der ledematen, of het gemis van het gebruik daarvan, of wel wanneer de toestand van dien aard is, dat hij met zoodanig verlies of gemis kan worden gelijkgesteld.

30. Het pensioensbedrag, zooals dat in de derde kolom van den bij art. 28 bedoelden staat is aangewezen, wordt met de *helft* vermeerderd voor het verlies, door oorzaken als in art. 21,

snb 2°, zijn vermeld, van twee of meer ledematen, of bij gemis van het gebruik daarvan, of wel wanneer de toestand van dien aard is, dat hij met zoodanig verlies of gemis kan worden gelijkgesteld; zoo ook voor het geheel en onherstelbaar verlies van het gezichtsvermogen in beide oogen of voor onherstelbare krankzinnigheid, door gelijke oorzaken.

Door ledematen worden in dit en het voorgaand artikel uitsluitend verstaan handen en voeten, onverschillig of zich aan het verlies daarvan dat van armen en beenen paart.

31. Hij die niettegenstaande het verlies of het gemis van het gebruik van een of meer ledematen, veroorzaakt op de wijze als bij de twee voorgaande artikelen is bedoeld, blijft doordienen, verkrijgt, wanneer hij later gepensionneerd wordt krachtens art. 21, sub 2°, boven het bedrag, waartoe hij in den alsdan door hem bekleeden rang of graad gerechtigd is, eene verhooging ten bedrage van *een vierde gedeelte* of van *de helft* van het pensioensbedrag, dat hem ingevolge art. 28 dezer wet zoude zijn toegekend, ware hij gepensionneerd dadelijk nadat hij de verwonding, vermindering of lichaamsgebreken heeft bekomen, welke het verlies of het gemis van het gebruik van een of meer ledematen tengevolge heeft gehad.

32. Ingeval de bij art. 21, sub 2°, bedoelde verwonding, vermindering, ziels- of lichaamsgebreken, ter zake waarvan pensionneering heeft plaats gehad, den gepensionneerde later in een toestand brengen, die, had hij reeds bestaan tijdens de pensionneering, recht zou hebben gegeven op een hooger pensioensbedrag, dan wordt de belanghebbende alsnog in het genot gesteld van dat hooger pensioen, mits de aanvraag daartoe binnen een jaar, nadat het pensioen is aangevangen, aan het Departement van Oorlog zij ingezonden.

Die verhooging gaat in met den dag, waarop de aanvraag bij gemeld Departement is ontvangen.

33. Hij die, behalve op grond van art. 32, recht kan doen gelden op hooger pensioen dan hem werd verleend, wordt alsnog in het genot van dit hooger pensioen gesteld, mits de aanvraag daartoe aan het Departement van Oorlog zij ingezonden binnen een jaar, nadat het pensioen is toegekend.

Die verhooging gaat in met den dag, waarop het pensioen een aanvang heeft genomen.

34. De oorzaak, de aard en de gevolgen van de verwonding, vermindering, ziels- of lichaams-

gebreken, die ingevolge art. 21, sub 2°, recht geven op pensioen, ingevolge art. 32 recht geven op verhooging van pensioen of ingevolge art. 22, vierde en vijfde lid, den ingang van het pensioen vervroegen, moeten bij militair geneeskundig onderzoek zijn erkend.

V* AFDEELING.

Van de pensioenen der weduwen en onderstandenen der kinderen van officieren, onderofficieren en minderen.

35. De weduwen van officieren, onderofficieren en minderen hebben recht op pensioen, in het geval dat hare echtgenooten — tijdens de uitoefening van den militairen dienst — in den strijd of in en door gevorderde of bevolen dienstverrichtingen het leven hebben verloren, of aan de onmiddellijke gevolgen van in en door gevorderde of bevolen dienstverrichtingen ontstane verwonding, vermindering of lichaamsgebreken, binnen een jaar na het ontstaan daarvan, zijn overleden, mits het huwelijk niet na de verwonding, vermindering of het ontstaan van het lichaamsgebrek zij voltrokken.

Van den termijn van een jaar, bedoeld in het vorige lid, mag alleen worden afgeweken, indien uit het getuigschrift van een geneeskundige blijkt, dat de dood het onmiddellijk gevolg was van eene vroeger aldus bekomen verwonding, vermindering of gebrek.

36. Het bedrag van het weduwenpensioen wordt geregeld zooals op den bij deze wet gevoegden staat is aangewezen.

37. Het weduwenpensioen neemt aanvang met den dag volgende op dien, waarop de bezoldiging van den echtgenoot ophoudt. Ingeval deze, ter zake van in den strijd of in en door gevorderde of bevolen dienstverrichting bekomen verwonding, vermindering of gebreken, reeds in het genot van pensioen gesteld was, neemt het pensioen der weduwe aanvang met den dag volgende op dien, waarop het pensioen van haren echtgenoot heeft opgehouden.

Wanneer de aanvraag tot het bekomen van het weduwenpensioen niet binnen een jaar, nadat het recht daarop is verkregen, aan het Departement van Oorlog is ingezonden, gaat het pensioen eerst in met het vierendeeljaars volgende op dat, waarin de aanvraag is gednan.

Wanneer de aanvraag niet binnen vijf jaren, nadat op het pensioen recht is verkregen, mocht

zijn ingediend, vervalt alle recht op weduwenpensioen.

Bij hertrouwen houdt het pensioen op met den dag, waarop het huwelijk is voltrokken.

38. Wanneer de officier, onderofficier of mindere, die op een der wijzen bij art. 35 vermeld, het leven heeft verloren, geen weduwe maar een of meer kinderen, geboren uit een vóór het ontstaan der bij evengemeld artikel omschreven omstandigheden voltrokken wettig huwelijk, of vóór dat tijdstip gewettigd, achterlaat, wordt aan dat kind of die kinderen, zoolang zij beneden den ouderdom van achttien jaren en ongehuwd zijn, en de Staat niet op andere wijze in hun onderhoud voorziet, een onderstand verleend tot gelijk bedrag als het pensioen, dat aan de weduwe zou zijn toegestaan.

Zoodra een der kinderen ophoudt gerechtigd te zijn tot onderstand, gaat zijn aandeel over op de overblijvende daarop recht hebbende kinderen.

Op den onderstand der kinderen zijn ook de bepalingen van de 1ste, 2de en 3de alinea's van art. 37 van toepassing.

39. Aan de vrouw of wettige en gewettigde kinderen van een officier, onderofficier of mindere kan tijdelijk een onderstand worden verleend in het geval, dat haar echtgenoot of hun vader — tijdens de uitoefening van den militairen dienst — bij de uitvoering van eene dienstverrichting is vermist geraakt. Het bedrag van dien onderstand zal gelijk zijn aan het bedrag van het pensioen of den onderstand, waarop de weduwe of de kinderen bij het overlijden van haren echtgenoot of hunnen vader recht mochten hebben.

De bepalingen betreffende de overige pensioenen en onderstanden zijn ook op dezen onderstand, tijdelijk daarvoor in de plaats tredende, toepasselijk.

40. Bijaldien eene weduwe, die in het genot is van een weduwenpensioen volgens deze wet, een huwelijk aangaat, of wanneer eene weduwe, gepensionneerd of op weduwenpensioen recht hebbende, is overleden, en een of meer kinderen aanwezig zijn, geboren uit een wettig huwelijk van of gewettigd door hem die, op eene der wijze bij art. 35 omschreven, het leven heeft verloren, wordt aan dat kind of die kinderen, onder dezelfde voorwaardelijke bepalingen en op denzelfden voet als in art. 38 zijn vastgesteld, de daarbij bepaalde onderstand toegelegd, met ingang van den dag, waarop het weduwenpensioen of de bezoldiging heeft opgehouden.

41. Ingeval de officier, onderofficier of mindere, die, op eene der wijzen in art. 35 omschreven, het leven heeft verloren, behalve eene weduwe, ook een of meer kinderen, door hem in vroeger huwelijk verwekt, of vóór het aangaan van het laatste huwelijk gewettigd, achterlaat, wordt het aan de weduwe toe te kennen pensioen, zoolang dat kind of die kinderen in de omstandigheden verkeerden, op grond waarvan zij, krachtens de bij art. 38 vastgestelde bepalingen, op onderstand aanspraak hebben, op naam en ten behoeve van de weduwe voor de eene helft, en van gemeld kind of voormelde kinderen voor de wederhelft, verleend.

Van den dag dat het kind of de kinderen ophouden op onderstand aanspraak te hebben, wordt de weduwe ook in het bezit van de tweede helft van het pensioen gesteld.

Bij overlijden van de weduwe, of wanneer zij in het huwelijk treedt, gaat de door haar genoten helft op voormeld kind of de voormelde kinderen over, voor zoover zij, krachtens de bij art. 35 vastgestelde bepalingen, nog op onderstand recht hebben.

Mochten er echter een of meer kinderen aanwezig zijn, voortgesproten uit haar huwelijk met den in het eerste lid van dit artikel bedoelden officier, onderofficier of mindere, of bij of tijdens het huwelijk gewettigd, dan gaan hare rechten op deze kinderen over.

De in de voorgaande alinea bedoelde kinderen treden ook in het genot van de pensioenhelft aan de in de eerste drie alinea's van dit artikel bedoelde kinderen verleend, wanneer voor dezen dat genot ophoudt na het hertrouwen of het overlijden van de weduwe huus vaders.

Zoodra een der in dit artikel bedoelde kinderen ophoudt gerechtigd te zijn tot onderstand, gaat zijn aandeel over op de overblijvende daarop recht hebbende kinderen.

42. Eene weduwe, hertrouwd doch opnieuw weduwe geworden en, krachtens haar tweede of nader huwelijk, tot Rijkspensioen niet of tot minder bedrag gerechtigd, treedt weder in het genot van haar vorig pensioen.

De ingang daarvan wordt, behoudens het voorgeschrevene in de 2de en 3de alinea's van art. 37, bepaald op den dag volgende op dien, waarop haar laatste echtgenoot is gestorven, of waarop later het Rijkstractement of pensioen, waarvan laatstgemelde in het bezit mocht zijn geweest, heeft opgehouden.

Ingeval er een of meer kinderen, uit vroeger huwelijk, krachtens art. 40 in het genot zijn van onderstand, wordt de weduwe niet eerder in haar vorig pensioen hersteld, dan met den dag volgende op dien, waarop de onderstand, aan het kind of de kinderen toegekend, geheel heeft opgehouden.

43. Bij het overlijden van een officier, onder-officier of mindere, wiens huwelijk door echtscheiding ontbonden is, worden de wettige en gewettigde kinderen, met betrekking tot de aanspraak of onderstand, met onderlooze kinderen gelijkgesteld.

44. Wanneer de in de Vde afdeeling dezer wet bedoelde personen aanspraak op hooger pensioen of onderstand mochten kunnen doen gelden dan aan hen is verleend, worden zij alsnog in het genot van dat hooger pensioen of dien hooger onderstand gesteld, mits de aanvraag daartoe binnen den tijd van een jaar, nadat het pensioen of de onderstand is aangevangen, aan het Departement van Oorlog zij ingezonden.

Die verhooging gaat in met den dag, waarop de aanvraag bij het Departement van Oorlog is ontvangen.

VIe AFDEELING.

Algemeene bepalingen betreffende de pensioenen en onderstanden.

45. De pensioenen, onderstanden en verhoogingen worden, op voordracht van den Minister van Oorlog, door Ons toegekend.

Van de gronden, waarop het pensioen of de onderstand is verleend, wordt in Ons besluit melding gemaakt.

Van deze besluiten wordt, voor zooverre de pensioenen van de officieren betreft, in de *Staatscourant* opgave gedaan met vermelding van den naam en rang van den gepensioneerde, het bedrag van het pensioen en de toepasselijke wetbepaling.

Jaarlijks wordt, bij de indiening der begroting van Staatsuitgaven, aan de Staten-Generaal eene lijst overgelegd van de sedert de indiening der vorige begroting verleende pensioenen en onderstanden.

Deze lijst bevat:

a. de namen der gepensioneerden of onderstaand genietenden;

b. hun onderdom en hunne laatste betrekking bij de reserve;

c. de gronden, waarop het pensioen of de onderstand is verleend;

d. de artikelen der wet, krachtens welke het pensioen of de onderstand is verleend;

e. het bedrag van het pensioen of den onderstand.

46. De pensioenen en onderstanden worden in volle gulden verleend.

Onderdeelen van een gulden komen daarbij voor één gulden in berekening.

47. De pensioenen en onderstanden worden op naam van de belanghebbenden, ten laste van den Staat, in het Grootboek der pensioenen ingeschreven en van die inschrijving wordt een bewijs uitgereikt.

De nitbetaling geschiedt volgens de regelen door Ons te stellen.

48. Bij overlijden van den titularis wordt het pensioen of de onderstand uitbetaald tot het einde van het kwartaal, waarin het overlijden heeft plaats gehad.

49. De soldij en toelage, verbonden aan de Militaire Willemsorde en aan de benoeming van broeder der Orde van den Nederlandschen Leeuw, worden te gelijk met het pensioen en den onderstand genoten.

50. De pensioenen en onderstanden zijn onvervreemdbaar.

De titularis kan daarover op geenerlei wijze beschikken, ook niet door verpanding of beleming.

Indien hij last geeft om het pensioen of den onderstand voor hem te ontvangen, kan hij die lastgeving altijd herroepen.

Alle overeenkomsten, hiermede strijdig, zijn nietig. Deze bepalingen worden op het bewijs van inschrijving van het pensioen of den onderstand uitgedrukt.

De voorschotten door gemeentebesturen, liefdadige of tot algemeen nut werkende instellingen, hetzij renteloos, hetzij tegen matige rente, op voorschreven pensioenen of onderstanden verstrekt en tot zekerheid waarvan de bewijzen van inschrijving in het bezit van die lichamen worden gesteld, zijn niet onder de bij deze wet verboden belemingen begrepen, mits de voorwaarden, volgens welke die voorschotten geschieden, zijn goedgekeurd door den Minister van Financiën.

Indien een gepensioneerde in een gesticht of instelling van weldadigheid, door het openbaar gezag erkend, is opgenomen of, op welke wijze ook, door zoodanige instelling of door eene burgerlijke gemeente wordt verpleegd, wordt, zoolang dit geschiedt, zijn pensioen uitbetaald aan het

bestuur van dat gesticht, die instelling of gemeente, hetwelk zich tot dat einde in het bezit zal stellen van het bewijs van inschrijving van het pensioen.

Indien het bedrag van het pensioen dat der verplegingskosten overtreft, wordt het verschil door het daarbij betrokken bestuur aan of ten behoeve van den gepensioneerde uitgekeerd.

51. Op de pensioenen kunnen, ten behoeve van particuliere schuldeischers, alleen kortingen worden toegestaan ter zake van gelden, verschuldigd wegens woning, kleeding en verdere noodwendige levensbehoefte, verstrekt ten behoeve van den gepensioneerde of zijn gezin.

Voor de genoemde onderwerpen kan de Minister van Oorlog, onverschillig de hoegrootheid der verschuldigde som, na een ingesteld onderzoek, in den geest der bepalingen van de wet van 24 Januari 1815 (*Staatsblad* n°. 5) korting verlenen, hoogstens tot een zesde van de pensioenen, meer bedragende dan honderd gulden in het jaar, en hoogstens tot een achtste van die van honderd gulden of daar beneden.

Indien de schuldeischer, naar aanleiding van het voorschreven onderzoek, naar den rechter verwezen en de schuldenaar tot het betalen der proceskosten veroordeeld is, kan de korting tevens worden verleend voor het beloop der kosten door den schuldenaar gemaakt.

Op de onderstanden der kinderen kan geene korting ten behoeve van particuliere schuldeischers worden verleend.

52. Het pensioen en de onderstand vervallen, wanneer de titularis:

a. naturalisatie in een vreemd land of vreemden afdeldom aanneemt;

b. buiten Onze toestemming, hetzij zich in vreemden krijgsveld begeeft, hetzij een orde-teeken, titel, rang, waardigheid of openbare bediening aanneemt, welke door eene vreemde Mogendheid of Regeering is verleend of opgedragen.

53. Een gepensioneerde of onderstand genietende, die veroordeeld is tot gevangenisstraf van drie maanden, tot hechtenis van drie maanden, tot plaatsing in eene Rijkswerkinrichting of tot eenige zwaardere straf, mist, gedurende den tijd dat hij zijne straf ondergaat of zich door de vlucht aan de tenuitvoerlegging van het vonnis onttrekt, het genot van pensioen of onderstand.

Wij behouden Ons voor, daartoe termen vindende, gedurende dien tijd over het pensioen of den onderstand van den veroordeelde ten behoeve van zijne vrouw, zijne minderjarige afstammelingen in de rechte linie of zijne bloedverwanten in de opgaande linie te beschikken.

Wij behouden Ons tevens voor, om, voor zover van de bevoegdheid in het vorige lid bedoeld geen gebruik is gemaakt, hem, die uit de gevangenis of Rijkswerkinrichting is ontslagen, in het genot te stellen van eene uitkeering tot een bedrag, dat de helft van het jaarlijksch bedrag van het pensioen of den onderstand niet te boven gaat.

54. De termijnen van een pensioen of onderstand, welke niet zijn ingevorderd binnen één jaar na den eersten dag der betaalbaarstelling, worden niet meer uitbetaald.

Is de invordering achterwege gebleven gedurende vijf achtereenvolgende jaren, dan is het pensioen of de onderstand vervallen.

Wij behouden Ons voor, de titularissen, die dit mochten verzoeken, in het genot van hun vervallen pensioen of onderstand te herstellen.

Dit genot zal in het hierbedoeld geval ingaan met het vierendeeljaars, volgende op dat waarin het verzoek gedaan is.

SLÓTBEPALINGEN.

55. Op het in deze wet bedoelde personeel en op de weduwen en weezen van dat personeel is van toepassing de wet van 21 Maart 1896 (*Staatsblad* n°. 50), houdende instelling van eenen militairen pensioenraad.

56. Deze wet kan worden aangehaald onder den titel „Wet op de reserve voor de landmacht” en treedt in werking op 1 Juli 1897.

Zij is ook van toepassing op hen, die vóór dien datum bij de reserve der landmacht zijn in dienst getreden, en op hunne weduwen en kinderen.

Lasten en bevelen, enz.

Gegeven te Stuttgart, den 2den Mei 1897.

(get.)

EMMA.

De Minister van Oorlog,

(get.)

SCHNEIDER.

(*Uitgeg.* 13. Mei 1897.)

STAAT van het bedrag der pensioenen van de officieren, onderofficieren en minderen der reserve by de Landmacht en der pensioenen van hunne weduwen en kinderen.

RANGEN EN GRADEN.	BEDRAG VAN HET JAARLIJKSCH PENSGIOEN :		Bedrag van het jaarlijksch pensioen der weduwen en kinderen.
	ingeval het pensioen wordt verleend krachtens art. 21, sub 1 ^o , voor elk dienstjaar.	ingeval het pensioen wordt verleend krachtens art. 21 sub 2 ^o .	
Kapitein	f 8.—	f 1200.—	f 600.—
Eerste-luitenant	„ 8.—	„ 900.—	„ 450.—
Tweede-luitenant	„ 7.—	„ 800.—	„ 400.—
Vaandrig	„ 6.—	„ 700.—	„ 350.—
Adjutant-onderofficier	„ 6.—	„ 500.—	„ 275.—
Sergeant-majoor (opper-wachtmeester)	„ 6.—	„ 450.—	„ 250.—
Sergeant (fourier) of wachtmeester	„ 6.—	„ 400.—	„ 225.—
Korporaal	„ 4.—	„ 250.—	„ 150.—
Soldaat	„ 4.—	„ 200.—	„ 110.—
(Adspirant-vaandrig, adspirant-reserve-vesting-telegrafist of reserve vesting-telegrafist).			

2 Mei 1897. WET, houdende machtiging op de Algemeene Rekenkamer tot verevening van een niet in uitgaaf aangenomen pensioen. S. 120.

2 Mei 1897. WET, tot verhooging van het negende hoofdstuk der Staatsbegroting voor het dienstjaar 1897. S. 121.

Bij deze wet wordt art. 203 verhoogd met f 40,000.—

Tusschen art. 203 en 204 wordt ingelascht: Art. 203bis. Uitkeering aan de Nederlandsche Bell-Telephoonmaatschappij te Amsterdam voor de overname van de intercommunale telephoonlijnen van die maatschappij f 215,040.59.

Ten gevolge van voorschreven verhoogingen wordt het totaal der 5de Afd. en het eindejfer van dit hoofdstuk, verhoogd met f 255,040.59.

2 Mei 1897. WET, tot wijziging van art. 4 der wet van 7 April 1869 (Staatsblad n°. 57), betreffende de maten, gewichten en weegwerktuigen, gewijzigd bij de wetten van

27 Mei 1869 (Staatsblad n°. 88), 19 Juni 1871 (Staatsblad n°. 62), 31 December 1872 (Staatsblad n°. 160), 31 December 1872 (Staatsblad n°. 161), 8 Juli 1874 (Staatsblad n°. 96), 4 Juni 1878 (Staatsblad n°. 85), 28 December 1879 (Staatsblad n°. 249), 30 December 1880 (Staatsblad n°. 254), 30 December 1881 (Staatsblad n°. 253), 11 Juli 1882 (Staatsblad n°. 91) en 15 April 1886 (Staatsblad n°. 64). S. 122.

Bijl. Hand. 2° Kamer 1896/97, n°. 177, 1—4. Hand. id. 1896/97, bladz. 1201, 1202.

Hand. 1° Kamer 1896/97, bladz. 342, 371, 374.

IN NAAM VAN H. M. WILHELMINA, ENZ.

WIJ EMMA, ENZ. doen te weten:

Alzoo Wij in overweging hebben genomen, dat het wenschelijk is art. 4 der wet van 7 April 1869 (Staatsblad n°. 57), betreffende de maten, gewichten en weegwerktuigen, gewijzigd bij de wetten van 27 Mei 1869 (Staatsblad n°. 88), 19 Juni 1871 (Staatsblad n°. 62), 31 December 1872 (Staatsblad n°. 160), 31 December 1872 (Staatsblad n°. 161) 8 Juli 1874 (Staatsblad n°. 96) 4 Juni 1878 (Staatsblad n°. 85), 28 December 1879

(*Staatsblad* n°. 249), 30 December 1880 (*Staatsblad* n°. 254), 30 December 1881 (*Staatsblad* n°. 253), 11 Juli 1882 (*Staatsblad* n°. 91) en 15 April 1886 (*Staatsblad* n°. 64), te herzien; Zoo is het, dat Wij, den Raad van State enz.

Eenig Artikel.

In artikel 4 der wet van 7 April 1869 (*Staatsblad* n°. 57) worden de woorden: „*tweevouden en vijfouden*” vervangen door: „*en de bij algemeene maatregel van bestuur aan te wijzen veelvouden*”.

Lasten en bevelen, enz.

Gegeven te Stuttgart, den 2den Mei 1897.

(*get.*) EMMA.

De Minister van Waterstaat, Handel en Nijverheid,
(*get.*) VAN DER SLEJDEN.

(*Uitgeg.* 12 Mei 1897.)

2 Mei 1897. WET, houdende toekening van een renteloos voorschot uit 's Rijks schatkist ten behoeve van den aanleg van een stoomtramweg van *Joure* naar *Lemmer*. S. 123.

IN NAAM VAN H. M. WILHELMINA, ENZ.

WIJ EMMA, ENZ. doen te weten:

Alzoo Wij in overweging genomen hebben, dat het wenschelijk is, den aanleg te bevorderen van een stoomtramweg van *Joure* naar *Lemmer*;

Zoo is het, dat Wij, den Raad van State enz.

Art. 1. Uit 's Rijks schatkist wordt een renteloos voorschot beschikbaar gesteld van één derde der aanlegkosten, doch tot geen hooger bedrag dan f 160,000, ten behoeve van den aanleg van een stoomtramweg van *Joure* naar *Lemmer*.

2. Het in artikel 1 genoemde rentelooze voorschot wordt onder door Ons of krachtens Onze machtiging te stellen voorwaarden toegekend aan den concessionaris voor den aanleg van den aldaar genoemden stoomtramweg.

Lasten en bevelen, enz.

Gegeven te Stuttgart, den 2den Mei 1897.

(*get.*) EMMA.

De Min. van Waterstaat, Handel en Nijverheid,
(*get.*) VAN DER SLEJDEN.

(*Uitgeg.* 11 Mei 1897.)

2 Mei 1897. WET, tot herziening van de belastbare opbrengst der gebouwde eigendommen. S. 124.
1897.

Bijl. Hand. 2^e Kamer 1894/95, n°. 228, 1—2; 1895/96, n°. 43, 1; 1896/97, n°. 17, 1—9.

Hand. id. 1896/97, *bladz.* 934—940, 950—961, 965—972.

Hand. 1^e Kamer 1896/97, *bladz.* 326, 332, 375—380.

IN NAAM VAN H. M. WILHELMINA, ENZ.

WIJ EMMA, ENZ. doen te weten:

Alzoo Wij in overweging genomen hebben, dat ingevolge artikel 59, tweede lid, der wet op de grondbelasting van 26 Mei 1870 (*Staatsblad* n°. 82), de belastbare opbrengst van de gebouwde eigendommen moet worden herzien volgens regelen bij de wet te stellen;

Zoo is het, dat Wij, den Raad van State enz.

§ 1. *Van de belastbare opbrengst.*

Art. 1. De belastbare opbrengst wordt, overeenkomstig de bepalingen dezer wet, vastgesteld voor alle gebouwde eigendommen, met uitzondering van die vermeld in artikel 25, letters *a—f* der wet van 26 Mei 1870 (*Staatsblad* n°. 82).

2. De belastbare opbrengst van gebouwde eigendommen tot hoeven behoorende, wordt voor zooveel zij tot gebruik van hem die het bedrijf uitoefent, bestemd zijn, gesteld op een en een half percent van het bedrag, naar de gebruiken der streek noodig voor de stichting van woningen, bergplaatsen, stallen en werkplaatsen, voldoende voor de uitoefening van het bedrijf in zijn bestaanden omvang.

Verkeeren de in het vorig lid bedoelde gebouwen in zoo ongunstigen toestand, dat de huurwaarde van de hoeve daardoor gedrukt wordt, dan wordt de belastbare opbrengst zooveel lager gesteld als de vermindering van de huurwaarde bedraagt.

Onder de bepalingen van dit artikel vallen de gebouwen of gedeelten van gebouwen, welke, kennelijk dienende om te zamen met gronden, waarop landbouw, veeteelt, tuinbouw, boom- of bloembollenweckerij wordt gedreven, gebruikt te worden, afgescheiden van die gronden, geene of slechts geringe huur zouden kunnen opbrengen.

3. Voor fabrieken en andere gebouwde eigendommen, niet bedoeld in het vorig artikel en niet of slechts voor een klein deel tot bewoning dienende, wordt de belastbare opbrengst gesteld op 6 percent der waarde.

Die waarde wordt gesteld op de verkoopwaarde.

Kan deze niet worden afgeleid nit normale verkoopprijzen, in de jaren 1892—1896 bedongan bij eene verkoop of verkooping van het te

schatten eigendom, dan wordt zij bepaald door vergelijking met de verkoopwaarde van andere gebouwde eigendommen van dezelfde of meest nabijkomende soort, gelegen in dezelfde of eene nabij gelegen gelijksoortige gemeente, waarbij onder meer acht wordt geslagen op stand en ligging.

4. Voor andere gebouwde eigendommen dan die bedoeld in de artikelen 2 en 3 der wet wordt de belastbare opbrengst gesteld op de gemiddelde jaarlijksche huurwaarde over de jaren 1892—1896. De huurwaarde wordt bepaald op den huurprijs, onder normale omstandigheden genoten. Indien verhuring, of verhuring onder normale omstandigheden, slechts gedurende een deel van voormeld tijdvak heeft plaats gehad, wordt de over dat deel gemiddeld per jaar genoten huur gerekend ook over het andere deel te zijn genoten, ten ware verandering van het gebouw of van de omstandigheden zich hiertegen verzetten.

Is wegens verandering van het gebouw of om andere redenen de huurwaarde niet uit den huurprijs af te leiden, dan wordt zij door vergelijking afgeleid uit de huurwaarde bepaald voor andere gelijksoortige gebouwde eigendommen in dezelfde of eene nabij gelegen gelijksoortige gemeente.

Wanneer de aard van het perceel eene vergelijking volgens het vorige lid niet toelaat, wordt de huurwaarde gesteld op zes ten honderd, berekend over de verkoopwaarde, of, indien deze niet is te bepalen, over eene som door vergelijking afgeleid, uit de verkoopwaarde van andere percelen van dezelfde of meest nabijkomende soort, in dezelfde of eene naburige gelijksoortige gemeente.

Bij de vergelijking wordt onder meer op stand en ligging acht geslagen.

5. Onder huurprijs wordt verstaan hetgeen de verhuurder in geld of de waarde van hetgeen hij in anderen vorm bedingt, verhoogd met het bedrag of de geldswaarde van hetgeen ten gevolge van beding ten laste van den huurder is en zonder beding ten laste van den verhuurder zou zijn, doch verminderd met het bedrag of de geldswaarde van hetgeen ten gevolge van beding ten laste des verhuurders is en zonder beding ten laste van den huurder zou zijn.

6. Bij de berekening van de belastbare opbrengst van gebouwde eigendommen wordt de waarde van daartoe behoorende vaste en losse werktuigen niet in aanmerking genomen.

7. De belastbare opbrengst van eigendommen, bedoeld in de artikelen 2 en 3 dezer wet wordt steeds gesteld op een veelvoud van vijf.

Van eigendommen, bedoeld in artikel 4, wordt de belastbare opbrengst bepaald op een der volgende bedragen:

f 5	f 50	f 160	f 375	f 650
10	60	180	400	700
15	70	200	425	750
20	80	225	450	800
25	90	250	475	850
30	100	275	500	900
35	110	300	550	950
40	120	325	600	1000
45	140	350		

en verder opklimmende met f 100.

De aldus te bepalen belastbare opbrengst moet zoo nabij mogelijk komen, doch niet overschrijden, het bedrag berekend volgens de artikelen 2—6. Indien de belastbare opbrengst van een gebouwde eigendom geen f 5 bedraagt, blijft zij buiten aanmerking.

Van de aldus berekende belastbare opbrengst wordt afgetrokken de belastbare opbrengst der ongebouwde eigendommen door de gebouwen ingenomen of bij de berekening in aanmerking genomen.

Het aldus verkregen bedrag wordt door verwaarloozing van onderdeelen van een gulden tot op volle guldens afgerond.

8. Een gebouw met zijne gebouwde aanhoorigheden wordt voor de toepassing der wet als één gebouwde eigendom aangemerkt.

Afzonderlijk staande woningen worden niet onder aanhoorigheden begrepen.

§ 2. Samenstelling en werkwijze van de commissie van schatting en van de hoofdcommissie.

9. Voor de werkzaamheden der herziening wordt het Rijk door den Minister van Financiën verdeeld in schattingsdistricten, waarvan de hoofdplaats door hem wordt aangewezen.

Voor elk schattingsdistrict wordt eene commissie ingesteld, bestaande uit een voorzitter en twee leden.

Bovendien worden een of meer plaatsvervangende voorzitters en twee of meer plaatsvervangende leden benoemd.

Op voorstel der bij deze wet ingestelde hoofdcommissie kan de Minister van Financiën bepalen, dat de commissie, voor de schatting der gebouwde eigendommen tot hooven behoorende, met één lid en één plaatsvervangend lid wordt aangevuld.

10. Onder het algemeen toezicht der hoofdcommissie is de leiding der werkzaamheden in

ieder schattingsdistrict opgedragen aan den voorzitter der commissie.

Hij en zijne plaatsvervangers worden benoemd en zoo noodig ontslagen door den Minister van Financiën.

Op uitnoodiging van den Minister benoemt de arrondissements-rechtsbank, in wier rechtsgebied de hoofdplaats van een district, is gelegen, één lid en één plaatsvervanger.

De overige leden en plaatsvervangers worden op uitnoodiging van den Minister van Financiën benoemd door Gedeputeerde Staten der provincie, waarin de hoofdplaats van het schattingsdistrict is gelegen.

De leden en plaatsvervangende leden eener commissie worden bij voorkeur benoemd uit de ingezetenen, wonende in of nabij het district, waarin zij werkzaam zullen zijn.

De leden en plaatsvervangende leden kunnen, hetzij op eigen verzoek, hetzij op voorstel der hoofdcommissie, worden ontslagen door de autoriteit, die hen benoemd heeft.

Bij het indienen van zoodanig voorstel, dat in afschrift aan den benoemde wordt medege-deeld, kan deze door de hoofdcommissie in de uitoefening zijner functie worden geschorst, tot dat op het voorstel eene beslissing is genomen.

11. De commissie vergadert ter plaatse, door den voorzitter te bepalen.

Voor eene beslissing is vereischt de tegenwoordigheid van den voorzitter of zijn plaatsvervanger en van twee leden of plaatsvervangende leden.

De commissie beslist bij meerderheid van stemmen. Bij staking van stemmen beslist die van den voorzitter.

Indien de belastbare opbrengst van een gebouwde eigendom niet bij volstreckte meerderheid van stemmen kan worden bepaald, wordt deze, indien drie personen aan de stemming hebben deelgenomen, vastgesteld op het cijfer, dat noch het hoogste noch het laagste is. Hebben vier personen aan de stemming deelgenomen, dan worden in zoodanig geval de verschillende opgegeven cijfers te zamen geteld en de som, gedeeld door 4, als de belastbare opbrengst aangenomen.

De stukken van eene commissie uitgaande, waarbij de belastbare opbrengst van een eigendom wordt bepaald, worden geteekend door den voorzitter of zijn plaatsvervanger en één lid of plaatsvervanger, de overige door den voorzitter of die hem vervangt.

12. Voor de leiding van het werk en het be-

vorderen van eene juiste en eene gelijkmatige schatting over het geheele Rijk, wordt eene hoofdcommissie ingesteld bestaande uit veertien leden.

Drie leden en even zoo veel plaatsvervangers worden door Ons benoemd. Gedeputeerde Staten van elke provincie benoemen op uitnoodiging van den Minister van Financiën ieder één lid en één plaatsvervanger.

De door Ons benoemde leden en plaatsvervangende leden kunnen door Ons worden ontslagen bij een met redenen omkleed besluit. Gelijke bevoegdheid berust bij Gedeputeerde Staten, voor zoo veel de door hen benoemde leden en plaatsvervangende leden betreft.

De voorzitter en plaatsvervangende voorzitter worden door Ons uit de leden aangewezen.

Aan de commissie wordt een secretaris toegevoegd, die door Ons wordt benoemd en ontslagen. Bij verhindering wordt hij door een der leden vervangen.

13. De hoofdcommissie vergadert ter plaatse door den voorzitter te bepalen.

Voor de beslissing op verzoeken om herschatting worden door den voorzitter zes leden, of zoo noodig plaatsvervangende leden, opgeroepen om met hem zitting te nemen. De oproeping geschiedt volgens een rooster of eene regeling door de hoofdcommissie opgemaakt.

Tot het nemen eener beslissing is de tegenwoordigheid van ten minste vijf leden of plaatsvervangers en den voorzitter of plaatsvervanger noodig.

Voor het nemen van andere beslissingen, dan die in het vorig lid bedoeld, is de tegenwoordigheid van ten minste zeven leden of plaatsvervangers en den voorzitter of plaatsvervanger vereischt.

De voorbereiding van alle beslissingen van de hoofdcommissie geschiedt door eene permanente commissie, bestaande uit den voorzitter en twee door de hoofdcommissie benoemde leden. De plaatsvervangers van den voorzitter en van de leden der permanente commissie worden door de hoofdcommissie uit de leden aangewezen.

De hoofdcommissie kan de beslissing van spoedeisende zaken en van zaken, die naar hare meening hiertoe in aanmerking komen wegens haar gering belang, aan de permanente commissie opdragen.

Beslissingen worden genomen bij meerderheid van stemmen. Bij staking van stemmen beslist die van den voorzitter.

Is er evenwel bij de bepaling van de belastbare opbrengst van eigendommen geen volstreekte meerderheid, dan worden de door de verschillende leden opgegeven eijfers te zamen geteld en het totaal, gedeeld door het aantal leden die aan de stemming hebben deelgenomen, als de belastbare opbrengst aangenomen.

De zorg voor de uitvoering van de besluiten der hoofdcommissie of van de permanente commissie berust bij den voorzitter.

De permanente commissie en de voorzitter worden bijgestaan door den secretaris of die hem vervangt.

De stukken van de hoofdcommissie uitgaande worden door den voorzitter en secretaris onder teekend.

14. Ter bevordering van richtige en tijdige uitvoering van de bepalingen dezer wet kan de hoofdcommissie voorschriften geven aan de voorzitters der commissiën en aan die commissiën zelve.

Zij stelt echter de belastbare opbrengst van eenig eigendom niet vast dan in de gevallen in de wet uitdrukkelijk aangewezen.

Zij is bevoegd de werkzaamheden der commissie te beoordeelen, zoo noodig na een plaatse-lijk onderzoek van een of meer harer leden — de voorzitter daaronder begrepen —, die zich kunnen doen begeleiden door den secretaris.

Voorlichting kan worden gevraagd zoowel van de voorzitters en leden der commissiën en hunne plaatsvervangers als van deskundigen.

15. Leden der Staten-Generaal en van Gedeputeerde Staten kunnen geen zitting hebben in eene schattingscommissie of in de hoofdcommissie.

De voorzitter, plaatsvervangende voorzitters, leden en plaatsvervangende leden der schattingscommissiën kunnen niet tevens zitting hebben in de hoofdcommissie.

16. De voorzitter, de leden, plaatsvervangende leden en de secretaris der hoofdcommissie, alsmede de voorzitters, plaatsvervangende voorzitters, leden en plaatsvervangende leden der commissiën leggen alvorens hunne taak te aanvaarden den volgende eed of belofte af:

„Ik zweer (beloof, dat ik als voorzitter (lid), „(plaatsvervangend lid), (secretaris) der hoofd- „commissie (commissie) overeenkomstig de bepa- „lingen der wet met nauwgezetheid, onpartijdig- „heid en volgens mijn geweten zal handelen.” „Zoo waarlijk helpe mij God Almachtig (dat „beloof ik)!”

De eed of belofte wordt afgelegd ten overstaan van den Commissaris der Koningin in de provincie, waar de benoemde woont.

Van de handeling wordt verslag opgemaakt. De Commissaris der Koningin kan vergunnen dat de eed of belofte schriftelijk wordt afgelegd.

Wegens het afleggen van den eed of belofte en het opmaken van het verslag zijn geene kosten verschuldigd.

17. De voorzitter, de leden, plaatsvervangende leden en de secretaris der hoofdcommissie, de voorzitters, plaatsvervangende voorzitters, leden en plaatsvervangende leden der commissiën, hebben, al dan niet vergezeld van de rijksambtenaren of verdere personen, die hen bijstaan, ter uitvoering van de bepalingen dezer wet toegang tot de gebouwde eigendommen, bedoeld in art. 1, en hunne aanhoorigheden alsmede tot de daarbij in gebruik zijnde ongebouwde eigendommen daggelijks, de Zon- en algemeen erkende Christelijke feestdagen uitgezonderd, van des voormiddags acht uur tot zonsondergang.

Indien hun de toegang geweigerd of belet wordt, roepen zij de tusschenkomst in van den burgemeester of kantonrechter, op wiens bevel de toegang ondanks den gebruiker van het eigendom desnoods met behulp van den sterken arm verschaft wordt.

Van de tusschenkomst, de redenen, die daartoe geleid hebben, en het binnentreden van gebouwde eigendommen ondanks den gebruiker, wordt door hen, aan wie de toegang geweigerd is, binnen tweemaal 24 uur proces-verbaal opgemaakt, dat door den kantonrechter of burgemeester mede ondertekend en aan den gebruiker van het gebouw in afschrift medegedeeld wordt.

18. Aan den voorzitter, de leden, plaatsvervangende leden en den secretaris der hoofdcommissie, alsmede aan de voorzitters, plaatsvervangende voorzitters, leden en plaatsvervangende leden der commissiën kan door Ons eene belooning en vergoeding voor bureau-, reis- en verblijfkosten worden toegekend.

De belooning van deskundigen, krachtens deze wet aangewezen of benoemd, wordt door den Minister van Financiën geregeld.

Aan den secretaris der hoofdcommissie en aan de voorzitters der commissiën kan van Rijkswegen hulp worden verleend voor hunne bureau-werkzaamheden.

19. Iedere gemeente verschaft kosteloos een gemeubeld lokaal, waarin de commissie of de

leden der hoofdcommissie kunnen vergaderen en het kadastraal archief der gemeente kosteloos raadplegen.

De kosten van verlichting en verwarming van dat lokaal komen ten laste van den Staat.

§ 3. *Van de voorbereidende werkzaamheden van de commissie voor de herziening en de verplichtingen van huurders en verhuurders van gebouwde eigendommen.*

20. De Minister van Financiën stelt de vereischte gegevens ter beschikking van de commissie en wijst de onder zijn Departement ressorteerende ambtenaren aan, die haar kosteloos hebben voor te lichten, inzage te geven van de noodige bescheiden, of, volgens regelen door den Minister te stellen, bij hare werkzaamheden behulpzaam te zijn.

21. De commissie is bevoegd aan hen, die in de jaren 1892—1896 ten opzichte van een gebouwde eigendom, als bedoeld in art. 4, eene overeenkomst van huur of verhuur hebben gesloten, inlichting te vragen omtrent de gedurende dat tijdvak bedongen of verkregen huurprijzen en de bijzonderheden daartoe betrekkelijk, bedoeld in art. 5 der wet.

Tot dat einde doet zij door tusschenkomst van den ontvanger der directe belastingen aan de woning dier personen een daartoe strekkend formulier uitreiken, waarvan de modellen bij algemeen maatregel van bestuur worden vastgesteld.

De personen, bedoeld in het eerste lid van dit artikel, zijn verplicht om, wanneer te hunnen huize een formulier is uitgereikt, dit nauwkeurig en volledig naar hun beste weten in te vullen en hun antwoord te onderteekenen.

Indien iemand verhinderd is het formulier in te vullen, kan dit namens hem door zijne echtgenoot of een schriftelijk gemachtigde geschieden.

De formulieren worden door of vanwege den ontvanger binnen veertien dagen na de uitreiking tegen bewijs weder opgehaald.

Indien het biljet niet, of naar het oordeel van den ontvanger of zijn gemachtigde niet nauwkeurig of volledig is ingevuld, zal deze den persoon, tot de invulling verplicht, daarop opmerkzaam maken en hem desverlangd bij de invulling behulpzaam zijn.

Verklaart die persoon niet te kunnen schrijven, dan geschiedt de invulling van het biljet desverlangd kosteloos door den ontvanger of zijn gemachtigde, die de verklaring na voorlezing onder-

teekent in tegenwoordigheid en zoo mogelijk met medeonderteekening van een derden persoon.

22. De commissie kan aan hem, die verzuimd of geweigerd heeft de opgave te doen, in art. 21 bedoeld, door het te zijner woonplaats nitgereikte formulier niet binnen den daar bedoelden termijn ingevuld en onderteekend aan den ontvanger of zijn gemachtigde terug te geven, of die eene opgave heeft gedaan, waarvan zij de juistheid betwijfelt, door een deurwaarder der directe belastingen kosteloos eene uitnodiging doen teekenen om binnen de gemeente, ter plaatse en op den dag en het uur in de uitnodiging aangewezen voor haar te verschijnen, ten einde de in het formulier gestelde vragen alsnog te beantwoorden of dienaangaande de noodige ophelderingen te geven.

Indien de voor de commissie geroepen persoon niet verschijnt, of weigert te antwoorden, wordt daarvan door den voorzitter en de aanwezige leden proces-verbaal opgemaakt.

Op dit proces-verbaal is art. 401 van het Wetboek van Strafvordering van toepassing.

Hij die, overeenkomstig het eerste lid van dit artikel opgeroepen, wederrechtelijk weg blijft, of weigert inlichtingen te geven, wordt gestraft met eene geldboete van ten hoogste zestig gldn.

Van het geven van inlichtingen kan men zich verschoonen op de gronden, vermeld in art. 163 van het Wetboek van Strafvordering.

Het bovenbedoelde strafbaar feit wordt beschouwd als eene overtreding.

§ 4. *Van de schatting, de behandeling van bezwaarschriften en de herschattingen.*

23. De commissiën van aangrenzende districten treden voor zooveel noodig met elkander in overleg om de gelijkmatigheid der schatting te bevorderen.

24. De commissie bepaalt de belastbare opbrengst der in haar district gelegen gebouwde eigendommen, nadat die voor zooveel noodig zijn opgenomen.

25. De voorzitter der commissie is bevoegd om, wanneer tusschen hem en de meerderheid der commissie verschil van gevoelen ontstaat over de vraag in welke categorie van gebouwde eigendommen, bedoeld in artikel 2, 3 of 4, een eigendom behoort te worden gerangschikt, de beslissing van de permanente commissie uit de hoofdcommissie in te roepen.

De beslissing der permanente commissie is voor de commissie verbindend.

26. Zoodra de belastbare opbrengst van een der categorieën van gebouwde eigendommen, bedoeld in de artikelen 2, 3 of 4, in een district is vastgesteld, doet de voorzitter aan hen, te wier name een eigendom in den kadastralen legger is ingeschreven, kosteloos per aangeteekenden brief eene kennisgeving toekomen, waarin de belastbare opbrengst van dat eigendom alsmede de categorie waarin het is gerangschikt wordt vermeld.

De kennisgevingen voor hen, die geen bekende woon- of verblijfplaats in het Koninkrijk bezitten, worden nedergelegd ter secretarie der gemeente, waar de eigendommen zijn gelegen.

Eene algemeene opgaaft van den inhoud dier kennisgevingen, voor elke kadastrale gemeente afzonderlijk opgemaakt, wordt door den voorzitter gezonden aan den burgemeester der gemeente, waar die eigendommen zijn gelegen en door dezen onder bijvoeging van de kadastrale leggers en plans op de secretarie nedergelegd ter kosteloze inzage van belanghebbenden gedurende twintig dagen.

Die nederlegging wordt afgekondigd en op 's Rijks kosten in een der dag- of weekbladen der provincie bekend gemaakt.

27. Die bezwaar heeft tegen de uitkomst der schatting voor een gebouwd eigendom, dat ten zijnen name in den kadastralen legger is ingeschreven, kan binnen dertig dagen na den dag der afkondiging in het vorig artikel bedoeld, een bezwaarschrift indienen bij den voorzitter der commissie.

De voorzitter der commissie kan bij de commissie zijn bezwaar inbrengen wanneer hij van oordeel is, dat de belastbare opbrengst van een eigendom niet met juistheid is bepaald.

Die vermeent, dat zijn eigendom, waarvoor eene belastbare opbrengst is bepaald, valt in de uitzondering vermeld in artikel 1 dezer wet, kan binnen gelijken termijn zelf of door een gemachtigde in een aan Gedeputeerde Staten gericht verzoekschrift de vernietiging der schatting verzoeken.

Op dit verzoekschrift zijn van toepassing de drie laatste alinea's van art. 19 en art. 20 der wet van 26 Mei 1870 (*Staatsblad* n°. 82).

28. De uitkomsten der schatting worden naar aanleiding van de ingebrachte bezwaren opnieuw overwogen.

Voor zoover bij dat onderzoek blijkt dat de belastbare opbrengst onjuist is bepaald, wordt deze gewijzigd.

De commissie is bevoegd eigendommen, waar-

omtrent geen bezwaar is ingebracht, in de wijziging te begrijpen, indien haar bij het onderzoek der bezwaarschriften blijkt, dat de belastbare opbrengst, voor die gebouwen aanvankelijk bepaald, ter bevordering van eene gelijkmatige schatting wijziging behoeft.

29. Voor het onderzoek, bij het vorig artikel bedoeld, is de commissie samengesteld uit den voorzitter of zijn plaatsvervanger en drie leden of plaatsvervangende leden.

Van deze wordt één lid en zijn plaatsvervanger door de commissie, die de schatting heeft verricht, uit haar midden aangewezen, terwijl de beide overige leden en hunne plaatsvervangers worden benoemd door twee commissiën van aangrenzende districten, die op nitnoodiging der hoofdcommissie ieder uit haar midden één lid en één plaatsvervanger aanwijzen.

De hoofdcommissie heeft echter de bevoegdheid om, waar dit haar voor eene goede schatting noodig voorkomt, de Gedeputeerde Staten der provincie en de arrondissements-rechtbank der provincie, waarin de hoofdplaats van het district der commissie is gelegen, te verzoeken om in de plaats van naburige commissiën ieder één lid en één plaatsvervanger te benoemen.

Het eerste, het vierde en het vijfde lid van art. 11 zijn toepasselijk.

30. De veranderingen, ingevolge art. 28 door de commissie in de schatting gebracht, worden op de wijze, voorgeschreven bij art. 26, 1ste en 2de lid, ter kennis gebracht van hen, te wier name de gebouwde eigendommen, welke belastbare opbrengst eene wijziging heeft ondergaan, in den kadastralen legger zijn ingeschreven.

Indien de belastbare opbrengst van een eigendom ongewijzigd is gebleven, geeft de voorzitter daarvan op dezelfde wijze kennis aan hem, die een bezwaarschrift heeft ingediend.

31. Die bezwaar heeft tegen de belastbare opbrengst, welke krachtens het vorig artikel te zijner kennis is gebracht, kan binnen dertig dagen na dien der dagteekening van de kennisgeving, bij den voorzitter der commissie een verzoek om herschatting op kosten van ongelijk indienen.

Ook de voorzitter der commissie kan herschatting vragen.

Van de door hem aangevraagde herschatting geeft de voorzitter kosteloos per aangeteekenden brief kennis aan den persoon, te wiens name het eigendom, waarvoor hij herschatting vraagt, in den kadastralen legger is ingeschreven.

32. De herschatting geschied door de hoofdcommissie.

Ieder verzoek om herschatting, gedaan krachtens art. 31, 1ste lid, wordt door den voorzitter der hoofdcommissie ter beoordeeling toegezonden aan den voorzitter der commissie, die de schatting heeft verricht.

Alvorens op een verzoek om herschatting nit-spraak te doen, stelt de hoofdcommissie den belanghebbende in de gelegenheid om mondeling of schriftelijk, in persoon of door een gemachtigde, zijne bezwaren toe te lichten.

De voorzitter der hoofdcommissie geeft van de beslissing op het verzoek om herschatting kennis aan den voorzitter der commissie en aan den belanghebbende.

De kennisgeving aan den belanghebbende geschiedt kosteloos, per aangeteekenden brief.

33. De kosten van herschatting worden bij algemeenen maatregel van bestuur geregeld.

Zij zijn ten laste van den Staat indien de herschatting is gevraagd door den voorzitter of de belastbare opbrengst op een lager bedrag wordt vastgesteld dan door de commissie krachtens art. 28 is bepaald.

In alle andere gevallen zijn zij ten laste van hem, die de herschatting heeft gevraagd, en worden van hem ingevorderd op de wijze, voorgeschreven bij artikel 22 der wet van 26 Mei 1870 (*Staatsblad* n°. 82).

Zij zijn in hun geheel invorderbaar dertig dagen na de uitvaardiging van het bevelschrift.

§ 5. Slotbepalingen.

34. Alle stukken, welke krachtens deze wet worden opgemaakt of ingediend, zijn vrij van zegel en van de formaliteit van registratie.

35. De Minister van Financiën bepaalt aan welke rijksambtenaren de stukken van de uitkomsten der herziening ter verdere behandeling worden toegezonden.

De uitkomsten der herziening van de belastbare opbrengst der gebouwe eigendommen worden uiterlijk in het jaar, volgende op dat waarin de herziening is afgevoerd, in de kadastrale leggers aangegeekend, nadat deze zijn afgesloten op het tijdstip, bij art. 8 der wet van 26 Mei 1870 (*Staatsblad* n°. 82) bedoeld.

Voor de eigendommen, waarvoor een vrijdom wordt genoten, welke bij het einde van het jaar der aantekening nog niet vervalt, wordt in de leggers ten opzichte van de belastbare opbrengst geene verandering gebracht.

De belastbare opbrengst, vastgesteld voor gebouwe eigendommen, waarvoor op het tijdstip in het vorig lid bedoeld vrijdom van belasting of van verhooving van belasting wordt genoten of aangevraagd, wordt na het verstrijken van dien vrijdom zonder de nadere regeling, bedoeld bij de wet van 26 Mei 1870 (*Staatsblad* n°. 82), toegepast, behoudens de gevallen, dat die eigendommen inmiddels herbouwd zijn of naar art. 7, 1°, dier wet verandering hebben ondergaan.

36. Het bedrag der belasting, in het jaar volgende op de in het 2de lid van het vorig artikel bedoelde aantekening op de gebouwe eigendommen te heffen, wordt vóór den aanvang van dat jaar bij de wet vastgesteld.

37. De belastbare opbrengst, zooals deze ten gevolge der herziening in de kadastrale leggers wordt opgenomen, verandert daarna alleen in de gevallen bij de wet van 26 Mei 1870 (*Staatsblad* n°. 82) voorzien.

Wanneer die gevallen hebben plaats gehad na de opneming voor de herziening doch vóór de aantekening der nieuwe belastbare opbrengst in den kadastralen legger, dan heeft uiterlijk in het jaar, volgende op de in het tweede lid van art. 35 bedoelde aantekening, eene nieuwe schatting plaats op de wijze, bedoeld in art. 12 der meergenoemde wet van 26 Mei 1870 (*Staatsblad* n°. 82).

38. Tot den aanvang van het jaar, volgende op dat waar in de in het tweede lid van art. 35 bedoelde aantekening heeft plaats gegrepen, geschiedt de schatting bedoeld in artikel 11 der wet van 26 Mei 1870 (*Staatsblad* n°. 82), door gelijkstelling met de belastbare opbrengst van gebouwe eigendommen, zooals die op de wijze bedoeld in art. 12 dier wet, is bepaald.

Lasten en bevelen, enz.

Gegeven te Stuttgart, den 2den Mei 1897.

(get.) E M M A.

De Min. van Financiën, (get.) SPRENGER VAN EYK.
(Uitgeg. 17 Mei 1897.)

2 Mei 1897. WET, tot goedkeuring van de uitgifte in erfpacht van perceelen Kroondomein en Staatsdomein te Heusden aan de naamlooze vennootschap „Vicinaux Hollandais”, gevestigd te Brussel. S. 125.

2 Mei 1897. WET, tot goedkeuring van den onderhandschen verkoop van domeingrond onder Oosterhout en Teteringen aan G. A. I. M. VAN SPAANDONK te Oosterhout e. a. S. 126.

2 Mei 1897. WET, tot goedkeuring van den onderhandschen verkoop van het Birgittinnenklooster met aanhoorigheden te Uden aan de vereeniging „Birgittinnen te Uden”. S. 127.

2 Mei 1897. WET, tot wijziging en verhooging van het zevende hoofdstuk B der Staatsbegroting voor het dienstjaar 1897. S. 128.

Bij deze wordt na verhooging van eenige artikelen het totaal der 6de Afd. en het eindcijfer verhoogd met f 46,000.

2 Mei 1897. WET, houdende goedkeuring van het den 8sten September 1896 te 's Gravenhage tusschen Nederland en Japan gesloten tractaat van handel en scheepvaart, met daarbij behorend protocol. S. 129.

IN NAAM VAN H. M. WILHELMINA, ENZ.
WIJ EMMA, ENZ. doen te weten :
Alzoo Wij in overweging hebben genomen, dat in het verdrag van handel en scheepvaart tusschen Nederland en Japan, met daarbij behorend protocol, den 8sten September 1896 door wederzijdsche gevolmachtigden te 's Gravenhage geteekend, bepalingen voorkomen die wettelijke rechten betreffen ;

Gelet op het tweede gedeelte van artikel 59 der Grondwet ;

Zoo is het, dat Wij, den Raad van State enz.

Eenig artikel.

Het nevens deze wet in afschrift gevoegde verdrag van handel en scheepvaart tusschen Nederland en Japan, met daarbij behorend protocol, den 8sten September 1896 door wederzijdsche gevolmachtigden te 's Gravenhage geteekend, wordt goedgekeurd. (1)

Lasten en bevelen, enz.

Gegeven te Stuttgart, den 2den Mei 1897.

(get.) EMMA.

De Minister van Buitenlandsche Zaken,

(get.) J. RÖELL.

De Min. van Waterstaat, Handel en Nijverheid,
(get.) VAN DER SLEJDEN.

De Min. van Financiën, (get.) SPRENGER VAN EYK.

De Minister van Koloniën, (get.) BERGSMA.

De Minister van Justitie, (get.) VAN DER KAAJ.

(Uitgeg. 29 Mei 1897.)

(1) Dit verdrag enz. in de Engelsche taal, wordt hierna niet opgenomen, daar de bekendmaking er van in de Nederlansche taal nog bij Koninklijk besluit volgt.

2 Mei 1897. WET, tot nadere wijziging van de wet van 9 April 1877 (*Staatsblad* n°. 79) „tot vaststelling van de klassen en zamenstelling der arrondissementen-regtbanken, van de jaarwedden der leden van en ambtenaren bij die regtbanken, alsmede van de klassen der kantongeregten en van de jaarwedden der kantonregters en der ambtenaren bij de kantongeregten”. S. 130.

IN NAAM VAN H. M. WILHELMINA, ENZ.

WIJ EMMA, ENZ. doen te weten :

Alzoo Wij in overweging genomen hebben, dat het wenschelijk is de jaarwedde van de ambtenaren van het openbaar ministerie bij de kantongerechten te verhoogen ;

Zoo is het, dat Wij, den Raad van State enz.

Art. 1. In den staat voorkomende in artikel 2 der wet van 9 April 1877 (*Staatsblad* n°. 79) wordt achter de voorlaatste zinsnede, luidende: „ambtenaren van het openbaar ministerie, ieder f 1200”, gevoegd :

zij die als zoodanig 3 jaren in dienst zijn . . f 1600

zij die als zoodanig 6 jaren in dienst zijn . . „ 2000

2. Deze wet treedt in werking 1 Januari 1898. Lasten en bevelen, enz.

Gegeven te Stuttgart, den 2den Mei 1897.

(get.) EMMA.

De Minister van Justitie, (get.) VAN DER KAAJ.

(Uitgeg. 5 Mei 1897.)

2 Mei 1897. WETTEN, houdende naturalisatie van :

Leopold Leib (zich noemende Loeb). S. 131.

Friedrich Wilhelm Heinrich Garenfeld. S. 132.

Friedrich Wilhelm von Hunteln. S. 133.

Henricus Josephus Hubertus De Thomis. S. 134.

Johann Demmer. S. 135.

Heinrich Wilhelm Schröder. S. 136.

Carl Julius Hermann Johannes Wittgenstein. S. 137.

Heinrich George Wagner. S. 138.

2 Mei 1897. WET, tot verhooging van het vierde hoofdstuk der Staatsbegroting voor het dienstjaar 1897. S. 139.

Bij deze wordt na verhooging van eenige artt. het totaal der 6de Afd. gebracht op f 1,092,859 ; dat der 8ste Afd. op f 764,041 en het eindcijfer op f 5,638,165.50.

2 Mei 1897. WET, tot wijziging van de artikelen 748 en 755 van het Wetboek van Koophandel. S. 140.

Bijl. Hand. 2° Kamer 1895/96, n°. 127, 1—4; 1896/97, n°. 21, 1—2.

Hand. idem 1896/97, *bladz.* 1239—1242, 1243—1245.

Hand. 1° Kamer 1896/97, *bladz.* 366, 373.

IN NAAM VAN H. M. WILHELMINA, ENZ.

WIJ EMMA, ENZ. doen te weten:

Alzoo Wij in overweging genomen hebben, dat het wenschelijk is de artikelen 748 en 755 van het Wetboek van Koophandel te herzien;

Zoo is het, dat Wij, den Raad van State enz.

Art. 1. Aan artikel 748 van het Wetboek van Koophandel wordt toegevoegd:

„Voor zoover daaromtrent geene overeenkomst is getroffen, gaat de tijd van laden en lossen in daags nadat de schipper verklaard heeft daartoe gereed te zijn, en worden de tijd van laden en lossen en het bedrag van het overliggeld geregeld naar den inhoud van het schip of vaartuig.

„Indien het cognossement of de vrachtbrief niet voor de geheele lading of een deel der lading houdt aan een bepaald persoon, en den schipper geen nadere aanwijzing is gedaan, vervalt zijne verplichting tot het doen der in het voorgaande lid vermelde verklaring, en gaat de tijd van lossen in daags na de aankomst van het schip of vaartuig.

„Het aantal van de laad- en losdagen, het bedrag van het overliggeld en de wijze waarop de inhoud van het schip of vaartuig wordt bepaald, worden vastgesteld bij algemeenen maatregel van bestuur.”

2. In het tweede lid van artikel 755 van gemeld wetboek vervallen de woorden: „den tijd van laden en lossen.”

Aan gemeld artikel wordt als derde lid toegevoegd:

„Op den tijd van laden en lossen, den aanvang van den laad- en lostijd en het bedrag van het overliggeld zijn het tweede, het derde en het vierde lid van artikel 748 van toepassing.”

3. Deze wet treedt in werking op eenen nader door Ons te bepalen dag.

Lasten en bevelen, enz.

Gegeven te Stuttgart, den 2den Mei 1897.

(get.) E M M A.

De Minister van Financiën,
VAN DER KAAJ.

(get.)
(*Uitgeg.* 5 Mei 1897.)

2 Mei 1897. WET, tot oprichting van Kamers van arbeid. S. 141.

Bijl. Hand. 2° Kamer 1895/96, n°. 88, 1—4; 1896/97, n°. 19, 1—18.

Hand. id. 1896/97, *bladz.* 749—774, 785—802, 805—868, 940—950.

Hand. 1° Kamer 1896/97, *bladz.* 324, 331, 358—364.

IN NAAM VAN H. M. WILHELMINA, ENZ.

WIJ EMMA, ENZ. doen te weten:

Alzoo Wij in overweging genomen hebben, dat de oprichting van Kamers van arbeid wenschelijk is;

Zoo is het, dat Wij, den Raad van State enz.

HOOFDSTUK I.

Samenstelling en werking der Kamers.

Art. 1. Waar de behoefte daaraan is gebleken en eene behoorlijke samenstelling mogelijk blijkt, wordt bij Koninklijk besluit op voordracht van den Minister van Waterstaat, Handel en Nijverheid, hetzij voor eene gemeente, hetzij voor verschillende gemeenten gezamenlijk, voor een of meer bedrijven eene Kamer van arbeid opgericht.

Op gelijke wijze wordt eene Kamer van arbeid ontbonden of opgeheven.

Zij wordt ontbonden, wanneer de Kamer, handelende in strijd met haar huishoudelijk reglement of met de bepalingen van deze wet of van een krachtens haar vastgestelden algemeenen maatregel van bestuur, ondanks de door den Minister van Waterstaat, Handel en Nijverheid tot haar gerichte vertoogen, bij die handeling volhardt.

Het Koninklijk besluit, waardoor die ontbinding wordt uitgesproken, houdt tevens den last in tot het verkiezen van eene nieuwe Kamer binnen twee maanden.

De Kamer wordt opgeheven:

1°. wanneer gebleken is, dat de behoefte daaraan niet langer bestaat, of eene behoorlijke samenstelling niet meer mogelijk is;

2°. indien de Kamer, na ontbonden te zijn, in hare nieuwe samenstelling bij de handeling, die hare ontbinding ten gevolge had, volhardt.

2. De Kamer van arbeid heeft ten doel de belangen van patroons en werklieden in onderlinge samenwerking te bevorderen door:

a. het verzamelen van inlichtingen over arbeidsaangelegenheden;

b. het dienen van advies aan de hoofden der Departementen van algemeen bestuur en de be-

sturen van provinciën en gemeenten hetzij op aanvraag van die autoriteiten, hetzij uit eigen beweging, ten aanzien van alle onderwerpen welke de belangen van den arbeid raken;

c. het dienen van advies en het ontwerpen van overeenkomsten en regelingen op verzoek van daarbij belanghebbenden;

d. het voorkomen en vereffenen van geschillen over arbeidsaangelegenheden, ook, voor zoover noodig, door te bewerken dat eene scheidsrechterlijke uitspraak tusschen de partijen tot stand kome.

3. Onder patroons verstaat deze wet de hoofden of bestuurders van een bedrijf waarin ten minste één persoon boven de twintig jaren tegen genot van loon werkzaam is, en allen die op het beheer der hoofden of bestuurders toezicht houden, benevens hen, die, werkzaam in een bedrijf, wegens den aard van hunne werkzaamheden bij een Koninklijk besluit als bedoeld in art. 4 met patroons worden gelijkgesteld.

Onder werklieden verstaat deze wet alle anderen, die tegen genot van loon in een bedrijf werkzaam zijn, behalve degenen ten aanzien van wie een Koninklijk besluit als bedoeld in art. 4, wegens het hun opgedragen gezag over anderen of wegens den aard van hunne werkzaamheden, verklaart, dat zij niet onder werklieden worden begrepen.

4. Het Koninklijk besluit, waarbij eene Kamer wordt opgericht, bepaalt haar gebied, de plaats waar haar zetel gevestigd is, het bedrijf of de bedrijven welke in de Kamer vertegenwoordigd zullen zijn, en het aantal leden dat in de Kamer zitting zal hebben.

Deze bepalingen kunnen bij nader Koninklijk besluit worden gewijzigd.

5. De Kamer bestaat voor de eene helft uit patroons, gekozen door de patroons, werkzaam in het bedrijf of de bedrijven in de Kamer vertegenwoordigd, voor de andere helft uit werklieden, gekozen door de werklieden in dat bedrijf of in die bedrijven werkzaam.

6. De Kamer stelt haar huishoudelijk reglement vast.

Dit reglement treedt niet in werking alvorens bij Koninklijk besluit te zijn goedgekeurd, tot welk einde het door het bestuur der Kamer zoodra mogelijk na de vaststelling aan den Minister van Waterstaat, Handel en Nijverheid wordt toegezonden.

In een vastgesteld reglement worden bij de goedkeuring gene veranderingen gebracht dan die, welke op grond van eenig wettelijk voor-

schrift of van strijd met het doel der Kamer noodzakelijk worden geacht, en niet dan nadat de Kamer door den genoemden Minister is goedgehoord.

Deze bepalingen gelden ook voor de latere wijzigingen van een goedgekeurd reglement.

7. Iedere Kamer vergadert ten minste viermaal in het jaar en voorts zoo dikwerf als door den voorzitter noodig geoordeeld of, hetzij door de beide andere leden van het bestuur, hetzij door ten minste een derde van de leden der Kamer, met opgaaf van redenen schriftelijk verlangd wordt.

Ingeval de voorzitter tot het beleggen eener vergadering der Kamer op de wijze in het voorgaande lid van dit artikel omschreven wordt uitgenoodigd, belegt hij die vergadering niterlijk binnen veertien dagen; nadat die uitnoodiging te zijner kennis is gekomen.

HOOFDSTUK II.

Van de leden der Kamer.

8. Leden der Kamer kunnen alleen zijn mannelijke of vrouwelijke ingezetenen des Rijks, tevens Nederlanders, die den leeftijd van dertig jaren hebben bereikt en in een bedrijf in de Kamer vertegenwoordigd, als patroons of als werklieden binnen haar gebied werkzaam zijn geweest, hetzij gedurende het laatstverloopen kalenderjaar, hetzij op meerderjarigen leeftijd, gedurende drie van de laatste tien kalenderjaren, die aan hunne verkiezing voorafgingen.

Ten aanzien van bedrijven, waarin niet gedurende het geheele jaar pleegt gearbeid te worden, geldt voor kalenderjaar zoodanig gedeelte van het jaar, als bij algemeenen maatregel van bestuur is bepaald.

Uitgesloten zijn:

1°. zij die bij onherroepelijk geworden rechterlijke uitspraak van het kiesrecht en de verkiesbaarheid of van het recht tot uitoefening van eenig beroep zijn ontzet, zoolang de tijd der ontzetting duurt;

2°. zij die krachtens onherroepelijk geworden rechterlijke uitspraak de beschikking of het beheer over hunne goederen hebben verloren, zoolang de tijd van het verlies duurt;

3°. zij die krachtens onherroepelijk geworden rechterlijke uitspraak tot gevangenisstraf of hechtenis van ten minste zes maanden zijn veroordeeld, zoolang de gevangenschap of hechtenis duurt.

Een lid der Kamer, op wien een of meer der bovenbedoelde uitsluitingen van toepassing worden, houdt op lid te zijn.

9. Niemand kan te gelijk lid van meer dan ééne Kamer zijn.

Door aanneming van eene latere benoeming houdt het bestaande lidmaatschap op.

10. De leden der Kamer worden gekozen door hen, die op de kiezerslijsten voor de Kamer zijn gebracht.

Bij eerste stemming wordt niemand benoemd, dan met volstrekte meerderheid van stemmen.

Hebben meer personen de volstrekte meerderheid verkregen dan er plaatsen te vervullen zijn, dan zijn zij die de meeste stemmen hebben gekregen en bij gelijk getal stemmen de oudste in jaren benoemd. In geval van gelijken ouderdom beslist het lot.

Bij herstemming, noodzakelijk wanneer de volstrekte meerderheid van stemmen bij de eerste stemming niet is verkregen, geschiedt de benoeming met de meeste stemmen. Indien de stemmen staken is de oudste in jaren de benoemde. In geval van gelijken ouderdom beslist het lot.

De volstrekte en de betrekkelijke meerderheid worden vastgesteld naar het aantal van waarde zijnde in de stembus gevonden stembiljetten.

11. Wanneer bij eene eerste stemming geen volstrekte meerderheid voor alle te vervullen plaatsen is verkregen, wordt onmiddellijk door den voorzitter van het stembureau eene lijst opgemaakt, bevattende de namen der personen, die bij de eerste stemming, na de benoemden, de meeste stemmen hebben erlangd tot uiterlijk tweemaal zooveel namen als er plaatsen te vervullen zijn. Komen ten gevolge van gelijk aantal stemmen meer dan het bij de vorige zinsnede bepaald getal personen voor plaatsing op de lijst in aanmerking, dan worden deze alle daarop geplaatst.

De herstemming heeft plaats uiterlijk binnen veertien dagen na de eerste stemming.

12. De voorzitter van het stembureau geeft ten spoedigste bij te adviseeren dienstbrief aan elken benoemde bericht van zijne benoeming.

Die tot lid van meer dan eene Kamer, of door de patroons en door de werklieden tot lid van dezelfde Kamer wordt gekozen, verklaart in welke Kamer of voor welke plaats hij wensch zitting te nemen of te blijven nemen.

Bij gebreke van zoodanige verklaring, gedaan op de wijze en binnen den tijd, bepaald bij den in art. 16 voorgeschreven algemeenen maatregel

van bestuur voor de kennisgeving van de aanneming eener benoeming, en in geval van aanneming van meer dan ééne benoeming, wordt de gekozene niet toegelaten, en heeft eene nieuwe verkiezing plaats. Eveneens heeft eene nieuwe verkiezing plaats, wanneer een benoemde zijne benoeming niet aanneemt, of wanneer iemand, die in herstemming komt, vóór de herstemming komt te overlijden.

13. De leden der Kamer worden benoemd voor den tijd van vijf jaren.

Zij treden te gelijk af en zijn dadelijk herkiesbaar.

Zij kunnen te allen tijde hun ontslag nemen; dit wordt ingediend bij den voorzitter der Kamer.

Indien door overlijden, ontslag of het van toepassing worden van eene der redenen van uitsluiting eene Kamer hare bevoegdheid om te beraadslagen of te besluiten dreigt te verliezen of reeds verloren heeft, kan bij een op voordracht van den Minister van Waterstaat, Handel en Nijverheid te nemen Koninklijk besluit eene buitengewone verkiezing worden uitgeschreven tot aanvulling van de opengevallen plaatsen. De bij deze verkiezing gekozen leden treden af te gelijk met de overige leden en zijn mede dadelijk herkiesbaar.

HOOFDSTUK III.

Van de kiezers voor de Kamers.

14. Kiesgerechtigd voor eene Kamer van arbeid zijn de mannelijke en vrouwelijke ingezetenen des Rijks, tevens Nederlanders, die den leeftijd van vijf en twintig jaren hebben bereikt en binnen het gebied der Kamer in een bedrijf, in de Kamer vertegenwoordigd, als patroons of als werklieden werkzaam zijn geweest gedurende het laatst verloopen kalenderjaar of gedurende zoodanig gedeelte van dat jaar als ten aanzien van bedrijven, waarin niet gedurende het geheele jaar pleegt gearbeid te worden, bij algemeenen maatregel van bestuur is bepaald.

De redenen van uitsluiting genoemd in art. 8, derde lid, 1°. en 2°. gelden ook voor de kiesgerechtigden.

Voor elke Kamer worden in elke gemeente, waarvoor zij is opgericht, twee kiezerslijsten vastgesteld, ééne voor de patroons en ééne voor de werklieden.

Kiesgerechtigden in gevangenschap of hechtenis zijn van de uitoefening van het kiesrecht uitgesloten.

15. De kiesgerechtigden worden op de kiezers-

lijsten gebracht in de gemeente waar zij hun bedrijf of bedrijven uitoefenen.

Indien het bedrijf van een patroon zich over meer dan eene gemeente uitstrekt, wordt hij geacht het uit te oefenen in elk dier gemeenten waar het bedrijf in eene Kamer is vertegenwoordigd, of, indien voor die gemeenten en voordat bedrijf dezelfde Kamer bestaat, in de gemeente, waar zijne woonplaats of, mocht deze niet in eene dier gemeenten zijn gelegen, de hoofdzetel van zijn bedrijf is gevestigd.

Indien de werkmán in meer dan eene gemeente werkzaam is, wordt hij geacht het bedrijf uit te oefenen in de gemeente, waar zijne woonplaats is gevestigd, en indien aldaar het bedrijf niet in eene Kamer is vertegenwoordigd, in eene der andere gemeenten te zijner keuze.

16. De kiezerslijsten worden opgemaakt door het gemeentebestuur.

De kiezers stemmen in de gemeente waar zij op de kiezerslijsten zijn geplaatst.

De leden van het stembureau en hunne plaatsvervangers worden door den gemeenteraad uit zijn midden benoemd.

De beslissing van geschillen over de plaatsing op de kiezerslijsten en over de toelating van gekozen leden wordt opgedragen aan de Gedeputeerde Staten der provincie, met beroep op den Koning.

Bij algemeenen maatregel van bestuur worden voorschriften gegeven omtrent:

het opmaken, vaststellen en openbaar maken van de kiezerslijsten;

de verplichtingen van bijzondere personen tot het doen van opgaven en het geven van inlichtingen voor het opmaken en vaststellen van de kiezerslijsten en voor de beslissing van geschillen over de plaatsing op de kiezerslijsten;

het kiezen, inzonderheid tot verzekering van het geheim der stemming;

de eischen waaraan het stembiljet moet voldoen en de redenen waarom het van onwaarde moet worden verklaard;

de wijze waarop en den tijd binnen welchen de gekozenen van de aanneming eener benoeming moeten kennis geven;

de behandeling van de in het voorgaande lid genoemde geschillen.

17. Het hoofd of de bestuurder van een bedrijf of eene onderneming, waarin personen die op eene kiezerslijst voor eene Kamer van arbeid zijn geplaatst, arbeid verrichten in fabrieken en werk-

plaatsen, is verplicht te zorgen dat ieder van dezen gedurende ten minste twee achtereenvolgende uren van den voor de stemming bepaalden tijd gelegenheid vinde om mede te werken tot de keuze waartoe hij bevoegd is.

18. Het hoofd of de bestuurder in het voorgaande artikel bedoeld is verplicht te zorgen, dat in zijne fabriek of werkplaats, op eene plaats waar arbeid wordt verricht, gedurende twee werkdagen vóór en tijdens de tot stemming bepaalde uren, op eene zichtbare wijze is opgehangen eene door hem ondertekende lijst, de nren in het voorgaande artikel bedoeld vermeldende voor elk afzonderlijk of groepsgewijze of voor allen gezamenlijk.

Op de woorden „arbeid” en „fabrieken en werkplaatsen” in dit en in het vorige artikel is § 1 der Arbeidswet, met uitzondering van het laatste lid van art. 2, toepasselijk.

HOOFDSTUK IV.

Van het bestuur der Kamer.

19. Het bestuur der Kamer bestaat uit een voorzitter en twee leden.

Tot voorzitter wijzen de door de patroons en de door de werklieden gekozen leden der Kamer ieder afzonderlijk een lid uit hun midden aan.

Beide leden treden om beurten, telkens voor een half jaar, als voorzitter op; de eerste beurt wordt door het lot bepaald.

Van de twee andere leden van het bestuur wordt het eene gekozen door en uit de leden der Kamer, die door de patroons, het andere door en uit de leden der Kamer, die door de werklieden benoemd zijn.

De tot voorzitter aangewezen leden zijn gedurende den tijd welchen zij het voorzitterschap niet waarnemen, bevoegd de bestuursvergaderingen bij te wonen en hebben daarin eene raadgevende stem.

Bij ontstentenis, afwezigheid of verhindering van den voorzitter wordt hij vervangen door het andere tot voorzitter aangewezen lid en bij gebreke van dezen door het oudste aanwezige bestuurslid in jaren.

Die ophoudt lid der Kamer te zijn, houdt tevens op lid van het bestuur te zijn.

In de eerste vergadering nadat de Kamer ten gevolge van de gewone verkiezing opnieuw is samengesteld, treedt het bestuur af en wordt een nieuw bestuur gekozen.

In de vervulling van tusschentijds opegevallen plaatsen wordt zoodra mogelijk voorzien.

20. De Kamer benoemt een secretaris. Zij ontvangt daartoe van het bestuur eene aanbeveling van twee personen.

Buiten de leden benoemd, heeft de secretaris eene raadgevende stem.

De secretaris treedt af met de Kamer die hem benoemde, maar blijft zijne werkzaamheden waarnemen, totdat zijn opvolger zijne betrekking heeft aanvaard. De benoeming van dezen geschiedt binnen zes maanden nadat het nieuwe bestuur is gekozen.

De secretaris kan als zoodanig door de Kamer worden geschorst of ontslagen.

Hij geniet eene toelage voor bureelkosten, waarvan het bedrag bij een op voordracht van den Minister van Waterstaat, Handel en Nijverheid te nemen Koninklijk besluit wordt bepaald.

Bij ontstentenis, afwezigheid of verhindering van den secretaris worden zijne werkzaamheden waargenomen door een lid, daartoe door den voorzitter aan te wijzen.

21. Het bestuur vergadert zoo dikwerf als door den voorzitter noodig geoordeeld of door een der leden, met opgaafe van redenen, schriftelijk verlangd wordt.

Ingeval de voorzitter tot het beleggen eener vergadering van het bestuur op de wijze in het voorgaande lid van dit artikel omschreven, wordt nitgenoodigd, belegt hij die vergadering uiterlijk binnen acht dagen, nadat die uitnoodiging te zijner kennis is gekomen.

HOOFDSTUK V.

Van geschillen.

22. Wanneer in een bedrijf, uitgeoefend in eene gemeente waar dat bedrijf in eene Kamer is vertegenwoordigd, een geschil dreigt te ontstaan of ontstaan is, kan door partijen of eene der partijen, bij schriftelijk verzoek aan die Kamer, houdende mededeeling van de aanleiding tot het geschil, de tusschenkomst worden ingeroepen van een verzoeningsraad.

De tusschenkomst wordt ingeroepen overeenkomstig een bij algemeenen maatregel van bestuur vast te stellen en door den voorzitter van het bestuur der Kamer af te geven formulier.

23. Wanneer in een bedrijf, uitgeoefend in eene gemeente, waar dat bedrijf niet in eene

Kamer is vertegenwoordigd, een geschil dreigt te ontstaan of ontstaan is, kan door partijen of eene der partijen op de wijze als in het voorgaande artikel is bepaald, de tusschenkomst van een verzoeningsraad worden ingeroepen bij eene Kamer, wier gebied zich over dezelfde gemeente uitstrekt, of bij gebreke van deze tot eene Kamer, wier gebied zich over eene naburige gemeente uitstrekt.

Wanneer de Kamer, waarbij een verzoek overeenkomstig het eerste lid is ingekomen, zich bereid verklaart daaraan te voldoen, geeft zij daarvan onmiddellijk bericht aan den burgemeester der gemeente waarin het bedrijf wordt uitgeoefend, die van de ontvangst van dit bericht zoo spoedig mogelijk kennis geeft aan de Kamer, die het hem heeft toegezonden en aan de partij of de partijen door wie het verzoek is gedaan.

Ontvangt de burgemeester na de ontvangst van dit bericht van eene andere Kamer een gelijk bericht omtrent hetzelfde geschil, dan deelt hij aan haar en aan de partij of partijen door wie het verzoek is gedaan onverwijld mede, welke Kamer zich reeds bereid heeft verklaard aan het verzoek te voldoen. De Kamer die zoodanige mededeeling ontvangt, onthoudt zich van alle bemoeiing met dit geschil.

De burgemeester eener gemeente of de Commissaris des Konings in eene provincie, waarin een geschil dreigt te ontstaan of ontstaan is, heeft gelijke bevoegdheid als in het eerste lid van het voorgaande en van dit artikel aan partijen of eene der partijen is toegekend.

24. Het bestuur der Kamer, waarbij een verzoek tot tusschenkomst van een verzoeningsraad is ingekomen, tracht, indien het meent, dat het geschil van eenvoudigen aard is, dat geschil in der minne te beëindigen. Vindt het daartoe geene termen of gelukt de aangewende poging niet, dan wordt het geschil ten spoedigste bij de Kamer ahangig gemaakt.

Is deze van oordeel, dat de tusschenkomst kan leiden tot voorkoming of vereffening van het geschil, dan benoemt zij een verzoeningsraad, bestaande uit een voorzitter, uit of buiten haar midden te kiezen, en uit een even getal leden, waarvan de eene helft behoort tot de leden der Kamer die door de patroons, en de andere helft tot de leden der Kamer die door de werklieden zijn gekozen.

Het eerste lid van dit artikel is niet van toepassing in de gevallen bedoeld in art. 23.

In de vervulling van tusschentijds opengevallen plaatsen wordt zoodra mogelijk voorzien.

20. De Kamer benoemt een secretaris. Zij ontvangt daartoe van het bestuur eene aanbeveling van twee personen.

Buiten de leden benoemd, heeft de secretaris eene raadgevende stem.

De secretaris treedt af met de Kamer die hem benoemde, maar blijft zijne werkzaamheden waarnemen, totdat zijn opvolger zijne betrekking heeft aanvaard. De benoeming van dezen geschiedt binnen zes maanden nadat het nieuwe bestuur is gekozen.

De secretaris kan als zoodanig door de Kamer worden geschorst of ontslagen.

Hij geniet eene toelage voor bureelkosten, waarvan het bedrag bij een op voordracht van den Minister van Waterstaat, Handel en Nijverheid te nemen Koninklijk besluit wordt bepaald.

Bij ontstentenis, afwezigheid of verhinderings van den secretaris worden zijne werkzaamheden waargenomen door een lid, daartoe door den voorzitter aan te wijzen.

21. Het bestuur vergadert zoo dikwerf als door den voorzitter noodig geoordeeld of door een der leden, met opgaaf van redenen, schriftelijk verlangd wordt.

Ingeval de voorzitter tot het beleggen eener vergadering van het bestuur op de wijze in het voorgaande lid van dit artikel omschreven, wordt uitgenoodigd, belegt hij die vergadering niterlijk binnen acht dagen, nadat die uitnoodiging te zijner kennis is gekomen.

HOOFDSTUK V.

Van geschillen.

22. Wanneer in een bedrijf, uitgeoefend in eene gemeente waar dat bedrijf in eene Kamer is vertegenwoordigd, een geschil dreigt te ontstaan of ontstaan is, kan door partijen of eene der partijen, bij schriftelijk verzoek aan die Kamer, houdende mededeeling van de aanleiding tot het geschil, de tusschenkomst worden ingeroepen van een verzoeningsraad.

De tusschenkomst wordt ingeroepen overeenkomstig een bij algemeenen maatregel van bestuur vast te stellen en door den voorzitter van het bestuur der Kamer af te geven formulier.

23. Wanneer in een bedrijf, uitgeoefend in eene gemeente, waar dat bedrijf niet in eene

Kamer is vertegenwoordigd, een geschil dreigt te ontstaan of ontstaan is, kan door partijen of eene der partijen op de wijze als in het voorgaande artikel is bepaald, de tusschenkomst van een verzoeningsraad worden ingeroepen bij eene Kamer, wier gebied zich over dezelfde gemeente uitstrekt, of bij gebreke van deze tot eene Kamer, wier gebied zich over eene haburige gemeente uitstrekt.

Wanneer de Kamer, waarbij een verzoek overeenkomstig het eerste lid is ingekomen, zich bereid verklaart daaraan te voldoen, geeft zij daarvan onmiddellijk bericht aan den burgemeester der gemeente waarin het bedrijf wordt uitgeoefend, die van de ontvangst van dit bericht zoo spoedig mogelijk kennis geeft aan de Kamer, die het hem heeft toegezonden en aan de partij of de partijen door wie het verzoek is gedaan.

Ontvangt de burgemeester na de ontvangst van dit bericht van eene andere Kamer een gelijk bericht omtrent hetzelfde geschil, dan deelt hij aan haar en aan de partij of partijen door wie het verzoek is gedaan onverwijld mede, welke Kamer zich reeds bereid heeft verklaard aan het verzoek te voldoen. De Kamer die zoodanige mededeeling ontvangt, onthoudt zich van alle beoefening met dit geschil.

De burgemeester eener gemeente of de Commissaris des Konings in eene provincie, waarin een geschil dreigt te ontstaan of ontstaan is, heeft gelijke bevoegdheid als in het eerste lid van het voorgaande en van dit artikel aan partijen of eene der partijen is toegekend.

24. Het bestuur der Kamer, waarbij een verzoek tot tusschenkomst van een verzoeningsraad is ingekomen, tracht, indien het meent, dat het geschil van eenvoudigen aard is, dat geschil in der minne te beëindigen. Vindt het daartoe geene termen of gelukt de aangewende poging niet, dan wordt het geschil ten spoedigste bij de Kamer aauhangig gemaakt.

Is deze van oordeel, dat de tusschenkomst kan leiden tot voorkoming of vereffening van het geschil, dan benoemt zij een verzoeningsraad, bestaande uit een voorzitter, uit of buiten haar midden te kiezen, en uit een even getal leden, waarvan de eene helft behoort tot de leden der Kamer die door de patroons, en de andere helft tot de leden der Kamer die door de werklieden zijn gekozen.

Het eerste lid van dit artikel is niet van toepassing in de gevallen bedoeld in art. 23.

De secretaris der Kamer treedt als secretaris van den verzoeningsraad op.

De voorzitter van den verzoeningsraad heeft, behoudens het geval in artikel 25, vierde lid, bedoeld, alleen eene raadgevende stem.

Bij ontstentenis, afwezigheid of verhindering van den voorzitter worden zijne werkzaamheden waargenomen door het oudste lid in jaren, op wien dan ook het voorgaande lid van toepassing is. Ter vervanging van den secretaris wordt zoo noodig door den voorzitter een lid aangewezen.

De voorzitter tracht te bevorderen, dat de partijen zich verbinden om gedurende den duur van het onderzoek, zonder nader overleg met den voorzitter, noch den arbeid te staken, noch iemand bij het geschil betrokken te ontslaan.

25. De verzoeningsraad vergadert zoo dikwijls als door den voorzitter noodig wordt geoordeeld.

Op deze vergaderingen zijn de artikelen 28, eerste lid, 29, eerste lid, 30, eerste en tweede lid, en 31 van toepassing, het laatste artikel behoudens hetgeen in het vierde lid van dit artikel is bepaald.

Bij staking van stemmen over zaken in eene niet voltallige vergadering wordt het nemen van een besluit tot eene volgende vergadering uitgesteld.

Indien in deze vergadering of reeds in de eerste vergadering, indien deze voltallig is, de stemmen staken, heeft de voorzitter eene beslissende stem bevalve ten aanzien van den inhoud van het in art. 26 bedoelde verslag. Indien hierover de stemmen staken worden de verschillende gevoelens in dat verslag vermeld.

Van het verhandelde in den verzoeningsraad mag alleen in het in artikel 26 bedoelde verslag openbare melding worden gemaakt.

26. De verzoeningsraad deelt, na gehouden onderzoek en beraadslaging, aan partijen schriftelijk zijn oordeel mede over het geschil en over de middelen tot verzoening. Indien de minderheid het verlangt, wordt haar gevoelen in dit verslag opgenomen.

De raad kan dit verslag geheel of gedeeltelijk openbaar maken.

27. Indien partijen het geschil aan eene scheidsrechterlijke uitspraak onderwerpen, zijn, in afwijking van het bepaalde in het tweede lid van art. 622 van het Wetboek van Burgerlijke Rechtsvordering, ook vrouwen tot scheidsrechters benoembaar.

HOOFDSTUK VI.

Van de vergaderingen van de Kamers en van hare besturen.

28. Alle oproepingsbrieven tot bijwoning der vergaderingen van de Kamers of van hare besturen worden, spoedeischede gevallen uitgezonderd, ten minste tweemaal vier en twintig uren vóór het houden der vergadering aan de leden verzonden.

Zij vermelden de te behandelen onderwerpen. Andere onderwerpen kunnen niet in behandeling worden gebracht dan met goedvinden van ten minste twee derden der aanwezigen.

29. De vergaderingen worden met gesloten deuren gehouden.

De Kamer kan omtrent het in de vergaderingen verhandelde aan allen, die daarbij tegenwoordig waren, de geheimhouding opleggen. Deze wordt in acht genomen totdat de Kamer haar opheft.

30. Bij stemmingen over personen in eene vergadering van eene Kamer benoemt de voorzitter twee leden tot stemopnemers; overigens geschieden die stemmingen overeenkomstig het bepaalde in de artikelen 78 tot en met 83 van de wet van den 6den Juli 1850 (*Staatsblad* n°. 39).

Alie besluiten over zaken worden bij volstrekte meerderheid der uitgebrachte stemmen opgemaakt. De stemming geschiedt bij hoofdelijke oproeping, wanneer een der leden dit verlangt en alsdan mondeling.

Bij staking van stemmen in eene vergadering van eene Kamer heeft de voorzitter eene beslissende stem.

Bij staking van stemmen in eene vergadering van het bestuur wordt het nemen van het besluit tot de eerstvolgende vergadering uitgesteld. Indien de stemmen alsdan opnieuw staken, heeft de voorzitter eene beslissende stem.

31. Aan elke stemming in eene vergadering van eene Kamer wordt alleen deelgenomen door een even getal leden, waarvan de helft behoort tot de leden der Kamer die door de patroons, en de andere helft tot de leden der Kamer die door de werklieden zijn gekozen.

Is het aantal der door de patroons gekozen leden in eene vergadering bij de stemming niet gelijk aan dat der door de werklieden gekozen leden, dan hebben aan de talrijkste zijde zoovele

leden als het verschil bedraagt, aanvangende met den jongste in jaren, alleen eene raadgevende stem.

De vergadering mag niet beraadslagen of besluiten, zoo niet ten minste de helft van de leden, die door de patroons zijn gekozen, en de helft van de leden, die door de werklieden zijn gekozen, aanwezig zijn.

32. Wanneer door eene Kamer advies wordt nitgebracht, is de minderheid bevoegd in een afzonderlijk advies van haar gevoelen te doen blijken.

33. De Kamer stelt jaarlijks binnen den door den Minister van Waterstaat, Handel en Nijverheid aan te wijzen termijn en in den door hem voor te schrijven vorm een verslag vast van hetgeen door haar is verricht. Het bestuur zendt dit verslag aan den voornoemden Minister.

Dit verslag wordt, hetzij in zijn geheel, hetzij gedeeltelijk, aan de Staten-Generaal medegedeeld.

Bij algemeenen maatregel van bestuur wordt bepaald, in hoeverre en naar welke regelen de Kamer, afgezien van het verslag, verplicht is inlichtingen als bedoeld in art. 2, *a*, te verzamelen en op te zenden aan den Minister van Waterstaat, Handel en Nijverheid. De aldus bijeengebrachte inlichtingen worden geordend en, voor zoover zij daarvoor geschikt blijken, periodiek openbaar gemaakt en in afdrnk aan de Kamers toegezonden.

34. De Kamer voldoet slechts dan aan een tot haar ingevolge art. 2, *c*, gericht verzoek, indien zij oordeelt, dat dit strekken kan tot bevordering van het doel in den aanhef van art. 2 aangegeven.

HOOFDSTUK VII.

Algemeene bepalingen.

35. Op aanvraag van het bestuur der Kamer worden door de gemeente waar de zetel der Kamer is gevestigd, voor de vergaderingen van de Kamer, van haar bestuur en van de verzoeningsraden geschikte lokalen, zoo noodig verwarmd en verlicht, kosteloos beschikbaar gesteld.

De leden en de secretaris der Kamer en de voorzitter van den verzoeningsraad hebben recht op vergoeding van reiskosten voor reizen binnen het gebied der Kamer tot het bijwonen van vergaderingen volgens de voorschriften dezer wet gehouden.

Zij hebben bovendien recht op eene schadeloosstelling voor het bijwonen dier vergaderingen.

Een Koninklijk besluit, als bedoeld in art. 4, regelt de vergoeding van reiskosten en de schadeloosstelling, in het 2de en 3de lid van dit artikel omschreven.

Deze vergoeding van reiskosten en deze schadeloosstelling, benevens de toelagen voor bureelkosten van den secretaris en de kosten van openbaarmaking van verslagen van den verzoeningsraad, voor zoover het openbaarmaken op de door den Minister van Waterstaat, Handel en Nijverheid goedgekeurde wijze geschiedt, komen ten laste van het Rijk.

Vergoeding van reiskosten en schadeloosstelling voor het bijwonen der vergaderingen wordt niet toegekend, wanneer de vergadering op een Zondag of een algemeen erkenden Christelijken feestdag gehouden is.

De kosten van het aanleggen en bijhouden der kiezerslijsten en van het uitoefenen der kiesverrichting voor leden der Kamer komen ten laste der gemeenten, zoo, dat elke gemeente de kosten draagt der verrichtingen waarvoor haar bestuur heeft te zorgen.

36. Alle stukken, opgemaakt ter voldoening aan de bepalingen dezer wet of aan de bij algemeenen maatregel van bestuur of bij Koninklijk besluit nader te geven voorschriften, zijn vrij van het recht van zegel, van de formaliteit der registratie en, met inachtneming van de bij Koninklijk besluit vast te stellen voorschriften, van briefport.

37. Bij de oprichting van elke Kamer van arbeid wordt bepaald, in hoeverre deze wet binnen het gebied dier Kamer van toepassing zal zijn op patroons en werklieden in bedrijven, uitgeoefend door, of staande onder beheer van den Staat, van eene provincie, eene gemeente, een waterschap of een veenschap.

38. Hetgeen behalve het in de artt. 8, 14, 16, 22 en 33 bepaalde nog ter voorbereiding van het in werking treden dezer wet en tot hare uitvoering noodig is, wordt bij algemeenen maatregel van bestuur geregeld.

39. Hij die opzettelijk, hetzij ter staving zijner verkiesbaarheid tot lid der Kamer, hetzij ter verkrijging van het kiesrecht voor de Kamer, eene valsche opgave doet omtrent een feit, waarvan zijne verkiesbaarheid of zijne plaatsing op de kiezerslijst afhankelijk kan zijn, wordt gestraft met gevangenisstraf van ten hoogste een jaar.

40. Hij die opzettelijk in de opgaven en inlichtingen, voor de beoordeeling van eens anders

verkiesbaarheid of voor het opmaken of het vaststellen der kiezerslijsten of voor de beslissing van geschillen over de plaatsing op de kiezerslijsten krachtens wettelijk voorschrift van hem georderd, eene valsche opgave doet of eene valsche inlichting verschaft omtrent een feit, waarvan de verkiesbaarheid of de plaatsing op de kiezerslijst van den persoon wien het onderzoek geldt afhankelijk kan zijn, wordt gestraft met gevangenisstraf van ten hoogste zes maanden.

41. Overtreding van art. 17 of 18 wordt gestraft met hechtenis van ten hoogste veertien dagen of geldboete van ten hoogste vijf en zeventig gulden.

42. Hij die wederrechtelijk niet voldoet aan eene hem in eenigen krachtens deze wet uitgevaardigden algemeenen maatregel van bestuur opgelegde verplichting, wordt gestraft met hechtenis van ten hoogste veertien dagen of geldboete van ten hoogste vijf en zeventig gulden.

43. Als misdrijven worden beschouwd de in de artt. 39 en 40, als overtredingen de in de artt. 41 en 42 strafbaar gestelde feiten.

44. Bij veroordeeling wegens een der in de artt. 39 en 40 omschreven misdrijven kan ontzetting van de in art. 28, 3°, van het Wetboek van Strafrecht vermelde rechten worden uitgesproken.

45. Deze wet kan worden aangehaald onder den titel van „Wet op de Kamers van arbeid.”

46. Deze wet treedt in werking op een nader bij Koninklijk besluit te bepalen tijdstip.

Lasten en bevelen, enz.

Gegeven te Stuttgart, den 2den Mei 1897.

(get.) E M M A.

De Minister van Justitie,

VAN DER KAAJ.

(get.)

De Minister van Waterstaat, Handel en Nijverheid,

VAN DER SLEJDEN.

(get.)

(Uitgeg. 11 Mei 1897.)

2 Mei 1897. WET, tot verhooging van het derde hoofdstuk der Staatsbegroting voor het dienstjaar 1897. S. 142.

Bij deze wet wordt na verhooging van een artikel, het totaal der 2de Afd. van dit hoofdstuk nader vastgesteld op f 699,475 en het eindcijfer op f 854,398.

3 Mei 1897. ARREST van den Hoogen Raad der Nederlanden, houdende beslissing dat de onderofficieren der maréchaussée, waar geen

hooger in rang, aan wier bevelen zij hebben te gehoorzamen, ter plaatse aanwezig zijn, als met de uitoefening der politie belast, bevoegd zijn, zoo noodig, de bevelen te geven om bij gelegenheid van een volksoptocht zich onmiddellijk te verwijderen;

dat nit de nitvoerende macht, die, ofschoon eerst met zooveel woorden erkend in art. 54 der herziene Grondwet van 1848, reeds bij den Koning berustte onder de oorspronkelijke Grondwet van 1815, 's Konings bevoegdheid volgt om de rijkspolitie te organiseeren en hare bevoegdheden te regelen insoover dit geschiedde met eerbiediging van de voorschriften der Grondwet en der wet, en

dat uit art. 186 der gemeentewet niet volgt dat bij elken volksoptocht als bedoeld in art. 186 Strafrecht een bevel aan de verzamelde menigte om zich te verwijderen „uitsluitend” zoude mogen uitgaan van den burgemeester.

De Hooge Raad enz.,

Gelet op het middel van cassatie, namens de requiranten voorgesteld bij memorie;

Schending, van art. 186 Strafrecht, door, met een beroep op de artt. 11 sub 28 en 12 van het reglement op de Politie, de discipline en den dienst der maréchaussée, gearresteerd bij besluit van den Souvereinen Vorst van 30 Januari 1815, te verstaan, dat de in het arrest genoemde brigadier der maréchaussée was het in voormeld art. 186 bedoelde „bevoegd gezag”;

Overwegende dat ten laste der requiranten bij het bestreden arrest als bewezen is aangenomen, dat zij met nog drie medebeklaagden, die in hunne veroordeeling hebben berust, te zamen in vereniging op 20 September 1896 te Oosterhout opzettelijk bij gelegenheid van een volksoptocht, welke zich tijdens de kermis gevormd had, door welke baldadigheden werden gepleegd en uit welke gejuwd en met steenen naar de aanwezige politie geworpen werd, niet na het derde door den brigadier der maréchaussée M. v. H. behoorlijk gegeven bevel zich onmiddellijk hebben verwijderd, welk feit is gequalificeerd gelijk blijkt uit het hoofd van dit arrest;

dat ten aanzien van de vraag of het gegeven bevel afkomstig was van „het bevoegd gezag” door het Hof is overwogen: „dat hoewel niet is gebleken, dat de brigadier v. H. in deze handelde op last van den burgemeester, hij toch, ingevolge de bepalingen 11 sub 28a en 12 van

het nog vigeerend reglement op de politie, de discipline en den dienst der maréchaussée, gearresteerd bij besluit van den Souvereinen Vorst van 30 Januari 1815, geacht moet worden bevoegd te zijn geweest het bij art. 186 Strafrecht bedoelde bevel te geven, zoodat dit uitging van het bevoegd gezag”;

O. dat tegen deze overweging is gericht het middel van cassatie, tot ondersteuning waarvan in hoofdzaak wordt aangevoerd, dat voormeld reglement van 30 Januari 1815, oorspronkelijk alleen werd vastgesteld voor België, daar het korps der maréchaussée in Noord-Brabant eerst is opgericht bij K. B. van 3 April 1818, n°. 148, waarbij tevens werd bepaald, dat voor dit korps hetzelfde reglement zoude gelden, tot welke bepaling echter de Koning krachtens de destijds geldende Grondwet van 1815, onbevoegd zoude zijn geweest; dat voorts slechts bij wet of wettelijke verordening kan worden aangewezen het in art. 186 Strafrecht bedoeld „bevoegd gezag” en dat dit ingevolge art. 184 en volgende der gemeentewet *uitsluitend* is de burgemeester;

O. dat art. 11 van voormeld reglement van 30 Januari 1815 tot de gewone en hoofdzakelijke werkzaamheden der maréchaussée — die ingevolge art. 12 door haar worden uitgeoefend, zonder dat daartoe eenige aanvraag van de zijde der geconstitueerde autoriteiten benoodigd zij — onder n°. 28 brengt: „het uiteendrijven van alle samenrottingen, welke, ofschoon niet gewapend, naar de wetten voor oproerig gehouden worden, of zoodanige andere samenrotting, welke in staat is wanorde naar zich te slepen, onder de verplichting daarvan dadelijk de plaatselijke administratieve autoriteit te verwittigen”;

O. dat, wat er zij van de vraag, of uit deze bepaling in het bijzonder volgt, wat het Hof er nit afleidt, dat de brigadiers der maréchaussée zijn omkleed met het in art. 186 Strafrecht bedoelde gezag, in elk geval de onderofficieren van dit wapen, waar geen hooger in rang, aan wier bevelen zij hebben te gehoorzamen, ter plaatse aanwezig zijn, optreden als zelfstandige ambtenaren, tot wier werkring uit den aard van hun ambt, gelijk het in het algemeen is geregeld bij het besluit van den Souvereinen Vorst van 30 Januari 1815, behoort de uitoefening der politie, dat is de handhaving der openbare orde, waaruit de bevoegdheid voortvloeit, zoo noodig, de bevelen te geven om bij gelegenheid van een volksoploop zich onmiddellijk te verwijderen;

O. dat nu wel ter staving van het middel van cassatie in de eerste plaats wordt beweerd, dat de Koning in 1818 onbevoegd zoude zijn geweest om, gelijk hij deed bij besluit van 3 April 1818, te bepalen, dat voor het wapen der maréchaussée, vermeerderd met eene compagnie, bestemd om dienst te doen in de provincie Noordbrabant, zouden gelden dezelfde voorschriften als voor het reeds bestaande korps in de zuidelijke provincien bij het voormeld besluit van 30 Januari 1815 waren vastgesteld; maar dat deze bewering is onjuist; dat toch ook onder de oorspronkelijke Grondwet van 1815, al werd dit eerst met zooveel woorden uitgedrukt in het daarin bij de Grondwetsherziening van 1848 opgenomen art. 54, de uitvoerende macht berustte bij den Koning, die uit kracht daarvan bevoegd was de Rijkspolitie te organiseren en haar bevoegdheden te regelen in zoover dit geschiedde met eerbiediging van de voorschriften der Grondwet en der wet;

dat nu wel in art. 186 der gemeentewet wordt bepaald, dat de burgemeester in de ernstige gevallen van oproerige beweging, van samenscholing of andere stoornis der openbare orde, in art. 184 bedoeld, niet laat overgaan tot maatregelen van geweld, dan na het doen der vereischte waarschuwingen; maar dat hieruit niet volgt, dat, gelijk de requiranten beweren, bij elken volksoploop, als bedoeld in art. 186 Strafrecht een bevel aan de verzamelde menigte om zich te verwijderen „uitsluitend” zoude mogen uitgaan van den burgemeester;

O. mitsdien, dat het middel van cassatie is ongegrond;

Verwerpt het beroep.

6 Mei 1897. BESLUIT, tot schorsing van de artikelen 10 en 11 van de door den raad der gemeente *Utrecht* op 21 Januari 1897 vastgestelde verordening, houdende voorschriften in het belang der openbare gezondheid. S. 143.

Geschorst tot 1 Augustus 1897.

6 Mei 1897. BESLUIT, houdende beslissing dat vrijstelling van militiedienst als eenige wettige zoon niet kan worden verleend aan een militieplichtige, die een broeder of een halven broeder heeft die Nederlander is, al heeft deze tevens de nationaliteit van een der Staten, bedoeld in art. 15, laatste lid, der wet op de nationale militie.

IN NAAM VAN H. M. WILHELMINA, ENZ.
WIJ EMMA, ENZ.

Beschikkende op het beroep ingesteld door O. M. F. LEYDEN, te Rotterdam, tegen de uitspraak van Gedeputeerde Staten van Zuid-Holland, dd. 15/20 Februari 1897, n°. 98, 2^e afd., G. S. n°. 3, tot handhaving van de door den militieraad uitgesproken aanwijzing tot den dienst bij de militie van zijn pupil H. J. M. KUYMANS, loteling voor de lichting 1897 uit Rotterdam;

Den Raad van State, afdeling van de geschillen van bestuur, gehoord, enz.;

Op de voordracht van den Minister van Binnenlandsche Zaken, enz.;

Overwegende:

dat HERMANUS JOSEPHUS MARIE KUYMANS, op 24 Maart 1877 te Rotterdam geboren, de oudere is van een gezin van twee halve broeders, waarvan de jongere, OSCAR MORITZ ERNST LEYDEN, op 16 Mei 1892 te Rotterdam geboren uit ouders, aldaar gevestigd, den militieplichtigen leeftijd nog niet heeft bereikt;

dat voormelde H. J. M. KUYMANS door den militieraad voor den dienst is aangewezen en die aanwijzing door Gedeputeerde Staten van Zuid-Holland bij hunne uitspraak van 15/20 Februari 1897 n°. 98, 2^e afd., G. S. n°. 3, is gehandhaafd;

dat Gedeputeerde Staten daarbij hebben overwogen, dat door art. 47 n°. 3 der militiewet alleen vrijstelling van den dienst der nationale militie wordt toegekend aan hem, die eenige wettige zoon is en deze loteling, als niet zijnde eenige wettige zoon, geen recht op vrijstelling van den dienst aan art. 47, 3°. kan ontleenen; daarenboven, dat al ware de door dien loteling in zijn bezwaarschrift aangevoerde bewering, dat broeders, die onderdaan van een anderen Staat zijn, in den zin der militiewet niet mede moeten worden gerekend, juist, toch de aanwijzing van den ouderen broeder terecht zoude zijn geschiedt, vermits de jongere broeder, hoewel Duitscher door afstamming, niettemin tevens Nederlander door geboorte is, en mitsdien, daar hij deze nationaliteit niet heeft verloren, niet als vreemdeling kan worden beschouwd, zoodat ook de jongere zoon te zijner tijd, indien hij alsdan nog ingezetene is, voor de nationale militie zal moeten worden ingeschreven;

dat O. M. F. LEYDEN, als voogd van zijn stiefzoon H. J. M. KUYMANS, van deze uitspraak bij Ons in hooger beroep gekomen is, aanvoerende dat daarbij is vastgesteld, dat de jongere halve

broeder door zijne Deutsche nationaliteit niet van de verplichtingen der nationale militie wordt vrijgesteld en dus te gelijk in Nederland en in Duitschland dienstplichtig zal zijn; dat dit ten onrechte is geschied, daar de jongere halve broeder, nu hij in Duitschland zal moeten dienen, bij de Nederlandsche militie niet medegerekend mag worden, en de oudere is en blijft eenige zoon, geboren uit Nederlandsche ouders;

Overwegende:

dat H. J. M. KUYMANS voor de toepassing der wet op de nationale Militie niet kan aangemerkt worden als eenige wettige zoon;

dat toch het gezin, waartoe hij behoort, bestaat uit twee halve broeders, waarvan de jongere, als geboren onder de werking der wet van 28 Juli 1850 (*Staatsblad* n°. 44) uit ouders binnen het Rijk in Europa gevestigd, zoowel krachtens art. 1, 1°. dier wet, als volgens art. 5, 1°. van het B. W., in verband met de overgangsbepalingen der wet van 12 December 1892 (*Staatsblad* n°. 268), Nederlander is, ook al mocht hij volgens eene vreemde wetgeving het staatsburgerschap van eenen vreemden Staat deelachtig zijn;

dat de loteling KUYMANS alzoo terecht tot den dienst is aangewezen;

Gezien de wet van 19 Augustus 1861 (*Staatsblad* n°. 72);

Hebben goedgevonden en verstaan:

met handhaving van de bestrede uitspraak van Gedeputeerde Staten van Zuid-Holland van 15/20 Februari 1897, het daartegen ingesteld beroep ongegrond te verklaren.

De Minister van Binnenlandsche Zaken enz.

8 Mei 1897. BESLUIT, tot uitvoering van de artt. 51, 54, 55, 68, 69, 72, 81, 91, 96 en 132 der Kieswet, ten opzichte van de verkiezingen van leden der Provinciale Staten en van den gemeenteraad. S. 144.

IN NAAM VAN H. M. WILHELMINA, ENZ.
WIJ EMMA, ENZ.

Op de voordracht van den Minister van Binnenlandsche Zaken van 27 April 1897, n°. 2033, afdeling Binnenlandsch Bestuur;

Den Raad van State gehoord (advies van 4 Mei 1897, n°. 5);

Gelet op het nader rapport van den Minister van Binnenlandsche Zaken van 5 Mei 1897, n°. 2191, afdeling Binnenlandsch Bestuur;

Gelet op art. 18 der wet van den 28sten April 1897 (*Staatsblad* n°. 112) tot wijziging

der Provinciale wet en op art. 22 der wet van den 28sten April 1897 (*Staatsblad* n°. 110) tot wijziging der gemeentewet;

Hebben goedgevonden en verstaan:

Art. 1. De bepalingen van het Koninklijk besluit van 26 Februari 1897 (*Staatsblad* n°. 69) gelden ook voor de verkiezingen van leden der Provinciale Staten en van den gemeenteraad, behoudens de afwijkingen en aanvullingen, bij dit besluit vastgesteld.

2. Bij gelijktijdige vervulling van meer dan eene plaats in de Provinciale Staten of in den Gemeenteraad, wordt het getal lessenaars in stemdistricten van 201 tot en met 399 kiezers bepaald op ten minste twee en in stemdistricten van 400 tot en met 599 kiezers op ten minste drie.

3. De formulieren voor de opgave van candidaten voor de Provinciale Staten en den gemeenteraad zijn gedurende 14 dagen vóór en op den dag der verkiezing verkrijgbaar. Van de verkrijgbaarstelling geschiedt openbare kennisgeving.

4. In de bij het Koninklijk besluit van 26 Februari 1897 (*Staatsblad* n°. 69) gevoegde modellen wordt in de plaats van „de Tweede Kamer der Staten-Generaal” de naam geplaatst van het college, voor hetwelk de verkiezing plaats heeft.

Geschiedt de verkiezing ter gelijktijdige vervulling van meer dan eene plaats, dan wordt waar noodig de meervoudige vorm in plaats van den enkelvoudigen gesteld met vermelding van het aantal te verkiezen leden.

5. Model I mag bij gelijktijdige vervulling van meer dan ééne plaats bij dezelfde verkiezing met inachtneming van het bepaalde in art. 4 gebezigd worden voor de candidaatstelling van meer dan één candidaat voor die verkiezing door dezelfde kiezers.

In model I wordt ruimte gelaten en worden nummers aangebracht voor ten minste anderhalf maal het voor de candidaatstelling vereischte aantal onderteekeningen.

Aan den voet van het model wordt gesteld: „Het voor de candidaatstelling vereischte aantal onderteekeningen bedraagt”

6. Ingeval er minder candidaten op de candidatenlijst (model II) zijn gebracht dan er plaatsen te vervullen zijn, wordt de verklaring omtrent hunne benoeming gesteld als volgt: „Aangezien daarop candidaat (candidaten) is (zijn) gebracht, terwijl het aantal te vervullen plaatsen bedraagt, verklaar ik dezen candi-

daat (deze candidaten) tot lid (leden) van de Staten (den gemeenteraad) van te zijn benoemd.”

7. Ingeval gebruik is gemaakt van de bevoegdheid, bedoeld bij art. 9bis der provinciale wet, of art. 11bis der gemeentewet, wordt hiervan en van het voldoen aan de daarvoor gestelde voorwaarden in het proces-verbaal van de zitting van het stembureau (model VI) aanteekening gehouden vóór het relaas omtrent de opening der stembus.

8. Ingeval bij eene stemming minder candidaten de volstrekte meerderheid hebben verkregen dan er plaatsen te vervullen zijn, wordt in het proces-verbaal der zitting van het hoofdstembureau (model VIII) de verklaring omtrent hunne benoeming gesteld als volgt:

„Is (zijn) derhalve benoemd tot lid (leden) van de Staten (den gemeenteraad) van , terwijl ter vervulling van plaatsen geene volstrekte meerderheid is verkregen.”

In de lijst van de candidaten voor eene herstemming wordt de verwijzing naar art. 134 der kieswet vervangen door verwijzing naar art. 9 der provinciale wet of art. 11 der gemeentewet.

9. Bij verkiezingen van leden van den gemeenteraad vervalt op de opgave van candidaten (model I) de kolom, aanwijzende de gemeente, op welke kiezerslijst de onderteekenaars voorkomen, en vervallen op de achterzijde van het stembiljet (model V) de woorden: „die hoofdplaats is van het kiesdistrict of waarin het geheele kiesdistrict is gelegen”.

In de modellen betreffende die verkiezingen treedt voorts de vermelding van den naam der gemeente in de plaats van dien van het kiesdistrict. Is de gemeente in kiesdistricten verdeeld, dan wordt behalve den naam der gemeente ook het gemeentelijk kiesdistrict aangewezen.

10. Het Koninklijk besluit van den 8sten Augustus 1850. (*Staatsblad* n°. 46) wordt ook voor zoover de verkiezingen van leden der Provinciale Staten en van den gemeenteraad betreft, ingetrokken.

11. Dit besluit treedt in werking op het tijdstip, waarop de wet van den 4 Juli 1850 (*Staatsblad* n°. 39), laatstelijk gewijzigd bij de wet van 11 Januari 1894 (*Staatsblad* n°. 5) ophoudt voor de verkiezing van leden der Provinciale Staten en van den gemeenteraad van toepassing te zijn.

De Minister van Binnenlandsche Zaken is

belast met de uitvoering van dit besluit, hetwelk in het *Staatsblad* en de *Staatscourant* geplaatst en in afschrift aan den Raad van State gezonden zal worden.

Weenen, den 8sten Mei 1897.

(get.)

EMMA.

De Minister van Binnenlandsche Zaken,

(get.)

VAN HOUTEN.

(Uitgeg. 13 Mei 1897.)

8 Mei 1897. BESLUIT, houdende vrijstelling van invoerrecht voor anilineolie. S. 145.

IN NAAM VAN H. M. WILHELMINA, ENZ.
WIJ EMMA, ENZ.

Op de voordracht van den Minister van Financiën van 27 Maart 1897, n°. 132, Invoerrechten en Accijnzen;

Gezien de wet van 11 December 1893 (*Staatsblad* n°. 175), houdende bepalingen omtrent vrijstelling van belasting voor buitenlandsche goederen;

Den Raad van State gehoord (advies van den 6 April 1897, n°. 9);

Gelet op het nader rapport van den Minister van Financiën van 3 Mei 1897, n°. 5, Invoerrechten en Accijnzen;

Hebben besloten en besluiten:

Benig artikel.

Anilineolie wordt vrijgesteld van invoerrecht. De Minister van Financiën is belast met de nitvoering van dit besluit, hetwelk in het *Staatsblad* zal worden geplaatst en waarvan afschrift zal worden gezonden aan den Raad van State.

Weenen, den 8sten Mei 1897.

(get.)

EMMA.

De Minister van Financiën,

(get.)

SPRENGER VAN EYK.

(Uitgeg. 17 Mei 1897.)

8 Mei 1897. MISSIVE van den Minister van Waterstaat, Handel en Nijverheid aan de Commissarissen der Koningin in de provinciën, betreffende toepassing van art. 24 der Hinderwet.

Met verwijzing naar het schrijven van mijn toenmaligen ambtsvoorganger d.d. 8 Mei 1888, n°. 55, afdeling Handel en Nijverheid, heb ik de eer U H.E.G. te berichten, dat de Minister van Oorlog, met intrekking der bij genoemd schrijven U medegedeelde beschikking, heeft aangewezen als de officieren bedoeld bij de 2° alinea van art. 24 der Hinderwet:

a. voor de fabrieken van de Gezamenlijke Buskruidmakers van Noord-Holland, Utrecht en Zeeland, het hoofd der Pyrotechnische werkplaatsen en, bij ontstentenis van dezen, den hoofdopzichter der vuurwerkerij van gemelde werkplaatsen; en

b. voor de overige inrichtingen, omschreven in de eerste zinsnede van punt II van artikel 2 der aangehaalde wet den kapitein J. VAN VUUREN van het 4° regiment vesting-artillerie.

U H.E.G. gelieve hiervan mededeeling te doen aan de gemeentebesturen in Uw gewest.

De Min. van Waterstaat, Handel en Nijverheid,
(get.) VAN DER SLEIDEN.

11 Mei 1897. BESLUIT, tot bepaling van den dag, waarop de wet van den 28sten April 1897 (*Staatsblad* n°. 111), tot wijziging der wet van den 5den November 1852 (*Staatsblad* n°. 197), houdende regeling van de verdeling der provinciën in kiesdistricten ter benoeming der leden van de Provinciale Staten enz., in werking treedt. S. 146.

Bepaald op 15 Mei 1897.

11 Mei 1897. BESLUIT, tot bepaling van den dag, waarop de wet van den 28sten April 1897 (*Staatsblad* n°. 112), tot wijziging der provinciale wet, in werking treedt. S. 147.

Bepaald op 15 Mei 1897.

12 Mei 1897. BESLUIT, houdende toekening van reis- en verblijfkosten aan burgemeesters in zake Rijkskeuring van paarden.

IN NAAM VAN H. M. WILHELMINA, ENZ.
WIJ EMMA, ENZ.

Op de voordracht van de Ministers van Financiën van den 3den Mei 1897, n°. 62, G. Th. en van Oorlog van den 8sten Mei 1897, I^o Afd., n°. 39;

Gelet op artikel 2, laatste alinea, van het Koninklijk besluit van 5 Januari 1884 (*Staatsblad* n°. 4);

Hebben goedgevonden en verstaan:

1°. de burgemeesters en hen, die dezen, volgens de bepalingen van het bij Koninklijk besluit van 5 Augustus 1895 (*Staatsblad* n°. 147) gewijzigde Koninklijk besluit van 10 November 1892 (*Staatsblad* n°. 253) vervangen, in zake de Rijkskeuring van paarden, te rangschikken in de derde klasse van het tarief voor vergoeding van reis- en verblijfkosten, vastgesteld bij Koninklijk besluit van 5 Januari 1884 (*Staatsblad* n°. 4);

2°. te bepalen, dat het vorenstaande mede van

toepassing zal zijn op de, door de in het lste lid genoemde personen van 1 Mei 1896 af, gedane reizen.

De Ministers van Financiën en van Oorlog, zijn ieder voor zooveel hen aangaat, belast met de uitvoering van dit besluit, waarvan afschrift zal worden gezonden aan de Algemeene Rekenkamer tot informatie.

Weenen, den 12den Mei 1897.

(get.)

E M M A.

De Min. van Financiën, (get.) SPRENGER VAN EYK.

De Minister van Oorlog, (get.) SCHNEIDER.

12 Mei 1897. MISSIVE van den Minister van Justitie aan de procureurs-generaal bij de gerechtshoven, betreffende invordering der kosten ter zake veroordeelingen wegens overtreding van provinciale belastingverordeningen.

Bij de wet van 15 April 1896 (*Staatsblad* n°. 70) werd artikel 214 van het Wetboek van Strafvordering in dier voege gewijzigd, dat het tweede lid van dat artikel thans voorschrijft, dat de gerechtskosten, behoudens de uitzonderingen bij de wet bepaald, voor rekening van den Staat blijven.

Dientengevolge mag de rechter bij veroordeelingen wegens overtreding van verordeningen in zake provinciale belastingen thans den veroordeelde niet meer in de kosten verwijzen.

In onze wetgeving toch bestaat geene bepaling, uit kracht waarvan zulks alsnog zou zijn toegelaten.

Dit neemt intusschen niet weg dat, ook zonder verwijzing van den veroordeelde in de kosten, het recht tot verhaal op hem, ingevolge artikel 71 der wet van 18 April 1874 (*Staatsblad* n°. 66) voor de provincie blijft bestaan.

Ten einde nu de ontvangers der registratie in staat te stellen deze kosten overeenkomstig artikel 16 der wet van 16 Juni 1832 (*Staatsblad* n°. 29) bij dwangschrift te kunnen invorderen, wenscht de Minister van Financiën dat door de ambtenaren van het openbaar ministerie aan die ontvangers opgave dier kosten zal worden verstrekt.

Ik heb de eer U W.E.G. te verzoeken de betrokken ambtenaren van het openbaar ministerie met dezen wensch in kennis te stellen en te willen bevorderen, dat door hen bij alle veroordeelingen wegens overtredingen van provinciale belastingverordeningen aan de betrokken ontvangers der registratie opgave worde gedaan van de kosten, welke op den veroordeelde verhaald kunnen worden.

De Minister van Justitie, (get.) VAN DER KAAJ.
1897.

14 Mei 1897. MISSIVE van den Minister van Binnenlandsche Zaken, aan de Commissarissen der Koningin in de provinciën, betreffende inschrijving van militairen in het gemeentelijk bevolkingsregister.

Zie de missive van den Minister van Oorlog van 2 Juni 1897.

Het is mij gebleken, dat de circulaire van mijn departement van 22 October en 7 December 1881, n°. 4749 en 5493, afd. B. B., in sommige gemeenten aanleiding hebben gegeven tot eene zóo ruine uitlegging van de woorden in art. 1 sub 1a van het Koninklijk besluit van 27 Juli 1887 (*Staatsblad* n°. 142), dat zelfs alle militairen, buiten eene kazerne wonende, in afzonderlijke registers worden ingeschreven, bepaaldelijk ook gehnwde militairen in particuliere woningen gehuisvest.

Dit komt mij, ook in verband met de bewoordingen van het tweede lid van art. 1 van het Koninklijk besluit van 27 Juli 1887 (*Staatsblad* n°. 140), niet juist voor. Het voorschrift dat in afzonderlijke registers worden ingeschreven de personen, die bij de zee- en landmacht als vrijwilligers in dienst zijn, of voor den dienst worden opgeleid, voor zoover zij in een gebouw of schip, tot militairen einde in gebruik, nachtverblijf hebben, kan niet verder uitgestrekt worden, dan tot die personen, die wonen in gebouwen en schepen die bij het Rijk tot militair einde in gebruik zijn, waarvoor alleen het Rijk ter huisvesting van militairen te beschikken heeft en waarin de inwoning door het openbaar gezag geregeld wordt.

Militairen, die geheel of gedeeltelijk voor eigen rekening in particuliere woningen zijn gehuisvest, vallen niet daaronder, en moeten in het gemeentelijk bevolkingsregister worden ingeschreven.

Ik heb de eer U H.Ed.G. nit te noodigen de gemeentebesturen in Uwe provincie — voor zooveel noodig — te verzoeken genoemd Koninklijk besluit in dezen zin toe te passen.

De Minister van Binnenlandsche Zaken,

(get.)

VAN HOUTEN.

17 Mei 1897. BESLUIT, tot bepaling van den dag, waarop de wet van den 28sten April 1897 (*Staatsblad* n°. 110), tot wijziging der Gemeentewet, in werking treedt. S. 148.

Bepaald op 4 Juni 1897.

17 Mei 1897. BESLUIT, houdende magtiging tot uitgifte van schatkistbiljetten en schatkistpromessen volgens de wetten van 4 April 1870 (*Staatsblad* n°. 62) en van 5 December 1881 (*Staatsblad* n°. 185). S. 149.

17 Mei 1897. MISSIVE van den Minister van Binnenlandsche Zaken, aan de Commissarissen der Koningin in de provinciën, betreffende het doen van opgaaf in verband met de uitvoering der wet op de personeele belasting, door de burgemeesters, aan de ontvangers der directe belastingen, van hen die binnen de gemeente zijn verhuisd of zich aldaar hebben gevestigd.

Blijkens mededeeling van den Minister van Financiën zullen de opgaven, bedoeld bij dezerzijdsche circulaire van 14 Mei 1869, n°. 164, 2° afd., ook voor de uitvoering der wet op de personeele belasting van 16 April 1896 (*Staatsblad* n°. 72) in verband met hare artikelen 37, 38, 63, § 1 en 65 §§ 1 en 2 niet kunnen worden gemist.

De regeling der tijdvakken, waarover die opgaven loopen, zal echter wijziging behoeven en in het hoofd van het model der opgaaf zullen de woorden: „na den 15den Mei 18 ” vervangen moeten worden door: „na den 15den Januari 18 .”

Ik heb de eer U H.E.G. te verzoeken de burgemeesters van de gemeenten in Uw gewest aan te schrijven met het doen der opgaven, aldus gewijzigd, voort te gaan en wel telkens vóór of op den 10den der maanden April, Juli, October en Januari over het laatstverloopen driemaandelijk tijdvak. De opgaaf in April te zenden behoeft alleen te vermelden de mutatiën ná 15 Januari te voren.

De Minister van Binnenlandsche Zaken,
Voor den Minister,

De Secretaris-Generaal, (get.) DIJKMEESTER.

19 Mei 1897. BESLUIT, tot schorsing van het besluit van den raad der gemeente *Zaamslag* van 30 April 1897, betreffende het gebruik van de raadzaal aldaar. S. 150.

Geschorst tot 1 September 1897.

21 Mei 1897. BESLUIT, tot vernietiging van art. 29a der algemeene politieverordening der gemeente *Helmond*. S. 151.

IN NAAM VAN H. M. WILHELMINA, ENZ.
WIJ EMMA, ENZ.

Op de voordracht van den Minister van Bin-

nenlandsche Zaken van 21 April 1897, n°. 1823, afdeling Binnenlandsch Bestuur, tot vernietiging van art. 29a der algemeene plaatselijke politieverordening van de gemeente *Helmond*;

Overwegende, dat genoemd artikel luidt:

„De machinist die binnen de kom der gemeente „den door hem bestuurden stoomtram doet voortbewegen zonder dat een tot het trampersoneel „behoorend persoon tusschen de rails op een afstand „van hoogstens twee meters vóór de locomotief „vooruitloopt, met eene snelheid van hoogstens „100 meters in de minuut, wordt gestraft met eene „geldboete van ten hoogste vijf en twintig gulden”;

dat artt. 17, 19 en 20 van het reglement van politie op het gebruik der openbare wegen in de provincie *Noordbrabant* voorschriften geven omtrent de snelheid, waarmede in de bebouwde kommen der gemeenten mag worden gereden; omtrent de toestellen, waarvan elke trein en elk afzonderlijk rijdend stoom- of voertuig met het oog op de veiligheid van het verkeer voorzien moet zijn, en omtrent het gebruik dier toestellen en het rijden met een voertuig of een trein;

dat het geven van voorschriften nopens de vrijheid van verkeer langs de trambanen alzo is erkend een zaak te zijn van provinciaal belang en als zoodanig in genoemd provinciaal reglement volledig is geregeld;

dat art. 150 der Gemeentewet verbiedt dat plaatselijke verordeningen treden in hetgeen van provinciaal belang is;

dat bovengemeld art. 29a der algemeene plaatselijke politieverordening van de gemeente *Helmond* derhalve in strijd is met art. 150 der Gemeentewet; Gelet op artt. 153—155 der Gemeentewet;

Den Raad van State gehoord (advies van den 11 Mei 1897, n°. 18);

Gezien het nader rapport van den Minister van Binnenlandsche Zaken van 17 Mei 1897, n°. 2363, afdeling Binnenlandsch Bestuur;

Hebben goedgevonden en verstaan:

art. 29a der algemeene plaatselijke politieverordening der gemeente *Helmond* te vernietigen, wegens strijd met de wet.

De Minister van Binnenlandsche Zaken is belast met de uitvoering van dit besluit, hetwelk in het *Staatsblad* geplaatst en in afschrift aan den Raad van State medegedeeld zal worden.

Alt-Aussee; den 21sten Mei 1897.

(get.) E. M. M. A.

De Min. van Binnenl. Zaken, (get.) VAN HOUTEN.

(Uitgeg. 2 Juni 1897.)

22 Mei 1897. MISSIVE van den Minister van Binnenlandsche Zaken aan de Commissarissen der Koningin in de provinciën, betreffende vrijdom van port van oproepingskaarten voor de verkiezingen.

Ik heb de eer U H.E.G. te verzoeken ter kennis van de burgemeesters in Uw gewest te brengen, dat het Koninklijk besluit van 17 Januari 1888, n°. 10, waarbij vrijstelling is verleend van briefport voor de oproepingsbrieven voor de verkiezingen, ook van toepassing is bij de uitvoering te geven aan art. 55, 2^e lid der Kieswet en tevens hunne aandacht te vestigen op het bepaalde bij art. 2, voorlaatste lid, van het Koninklijk besluit van 19 December 1892 (*Staatsblad* n°. 284), waaraan de oproepingskaarten moeten voldoen.

De Minister van Binnenlandsche Zaken,
Voor den Minister,

De Secretaris-Generaal, (get.) DIJKMEESTER.

24 Mei 1897. WET, houdende goedkeuring der op 16 October 1896 door wederzijdsche gevolmachtigden van *Nederland en Duitschland* te *Berlijn* onderteekeende overeenkomst tot regeling der wederzijdsche verplichtingen van *Nederland en Pruisen* ter zake van het onderhoud van het kustlicht op *Borkum*, alsmede van de betonning, bebakening en verlichting der vaarwegen van de *Beneden-Eems* en van hare monden. S. 152.

IN NAAM VAN H. M. WILHELMINA, ENZ.

WIJ EMMA, ENZ. doen te weten:

Alzoo Wij in overweging genomen hebben, dat in de overeenkomst op 16 October 1896, door wederzijdsche gevolmachtigden van *Nederland en Duitschland* te *Berlijn* geteekend, tot regeling der wederzijdsche verplichtingen van *Nederland en Pruisen*, ter zake van het onderhoud van het kustlicht op *Borkum*, alsmede van de betonning, bebakening en verlichting der vaarwegen van de *Beneden-Eems* en van hare monden, aan het Rijk geldelijke verplichtingen worden opgelegd;

Gelet op het tweede lid van artikel 59 der Grondwet;

Zoo is het, dat Wij, den Raad van State enz.

Eenig artikel.

De nevens deze wet in afschrift gevoegde, den 16den October 1896 door wederzijdsche gevolmachtigden van *Nederland en Duitschland*

te *Berlijn* geteekende overeenkomst tot regeling der wederzijdsche verplichtingen van *Nederland en Pruisen* ter zake van het onderhoud van het kustlicht op *Borkum*, alsmede van de betonning, bebakening en verlichting der vaarwegen van de *Beneden-Eems* en van hare monden, wordt goedgekeurd.

Lasten en bevelen, enz.

Gegeven te Alt-Aussee, den 24sten Mei 1897.

(get.) E M M A.

De Min. van Buitenl. Zaken, (get.) J. ROËLL.

De Minister van Marine, (get.) VAN DER WICCK.

(*Uitgeg. 21 Juni 1897.*)

Hare Majesteit de Koningin der Nederlanden en in Hoogst-Derzelve naam Hare Majesteit de Koningin-Weduwe, Regentes van het Koninkrijk der Nederlanden, en Zijne Majesteit de Duitse Keizer, Koning van Pruisen, in naam van het Duitse Rijk,

Overwegende, dat de op den ^{28 December 1884}_{2 Januari 1885}

tusschen de Koninklijke Nederlandsche en de Koninklijke Pruisische Regeering gesloten overeenkomst betreffende het onderhoud van het kustlicht op *Borkum* en de betonning en bebakening van het vaarwater en van de wadden der Eemsmonden einde December 1894 afgelopen is.

Overwegende verder, dat ook de regeling van 10/16 April 1887 betreffende de verlichting van de *Beneden-Eems* met 1 Januari 1895 nadere aanvulling behoeft,

Zijn overeengekomen, met inachtneming van hetgeen is bepaald in het na te noemen artikel 14, in de plaats der sederf ultimo December 1894

afgelopen overeenkomst van ^{28 December 1884}_{2 Januari 1885}

alsook van de regeling van 10/16 April 1887, een nieuw verdrag te sluiten ter regeling der wederzijdsche verplichtingen van *Nederland en Pruisen* ter zake van het onderhoud van het kustlicht op *Borkum*, alsmede van de betonning, bebakening en verlichting der vaarwegen van de *Beneden-Eems* en van hare monden en hebben te dien einde tot Hoogst-Derzelve gevolmachtigden benoemd, te weten:

Hare Majesteit de Koningin-Weduwe, Regentes van het Koninkrijk der Nederlanden:

den heer mr. D. A. W. VAN TETS VAN GOUDRIAAN, Buitengewoon Gezant en Gevolmachtigd Minister van Hare Majesteit de Koningin der

Nederlanden bij Zijne Majesteit den Duitschen Keizer, Koning van Pruisen,
 en Zijne Majesteit de Deutsche Keizer, Koning van Pruisen:

den Heer ADOLF BARON MARSCHALL VON BIEBERSTEIN, Hoogst-Deezelfs Staatsminister, Staatssecretaris van het Ministerie van Buitenlandsche Zaken,

die, na elkander hunne volmachten, welke in goeden en behoorlijken vorm zijn bevonden, te hebben medegedeeld, zijn overeengekomen als volgt:

Art. 1. De Koninklijke Pruisische Regeering en de Koninklijke Nederlandsche Regeering verbinden zich, en wel: eerstgenoemde: om de betoning en de bebakening der monden van de Beneden-Eems en de lichttorens op Borkum, de bakenlichten op den Randsel en de lichttorens bij Pilsam en bij Campen respectievelijk in goeden toestand te houden en behoorlijk te doen brauden; laatstgenoemde: om de kustlichten te Delfzijl en te Watum behoorlijk te doen branden.

2. De kosten van onderhoud en beheer van de in artikel 1 genoemde inrichtingen worden van af den 1sten Januari 1895 (achtthonderd vijf en negentig) door beide Staten, ieder voor de helft, gedragen, en wel overeenkomstig de in de volgende artikelen vervatte regelen en behoudens het bepaalde in de artikelen 8 en 14.

3. De Koninklijke Nederlandsche Regeering en de Koninklijke Pruisische Regeering benoemen ieder twee gevolmachtigden, die den titel voeren van „Permanente Commissarissen van toezicht op de betoning en verlichting der Eemsmonden”.

4. De in artikel 3 genoemde permanente Commissarissen moeten ten minste eenmaal 's jaars en wel in de maand Mei samenkomen:

1°. tot het houden eener inspectie over de in deze overeenkomst vermelde betoning, bebakening en verlichting;

2°. ter bespreking der in het belang eener veilige scheepvaart als wenschelijk te achten veranderingen of uitbreidingen van genoemde betoning, bebakening en verlichting;

3°. tot het opmaken van een protocol betreffende de werkelijke uitgaven, zoowel van Pruisen als van Nederland, voor het onderhoud en beheer van meergenoemde betoning, bebakening en verlichting in het afgelopen rekeningsjaar

(1 April)
(31 Maart) en

4°. tot het opmaken van eene begrooting van kosten, als sub 3°. bedoeld, voor het rekeningsjaar

(1 April)
(31 Maart) volgende op dat, waarin de samenkomst plaats heeft.

De bepalingen sub 3 en 4 van dit artikel gaan in met den eersten Januari 1897, zulks in verband met het bepaalde bij artikel 14.

5. De sub 2 van artikel 4 bedoelde veranderingen en uitbreidingen vereischen de goedkeuring van beide Regeeringen.

Zijn zij echter van dien aard, dat de uitgaven daarvoor de voor het onderhoud en beheer in het loopende jaar uitgetrokken bedragen niet overschrijden en zijn de permanente commissarissen daaromtrent geheel van hetzelfde gevoelen, zoo kan tot de verandering of uitbreiding zonder verder overleg tusschen de Regeeringen worden overgegaan.

6. De sub 4°. van artikel 4 bedoelde begrooting wordt onderworpen aan de goedkeuring van beide Regeeringen, die elkander hare beslissing mededeelen.

Blijkt de noodzakelijkheid eener overschrijding ten gevolge van weersomstandigheden, enz. in den loop van een begrootingsjaar, zoo moet voorafgaand overleg met de andere partij en aanvraag om hare toestemming plaats hebben.

Meerdere uitgaven, waarover niet vooraf overeenstemming met de andere partij verkregen is, komen alleen ten laste van den Staat, welke deze gemaakt heeft.

7. Blijkt uit het sub 3°. van artikel 4 bedoelde protocol, dat minder uitgegeven is dan begroot was, zoo komt het overblijvende beiden Regeeringen ten goede en wel ieder voor de helft.

8. Als kosten, welke op grond van dit verdrag door beide Staten gemeenschappelijk te dragen zijn, worden niet beschouwd de uitgaven voor nieuwe werken, zoomede de kosten, die eventueel ten gevolge eener verandering door ééne der partijen alleen in een gemeenschappelijk overeengekomen werk ontstaan.

Omtrent nieuwe werken, die voor gemeenschappelijke rekening uitgevoerd moeten worden, zal veeler in het bijzonder overeenstemming moeten zijn verkregen en zullen de projecten en kostenberekeningen daarvan gemeenschappelijk moeten worden vastgesteld. Eene afwijking van deze is zonder toestemming van de andere partij niet geoorloofd.

9. Na ontvangst van het in artikel 4 sub 3°. bedoelde protocol zal zoo spoedig mogelijk tusschen beide Regeeringen afgerekend worden.

De betaling van het dienovereenkomstig door de Koninklijke Nederlandsche Regeering te ver-

goeden bedrag zal in den regel in den tijd tusschen 1 April en 30 Juni van ieder jaar volgen.

10. De permanente commissarissen zijn bevoegd, buiten de in artikel 4 voorgeschreven samenkomst, vergaderingen te houden zoo dikwijls zij het voor de hun toevertrouwde belangen wenschelijk achten.

11. Van de handelingen der permanente commissarissen worden protocollen in Duitsche en in Nederlandsche taal opgemaakt.

Gewaarmerkte afschriften van deze protocollen in beide talen worden beiden Regeeringen vanwege Hare commissarissen aangeboden.

12. Deze overeenkomst wordt voor onbepaalde tijd gesloten.

Mocht een der contracteerende Staten eene verandering of de opheffing der overeenkomst wenschen, zoo kan hij hiervan op den 1sten April van ieder jaar mededeeling doen.

Tusschen de opzegging en de buitenwerkingstelling der overeenkomst moet intusschen eene tijdruimte liggen van minstens één jaar.

13. Het recht van beide contracteerende Staten om in gevallen van nood, in het bijzonder van een oorlog of het dreigen van een oorlog, de op hun gebied zich bevindende vuren te blusschen en de tonnen en bakens weg te nemen, blijft door deze overeenkomst onaangetaast.

14. De bepaling van het bedrag der kosten voor onderhoud en beheer der boven in artikel 1 genoemde inrichtingen over het tijdvak van 1 Januari 1895 t/m ultimo Maart 1897, en de verrekening daarvan tusschen de beide Staten naar den grondslag als in het 1ste gedeelte van artikel 2 vastgesteld, zullen nog geschieden op den voet der vroegere, in het hoofd dezer overeenkomst vermelde verdragen van ^{28 December 1884}/_{2 Januari 1885} en ¹⁰/₁₆ April 1887, met afwijking, voor zoover het voor het effect dezer bijzondere bepaling noodig blijkt, van het overigens in deze overeenkomst vastgestelde.

15. Deze overeenkomst zal worden bekrachtigd en de nitwisseling der akten van bekrachtiging zal zoo spoedig mogelijk te Berlijn plaats hebben.

Ter oorkonde waarvan de Gevolmachtigden deze overeenkomst hebben ondertekend en van hunne zegels voorzien.

Gedaan, in dubbel, te Berlijn den 16den October 1896.

(L.S.) (get.) VAN TETS VAN GOUDRIAAN.

„ „ FREIHERR VON MARSHALL.

24 Mei 1897. WET, tot aanvulling en verhooging van het zesde hoofdstuk der Staatsbegrooting voor het dienstjaar 1896. S. 153.

Bij deze wet wordt na aanvulling en verhooging het totaal der 4de Afd. gebracht op f 2,160,052.17^o en het eindeijfer op f 15,907,032.17^o.

24 Mei 1897. WET, tot nadere regeling van het recht van successie en van overgang bij overlijden. S. 154.

Bijl. Hand. 2° Kamer 1894/95, n°. 215; 1895/96, n°. 35; 1896/97, n°. 15, 1—8.

Hand. id. 1896/97, blad. 877—885, 887—896, 898—909, 911—928, 987, 988.

Hand. 1° Kamer 1896/97, blad. 334—340, 342—349, 410—422, 427—438.

IN NAAM VAN H. M. WILHELMINA, ENZ.

WIJ EMMA, ENZ. doen te weten:

Alzoo Wij in overweging genomen hebben, dat het wenschelijk is het recht van overgang bij overlijden van onroerende zaken nader te regelen en bepalingen vast te stellen ter verzekering van de heffing der rechten van successie en van overgang bij overlijden;

Zoo is het, dat Wij, den Raad van State enz.

Art. 1. In de wet van den 13den Mei 1859 (*Staatsblad* n°. 36), zooals zij is gewijzigd en aangevuld bij de wetten van den 28sten Mei 1869 (*Staatsblad* n°. 95), van den 9den Juni 1878 (*Staatsblad* n°. 95) en van den 31sten December 1885 (*Staatsblad* n°. 263), worden de volgende veranderingen gebracht:

§ 1. In het laatste lid van artikel 23 wordt voor: „art. 56, n°. 5”, gelezen „art. 56, n°. 6”.

§ 2. Hetgeen onder letter a in artikel 27 voorkomt wordt vervangen door:

„de schulden ten laste van den overledene mis aan de volgende voorwaarden zij voldaan:

van elke schuld moet in de aangifte het bedrag, de oorsprong, de tijd van het ontstaan en de naam van den schuldeischer worden vermeld;

van haar bestaan moet reeds vóór het overlijden het bewijs in regten zijn te leveren geweest; in de aangifte moeten de autentieke of onderhandsche geschriften of de andere middelen waarmede dat bewijs zou kunnen zijn geleverd, worden omschreven; de onderhandsche geschriften die als bewijsmiddel worden vermeld, moeten reeds vóór het overlijden in de magt van den schuldeischer zijn geweest; dat de aangever overtuigd is dat zulks het geval was, moet in de aangifte worden verklaard; in de aangifte moet worden verklaard dat den

aangever niet gebleken is dat de daarin vermelde bewijzen werden opgemaakt of afgegeven om de betaling van successieregten te ontgaan. De schulden, waaromtrent deze verklaring niet naar waarheid kan worden afgelegd, worden beschouwd als „schuld, welke niet uit den boedel moet worden betaald”, in den zin van het in art. 28 voorkomende eedsformulier.”

§ 3. In artikel 27, letter *f*, worden de woorden: „het patentregt” vervangen door: „de vermogensbelasting, de belasting op bedrijfs- en andere inkomsten”.

§ 4. Aan artikel 27 worden de navolgende nieuwe alinea's toegevoegd:

„Behoudens de toepassing van artikel 36 worden de schulden, die niet wegens verjaring buiten aanmerking moeten blijven, afgetrokken, wanneer de vereischte opgaven in de aangifte zijn gedaan.

Wanneer eene schuld naar het oordeel van 's Rijks ambtenaar niet kan worden afgetrokken, wordt de aangever door hem met de reden in kennis gesteld.

Zoolang de aangifte niet is beëdigd, kan de omschrijving bij nadere aangifte worden aangevuld en kunnen nog schulden worden aangegeven.

Wanneer de vereischte opgaven in de beëdigde aangifte niet zijn gedaan of wanneer na de beëdiging nadere aangifte van eene schuld of aanvulling der omschrijving plaats heeft, kan de schuld worden afgetrokken, indien aan 's Rijks ambtenaar, daartoe door den Minister van Financiën aangewezen, of aan den regter, zoo niet naar de eischen van het burgerlijk regt dan toch overtuigend wordt aangetoond, dat de schuld reeds vóór het overlijden bestond, dat de onderhandsche geschriften als bewijsmiddel dienende, reeds vóór het overlijden in de magt van den schuldeischer zijn geweest en dat de bewijzen voor het bestaan der schuld niet werden opgemaakt of afgegeven om de betaling van successieregten te ontgaan.

Hetgeen op eene der bedoelde wijzen blijkt ten gevolge van het niet aftrekken van schulden te veel te zijn betaald, wordt teruggegeven, mits de teruggaaf worde gevraagd binnen den termijn voor de verjaring bepaald.”

2. Art. 43 van voormelde wet wordt gelezen:

„Het regt van overgang, onder n°. 2 van art. 1 vermeld, wordt bepaald op acht en een half ten honderd.”

3. De roerende zaken bij het overlijden onder

den overledene bernstende of voor hem door anderen bewaard of bezeten, worden voor de regeling van de rechten van successie en van overgang geacht tot zijn boedel, of zoo hij in algeheele gemeenschap van goederen was gehuwd, tot de gemeenschap te behooren.

Hetzelfde geldt van de schuldvorderingen en aandelen, waarvan de aan toonder of houder luidende bewijzen bij zijn overlijden onder hem bernstten of voor hem door anderen werden bewaard of bezeten.

De verplichting tot afgifte kan worden opgenomen onder de schulden bedoeld in art. 27 letter *a* der wet van den 13den Mei 1859 (*Staatsblad* n°. 36), zooals dat luidt volgens art. 1, § 2 dezer wet, mits aan de in dat artikel gestelde eischen zij voldaan of anders aan 's Rijks ambtenaar, daartoe door den Minister van Financiën aangewezen, of aan den rechter, zoo niet naar de eischen van het burgerlijk recht, dan toch overtuigend worde aangetoond, dat de zaken of waarden reeds vóór het overlijden aan anderen toebehoorden. Voor zoover de verplichting tot afgifte onder de schulden kan worden opgenomen, blijven de waarden buiten aanmerking bij de berekening van het recht van overgang, vermeld onder n°. 1 van art. 1.

Deze bepalingen zijn niet toepasselijk:

1°. ingeval de overledene, ten gevolge van de uitoefening van een beroep of bedrijf, de zaken of bewijzen onder zich had voor iemand, niet behoorende tot zijn bloed- of aanverwanten tot den vierden graad ingesloten of hunne echtgenooten;

2°. ingeval de zaken of bewijzen onder den overledene bernstten als openbaar ambtenaar, als vader van minderjarigen, als voogd, als curator, als executeur-testamentair of als bewindvoerder in de gevallen waarin deze volgens eene uitdrukkelijke wetsbepaling is aangesteld of bij boedelscheiding als zoodanig is benoemd;

3°. ingeval de zaken of bewijzen bij het overlijden verblijven aan mede-eigenaren, ingevolge eener overeenkomst tusschen den overledene en die mede-eigenaren gesloten;

4°. ingeval en voor zoover de zaken of bewijzen toebehooren aan de vrouw van den overledene.

Dit artikel is mede toepasselijk op de daarin bedoelde zaken of bewijzen, berustende onder of bewaard voor den in algeheele gemeenschap van goederen gehuwden echtgenoot van den overledene.

4. In het geval, bedoeld in artikel 1750 van het Burgerlijk Wetboek, zal op verzoek van den

executeur-testamentair, van de erfgename of van den houder, de opening, vóór de afgifte, geschieden door den kantonrechter, binnen wiens kanton het in bewaring gegevene zich bevindt.

De kantonrechter zal van de opening een proces-verbaal opmaken, waarin de nitwendige toestand en de inhoud van het ter opening aangeboden worden beschreven.

5. Zij, die zaken of waarden onder zich hebben met de opdracht om die bij het overlijden van een ingezetene des Rijks niet in den boedel te brengen of daarmee zóó te handelen dat zij niet in den boedel komen, zijn verplicht eene schriftelijke memorie in te leveren, behelzende: den naam en voornaam van den overledene, diens laatste woonplaats, eene specifieke omschrijving van de zaken of waarden, den titel waaronder zij de zaken of waarden onder zich hadden en eene nauwkeurige aanwijzing van de bestemming der zaken of waarden. Deze memorie moet worden ingeleverd ten kantore in welks kring de overledene zijne laatste woonplaats had, binnen den termijn van ééne maand ná aanmaning bij deurwaarders-exploot en in ieder geval vóór dat de tot de aangifte geroepenen de zaken of waarden uit handen geven of op eenige andere wijze aan de opdracht gevolg geven.

's Rijks ambtenaar is bevoegd den inhoud dezer memorie aan de erfgename van den overledene en aan den executeur-testamentair, zoo deze aangifte gedaan heeft, mede te deelen.

Bij niet-inlevering der memorie binnen den gemelden termijn en bij onvolledigheid of onnauwkeurigheid der memorie zijn zij, die tot het inleveren verplicht zijn, hoofdelijk aansprakelijk, zoowel voor de rechten van successie en van overgang, als voor de boeten, die ter zake van de hiervoor bedoelde zaken of waarden aan het Rijk verschuldigd zullen zijn. Zij verbeuren bovendien eene boete, gelijkstaande met het bedrag van het verschuldigd recht, doch van ten minste honderd gulden.

De vorderingen, waartoe dit artikel aanleiding geeft, worden ingesteld op de wijze bepaald bij de artikelen 21 en 36 der wet van den 13den Mei 1859 (*Staatsblad* n°. 36).

6. Wat schuldig erkend of kwijtgescholden is bij testament of onder voorwaarde van overleving van hem, aan wien is schuldig erkend of kwijtgescholden, en wat is kwijtgescholden met ingang van het overlijden van den schuldeischer, wordt voor de regeling van de rechten van successie

en van overgang geacht bij legaat uit den boedel te zijn verkregen.

Het aldus schuldig erkende wordt niet gerekend tot de schulden, welke uit den boedel moeten worden betaald.

Deze bepalingen blijven, voor zooveel zij het bij testament schuldig erkende betreffen, buiten toepassing, wanneer aan 's Rijks ambtenaar, daartoe door den Minister van Financiën aangewezen, of aan den rechter, zoo niet naar de eischen van het burgerlijk recht, dan toch overtuigend wordt aangetoond, dat de schuld reeds tijdens het leven van den erflater bestond.

7. Roerende zaken, geschonken, of schuldvorderingen kwijtgescholden aan bloed- of aanverwanten tot den vierden graad ingesloten, of aan hunne echtgenooten, worden voor de regeling van de rechten van successie en van overgang geacht bij het overlijden van den schenker in zijn boedel te zijn en bij legaat te zijn verkregen, als dat overlijden plaats heeft binnen 180 dagen na de schenking of kwijtschelding.

Was de schenker in algeheele gemeenschap van goederen gehuwd dan wordt het geschonkene of kwijtgescholdene geacht tot de gemeenschap te hebben behoord en voor de helft bij legaat te zijn verkregen, indien binnen 180 dagen na de schenking of kwijtschelding hij of zijn echtgenoot overleed.

Van de waarde van hetgeen wordt geacht bij legaat te zijn verkregen kan, voor de regeling van de rechten van successie en van overgang, worden afgetrokken wat bij de schenking of kwijtschelding daarvoor werd bedongen, periodieke uitkeeringen en vruchtgebruik hieronder niet begrepen, mits het bedrag, de wettelijke bewijzen en de dagteekening der schenking of kwijtschelding in de aangifte worden vermeld.

De wegens de schenking of kwijtschelding betaalde rechten van registratie strekken in mindering van hetgeen voor recht van successie, van overgang en opeenten ten gevolge van de bepalingen van dit artikel verschuldigd is.

De bepalingen van dit artikel zijn niet van toepassing op de giften en kwijtscheldingen, waarvan het gezamenlijk bedrag niet meer belooft dan f 1500.—, voor iemand, die aan den overledene in de rechte linie was verwant, of zijn echtgenoot, en niet meer dan f 500.— voor een ander persoon.

8. Ingeval iemand op andere wijze dan door schenking of kwijtschelding, ten gevolge van de

vrijgevigheid van den overledene is beoordeeld — beoordeeling door gebruik van goederen en kost en inwoning bij den erfater nitgezonderd — wordt het bedrag of de waarde van hetgeen daarvoor aan den boedel van den overledene is ontrokken, voor de regeling van de rechten van successie en van overgang geacht bij het overlijden in diens boedel te zijn en bij legaat te zijn verkregen, wanneer de handeling of overeenkomst, waaruit de beoordeeling voortvloeide, plaats had binnen 180 dagen aan het overlijden voorafgegaan.

Eenzoo wordt geacht bij legaat te zijn verkregen wat ten gevolge van eene handeling of overeenkomst, als in het vorig lid bedoeld, na het overlijden uit den boedel gaat.

9. Het aandeel van een overledene in eene onverdeeldheid, die opgelost is door eene scheiding, waarbij de overledene een van zijn leven afhankelijk vruchtgenot of periodieke uitkeering heeft verkregen, wordt voor de regeling van de rechten van successie en van overgang geacht bij zijn overlijden nog in zijn boedel te zijn en bij legaat te zijn verkregen door hen, aan wie goederen in blooten eigendom of onder den last van periodieke uitkeering werden toebedeeld, tenzij worde aangetoond, dat de scheiding meer dan 180 dagen vóór het overlijden is tot stand gekomen.

Heeft de overledene bij de scheiding, behalve het vruchtgenot of de periodieke uitkeering, baten in eigendom verkregen, dan mag de waarde die deze hadden bij de scheiding, in mindering van de waarde van het aan te geven aandeel worden gebracht.

10. Al wat door den overledene aan bloed- of aanverwanten, tot den vierden graad ingesloten, of aan hunne echtgenooten werd afgestaan, overgedragen of kwijtscholden, wordt voor de regeling van de rechten van successie en van overgang geacht bij het overlijden in den boedel te zijn en bij legaat door den verkrijger of beoordeelde te zijn verkregen, indien de overledene bij den afstand, de overdracht of de kwijtschelding een van het leven afhankelijk vruchtgenot of periodieke uitkeering heeft voorbehouden of bedongen. Als de rechtshandeling meer dan een jaar vóór het overlijden plaats had, blijven de zaken, die ten gevolge van dit artikel geacht worden bij legaat te zijn verkregen, buiten aanmerking bij de berekening van het recht van overgang, vermeld onder n°. 1 van art. 1 der wet van den 13den Mei 1859 (*Staatsblad* n°. 36).

Van de waarde der volgens het eerste lid aan

te geven zaken kan, voor de regeling van het recht van successie, worden afgetrokken, wat, blijkens wettelijke bewijzen, voor den afstand, de overdracht of de kwijtschelding werd bedongen, mits het bedongen bedrag, de wettelijke bewijzen en de dagteekening van het beding in de aangifte worden vermeld. Voor voorbehouden of bedongen vruchtgenot wordt geen aftrek toegelaten en de aftrek voor bedongen periodieke uitkeeringen wordt beperkt tot het bedrag van de werkelijk betaalde termijnen.

De wegens den afstand, de overdracht of de kwijtschelding betaalde rechten van registratie en van overschrijving strekken in mindering van de rechten van successie, van overgang en opcenten ten gevolge van de bepalingen van dit artikel verschuldigd.

11. Indien in de gevallen bij de artikelen 7, 8, 9 en 10 voorzien, na de daarbij bedoelde rechtshandelingen en vóór het overlijden van den daarin bedoelden erfater, de verkrijger of beoordeelde overleden is, blijven die artikelen voor hetgeen door dezen verkregen werd baten toepassing.

12. Wanneer een aandeel in zaken, die aan den overledene in gemeenschap met anderen toebehoorden, bij zijn overlijden, ten gevolge van eene overeenkomst, verblijft aan mede-eigenaren, die bloed- of aanverwanten zijn, tot den vierden graad ingesloten, of aan hunne echtgenooten, tegen of zonder vergoeding aan de erfgenamen of rechtverkriggenden van den overledene, wordt dat aandeel voor de regeling van de rechten van successie en van overgang geacht bij het overlijden in den boedel te zijn en bij legaat te zijn verkregen.

Van de waarde van het aandeel kan, voor de regeling van het recht van successie, het als een bestanddeel van den boedel aangegeven bedrag van de vergoeding worden afgetrokken.

De bijvordering van het evenredig recht van registratie, voorgeschreven bij artikel 13 der wet van den 11den Juli 1882 (*Staatsblad* n°. 92) wordt, ten aanzien van het in het eerste lid van dit artikel bedoeld aandeel, beperkt tot het recht over de waarde, die aan de erfgenamen of rechtverkriggenden van den overledene wordt vergoed.

13. De goederen, door den overledene bij nitersten wil bestemd tot vermogen van eene door hem bij nitersten wil in het leven geroepen stichting, worden voor de regeling van de rechten van successie en van overgang beschouwd door de stichting bij erfenis of legaat uit den boedel te zijn verkregen.

14. De goederen, door iemand op andere wijze dan bij nitersten wil bestemd om daarmede eene stichting in het leven te roepen, worden voor de toepassing van artikel 59 der wet van den 13den Mei 1859 (*Staatsblad* n°. 36), zooals dat is gewijzigd bij de wet van den 28sten Mei 1869 (*Staatsblad* n°. 95), beschouwd als door de stichting te zijn verkregen bij schenking onder de levenden, met dien verstande, dat hij, die de stichting in het leven roept, binnen zes maanden na de dagteekening der akte, waarbij hij dit doet, aangifte moet doen ten kantore, waar zijne woonplaats te dien tijde gevestigd was, of, zoo hij geen ingezetenen van het Rijk was, ten kantore in welks kring de onroerende zaken gelegen of gevestigd zijn.

Hij is voor de rechten en boeten aansprakelijk.

15. Het eerste lid van artikel 59 der wet van den 13den Mei 1859 (*Staatsblad* n°. 36) wordt gelezen als volgt:

„Alle schenkingen onder de levenden, daaronder begrepen afstand tegen verpligting tot het doen verrigten van kerkelijke diensten of plegtigheden, aan zedelijke lichamen of instellingen van de doode hand, worden beschouwd alsof het geschonkene krachtens uitersten wil bij legaat verkregen ware.”

16. De verhooging van het recht in de gevallen, voorzien bij de artt. 36 en 37 der wet van den 13den Mei 1859 (*Staatsblad* n°. 36), zooals die zijn gewijzigd bij de wetten van den 28sten Mei 1869 (*Staatsblad* n°. 95) en van den 9den Juni 1878 (*Staatsblad* n°. 95), wordt gesteld op een bedrag, gelijk aan dat van het verschuldigd recht.

17. De hier te lande gelegen of gevestigde onroerende zaken, welke door een overledene, die geen ingezetenen van het Rijk was, binnen het jaar aan het overlijden voorafgegaan zijn overgedragen en, hetzij vóór, hetzij binnen een jaar na zijn overlijden door overdracht zijn of worden verkregen door één of meer zijner erfgenamen, bloed- of aanverwanten tot den vierden graad ingesloten, of door hunne echtgenooten, worden voor de regeling van het recht van overgang geacht door dezen van den overledene door zijn overlijden verkregen te zijn.

De wegens overdracht betaalde rechten van registratie en van overschrijving strekken in mindering van het verschuldigd recht van overgang.

18. De Rijksambtenaar is bevoegd, om binnen een jaar nadat door den uitvoerder van den nitersten wil aangifte voor het recht van successie en van

overgang is gedaan, van de erfgenamen van den overledene of van één of meer hunner aangifte te vorderen.

Die vordering geschiedt bij deurwaarders-exploit. Is de memorie van aangifte niet binnen twee maanden na de beteekening van het exploit door de erfgenamen ingediend, dan wordt tegen hen dwangschrift nitgevaardigd tot betaling eener daarbij nit te drukken som, op gelijke wijze en ten zelfden einde als bij art. 21 der wet van den 13den Mei 1859 (*Staatsblad* n°. 36), zooals dat is gewijzigd bij de wet van den 28sten Mei 1869 (*Staatsblad* n°. 95), is bepaald.

Is volgens de aangifte van de erfgenamen meer recht verschuldigd dan volgens die van den uitvoerder van den uitersten wil, dan strekt het op de laatstgemelde aangifte betaalde recht in mindering van dat, hetwelk volgens de aangifte van de erfgenamen is verschuldigd.

19. Deze wet treedt in werking op een nader door Ons te bepalen dag.

Zij is van toepassing wanneer het overlijden of de andere gebeurtenis, waardoor de verplichting tot aangifte ontstaat, op of na dien dag plaats heeft.

Lasten en bevelen, enz.

Gegeven te Alt-Ausee, den 24sten Mei 1897.

(get.) E M M A.

De Minister van Financiën,

(get.) SPRENGER VAN EYK.

(*Uitgeg.* 2 Juni 1897.)

24 Mei 1897. WET, tot nadere regeling van het zegelrecht van effecten. S. 155.

Bijl. Hand. 2° Kamer 1896/97, n°. 8, 1—4.

Hand. id. 1896/97, bladz. 1190—1194.

Hand. 1° Kamer 1896/97, bladz. 392, 401, 438.

IN NAAM VAN H. M. WILHELMINA, ENZ.
WIJ EMMA, ENZ. doen te weten:
Alzoo Wij in overweging genomen hebben, dat het wenschelijk is het zegelrecht op effecten te verhoogen en de tot dat zegelrecht betrekkelijke bepalingen te herzien;

Zoo is het, dat Wij, den Raad van State enz.

Art. 1. Het zegelrecht bedraagt:

a. voor de bewijzen van aandeel in premieleeeningen een gulden van iedere honderd gulden;

b. voor de bewijzen van aandeel in niet hier te lande gevestigde maatschappijen of ondernemingen, welker kapitaal geheel of gedeeltelijk

door aandeelen wordt vertegenwoordigd, *dertig cent* van iedere *honderd gulden*;

c. voor de pandbrieven van hier te lande gevestigde hypotheekbanken, welke bedrijf, wat het ter leen verstrekken van geld betreft, volgens hare statuten, is beperkt tot het geven van geld tegen hypotheek op onroerende zaken hier te lande gelegen of gevestigd, *tien cent* van iedere *honderd gulden*;

d. voor alle andere stukken, die, onder welke benaming ook, gerangschikt kunnen worden onder de effecten of publieke fondsen, *twintig cent* van iedere *honderd gulden*.

De voorloopige bewijzen van storting zijn onderworpen aan dezelfde rechten als de definitieve stukken.

De stukken, die ter vervanging van andere worden uitgegeven, zijn, behalve in het geval van het eerste lid van artikel 6, mede aan de hiervoor bepaalde zegelrechten onderworpen, om het even of de oorspronkelijke stukken vóór of na de invoering dezer wet zijn opgemaakt of uitgegeven.

Stukken, die bij conversie worden gewijzigd door afstemming of op andere wijze, worden als nieuwe stukken beschouwd en zijn mitsdien — ongeacht het daarvan reeds betaalde zegelrecht — opnieuw aan zegelrecht onderworpen. Van de betaling van het zegelrecht na de wijziging moet blijken door zegeling met een bijzonderen stempel.

2. Het zegelrecht bedraagt ten minste 5 cent; dit recht klimt op met 5 cent tot 25 cent, boven de 25 cent met 25 cent tot vijf gulden en boven de vijf gulden met 50 cent.

Het zegelrecht wordt berekend over het kapitaal in het stuk uitgedrukt of daarin aangewezen door de vermelding van den rentevoet of op andere wijze.

Is in het stuk geen kapitaal uitgedrukt of aangewezen, dan wordt het vijf en twintigvoud der uitgeloopte jaarlijksche rente daarvoor genomen.

Is kapitaal of rente alleen in vreemde munt uitgedrukt, dan wordt deze herleid tot Nederlandsche munt naar den maatstaf, die daarvoor wordt aangenomen bij het verhandelen ter beurze te Amsterdam.

Ligt het bedrag van het naar deze grondslagen berekend recht tusschen twee der door het eerste lid van dit artikel bepaalde zegelrechten, dan is het hoogste van die beide zegelrechten verschuldigd.

3. Het zegelrecht moet, voor zoover de stukken hier te lande worden opgemaakt, worden voldaan door gebruik van gezegeld papier vanwege het

Rijk uitgegeven, of van papier dat, vóór de voltooiing der stukken, op verzoek van belanghebbenden van den zegelstempel is voorzien.

Niet hier te lande opgemaakte stukken moeten van den zegelstempel worden voorzien, vóór dat zij hier te lande uitgegeven, in omloop gebracht, overgedragen, verpand of in beleening gegeven, afgelost of geconverteerd worden, of vóórdat daarvoor binnen het Rijk door administratiekantoren certificaten worden uitgegeven.

4. In geval van conversie van niet hier te lande opgemaakte stukken kunnen de oude stukken ongezegeld blijven, wanneer de nieuwe, die daarvoor in de plaats worden uitgegeven, van behoorlijk zegel zijn voorzien.

5. Het zegelrecht, dat betaald is voor behoorlijk gezegelde voorloopige bewijzen van storting, wordt teruggegeven of verrekend, voor zoover het zegel op die bewijzen van storting door 's Rijks ambtenaar is vernietigd en zij door behoorlijk gezegelde stukken zijn vervangen.

6. Nieuwe stukken, uitgegeven ter vervanging van andere, zonder eenige verandering in de rechtsbetrekkingen, kunnen zonder betaling worden gezegeld, wanneer, met inachtneming van de daarvoor door den Minister van Financiën te stellen regelen wordt aangetoond, dat de oude stukken behoorlijk zijn gezegeld.

Deze bepaling geldt niet bij splitsing of samenvoeging van stukken.

7. Van:

a. de oprichters-aandeelen, de bewijzen van deeltgerechtigdheid (actions de jouissance), alsmede de restantbewijzen en dergelijke die, na aflossing der oorspronkelijke aandeelen, aan de houders verblijven of nitgereikt worden;

b. de bewijzen van overneming van effecten, afgegeven door hen, die zich met het behartigen van de belangen van fondsenhouders belasten, of door vereenigingen van houders van fondsen, die ten doel hebben de belangen van hare leden bij die fondsen te behartigen en de certificaten van aandeel door administratiekantoren uitgegeven, indien, met inachtneming van de daarvoor door den Minister van Financiën te stellen regelen, wordt aangetoond, dat de effecten, ter zake waarvan de bewijzen of certificaten zijn uitgegeven, behoorlijk gezegeld zijn,

is het bij de artikelen 11 en 14 der wet van den 3den October 1843 (*Staatsblad* n°. 47) naar de oppervlakte van het papier vastgestelde zegelrecht verschuldigd.

Het gezegeld papier van 15 centen kan voor deze stukken worden gebruikt, al worden zij met medewerking van eenig openbaar ambtenaar opgemaakt.

De onder letter *b* vermelde stukken moeten, ten blijk dat aan de daarvoor gestelde voorwaarde is voldaan, met den in artikel 1 bedoelden bijzonderen stempel gezegeld worden.

8. Geen afzonderlijk zegelrecht is verschuldigd van akten van overdracht of volmachten tot overdracht die gesteld worden op de behoorlijk gezegelde effecten, waartoe zij betrekking hebben.

9. Het zegelrecht van de in deze wet vermelde stukken komt, zoo niet het tegendeel is bedongen: van de hier te lande opgemaakte stukken, ten laste van de uitgevers, en

van de niet hier te lande opgemaakte stukken, ten laste van hem, die ze hier te lande uitgeeft, in omloop brengt, overdraagt, verpand of in beleening geeft, of ter aflossing of conversie aanbiedt.

10. Niet van zegelrecht vrijgestelde stukken zijn niet leverbaar, tenzij zij behoorlijk gezegeld zijn.

11. De directie van het Grootboek zal geene certificaten Nationale Werkelijke Schuld visseren, welke niet van behoorlijk zegel zijn voorzien.

12. Hij die niet behoorlijk gezegelde effecten in ontvangst neemt — anders dan bij inbewaaring en behoudens het bepaalde bij artikel 4 — is verplicht die stukken, onder opgaaf aan 's Rijks ambtenaar van naam en woonplaats van hem, van wien zij zijn ontvangen, binnen acht dagen na de ontvangst te doen zegelen, en is bevoegd het daarvoor betaalde van hem, van wien hij de stukken ontving, terug te vorderen.

Elke overeenkomst die de niet-ervulling van deze verplichting of de verkorting van deze bevoegdheid ten doel heeft, is nietig.

Zij die effecten, op eigen naam of voor hunne meesters, hebben uit te geven, in omloop te brengen, over te dragen, te verpanden of in beleening te geven, ter aflossing of ter conversie aan te bieden, af te lossen of te converteren of daarvoor certificaten van een administratiekantoor hebben nit te geven, zijn — behoudens het bepaalde bij artikel 4 — verplicht de niet behoorlijk gezegelde stukken vóór de uitgifte, vóór het in omloop brengen, vóór de levering, vóór het sluiten van het pand- of beleen-contract, vóór de aanbidding ter aflossing of ter conversie, vóór de aflossing of conversie of vóór het nitgeven der certificaten te doen zegelen, en zijn bevoegd

het daarvoor betaalde aan hunne lastgevers of meesters in rekening te brengen.

13. Iedere overtreding van het vorig artikel wordt gestraft met eene boete van *honderdmaal* het niet betaalde recht, doch minstens *honderd gulden* voor ieder stuk ten opzichte waarvan de overtreding is begaan.

Alle leden van eene vennootschap onder firma zijn hoofdelijk aansprakelijk voor de boeten welke door de firma zijn verbeurd.

De vereenigingen, naamlooze venneotschappen en zedelijke lichamen zijn tegenover de scabtkist aansprakelijk voor de boeten welke door hunne bestuurders of vertegenwoordigers in deze hoedanigheid zijn verbeurd.

Zij die alleen of met anderen zijn belast met het bewaren van effecten, waarvoor door administratiekantoren certificaten zijn uitgegeven, en zij die de certificaten mede onderteekend hebben, zijn hoofdelijk aansprakelijk voor de boeten welke wegens het niet behoorlijk zegelen van die effecten of certificaten zijn verbeurd.

14. Het bewijs door getuigen is toegelaten ten aanzien van alle overtredingen dezer wet.

15. Van de rechten en boeten bij deze wet vastgesteld worden geene opcenten geheven.

16. Aan het bij deze wet vastgestelde zegelrecht zijn niet onderworpen:

a. de effecten, vóór het in werking treden dezer wet hier te lande opgemaakt.

Deze effecten blijven onderworpen aan het zegelrecht, dat daarvan verschuldigd was volgens de wetten, die op het tijdstip van de opmaking in werking waren,

b. de effecten elders dan hier te lande opgemaakt en hier te lande reeds van behoorlijk zegel voorzien.

De door kantoren van administratie vóór de invoering der wet van 3 October 1843 (*Staatsblad* n°. 47) uitgegeven certificaten Nationale Werkelijke Schuld, die ongezegeld zijn, worden beschouwd van zegelrecht te zijn vrijgesteld.

17. De bepalingen van de wet van 3 October 1843 (*Staatsblad* n°. 47) zijn van toepassing op het zegelrecht van effecten, voor zoover daarvan niet is afgeweken bij deze wet.

18. De wet van 31 December 1885 (*Staatsblad* n°. 264) wordt ingetrokken, behoudens het bepaalde bij artikel 1 dier wet en hetgeen bij artikel 3 dier wet is vastgesteld omtrent het getuigenbewijs ten aanzien van overtredingen van artikel 6 der wet van 3 October 1843 (*Staatsblad* n°. 47).

19. Deze wet treedt in werking op een bij de wet te bepalen tijdstip.

Lasten en bevelen, enz.

Gegeven te Alt-Aussee, den 24sten Mei 1897.

(get.) E M M A.

De Minister van Financiën,

(get.) SPRENGER VAN EYK.

(Uitgeg. 12 Juni 1897.)

24 Mei 1897. WET, tot regeling der financieele verhouding tusschen het Rijk en de gemeenten en herziening der algemeene regelen ten aanzien der plaatselijke belastingen. S. 156.

Bijl. Hand. 2^e Kamer. 1896/97, n°. 87, 1—50.

Hand. id. 1896/97, bladz. 988—1039, 1042—1059, 1062—1098, 1100—1109, 1112—1171, 1246.

Hand. 1^e Kamer 1896/97, bladz. 393—398, 401—405, 438—443.

IN NAAM VAN H. M. WILHELMINA, ENZ.

WIJ EMMA, ENZ. doen te weten:

Alzoo Wij in overweging genomen hebben, dat het wenschelijk is de financieele verhouding tusschen het Rijk en de gemeenten nader te regelen en de algemeene regelen ten aanzien der plaatselijke belastingen te herzien;

Zoo is het, dat Wij, den Raad van State enz.

Art. 1. De gemeenten ontvangen van het Rijk over elk jaar eene uitkeering, bestaande uit een volgens de regelen dezer wet vast te stellen bedrag voor iederen inwoner der gemeente op 1 Januari van dat jaar.

2. § 1. Het bedrag, vermeld in het vorige artikel, wordt voor iedere gemeente afgeleid uit twee verschillende sommen.

§ 2. De eerste som wordt bepaald naar de bevolking op 1 Januari 1896. Zij bedraagt, indien deze bestond uit:

niet meer dan 20,000 inwoners, f 1 voor iederen inwoner;

meer dan 20,000 inwoners, f 20,000 benevens f 1.25 voor iederen inwoner boven 20,000.

§ 3. Ter berekening van de tweede som worden bijeengeteld:

a. de zuivere inkomsten der gemeenten uit: hoofdelijken omslag of andere plaatselijke directe belasting, bedoeld in art. 240, 2°, derde lid, der wet van 29 Juni 1851 (*Staatsblad* n°. 85), laatstelijk gewijzigd bij die van 28 Mei 1896 (*Staatsblad* n°. 88);

belasting op voorwerpen van verbruik, voor

zoover afwijking van art. 241 der even genoemde wet is toegelaten;

opcenten op de personeele belasting;

b. hetgeen door haar is omgeslagen aan belasting in natura als bedoeld in art. 239 der wet van 29 Juni 1851 (*Staatsblad* n°. 85), tot geld herleid naar de daarvoor bepaalde afkoopsommen of dagloonen;

c. de som, waarover zij heeft kunnen beschikken krachtens de wet van 26 Jnli 1885 (*Staatsblad* n°. 169);

d. de uit 's Rijks kas verleende:

onderstand in de kosten harer huishouding;

subsidie in de gewone kosten van haar lager onderwijs volgens art. 49 der wet van 17 Augustus 1878 (*Staatsblad* n°. 127), zooals dat wordt gelezen krachtens de wet van 11 Juli 1884 (*Staatsblad* n°. 123);

een en ander over het jaar 1896.

Van het totaal wordt de volgens § 2 bepaalde som afgetrokken.

Het verschil wordt gedeeld door het totaal der huurwaarde van alle tot woning dienende perceelen in de gemeente, welke op 15 Januari 1897 in gebruik waren, en de uitkomst vermenigvuldigd met het totaal der huurwaarde alleen van die, welke buiten de personeele belasting vielen.

§ 4. Het totaal van de beide sommen, bedoeld in § 1, wordt gedeeld door het getal der inwoners op 1 Januari 1896.

De uitkomst is het volgens art. 1 voor iederen inwoner uit te keeren bedrag.

§ 5. Onder zuivere inkomsten uit hoofdelijken omslag of andere plaatselijke directe belasting over 1896 worden verstaan de zuivere inkomsten te dier zake over het belastingjaar 1896.

Begint het belastingjaar niet met 1 Januari, dan treden daarvoor in de plaats de belastingjaren 1895—1896 en 1896—1897, ieder voor zooveel twaalfde gedeelten van de zuivere inkomsten als het aantal maanden van het belastingjaar bedraagt, die tot het jaar 1896 behooren.

Ontvangsten en teruggaven na 31 December 1897 blijven buiten aanmerking.

Onder zuivere inkomsten uit opcenten op de personeele belasting over 1896 wordt verstaan 1/3 van het bedrag dier opcenten over het dienstjaar 1895—1896, vermeerderd met 2/3 van dat bedrag over het dienstjaar 1896—1897, het totaal verminderd met het aandeel der bedoelde opcenten in de kwade posten over het dienstjaar 1893—1894.

§ 6. De huurwaarde van elk der tot woning

dienende perceelen, welke buiten de belasting vallen, wordt gesteld op 80 ten honderd van het bedrag, vermeld in art. 12 der wet van 16 April 1896 (*Staatsblad* n°. 72), en hun getal op $\frac{1}{4}$ der bevolking op 1 Januari 1897, verminderd met het getal der overige tot woning dienende perceelen.

Voor de huurwaarde dier overige perceelen wordt genomen de belastbare huurwaarde.

3. § 1. Indien, gemiddeld over de jaren 1894, 1895 en 1896, de gewone kosten der gemeente voor armenzorg meer hebben bedragen dan 15 ten honderd van het verschil tusschen hare gewone inkomsten en die kosten, wordt het in § 4 van art. 2 vermeld totaal met het bedrag van dat meerdere verhoogd.

Vooraf wordt hetzelfde bedrag in mindering gebracht op het volgens § 3, tweede lid, van art. 2 verkregen verschil.

§ 2. Onder gewone kosten voor armenzorg worden verstaan de gewone uitgaven deswege, na aftrek van te dier zake genoten subsidiën, terugontvangen onderstand en andere gewone ontvangsten wegens de armenzorg.

Uitgaven voor aankoop, stichting, verbouwing en eerste inrichting van gebouwen worden als buitengewoon beschouwd.

§ 3. Ter berekening van de gewone inkomsten eener gemeente worden van het totaal harer ontvangsten volgens de gemeenterekeningen afgetrokken de daaronder begrepen:

batige sloten van vroegere dienstjaren; ontvangsten wegens:

a. vervreemding van onroerend goed, inschrijvingen in een der grootboeken van de Nationale schuld, aandeelen in naamlooze vennootschappen of andere effecten en vorderingen;

b. restitutie van nitgezette kapitalen en van voorschotten, niet in verband staande met de armenzorg;

c. gelden, aan anderen toebehoorende;

d. geldleeningen, ook die tot voorziening in tijdelijke behoefte aan kasgeld;

e. bijdrage van het Rijk volgens art. 45, 2°, der wet van 17 Augustus 1878 (*Staatsblad* n°. 127), zooals dat wordt gelezen krachtens de wet van 8 December 1889 (*Staatsblad* n°. 175);

f. subsidie uit 's Rijks kas in de buitengewone kosten van haar lager onderwijs volgens art. 49 der even genoemde wet van 1878, zooals dat wordt gelezen krachtens de wet van 11 Juli 1884 (*Staatsblad* n°. 123);

g. subsidie of bijdrage in de kosten van buitengewone werken;

h. vergoeding van brandschade.

Voorts worden onder de gewone inkomsten niet begrepen de in § 2 vermelde ontvangsten wegens de armenzorg.

4. Voor gemeenten, waar de gewone kosten voor armenzorg, gemiddeld over de jaren 1894, 1895 en 1896, voor iederen inwoner op 1 Januari 1896 niet meer hebben bedragen dan f 0.80, blijft art. 3 buiten toepassing.

Voor gemeenten, waar die kosten, op dezelfde wijze berekend, meer hebben bedragen dan f 0.80, bedraagt door toepassing van art. 3 de verhooging van de volgens § 4 van art. 2 uit te keeren som niet meer dan noodig is om de kosten op f 0.80 voor iederen inwoner op 1 Januari 1896 te brengen.

5. Voor gemeenten, welker grondgebied in het tijdvak van 1 Januari 1894 tot 31 December 1896 is gewijzigd, worden voor de toepassing van art. 2, § 3, eerste lid, en art. 3, § 1, de sommen bepaald, die vermoedelijk in aanmerking zouden zijn gekomen, indien de grensverandering vóór eerstgemelden dag had plaats gevonden.

De bevolking op 1 Januari 1896 wordt gesteld op het aantal inwoners van het tegenwoordig grondgebied der gemeente op dat tijdstip.

6. Bij de vaststelling van het volgens art. 1 voor iederen inwoner uit te keeren bedrag worden breuken van een cent, indien zij niet meer dan $\frac{1}{4}$ bedragen, verwaarloosd. Grootere breuken worden, indien zij niet meer dan $\frac{3}{4}$ bedragen, voor een halven cent en anders voor een geheel cent genomen.

7. De uitkeering volgens art. 1 daalt niet beneden de som, waarover de gemeente over 1897 heeft kunnen beschikken krachtens de wet van 26 Juli 1885 (*Staatsblad* n°. 169).

In gemeenten, waar op 1 Januari 1897 noch een hoofdelijke omslag of eene andere plaatselijke directe belasting, noch opcenten op de personeele belasting, noch belasting in natura werden geheven, stijgt de uitkeering volgens art. 1 niet boven de som, waarover de gemeente over 1897 heeft kunnen beschikken krachtens de wet van 26 Juli 1885 (*Staatsblad* n°. 169).

8. § 1. Binnen zes maanden na het in werking treden dezer wet wordt het volgens art. 1 voor iederen inwoner uit te keeren bedrag voor elke gemeente vastgesteld door gedeputeerde staten, die hun besluit onverwijld mededeelen aan den Minister van Financiën en aan het bestuur der gemeente.

Binnen zes maanden na de dagteekening van dat besluit kan daarvan bij Ons in beroep worden gekomen door Onzen commissaris in de provincie en door het bestuur der gemeente.

Door Ons wordt beslist, den Raad van State gehoord.

§ 2. Jaarlijks vóór 1 Juli wordt door gedeputeerde staten de som vastgesteld, welke over het loopende jaar aan iedere gemeente moet worden uitkeerd.

Gedeputeerde staten deelen hun besluit onverwijld mede aan den Minister van Financiën en aan het betrokken gemeentebestuur.

Op dat besluit zijn het tweede en derde lid van § 1 van toepassing.

9. Zoolang de over een jaar uit te keeren som niet vaststaat, kunnen op rekening voorloopige uitkeeringen worden gedaan tot het door den Minister van Financiën te bepalen bedrag.

10. Boven de uitkeering, bedoeld in artt. 1 tot en met 9, ontvangen de gemeenten van het Rijk over elk jaar eene uitkeering ten bedrage van een vierde van de som der jaarwedden, voor den burgemeester en den secretaris vastgesteld.

Deze uitkeering gaat het bedrag van zeshonderd gulden niet te boven.

11. De voorschriften, noodig tot uitvoering der vorenstaande artikelen, worden door Ons bij algemeenen maatregel van bestuur gegeven.

12. De wet van 29 Juni 1851 (*Staatsblad* n°. 85), gewijzigd bij de wetten van 7 Juli 1865 (*Staatsblad* n°. 79), van 28 Juni 1881 (*Staatsblad* n°. 102), van 26 Juli 1885 (*Staatsblad* n°. 169), van 15 April 1886 (*Staatsblad* n°. 64), van 6 November 1887 (*Staatsblad* n°. 193) en van 28 Mei 1896 (*Staatsblad* n°. 88), wordt gewijzigd als volgt:

A. Art. 240 wordt gelezen:

„Tot dekking der plaatselijke uitgaven kunnen de gemeentebesturen de volgende belastingen heffen:

- a. opcenten op de hoofdsom der grondbelasting;
- b. opcenten op de hoofdsom der personele belasting;
- c. eenen hoofdelijken omslag of andere directe belasting naar het inkomen of naar de vertering;
- d. eene belasting op de honden;
- e. eene belasting op tooneelvertooningen en andere openbare vermakelijkheden;
- f. de regten, loonen en andere gelden, bedoeld in art. 238;
- g. de belasting, bedoeld in art. 239;
- h. belastingen, waarvan de heffing krachtens bijzondere wetten geschiedt.

Bovendien mogen bijzondere belastingen worden geheven:

i. wegens gebouwde eigendommen, die zelve of wier aanhoorigheden aan de openbare straten of wegen der gemeente belenden, en

j. wegens gebouwde eigendommen en hunne aanhoorigheden, die gelegen zijn in bepaalde gedeelten der gemeente,

een en ander naar grondslagen, volgens welke van de belastingsschuldigen in billijke evenredigheid eene bijdrage gevorderd wordt in de kosten ten laste der gemeente komende, in het geval onder i voor aanleg en onderhoud der straten of wegen, voor hunne verlichting en voor afvoer van water en vuil van de in de belasting vallende eigendommen; in het geval onder j ten behoeve van den aanbouw in de aldaar bedoelde gedeelten. De laatstgenoemde belasting mag alleen wegens de na invoering der belasting gestichte gebouwen en hunne aanhoorigheden worden geheven.”

B. Art. 243 wordt gelezen:

„De directe belastingen, bedoeld in art. 240, mogen met of zonder aangifte geheven worden naar schatting van of klassificatie overeenkomstig het totaal inkomen of de totale vertering of ook volgens eene berekening van het inkomen of de vertering naar grondslagen, ontleend aan den uiterlijken staat.

Bij het heffen van eenen hoofdelijken omslag of andere directe belasting naar het inkomen mogen geene inkomsten buiten berekening worden gelaten of lager dan haar werkelijk zuiver bedrag worden berekend of geschat, behoudens bij wisselvallige inkomsten berekening van een gemiddelde over twee of meer jaren.

Het bedrag der aanslagen in elke belasting als onder c van art. 240 bedoeld moet percentsgewijze gelijkelijk worden berekend naar het totaal van het inkomen of de vertering, na aftrek van een bij de belastingverordening te bepalen, voor alle aanslagen gelijk of in verband met de zamenstelling van het gezin op gelijken voet berekend, bedrag voor noodzakelijk levensonderhoud. Afwijking van dezen regel is geoorloofd, wanneer de bestaande verordeningen of bijzondere omstandigheden daartoe aanleiding geven, mits de verdeling der lasten daarbij niet aanmerkelijk verschilt van die, welke bij opvolging van den regel zou worden verkregen.”

C. Art. 245 wordt gelezen:

„In de belasting, onder c van art. 240 bedoeld, wordt bijgedragen:

1°. door hem, die tijdens het belastingjaar in de gemeente zijn hoofdverblijf heeft,

en bovendien :

2°. door hem, die er gedurende meer dan 90 dagen van het belastingjaar voor zich of zijn gezin eene gemeubelde woning of een kantoor of andere inrigting tot persoonlijke uitoefening van eene betrekking, beroep of bedrijf beschikbaar houdt;

3°. door hem, die er in het belastingjaar gedurende meer dan 90 dagen verblijf houdt;

4°. door hem, die er in het belastingjaar op meer dan 90 dagen aanwezig is tot uitoefening van een beroep of bedrijf in een kantoor, winkel, werkplaats of andere vaste inrigting of tot vervulling eener dienstbetrekking.

Het eerste lid geldt alleen voor natuurlijke personen en is voor zoover het bepaalde sub 2°, 3°. en 4°. betreft niet toepasselijk op hen, die ter waarneming eener openbare betrekking tijdelijk buiten de gemeente van hun hoofdverblijf vertoeven.

Wie belastingschuldig is volgens 1°. van het eerste lid, draagt in de belasting bij over zoovele twaalfde gedeelten van den aanslag over een vol jaar als het getal maanden bedraagt, waarin hij zijn hoofdverblijf in de gemeente had, gedeelten van maanden voor geheele te rekenen. Ter zake van hoofdverblijf in de eerste 15 dagen van de maand van verhuizing wordt in de gemeente van vertrek niet bijgedragen.

Wie belastingschuldig is volgens een of meer der nummers 2, 3 en 4 van het eerste lid, draagt in de belasting bij voor vier twaalfde gedeelten van den aanslag over een vol jaar.

In welke gemeente het hoofdverblijf gevestigd zij, wordt niet nitalutend naar de verklaring, in art. 76 van het Burgerlijk Wetboek bedoeld, maar naar omstandigheden beoordeeld."

D. Art. 247 wordt gelezen :

„De opcenten op de personele belasting worden op alle aanslagen in de gemeente tot een gelijk getal geheven.

Indien echter het getal hooger dan 50 is, blijft het tot 50 beperkt voor de aanslagen van hen, voor wie de belastbare huurwaarde niet te boven gaat het dubbel van de som, in art. 12 der wet van 16 April 1896 (*Staatsblad* n°. 72) bepaald, en stijgt het, op in de verordening tot heffing aan te geven wijze, geleidelijk zóó, dat het volle getal bereikt wordt uiterlijk bij de aanslagen van hen, voor wie de belastbare huurwaarde het vijfvoud van de bedoelde som bedraagt.

Op de aanslagen van hen, die niet naar den grondslag huurwaarde worden aangeslagen, wordt het volle getal opcenten geheven."

E. Art. 254, eerste lid, wordt gelezen :

„Regten en loonen en andere gelden, in art. 238 bedoeld, ter zake van het gebruik of genot van openbare werken en inrigtingen,

die strekken ten dienste van het verkeer, inrigtingen en werken enkel ten dienste van het verkeer binnen de gemeente daaronder niet begrepen, waarvan het gebruik bij wet of verordening is voorgeschreven of

waarvan de oprigting en instandhouding door de wet aan de gemeente is opgelegd,

worden tot geen hooger bedrag goedgekeurd dan vereischt wordt tot dekking van de ten laste der gemeente komende kosten van die werken of inrigtingen of van werken of inrigtingen, welke in regtstreeksch verband daarmede aangelegd en onderhouden zijn of worden en waarvoor geene andere afzonderlijke heffing geschiedt."

13. Art. 264, eerste lid, van voormelde wet van 29 Juni 1851 wordt gelezen :

„De kohieren der hoofdelijke omslagen en andere plaatselijke belastingen, alsmede die der heffingen, in art. 240, *i* en *j*, bedoeld, worden door burgemeester en wethouders opgemaakt en vastgesteld door den raad."

14. Alle plaatselijke verordeningen betreffende de heffing van opcenten op de personele belasting vervallen van rechtswege met 1 Januari 1898.

Die betreffende de heffing van hoofdelijke omslagen en andere plaatselijke directe belastingen als bedoeld in art. 240, 2°, derde lid, der wet van 29 Juni 1851 (*Staatsblad* n°. 85), laatstelijk gewijzigd bij die van 28 Mei 1896 (*Staatsblad* n°. 88), vervallen van rechtswege met 1 Januari 1901.

Die betreffende de heffing van rechten en loonen als bedoeld in art. 238 dier wet, welke voor onbepaalden tijd zijn goedgekeurd, vervallen van rechtswege met 1 Januari 1900.

15. Deze wet treedt in werking op 1 Januari 1898.

Plaatselijke verordeningen tot uitvoering of toepassing kunnen vóór dien datum worden vastgesteld en goedgekeurd.

De verordeningen, met inachtneming dezer wet vastgesteld en goedgekeurd, vallen niet onder de toepassing van art. 14.

Lasten en bevelen, enz.

Gegeven te Alt-Aussee, den 24sten Mei 1897.

(get.)

E M M A.

De Min. van Binnenl. Zaken, (get.) VAN HOUTEN.

De Min. van Financiën, (get.) SPRENGER VAN EYK.

(Uitgeg. 8 Juni 1897.)

24 Mei 1897. BESLUIT, houdende goedkeuring van een nieuw reglement voor den dienst der Rijkstelegraaf. S. 157.

IN NAAM VAN H. M. WILHELMINA, ENZ.
WIJ EMMA, ENZ.

Op de voordracht van den Minister van Waterstaat, Handel en Nijverheid van 14 April 1897, n°. 1060, Posterijen en Telegraphie;

Gezien de wet van den 7 Maart 1852 (*Staatsblad* n°. 48);

Gelet op het Koninklijk besluit van 4 Juli 1891 (*Staatsblad* n°. 145) waarbij een reglement voor den dienst der Rijkstelegraaf werd vastgesteld; in aanmerking nemende de wenschelijkheid, dat de bepalingen nopens het telegraphisch verkeer binnen Nederland zooveel mogelijk overeenstemmen met die, welke te rekenen van 1 Juli 1897 voor het Internationaal verkeer zullen gelden;

Den Raad van State gehoord (advies van den 11 Mei 1897, n°. 19);

Gelet op het nader rapport van den voornoemden Minister van 18 Mei 1897, n°. 2225, Posterijen en Telegraphie;

Hebben goedgevonden en verstaan:

1°. het reglement voor den dienst der Rijkstelegraaf goed te keuren, zooals het aan het tegenwoordig besluit is gehecht;

2°. het Koninklijk besluit van 4 Juli 1891 (*Staatsblad* n°. 145) alsmede dat van 22 April 1892 (*Staatsblad* n°. 94) in te trekken.

De Minister voornoemd is belast met de uitvoering van dit besluit, dat in het *Staatsblad* zal worden geplaatst.

Alt-Aussee, den 24sten Mei 1897.

(get.) E M M A.

De Minister van Waterstaat, Handel en Nijverheid,
(get.) VAN DER SLEIDEN.

(Uitgeg. 11 Juni 1897.)

REGLEMENT voor den dienst der Rijkstelegraaf.

Kantoren en lijnen.

Art. 1. De Minister van Waterstaat, Handel en Nijverheid bepaalt in welke plaatsen Rijkstelegraaf- of Rijkstelefoonkantoren gevestigd worden. De gemelde Minister is mede bevoegd tot opheffing van kantoren, zoo daartoe aanleiding bestaat.

Geheimhouding.

2. Den beambten, met den telegraaf- of den telefoon dienst belast, is elke mededeeling omtrent

telegrammen, anders dan aan hen, die tot kennisneming bevoegd zijn, overeenkomstig hun ambts-eed verboden, op de in het Wetboek van Strafrecht bepaalde straffen. Ook mogen zij middellijk noch onmiddellijk, anders dan ambtshalve, nieuwstijdingen aan dagbladen bezorgen of met de redactie dier bladen, tenzij met uitdrukkelijke vergunning van den Minister, in eenige betrekking staan.

Toegang tot de sein- en telefoonkamers.

3. De toegang tot de sein- en telefoonkamers is alleen geoorloofd aan het dienstdoende personeel en voorts aan hen, die daartoe door den Directeur-Generaal der Posterijen en Telegraphie zijn gemachtigd.

Openstelling van de kantoren.

4. De kantoren worden naar den tijd, gedurende welken zij voor de aanneming en overbrenging der telegrammen open zijn, verdeeld in drie klassen, namelijk:

- a. kantoren met dag- en nachtdienst;
- b. kantoren met doorlopenden dagdienst;
- c. kantoren met beperkten dagdienst.

De kantoren met dag- en nachtdienst zijn onafgebroken voor den dienst open.

De kantoren met doorlopenden dagdienst van 7½ uur des morgens tot 8½ des avonds.

De Directeur-Generaal der Posterijen en Telegraphie is echter bevoegd, den diensttijd van Rijkstelegraafkantoren met doorlopenden dagdienst in bijzondere gevallen tijdelijk te beperken of uit te breiden. Tot zoodanige beperking of uitbreiding gaat hij steeds over, wanneer dit wordt verlangd door den Minister van Waterstaat, Handel en Nijverheid, aan wien hij van elke beperking of uitbreiding onverwijld kennis geeft. Hij regelt tevens den diensttijd der kantoren met beperkten dagdienst.

De uren van openstelling der kantoren worden in de Staatcourant medegedeeld. Eene aanwijzing daaromtrent wordt voortdurend op eene aan de buitenzijde van het kantoor zichtbare plaats voorgehangen of op andere wijze bekend gemaakt.

De middelbare tijd van Greenwich geldt voor al de Nederlandsche kantoren.

Verzending uit plaatsen waar geen kantoor bestaat.

5. Uit plaatsen, waar geen kantoor is gevestigd, kan de inzending van telegrammen aan het naaste telegraaf- of telefoonkantoor door tusschenkomst der postkantoren geschieden.

De tusschenkomst der postkantoren bestaat in de aanneming van de telegrammen in den vorm van gesloten brieven, welke ambtshalve aan het betrokken kantoor, met de eerstvertrekkende post worden gezonden, en in de invordering en overmaking van de verschuldigde gelden.

Schrijfgereedschap ten dienste van het publiek.

6. De telegrammen kunnen aan de telegraafkantoren worden geschreven. Het noodige schrijfgereedschap is daar ten dienste van het publiek beschikbaar.

Hoe de telegrammen zijn te onderscheiden.

7. De telegrammen worden onderscheiden in regeerings-, dienst- en bijzondere telegrammen.

Onder regeeringstelegrammen worden verstaan:

a. telegrammen van de Koningin, van de Koningin-Weduwe, Regentes en van de leden van het Koninklijk Huis;

b. telegrammen van de Ministers, hoofden van Departementen van algemeen bestuur, en van de Commissarissen der Koningin in de provinciën;

c. telegrammen van den Directeur van het Kabinet der Koningin;

d. telegrammen van de opperbevelhebbers der land- en zeemacht, van de bevelhebbers in de militaire afdelingen, liniën en stellingen en van de Commandanten der maritieme directiën, alsmede telegrammen van de bevelvoerende officieren van H. M. schepen aan den Minister van Marine en aan de Commandanten der maritieme directiën;

e. telegrammen van de Nederlandsche en vreemde diplomatieke en consulaire agenten, met dien verstande, dat, wanneer consulaire agenten handel drijven, hunne telegrammen niet als regeerings-telegram worden beschouwd, tenzij die aan een officieel persoon gericht zijn en over dienstzaken handelen. Intusschen worden de telegrammen, welke aan de laatstgenoemde voorwaarden niet voldoen, wel door de kantoren aangenomen en overgeseind, maar onmiddellijk ter kennis gebracht van den Directeur-Generaal der Posterijen en Telegraphie;

f. telegrammen van de voorzitters der hoofdstembureaux, betreffende den uitslag der verkiezingen, aan den Minister van Binnenlandsche Zaken of aan de Commissarissen der Koningin in de provinciën;

g. telegrammen van burgemeesters, betreffende versterking der openbare orde, aan de Regeering, aan de Commissarissen der Koningin in de pro-

1897.

vinciën, aan de Officieren van Justitie of aan Commandanten van de gewapende macht; alsmede telegrammen van provinciale adjudanten en van plaatselijke en garnizoenscommandanten, betrekking hebbende op het verlenen van militairen bijstand;

h. telegrammen over dienstzaken van den commandeerenden officier van het koloniaal werfdepôt te Harderwijk;

i. telegrammen over dienstzaken, wanneer de behandeling als regeeringstelegram bij de aanbidding afzonderlijk wordt verzocht, van de procureurs-generaal der gerechtshoven, van den advocaat-fiscaal van de zee- en landmacht, van de officieren van Justitie, van de auditeurs-militair, van de rechters-commissaris, van de kantonrechters, van de officieren en onderofficieren der marechaussee en van de commissarissen van politie;

j. telegrammen van den agent van het Ministerie van Financiën te Amsterdam aan den Minister, alsmede van de directie der Nederlandsche Bank gewisseld met de bijbank te Rotterdam en de Agentschappen;

k. telegrammen, nopens den toestand der rivieren van of aan waterstaatsambtenaren, in tijden dat de buitengewone rivier-correspondentie is ingesteld, alsmede telegrammen van den daarbij betrokken hoofdingenieur van den waterstaat omtrent den dienst van het kanaal van Ternenzen;

l. telegrammen van de opzichters der kustverlichtingen, betreffende zeerampen, de beweging van oorlogschepen, het toezicht op de vissersvloot of andere dringende marine-aangelegenheden, aan den Minister van Marine, de commandanten der marine, de inspecteurs van het loodswezen of de commissarissen der loodsen;

m. telegrammen van den chef van het loodswezen te Vlissingen aan zijn ambtgenoot te Antwerpen;

n. telegrammen van en aan den raad van toezicht op de spoorwegdiensten aan en van de ambtenaren, onder de bevelen van den raad geplaatst en aan en van de bestuurders van spoorwegdiensten;

o. telegrammen, betreffende het buitengewoon militair vervoer over de spoorwegen, van de leden en den secretaris der permanente militaire spoorwegcommissie en van de bestuurders van spoorwegdiensten, mits voorzien van de aanwijzing „Regeeringstelegram”; alsmede telegrammen van de leden der uitvoerings- en etappecommissiën en van de door de permanente militaire spoorwegcommissie aan te wijzen spoorwegambtenaren,

zonder dat dit uit eene aanwijzing op het telegram behoeft te blijken; alles in tijden van oorlog, oorlogsgevaar of oproer;

p. militaire diensttelegrammen, bedoeld in artt. 9 en 10 van het reglement voor gemeenschappelijke militairen en burgerlijken telegraafdienst, in tijden van oorlog of van voorbereiding tot oorlog;

q. telegrammen, aan welke door den Minister van Waterstaat, Handel en Nijverheid tijdelijk de rang van regeeringstelegrammen wordt toegekend;

r. antwoorden op regeeringstelegrammen, met dien verstande, dat hij, die een telegram als antwoord op een regeeringstelegram wenscht te zien beschouwd, bij de aanbieding daarvan, desverlangd, het ontvangen regeeringstelegram vertoone.

Als diensttelegrammen worden beschouwd telegrammen, welke den dienst van de telegraaf of den vereenigden post- en telegraafdienst betreffen.

Bijzondere telegrammen zijn die, welke niet tot de regeerings- of diensttelegrammen behooren.

Kenteekenen van regeeringstelegrammen.

8. Regeeringstelegrammen moeten, ten blijkde der bevoegdheid van den afzender en van zijn verlangen om het bericht als regeeringstelegram te doen behandelen, in den regel en behoudens het geval dat omtrent een en ander geen twijfel bestaat, van een zegel of stempel zijn voorzien.

Gebruik van talen. Telegrammen zonder inhoud.

9. De telegrammen worden, in het binnenlandsch verkeer, aangenomen in elke taal, waarvan de letters door de voorgeschreven seintekens kunnen worden overgebracht.

In het verkeer met het buitenland mogen, behoudens de uitzonderingen in artikel 10 vermeld, de telegrammen worden gesteld in de talen, voor dat verkeer aangewezen. Nochtans gebruikte men bij voorkeur het Fransch, Duitsch of Engelsch.

Telegrammen zonder inhoud worden aangenomen.

Geheim schrift.

10. Behoudens de na te melden uitzonderingen is het gebruik van geheim schrift geoorloofd.

Het geheim schrift wordt onderscheiden in *overeengekomen taal* en *cijferschrift*.

Het gebruik van geheim schrift wordt toegelaten in het binnenlandsch verkeer, alsmede in het buitenlandsch verkeer, voor zoover dit niet is verboden door het land van bestemming.

Behoudens het bepaalde sub 2, kan de inhoud van bijzondere telegrammen gedeeltelijk uit verstaanbare taal en gedeeltelijk uit geheim schrift bestaan.

1°. De *overeengekomen taal* bestaat uit woorden, welke in eene andere dan hunne gewone beteekenis worden gebruikt. Zij mag alleen bestaan uit woorden, welke uit ten hoogste tien letters zijn samengesteld en ontleend zijn aan de Duitsche, Engelsche, Fransche, Italiaansche, Latijnsche, Nederlandsche, Portugeesche en Spaansche talen. In hetzelfde telegram kunnen woorden uit verschillende talen worden toegelaten.

Eigennamen mogen in bijzondere telegrammen in overeengekomen taal niet worden gebezigd, dan met hunne gewone beteekenis.

Het kantoor van afzending kan de overlegging vordereu van de woordenlijst of de woordenlijsten, waaraan de woorden van een bijzonder telegram in overeengekomen taal zijn ontleend.

2°. Als telegrammen in *cijferschrift* worden beschouwd die, waarvan de inhoud geheel of ten deele bestaat uit groepen of reeksen van cijfers met geheime beteekenis. Het cijferschrift moet uitsluitend met Arabische cijfers geschreven zijn.

Letters of groepen van letters met geheime beteekenis worden alleen toegelaten in regeerings- en diensttelegrammen. Echter is ook voor deze soorten van telegrammen het gemengd gebruik van cijfers en letters, met geheime beteekenis, verboden.

De letters tot aanduiding van handelsmerken en de seintekens van het algemeen seinboek in kustsein-telegrammen (art. 27) worden niet als letterschrift met geheime beteekenis beschouwd.

Duidelijk schrift. Waarmarkingen.

11. Elk te verzenden telegram moet duidelijk geschreven zijn in letters of cijfers, welke door de voorgeschreven seintekens kunnen worden overgebracht. Uitschrijvingen, verwijzingen, doorhalingen, bijvoegingen of overschrijvingen worden alleen toegelaten, indien zij behoorlijk zijn gearmerkt.

Volgorde. Verkorte aanwijzingen.

12. Bij de samenstelling van een telegram moet de onderstaande volgorde worden in acht genomen:

1. de aanwijzing betrekkelijk de bestelling, betaald antwoord, kennisgeving van ontvangst, dringende telegrammen, collationneering, na-

seining, open bestelling en aflevering in eigen handen of per telephoon;

2. het adres;
3. de inhoud;
4. de onderteekening.

Voor de onder n°. 1 bedoelde aanwijzingen kunnen de volgende verkortingen worden gebruikt:

Dringend	(D).
Antwoord betaald	(RP).
Antwoord betaald x woorden	(RPx).
Dringend antwoord betaald	(RPD).
Dringend antwoord betaald x woorden. (RPDx).	
Collationneering	(TC).
Kennisgeving van ontvang per telegraaf. (PC).	
Kennisgeving van ontvang per post . (PCP).	
Naseinen	(FS).
Open bestelling	(RO).
Eigenhandig	(MP).
Post aangeteekend	(PR).
Bode betaald	(XP).
Bode betaald gl. x.	(XP gl. x).
Bode betaald telegraaf.	(XPT).
Bode betaald post	(XPP).
Telegraaf restant	(TR).
Post restant	(PG).
Post restant aangeteekend	(PRG).
x adressen	(TMx).
Bestelgeld betaald	(DP).
Telephoonbestelling	(TB).

Elke verkorte aanwijzing moet tusschen haakjes worden gesteld, doch de haakjes worden noch in de woordentelling, noch in de overseining begrepen.

Schrijft men aan het hoofd van buitenlandsche telegrammen de aanwijzingen voluit, dan moeten zij in het Fransch gesteld zijn.

Adressen.

13. De adressen moeten volledig en duidelijk zijn, met vermelding, zoo mogelijk, van straat, buurt en huisnummer, of anders van het beroep van den geadresseerde of andere dergelijke aanwijzing, in dier voege, dat de bestelling zonder zoeken of navragen kan plaats hebben.

Elk adres moet ten minste uit twee woorden bestaan, waarvan het eerste den naam van den geadresseerde en het tweede den naam van het telegraafkantoor van bestemming aanduidt.

In locaaltelegrammen (zie art. 15) kan de aanwijzing van de plaats van bestemming worden weggelaten.

De adressen kunnen in een tusschen de belang-

hebbenden overeengekomen of in een verkorten vorm worden geschreven. Voor het gebruik van elk overeengekomen of verkort adres is een recht van twintig gulden 's jaars verschuldigd, bij vooruitbetaling te voldoen door den geadresseerde, die zich onder dat adres telegrammen doet seinen.

Indien het telegram is gericht aan iemand, die verblijft bij een persoon, door wien een verkort of overeengekomen adres is aangenomen, moet dit adres worden voorafgegaan door de vermelding van „bij”, „chez”, „per adres” of dergelijke aanwijzing.

Het adres der telegrammen, naar andere dan Nederlandsche kantoren, moet worden gesteld in het Fransch of in de taal van het land van bestemming.

De vermelding van het land van bestemming of van het onderdeel daarvan is van belang in alle gevallen, waarin twijfel omtrent de juiste bestemming kan bestaan en inzonderheid bij gelijknamigheid.

Het laatste woord van het adres moet in het algemeen de naam van het kantoor van bestemming zijn. Die naam kan gevolgd worden door dien van het land van bestemming of van eenig onderdeel daarvan, of van beiden. In het laatste geval moet de naam van het onderdeel onmiddellijk op dien van het kantoor van bestemming volgen. Indien de opening van een kantoor nog niet is medegedeeld, is de afzender verplicht den naam van het land van bestemming bij te voegen.

Telegrammen, aan reizenden gericht, zijn alleen toegelaten, als de afgifte zonder bezwaar voor den dienst kan geschieden.

Latere aanvulling of verbetering van een onvolledig of gebrekkig adres, of van eene onvoldoende aanwijzing voor bezorging buiten den bestellingskring, geschiedt bij een betaald diensttelegram aan het kantoor van bestemming, op kosten van den afzender (Zie art. 35).

Onderteekening.

14. De onderteekening van een telegram kan onder een overeengekomen of verkorten vorm geschreven worden of ook geheel wegblijven.

Van den afzender kan echter worden verlangd, dat hij zijne indcriteit bewijze, en de beambte kan vorderen, dat de naam van den afzender op het telegram worde gesteld, en dat de woonplaats of het adres van den afzender worde opgegeven.

De afzender is bevoegd de verklaring der echtheid van zijne handteekening in het telegram

op te nemen. Hij kan die verklaring doen overbrengen na de onderteekening, hetzij woordelijk, hetzij in dezen vorm: „Onderteekening bekrachtigd door . . .”.

De beambte overtuigt zich van de deugdelijkheid der bekrachtiging. Tenzij de onderteekening aan het kantoor bekend is, wordt die niet als deugdelijk erkend, dan voorzien van het zegel of den stempel der autoriteit, die de bekrachtiging heeft onderteekend.

Tarief.

15. De seinkosten voor telegrammen tusschen twee Nederlandsche kantoren in verschillende plaatsen bedragen voor tien of minder woorden 25 cent, en voorts 3 cent voor iedere twee woorden daarenboven; met dien verstande, dat als het gezamenlijk getal woorden niet door twee deelbaar is, voor de toepassing van het tarief een der woorden voor twee zal worden berekend.

Telegrammen tusschen een rijkskantoor en de binnen den bestellingskring (art. 88) van dat kantoor gelegen bijkantoren (locaaltelegrammen) worden overgeseind tegen den prijs van 15 cent voor de eerste tien woorden en van 1 cent voor elk woord daarenboven.

Het tarief voor telegrammen naar plaatsen buiten Nederland wordt door den Minister van Waterstaat, Handel en Nijverheid volgens de gesloten of nader te sluiten overeenkomsten vastgesteld.

Op elk kantoor zijn tarieven ter inzage voor het publiek voorhanden.

Woordentelling.

A. Algemeene regelen.

16. 1. Behoudens de in artikel 32 van dit reglement genoemde aanwijzing van den verzendingsweg worden alle woorden, bestemd om te worden overgeseind, in de woordentelling begrepen. Nochtans blijven de zintekens, apostrophen en koppelteekens buiten aanmerking. De strepen, alleen dienende om de verschillende woorden of groepen van een telegram van elkander te scheiden, worden noch medegemeld noch medegeseind.

De teekens, welke de telegraaf niet kan overbrengen en welke de afzender mitsdien door woorden moet omschrijven, worden voor zooveel woorden, als er gebruikt zijn, berekend.

Het medeseinen van zintekens, apostrophen

en koppelteekens op de lijnen, bestemd voor het buiten-Europeesch verkeer, is niet verplicht gesteld.

2. Met het taalgebruik strijdige samenvoeging of verandering van woorden is niet geoorloofd. Intusschen kunnen de namen van steden en landen, de familienamen aan een zelfden persoon toebehoorende, de namen van gemeenten, plaatsen, boulevards, straten, enz., de namen van schepen, de in letters geschreven geheele en gebroken getallen, alsmede de Engelsche en Fransche samengestelde woorden, welke naar het taalgebruik door een koppelteken of streep zouden zijn te scheiden, elk als één woord aaneengeschreven worden.

3. Indien een telegram samenvoegingen of veranderingen van woorden in de taal van het land van bestemming bevat, welke tegen het gebruik van die taal strijden en niet vallen onder toepassing van punt 2 van dit artikel, wordt het telegram niet afgeleverd, tenzij de geadresseerde het door den afzender te weinig betaalde voldoet. Weigert de geadresseerde deze betaling, dan wordt daarvan ambtshalve kennis gegeven aan den afzender, die het verschuldigde alsdan kan bijbetalen, ten einde de latere aflevering te verzekeren.

B. Tellen van woorden.

4. Als één woord worden geteld:

a. in het adres:

I. de naam van het kantoor van bestemming, mits geschreven, zooals die voorkomt in de eerste kolom van de *officiële naamlijst der kantoren van het Internationaal Bureau te Bern*, zelfs indien hij gevolgd wordt door dien van het land van bestemming of eenig onderdeel daarvan;

II. respectievelijk de namen van het land van bestemming of van eenig onderdeel daarvan, indien die geschreven zijn, zooals zij voorkomen in de tweede kolom van de gemelde naamlijst;

b. in telegraphische postwissels:

de namen van de postkantoren van afzending, die van bestemming, alsmede die van de woonplaatsen der geadresseerden;

c. op zich zelf staande letters of cijfers, onderstrepingen, aanhalingsteekens („”) en haakjes ();

d. de in artikel 12 genoemde verkorte aanwijzingen.

5. In telegrammen, waarvan de inhoud geheel uit verstaanbare taal bestaat, wordt elk woord,

dat niet meer dan 15 letters bevat, voor één woord geteld. Bij langere woorden geldt elk vijftiental letters, alsmede de overschietende letters minder dan 15, voor één woord. Ch, ä, (ae), ö (oe) en ü (ue) worden bij deze telling als één letter aangemerkt.

6. In telegrammen, waarvan de inhoud uit overeengekomen taal of gedeeltelijk uit verstaanbare en gedeeltelijk uit overeengekomen taal bestaat, geldt, zoowel ten aanzien van de verstaanbare als van de overeengekomen taal, elk 10tal letters, alsmede de overschietende letters, minder dan 10, voor één woord. Is gedeeltelijk verstaanbare taal en gedeeltelijk cijferschrift gebruikt, dan worden de woorden van de verstaanbare taal volgens punt 5 en die van het cijferschrift volgens punt 8 van dit artikel berekend.

7. Woorden of woorddeelen, door eene apostrophe gescheiden of door een koppelteeken verbonden, worden elk voor één woord geteld.

C. Tellen van cijfers.

8. Elk getal, dat niet meer dan 5 cijfers bevat, wordt voor één woord geteld. Bij getallen van meer dan 5 cijfers geldt elk vijftal cijfers, alsmede de overschietende cijfers, minder dan 5, voor één woord.

Die regel geldt ook voor de berekening van lettergroepen in regeringstelegrammen en van cijfer- of lettergroepen, waaruit handelsmerken bestaan, of welke voorkomen in kustseintelegrammen.

In handels- of goederenmerken worden overigens de bijeengevoegde letters en de bijeengevoegde cijfers elk afzonderlijk berekend, terwijl de door punten, komma's of strepen gescheiden letters of cijfers elk voor een woord gelden. Zoo zijn CH23 =

2 woorden, $\frac{3}{M} = 2$ woorden, $\frac{AP}{M} = 1$ woord,

C.H.F.5 = 4 woorden, C.H.F.45 = 4 woorden.

9. Punten, komma's, strepen en breukstrepen, welke tusschen de cijfers van een getal zijn geplaatst, alsmede de letters bij rangschikkende getallen als: 25sten, 20ième, worden als cijfers in rekening gebracht.

In de adressen van binnenlandsche telegrammen worden ook de letters, welke bij huisnummers zijn gevoegd, zooals: 19 a, B 25, enz., als zoovele cijfers medegeteld.

Vrijstelling van seinkosten.

17. Alleen diensttelegrammen worden kosteloos overgeëind.

Vooruitbetaling.

18. Behoudens de bij dit reglement vermelde uitzonderingen, worden de seinkosten van den afzender geheven. Deze kan echter, tegen vooruitbetaling van een recht van *achtien gulden* 's jaars, verlangen dat zijne telegrammen zonder dadelijke betaling worden aangenomen, mits vooraf bij het kantoor van afzending eene toereikende som is gestort tot nadere verrekening van de verschuldigde seinkosten. Het recht wordt niet geheven, wanneer de aanneming zonder dadelijke betaling geschiedt in het belang van den telegraafdienst.

In de gevallen, dat heffing van kosten bij aankomst moet geschieden, wordt het telegram den geadresseerde niet dan tegen betaling van het verschuldigde bedrag afgeleverd.

Onjuist berekende kosten.

19. Wanneer later mocht blijken, dat den afzender van een telegram te weinig kosten zijn berekend, is hij tot bijbetaling van het te weinig gevorderde verplicht. Hij is mede gehonden tot betaling van de kosten, welke de geadresseerde verschuldigd is, maar niet vergoed of die van dezen niet kunnen worden ingevorderd, omdat hij niet te vinden is.

Te veel ingevorderde kosten worden den afzender teruggegeven.

Quitantie voor betaalde kosten.

20. Quitantiën voor betaalde kosten worden afgegeven tegen voldoening van vijf cent voor elke quitantie.

Dringende telegrammen.

21. De afzender van een bijzonder telegram in het binnenlandsch verkeer of bestemd voor een land, in het verkeer waarmede dit is toegelaten, kan vorderen dat zoodanig telegram vóór andere telegrammen van denzelfden rang worde overgeëind en besteld. Hij stelt dan boven het adres van het telegram het woord: dringend of (D).

Voor overbrenging van een dringend telegram wordt in het binnenlandsch verkeer het dubbel, en in dat met het buitenland het drievoud van den gewonen tariefsprijs geheven.

Vooruitbetaling van antwoord.

22. Ieder afzender kan het antwoord, dat hij zijn correspondent vraagt, vooruitbetalen. In het verkeer met andere dan Nederlandsche kantoren kan echter de vooruit te betalen som niet meer

bedragen dan de seinkosten van dertig woorden, tenzij het antwoorden geldt op de in art. 35 bedoelde telegrammen.

Hij, die verlangt vooruit te betalen, stelt boven het adres van zijn telegram de woorden: *Antwoord betaald* of (*RP*), indien hij een antwoord van tien woorden bedoelt. Wenscht hij zijn correspondent over minder of meer woorden te laten beschikken, dan moet het aantal vooruitbetaalde woorden uit de aanwijzing blijken, b. v. *Antwoord betaald 15* of (*RP 15*).

Indien de afzender een dringend antwoord wenscht vooruit te betalen, schrijft hij boven het adres de aanwijzing *Dringend antwoord betaald* of (*BPD*) of wel *Dringend antwoord betaald 15* of (*RPD 15*).

Het kantoor van bestemming zendt den geadresseerde een antwoordbewijs, waarvoor hij bij alle kantoren binnen Nederland de kosteloze overbrenging kan vorderen van een telegram, onverschillig voor welke bestemming, mits de kosten dier overbrenging het op het bewijs uitgedrukte bedrag niet overtreffen. Wat het telegram meer kost wordt bijbetaald, doch wat het minder kost wordt niet teruggegeven, tenzij het een buiten-Europeesch telegram betreft, in welk geval kan worden verlangd, dat aan den afzender van het oorspronkelijke telegram het verschil tusschen de verschuldigde seinkosten en de waarde van het antwoordbewijs wordt terugbetaald.

Het antwoordbewijs is geldig gedurende zes weken, gerekend van den dag der uitgifte.

Bijaldien de geadresseerde geen gebruik heeft gemaakt van het antwoordbewijs, kan terugbetaling van de antwoordkosten aan den afzender geschieden. Tot dat einde moet de geadresseerde in het binnenlandsch verkeer, binnen zes weken, en in dat met buitenlandsche kantoren binnen drie maanden, eene aanvraag om terugbetaling ten bate van den afzender, vergezeld van het antwoordbewijs, overleggen aan het kantoor van hetwelk hij het ontving.

Weigert de geadresseerde het telegram of alleen het antwoordbewijs, dan gebruikt het kantoor van bestemming dit bewijs, om den afzender per betaald diensttelegram van de weigering kennis te geven. Dat betaald diensttelegram wordt echter als een gewoon bijzonder telegram verzonden, in dezen vorm: *Antwoord op n^o. . . . van geadresseerde weigert antwoordbewijs* (of *weigert telegram*).

Bij onbestelbaarheid van een telegram met voor-

uitbetaald antwoord wordt daarvan, volgens art. 42, kennis gegeven. Indien het telegram gedurende zes weken onbestelbaar blijft, worden de gestorte antwoordkosten, op verzoek, aan den afzender terugbetaald.

De voorafgaande bepalingen gelden niet voor landen in het buiten-Europeesch verkeer, welke verklaren die niet te kunnen toepassen.

Collationneering.

23. Ieder afzender kan zijn telegram doen collationneeren. Hij schrijft dan boven het adres de aanwijzing *Collationneering* of (*TC*). Die collationneering wordt door al de kantoren, die tot de overbrenging medewerken, tot den geheelen inhoud van het telegram uitgestrekt.

De kosten van de collationneering bedragen een vierde gedeelte van die der overseining van een gewoon telegram van hetzelfde aantal woorden, over denzelfden afstand.

De regeeringstelegrammen in geheime taal worden ambtshalve en kosteloos gecollationneerd op de wijze, vermeld in het eerste lid van dit artikel.

Kennisgeving van ontvang.

24. De afzender van een telegram kan zich den tijd van aflevering aan zijn correspondent of den tijd van aflevering aan de post, per telegraaf of per gefrankeerden en aangeteekenden brief doen melden. Hij stelt dan boven het adres de aanwijzing *Kennisgeving van ontvang* of (*PC*) of *Kennisgeving van ontvang post* of (*PCP*).

Indien de kennisgeving van ontvang per telegraaf wordt verlangd, zijn de kosten gelijk aan die van een gewoon telegram van tien woorden voor dezelfde bestemming; moet zij per post geschieden, dan betaalt de afzender in het binnenlandsch verkeer *tien* cent en in dat met het buitenland *vijf en twintig* cent.

De kennisgevingen van ontvang van regeerings-telegrammen genieten denzelfden voorrang als deze; andere telegraphische kennisgevingen van ontvang worden in volgorde met de bijzondere telegrammen overgeseind.

Is het telegram onbestelbaar, dan wordt zulks door het kantoor van bestemming aan dat van afzending bericht, bij eene ambtelijke kennisgeving, die eventueel de opgaven bevat, welke de afzender kan behoeven om het telegram zijne bestemming te doen bereiken.

Indien dit niet leidt tot opsporing van den geadresseerde, dan treedt in de plaats van de

kennisgeving van ontvang, na vier en twintig uren, de mededeeling van de oorzaak der voortdurende onbestelbaarheid.

Naseinen van telegrammen.

25. a. Op verzoek van den afzender.

1. De afzender van een telegram kan verdreren, dat dit door het kantoor van bestemming worde nagezind. Boven het adres moet dan door hem de aanwijzing *Naseinen* of (*FS*) worden gesteld.

Na aan het opgegeven adres te zijn aangeboden, wordt het eventueel terstond aan het nieuwe adres, dat van wege den geadresseerde opgegeven wordt of in het adres is aangegeven, nagezind.

Bij het ontbreken van een nader adres of bij het niet terecht komen aan een der nadere adressen, wordt het bij het kantoor van bestemming bewaard, onder kennisgeving nochtans van de niet-uitreiking, volgens art. 42.

De afzender van een na te seinen telegram betaalt alleen de seinkosten naar het eerste kantoor van bestemming. Het verder verschuldigde moet de geadresseerde voldoen.

De kosten van een nagezind telegram met de aanwijzing *Naseinen* of (*FS*) dat blijkt onbestelbaar te zijn, worden op den afzender verhaald.

De afzender van een telegram met de aanwijzing *Naseinen* of (*FS*) kan in geen geval het antwoord daarop vooruitbetalen of eene kennisgeving van ontvang daarvan voorschrijven.

b. Op verzoek van den geadresseerde.

2. De geadresseerde van een telegram en voorts ieder, die bevoegd is een telegram namens den geadresseerde in ontvang te nemen, kan verlangen, dat dit aan een op te geven adres worde nagezind. In plaats van de aanwijzing *Naseinen* of (*FS*) wordt het telegram boven het adres voorzien van de aanwijzing *Nagezind*, welke in de woordentelling wordt begrepen.

De verzoeken om naseining moeten schriftelijk of per telegraaf ingediend worden en sluiten de verantwoordelijkheid in tot betaling van de naseiningskosten, indien deze niet van den geadresseerde kunnen worden ingevorderd.

Ter plaatse van bestemming kan worden voldaan aan het verzoek door of van wege den geadresseerde, om een telegram met vooruitbetaald antwoord of met kennisgeving van ontvang na te seinen. Indien de naseining geschiedt buiten de grenzen van den Staat van bestemming, haalt het kantoor, dat naseint, de aanwijzing *Antwoord betaald* of (*R.P.*), of *Kennisgeving van ontvang*

of (*P.C.*) door. In geval van *kennisgeving van ontvang* wordt eene kennisgeving naar het kantoor van afzending verzonden, houdende bericht van de naseining. In geval van *Antwoord betaald* voegt het kantoor, dat naseint, een dienstbijvoegsel *RP . . . gl. afleveren* bij de ambtelijke inleiding, met vermelding van het door den afzender gestort bedrag.

De onder 2, eerste zinsnede van dit artikel genoemde personen kunnen de kosten van naseining vooruitbetalen. Ook de behandeling als *dringend* telegram bij de naseining kan worden verlangd, doch alsdan moeten de daartoe betrekkelijke naseiningskosten altijd vooruitbetaald worden.

In beide gevallen kan echter de naseining slechts éénmaal geschieden en verkrijgt het telegram het dienstbijvoegsel: *kosten betaald*.

De bepalingen onder 1 en 2 van dit artikel zijn niet toepasselijk in het buiten-Europeesch verkeer, indien de betrokken Administratiën verklaren, die bepalingen niet te kunnen aannemen.

Meervoudige telegrammen.

26. De afzender kan verlangen dat een telegram door hetzelfde kantoor van bestemming aan meer dan één adres worde afgeleverd. Hij stelt dan boven het adres de aanwijzing . . . adressen of (*TM x*).

De overige aanwijzingen, bedoeld in artikel 12, moeten boven elk adres worden herhaald, met uitzondering evenwel van de aanwijzingen *Dringend* of (*D*) en *Collationneering* of (*TC*), waarvan de vermelding vóór het eerste adres voldoende is.

Van zulke telegrammen worden de seinkosten, naar het gezamenlijk aantal woorden van den tekst, de onderteekening en de verschillende adressen, slechts éénmaal berekend.

Voor de uitreiking van elk afschrift van een meervoudig bijzonder telegram is de afzender verschuldigd, in het binnenlandsch verkeer vijftien cent en in het verkeer met het buitenland, vijf en twintig cent voor elk honderdtal woorden, met dien verstande dat minder dan honderd woorden voor honderd woorden worden berekend. De kosten van elk afschrift van een meervoudig dringend telegram zijn het dubbel van die van bijzondere telegrammen.

Elk afschrift wordt alleen voorzien van het adres, waaraan het is te bezorgen, tenzij de afzender het tegendeel verlangt, in welk geval hij

de aanwijzing *alle adres en mededeelen* boven de adressen van zijn telegram stelt.

Kustsein-telegrammen.

27. Het adres der naar schepen in zee over te brengen telegrammen moet nevens de gewone aanwijzing den naam of het nummer en de nationaliteit van het schip aanduiden. De telegrammen moeten gesteld zijn in de taal van het land, waar de kustseinpost is gevestigd, of in de seinteekens van het algemeen seinboek, ten dienste van alle natien. In het laatste geval worden zij als telegrammen in cijferschrift behandeld (zie art. 16, punt 8).

Voor een telegram naar een schip in zee betaalt de afzender, en voor een telegram van een schip uit zee betaalt de geadresseerde, boven het gewone landtarief, vijftig cent per telegram.

Indien een telegram niet binnen 28 dagen aan het opgegeven schip kan worden geseind, wordt daarvan ambtshalve per telegraaf aan den afzender kennis gegeven. Deze kan dan, tegen betaling der kosten van een gewoon telegram van tien woorden, een en andermaal verzoeken, dat de overbrenging telkens gedurende een nieuw tijdvak van dertig dagen beproefd worde.

Bezorging buiten den bestellingskring.

28. Is in de plaats van bestemming geen telegraafkantoor gevestigd, of verlangt de afzender, dat zijn telegram niet tot de plaats van bestemming of tot het naastbijgelegen kantoor door de telegraaf zal worden overgebracht, dan geschiedt de verdere bezorging van het door den afzender aangewezen telegraafkantoor, door de post of door boden, volgens de opgaaf van den afzender.

Ook telegrammen met de aanwijzing *telegraaf restant* of (*TR*), *poste restante* of (*PG*) en *poste restante aangeteekend* of (*PRG*) zijn toegelaten.

De bezorging der post geschiedt binnen de grenzen van het Rijk, waarin het kantoor van bestemming gelegen is zonder kosten voor den afzender of den geadresseerde, tenzij de afzender het telegram heeft voorzien van de aanwijzing *Post aangeteekend* of (*PR*) of *Poste restante aangeteekend* of (*PRG*), in welk geval de verzending per post geschiedt op den voet van aangeteekende brieven, tegen betaling van tien cent.

De telegrammen bij een Nederlandsch kantoor aangeboden en bestemd voor eene plaats aan geene zijde van de Nederlandsche grenzen, doch waarvan overseining naar een Nederlandsch kan-

toor is verzocht, om van daar per post verder te worden verzonden, worden door het telegraafkantoor van bestemming als een gefrankeerde brief ter post gedaan.

In dat geval heeft de afzender de kosten van een binnenlandsch telegram en van de postverzending naar het land van bestemming te betalen. Moet de postbezorging door een kantoor van een vreemden Staat naar een ander land worden uitgevoerd, dan betaalt de afzender voor zulk eene postverzending vijf en twintig cent.

In het binnenlandsch verkeer kunnen de kosten van bezorging per bode door den afzender betaald of voor rekening van den geadresseerde gelaten worden.

Geschiedt de betaling door den afzender, dan schrijft hij boven het adres *Bode betaald* of (*XP*), en betaalt voor die bezorging een vast bedrag van vijftig cent.

Worden de kosten voor rekening van den geadresseerde gelaten, dan betaalt deze de door den telegraafdienst voor de bezorging uitgegeven som.

Indien de geadresseerde vroeger de betaling van kosten wegens bezorging per bode heeft geweigerd, worden volgende telegrammen hem per post als gefrankeerde brief gezonden.

Staat geen sneller middel ter beschikking van het eindtelegraafkantoor, zoo is het tot verzending per post verplicht.

In het buitenlandsch verkeer kan de afzender de kosten eener bodebezorging vooruit betalen tot het werkelijk uit te geven bedrag, indien hem dit bekend is. Hij stelt dan boven het adres de aanwijzing *Bode betaald gl. . . .* of (*XP gl. . . .*). Blijkt de gestorte som ontoereikend, dan wordt het ontbrekende van den geadresseerde geheven; van eventueele overschotten geschiedt geene terugbetaling.

De afzender, die het bedrag van de werkelijk uit te geven kosten eener bodebezorging niet kent, kan den geadresseerde van de betaling vrijstellen door eene toereikende borgstelling te storten. De verschuldigde kosten worden alsdan, tot nadere verrekening, door het kantoor van bestemming opgegeven aan dat van afzending, naar keuze van den afzender, per telegraaf of per gefrankeerden en aangeteekenden brief. De afzender betaalt voor de opgaaf van de bodekosten den prijs van een gewoon telegram van 5 woorden over denzelfden afstand, indien hij opgaaf per telegraaf verlangt, in welk geval hij boven het adres de aanwijzing *Bode betaald telegraaf* of (*XPT*)

moet schrijven; terwijl hij een som van vijf en twintig cent betaalt, indien hij opgaaf per frankkeerden en aangeteekenden brief verlangt, in welk geval hij boven het adres de aanwijzing *Bode betaald post* of (*XPP*) stelt.

Indien het land van bestemming vooraf de kosten voor bodebezorging heeft opgegeven, is de afzender verplicht die kosten vooruit te betalen. Hij stelt dan vóór het adres de aanwijzing *Bode betaald* of (*XP*).

Weigering van telegrammen.

29. Bijzondere telegrammen worden geweigerd, wanneer hun inhoud in strijd wordt geacht met de wetten des lands, de publieke orde of de veiligheid van den Staat.

Buitendien worden telegrammen naar den vreemde geweigerd als hun inhoud strijden mocht met de goede zeden.

Van iedere weigering wordt terstond kennis gegeven aan den hoogsten ter plaatse van het kantoor van afzending aanwezigen burgerlijken overheidspersoon, die tusschen den telegraafbeambte en den belanghebbende beslist. Van deze beslissing is beroep op den Minister van Waterstaat, Handel en Nijverheid (art. 8 der wet van 7 Maart 1852).

Indien de telegraafbeambte eerst na de aanneming, doch nog vóór de overseining van een telegram, of ook na het overseinen daarvan, tot de overtuiging komt, dat de inhoud strijdig is met de in den aanhef van dit artikel gestelde voorwaarden, brengt hij het, met opgaaf van redenen, per telegraaf, ter kennis van den Directeur-Generaal der Posterijen en Telegraphie.

Ten aanzien van reeds overgeseinde telegrammen behoort de beambte zich vooraf te overtuigen, dat de bestelling daarvan nog kan worden gestuit. Het kantoor van bestemming geeft aan eene aanvraag tot stuiting der bestelling, onder zoodanige omstandigheden, gevolg.

In het internationaal verkeer wordt de niet-uitreiking van een telegram onverwijld medege-deeld aan het telegraafbestuur, waaronder het kantoor van afzending behoort.

Overkomst van de telegrammen.

30. De goede overkomst der telegrammen in het algemeen, of binnen een bepaalden tijd, wordt niet gewaarborgd (art. 9 der wet van 7 Maart 1852).

Den afzender van een telegram wordt geene

toezegging gedaan omtrent den tijd, waarop het zijne bestemming zal bereiken.

Indien zich echter bij de aanbieding of na de aanneming van een telegram aanmerkelijke vertraging laat voorzien, moet de afzender, voor zooveel mogelijk, daarvan verwittigd en hem, indien hij zulks verlangt, het telegram met de daarvoor betaalde kosten teruggegeven worden.

Mededeelingen ambtshalve.

31. In het binnenlandsch en in het buitenlandsch Europeesch verkeer worden de naam van het kantoor van afzending, het volgnummer van het telegram, de dagteekening en den tijd van aanbieding den geadresseerde ambtshalve medege-deeld. Tot de mededeeling van het volgnummer, de dagteekening en den tijd van aanbieding is, in het buiten-Europeesch verkeer, de telegraafdienst niet verplicht.

Verzendingsweg.

32. Indien de afzender omtrent den verzendingsweg voor telegrammen naar het buitenland, waarvoor verschillende wegen open staan, geene aanwijzing heeft gedaan, wordt de minst kostbare van de beschikbare wegen gekozen, of, bij gelijken prijs, gehandeld overeenkomstig de daaroemtrent door den Directeur-Generaal der Posterijen en Telegraphie te stellen regelen.

Verlangt de afzender een bepaalden weg te zien gekozen, zoo stelt hij een daartoe strekkende aanwijzing aan den voet van het telegram, welke aanwijzing kosteloos wordt overgebracht.

Verzending van telegrammen bij storing.

33. Bij storing van de gewone gemeenschap tusschen twee Nederlandsche kantorens, wordt de verzending van de telegrammen langs een omweg, des noods langs de lijnen van een aangrenzend land beproefd, zonder dat uit dezen hoofde de afzender eenige kosten, boven het gewone binnenlandsch tarief, in rekening wordt gebracht.

Bij storing van den goedkoopsten weg in het buitenlandsch verkeer wordt den afzender de prijs van de minst kostbare der overblijvende wegen in rekening gebracht, tenzij door hem van de bevoegdheid, bedoeld in de tweede zinnede van artikel 32 is gebruik gemaakt, om zelf den weg voor de verzending van zijn telegram aan te wijzen, in welk geval hij het daarvoor geldende tarief moet betalen.

Een kantoor, dat tijdelijk geheel van de gemeen-

schap is afgesloten, verzendt het telegram ambtshalve aangeteekend per post aan het naaste telegraafkantoor, dat tot verderseining in staat is, behoudens het bepaalde bij artikel 36.

Volgorde van de overbrenging.

34. De overseining van telegrammen geschiedt in de volgende orde:

a. regeringstelegrammen van de Koningin, van de Koningin-Weduwe, Regentes, en van het Koninklijk Huis;

b. regeringstelegrammen van de Ministers, hoofden van Departementen van algemeen bestuur;

c. regeringstelegrammen van de Commissarissen der Koningin in de provinciën;

d. regeringstelegrammen van de opperbevelhebbers der land- en zeemacht;

e. regeringstelegrammen van de bevelhebbers in de militaire afdelingen en van de commandanten van de directiën der marine;

f. regeringstelegrammen van den raad van toezicht op de spoorwegdiensten;

g. regeringstelegrammen van de Nederlandsche en vreemde gezanten en consuls;

h. de overige regeringstelegrammen;

i. diensttelegrammen van dringenden aard en betaalde diensttelegrammen;

k. dringende bijzondere telegrammen;

l. niet dringende bijzondere telegrammen, en

m. diensttelegrammen, welke geen bijzonderen spoed vereischen.

De volgorde voor telegrammen van gelijken rang wordt bepaald door den tijd, waarop zij door de afzenders zijn aangeboden.

Betaalde diensttelegrammen.

35. De afzender en de geadresseerde van elk telegram kunnen binnen 72 uren (de Zondagen buiten rekening latende), na de aanbieding of den ontvang, inlichting, verbetering of herhaling daarvan per telegraaf geven en vragen. Zij betalen dan nevens de gewone kosten van het telegram, die van het antwoord, indien dit verlangd wordt.

Deze telegrammen en in het algemeen elke mededeeling omtrent een geheel of gedeeltelijk overgeseind telegram, welke aan een telegraafkantoor wordt gericht, worden tusschen de betrokken kantoren in den vorm van betaalde diensttelegrammen gewisseld.

De kosten van betaalde diensttelegrammen en die van de daarop vooruitbetaalde antwoorden

worden terugbetaald, indien blijkt, dat de afzending noodig was ten gevolge van verminking van het oorspronkelijk telegram, of in het algemeen ten gevolge van eene dienstfeil, doch alleen voor zoover de onjuist overgebrachte woorden betreft.

Geene terugbetaling wordt toegestaan, als de in dit artikel bedoelde telegrammen rechtstreeks tusschen den afzender en den geadresseerde zijn gewisseld.

Indien herhaling wordt gevraagd van woorden, welke door den afzender onduidelijk zijn geschreven, worden de woorden *Onduidelijk schrift* ambtshalve aan het antwoord toegevoegd, in welk geval evenmin terugbetaling geschiedt.

Intrekking van telegrammen.

36. Een telegram, waarvan het overseinen nog niet begonnen is, wordt aan den afzender of zijn gemachtigde op zijn verzoek teruggegeven. De seinkosten worden dan terugbetaald onder inhouding van vijftien cent, tenzij het telegram wordt teruggenomen wegens storing, na de aanbieding ontstaan, in welk geval de volle kosten worden terugbetaald.

Onder gelijke inhouding geschiedt terugbetaling en teruggaaf van het telegram, wanneer dit niet vóór een door den afzender schriftelijk opgegeven tijdstip kan worden verzonden.

Aan den afzender van een reeds overgeseind telegram wordt mede de gelegenheid gegeven om de intrekking daarvan te beproeven door een betaald diensttelegram aan het kantoor van bestemming te richten. Indien tevens het antwoord op dit telegram is vooruitbetaald, wordt hem per telegraaf medegedeeld of de bestelling al dan niet is gestuit. Is het antwoord niet vooruitbetaald, dan geschiedt mededeeling aan den afzender omtrent de al of niet bestelling, in het binnenlandsch verkeer, *ambtshalve*, en in dat met het buitenland, *ongefrankeerd per post*.

Indien een telegram naar het buitenland op een tusschenliggend kantoor wordt aangehouden, worden de seinkosten voor den niet doorloopen afstand, zoowel van het oorspronkelijk telegram als van het betaalde diensttelegram en het vooruitbetaald antwoord daarop, aan den afzender terugbetaald, na aftrek van de eventueel nitgeschoten kosten voor de kennisgeving per post.

Behandeling van de telegrammen ten kantore van bestemming.

37. Terstond na den ontvang worden de tele-

grammen in volgorde van hun rang en den tijd hinner ontvangst ter aflevering gereed gemaakt. Het tijdstip der afgifte aan den besteller of aan den bode wordt ingeschreven op het ontvangbewijs, dan, nevens het telegram, den geadresseerde wordt aangeboden.

Ieder afzender van een binnenlandsch telegram kan vorderen, dat het ter plaatse van bestemming, zonder omslag, open of wel eigenhandig aan den geadresseerde worde afgeleverd, mits hij van dat verlangen doe blijken, door plaatsing boven het adres van de woorden: *Open bestellen* of (*RO*) of wel *Eigenhandig* of (*MP*) (art. 12). Hetzelfde kan geschieden met buitenlandsche telegrammen, voor zooveel het land van bestemming zich tot open aflevering en aflevering in eigen handen, heeft bereid verklaard.

In het binnenlandsch verkeer kunnen de telegrammen, bestemd naar plaatsen, waar een lokaal telefoonnet in werking is, per telefoon worden afgeleverd aan de geadresseerden, die aan dat telefoonnet zijn aangesloten. De afzender, die deze aflevering verlangt, moet boven het adres de aanwijzing *Telefoonbestelling* of (*TB*) schrijven. Blijkt de aflevering per telefoon onnitvoerbaar, dan geschiedt zij door den besteller.

Ook in het buitenlandsch verkeer kan de aflevering aan den geadresseerde per telefoon geschieden, voor zoover zoodanige aflevering ter plaatse van bestemming is toegelaten en op de voor elken Staat afzonderlijk bepaalde voorwaarden.

Bestellingskring.

38. Door elk telegraafkantoor in Nederland worden de telegrammen binnen den door den Directeur-Generaal der Posterijen en Telegraphie vast te stellen kring kosteloos besteld.

Aan telegraafkantoren in spoorwegstations buiten dien kring kan door den Minister van Waterstaat, Handel en Nijverheid het heffen van bestelgeld worden toegestaan. Dit bestelgeld bedraagt, bij vooruitbetaling door den afzender, 25 cent. Indien het komt ten laste van den geadresseerde, dan wordt het dezen tot het werkelijk uitgeschoten bedrag, naar gelang van den afstand, in rekening gebracht.

Voor de bestelling van elk telegram, dat ontvangen wordt op een Rijkstelefoonkantoor, is, overeenkomstig artikel 2 d van het Koninklijk besluit van 15 September 1886 (*Staatsblad* n°. 164) eene vergoeding verschuldigd van ten hoogste 10 cent, indien dit bij gemeenteverordening is bepaald.

Bestelling.

39. De afgifte van het telegram geschiedt tegen onderteekening door of namens den geadresseerde van het ontvangbewijs, waarop tevens het nur van de bestelling is in te vullen. Bij bestelling van telegrammen met de aanwijzing *Eigenhandig* of (*MP*) is de geadresseerde in persoon tot de onderteekening van het ontvangbewijs verplicht.

Indien de woning van den geadresseerde gesloten is of niemand bereid is het telegram aldaar in ontvang te nemen, wordt zoo mogelijk eene kennisgeving achtergelaten, dat het op het kantoor kan worden afgehaald.

Telegrammen met de aanwijzing *Telegraaf restant* of (*TR*) worden niet afgegeven, dan nadat zij, die zich aanmelden, voor zooveel zij niet ten kantore bekend zijn, hunne identiteit op voldoende wijze hebben bewezen.

Bestelling door de kantoren met nachtdienst tusschen 10½ ure des avonds en den volgenden morgen ten 6 ure des zomers en 7 ure des winters, geschiedt slechts dan, wanneer zij door het gewicht van het in het telegram behandeld onderwerp kennelijk gevorderd wordt, of wanneer de onmiddellijke bestelling door de belanghebbenden nitdrukkelyk is verlangd.

Het is den bestellers verboden foien of geschenken, in welken vorm ook, aan te nemen.

Telegrammen aan reizigers.

40. Indien reizigers aan het opgegeven adres niet worden aangetroffen, dan moet de persoon, te wiens huize de bezorging had te geschieden, worden nitgenoodigd, schriftelyk te verklaren, wat hem nopens de komst of het vertrek van den geadresseerde bekend is.

Is de geadresseerde nog niet aangekomen, dan wordt aan het opgegeven adres eene kennisgeving achtergelaten en het telegram ten kantore beschikbaar gehouden tot het einde van den dag, als dien van aankomst opgegeven. Daarna wordt het overeenkomstig het voorschrift van art. 42 behandeld.

Afwijking van de gewone wijze van bezorging.

41. Op elk telegraafkantoor is een register voorhanden, waarin de belanghebbenden verzoeken om afwijking van de gewone bestelling van hunne telegrammen, bijv. door bezorging op bepaalde uren ter beurze, op een kantoor of elders, kunnen inschrijven.

Onbestelbare telegrammen.

42. Indien een telegram onbestelbaar is, wordt aan het kantoor van afzending, zoo spoedig mogelijk, ambtshalve van de reden der onbestelbaarheid kennis gegeven. Dat kantoor waarschuwt den afzender, als blijkt dat het adres nauwkeurig is overgebracht.

Indien het telegram, na verzending van de kennisgeving van onbestelbaarheid, alsnog afgeleverd wordt, moet dit mede ambtshalve terstond ter kennis van den afzender worden gebracht.

Onbestelbare telegrammen worden gedurende zes weken bij het kantoor van bestemming bewaard.

Terugbetalingen.

43. Nevens de terugbetalingen, genoemd in de artikelen 19, 22, 30, 35 en 36 van dit reglement, worden, op verzoek, terugbetaald aan hen, die ze gestort hebben:

a. de volle kosten van elk telegram, dat ten gevolge van dienstfeilen niet ter bestemming is gekomen;

b. de volle kosten van elk telegram, dat later is aangekomen dan bij verzending per post mogelijk zou zijn geweest, of dat eene vertraging heeft ondergaan, van 24 uren in het binnenlandsch en in het buitenlandsch Europeesch en van zesmaal 24 uren in het buiten-Europeesch verkeer. Deze termijn van vertraging wordt op tweemaal 24 uren gesteld in het verkeer met landen buiten Europa, welke de regelen van het Europeesch verkeer volgen;

c. de volle kosten van elk telegram met collocationneering betaald, dat tengevolge van verminking zijn doel heeft gemist, tenzij de belanghebbende per betaald diensttelegram verbetering heeft verkregen;

d. de volle kosten van elk telegram, dat volgens artikel 29 na de aanneming in de bestelling is gestuit;

e. de kosten van elke niet uitgevoerde bijzondere behandeling van een telegram, zooals (D), (RP), (TC) enz.;

f. de kosten van elk onovergeseind woord van telegrammen, behoorende tot het buiten-Europeesch verkeer, tenzij de belanghebbende per betaald diensttelegram verbetering heeft verkregen;

g. de kosten van den niet per telegraaf doorloopen afstand van elk telegram, dat, wegens storing van buitenlandsche verbindingen, per post of op andere wijze is verzonden, na aftrek van

de eventuele kosten voor de wijze van verzending, anders dan per telegraaf.

Bij gedeeltelijke terugbetaling der kosten van een telegram met afschriften wordt voor elk afschrift, als hoedanig het telegram zelf wordt medegeteld, een evenredig deel terugbetaald.

Indien de bestelling van een telegram, waarvan de kosten voor bezorging per bode door den afzender zijn betaald, op verzoek van den geadresseerde aan een adres binnen den kosteloozen bestellingskring (zie art. 36) geschiedt, worden de bodekosten niet dan op aanvraag van den afzender terugbetaald.

In geen geval wordt terugbetaling toegestaan van een per telefoon overgebracht telegram, tenzij het overtuigend bewezen is, dat het niet ter bestemming kwam of zijn doel heeft gemist door de schuld van den telegraafdienst.

Aanvragen om terugbetaling.

44. Voor telegrammen in het binnenlandsch en in het buitenlandsch Europeesch verkeer moeten de aanvragen om terugbetaling van kosten, onder overlegging van bewijsstukken, uiterlijk drie maanden, en in het buiten-Europeesch verkeer uiterlijk zes maanden na den dag der aanbieding van het telegram, worden ingediend, tot welk einde formulierbladen bij de rijkstelegraafkantoren beschikbaar zijn.

De stukken betreffende aanvragen om terugbetaling zijn vrij van zegel, doch bij elke aanvraag moet een bedrag worden gestort van vijf en twintig cent voor klachten omtrent telegrammen in het binnenlandsch en in het buitenlandsch Europeesch verkeer en van een gulden omtrent die in het buiten-Europeesch verkeer, welke bedragen, tegelijk met de seinkosten van het betrokken telegram, worden terugbetaald, indien de klacht gegrond bevonden wordt.

Afschrift van vroeger verzonden of ontvangen telegrammen.

45. Aan den afzender of den geadresseerde worden, op zijn verzoek, deugdelijk verklaarde afschriften uitgereikt van de telegrammen, door hem aangeboden of ontvangen, mits de noodige inlichtingen worden gegeven om de telegrammen te vinden, en voor zoover deze nog voorhanden zijn.

De prijs van een afschrift is vijftien cent voor ieder honderdtal woorden, met dien verstande

dat minder dan honderd woorden voor honderd woorden berekend.

De aldus af te geven afschriften zijn vrij van zegel.

Bewaring van telegrammen.

46. De minuten en de afschriften van binnenlandsche telegrammen, alsmede van die in het buitenlandsch Europeesch verkeer worden ten minste zes maanden, en van de telegrammen in het buiten-Europeesch verkeer ten minste twaalf maanden, te rekenen van den eersten dag der maand, welke op die van de aanbieding volgt, bewaard, met de noodige voorzorgen tot verzekering van het geheim. Na verloop van dien tijd worden zij vernietigd.

Verdeeling van de seinkosten der telegrammen tusschen het Rijk en bijzondere ondernemingen.

In het verkeer met kantoren van bijzondere ondernemingen worden de seinkosten der telegrammen aldus verdeeld:

a. van een binnenlandsch telegram, dat de lijnen van een of meer bijzondere ondernemingen en die van het Rijk doorloopt: de bijzondere onderneming of elke der ondernemingen en het Rijk een gelijk deel;

b. van een verzonden of ontvangen buitenlandsch telegram ontvangt de bijzondere onderneming een bedrag, gelijkaard aan haar aandeel in een binnenlandsch telegram van gelijk woordental, met dien verstande echter, dat het gemeld aandeel van een dringend telegram het drievoud van dat van een gewoon telegram bedraagt.

Behoort bij Koninklijk besluit van den 24sten Mei 1897 (*Staatsblad* n°. 157).

Mij bekend,

De Min. van Waterstaat, Handel en Nijverheid,
(get.) VAN DER SLEIDEN.

26 Mei 1897. WET, tot kwijtschelding aan H. L. CH. TE MECHELEN van eene den lande aankomende vordering. S. 158.

26 Mei 1897. WET, tot verhooging der begrooting van uitgaven van *Nederlandsch-Indië* voor het dienstjaar 1897. S. 159.

26 Mei 1897. WET, tot verhooging der begrooting van uitgaven van *Nederlandsch-Indië* voor het dienstjaar 1897, ten behoeve van den aanleg van stoomtrambanen in *Groot-Atjeh*. S. 160.

26 Mei 1897. BESLUIT, tot wijziging van het Koninklijk besluit van 3 Augustus 1879 (*Staatsblad* n°. 148), en tot vaststelling van bepalingen voor de examens, bedoeld in art. 65 der wet van 17 Augustus 1878 (*Staatsblad* n°. 127), zooals die laatstelijk is gewijzigd bij de wet van 28 December 1896 (*Staatsblad* n°. 230), ter verkrijging van akten van bekwaamheid voor huis- en schoolonderwijs in de vakken, vermeld onder *r* en *r bis* in art. 2 der eerstgenoemde wet. S. 161.

IN NAAM VAN H. M. WILHELMINA, ENZ.
W^{te} EMMA, ENZ.

Op de voordracht van den Minister van Binnenlandsche Zaken van 28 April 1897, n°. 1931^a, afdeling Onderwijs;

Overwegende, dat het noodig is, bepalingen vast te stellen voor het examen, bedoeld in art. 65 der wet van 17 Augustus 1878 (*Staatsblad* n°. 127), zooals die laatstelijk is gewijzigd bij de wet van 28 December 1896 (*Staatsblad* n°. 230), ter verkrijging eener akte van bekwaamheid voor huis- en schoolonderwijs in het vak, vermeld onder *r bis* in art. 2 der eerstgenoemde wet, en dat het wenschelijk is, de bepalingen te herzien, bij Koninklijk besluit van 3 Augustus 1879 (*Staatsblad* n°. 148) vastgesteld voor het examen, bedoeld in art. 65 der wet van 17 Augustus 1878 (*Staatsblad* n°. 127), ter verkrijging eener akte van bekwaamheid voor huis- en schoolonderwijs in het vak, vermeld onder *r* in art. 2 der wet;

Den Raad van State gehoord (advies van den 18 Mei 1897, n°. 29);

Gelet op het nader rapport van voornoemden Minister van 22 Mei 1897, n°. 3317, afdeling Onderwijs;

Hebben goedgevonden en verstaan, te bepalen:

1°. dat de examens, bedoeld in art. 65 der wet van 17 Augustus 1878 (*Staatsblad* n°. 127), zooals die laatstelijk is gewijzigd bij de wet van 28 December 1896 (*Staatsblad* n°. 230), ter verkrijging van akten van bekwaamheid voor huis- en schoolonderwijs in de vakken, genoemd onder *r* en *r bis* in art. 2 der eerstgenoemde wet, mondeling en schriftelijk worden afgelegd;

2°. dat bij het afnemen van deze examens de programma's aan dit besluit gehecht, tot leidraad zullen strekken;

3°. dat het Koninklijk besluit van 3 Augustus 1879 (*Staatsblad* n°. 148), voor zoover dit de regeling van het examen ter verkrijging eener

akte van bekwaamheid in de beginselen der landbouwkunde en de vaststelling van een programma voor dat examen betreft, wordt ingetrokken;

4°. dat dit besluit in werking treedt bij de in 1898 te houden examens ter verkrijging der sub 1°. genoemde akten.

De Minister van Binnenlandsche Zaken is belast met de uitvoering van dit besluit, hetwelk in het *Staatsblad* zal worden gepubliceerd, en waarvan afschrift zal worden gezonden aan den Raad van State.

Alt-Aussee, den 26sten Mei 1897.

(get.) E M M A.

De Minister van Binnenlandsche Zaken,

(get.) VAN HOUTEN.

(Uitgeg. 5 Juni 1897.)

PROGRAMMA'S van de examens ter verkrijging van akten van bekwaamheid voor huis- en schoolonderwijs in de vakken, vermeld onder r en r bis in art. 2 der wet van 17 Augustus 1878 (*Staatsblad* n°. 127), zooals die laatstelijk is gewijzigd bij de wet van 28 December 1896 (*Staatsblad* n°. 230), naar aanleiding van art. 65 der eerstgenoemde wet.

I. DE BEGINSLEN DER LANDBOUWKUNDE.

De vereischten zijn:

Kennis van scheikunde, met name wat betreft

a. de anorganische:

bekendheid met de meest belangrijke grondstoffen en anorganische scheikundige verbindingen; met de omzettingen die deze kunnen ondergaan; met de vormingswijzen en de onderlinge werkingen van zuren, basen en zouten, waarbij eenige vaardigheid wordt geëischt in het gebruik van scheikundige formules en vergelijkingen en de toepassing daarvan bij eenvoudige vraagstukken.

Van de candidaten wordt geëischt, dat zij het bewijs leveren zelf eenige eenvoudige proeven te hebben uitgevoerd;

b. de organische:

eenige kennis van de samenstelling en het karakter van enkele belangrijke groepen van stoffen, zooals koolwaterstoffen, alcoholen, aldehyden, zuren, vetten en bekendheid met de empirische samenstelling en de omzettingen van enkele stoffen die bij den plantengroei een belangrijke rol spelen, zooals koolhydraten.

Kennis van natuurkunde.

Bekendheid met de grondbegrippen van de

leer der beweging en der krachten en met die van arbeid en arbeidsvermogen; met de algemeene eigenschappen van vaste stoffen, vloeistoffen en gassen; met de hoofdzaken uit de leer der zwaartekracht en der veerkracht; met de leer der warmte en enkele van hare toepassingen, ook op verschijnselen in den dampkring, waarvan de kennis voor den landbouw van belang is; met de leer van terugkaatsing, breking, ontleding en absorptie van het licht.

Van de candidaten wordt geëischt, dat zij blijk geven dagelijks voorkomende verschijnselen juist te hebben waargenomen en dat zij zelf eenvoudige proeven hebben uitgevoerd.

Kennis van dier- en plantkunde.

a. Dierkunde:

bekendheid met de hoofdgroepen uit het dierenrijk;

eenige kennis van den bouw en de levensverrichtingen van het lichaam der huisdieren.

b. Plantkunde:

kennis van de organen, waaruit de plant bestaat; overzicht van den algemeenen bouw en de levensverrichtingen van de plant.

Hierbij zal als eisch gesteld worden, dat de candidaten blijk geven de ontwikkeling van den groei te hebben gadeslagen, hetzij in de natuur zelve, hetzij bij het opkweken en dat zij vaardigheid bezitten in het determineeren van plantensoorten.

Bekendheid met eenige voor den landbouw nuttige en schadelijke dieren, en plantenziekten.

Hierbij zal van de candidaten geenszins eene uitgebreide kennis worden verlangd, maar wel dat zij blijk geven eenige dezer diersoorten en plantenziekten meer nauwkeurig te hebben nagegaan.

Bekendheid in hoofdzaken met de gesteldheid en de vorming van den bodem in Nederland, benevens kennis van de natuur- en scheikundige eigenschappen van den grond.

Bekendheid met de hoofdpunten van de leer der bemesting.

Stalmest, hulpmeststoffen, groene bemesting; doel van een bemestingsproefveld.

Bekendheid met de meest belangrijke methoden van grondbewerking en van grondverbetering, alsmede met eenige der meest belangrijke werktuigen bij den landbouw in gebruik.

De candidaten zullen hierbij blijk moeten geven eenige eenvoudige werktuigen, ook in hunne onderdeelen, grondig te kennen en tevens in staat te zijn mede te deelen, hoe zij behandeld en ge-

steld moeten worden. Van de meer samengestelde werktuigen wordt slechts eenige algemeene kennis vereischt.

Kennis der plantenteelt.

Kenmerken voor de beoordeeling van het zaaien pootgoed; zaaien; bewerking van den grond voor verschillende gewassen; verpleging van het gewas; oogsten; bewaren van den oogst (persvoeder); bekendheid met enkele botanische kenmerken der voornaamste gewassen van bouwland en grasland; eenige bijzonderheden omtrent de teelt van de voornaamste hier te lande geteelde gewassen.

Bekendheid in hoofdzaken met de leer der veeteelt.

Rund, paard, schaaap, varken. Kenteekenen ter beoordeeling der eigenschappen. Rasbeschrijving. Veredeling door fokken in eigen ras of door kruising. Kennis der voornaamste inlandsche rassen en van eenige buitenlandsche voor zoover zij hier te lande voor de fokkerij worden gebezigd.

Bekendheid met de hoofdzaken der zuivelbereiding.

Kennis van de samenstelling en van de physische eigenschappen der melk en van de invloeden, waarvan hoeveelheid en hoedanigheid afhankelijk zijn;

verschillende stelsels van afrooming en hunne beteekenis voor de practijk; het zuren van melk en room, karnen en boterbereiding; hoofdzaken der kaasmakerij.

De candidaten zullen blijk moeten geven een duidelijk overzicht te bezitten van de wijze van zuivelbereiding in hunne omgeving.

II. DE BEGINSELEN DER TUINBOUWKUNDE.

De vereischten zijn:

Kennis van scheikunde en van natuurkunde, met name van die onderdeelen van beide wetenschappen, die voor den tuinbouw van belang moeten worden geacht.

Algemeene kennis van den bouw en het leven der planten. Kennis van de voornaamste cultuurgewassen uit een botanisch oogpunt en van hunne plaats in het systeem.

Bekendheid met eenige der voornaamste voor den tuinbouw nuttige en schadelijke dieren, en plantenziekten.

Bekendheid met de eigenschappen van den grond en de meest belangrijke methoden van groundbewerking en van groundverbetering; met de hoofdpunten van de leer der bemesting.

Bekendheid met de hoofdpunten van den eigenlijken tuinbouw voor zoover betreft:

a. warmoezerij:

de teelt van groenten in den vollen grond. Vervroegen;

b. vruchtenteelt:

aanleg en behandeling van den boomgaard en van den vruchtentuin. Kennis der meest aanbevelenswaardige vruchten-variëteiten. Vermenigvuldigen. Veredelen. Snoeien.

De candidaten moeten hierbij blijk geven met de uitvoering in de practijk vertrouwd te zijn;

c. bloemeteelt en boomteelt:

eenige kennis van vaste planten, zaaiplanten en kamerplanten, benevens van sierheesters.

Behoort bij Koninklijk besluit van 26 Mei 1897 (*Staatsblad* n°. 161).

Mij bekend,

De Minister van Binnenlandsche Zaken,
(get.) VAN HOUTEN.

26 Mei 1897. BESLUIT, betreffende de Commissiën van beoordeeling en den Raad van beroep, bedoeld bij de wet van 20 April 1895 (*Staatsblad* n°. 54). S. 162.

IN NAAM VAN H. M. WILHELMINA, ENZ.
WIJ EMMA, ENZ.

Op de voordracht van den Minister van Financiën van 22 Mei 1897, n°. 49, Invoerrechten en Accijnzen;

Gezien art. 17, vierde lid en art. 20, tweede lid der wet van 20 April 1895 (*Staatsblad* n°. 54), houdende nadere bepalingen omtrent de heffing van invoerrecht naar de waarde der goederen, en het Koninklijk besluit van 11 Mei 1895 (*Staatsblad* n°. 83), betreffende de Commissiën van beoordeeling en den Raad van beroep, bij die wet bedoeld;

Hebben besloten en besniten:

Art. 1. Van elke Commissie van beoordeeling treden om de twee jaar — de eerste maal op 1 Augustus 1897 — af: één der leden benoemd door den Minister van Financiën, één der leden benoemd door Arrondissements-rechtbanken en één der leden benoemd door Kamers van koophandel en fabrieken.

De volgorde, waarin de leden zullen aftreden, wordt voor elke Commissie bij loting vastgesteld door de drie leden, die in de tweede helft der maand Juni 1897 de eerste vergadering volgens art. 18 der voormelde wet houden.

Worden op denzelfden dag twee vergaderingen van verschillende Commissiën gehouden, dan bepaalt de directeur in welke vergadering de loting zal geschieden.

Is in de tweede helft van Juni geene vergadering volgens art. 18 te houden, dan heeft voor de voormelde loting eene vergadering plaats van drie leden, door den directeur aante wijzen. Het tweede en derde lid van dat artikel zijn ook ten dezen toepasselijk.

2. Van den Raad van beroep treden om de twee jaar — de eerste maal op 1 Augustus 1897 — af: twee der leden benoemd door Ons, twee der leden benoemd door Arrondissements-rechtbanken en vier der leden benoemd door Kamers van koop-handel en fabrieken.

De volgorde, waarin de leden zullen aftreden, wordt bij loting vastgesteld door de zeven leden, die in de tweede helft der maand Juni 1897 de eerste vergadering houden volgens art. 21 der voormelde wet.

3. De leden der Commissiën van beoordeeling en de leden van den Raad van beroep, die de voormelde loting verrichten, stellen dienovereenkomstig den rooster van aftreding vast.

De voorzitter zendt daarvan afschrift aan den Minister van Financiën.

4. Leden, benoemd ter vervulling van plaatsen, opengevallen buiten den door rooster aangewezen tijd, treden af op het tijdstip, waarop de leden, die zij vervangen, moesten aftreden.

De Minister van Financiën is belast met de uitvoering van dit besluit, 't welk in het *Staatsblad* zal worden geplaatst.

Alt-Ansee, den 26sten Mei 1897.

(get.) E M M A.
De Minister van Financiën,
(get.) SPRENGER VAN EYK.
(Uitgeg. 3 Juni 1897.)

26 Mei 1897. MISSIVE van den Minister van Binnenlandsche Zaken aan de Commissarissen der Koningin in de provinciën, betreffende het doen van aanteekeningen op de kiezerslijsten.

Ik heb de eer U H.E.G. te verzoeken de aandacht der burgemeesters in Uw gewest te vestigen op de aanvulling, welke de aanteekening omtrent de kies- en stemdistricten op de kiezerslijsten bij de uitvoering der wetten van 28 April 1897 (*Staatsblad* n°. 110, 111 en 112) eventueel zal hebben te ondergaan.

Ingevolge art. 9, 2° lid, der kieswet zal in de gemeenten, welke voor de raadsverkiezingen in kiesdistricten zijn gesplitst, het kiesdistrict zijn te vermelden waartoe de kiezer *ten gevolge van de plaats zijner woning* op 1 Februari behoort. Aangezien die woonplaats, welke op de kiezerslijst staat vermeld, van zelf de aanwijzing van het kies- en stemdistrict medebrengt, zoodat de aanteekening omtrent het kiesdistrict en het stemdistrict, ook blijkens het woord „*dientengevolge*” in genoemd artikel daarvan slechts het uitvloeisel is, is de bedoelde bijvoeging niet als eene wijziging der kiezerslijst te beschouwen, zij behoort als aanteekening van louter administratieve aard amtsshalve te geschieden. Zoo noodig kan de hiertoe noodige aanvulling van kolom 8 van model I, behoorende bij het Koninklijk besluit van 28 November 1896 (*Staatsblad* n°. 176), met verwijzing worden aangebracht in de kolom „Aanmerkingen”.

Voor zoover de aan te wijzen stemdistricten voor de Staten- en voor de raadsverkiezingen niet overeenkomen met die, welke voor de verkiezingen van leden der Tweede Kamer zijn aangewezen, zal, mede op den grondslag der volgens art. 9, 2° lid, der Kieswet, op de kiezerslijst aangewezen woonplaats op 1 Februari alsnog eene bijvoeging aangaande het stemdistrict voor elken kiezer bij Staten- en bij raadsverkiezingen zijn te stellen.

Eveneens zal, wanneer in den loop van het jaar, gedurende hetwelk de kiezerslijsten van kracht zijn, wijzigingen in de indeeling der stemdistricten, bedoeld bij art. 128 der Kieswet, worden aangebracht, daarvan op de kiezerslijst aanteekening zijn te houden.

De Minister van Binnenlandsche Zaken,
(get.) VAN HOUTEN.

2 Juni 1897. MISSIVE van den Minister van Oorlog, aan de autoriteiten der landmacht betreffende de inschrijving van militairen in het gemeentelijk bevolkingsregister.

Het is mij nit een schrijven van Zijne Excellentie den Minister van Binnenlandsche Zaken gebleken, dat de bepaling van art. 1, sub 1a, van het Koninklijk besluit van 27 Juli 1887 (*Staatsblad* n°. 142), in sommige gemeenten zoo ruim wordt uitgelegd, dat alle militairen, buiten eene kazerne wonende, in afzonderlijke registers worden ingeschreven, bepaaldelijk ook gehuwde militairen, in particuliere woningen gehuisvest.

Dit komt, zoowel mijn genoemden ambtgenoot als mij ook in verband met de bewoordingen van het tweede lid van art. 1 van het Koninklijk besluit van 27 Juli 1887 (*Staatsblad* n°. 140), niet juist voor. Het voorschrift, dat in afzonderlijke registers worden ingeschreven de personen, die bij de zee- en landmacht als vrijwilligers in dienst zijn, of voor den dienst worden opgeleid, voor zoover zij in een gebouw of schip, tot militair einde in gebruik, nachtverblijf hebben, kan niet verder uitgestrekt worden dan tot die personen, die wonen in gebouwen en schepen, die bij het Rijk tot militaire einde in gebruik zijn, waarover alleen het Rijk ter huisvesting van militairen te beschikken heeft en waarin de inwoning door het openbaar gezag geregeld wordt.

Militairen, die geheel, of gedeeltelijk, voor eigen rekening in particuliere woningen zijn gehuisvest, vallen niet daaronder, en moeten in het gemeentelijk bevolkingsregister worden ingeschreven.

De Minister van Binnenlandsche Zaken heeft mitadien de gemeentebesturen, voor zooveel noodig, doen uitnoodigen, (1) eerstgemeld Koninklijk besluit in laatbedoelden zin te doen toepassen.

In verband daarmede heb ik goedgevonden, te bepalen, dat de plaatselijke- en garnizoenscommandanten aan de betrokken gemeentebesturen zullen opgeven de namen van de militairen, *die geheel of gedeeltelijk voor eigen rekening in particuliere woningen zijn gehuisvest.*

Ten overvloede teeken ik hierbij aan, dat militairen, die *door en geheel voor rekening van het Rijk* buiten de kazerne zijn gehuisvest, wel in een afzonderlijk register moeten worden ingeschreven.

De Minister van Oorlog,
(get.) SCHNEIDER.

3 Juni 1897. MISSIVE van den Minister van Binnenlandsche Zaken aan de Commissarissen der Koningin in de provinciën, betreffende art. 13 der inkwartieringswet.

Door gemeentebesturen is de vraag gesteld, of tot de in al. 1 van art. 13 der wet van 14 September 1886 (*Staatsblad* n°. 188) voor inkwartiering aangewezen woningen al of niet gerekend moeten worden die perceelen, waarvoor ingevolge art. 6 der wet van 16 April 1896 (*Staatsblad* n°. 72) vermindering van belasting wordt toegestaan.

(1) Zie de missive van 14 Mei 1897. 1897.

Het komt mij na overleg met den Minister van Oorlog voor, dat die vermindering, als in genoemd artikel 13 niet bedoeld, niet ontslaat van de verplichting om aan de vordering van inkwartiering en onderhoud te voldoen.

Ik heb de eer U H.E.G. te verzoeken de burgemeesters in Uw gewest dienovereenkomstig in te lichten.

De Minister van Binnenlandsche Zaken,
(get.) VAN HOUTEN.

4 Juni 1897. BESLUIT, tot vaststelling van de samenstelling en de sterkte der scheepsmacht voor Nederlandsch-Indië benodigd, met uitzondering van het gedeelte bestemd tot verdediging van havens of toegangen naar havens of reeden. S. 163.

IN NAAM VAN H. M. WILHELMINA, ENZ.
WIJ EMMA, ENZ.

Gelet op artikel 1 van het Koninklijk besluit van 27 Juli 1896 (*Staatsblad* n°. 141);

Overwegende dat het wenschelijk is, aan het in dat artikel gegeven voorschrift uitvoering te geven, voor zooverre dit thans mogelijk is;

Op de gemeenschappelijke voordracht van de Ministers van Marine en van Koloniën, van 22 Maart 1897, Bureau Kabinet, n°. 61 en van 23 Maart 1897, Litt. A¹, n°. 43;

Den Raad van State gehoord (advies van den 4den Mei 1897, n°. 8);

Gezien het nader gemeenschappelijk rapport van de voornoemde Ministers van 21 Mei 1897, Bureau Kabinet, n°. 47 en van 31 Mei 1897, Litt. A¹, n°. 11;

Hebben goedgevonden en verstaan, te bepalen:

Art. 1. Het deel der Zeemacht in Nederlandsch-Indië, bedoeld bij artikel 2 sub *a* van het Koninklijk besluit van 27 Juli 1896 (*Staatsblad* n°. 141), zal bestaan uit zes krachtige oorlogsschepen, ieder bemand met ongeveer 276 Europeanen en ongeveer 61 inlanders.

Deze zes schepen zullen steeds in dienst worden gehouden.

2. Het deel der Zeemacht in Nederlandsch-Indië, bedoeld bij artikel 2 sub *b* van hooger genoemd Koninklijk besluit, zal bestaan uit vijftien kleine oorlogsvaartuigen, waarvan tien in vreedstijd steeds in dienst zullen zijn, elk met eene bemanning van ongeveer 64 Europeanen en ongeveer 29 inlanders.

In oorlogstijd worden zij, naar gelang van de behoefte aan personeel voor de schepen en vaartuigen, bedoeld in artikel 2 sub *c*, buiten dienst gesteld.

3. Het aantal schepen en vaartuigen, bedoeld in artikel 2 sub *c* van hooger genoemd Koninklijk besluit, zal nader door Ons worden vastgesteld, zoodra zal zijn besluit omtrent de wijze waarop de verdediging van havens of van toegangen naar havens of reeden in Nederlandsch-Indië zal worden gevoerd.

De bemanningen der hierbedoelde schepen en vaartuigen zullen bij eventuele indienststelling daarvan getrokken worden uit die der buiten dienst te stellen schepen en vaartuigen, bedoeld in artikelen 2 en 4 van dit Ons besluit.

4. De in artikel 2 sub *d* van het Koninklijk besluit van 27 Juli 1896 (*Staatsblad* n°. 141) bedoelde wachtschepen zullen twee, en daarin bedoelde opnemingsvaartuigen zullen eveneens twee in getal sterk zijn. De wachtschepen worden steeds in dienst gehouden met eene gezamenlijke bemanning van ongeveer 239 Europeanen en ongeveer 74 inlanders; de opnemingsvaartuigen worden alleen in vreedstijd in dienst gehouden met eene bemanning elk van ongeveer 22 Europeanen en ongeveer 59 inlanders.

5. Behalve de bemanning der hooger genoemde schepen en vaartuigen zal in Nederlandsch-Indië voor de Zeemacht aldaar steeds aanwezig zijn een staf van ongeveer 10 Europeanen en een bovenrol van 5 percent der sterkte van het Europeesch en van 10 percent der sterkte van het inlandsch personeel.

6. Aan de, in de voorgaande artikelen vastgestelde, formatie wordt gevolg gegeven naar mate de daarvoor noodige gelden bij de betrokken begrootingswetten zijn toegestaan en de thans bestaande schepen aan den dienst ontvallen. De vermindering van het aantal in dienst zijnde schepen der categorie, bedoeld bij artikel 2 sub *b* van het meergenoemd Koninklijk besluit, zal verband houden met de vermeerdering die het aantal schepen, bedoeld bij artikel 2 sub *a* ondergaat, in dier voege derhalve dat gedurende het overgangstijdsperk ongeveer dezelfde koppensterkte bij de zeemacht in Indië dienst doet, als volgens dit Ons besluit voor den vervolge het geval zal moeten zijn.

De Ministers van Marine en van Koloniën zijn, ieder voor zooveel hen aangaat, belast met de uitvoering van dit besluit, dat in het *Staatsblad*

zal worden geplaatst en waarvan afschrift zal worden gezonden aan den Raad van State.

Alt-Aussee, den 4den Juni 1897.

(get.)

EMMA.

De Minister van Marine, (get.) VAN DER WIJCK.

De Minister van Koloniën, (get.) BERGMA.

(Uitgeg. 12 Juni 1897.)

9 Juni 1897. BESLUIT, tot wijziging en aanvulling van het Reglement betreffende den vorm, de samenstelling en de afmetingen der maten en gewichten, vastgesteld bij Koninklijk besluit van 16 October 1869 (*Staatsblad* n°. 159) en gewijzigd bij de Koninklijke besluiten van 16 Augustus 1874 (*Staatsblad* n°. 121), 19 Mei 1875 (*Staatsblad* n°. 77), 8 November 1875 (*Staatsblad* n°. 185), 1 September 1877 (*Staatsblad* n°. 175), 5 Maart 1878 (*Staatsblad* n°. 15), 27 Juli 1878 (*Staatsblad* n°. 101), 8 April 1879 (*Staatsblad* n°. 54), 7 Juni 1881 (*Staatsblad* n°. 63) en 14 Juli 1894 (*Staatsblad* n°. 132). S. 164.

IN NAAM VAN H. M. WILHELMINA, ENZ.
WIJ EMMA, ENZ.

Op de voordracht van den Minister van Waterstaat, Handel en Nijverheid, van 27 Februari 1897, I. A. N., afdeling Handel en Nijverheid;

Den Raad van State gehoord (advies van den 13 April 1897, n°. 8);

Gezien het nader rapport van voornoemden Minister van 4 Juni 1897, n°. 173, afdeling Handel en Nijverheid;

Hebben goedgevonden en verstaan:

Het reglement betreffende den vorm, de samenstelling en de afmetingen der maten en gewichten, vastgesteld bij Koninklijk besluit van 16 October 1869 (*Staatsblad* n°. 159) en gewijzigd bij de Koninklijke besluiten van 16 Augustus 1874 (*Staatsblad* n°. 121), 19 Mei 1875 (*Staatsblad* n°. 77), 8 November 1875 (*Staatsblad* n°. 185), 1 September 1877 (*Staatsblad* n°. 175), 5 Maart 1878 (*Staatsblad* n°. 15), 27 Juli 1878 (*Staatsblad* n°. 101), 8 April 1879 (*Staatsblad* n°. 54), 7 Juni 1881 (*Staatsblad* n°. 63) en 14 Juli 1894 (*Staatsblad* n°. 132) wordt gewijzigd en aangevuld als volgt:

I. In art. 42 wordt in plaats van:
„halve hektoliter ($\frac{1}{2}$ vat)“ gelezen:
„hektoliter (vat),
acht dekaliter (80 kan),
zes dekaliter (60 kan),

halve hektoliter ($\frac{1}{2}$ vat),
vier dekaliter (40 kan),
drie dekaliter (30 kan)."

II. Het derde lid van art. 43 wordt vervangen door de volgende twee leden:

„Bij de lage vochtmaten is de hoogte gelijk de middellijn en bij hooge vochtmaten is de hoogte het dubbel van de middellijn.

„De bepalingen van het tweede en derde lid van dit artikel zijn niet van toepassing op de vochtmaten genoemd in de artt. 49 en 53bis."

III. In art. 44 wordt achter „ijzer" ingevoegd: „staal,".

IV. In het eerste lid van art. 49 wordt achter „hektoliter" ingevoegd: „, in dit artikel nader omschreven,".

V. In het eerste lid van art. 53 wordt achter „wordt" ingevoegd: „, behalve van de meetemmers in art. 53bis bedoeld,".

VI. Tusschen de artt. 53 en 54 wordt het volgende ingevoegd:

Art. 53bis. Het is geoorloofd meetemmers, vervaardigd van vertind of vernikkeld ijzer of staal, te gebruiken, uitsluitend tot het meten van melk, van een inhoud van één en van een halven hektoliter, en van acht, van zes, van vier, van drie en van twee dekaliter; zij zijn voorzien òf van vaste peilschalen, òf van een drijver met stang.

Op den romp van elke maat moet op een metalen plaat zijn aangegeven de grootste hoeveelheid welke daarmede bij ééne meting kan worden gemeten. Op eene daaronder aan te brengen afzonderlijke metalen plaat wordt de kleinste hoeveelheid, welke met de maat mag worden gemeten, aangegeven; tevens wordt daarop het woord „melkmeetemmer" geplaatst.

De in het vorige lid bedoelde kleinste hoeveelheid bedraagt het een vijfde deel van de grootste hoeveelheid, welke bij ééne meting met de maat kan worden gemeten.

Om den romp van elke maat is een boven- en een onderband aangebracht; indien de bodem is omgehaald, mag de onderband vervangen worden door een ring die tegen den bodem en diens omgehaalden rand sluit.

De bodem is versterkt bij de maten van 4 dekaliter en daarboven door ten minste vier en bij die van drie en van twee dekaliter door ten minste twee doorlopende kruisstrooken.

De maten van 4 dekaliter en daarboven zijn voorzien van ten minste één middelband om den romp en van een beugel; in plaats van een beu-

gel, of ook daarnevens, mogen twee assen of twee of vier gesloten handvaten zijn aangebracht; aan de buitenzijde van den romp mag een recht opstaande stijl of mogen meer recht opstaande stijlen zijn bevestigd.

De maten van drie en van twee dekaliter met peilschalen moeten, die met drijver mogen voorzien zijn òf van een gesloten handvat, òf van een beugel, òf van beide.

In den bovenrand van den stortrand der maten met peilschalen en in dien van den romp der maten met drijver, moet, buitenwaarts, een metaaldraad zijn ingelegd, tenzij die rand omgebogen of op andere wijze versterkt is.

Art. 53ter. Bij den meetemmer met *peilschaal* zijn, ter aanwijzing van het ingestorte vochtvolume, tegen den binnenwand twee tegenover elkander of meer op gelijken afstand van elkander gelegen, en door horizontale strepen verdeelde, rechtopstaande strooken (peilschalen) bevestigd.

De onderste streep, op die strook aangebracht, wijst aan de kleinste hoeveelheid die met de maat mag worden gemeten; het bovenste valt samen met den bovenrand der maat.

Het gedeelte van de peilschaal, tusschen laatstbedoelde twee strepen gelegen, wordt door het plaatsen van strepen in $\frac{4}{5}$ *p* nagenoeg gelijke deelen verdeeld, wijzende *p* aan de grootste hoeveelheid in liters, welke hij ééne meting met de maat kan worden gemeten; het verschil in grootte van elk dezer deelen mag ten hoogste $\frac{1}{3}$ millimeter bedragen.

Elk deel mag door een punt in twee gelijke deelen worden verdeeld.

Een getal in cijfers bij elke streep geplaatst, wijst het aantal liters aan dat de maat, tot die streep gevuld, inhoudt. Van de laagste streep af klimmen de cijfers tot de hoogste streep toe.

Het is geoorloofd bij de maten van acht dekaliter en van één hektoliter die getallen, met uitzondering van de vijfjallen, bij de maten van vier en zes dekaliter de even getallen weg te laten.

Tot vergoeding der ruimte door de peilschalen ingenomen mag de hoogte der maat met ten hoogste 1 millimeter worden vermeerderd.

De peilschalen mogen in plaats van met tin of met nikkel met email zijn bedekt. Bij bedekking met tin of met nikkel zijn de strepen en cijfers in het ijzer of het staal ingeslagen of ingesneden; bij bedekking met email zijn zij donker afstekend geteekend op eene lichte grondkleur.

De meetemmers met peilschalen zijn voorzien van een stortrand.

Art. 53quater. Bij de meetemmers met *drijver* wordt het ingestorte vochtvolume aangewezen door eene verdeelde verticale stang, die bevestigd is aan een gedeeltelijk in de vloeistof gedompelden drijver.

De bovenband ligt ter hoogte van het bovenvlak der vochtkolom als de maat de grootste hoeveelheid vocht bevat, die bij ééne meting daarmede kan gemeten worden.

Over den cilinder loopt eene brug, die in het midden der bovenzijde plat is.

De afstand van het platte bovenvlak der brug tot den bodem der maat is in de vierde kolom van onderstaande tabel aangewezen. De einden der brug zijn onwrikbaar aan den romp en aan den bovenband bevestigd.

In het midden der brug is eene gleuf waarin de stang des drijvers zich beweegt.

Op een der breede of op elk der beide breede vlakken van de stang zijn, over de volle breedte, drie strepen getrokken, die samenvallen met het bovenvlak van de brug, en wel de bovenste of eerste streep als het ondereinde van de stang het middelpunt van den bodem raakt; de tweede als de kleinste hoeveelheid vocht, die met de maat mag worden gemeten in de maat is gestort, en de derde als de maat de grootste hoeveelheid vocht bevat, die bij ééne meting daarmede kan worden gemeten.

De afstand bedraagt in millimeters:

bij de maat van	van de eerste streep tot		
	de tweede	de derde	het onder- einde van de stang
1.	2.	3.	4.
100 Liter.	64	531	710
80 „	59	491.5	670
60 „	54	447.5	630
50 „	51	423	590
40 „	47	391.5	550
30 „	43	355	500
20 „	37	310.5	450

Op elken der in bovenstaande kolommen vermelde afstanden is eene afwijking toegestaan van ten hoogste een halven millimeter in meer of min.

Als de stang het middelpunt van den bodem raakt, mag haar bovineinde niet meer dan 33 en niet minder dan 27 millimeters boven de brug uitsteken.

Het gedeelte van de stang dat begrepen is tusschen de tweede en de derde streep bovenbedoeld, is op gelijke wijze verdeeld en becijferd als voor de peilschalen in het vorige artikel is voorgeschreven, met dien verstande dat van de hoogste streep af, de getallen klimmen tot de laagste streep toe.

Art. 53^{quinter}. De afmetingen van de meetemmers alsmede de geoorloofde afwijkingen zijn in de volgende tabel in millimeters aangegeven:

Waarde der maat.		Kleinste hoeveelheid die met de maat mag worden gemeten.		Middellijn der maat.		Hoogte van de maat met peilschalen.		Hoogte van den romp des drijvers (binnenwerks) van de maat met drijver.		Middellijn van den drijver		Dikte van het metaal waaraan de drijver is vervaardigd.		Stang des drijvers.		Gewicht van den drijver en de stang te zamen.		Gemiddelde dikte.		(*) Brug		Dikte.		Bovenkant.				Strooken onder den bodem		Afwijkingen van de middellijn in kolom 3 voorgeschreven, in meer of min.		
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	31	LJK.	Herjlk.
Liter	Liter									Hekt. gram																						
100	20	467	584	650	405	380	1.1	30	5.5	26	9.5	25.5	2.6	1.6	9	25	4	50	4.5	50	8	14	2.5	42	3	42	3	21	2.5	10		
80	16	434	541	610	375	350	1.0	27	5	20.5	8.5	23.5	2.6	1.6	9	25	4	50	4.5	50	8	14	2.5	42	3	42	3	21	2.5	10		
60	12	394	492	560	340	320	0.9	25	4.5	15.5	8	21.5	2.3	1.4	7.5	18	3	40	4	38	6	12	2	30	2.5	30	2.5	15	2	5		
50	10	370	465	530	320	305	0.9	23	4	13	7.5	20.5	2.0	1.2	7.5	18	3	40	4	38	6	12	2	30	2.5	30	2.5	15	2	5		
40	8	344	430.5	500	300	285	0.8	21	4	10.5	7	19	2.0	1.2	7.5	18	3	40	4	38	6	12	2	30	2.5	30	2.5	15	2	5		
30	6	318	390	450	270	260	0.7	19	3.5	7.5	6.5	17	1.2	1.0	6	18	2	35	3.5	32	5	10			2.5	30			2	5		
20	4	273	341.5	400	235	225	0.6	17	3	5	5.5	15	1.0	1.0	6	18	2	35	3.5	32	5	10			2	30			1.5	3		

(*) Aanvangende bij het begin van de gleuf mag, aan elken kant hiervan, zoowel de gemiddelde dikte als de breedte van de brug vloeiden, tot aan den rand van den cilinder, tot het drie vierde van de voorgeschreven afmetingen verminderen.

(§) Indien twee of meer middelbanden om de maat zijn gelegd, behoef de breedte van elk dezer banden slechts het twee derde te bedragen van de in deze kolom voorgeschreven breedte.

De afwijking van elke aanwijzende streep op elke peilschaal en op de stang van den drijver mag, bij insorting van een hoeveelheid, overeenkomende met de helft of minder van de grootste hoeveelheid welke met de maat bij ééne meting kan worden gemeten, ten hoogste 1 millimeter, en voor meer dan de helft der grootste hoeveelheid ten hoogste 2 millimeter bedragen; beide afwijkingen in dien zin, dat de aanwijzing der ingestorte hoeveelheid te klein is.

VII. In het eerste lid van art. 55 wordt na „vochtmaten” ingevoegd „, met uitzondering van de meetemmers in art. 53bis bedoeld,”

VIII. Tusschen het eerste en tweede lid van art. 55 wordt een nieuw lid ingevoegd van den volgende inhoud:

„Bij de meetemmers, in art. 53bis bedoeld, worden de ijkmerken geplaatst op den romp of op den bovenband en bij die met drijver bovendien op den stang des drijvers.”

IX. In art. 56 wordt na „zijn” ingevoegd „, met uitzondering van die der meetemmers u art. 53bis bedoeld,”

De Minister van Waterstaat, Handel en Nijverheid is belast met de uitvoering van dit besluit, hetwelk in het *Staatsblad* zal worden geplaatst en waarvan afschrift zal worden gezonden aan den Raad van State.

Weimar, den 9den Juni 1897.

(get.)

EMMA.

De Min. van Waterstaat, Handel en Nijverheid,

(get.)

VAN DER SLEJDEN.

(Uitgeg. 24 Juni 1897.)

11 Juni 1897. ARREST van den Hoogen Raad der Nederlanden, houdende beslissing dat hij, die ten gevolge van eigen verzuim, door niet binnen den daarvoor gestelden termijn te voldoen aan de in art. 11 der Kieswet bedoelde uitnodiging, niet geplaatst is op de kiezerslijst, niet overeenkomstig art. 29 der gemelde wet verbetering der lijst kan vragen, als kwam hij daarop in strijd met de wet niet voor.

De Hooge Raad enz.

Overwegende dat als geschonden of verkeerd toegepast door den verzoeker zijn aangewezen de artt. 1, 11 en 29 der Kieswet van 7 September 1896 (*Staatsblad* n°. 154);

O. dat blijkens het bestreden vonnis, de verzoeker, hoezeer overigens de voor het kiesrecht gestelde vereischten bezittende, niet op de in 1897 overeenkomstig art. 28 der Kieswet vastgestelde kiezerslijst der gemeente Haarlem is geplaatst, uithoofde hij, die over het laatst verloopen dienstjaar in eene andere gemeente voor de personeele belasting aangeslagen was geweest, niet voldaan had aan de uitnodiging van den burgemeester van Haarlem, ingevolge art. 11 der wet, om daarvan vóór 15 Februari dezes jaars door overlegging van het voor voldaan ge-

teekend aanslagbiljet te doen blijken, — en dat de verzoeker overeenkomstig art. 29 en volgende der wet eerst bij het gemeentebestuur, en daarna bij den kantonrechter verbetering der kiezerslijst heeft gevraagd, doch dat dit verzoek door beiden is afgewezen;

O. dat de bewering van den verzoeker, dat die afwijzing ten onrechte heeft plaats gehad, hierop steunt, dat hij de bij de artt. 1, 6 en 7 der wet gestelde vereischten voor het kiesrecht bezit, en derhalve gerechtigd was om op de kiezerslijst voor te komen, en dat nu hij, zij het tengevolge van zijn eigen verzuim, daarop niet geplaatst is, hij, ingevolge zijn overeenkomstig art. 29 der wet binnen den wettelijken termijn aan het gemeentebestuur gedaan verzoek, alsnog op de kiezerslijst behoort te worden gebracht, als komende hij in strijd met de wet daarop niet voor;

O. dat deze bewering is onjuist;

O. toch, dat, volgens de artt. 29 en volgende der wet, verbetering van de door het gemeentebestuur vastgestelde kiezerslijst slechts kan gevraagd worden en plaats hebben op grond dat iemand *in strijd met de wet* daarop voorkomt, niet voorkomt, of niet behoorlijk voorkomt;

O. nu, dat de verzoeker, ten aanzien van wien het op geenerlei bij de wet omschreven wijze gebleken was dat hij de vereischten voor het kiesrecht bezat, niet in strijd met, doch overeenkomstig de wet niet geplaatst is op de door het gemeentebestuur van Haarlem vastgestelde kiezerslijst, en dat, waar die niet-plaatsing niet in strijd met de wet is geweest, voor den verzoeker de grond ontbrak om te zijnen aanzien verbetering van de kiezerslijst te vragen, en hij dien niet kan ontleenen alleen aan het bezit van de vereischten voor het kiesrecht;

O. dat toch de, door den verzoeker verzuimde, in art. 11 voorgeschreven overlegging binnen den daarvoor bepaalden termijn van het voor voldaan geteekend aanslagbiljet voor eene der Rijk's directe belastingen in eene andere gemeente, evenals de overige in de wet voorgeschreven aangiften binnen zekere termijnen, strekt ten einde het gemeentebestuur in staat te stellen om, na het bij de wet voorgeschreven onderzoek, tijdig op de kiezerslijst, die van 15 Mei tot 15 Mei van het volgende jaar voor de verkiezingen moet werken, allen te plaatsen die daarop aanspraak hebben, — doch dat die termijnsbepalingen haar doel zouden missen wanneer de gelegenheid openstond voor allen, die de van hen verlangde aangiften hadden

nagelaten, om na de vaststelling der kiezerslijst alsnog daarop te worden geplaatst;

O. dat mitsdien het verzoek tot cassatie is ongegrond;

Verwerpt het beroep.

12 Juni 1897. BESLUIT, tot wijziging van het bij Koninklijk besluit van 30 Januari 1894 (*Staatsblad* n°. 8) vastgesteld bijzonder reglement van politie voor het kanaal van *Amsterdam* naar de *Merwede*, S. 165.

IN NAAM VAN H. M. WILHELMINA, ENZ.
WIJ EMMA, ENZ.

Op de voordracht van den Minister van Waterstaat, Handel en Nijverheid, van 26 April 1895, lit. R., afdeling Waterstaat;

Den Raad van State gehoord (advies van den 25 Mei 1897, n°. 11);

Gezien het nader rapport van den Minister van Waterstaat, Handel en Nijverheid, van 8 Juni 1897, n°. 173, afdeling Waterstaat;

Hebben goedgevonden en verstaan:

met wijziging in zoverre van het Koninklijk besluit van 30 Januari 1894 (*Staatsblad* n°. 8) te bepalen:

a. dat art. 2 van het daarbij vastgesteld bijzonder reglement van politie voor het kanaal van Amsterdam naar de Merwede zal luiden als volgt:

Art. 2. Behoudens de in het laatste lid van dit artikel bedoelde vergunning, worden vaartuigen van meer dan 100 M. lengte niet op het kanaal toegelaten.

De grootste geoorloofde afmetingen zijn:

voor vaartuigen van 85 M. lengte en daar beneden:

breedte 10.50 M.

diepgang 2.60 „

voor vaartuigen van meer dan 85 tot 90 M. lengte:

breedte 10.50 M.

diepgang 2.40 „

voor vaartuigen van meer dan 90 M. lengte:

breedte 10.50 M.

diepgang 2.20 „

Vaartuigen van meer dan 85 M. lengte moeten gesleept, doch mogen niet met andere vaartuigen in denzelfden sleeptrein opgenomen worden. Zij mogen elkander niet voorbijvaren in die bochten van het kanaal, bij welke het verbod daartoe, aan de beide uiteinden en in het midden, door kennelijke teekens is aangeduid.

Door de Wilhelminasluis te Vianen worden geen vaartuigen geschut van grootere afmetingen dan:

lengte 53.00 M.

breedte 7.50 „

diepgang 2.10 „

Tot het verleenen van de bij art. 63 van het Algemeen Reglement van politie bedoelde vergunning tot het bevelen van het kanaal met vaartuigen van grooter afmetingen, is aangewezen de hoofdingenieur in het negende district te Haarlem.

b. dat art. 15 sub c van bovengenoemd reglement zal worden gelezen als volgt:

c. met geldboete van ten hoogste vijf en zeventig gulden de overtreding van artikel 2, derde lid, en van artikel 7, laatste lid.

De Minister van Waterstaat, Handel en Nijverheid is belast met de uitvoering van dit besluit, dat in het *Staatsblad* geplaatst en aan den Raad van State in afschrift medegedeeld zal worden.

Arolsen, den 12den Juni 1897.

(get.) EMMA.

De Min. van Waterstaat, Handel en Nijverheid,

(get.) VAN DER SLEUYDEN.

(Uitgeg. 21 Juni 1897.)

16 Juni 1897. BESLUIT, houdende regeling der voorwaarden, waarop met medewerking der gemeenten, Rijkstelefoonbureelen van het intercommunale Rijkstelefoonnet kunnen worden opgericht en in stand gehouden. S. 166.

IN NAAM VAN H. M. WILHELMINA, ENZ.
WIJ EMMA, ENZ.

In aanmerking nemende, dat de exploitatie van de intercommunale telefoonverbindingen te rekenen van 1 October 1897 zal geschieden van Rijkswegen en in verband daarmee bepalingen noodig zijn omtrent de uitbreiding van het intercommunale telefoonnet;

Op de voordracht van den Minister van Waterstaat, Handel en Nijverheid van den 11den Juni 1897, n°. 2466, Posterijen en Telegraphie;

Gelet op de wet van 7 Maart 1852 (*Staatsblad* n°. 48);

Hebben goedgevonden en verstaan:

te bepalen:

Art. 1. Op verzoek van het bestuur eener gemeente kan het intercommunale Rijkstelefoonnet worden uitgebreid tot een in die gemeente te vestigen Rijkstelefoonbureau, onder de volgende voorwaarden:

1°. De gemeente verbindt zich, gedurende tien jaren, uiterlijk binnen zes maanden na den afloop van elk dienstjaar, aan het Rijk te vergoeden

hetgeen de opbrengst van het telefoonbureel over het afgelopen dienstjaar minder dan 1200 gulden zal hebben bedragen. De verbintenis wordt geacht na afloop van het eerste tienjarig tijdvak telkens voor een jaar verlengd te zijn, zood de gemeente haar niet uiterlijk drie maanden vóór den aanvang van een nieuw dienstjaar heeft opgezegd, na welke opzegging het telefoonbureel wordt opgeheven.

2°. De opbrengst wordt gerekend te bestaan uit de helft van de kosten der verzonden-, vermeerderd met de helft van de kosten der ontvangen gesprekken. De eventueel gevoerde internationale gesprekken naar en van het buitenland worden daarbij tegen het tarief van intercommunale gesprekken medegerekend.

2. Op de plaatsen, waarbij het in werking treden van dit besluit reeds gelegenheid tot intercommunale verkeer bestaat, wordt die gelegenheid gehandhaafd, hetzij tot nadere opzegging, hetzij op de voorwaarden, waarop daarvoor vroeger van Rijkswege vergunning is verleend.

3. De vestiging van Rijkstelefoonbureelen op den voet van dit besluit, heeft niet plaats vóór den 1sten October 1897.

De Minister van Waterstaat, Handel en Nijverheid is belast met de uitvoering van dit besluit, hetwelk in het *Staatsblad* zal worden geplaatst.
Het Loo, den 16den Juni 1897.

(get.) E M M A.

De Min. van Waterstaat, Handel en Nijverheid,
(get.) VAN DER SLEIDEN.
(*Uitgeg. 24 Juni 1897.*)

16 Juni 1897. BESLUIT, tot vaststelling van een reglement voor de scheepvaart ter beveiliging van de spoorwegbrug in den Staatspoorweg *Roosendaal-Vlissingen*, over het kanaal door *Zuid-Beveland*. S. 167.

IN NAAM VAN H. M. WILHELMINA, ENZ.
WIJ EMMA, ENZ.

Op de voordracht van den Minister van Waterstaat, Handel en Nijverheid van 29 April 1897, LA. M, Afdeling Handel en Nijverheid;

Gelet op art. 27, laatste lid, der wet van 9 April 1875 (*Staatsblad* n°. 67);

Den Raad van State gehoord (advies van den 1 Juni 1897, n°. 13);

Gezien het nader rapport van den Minister van Waterstaat, Handel en Nijverheid van 11 Juni 1897, n°. 162, Afdeling Handel en Nijverheid;

Hebben goedgevonden en verstaan:
vast te stellen het bij dit besluit gevoegde reglement voor de scheepvaart ter beveiliging van de spoorwegbrug in den Staatspoorweg *Roosendaal-Vlissingen*, over het kanaal door *Zuid-Beveland*.

De Minister van Waterstaat, Handel en Nijverheid is belast met de uitvoering van dit besluit, dat in het *Staatsblad* geplaatst en aan den Raad van State medegedeeld zal worden.

Het Loo, den 16den Juni 1897.

(get.) E M M A.

De Minister van Waterstaat, Handel en Nijverheid,
(get.) VAN DER SLEIDEN.
(*Uitgeg. 24 Juni 1897.*)

REGLEMENT voor de scheepvaart ter beveiliging van de spoorwegbrug in den Staatspoorweg *Roosendaal-Vlissingen*, over het kanaal door *Zuid-Beveland*.

§ 1. Omschrijving.

Art. 1. De spoorwegbrug over het kanaal door Zuid-Beveland bestaat uit twee deelen, eene vaste brug en eene draaibrug met ééne doorvaartopening.

De doorvaartopening van de draaibrug is bij nacht en bij mist aangeduid door groene lichten, geplaatst overeenkomstig voorschriften door den Minister van Waterstaat, Handel en Nijverheid te geven.

§ 2. Beveiliging van de draaibrug.

2. Alleen de brugwachter is bevoegd de brug te openen of te sluiten, of eenig deel daarvan te verzetten.

De draaibrug wordt ten dienste van de scheepvaart zooveel mogelijk geopend gehouden. Is er tijdelijk geene scheepvaart te verwachten, of kan de scheepvaart door ijs of andere oorzaken niet plaats hebben, dan kan de brug gesloten blijven.

Met het sluiten van de brug wordt aangevangen vijftien minuten vóór het tijdstip, waarop de komst van eenen trein is bepaald of aangekondigd. Indien door weersgesteldheid of andere buitengewone omstandigheden het sluiten vermoedelijk meer tijd dan gewoonlijk kan vorderen, wordt daarmede zooveel vroeger aangevangen, als voor het tijdig sluiten noodig is.

Voor werktreinen wordt de brug gesloten na aankomst bij en verzoek tot gebruik van de brug.

Bij de brug is een seinpaal geplaatst, waarlangs een rood geschilderde bol tot eene hoogte

van ten minste 4.75 M. boven de spoorstaven kan worden opgehaald, en waaraan eene lantaarn, gevende groen en rood licht, ter hoogte ten minste van 3.60 M. boven de spoorstaven kan worden vertoond.

Is de scheepvaart door de opening van de draaibrug vrij, dan wordt dit aangeduid:

bij dag door den geheel opgehaalden rooden bol;

bij nacht door het groene licht aan den seinpaal, gekeerd naar de zijden van de scheepvaart.

Is de scheepvaart gestremd tijdens het sluiten, den gesloten stand of het openen van de brug, dan wordt dit aangeduid:

bij dag door den neergelaten rooden bol;

bij nacht door het roode licht gekeerd naar de zijden van de scheepvaart.

Bij mist wordt bovendien bij dag tevens het nachtslein gegeven.

3. Bij het naderen van de draaibrug moeten de schippers bij de wederzijds gestelde afstandspalen, voorzien met het woord „langzaam”, de zeilen hunner schepen voorzien als bij het volgend artikel is bepaald of in de gei brengen, de ankers binnen boord brengen, den stoom geheel of gedeeltelijk afsluiten, de trekdiereu zeer langzaam laten stappen en in het algemeen de vaart van het schip zoodanig verminderen, dat het op eenen afstand van vijftig Meter uit de brug kan worden stilgehouden, ingeval de brugwachter dit noodig acht. Deze afstand wordt ter weerszijden van de brugopeningen aangegeven door een stoppaal met het woord „halt”.

Bij harden wind, bij sterken stroom of afstroeming van het kanaal, of bij snelle vaart van het schip, zijn de schippers verplicht door het achteruitbrengen van eene lijn of tros, of van kettingen, of door het terugwerken met stoom, de vaart van het schip te verminderen en de goede richting er van te verzekeren.

Gedurende het sluiten of gesloten zijn van de draaibrug mag een schip, dat verplicht is op het openen der draaibrug te wachten, deze niet dichter naderen dan tot 50 Meter, aangegeven door den voormelden stoppaal.

Eerst nadat de brugwachter toestemming heeft gegeven, wordt het schip naar de brug gestuurd en zoo langzaam voortbewogen, dat geen deel van de brug of van de remmingwerken door het stooten van het schip kan worden beschadigd.

Indien door mist of andere oorzaken de bol of de lantaarn aan den seinpaal niet duidelijk te onderscheiden of niet zichtbaar is, zullen de schepen

op 50 Meter afstand van de draaibrug worden gehouden, totdat van den brugwachter vergunning tot doorvaren zal zijn verkregen.

4. Bij het doorvaren van de draaibrug worden de schepen met geringe snelheid bewogen. Stoombooten varen te dien einde met verminderde kracht, bij getrokken schepen mogen de trekdiereu zich niet dan stapvoets bewegen, terwijl zeilende schepen zoodanig van zeil moeten verminderen, dat zij de brug langzaam doorvaren.

De schooten moeten zooveel aangehaald en de raas gebrast of getopt worden, dat bij het doorvaren geen touwen of zeilen met de brug- of remmingwerken in aanraking kunnen komen.

Het is verboden met haken, boomen of andere voorwerpen het hout-, muur- of ijzerwerk van de brug aan te raken; de remmingwerken, schuifhonten, haalpenneu of ringen zijn hiervan uitgezonderd.

Het verminderen der vaart of het vastmaken der schepen door het uitbrengen van een anker geschiedt alleen, wanneer zulks onvermijdelijk is.

5. Het is verboden:

schepen in de opening van de draaibrug stil te houden;

schepen aan eenig deel der brug vast te leggen of te verhalen.

6. Een schip mag binnen de stoppalen, in art. 3 bedoeld, niet langer vertoeven, dan volgens het oordeel van den brugwachter noodig is.

In de draaibrug varen de schippers elkander niet voorbij, dan met toestemming van den brugwachter.

Binnen de stoppalen, in art. 3 bedoeld, varen de schippers elkander in de richting naar de brugopening niet voorbij, dan met toestemming van den brugwachter.

Buiten die stoppalen wachten de schippers, totdat de schepen, welke zich nader bij de brug bevinden, zijn doorgevareu.

Rijksvaartuigen, of die in dienst zijn van den Staat, stoombooten, alsmede vaartuigen dienende tot geregeld vervoer van personen of goederen worden vóór alle andere schepen doorgelaten.

Voor alle gelijk aankomende schepen is de voorrang van doorvaren toegekend aan de van de bovenzijde (noordzijde) komende, zoodat die van de benedenzijde (zuidzijde) komen, buiten den stoppaal moeten wachten.

Over de toepassing van dit artikel beslist de brugwachter.

7. Ingeval meer dan één schip aan dezelfde

zijde voor de gesloten brug aankomt, zullen de later aankomende op behoorlijken afstand achter de eerder aangekomene blijven, ten einde geene opstopping of verwarring te doen ontstaan.

8. Na het weder geopend zijn van de brug varen de schepen door, met vergunning van den brugwachter volgens art. 3, naar volgorde van aankomst en met inachtneming van den voorrang, als in art. 6 is omschreven.

9. Wanneer een schipper weigert zijn schip in de opening van of nabij de brug naar de aanwijzing van den brugwachter te stoppen, te bewegen of te verhalen, is deze bevoegd, desnoods onderstendend door den sterken arm, op kosten van den onwillige, het noodige te verrichten om die aanwijzing te doen uitvoeren.

10. Wanneer een vastgeraakt schip het sluiten der brug voor het verkeer over den spoorweg verhindert, zijn bestuurders van den spoorwegdienst bevoegd, onder toezicht van het hoofd van het bestuur der gemeente *Schore* en op kosten van den gezagvoerder of eigenaar van het schip, de oorzaak of de oorzaken van die verhindering te doen opruimen.

11. Het doorvaren onder de gesloten draaibrug is verboden.

§ 3. *Algemeene bepalingen.*

12. Bij het doorvaren van de spoorwegbrug gedragen de schippers zich naar de bepalingen van het Algemeen Reglement van politie voor rivieren, kanalen enz., onder beheer van het Rijk, vastgesteld bij Koninklijk besluit van 13 Augustus 1891 (*Staatsblad* n°. 158) en gewijzigd bij Koninklijk besluit van 17 April 1894 (*Staatsblad* n°. 57), en van het Bijzonder Reglement van politie voor het kanaal door *Zuid-Beveland*, vastgesteld bij Koninklijk besluit van 23 Mei 1892 (*Staatsblad* n°. 117), voor zoover in de daarbij behandelde onderwerpen niet door dit reglement is voorzien, en naar de bevelen van den brugwachter.

13. De schippers moeten door geluidseinen of door roepen den brugwachter tijdig waarschuwen, dat hun schip de spoorwegbrug nadert.

Schepen, waarvan het niet te vreezen is, dat zij in de brugopening zullen beklemd raken, kunnen door den brugwachter onder de vaste brug worden doorgelaten.

14. De schippers zorgen, dat door hunne schepen geene schade wordt toegebracht aan de vaartuigen, steigers, heien, bokken of andere werktuigen, gebezigd voor herstelling of ver-

nieuwing van de brugwerken of voor nitdieping van het kanaal in of nabij de spoorwegbrug.

15. Door schepen worden in dit reglement bedoeld alle soorten van vaartuigen en houtvloten.

Door schippers worden bedoeld zij, die op het schip of houtvlot gezag uitoefenen, of met de leiding daarvan belast zijn.

Onder brugwachter worden verstaan ook die personen, welke den brugwachter vervangen of hem behulpzaam zijn.

Onder *dag* wordt in dit reglement verstaan de tijd tusschen zonsopgang en zonsondergang; onder *nacht* de tijd tusschen zonsondergang en zonsopgang.

16. Aan den brugwachter is de handhaving van de bepalingen van dit reglement opgedragen.

De brugwachter, de ambtenaren in art. 8, sub 1°. tot 6°, van het Wetboek van Strafvordering bedoeld, de ambtenaren van den Staat en van de spoorwegonderneming, aan wie het toezicht op de spoorwegbrug is opgedragen, de Koninklijke marechaussee, de Rijksveldwachters en de plaatselijke politiebeambten in de gemeente *Schore* zijn met het opsporen van de overtredingen van dit reglement belast.

17. Aan de ambtenaren van den spoorweg, met de handhaving van dit reglement belast, wordt op hunne aanvraag door het hoofd van het bestuur der gemeente *Schore* en door alle ambtenaren, met openbaar gezag bekleed, bijstand verleend.

18. Als overtreding van deze bepalingen wordt ook aangemerkt, het niet voldoen aan eenig bevel van den brugwachter, tot nitvoering of naar aanleiding van deze bepalingen gegeven.

Behoort bij Koninklijk besluit van 16 Juni 1897 (*Staatsblad* n°. 167).

Mij bekend,

De Minister van Waterstaat, Handel en Nijverheid,
(get.) VAN DER SLEIDEN.

18 Juni 1897. ABBEST van den Hoogen Raad der Nederlanden, houdende beslissing dat de verzoeker, in gebreke blijvende om ter voldoening aan art. 36 der Kieswet bij zijn verzoekschrift de „bewijsstukken” aan den kantonrechter over te leggen, door dezen terecht niet-ontvankelijk wordt verklaard in zijn verzoek.

De Hooge Raad enz.,

Gezien de stukken;

Ooverwegende dat als middel van cassatie is voor-

gesteld: verkeerde toepassing van art. 3 en 4 der Kieswet in verband met de artt. 36, 39 en 40 dier wet, omdat het gemeentebestuur zijne plaatsing op de kiezerslijst ten onrechte geweigerd heeft als zoude hij in het jaar 1896 onderstand hebben genoten van eene instelling van weldadigheid en de kantonrechter die hoofdzaak onopgelost heeft gelaten;

O. dat de uitspraak van den kantonrechter hierop berust, dat al mochten des requirants grieven tegen de beschikking van burgemeester en wethouders gegrond blijken, de verlangde beslissing door den rechter niet zou kunnen gegeven worden, aangezien requirant in gebreke was gebleven bewijs te leveren, dat hij alsdan tot de kiezers zou behooren;

O. dat art. 36 der Kieswet voorschrijft, dat de requestant bij zijn verzoekschrift aan den kantonrechter, behalve een afschrift van de beslissing van het gemeentebestuur, tevens de bewijsstukken zal overleggen;

O. dat dit voorschrift kennelijk strekt, om den kantonrechter in staat te stellen zelfstandig te beoordeelen of de betrokken persoon het recht heeft om op de kiezerslijst geplaatst te worden, en om, naar bevind van zaken, al of niet overeenkomstig art. 34 der Kieswet eene wijziging der kiezerslijst te bevelen;

O. dat de requestant echter, blijkens den inhoud van het bestreden vonnis, in gebreke is gebleven om door overlegging der bewijsstukken, den kantonrechter in staat te stellen om op zijn verzoek uitspraak te doen, zoodat deze hem daarin terecht niet-ontvankelijk heeft verklaard en het beroep in cassatie alzoo is ongegrond;

Verwerpt het beroep.

—
21 Juni 1897. BESLUIT, betreffende het eere-teeken voor het deelnemen aan belangrijke krijgsverrichtingen.

IN NAAM VAN H. M. WILHELMINA, ENZ.
WIJ EMMA, ENZ.

Gezien het Koninklijk besluit van 19 Februari 1869 (*Staatsblad* n°. 24) tot instelling van een eere-teeken, ter uitreiking aan hen, die deelnamen aan belangrijke krijgsverrichtingen;

Gezien artikel 6 van het Koninklijk besluit van 6 October 1874, n°. 10, ter belooning dergenen die zich onderscheidden bij de 1ste en de 2de expeditie tegen *Atjeh*.

Nog gezien de Koninklijke besluiten van 7 Juni 1876, n°. 8; 29 Mei 1881, n°. 19; 6 Juli 1886,

n°. 33 en 25 Mei 1891, n°. 42, waarbij eene nadere regeling werd getroffen, nopens de uitreiking van het hooger genoemde eere-teeken aan hen, die hebben deelgenomen aan de krijgsverrichtingen in *Atjeh* in de jaren 1873—1876, 1873—1880, 1873—1885 en 1873—1890;

Overwegende, dat een aantal schepelingen en militairen, die na ultimo December 1890 in *Atjeh* hebben gestreden of deelnamen aan de krijgsverrichtingen aldaar, tot dusver verstoken zijn van het voorrecht om het meergemelde eere-teeken te dragen;

En willende aan zee- en landmacht een bewijs geven van Onze tevredenheid over de inspanning en de volhardende dapperheid, waarmede de zware taak der bezetting en bewaking van *Atjeh* en *onderhoorigheden* wordt volgehouden.

Op de gemeenschappelijke voordracht van de Ministers van Koloniën en van Marine dd. 12 Juni 1897, litt. E^o en 15 Juni 1897, Bureau B., n°. 35, Kabinet;

Hebben goedgevonden en verstaan:

Art. I. Het eere-teeken voor belangrijke krijgsverrichtingen, ingesteld bij Koninklijk besluit van 19 Februari 1869 (*Staatsblad* n°. 24), wordt ook toegekend aan hen, die hebben deelgenomen aan de krijgsverrichtingen in *Atjeh* en *onderhoorigheden* in de jaren 1891 tot en met 1896.

De hun deswege uit te reiken gesp draagt het opschrift:

Atjeh 1873—1896.

Zij wordt niet gelijktijdig gedragen met de gespen vastgesteld bij artikel 6 van het Koninklijk besluit van 6 October 1874, n°. 10, en bij de Koninklijke besluiten van 7 Juni 1876, n°. 6, 29 Mei 1881, n°. 19, 6 Juli 1886, n°. 33 en 25 Mei 1891, n°. 42.

Art. II. Zij die versierd zijn met één der vijf gespen, aan het slot van het vorig artikel vermeld, zijn bevoegd haar te verwisselen met die, welke het opschrift draagt:

Atjeh 1873—1896.

De Ministers van Koloniën en van Marine zijn ieder voor zooveel hen betreft, belast met de uitvoering van dit besluit, waarvan een afschrift zal worden gezonden aan den Minister van Oorlog, aan den Kanselier der Nederlandsche Orden en aan de Algemeene Rekenkamer.

Het Loo, den 21sten Juni 1897.

(get.)

EMMA.

De Minister van Koloniën, (get.) BERGSMAN.

De Minister van Marine, (get.) VAN DER WJCK.

24 Juni 1897. BESLUIT, waarbij, met wijziging van het besluit van Gedeputeerde Staten van Noordbrabant van 18 Maart 1897, G. n°. 124, 2de afd., 3de bureau, op de aanvraag van het bestuur der bijzondere lagere school van het Roomsch-Katholiek Armbestuur te *Cuyk a/d Maas* om de Rijksbijdrage, bedoeld bij art. 54bis der wet tot regeling van het lager onderwijs, over 1896, het daartegen ingesteld beroep gegrond wordt verklaard. S. 168.

IN NAAM VAN H. M. WILHELMINA, ENZ.
WIJ EMMA, ENZ.

Beschikkende op het beroep, ingesteld door den Commissaris der Koningin in Noordbrabant, tegen het besluit van Gedeputeerde Staten dier provincie dd. 18 Maart 1897, G. n°. 124, 2de afd., 3° bur., genomen op de aanvraag van het bestuur der bijzondere lagere school van het Roomsch-Katholiek Armbestuur te *Cuyk a/d Maas* om de Rijksbijdrage bedoeld in art. 54bis der wet tot regeling van het lager onderwijs, over 1896;

Den Raad van State, Afdeling voor de geschillen van bestuur, gehoord (advies van 9 Juni 1897, n°. 76);

Op de voordracht van den Minister van Binnenlandsche Zaken van 21 Juni 1897, n°. 5113, afdeling Algemeene Zaken en Comptabiliteit;

Overwegende, dat het bestuur der bovengenoemde school bij Gedeputeerde Staten van Noordbrabant eene Rijksbijdrage heeft aangevraagd;

dat Gedeputeerde Staten daarop hebben verklaard, dat de school voldoet aan de eischen en voorwaarden voor het verkrijgen eener Rijksbijdrage gesteld in art. 54bis der wet tot regeling van het lager onderwijs en die bijdrage hebben bepaald op f 1000;

dat de Commissaris der Koningin in Noordbrabant van deze beschikking bij Ons in beroep is gekomen op grond, dat bij de berekening van de bijdrage voor de onderwijzeres J. G. M. KOETS de maand Augustus ten onrechte was medege-rekend, daar die onderwijzeres reeds op den 29sten dier maand de school verlaten had;

Overwegende, dat volgens art. 45, 1°, laatste lid, der wet tot regeling van het Lager Onderwijs, de Rijksbijdrage voor een onderwijzer, die in den loop van het jaar wordt in dienst gesteld, ten gevolge van ontslag de school verlaat of overlijdt, wordt berekend in evenredigheid van het aantal volle maanden, dat hij in dat jaar aan de school verbonden is geweest;

Overwegende, dat blijkens de door het school-

bestuur, ingevolge het Koninklijk besluit van 19 Februari 1890 (*Staatsblad* n°. 26) aan het schooltoezicht verstrekte opgaven, de onderwijzeres J. G. M. KOETS, werd ontslagen met ingang van 29 Augustus 1896, en ter harer vervanging met ingang van denzelfden dag is in dienst getreden de onderwijzeres A. M. KRAMEERS;

dat wel is waar het schoolbestuur in een aan Gedeputeerde Staten van Noordbrabant gericht schrijven mededeelde bij vergissing 29 Augustus in plaats van einde Augustus te hebben opgegeven, doch dat — wat er ook moge zijn van de juistheid van die nadere opgave, — deze in strijd is met die, ingevolge evengenoemd Koninklijk besluit van 19 Februari 1890 (*Staatsblad* n°. 26) verstrekt en welke den districtsschoolopziener ten grondslag strekt voor de ingevolge art. 5 van dat besluit jaarlijks in te zenden opgave;

dat indien aan de schoolbesturen werd vrijgelaten later te bewijzen, dat hunne oorspronkelijke opgave foutief is geweest, terwijl elke controle omtrent de juistheid van dit nader beweren, zoodanig niet uitgesloten, toch zeer bezwaarlijk is, door het schooltoezicht niet langer kan worden ingestaan voor de juistheid hunner bovengenoemde opgave, welke o. a. is voorgeschreven ten einde de door het schoolbestuur in te zenden aanvraag om Rijksbijdrage te kunnen verifieeren;

dat mitsdien ter verzekering eener richtige uitvoering van de gegeven voorschriften het herroepen of wijzigen van krachtens die voorschriften gedane mededeelingen niet kan worden toegelaten;

dat derhalve moet worden aangenomen, dat de onderwijzeres J. G. M. KOETS, niet gedurende de geheele maand Augustus 1896, aan de hierbedoelde school is verbonden geweest en voor haar de bijdrage behoort te worden berekend, alleen over de maanden Juni en Juli 1896;

Gezien de wet tot regeling van het Lager Onderwijs, waarvan de gewijzigde tekst is bekend gemaakt bij Koninklijk besluit van 29 Januari 1897 (*Staatsblad* n°. 57);

Hebben goedgevonden en verstaan:

met wijziging van het bestreden besluit van Gedeputeerde Staten van Noordbrabant van den 18 Maart 1897, G. n°. 124, 2° afd., 3° bureau, het daartegen ingesteld beroep gegrond te verklaren en mitsdien het bedrag der Rijksbijdrage waarop voormelde school over het jaar 1896 aanspraak heeft, vast te stellen op f 988.33⁴.

De Minister van Binnenlandsche Zaken is belast met de uitvoering van dit besluit, dat in

het *Staatsblad* en tegelijk met het rapport van voornoemden Minister in de *Staatscourant* zal worden geplaatst en waarvan afschrift zal worden gezonden aan den Raad van State, afdeling voor de geschillen van bestuur.

Het Loo, den 24sten Juni 1897.

(get.) E M M A.

De Min. van Binnenl. Zaken, (get.) VAN HOUTEN.
(Uitgeg. 4 Juli 1897.)

24 Juni 1897. MISSIVE van den Minister van Binnenlandsche Zaken, aan de Commissarissen der Koningin in de provinciën, betreffende afgifte van bewijzen van goed gedrag voor het aangaan eener militaire dienstverbintenis.

Reeds herhaalde malen is er door den Minister van Oorlog over geklaagd, dat de opgave van vonnissen, zooals die geschieden moet op de voor het aangaan van eene militaire dienstverbintenis vereischte, door de burgemeesters af te geven bewijzen van goed gedrag, na het aangaan der verbintenis zeer onvolledig bleek te zijn.

Naar aanleiding hiervan heb ik in overleg met de Ministers van Justitie, van Marine en van Oorlog, en met intrekking der dezerzijdsche aanschrijving van 1 Mei 1885, n°. 1803, afd. B. B., besloten de thans ten deze geldende regeling te vervangen door de navolgende.

Voortaan moeten op bovenbedoelde bewijzen alleen worden vermeld de na het 10^e levensjaar gegeven, onherroepelijk geworden veroordelingen wegens gemeene en militaire misdrijven, wegens overtredingen van de artt. 432 en 433 van het Wetboek van Strafrecht en tot plaatsing in eene Rijkswerkinrichting, krachtens het 4^e lid van art. 453 van het Wetboek van Strafrecht.

Telkens wanneer door een burgemeester met bovenomschreven doel een bewijs van goed gedrag moet worden afgegeven, zal hij zich hebben te wenden tot den officier van justitie bij de arrondissementsrechtbank, binnen wier ressort de geboorteplaats van den persoon in kwestie is gelegen, of mocht die plaats buiten het Rijk in Europa zijn gelegen of onbekend zijn, tot den heer Raad-Adviseur, chef der 2^e afdeling, van het Departement van Justitie, teneinde langs dien weg de vereischte gegevens te erlangen.

Ik heb de eer U H.E.G. te verzoeken het bovenstaande ter kennis te brengen van de burgemeesters in Uw gewest.

De Minister van Binnenlandsche Zaken,
(get.) VAN HOUTEN.

25 Juni 1897. MISSIVE van den Minister van Binnenlandsche Zaken, aan de Gedeputeerde Staten van de provinciën, betreffende het houden van collecten, art. 13 der wet tot regeling van het armbestuur.

In den laatsten tijd zijn herhaaldelijk klachten gerezen over het veelvuldige collecteeren door instellingen van weldadigheid in andere gemeenten dan die harer vestiging. Tegen bedoeld optreden worden tal van bezwaren aangevoerd, o. a. het geldelijk nadeel dat de in de gemeente zelve gevestigde liefdadige instellingen ondervinden, de groote last voor de ingezetenen en het misbruik dat gemaakt wordt door instellingen of vereenigingen, die de ingezamelde gelden voor andere dan de voorgegeven liefdadige doeleinden aanwenden.

De ingeolge art. 13, 4^e lid, der wet op het armbestuur genomen beslissingen, bij Koninklijk besluit van 13 November 1896, n°. 28 en van 27 Januari jl., n°. 9, schijnen hier en daar aanleiding te hebben gegeven tot de ongegronde meening, als zouden de gemeentebesturen in art. 13 der wet op het armbestuur geen middel bezitten om aan bovenbedoelde klachten, voor zoover zij rechtmatig zijn, tegemoet te komen en misbruik te keeren.

Gelijk bij laatstgenoemd Koninklijk besluit is beslist, laat art. 13 van genoemde wet niet toe, dat een gemeentebestuur als *beginset* aanneemt, het houden van collecten door elders gevestigde liefdadige instellingen te beletten. Dat artikel geeft evenwel de gelegenheid zoodanige collecten te stuiten, wanneer daartegen gegronde bezwaren rijzen, ontleend aan den aard der instelling, aan het gemis van waarborgen omtrent de betrouwbaarheid der personen die voor haar optreden, aan het ongelegen tijdstip der voorgenomen inzameling, aan vergelijking van het nut der inzameling met de schade, welke zij plaatselijke instellingen van weldadigheid zouden kunnen berokkenen, of aan andere in ieder bijzonder geval te beoordeelen omstandigheden.

Ik heb de eer Uw college te verzoeken de aandacht der gemeentebesturen in Uw gewest op deze aangelegenheid te vestigen. Uw college gelieve daarbij tevens te wijzen, op de wenschelijkheid dat die besturen in de gevallen, waarin zij tot stuiting meenen te moeten overgaan, de redenen der stuiting met zorg formuleeren en bij eventueel beroep zich de moeite getroosten de overwegingen, welke hen tot stuiting leidden, duidelijk en omstandig bij den Raad van State, afdeling

voor de geschillen van bestuur, te doen toelichten. Langs dezen weg zal het mogelijk zijn aan art. 13 der wet op het armbestuur eene toepassing te geven, die het doel der bepaling tot zijn recht doet komen en de boven aangeduide misbraken te keer gaat.

De Min. van Binnenl. Zaken, (get.) VAN HOUTEN.

25 Juni 1897. ARREST van den Hoogen Raad der Nederlanden, houdende beslissing dat zoowel volgens de Grondwet als volgens de Kieswet het kiesrecht tot grondslag heeft uitdrukkelijke toekenning op grond van wettelijk omschreven kenteekenen van geschiktheid en maatschappelijken welstand; dat bij de berekening van het inkomen in dienstbetrekking, bedoeld in art. 1 b 2°, 1° lid, in verband met art. 2, 7° lid, niet in aanmerking komt het verval, door den bediende (huisknecht) genoten.

De Hooge Raad enz.,

Gezien de stukken;

Overwegende dat feitelijk vaststaat, dat de requirant op 31 Januari 1897 sedert den 1sten Januari van het laatstverloopen jaar bij denzelfden persoon te Utrecht als huisknecht in dienstbetrekking was en in dat jaar, behalve een wettelijk op f 325 te schatten genot van vrije kost en inwoning, heeft genoten aan loon *met verval* f 200, doch aan loon zonder voorzeggd verval minder dan f 175, en dat op zijn tijdig gedaan verzoek om overeenkomstig art. 1 b n°. 2 op de kiezerslijst te worden geplaatst zoowel door het gemeentebestuur van Utrecht als door den kantonrechter afwijzend is beschikt, op grond dat verval voor de berekening van het inkomen ingevolge voormelde wetsbepaling niet in aanmerking komt;

O. aangaande het voorgedragen cassatiemiddel, bestaande in beweerde schending of verkeerde toepassing van de artt. 1 en 2 der wet van 7 September 1896 (*Staatsblad* n°. 154) in verband met de bij die artikelen behorende tabel;

dat voor de gegrondheid van dit middel algemeene beschouwingen omtrent de bedoeling, die bij het uitvoeren van art. 80 der Grondwet door middel van de Kieswet heeft voorgezeten, omtrent het min of meer *odieuze* van eene beperkende uitlegging dier wet en wat van dien aard meer ter ondersteuning van het beroep wordt aangevoerd buiten aanmerking moeten blijven, omdat zoowel naar de Grondwet als de Kieswet het kiesrecht tot grondslag heeft uitdrukkelijke toekenning

op grond van wettelijk omschreven kenteekenen van geschiktheid en maatschappelijken welstand en de vraag dus is of die toekenning en de daarvoor gestelde kenteekenen aanwezig zijn;

dat uit denzelfden hoofde ook requirants beroep op het genot van meer dan f 500 inkomen te Utrecht niet in aanmerking kan komen, naardien niet *elk* inkomen boven zeker wettelijk minimum als grondslag van kiesbevoegdheid is erkend, noch ook, wanneer een inkomen het gevolg is van arbeid naar art. 1 b 2°, *elke* verdienste van dien aard;

O. aangaande dit laatste, dat de vereischten, ingevolge voormelde wetsbepaling in verband met art. 2 der wet, dat men een minimum van tijd bij denzelfden werkgever in dienst zij geweest, dat men *als zoodanig* het wettelijk minimum van inkomen hebbe genoten, alsmede de bepaling dat het krachtens die verhouding genoten voordeel van vrije woning of voeding, doch ook alleen dit, wordt gelijkgesteld met het uit denzelfden hoofde genoten geldloon, alle aantoonen aanneming in de Kieswet van het beginsel dat de schuldpligtigheid desgenen, ten wiens behoefte de arbeid of de dienst verricht is, den grondslag vormt van het in aanmerking te brengen inkomen; dat buiten dezen grondslag dan ook 's wetgevers uit de artt. 25 en volgende der wet blijkende wil, dat het inkomen uit arbeid vatbaar zij voor contrôle bezwaarlijk in vervulling zou komen;

O. dat daarentegen zooals de kantonrechter met juistheid heeft overwogen, verval uitmaakt eene losse en wisselvallige in den regel van derden ontvangen baat, niet een van werkgever genoten dienstloon, dientengevolge ontsnappend aan contrôle en noch naar de woorden, noch naar de bedoeling der wet uitmakende zoodanig inkomen, als waaraan kiesbevoegdheid kan worden ontleend; dat dus het tegen zijne beslissing aangevoerde middel is ongegrond;

Verwerpt het beroep.

25 Juni 1897. ARREST van den Hoogen Raad der Nederlanden, houdende beslissing dat partijen in den zin van art. 37 en volgende der Kieswet naar omstandigheden zijn, zij die bij het gemeentebestuur verbetering van de kiezerslijst hebben gevraagd, zij die tegen de beslissing van het gemeentebestuur bij den kantonrechter opkomen, en zij tegen wie het verzoek tot verbetering van de kiezerslijst is gericht, — doch niet het gemeente-

bestuur dat de beslissing heeft gegeven en dat volgens de artt. 34 en 49 der wet alleen uitvoering aan de rechterlijke uitspraken heeft te geven.

De Hooge Raad enz.,

Gezien de stukken;

Overwegende dat H. VAN RUIJVEN bovengenoemd overeenkomstig art. 29 der Kieswet bij het gemeentebestuur van Zuidhorn verbetering van de kiezerslijst der gemeente heeft gevraagd op grond, dat hij daarop alleen voorkwam als kiezer voor de Staten-Generaal en de Provinciale Staten, doch niet als kiezer voor den gemeenteraad; dat door burgemeester en wethouders van Zuidhorn afwijzend op dit verzoek is beschikt; dat H. VAN RUIJVEN daarop overeenkomstig art. 36 der wet de zaak aan de uitspraak van den kantonrechter heeft onderworpen, en de kantonrechter bij het vermelde vonnis wijziging van de kiezerslijst van de gemeente Zuidhorn in voege voormeld heeft bevolen; en dat burgemeester en wethouders van Zuidhorn alsnu vernietiging van deze uitspraak vragen;

O. dat volgens art. 40 der Kieswet vernietiging van eene tengevolge van de artt. 36 tot 39 gedane uitspraak van den kantonrechter kan gevraagd worden door ieder, die bij die uitspraak partij is geweest, doch dat burgemeester en wethouders van Zuidhorn dit niet zijn geweest bij de uitspraak van den kantonrechter, waarvan zij de vernietiging verzoeken;

O. dat immers de in de artt. 37 en volgende der wet bedoelde „partijen” in het geding bij den kantonrechter naar omstandigheden zijn zij, die bij het gemeentebestuur verbetering van de kiezerslijst hebben gevraagd, zij die tegen de beslissing van het gemeentebestuur bij den kantonrechter opkomen, en zij tegen wie het verzoek tot verbetering van de kiezerslijst is gericht, — doch niet het gemeentebestuur dat de beslissing heeft gegeven, en dat volgens de artt. 34 en 49 der wet alleen uitvoering aan de rechterlijke uitspraken heeft te geven;

Verklaart burgemeester en wethouders van Zuidhorn niet-ontvankelijk in hun gedaan verzoek.

29 Juni 1897. BESLUIT, tot verlenging der schorsing van het besluit van den raad der gemeente *Bergen op Zoom* van 1 Februari 1897 tot vaststelling eener verordening ingevolge art. 4 der Hinderwet. S. 169.

Verlengd tot 1 September 1897.

30 Juni 1897. BESLUIT, bepallende de plaatsing in het *Staatsblad* van de op 17 Juni 1897 te 's Gravenhage tusschen *Nederland* en *België* gesloten overeenkomst tot wijziging en aanvulling van de overeenkomst van 11 April 1895, tot regeling van de internationale telephoongemeenschap tusschen beide Staten. S. 170.

IN NAAM VAN H. M. WILHELMINA, ENZ.

WIJ EMMA, ENZ.

Gezien de op 17 Juni 1897 te 's Gravenhage tusschen *Nederland* en *België* gesloten overeenkomst tot wijziging en aanvulling van de overeenkomst van 11 April 1895, tot regeling van de internationale telephoongemeenschap tusschen beide Staten, van welke overeenkomst en hare vertaling een afdruk aan dit besluit gehecht blijft;

Op de voordracht van den Minister van Buitenlandsche Zaken van den 24sten Juni 1897, Algemeen Secretariaat, n°. 7242;

Hebben goedgevonden en verstaan, de bekendmaking van bedoelde overeenkomst met hare vertaling te bevelen door plaatsing van dit besluit in het *Staatsblad*.

De Ministers, Hoofden van Departementen van Algemeen Bestuur, worden belast, ieder voor zooveel hem betreft, met de uitvoering der bepalingen in meergenoemde overeenkomst vervat.

Het Loo, den 30sten Juni 1897.

(get.) EMMA.

De Minister van Buitenlandsche Zaken,

(get.) J. RÖELL.

(Uitgeg. 3 Juli 1897.)

VERTALING.

Hare Majesteit de Koningin der Nederlanden en in Hoogst-Derzelve naam Hare Majesteit de Koningin-Weduwe, Regentes van het Koninkrijk en Zijne Majesteit de Koning der Belgen,

wenschende de telephoovereenkomst op den 11 April 1895, te 's Gravenhage geteekend, te wijzigen en aan te vullen, hebben besloten eene overeenkomst te dezer zake aan te gaan, en tot Hoogst-Derzelve gevolmachtigden benoemd, te weten:

Hare Majesteit de Koningin-Weduwe, Regentes van het Koninkrijk der Nederlanden: Jhr. JOAN RÖELL, Minister van Buitenlandsche Zaken, en den Heer PHILIPPE WILLEM VAN DER SLEIDEN, Minister van Waterstaat, Handel en Nijverheid;

en Zijne Majesteit de Koning der Belgen: Graaf DE GRELLE-ROGIER, Hoogst-Deszelfs Buitengewoon Gezant en gevolmachtigd Minister bij het Hof van Hare Majesteit de Koningin der Nederlanden;

welke gevolmachtigden, na elkander wederzijds hunne volmachten, die in behoorlijke orde zijn bevonden, te hebben medegedeeld, omtrent de navolgende bepalingen zijn overeengekomen:

Art. 1. De artikelen 5, 7, 8 en 12 van de overeenkomst van 11 April 1895 worden vervangen door de volgende:

Artikel 5 (nieuw). De aangenomen eenheid, zoowel voor de heffing der taksen als voor den duur der verbindingen, is het gesprek van vijf minuten, uitgezonderd in het verkeer tusschen plaatsen in de nabijheid der grens op wederzijdsch grondgebied, en die op een afstand van niet meer dan 40 kilometer hemelsbreed van elkander gelegen zijn, in welk verkeer de vorenbedoelde eenheid is het gesprek van drie minuten.

Tengevolge van overeenstemming tusschen de beide Administratiën kan de duur van vijf minuten ten allen tijde tot drie minuten worden teruggebracht, hetzij eenvormig in den geheelen dienst, hetzij ten opzichte van zekere verkeersverbindingen, hetzij ten behoeve van bepaalde categoriën van gesprekken of gedurende zekere tijdvakken van den dag of van den nacht.

Artikel 7 (nieuw). De verkeerstaksen worden gegeven voor aansluitingen van alle perceelen van geabonneerden en alle publieke spreekcellen, behorende tot het telephoonnet of tot de telephoongroep, waarmede de internationale lijn verbonden is.

De taksen worden vastgesteld als volgt, per tijdseenheid en per gesprek:

1°. in het grensverkeer tusschen plaatsen, die niet meer dan 40 kilometer hemelsbreed van elkander gelegen zijn: fr. 1.25 in België en f 0.60 in Nederland;

2°. voor elken afstand boven dien van 40 kilometer hemelsbreed: fr. 3 in België en f 1.45 in Nederland.

De taks wordt voldaan door den persoon, die de verbinding vraagt.

Artikel 8 (nieuw). In den dienst der telephoongemeenschap tusschen Nederland en België kunnen op vaste tijdstippen abonnementen worden toegeestaan, welke per dag ten minste den dubbelen duur der tijdseenheid per gesprek toelaten.

De duur van het abonnement loopt ten minste over één maand.

De taksen worden vastgesteld als volgt: over één maand:

1°. in het grensverkeer tusschen plaatsen die niet meer dan 40 kilometer hemelsbreed van elkander gelegen zijn: fr. 37 in België en f 18 in Nederland, voor een dagelijksch gebruik van zes minuten; fr. 62 in België en f 30 in Nederland, voor een dagelijksch gebruik van tien minuten;

2°. voor elken afstand boven dien van 40 kilometer hemelsbreed: fr. 90 in België en f 43.50 in Nederland, voor een dagelijksch gebruik van tien minuten.

Het abonnementsbedrag wordt bij vooruitbetaling geheven; het abonnement wordt stilzwijgend van maand tot maand verlengd; het kan van weerszijden worden opgezegd, mits daarvan 14 dagen te voren worde kennis gegeven.

Artikel 12 (nieuw). Elke administratie houdt aanteekening van de te heffen taksen en zorgt voor de inning er van op de wijze, welke zij daartoe geschikt oordeelt.

De helft van de opbrengst der Nederlandsch-Belgische telephoongesprekken wordt aan elk der beide Administratiën toegekend.

De ontvangsten van den telephoondienst worden door elke Administratie afzonderlijk in rekening gebracht, onafhankelijk van de rekening der telegraafontvangsten.

2. De overeenkomst van 11 April 1895 wordt aangevuld met het volgend artikel n.l.:

Artikel 11bis (nieuw). De Administratiën zullen in gemeen overleg het tarief voor de gesprekken kunnen wijzigen en de taksen voor de eventueel in dienst te stellen nieuwe verbindingen kunnen vaststellen, behoudens goedkeuring van hunne Regeeringen.

3. De bepalingen van de overeenkomst van 11 April 1895, welke door deze overeenkomst niet zijn gewijzigd, blijven van kracht.

Ter oorkonde waarvan de respectieve gevolmachtigden deze overeenkomst hebben ondertekend en van hunne zegels voorzien.

Gedaan in tweevoud te 's Gravenhage, den 17den Juni 1897.

(get.) J. RÖELL.

» VAN DER SLEYDEN.

» Cte DE GRELLE-ROGIER.

5 Juli 1897. BESLUIT, tot wijziging van het Koninklijk besluit van 30 October 1894 (*Staatsblad* n°. 169), houdende bepalingen omtrent vrijstelling van invoerrecht voor azijnaether en aether sulfuricus, benooidigd bij de vervaardiging van rookzwak buskruit. S. 171.

IN NAAM VAN H. M. WILHELMINA, ENZ.
WIJ EMMA, ENZ.

Op de voordracht van den Minister van Financiën van den 5den Juni 1897, n°. 47, Invoerrechten en Accijnzen;

Gezien de wet van 11 December 1893 (*Staatsblad* n°. 175), houdende bepalingen omtrent vrijstelling van belasting voor buitenlandsche goederen;

Herzien het Koninklijk besluit van 30 October 1894 (*Staatsblad* n°. 169);

Den Raad van State gehoord (advies van den 22 Juni 1897, n°. 10);

Gelet op het nader rapport van den Minister van Financiën van den 1sten Juli 1897, n°. 12, Invoerrechten en Accijnzen;

Hebben besloten en besluiten:

Eenig artikel.

Het eerste lid van art. 4 van het Koninklijk besluit van 30 October 1894 (*Staatsblad* n°. 169) wordt gelezen als volgt:

„De inslag in de fabriek heeft plaats onder toezicht van ambtenaren der invoerrechten en accijnzen, in wier tegenwoordigheid de vloeistoffen dadelijk worden vermengd, ter keuze van den fabrikant, met 0.1 kilogram kamfer, met 1 liter zuiveren houtgeest of met 0.5 liter aceton op elke 10 liter azijnaether of aether sulfuricus.”

De Minister van Financiën is belast met de uitvoering van dit besluit, hetwelk in het *Staatsblad* zal worden geplaatst en waarvan afschrift zal worden gezonden aan den Raad van State.

Het Loo, den 5den Juli 1897.

(get.) E M M A.

De Min. van Financiën, (get.) SPRENGER VAN EYK.
(*Uitgeg.* 12 Juli 1897.)

5 Juli 1897. BESLUIT, houdende intrekking van het besluit van 18 Januari 1828, n°. 14, omtrent het bergen van buskruit in de magazijnen van Oorlog te Brielle en Hellevoetsluis.

IN NAAM VAN H. M. WILHELMINA, ENZ.
WIJ EMMA, ENZ.

Op de voordracht van den Minister van Water-

staat, Handel en Nijverheid van 24 Juni 1897, n°. 147, afdeling Handel en Nijverheid en van Oorlog van 30 Juni 1897, IVe afd., n°. 55;

Overwegende dat er door de gewijzigde omstandigheden waaronder de vaart uit zee naar Rotterdam plaats vindt, geen behoefte meer bestaat aan opslag in 's Rijks bergplaatsen te Brielle of Hellevoetsluis, van buskruit aan boord der naar Rotterdam bestemde handelsschepen, waartomtrent voorziening is getroffen bij het Koninklijk besluit van 18 Januari 1828, n°. 14 en krachtens Kabinets-dispositie van 12 Mei 1828, n°. 4, door den Staatsraad, Gouverneur van Zuidholland, onder dagteekening van 9 Juni 1828 vastgestelde reglement van politie;

Gezien art. 1 van het Koninklijk besluit van 29 Mei 1879, n°. 31.

Hebben goedgevonden en verstaan:

Eenig artikel.

Het Koninklijk besluit van 18 Januari 1828, n°. 14, omtrent het bergen van buskruit in de magazijnen van Oorlog te Brielle en Hellevoetsluis, alsmede het daaruit voortgevoerd reglement van politie, vastgesteld door den Staatsraad, Gouverneur van Zuidholland, den 9 Juni 1828, krachtens Kabinets-dispositie van 12 Mei 1828, n°. 4, worden ingetrokken.

De Ministers voornoemd zijn belast met de uitvoering van dit besluit.

Het Loo, den 5den Juli 1897.

(get.) E M M A.

De Min. van Waterstaat, Handel en Nijverheid,
(get.) VAN DER SLEYDEN.

De Minister van Oorlog, (get.) SCHNEIDER.

6 Juli 1897. BESLUIT, houdende bepalingen omtrent de taak en de samenstelling van het Bestuur der Visscherijen op de Schelde en Zeeuwse stroomen. S. 172.

IN NAAM VAN H. M. WILHELMINA, ENZ.
WIJ EMMA, ENZ.

Op de voordracht van de Ministers van Financiën, van Waterstaat, Handel en Nijverheid en van Britenlandsche Zaken, onderscheidenlijk dd. 16 Maart 1897, n°. 30, Domeinen; 26 Maart 1897, n°. 187, afdeling Handel en Nijverheid en 3 April 1897, 2de afdeling, n°. 3744;

Gelet op art. 9 der wet van 21 Juni 1881 (*Staatsblad* n°. 76), houdende bepalingen omtrent de zeevisscherijen;

Overwegende dat wijziging wenschelijk is van

de bepalingen van het Koninklijk besluit van 17 Juli 1875 (*Staatsblad* n°. 134) betreffende den werkring en de samenstelling van het Bestuur der Visscherijen op de Schelde en Zeeuwsche stroomen;

Den Raad van State gehoord (advies van den 1sten Juni 1897, n°. 14);

Gelet op het nader rapport van de gemelde Ministers, respectievelijk van 18 Juni 1897, n°. 18, Domeinen; van 24 Juni 1897, n°. 148, afdeling-Handel en Nijverheid, en van 30 Juni 1897, n°. 7304, afdeling II;

Hebben besloten en besluiten:

Art. 1. Onder den Minister van Financiën is het Bestuur der Visscherijen op de Schelde en Zeeuwsche stroomen belast:

a. met de handhaving van de op het stuk dezer visscherijen geldende wetten en verordeningen en met de zorg voor de veiligheid van hare belangen;

b. met het beheer der tot het Domein van den Staat behoorende visscherijen in die wateren;

c. met de bevordering van de belangen der visscherij in die wateren in het algemeen, ook door het opsporen, bekend maken en helpen invoeren van elders tot stand gebrachte verbeteringen.

2. De samenstelling en de inrichting van het Bestuur der Visscherijen op de Schelde en Zeeuwsche stroomen worden bij Koninklijk besluit geregeld.

3. De artikelen 1, 2 en 4 van het Koninklijk besluit van 17 Juli 1875 (*Staatsblad* n°. 134) worden ingetrokken.

De Minister van Financiën is belast met de uitvoering van dit besluit, hetwelk in het *Staatsblad* zal worden geplaatst en waarvan afschrift zal worden gezonden aan den Raad van State.

Het Loo, den 6den Juli 1897.

(get.) E M M A.

De Min. van Financiën, (get.) SPRENGER VAN EYK.

De Min. van Waterstaat, Handel en Nijverheid,

(get.) VAN DER SLEIDEN.

De Min. van Buitenz. Zaken, (get.) J. RÖELL.

(*Uitgeg. 16 Juli 1897.*)

7 Juli 1897. BESLUIT, tot schorsing van het besluit van den raad der gemeente *Drongelen* van 16 April 1897 tot vaststelling eener verordening ingevolge art. 4, 1°. der *Hinderwet*. S. 173.

Geschorst tot 1 December 1897.

8 Juli 1897. BESLUIT, tot nadere wijziging van het Koninklijk besluit van 13 Augustus 1891 (*Staatsblad* n°. 158), tot vaststelling van een algemeen reglement van politie voor rivieren, kanalen, havens, sluizen, bruggen en daartoe behoorende werken, onder beheer van het Rijk, gewijzigd bij de Koninklijke besluiten van 17 April 1894 (*Staatsblad* n°. 57) en 23 April 1897 (*Staatsblad* n°. 105). S. 174.

IN NAAM VAN H. M. WILHELMINA, ENZ.

WIJ. EMMA, ENZ.

Op de voordracht van den Minister van Waterstaat, Handel en Nijverheid, van 12 Juni 1897, n°. 125, afdeling Waterstaat;

Gezien het Koninklijk besluit van 15 Mei jl., n°. 116, waarbij is bepaald dat, te rekenen van 1 Juli 1897, de haven van *Delfzijl* in beheer en onderhoud bij het Rijk zal zijn;

Den Raad van State gehoord (advies van den 29 Juni 1897, n°. 15);

Gelet op het nader rapport van voornoemden Minister van 5 Juli 1897, litt. L, afdeling Waterstaat;

Hebben goedgevonden en verstaan, het Koninklijk besluit van 13 Augustus 1891 (*Staatsblad* n°. 158), tot vaststelling van een algemeen reglement van politie voor rivieren, kanalen, havens, sluizen, bruggen en daartoe behoorende werken, onder beheer van het Rijk, gewijzigd bij de Koninklijke besluiten van 17 April 1894 (*Staatsblad* n°. 57) en 23 April 1897 (*Staatsblad* n°. 105), nader te wijzigen als volgt:

De achtste alinea van art. 1 wordt gelezen:

a. de havens te *Moerdijk*, *Breskens*, *Veere* en *Delfzijl*, en die der eilanden *Terschelling*, *Vlieland*, *Wieringen*, *Urk* en *Marken*.

Dit besluit treedt in werking op den tweeden dag na dien der dagteekening van het *Staatsblad* en de *Staatscourant*, waarin het is geplaatst.

De Minister van Waterstaat, Handel en Nijverheid is belast met de uitvoering van dit besluit, dat in het *Staatsblad* en gelijktijdig in de *Staatscourant* zal worden geplaatst en waarvan afschrift zal worden gezonden aan den Raad van State.

Het Loo, den 8sten Juli 1897.

(get.) E M M A.

De Min. van Waterstaat, Handel en Nijverheid,

(get.) VAN DER SLEIDEN.

(*Uitgeg. 16 Juli 1897.*)

9 Juli 1897. MISSIVE van den Minister van Binnenlandsche Zaken aan de Commissarissen der Koningin in de provinciën, betreffende uitvoering der Kieswet.

Het is mij gebleken, dat verschil van meening bestaat omtrent de uitlegging van de artikelen 86 en 91 der Kieswet. Naar aanleiding hiervan heb ik de eer U H.E.G. te verzoeken het volgende ter kennis te brengen van de burgemeesters in uw gewest.

De wet schrijft slechts voor één verzegeld pak te maken voor de stukken, bedoeld in art. 86, vóór dat tot de werkzaamheden van art. 87 wordt overgegaan en eveneens één verzegeld pak te maken, waarin de stembiljetten worden gesloten. In deze pakken moeten bij toepassing van art. 86 de niet gebruikte en de teruggegeven stembiljetten en bij toepassing van art. 91 de geldige en de van onwaarde verklaarde stembiljetten afzonderlijk worden gehouden, doch — alhoewel dit ook geenszins verboden is — het is niet stellig voorgeschreven, dat dit geschiede door ze in afzonderlijk verzegelde pakken te sluiten.

In geval een stembureau meent door de wet verplicht te zijn, elk soort stukken afzonderlijk in een verzegeld papier te sluiten, is het toch aanbevelenswaardig de pakketten, bedoeld in art. 86 en die, bedoeld in art. 91, in twee verzegelde papieren te verzamelen. Elke twijfel of aan de wet voldaan wordt is dan zeker uitgesloten.

De Minister van Binnenlandsche Zaken,
(get.) VAN HOUTEN.

12 Juli 1897. BESLUIT, tot vernietiging van de artikelen 10 en 11 der verordening, houdende voorschriften in het belang der openbare gezondheid voor de gemeente *Utrecht*. S. 175.

IN NAAM VAN H. M. WILHELMINA, ENZ.
WJ EMMA, ENZ.

Op de voordracht van den Minister van Binnenlandsche Zaken van 18 Mei 1897, n°. 2261, afdeling Binnenlandsch Bestuur, tot vernietiging van de artt. 10 en 11 van de verordening, houdende voorschriften in het belang der openbare gezondheid voor de gemeente *Utrecht*;

Overwegende, dat art. 10 luidt: „Indien een gebouw of een gedeelte van een gebouw zoo overbevolkt is dat de bestending gevaarlijk is voor de openbare gezondheid, kunnen Burgemeester en Wethouders na de gezondheidscommissie te hebben gehoord, den hoofdbewoner gelasten binnen eene maand na de dagtekening der

aanschrijving van Burgemeester en Wethouders aan dien toestand een einde te maken.

De hoofdbewoner is verplicht aan dezen last binnen den gestelden termijn te voldoen.

Het 3de en 4de lid van art. 3 zijn hier van toepassing.

Bij overtreding van dit artikel zullen Burgemeester en Wethouders overeenkomstig art. 180 der gemeentewet voor de uitvoering zorg dragen; dat art. 11 luidt:

„Indien een huis, dat tot bewoning wordt gebruikt, in hooge mate besmet is met ongedierte, zijn Burgemeester en Wethouders bevoegd, den eigenaar, vruchtgebruiker of beheerder te gelasten binnen eene maand na de dagtekening van hunne aanschrijving het huis te doen zuiveren.

De eigenaar, vruchtgebruiker of beheerder is verplicht aan dezen last binnen den gestelden termijn te voldoen. De last moet den beampte aanwijzen, die op de zuivering toezicht houdt.

Het 3de en 4de lid van art. 3 zijn hier van toepassing;”

Overwegende, dat art. 135 der gemeentewet aan den Raad de bevoegdheid toekent, om verordeningen te maken, die in het belang der openbare orde, zedelijkheid of gezondheid worden vereischt, of de huishouding der gemeente betreffen;

dat de bovenvermelde artikelen in de verordening der gemeente *Utrecht* nog in het belang der openbare orde, zedelijkheid of gezondheid worden vereischt, noch de huishouding der gemeente betreffen;

dat toch, al moge bewijsbaar zijn, dat de gezondheid der bewoners onder overbevolking en besmetting met ongedierte lijdt, een en ander in elk geval behoort tot hunne bijzondere gezondheidszorg en hieromtrent noch bij de gemeentewet noch bij eenige andere wet eenige bevoegdheid aan de gemeentebesturen is toegekend;

dat volgens art. 142 der Grondwet de bevoegdheid der gemeentebesturen wordt geregeld bij de wet;

datmitsdien genoemde artikelen van de verordening der gemeente *Utrecht* in strijd zijn met de wet;

Gelet op art. 153 der gemeentewet;

Den Raad van State gehoord (advies van den 22 Juni 1897, n°. 16);

Gezien het nader rapport van den Minister van Binnenlandsche Zaken van 8 Juli 1897, n°. 3199, afdeling Binnenlandsch Bestuur;

Hebben goedgevonden en verstaan :

artikel 10 en artikel 11 der verordening, houdende voorschriften in het belang der openbare gezondheid voor de gemeente Utrecht, te vernietigen wegens strijd met de wet.

De Minister van Binnenlandsche Zaken is belast met de uitvoering van dit besluit, hetwelk in het *Staatsblad* geplaatst en in afschrift aan de Raad van State medegedeeld zal worden.

Het Loo, den 12den Juli 1897.

(get.) E M M A.

De Minister van Binnenlandsche Zaken,
(get.) VAN HOUTEN.

(Uitgeg. 17 Juli 1897.)

13 Juli 1897. BESLUIT, bepalende de plaatsing in het *Staatsblad* der op 24 Jnni 1897 te *Constantinopel* uitgewisselde nota's tot regeling der handelsbetrekkingen van *Nederland* met *Bulgarije*. S. 176.

IN NAAM VAN H. M. WILHELMINA, ENZ.
WIJ E M M A, ENZ.

Gezien de te *Constantinopel* op 24 Juni 1897 tusschen *Nederland* en *Bulgarije* gewisselde nota's tot regeling onzer handelsbetrekkingen met gemeld Vorstendom, van welke nota's en hare vertaling een afdrnk aan dit besluit gehecht blijft;

Op de voordracht van den Minister van Buitenlandsche Zaken van den 8ten Juli 1897, n°. 7671, Algemeen Secretariaat;

Hebben goedgevonden en verstaan, de bekendmaking van bedoelde nota's, met hare vertaling, te bevelen door plaatsing van dit besluit in het *Staatsblad*.

De Ministers, Hoofden van Departementen van Algemeen Bestuur worden belast, ieder voor zoveel hem betreft, met de uitvoering der bepalingen in meergenoemde nota's vervat.

Het Loo, den 13den Juli 1897.

(get.) E M M A.

De Minister van Buitenlandsche Zaken,
(get.) J. RÖELL.

(Uitgeg. 20 Juli 1897.)

VERTALING.

N°. 829.

Constantinopel, den 12/24 Juni 1897.

De ondergeteekende, Buitengewoon Gezant en Gevolmachtigd Minister van Hare Majesteit de Koningin der Nederlanden te *Constantinopel*, hiertoe door Zijne Regeering gemachtigd, heeft de eer den heer Diplomatiek Agent van het Vorsten-

dom *Bulgarije* te dezer stede te verklaren dat de wetgeving, die op dit oogenblik de douanetarieven zoowel in *Nederland* als in de Nederlandsche koloniën beheerscht, geen verschil maakt tusschen de invoeren uit den vreemde, welke ook hun oorsprong zijn. Dezelfde tarieven, die voor de andere natiën gelden, zijn dus toepasselijk op de *Bulgaarsche* koopwaren.

De ondergeteekende neemt enz.

(w. g.) O. D. VAN DER STAAL VAN PIERSHIL.

Den heer MARCOFF, Diplomatiek
Agent van het Vorstendom *Bulgarije*
te *Constantinopel*.

VERTALING.

Constantinopel, den 12/24 Juni 1897.

De ondergeteekende, Diplomatiek Agent van *Bulgarije* te *Constantinopel*, heeft de eer de ontvangst te erkennen van de nota in dagteekening van heden, waarbij de heer Buitengewoon Gezant en Gevolmachtigd Minister van Hare Majesteit de Koningin der Nederlanden hier ter stede hem wel heeft willen mededeelen dat de wetgeving, welke op dit oogenblik de douanetarieven zoowel in *Nederland* als in de Nederlandsche koloniën beheerscht, geen verschil maakt tusschen de invoeren uit den vreemde, welke ook hun oorsprong zij, en dat derhalve dezelfde tarieven worden toegepast op de koopwaren van *Bulgaarsche* herkomst.

Akte nemende van die mededeeling en behoorlijk gemachtigd door de Regeering van Zijne Koninklijke Hoogheid den Vorst van *Bulgarije*, bijvert de ondergeteekende zich te verklaren dat van heden af de voortbrengselen en de koopwaren afkomstig uit *Nederland* en zijne koloniën in *Bulgarije* de behandeling op den voet der meest begunstigde natie zullen genieten gedurende den tijd, vastgesteld door de handelsovereenkomsten tusschen *Bulgarije* en de andere Staten.

De ondergeteekende maakt van deze gelegenheid gebruik om den heer Buitengewoon Gezant en Gevolmachtigd Minister van Hare Majesteit de Koningin de verzekering zijner hoogachting te hernieuwen.

(w. g.) Dr. MARCOFF.

14 Juli 1897. BESLUIT, bepalende de plaatsing in het *Staatsblad* van het te 's *Gravenhage* op 9 April 1895 tusschen *Nederland* en den *Oranje-Vrijstaat* gesloten verdrag van handel en vriendschap. S. 177.

IN NAAM VAN H. M. WILHELMINA, ENZ.
WIJ EMMA, ENZ.

Gezien het te 's *Gravenhage* op 9 April 1895 tusschen *Nederland* en den *Oranje-Vrijstaat* gesloten verdrag van handel en vriendschap, waar- van een afdruk aan dit besluit gevoegd blijft;

Gezien de wet van 9 April 1897 (*Staatsbl.* n°. 81);

Gelet dat de uitwisseling der akten van be- krachtiging den 26 Juni daaraanvolgende te 's *Gra- venhage* heeft plaats gehad;

Op de voordracht van den Minister van Buiten- landsche Zaken van den 10 Juli 1897, n°. 7868, Algemeen Secretariaat;

Hebben goedgevonden en verstaan, de bekend- making van voornoemd verdrag (1) te bevelen door plaatsing van dit besluit in het *Staatsblad*.

De Ministers, Hoofden van Departementen van Algemeen Bestuur, worden belast, ieder voor zooveel hem betreft, met de nitvoering der bepa- lingen in meergenoemd verdrag vervat.

Het Loo, den 14den Juli 1897.

(get.) E M M A.

De Min. van Buitent. Zaken, (get.) J. RÖELL.
(*Uitgeg.* 20 Juli 1897.)

16 Juli 1897. BESLUIT, tot schorsing van het besluit van Burgemeester en Wethouders van *Ruopphen en Sprundel*, van 25 April 1896, waarbij aan J. VAN HASSELT te *Sprundel* vergunning is verleend voor den verkoop van sterken drank in het klein. S. 178.

Geschorst tot 1 October 1897.

16 Juli 1897. BESLUIT, tot wijziging van het bij Koninklijk besluit van 18 Mei 1892 (*Staatsblad* n°. 102) vastgesteld reglement ter voorkoming van aanvaring of aandrijving op openbare wateren in het Rijk die voor de scheepvaart openstaan. S. 179.

IN NAAM VAN H. M. WILHELMINA, ENZ.
WIJ EMMA, ENZ.

Op de voordracht van de Ministers van Water- staat, Handel en Nijverheid, van 31 Mei 1897, L^a. N., afdeling Waterstaat; van Marine, van 2 Juni 1897, bureau B., n°. 3, en van Justitie, van 4 Juni 1897, n°. 146, 2° afd. A.;

Den Raad van State gehoord (advies van den 29 Juni 1897, n°. 14);

Gezien de nadere voordracht van genoemde Ministers, van 8 Juli 1897, L^a. I, afdeling

(1) Zie dit verdrag, opgenomen in de wet van 9 April 1897, S. 81.

Waterstaat; van 9 Juli 1897, bureau B., n°. 40, en van 13 Juli 1897, n°. 124, 2° afdeling;

Gelet op art. 1 der wet van 15 April 1891 (*Staatsblad* n°. 91);

Hebben goedgevonden en verstaan:

1°. Art. 18 van het bij Koninklijk besluit van 18 Mei 1892 (*Staatsblad* n°. 102) vastgesteld reglement ter voorkoming van aanvaring of aan- drijving op openbare wateren in het Rijk, die voor de scheepvaart openstaan, wordt gelezen als volgt:

„De schippers van zeeschepen moeten de lichten doen voeren en de seinen geven, voorgeschreven bij Koninklijk besluit van 24 April 1897 (*Staats- blad* n°. 107) tot vaststelling van gewijzigde be- palingen ter voorkoming van aanvaring op zee, of wel die, welke bij latere besluiten voor die vaartnigen mochten worden vastgesteld.

De schippers van zeilschepen, verkeerende in de gevallen, omschreven in de artt. 6 en 7 van het in het vorige lid genoemde Koninklijk besluit, doen echter de lichten voeren, in de eerste twee alinea's van art. 8, 1°. van dit reglement omschreven.”

2°. te bepalen, dat dit besluit in werking zal treden op den tweeden dag na dien der dagteeke- ning van het *Staatsblad* en de *Staatscourant*, waarin het is geplaatst.

De Ministers van Waterstaat, Handel en Nij- verheid, van Marine en van Justitie zijn belast met de nitvoering van dit besluit, dat gelijktijdig in het *Staatsblad* en in de *Staatscourant* zal worden geplaatst en aan den Raad van State mede- gedeeld.

Het Loo, den 16den Juli 1897.

(get.) E M M A.

De Min. van Waterstaat, Handel en Nijverheid,
(get.) VAN DER SLEIDEN.

De Minister van Marine, (get.) VAN DER WIJCK.

De Minister van Justitie, (get.) VAN DER KAAJ.

(*Uitgeg.* 30 Juli 1897.)

16 Juli 1897. ARREST van den Hoogen Raad der Nederlanden, houdende beslissing dat verzuim der bij art. 42 der Kieswet voorge- schreven beteekening niet-ontvankelijkheid van het verzoek tot cassatie ten gevolge heeft en dat in de verschillende stadia der zaak, ook die van cassatie bedoeld in de artt. 42 en 43 der Kieswet, degeen, over wiens kiesbevoegdheid eene beslissing wordt uitgelokt, is eene wederpartij van den ver- zoeker en blijft hij dit, onafhankelijk van zijne op het verzoek aangenomen houding.

De Hooge Raad enz.;

Gezien een verzoekschrift van P. T. Vos, gemeente-secretaris te Elst, verzoekende cassatie van eene beschikking van den kantonrechter aldaar van 22 Mei 1897, waarbij is bevestigd eene den 12 Mei bevorens gegeven beschikking van het gemeentebestuur van Elst tot afwijzing van requestants verzoek om verbetering van de door dat bestuur vastgestelde kiezerslijst;

Gehoord den advocaat-generaal VAN MAANEN, namens den procureur-generaal, in zijne conclusie strekkende tot enz.;

Gezien de stukken;

Overoogende dat, -blijkens het overgelegde afschrift van des kantonrechters beschikking, de aan het gemeentebestuur door den requestant ingevolge art. 29 der Kieswet, verzochte verbetering der kiezerslijst was gegrond op de bewering dat Th. H. BUCHTER en eenige andere personen in strijd met de wet voorkomen op voorzegde lijst en strekte tot hunne afvoering van de lijst; dat hij, na afwijzing van dit verzoek door het gemeentebestuur, de zaak ingevolge art. 36 der wet heeft onderworpen aan de uitspraak des kantonrechters, daarbij overleggende afschrift van de bestreden uitspraak; dat echter niet blijkt dat hij aan BUCHTER c. s. afschrift van zijn verzoekschrift aan den kantonrechter heeft doen beteekenen;

dat hij wel binnen den wettelijken termijn na de afwijzende beschikking des kantonrechters een verzoekschrift ter griffie van den Hoogen Raad heeft nedergelegd, waarbij cassatie gevraagd wordt op grond van beweerde schending of verkeerde toepassing van art. 29 in verband met de artt. 1, 6 en 7 alle der Kieswet, doch niet heeft doen blijken dat binuen acht dagen daarna afschrift van dat request en van het bewijs der nederlegging daarvan ter griffie van den Raad aan BUCHTER c. s. beteekend is;

dat evenwel art. 42 der wet zoodanige beteekening aan de wederpartij voorschrijft, en de bepalingen der volgende artikelen medebrengen dat deze vereischt wordt voor de ontvankelijkheid der voorziening;

dat wel is waar de requestant BUCHTER c. s. niet aanmerkt als wederpartij in den zin der Kieswet, aan welke beteekend moet worden, omdat die personen zijn verzoek tot hunne afvoering van de kiezerslijst niet hebben tegengesproken, doch zoodanige tegenspraak van een verzoek tot verbetering, waartoe volgens het 2° lid van art. 31 een ieder bevoegd is, in het stelsel der wet niet

de eenige grond is om als wederpartij te worden aangemerkt; dat dit reeds blijkt uit den inhoud van art. 48, medebrengende, dat men ook zonder tegenspraak als zoodanig kan gelden;

dat in het stelsel der wet bepaaldelijk degeen, wiens schapping van de lijst verzoekt wordt, als eene wederpartij van den verzoeker is te achten en zulke nithoofde niet van de houding, die hij op zoodanig verzoek aanneemt, maar uithoofde van zijn belang daarbij;

dat dit valt af te leiden zoowel uit de bij art. 30 aan den burgemeester opgelegde verplichting om een verzoek tot verbetering, rakende anderen dan den verzoeker, schriftelijk aan genen mede te deelen, als uit de redactie van art. 37, waarin het bij zoodanig verzoek partij-zijn ondersteld wordt zonder het stellen van tegenspraak als vereischte, zoodat reeds krachtens dat verzoek zelf degeen, wiens kiesrecht daarbij betrokken is, als partij of wederpartij bij dat verzoek geldt; dat alzoo in de verschillende stadiën der zaak, ook die van cassatie, bedoeld in de artt. 42 en 43, degeen, over wiens kiesbevoegdheid eene beslissing wordt nitgelokt, is en, onafhankelijk van zijne op dat verzoek aangenomen houding, blijft eene wederpartij van den verzoeker;

Rechtdoende:

Verklaart den verzoeker van cassatie niet-ontvankelijk in dat verzoek.

17 Juli 1897. BESLUIT van den Minister van Oorlog, houdende mededeeling van een Koninklijk besluit, betreffende draagpenningen tot belooning van menschlievend hulpbetoon en als blijk van erkentelijkheid voor het aanbieden van geschenken, enz.

De Minister van Oorlog,

Gezien het Koninklijk besluit van 24 Mei 1897, n°. 87;

Brengt, door deze, in verband met het herhaaldelijk gewijzigd Koninklijk besluit van 19 Juni 1822, n°. 92, en dat van 5 Mei 1877, n°. 32 ter kennis van de Landmacht, dat bij vorenbedoeld Koninklijk besluit van 24 Mei jl. het navolgende is bepaald:

1°. dat met wijziging van het Koninklijk besluit van 19 Juni 1822, n°. 92, zooals dat werd gewijzigd bij de Koninklijke besluiten van 7 Mei 1837, n°. 79, 22 Juli 1838, n°. 87, 24 Januari 1841, n°. 22, 1 December 1841, n°. 72 en 22 September 1855, n°. 64, de in genoemde besluiten bedoelde gouden, zilveren en bronzen

medailles, uit te reiken tot belooning van menschlievend hulpbetoon, worden vervangen door ronde gouden, zilveren en bronzen draagpenningen van 30 mm. middellijn, vertoonende een verheven krans van eikenbladeren, waaraan bevestigd is eene Koninklijke kroon van gelijk metaal, en aan de voorzijde de beeltenis van H. M. de Koningin met het omschrift: „Wilhelmina Koningin der Nederlanden,” en aan de keerzijde het randschrift: „Voor Menschlievend Hulpbetoon” en het woord „aan”, waaronder telkens de naam van den begiftigde zal worden gegraveerd;

2°. dat met wijziging van het Koninklijk besluit van 5 Mei 1877, n°. 32, de medaille, als een blijk van erkentelijkheid en goedkeuring toe te kennen aan hen, die door het aanbieden van belangrijke geschenken of op eenige andere wijze zich verdienstelijk hebben gemaakt ten opzichte van de verschillende wetenschappelijke- en kunstverzamelingen des Rijks, wordt vervangen door een ronden gouden, zilveren of bronzen draagpenning van gelijken vorm en afmeting als boven omschreven, doch dragende aan de keerzijde het randschrift: „Voor verdiensten jegens 's Rijks Musea,” en het woord „aan”, waaronder insgelijks telkens de naam van den begiftigde zal worden gegraveerd;

3°. dat de onder 1°. en 2°. genoemde penningen worden gedragen op de linkerborst van een oranje-moiré lint van 3 cm. breedte, hebbende in het midden eene roode bies ter breedte van 7 mm., welk lint niet zonder den draagpenning mag worden gedragen;

4°. dat zij, aan wie de medailles in bovenbedoelde Koninklijke besniten genoemd, reeds werden geschonken, gerechtigd zijn tot het dragen van den bij dit besluit ter vervanging van hunne medaille ingestelden draagpenning.

(get.) SCHNEIDER.

19 Juli 1897. BESLUIT, bepalende de plaatsing in het *Staatsblad* van het te 's Gravenhage op 28 Mei 1897 tusschen *Nederland* en *Italië* gesloten verdrag tot wederkeerige uitlevering van misdadigers. S. 180.

IN NAAM VAN H. M. WILHELMINA, ENZ.
WIJ EMMA, ENZ.

Gezien het te 's Gravenhage op 28 Mei 1897 tusschen *Nederland* en *Italië* gesloten verdrag tot wederkeerige uitlevering van misdadigers;

Gelet dat de uitwisseling der akten van be-

krachtiging mede te 's Gravenhage den 10den Juli 1897 heeft plaats gehad;

Op de voordracht van den Minister van Buitenlandsche Zaken van 15 Juli 1897, n°. 8076, Algemeen Secretariaat;

Hebben goedgevonden en verstaan, de bekendmaking van voorzeggd verdrag te bevelen door plaatsing van dit besluit in het *Staatsblad*.

De Ministers, Hoofden van Departementen van Algemeen Bestuur, worden belast, ieder voor zooveel hem betreft, met de uitvoering der bepalingen in meergenoemd verdrag vervat.

Het Loo, den 19den Juli 1897.

(get.) E M M A.

De Minister van Buitenlandsche Zaken,

(get.) J. RÖELL.

(Uitgeg. 22 Juli 1897.)

VERTALING.

Hare Majesteit de Koningin der Nederlanden en in Hoogst-Derzelve naam Hare Majesteit de Koningin-Weduwe, Regentes van het Koninkrijk, en Zijne Majesteit de Koning van Italië, in gemeenschappelijk overleg overeengekomen zijnde een nieuwe overeenkomst te sluiten betreffende de uitlevering van misdadigers, hebben te dien einde tot Hoogst-Derzelve gevolmachtigden benoemd, te weten:

Hare Majesteit de Koningin-Weduwe, Regentes van het Koninkrijk der Nederlanden:

de heeren jonkheer JOAN RÖELL, Ridder der Orde van den Nederlandschen Leeuw, enz., enz., Minister van Buitenlandsche Zaken, WILLEM VAN DER KAAJ, Ridder der Orde van den Nederlandschen Leeuw, enz., enz., Minister van Justitie, en JACOB HENDRIK BERGEMA, Commandeur der Orde van den Nederlandschen Leeuw, enz., enz., Minister van Koloniën;

Zijne Majesteit de Koning van Italië:

Graaf ALEXANDER ZANNINI, Commandeur der Orde van den Heiligen Mauritius en Lazarus, Groot-Officier der Orde van de Kroon van Italië, enz., enz., Hoogst-Deszelfs Buitengewoon Gezant en Gevolmachtigd Minister bij het Koninklijk Hof der Nederlanden;

die, na elkander hunne volmachten te hebben medegedeeld, welke in goeden en behoorlijken vorm zijn bevonden, omtrent de volgende artikelen zijn overeengekomen:

Art. 1. De Regeering der Nederlanden en de Regeering van Italië verbinden zich om weder-

woordig verdrag voorzien, alsmede vermeldende de op het feit toepasselijke strafbepaling.

8. De goederen welke in het bezit waren van den opgeëischte en in beslag genomen zijn, zullen worden overgegeven aan den opeischenden Staat, indien de bevoegde macht van den Staat, waaraan de uitlevering wordt aangevraagd, de overgave daarvan heeft bevolen.

9. In afwachting van de aanvraag om uitlevering langs diplomatieken weg, zal de voorloopige aanhouding van den persoon, wiens uitlevering volgens het tegenwoordige verdrag kan gevraagd worden, kunnen worden verzocht: van de zijde van Nederland, door ieder officier van justitie of elk rechter van instructie (rechter-commissaris); van den kant van Italië, door ieder procureur des Konings.

De voorloopige aanhouding is onderworpen aan de vormen en de regels voorgeschreven door de wetgeving van den Staat, waaraan de uitlevering gevraagd wordt.

10. De vreemdeling, die krachtens de bepalingen van het voorgaand artikel voorloopig is aangehouden, zal, ten ware hij uit anderen hoofde behoorde in hechtenis te blijven, in vrijheid worden gesteld, indien niet binnen twintig dagen na de dagteekening van het bevel van voorloopige aanhouding de aanvraag tot uitlevering langs diplomatieken weg geschied is, onder overlegging der bescheiden bij het tegenwoordig verdrag voorgeschreven.

11. Wanneer, bij de vervolging in een strafzaak, uitgezonderd in het geval voorzien bij art. 6, eene der Regeeringen het noodig oordeelt om op het gebied van den anderen Staat, een onderzoek door deskundigen, een ondervraging van beklagden of een getuigenverhoor te doen plaats hebben, zal daartoe eene rogatoire commissie langs diplomatieken weg gezonden worden en zal daaraan gevolg gegeven worden met inachtneming van de wetten van het land, waar de deskundigen, beklagden of getuigen zullen worden uitgenoodigd te verschijnen. De kosten door het onderzoek van deskundigen veroorzaakt zullen ten laste blijven van den Staat die er om verzoekt. Intusschen zal in spoedeisende gevallen een rogatoire commissie rechtstreeks door de rechterlijke overheid in den eenen Staat kunnen worden toegezonden aan de rechterlijke overheid in den anderen Staat.

Elke rogatoire commissie strekkende tot aanvraag van een getuigenverhoor, zal van eene Fransche vertaling vergezeld moeten zijn.

12. Indien, in eene strafzaak een gemeen misdrijf betreffende, de persoonlijke verschijning van een getuige in het andere land noodig is of verlangd wordt, zal zijne Regeering hem verzoeken aan de tot hem te richten uitnoodiging gevolg te geven en, in geval hij daaraan voldoet, zullen hem reis- en verblijfkosten worden toegekend volgens de tarieven en reglementen van kracht in het land, waar het verhoor zal moeten plaats hebben, behoudens het geval dat de aanvragende Regeering het noodig zal achten hoogere schadevergoeding aan den getuige toe te kennen.

Een getuige van welke nationaliteit ook, die, in een van beide Staten opgeroepen, vrijwillig voor de rechters van den anderen Staat verschijnt, zal aldaar niet kunnen worden vervolgd of aangehouden ter zake van vroeger door hem begane strafbare feiten of tegen hem wegens misdrijf uitgesproken veroordeelingen, en evenmin onder voorwendsel van medeplichtigheid aan de feiten die het onderwerp uitmaken van het geding, waarin hij als getuige optreedt.

13. Wanneer in eene strafzaak een gemeen misdrijf betreffende, de confrontatie van misdadigers, gedetineerd in den anderen Staat, of wel de mededeeling van overtuigingsstukken of van bescheiden, welke zich in handen bevinden der autoriteiten van het andere land, nuttig of noodig zal worden geoordeeld, zal de daartoe strekkende aanvraag langs diplomatieken weg geschieden en zal daaraan gevolg gegeven worden, tenzij er bijzondere redenen mochten bestaan die er zich tegen verzetten en ondergehoudenheid tot terugzending van de misdadigers en van de stukken.

14. De doorvoer over het grondgebied van een der contracteerende Staten, van een door eene derde Mogendheid aan de andere Partij uitgeleverden persoon, die niet behoort tot het land door hetwelk de doorvoer plaats heeft, zal worden toegestaan op het eenvoudig vertoon hetzij van het oorspronkelijke hetzij van een gewaarmerkt afschrift, van een der stukken genoemd in art. 7, mits het feit, waarop de uitlevering gegrond is, in het tegenwoordig verdrag begrepen zij en niet valle onder de bepalingen voorzien bij de artt. 2 en 6, en mits de doorvoer, wat het medegeleide betreft, geschiede met medewerking van beambten van het land dat den doorvoer over zijn grondgebied heeft toegestaan.

De kosten van doorvoer zullen komen voor rekening van den Staat die de uitlevering heeft aangevraagd.

15. De wederzijdsche Regeeringen doen over en weder afstand van alle aanvraag om terugbetaling van de kosten van onderhoud, van vervoer en andere die, binnen de grenzen van haar wederzijdsch grondgebied, zonden kunnen voortvloeien uit de uitlevering van beklagde, in staat van beschuldiging gestelde of veroordeelde personen, evenals van die, voortvloeiende uit de tenuitvoerlegging van rogatoire commissiën, uit het vervoer en de terugzending van misdadigers ter confrontatie en uit de toezending en terugzending der overtuigingsstukken of der bescheiden.

Ingeval het vervoer over zee verkieslijk mocht worden geacht, zal de nit te leveren persoon worden overgebracht naar de haven aan te wijzen door den diplomatieken of consulaire agent van den Staat, die de uitlevering heeft aangevraagd, en op wiens kosten hij zal worden ingescheept.

16. De beide Regeeringen verbinden zich om wederkeerig elkander mededeeling te doen van de vonnissen houdende veroordeeling wegens misdrijven van elken aard die zullen zijn uitgesproken door de rechtbanken van een der beide Staten tegen onderdanen van den andere.

Deze mededeeling zal worden bewerkstelligd door toezending langs diplomatieken weg en naar den vorm die zal worden vastgesteld van het uitgesproken en in kracht van gewijsde gegaan vonnis aan de Regeering waarvan de veroordeelde onderdaan is.

17. De bepalingen der tegenwoordige overeenkomst zullen toepasselijk zijn op de koloniën en buitenlandsche bezittingen der beide Hooge contracteerende partijen, behoudens inachtneming van de bijzondere wetten in gezegde koloniën en bezittingen van kracht.

De aanvraag tot uitlevering van den misdadiger, die de wijk genomen heeft naar eene kolonie of buitenlandsche bezitting van de andere partij, zal ook rechtstreeks kunnen gericht worden tot den Gouverneur of eersten ambtenaar van die kolonie of bezitting door den Gouverneur of eersten ambtenaar der andere kolonie of bezitting voor zoover de beide koloniën of buitenlandsche bezittingen gelegen zijn in Azië of in Oost-Afrika.

De genoemde Gouverneurs of eerste ambtenaren zullen de bevoegdheid hebben om hetzij de uitlevering toe te staan, hetzij de aangelegenheid aan hunne Regeering te onderwerpen.

De termijn voor de invrijheidstelling bedoeld in art. 10, zal zestig dagen bedragen.

18. De tegenwoordige overeenkomst zal in

werking treden 4 maanden na de uitwisseling der akten van bekrachtiging.

Te rekenen van hare inwerkingtreding zullen de overeenkomsten van den 20sten November 1869 en van den 26sten Juli 1886 ophouden van kracht te zijn en vervangen worden door de tegenwoordige overeenkomst die van kracht zal blijven tot zes maanden na verklaring in tegenovergestelden zin door een der beide Regeeringen gedaan.

Zij zal worden bekrachtigd en de akten van bekrachtiging er van zullen zoo spoedig mogelijk worden uitgewisseld.

Ter oorkonde waarvan de wederzijdsche gevolmachtigden de tegenwoordige overeenkomst hebben ondertekend en van hunne zegels voorzien.

Gedaan, in dubbel, te 's Gravenhage den 28 Mei 1897.

(L.-S.)	(get.)	J. RÖELL.
"	"	VAN DER KAAJ.
"	"	BERGMA.
"	"	A. ZANNINI.

19 Juli 1897. BESLUIT, bepalende de plaatsing in het *Staatsblad* van het op 16 October 1896 te *Berlijn* tusschen *Nederland* en *Duitschland* gesloten verdrag tot regeling der wederzijdsche verplichtingen van *Nederland* en *Pruisen* ter zake van het onderhoud van het kustlicht op *Borkum*, alsmede van de betoning, bebakening en verlichting der vaarwegen van de *Beneden-Eems* en van hare monden. S. 181.

IN NAAM VAN H. M. WILHELMINA, ENZ.
WIJ EMMA, ENZ.

Gezien het op 16 October 1896 te *Berlijn* tusschen *Nederland* en *Duitschland* gesloten verdrag tot regeling der wederzijdsche verplichtingen van *Nederland* en *Pruisen* ter zake van het onderhoud van het kustlicht op *Borkum*, alsmede van de betoning, bebakening en verlichting der vaarwegen van de *Beneden-Eems* en van hare monden, van welk verdrag een afdruk aan dit besluit gehecht blijft;

Gezien de wet van 24 Mei 1897 (*Staatsblad* n°. 152);

Gelet dat de uitwisseling der akten van bekrachtiging den 10den Juli daaraanvolgende te *Berlijn* heeft plaats gehad en dat te dier gelegenheid een protokol is geteekend, betreffende, onder meer, artikel 12 van voorzeggd verdrag, van welk protokol, met vertaling, een afdruk aan dit besluit gehecht blijft;

Op de voordracht van den Minister van Buitenlandsche Zaken van den 15den Juli 1897, n°. 7906, Algemeen Secretariaat;

Hebben goedgevonden en verstaan:

de bekendmaking van bedoeld verdrag (1) te bevelen door plaatsing van dit besluit in het *Staatsblad*.

De Ministers, Hoofden van Departementen van Algemeen Bestuur, worden belast, ieder voor zooveel hem betreft, met de uitvoering der bepalingen in meergenoemd verdrag vervat.

Het Loo, den 19den Juli 1897.

(get.) E M M A.

De Minister van Buitenlandsche Zaken,

(get.) J. RÖELL.

(Uitgeg. 22 Juni 1897.)

VERTALING.

PROTOCOL.

De ondergeteekenden zijn bijeengekomen ten einde over te gaan tot de nitwisseling der akten van bekrachtiging van Hare Majesteit de Koningin-Weduwe, Regentes van het Koninkrijk der Nederlanden, en van Zijne Majesteit den Keizer van Duitschland, Koning van Pruisen van de op 16 October 1896 te Berlijn geteekende overeenkomst betreffende de betoning, bebakening en verlichting van de Eems.

De akten houdende de bekrachtiging dier overeenkomst overgelegd zijnde hebben de ondergeteekenden erkend dat gezegde overeenkomst door ieder der contracteerende Partijen tegen den 1sten April van elk jaar kan worden opgezegd. Evenwel is men het er over eens dat, ingevolge het 3de lid van artikel 12, de opzegging ten minste één jaar voor den dag, waarop de overeenkomst buiten werking moet treden, aan de andere contracteerende Partij zal worden medegedeeld.

Daarop en nadat den ondergeteekenden na onderzoek gebleken was, dat de akten houdende de bekrachtiging zich in goeden en behoorlijken vorm bevonden, is tot uitwisseling daarvan overgegaan.

Ter oirkonde waarvan dit protokol, in dubbel, is opgesteld en van weerszijden ondertee kend.

Gedaan te Berlijn, den 10 Juli 1897.

(get.) VAN TETS VAN GOUDRIAAN.

FRHRE. VON ROTENHAN.

(1) Zie dit verdrag, opgenomen in de wet van 24 Mei 1897, S. 152, het protocol volgt hierna.

24 Juli 1897. BESLUIT, houdende beschikking op het beroep, ingesteld door het bestuur van het Waterschap *de Zeven Grietenijen en Stad Sloten* tegen het besluit van Gedeputeerde Staten van *Friesland*, dd. 10 October 1896, n°. 43, betreffende het bestek van de inpoldering van het *Lemsterhop*. S. 182.
IN NAAM VAN H. M. WILHELMINA, ENZ.
WIJ EMMA, ENZ.

Beschikkende op het beroep, ingesteld door het bestuur van het waterschap *de Zeven Grietenijen en Stad Sloten* tegen het besluit van Gedeputeerde Staten van *Friesland*, dd. 10 October 1896, n°. 43, waarbij de goedkeuring is geweigerd aan het bestek betreffende de inpoldering van het *Lemsterhop*;

Den Raad van State, Afdeling voor de geschillen van bestuur, gehoord (advies van den 11 Maart 1896, n°. 11);

Op de voordracht van den Minister van Waterstaat, Handel en Nijverheid van 19 Juli 1897, n°. 153, Afdeling Waterstaat;

Overwegende, dat door de vergadering van Volmachten van het waterschap *de Zeven Grietenijen en Stad Sloten*, gehouden 22 November 1894, de begrooting voor 1895 werd vastgesteld, waarop in uitgaaf was gebracht een post ter bestrijding der kosten van droogmaking van het *Lemsterhop*;

dat het dijkbestuur die begrooting tegelijk met een door hem opgemaakt bestek van dat werk aan Gedeputeerde Staten van *Friesland* ter goedkeuring heeft gezonden;

dat Gedeputeerde Staten bij besluit van 31 Januari 1895, n°. 54, de beslissing op dat bestek hebben aangehouden, maar bij de mededeeling dezer beslissing het dijkbestuur hebben aangeschreven den post in zake de indijking van de begrooting te doen afvoeren;

dat daaraan, op voorstel van het dijkbestuur, door de vergadering van Volmachten werd voldaan bij besluit van 20 Juli 1895;

dat vervolgens Gedeputeerde Staten op 10 October 1895, onder n°. 43 het besluit namen, waarbij aan het aangeboden bestek met de daarbij behorende stukken de goedkeuring werd onthouden, en zulks nit overweging, dat uit een door het dijkbestuur nader overgelegden staat van gedane grondboringen en de toelichting daarvan bleek, dat langs den steenen dam, welke bedoeld Hop afsluit, zich eene liechte kleilaag bevindt, variërende van 30 tot 50 centimeter, welker dikte

naar binnen vermindert en dat onder die lichte klei zavelig zand wordt gevonden; dat voorts die kleilaag te gering is om thans reeds met voordeel tot inpoldering over te gaan en het ter bevordering eener spoedige inpoldering beter en doelmatiger wordt geacht om door greppelen de aanwinst van kleiaarde te bespoedigen; dat eindelijk op grond daarvan en gelet op het geraamd kostenbedrag in verband met den finantieelen toestand van het waterschap, Gedeputeerde Staten bezwaar moeten maken het bestek en voorwaarden enz. van eene bepoldering van het *Lemsterhop* goed te keuren;

dat het bestuur van het waterschap van dit besluit bij Ons in beroep is gekomen, verzoekende dat het worde vernietigd en alnog het bestek met de bijbehorende stukken worde goedgekeurd, ter adstructie van dit beroep onder anderen aanvoerende, dat het besluit van Gedeputeerde Staten, genomen zonder lokale opneming en zonder gedachtenwisseling met het bestuur op onjuiste gegevens steunt en dat, waar de vergadering van Volmachten uitvoering wenscht te geven aan de plannen, waarmede meergenoemd Hop van het Rijk is aangekocht en door gemelden dam afgesloten, Gedeputeerde Staten niet gerechtigd zijn de uitvoering dier plannen te beletten;

Overwegende, dat het bestek, welks goedkeuring door het dijksbestuur is gevraagd, niet is eene begrooting noch een besluit van de vergadering van Volmachten betreffende den aanleg van nieuwe werken, welke begrooting en welk besluit aan de goedkenning van de Gedeputeerde Staten zijn onderworpen ingevolge art. 158, 1°. en 2°. a van het Algemeen Reglement voor de zeeverende waterschappen in *Friesland*, bij welke het kadastraal inkomen strekt als grondslag van de onderhoud-plichtigheid en het stemrecht, vastgesteld door de Staten van *Friesland* den 18den Juli 1892, goedgekeurd bij Koninklijk besluit van 8 Augustus 1892, n°. 22, afgekondigd in het *Provinciaal Blad* van *Friesland* van 1892, n°. 76;

Overwegende dat volgens het voornoemde Algemeen Reglement geen beroep op den Koning openstaat van beslissingen door de Gedeputeerde Staten ten aanzien van bestekken genomen;

Hebben goedgevonden en verstaan:

het bestuur van het waterschap *de zeven Grietenijen en Stad Sloten* niet-ontvankelijk te verklaren in zijn verzoek om het bestek betreffende de indijking van het *Lemsterhop* goed te keuren.

De Minister van Waterstaat, Handel en Nijver-

heid is belast met de uitvoering van dit besluit, dat in het *Staatsblad* en tegelijk met het rapport van voornoemden Minister in de *Staatscourant* zal worden geplaatst en waarvan afschrift zal worden gezonden aan den raad van *State*, Afdeling voor de geschillen van bestuur.

Het Loo, den 24sten Juli 1897.

(get.)

EMMA.

De Min. van Waterstaat, Handel en Nijverheid,
(get.) VAN DER SLEYDEN.

(Uitgeg. 6 Aug. 1897.)

28 Juli 1897. BESLUIT, tot vernietiging van het besluit van den raad der gemeente *Bergen op Zoom* van 1 Februari 1897 tot vaststelling van eene verordening, ingevolge artikel 4 der *Hinderwet*. S. 183.

IN NAAM VAN H. M. WILHELMINA, ENZ.
WIJ EMMA, ENZ.

Op de voordracht van den Minister van Binnenlandsche Zaken van 29 Mei 1897, n°. 2578, afdeling Binnenlandsch Bestuur, tot vernietiging van het besluit van den raad der gemeente *Bergen op Zoom* van 1 Februari 1897, tot vaststelling van eene verordening, ingevolge artikel 4 der *Hinderwet*;

Overwegende, dat het eenig artikel van gemelde verordening luidt: „In deze gemeente in de Engelsche straat, mogen voor den tijd van één jaar worden opgericht boekdrukkerijen door krachtmachines gedreven.”

Overwegende, dat deze verordening zonder eenige beperking de gelegenheid openstelt om boekdrukkerijen, van welke grootte of inrichting ook te vestigen in eene van de voornaamste straten der gemeente, terwijl bovendien binnen een kring van 200 M. van die straat inrichtingen zijn gevestigd, als bedoeld bij art. 5, 3°. der *Hinderwet*;

Overwegende, dat art. 4, 1°. der *Hinderwet* slechts beoogt den gemeenteraad eene bijzondere bevoegdheid te geven ten aanzien van zoodanige deelen eener gemeente, waarvan men à priori kan aannemen, dat de plaatselijke gesteldheid medebrengt dat zekere inrichtingen, behoorende tot die in art. 2 der wet vermeld, aldaar kunnen worden opgericht, zonder dat daarvan gevaar, schade of hinder van ernstigen aard te duchten is, zoodat het vereischte van bijzondere vergunning zonder bezwaar kan wegvallen;

Overwegende, dat deze beweegreden in casu niet kan gelden, enmitsdien de bovengemelde verordening in strijd is met het algemeen belang;

Gelet op art. 153 der Gemeentewet;

Den Raad van State gehoord (advies van den 29 Juni 1897, n°. 19);

Gelet op het nader rapport van den Minister van Binnenlandsche Zaken van 23 Juli 1897, n°. 3490, afdeling Binnenlandsch Bestuur;

Hebben goedgevonden en verstaan:

bovengenoemd besluit van den raad der gemeente *Bergen op Zoom*, van 1 Februari 1897, te vernietigen wegens strijd met het algemeen belang.

De Minister van Binnenlandsche Zaken is belast met de uitvoering van dit besluit, hetwelk in het *Staatsblad* zal worden geplaatst en waarvan afschrift zal worden gezonden aan den Raad van State.

Het Loo, den 28sten Juli 1897.

(get.) E M M A.

De Minister van Binnenlandsche Zaken,

(get.) H. GOEMAN BORGESIUS.

(*Uitgeg.* 3 Aug. 1897.)

30 Juli 1897. BESLUIT, houdende vrijstelling van briefport.

IN NAAM VAN H. M. WILHELMINA, ENZ.
WIJ EMMA, ENZ.

Gelet op art. 1 van het Koninklijk besluit van 19 December 1892 (*Staatsblad* n°. 284);

Op de voordracht van den Minister van Waterstaat, Handel en Nijverheid van 26 Juli 1897, n°. 3006, Post. en Tel.;

Hebben goedgevonden en verstaan:

Vrijstelling van port te verleenen voor de briefwisseling over dienstzaken van den officier, krachtens art. 24 der Hinderwet belast met het toezicht op bewaarplaatsen van ontplofbare stoffen, met de colleges van Gedeputeerde Staten en de gemeentebesturen.

De Minister voornoemd is belast met de uitvoering van dit besluit, waarvan afschrift zal worden gezonden aan de Ministers van Oorlog en Binnenlandsche Zaken.

Het Loo, den 30sten Juli 1897.

(get.) E M M A.

De Min. van Waterstaat, Handel en Nijverheid,

(get.) L E L Y.

4 Augustus 1897. BESLUIT, tot schorsing van het besluit van burgemeester en wethouders van *Veghel* van 30 Januari 1897, waarbij aan J. KETELAARS aldaar vergunning is verleend voor één jaar tot oprichting van een paardenslachterij, huidenzouterij en vleeschrookerij in die gemeente. S. 184.

(*Geschorst tot 1 November 1897.*)

Augustus 1897. BESLUIT, tot toepassing der wet van 26 April 1884 (*Staatsblad* n°. 80), aangevuld bij de wet van 20 Juli 1884 (*Staatsblad* n°. 164), tot vaststelling van buitengewone maatregelen tot afwending van eenige besmettelijke ziekten en tot wering harer uitbreiding en gevolgen. S. 185.

IN NAAM VAN H. M. WILHELMINA, ENZ.
WIJ EMMA, ENZ.

Overwegende dat toepassing der wet van den 26 April 1884 (*Staatsblad* n°. 80), aangevuld bij de wet van 20 Juli 1884 (*Staatsblad* n°. 164), tot vaststelling van buitengewone maatregelen tot afwending van eenige besmettelijke ziekten en tot wering harer uitbreiding en gevolgen, noodzakelijk is wegens het voorkomen van peest en andere der bedoelde ziekten op enkele plaatsen in het buitenland;

Op de voordracht van den Minister van Binnenlandsche Zaken van 5 Juli 1897, n°. 2801, afdeling Medische Politie, en van den Minister van Financiën van 7 Juli 1897, n°. 65, Invoerrechten en Accijnzen;

Gelet op de wet van 26 April 1884 (*Staatsblad* n°. 80), aangevuld bij de wet van 20 Juli 1884 (*Staatsblad* n°. 164), en op het Koninklijk besluit van 31 Juli 1896 (*Staatsblad* n°. 145);

Den Raad van State gehoord (advies van den 20 Juli 1897, n°. 19);

Gelet op het nader rapport van den Minister van Binnenlandsche Zaken van 30 Juli 1897, n°. 3060, afdeling Medische Politie, en van den Minister van Financiën van 31 Juli 1897, n°. 87, Invoerrechten en Accijnzen;

Hebben goedgevonden en verstaan, te bepalen:

Art. 1. In-, door- en vervoer van lompen, gebruikte kledingstukken en ongewassen lijfen beddegoed is verboden uit landen of plaatsen, door de Ministers van Binnenlandsche Zaken en Financiën aan te wijzen.

De aanwijzingen worden, telkens ten minste één dag voor dat zij in werking treden, door plaatsing in de *Nederlandsche Staatscourant* ter algemeene kennis gebracht.

De voornoemde Ministers zijn bevoegd, die aanwijzingen te veranderen, zoo dikwijls de omstandigheden dit gedoogen of noodig maken, alsmede te bepalen of en in hoever de bagages, door reizigers medegebracht, onder het verbod zijn begrepen; de beschikkingen over deze onderwerpen worden ook in de *Nederlandsche Staatscourant* geplaatst.

Heeft het verbod afwending van de Aziatische cholera ten doel, dan gedragen zich de genoemde Ministers bij aanwijzingen betreffende den in- of doorvoer uit landen, die toegetreden zijn tot de op 15 April 1893 te Dresden gesloten en bij de wet van 9 Juli 1894 (*Staatsblad* n°. 94) goedgekeurde internationale overeenkomst tot wering der cholera, naar de bepalingen van die overeenkomst.

2. Het tegenwoordig besluit, dat gedurende één jaar van kracht blijft, treedt in werking op den tweeden dag na dien der dagteekening van het *Staatsblad* en van de *Staatscourant*, waarin het is geplaatst.

De Ministers van Binnenlandsche Zaken en van Financiën zijn belast met de nitvoering van dit besluit, dat in het *Staatsblad* en gelijktijdig in de *Staatscourant* zal worden geplaatst en waarvan afschrift zal worden gezonden aan den Raad van State.

Het Loo, den 4den Augustus 1897.

(get.) E M M A.

De Minister van Binnenlandsche Zaken,

(get.) H. GOERMAN BORGESIUS.

De Minister van Financiën, (get.) PIERSON.

(*Uitgeg.* 15 Aug. 1897.)

5 Augustus 1897. BESLUIT, houdende bepalingen omtrent het verlenen van teruggaaf van accijns voor suiker, gebezigt voor de bereiding van eetwaren en dranken, die naar het buitenland worden uitgevoerd. S. 186.

IN NAAM VAN H. M. WILHELMINA, ENZ.
WIJ EMMA, ENZ.

Op de voordracht van den Minister van Financiën van 14 Juli 1897, n°. 62, afdeling Invoerrechten en Accijnzen;

Gelet op art. 83 der Suikerwet;

Den Raad van State geboord (advies van den 27 Juli 1897, n°. 16);

Gezien het nader rapport van voornoemden Minister van 2 Augustus 1897, n°. 71, afdeling Invoerrechten en Accijnzen;

Hebben goedgevonden en verstaan:

Art. 1. Bij uitvoer van:

chocolade,

suikerbakkerswerk,

biscuits,

met suiker ingemaakte of geconfijte vruchten, vruchtengeleien, vruchtensiropen,

vruchtenmoezen,

gecondenseerde melk,

beschnithoning,

frambozenazijn en andere dergelijke, niet alcoholhoudende, met suiker bereide dranken, wordt teruggaaf van den accijns verleend voor de suiker, tot de bereiding daarvan gebezigt, welke, zoo noodig, volgens art. 8 van dit besluit wordt bepaald.

Suiker uit zetmeel, zoowel vaste als vloeibare, blijft ten deze buiten aanmerking.

De teruggaaf bedraagt zeven en twintig cents per kilogram suiker.

2. De nitvoer geschiedt volgens het negende hoofdstuk der Algemeene wet van 26 Augustus 1822 (*Staatsblad* n°. 38).

In de aangifte, bedoeld bij art. 120 dier wet worden óók vermeld het getal flesschen, bussen, trommels of andere voorwerpen van dien aard, waarin de goederen gepakt zijn, het bruto en het netto gewicht der goederen, alsmede hun gehalte aan suiker of wel het verzoek dat dit door ambtenaren worde bepaald.

Door gehalte wordt verstaan de hoeveelheid der suiker waarvoor volgens art. 1 teruggaaf kan worden verleend, uitgedrukt in procenten en tiende procenten van het netto gewicht der goederen.

3. Goederen van verschillende samenstelling kunnen in ééne aangifte begrepen worden, mits daarin de bijzonderheden, bedoeld bij de tweede zinsnede van het vorig artikel, duidelijk voor elk dier goederen vermeld worden en deze niet dooreengemengd ter verificatie worden aangeboden.

Voor suikerbakkerswerk kan de Minister van Financiën, onder de noodige bepalingen, uitzonderingen op het vorenstaande toestaan.

4. Onder het netto gewicht der goederen wordt niet begrepen het gewicht van de flesschen, bussen, trommels en andere voorwerpen van dien aard, waarin de goederen zich bevinden, noch eenig ander gedeelte der verdere verpakking.

Het papier, het bladtin of de andere gewone omkleeding van kleine tot suikerbakkerswerk behoorende voorwerpen, kan onder het netto gewicht begrepen worden, mits dit uit de aangifte blijke.

5. De teruggaaf van accijns wordt niet verleend wanneer de goederen, die met hetzelfde consent worden uitgevoerd, te zamen minder dan twintig kilogram bevatten aan suiker, waarvoor volgens art. 1 teruggaaf kan worden verleend.

Voor gecondenseerde melk en voor vruchtengeleien geldt het eerste lid van dit artikel niet, mits zij bij partijen van ten minste acht en veertig bussen, flesschen of potten gezamenlijk worden uitgevoerd.

Zij wordt evenmin verleend voor goederen:

- a. wier gehalte minder dan vijf percent bedraagt;
 b. welke met honing bereid zijn.

De Minister van Financiën kan, onder de noodige voorzieningen tegen misbruik, uitzonderingen op het bepaalde onder b toelaten.

6. De goederen moeten voor de verificatie, bedoeld bij de artt. 67 en 68 der genoemde Algemeene wet, worden aangeboden op een der volgende plaatsen:

Amsterdam, Arnheim, Bolsward, Breda, Deventer, 's Gravenhage, Groningen, Haarlem, Harlingen, Hoorn, Maastricht, Middelburg, Nieuwer-Amstel, Purmerend, Rotterdam, Rijswijk (Z.-H.), Scheveningen, Utrecht, Vlaardingingen, Watergraafsmeer, Weesp, Westzaan, Zaandam, Zwolle.

De Minister van Financiën kan ook andere plaatsen voor de verificatie aanwijzen, wanneer dit in het belang der nijverheid noodig blijkt.

7. Heeft de aangever ingevolge art. 2 bepaling van het gehalte gevraagd of wordt ambtshalve een onderzoek naar de juistheid van het aangegeven gehalte noodig geacht, dan nemen de ambtenaren, belast met de verificatie, de vereischte monsters. Zij verzegelen die en noodigen den belanghebbende uit om een afdruk van zijn cachet naast het ambtelijk zegel te plaatsen.

8. Het gehalte der goederen wordt naar de voormelde monsters bepaald in een laboratorium van het bestuur der invoerrechten en accijnzen en door de aan die inrichting verbonden ambtenaren.

De uitkomst van het onderzoek wordt aan den belanghebbende schriftelijk medegedeeld.

Neemt deze daarmede geen genoegen, dan kan hij een tweede gehalte-onderzoek aanvragen. Het verzoek daartoe wordt schriftelijk gedaan aan den ambtenaar van wien de mededeeling is uitgegaan en moet bij dezen zijn ingekomen uiterlijk op den derden dag na dien, waarop de belanghebbende de mededeeling ontvangen heeft.

Het tweede onderzoek geschiedt eveneens in genoemd laboratorium doch door andere ambtenaren dan die het eerste hebben verricht.

9. De ambtenaren kunnen toestaan dat de goederen, waarvan zij monsters genomen hebben, vóór den afloop van het gehalte-onderzoek met het consent uitgevoerd worden.

In deze gevallen wordt dat document niet als gezuiverd beschouwd vóór dat de afteekening, volgens de uitkomst van dat onderzoek, is aangevuld.

10. Heeft de aangever het gehalte eener partij te hoog opgegeven, dan wordt bekeuring ingesteld tot toepassing van art. 216 der meergenoemde Algemeene wet. Iedere soort van goederen, waarvoor een afzonderlijk gehalte is aangegeven, wordt ten deze als eene partij beschouwd.

Is het bruto of netto gewicht der goederen te hoog opgegeven en bedraagt het verschil meer dan twee ten honderd van het aangegeven gewicht, dan wordt geen teruggaaf verleend.

11. De teruggaaf van accijns wordt tegen quitantie van den belanghebbende verleend door den Ontvanger die het consent heeft afgegeven nadat dit, behoorlijk bij den uitvoer der goederen afgeteekend, bij hem teruggekomen en, zoo noodig, volgens art. 9, tweede zinsnede aangevuld is.

De Directeur der directe belastingen, invoerrechten en accijnzen, in wiens directie het consent is afgegeven, kan voor de teruggaaf, zoo noodig, een ander kantoor aanwijzen.

12. Voor iedere gehalte-bepaling op verzoek van belanghebbenden wordt door deze twee gulden aan het Rijk vergoed.

Deze vergoeding is niet verschuldigd voor een tweede onderzoek wanneer daarbij een hooger gehalte is bevonden dan bij het eerste.

Zij wordt binnen een maand na daartoe ontvangen nitnoodiging betaald aan den ontvanger die het consent tot nitvoer heeft verleend.

13. De aangever zorgt voor werklieden, weegtoestellen, gewichten en andere benodigdheden voor het uit- en inpakken en het wegen der goederen bij de verificatie door de ambtenaren.

Hij verstrekt mede de door hen gevraagde flesschen of andere voorwerpen voor het bewaren der monsters.

De Minister van Financiën is belast met de uitvoering van dit besluit, 't welk in het *Staatsblad* zal worden geplaatst en waarvan afschrift zal worden gezonden aan den Raad van State.

Het Loo, den 5den Augustus 1897.

(get.)

E M M A.

De Minister van Financiën, (get.) PIERSON.
 (Uitgeg. 12 Aug. 1897.)

5 Augustus 1897. BESLUIT, houdende voorschriften omtrent het gehalte-onderzoek van ruwe suiker, basterd en suikerhoudende vloeistoffen. S. 187.

IN NAAM VAN H. M. WILHELMINA, ENZ.
 WIJ EMMA, ENZ.

Op de voordracht van den Minister van Fi-

nanciën van 14 Juli 1897, n°. 63, Invoerrechten en Accijnzen;

Gezien art. 1, § 3 der Suikerwet;

Den Raad van State gehoord (advies van den 27sten Juli 1897, n°. 17);

Gelet op het nader rapport van voornoemden Minister van 2 Augustus 1897, n°. 72, Invoerrechten en Accijnzen;

Hebben besloten en besluiten;

vast te stellen de volgende voorschriften omtrent het gehalte-onderzoek van ruwe suiker, basterd, melado, melasse, stroop en andere suikerhoudende vloeistoffen;

Art. 1. Het te onderzoeken monster ruwe suiker of basterd wordt door fijnwrijving en menging gelijkmatig gemaakt, op zoodanige wijs, dat daaruit geene verandering in de samenstelling voortvloeit.

2. Van het alzo behandelde monster wordt eene proef afgewogen ten bedrage van vijfmaal het gewicht der suiker, dat volgens de inrichting van het aan te wenden polarisatie-werktuig voor eene daarmede te verrichten gehalte-bepaling noodig is.

3. De bij art. 2 bedoelde proef wordt in water opgelost en tot een volume van 250 kubieke centimeter gebracht.

4. Van de aldus verkregen vloeistof wordt de hoeveelheid, noodig voor het polariseeren en voor de glucose-bepaling, geklaard en ontleurd.

5. Het gehalte aan glucose der volgens art. 4 geklaarde en ontleurde vloeistof wordt bepaald door middel van koperproefvocht.

Dit gehalte, berekend op 100 deelen van de bij art. 2 bedoelde proef, drukt de percentische hoeveelheid glucose uit, vermeld in art. 1, § 3 der Suikerwet.

6. Van de vloeistof, verkregen volgens art. 3, wordt eene voldoende hoeveelheid door filtratie helder gemaakt, ingedroogd onder toevoeging van zwavelzuur en tot asch gebrand.

Het aldus bepaalde gehalte aan onverbrandbare bestanddeelen, verminderd met een tiende en berekend op honderd deelen van de bij art. 2 bedoelde proef, drukt de percentische hoeveelheid asch uit, vermeld in art. 1, § 3 der Suikerwet.

7. Hetgeen bij de vorige artikelen is voorgeschreven nopens de bepaling van glucose en asch is voor buitenlandsche basterd niet van toepassing.

8. Voor melado, melasse, stroop en andere dergelijke suikerhoudende vloeistoffen, wordt van het te onderzoeken monster nadat dit door

menging gelijkmatig is gemaakt, een proef afgewogen ten bedrage van de helft van het gewicht, dat volgens de inrichting van het aan te wenden polarisatie-werktuig voor eene daarmede te verrichten gehalte-bepaling noodig is.

Deze proef wordt in water opgelost, ontleurd en geklaard en met water tot het vereischte volume gebracht.

Het afgelezen polarisatiecijfer vermenigvuldigd met 2, stelt het getal polarisatiepercenten voor.

9. De polarisatiepercenten worden uitgedrukt tot in tienden, de hoeveelheid glucose en asch tot in honderdsten van percenten.

Kleiner onderdeelen van een percent blijven buiten aanmerking.

De Minister van Financiën is belast met de uitvoering van dit besluit, 't welk in het *Staatsblad* zal worden geplaatst en waarvan afschrift zal worden gezonden aan den Raad van State.

Het Loo, den 5den Augustus 1897.

(get.) EMMA.

De Minister van Financiën, (get.) PIERSON.
(*Uitgeg.* 12 Aug. 1897.)

5 Augustus 1897. BESLUIT, omtrent vervoer van suiker en nederlagen van kandij in een gedeelte van het terrein van toezicht aan de landzijde in de provincie Groningen. S. 188.

IN NAAM VAN H. M. WILHELMINA, ENZ.
WIJ EMMA, ENZ.

Op de voordracht van den Minister van Financiën van 14 Juli 1897, n°. 64, Invoerrechten en Accijnzen;

Gezien art. 87, § 2 der Suikerwet;

Den Raad van State gehoord (advies van den 27sten Juli 1897 n°. 18);

Gelet op het nader rapport van voornoemden Minister van 2 Augustus 1897, n°. 73, Invoerrechten en Accijnzen;

Hebben besloten en besluiten:

Eenig artikel.

Voor de toepassing van het bepaalde bij artikel 87, § 2 der Suikerwet, omtrent het vervoer en de nederlagen van suiker en kandij, wordt aangewezen het gedeelte van het terrein van toezicht, omschreven bij artikel 177 der Algemeene wet van 26 Augustus 1822 (*Staatsblad* n°. 38), 't welk gelegen is in de gemeenten Beerta, Nieuwe Schans, Bellingwolde en Vlagtwedde.

De Minister van Financiën is belast met de

nitvoering van dit besluit, 't welk in het *Staatsblad* zal worden geplaatst, en waarvan afschrift zal worden gezonden aan den Raad van State.

Het Loo, den 5den Augustus 1897.

(get.) E M M A.

De Minister van Financiën, (get.) PIERSON.
(*Uitgeg.* 12 Aug. 1897.)

5 Augustus 1897. BESLUIT, houdende bepalingen omtrent afgewerkte melasse en stroop. S. 189.
IN NAAM VAN H. M. WILHELMINA, ENZ.
WIJ EMMA, ENZ.

Op de voordracht van den Minister van Financiën van den 14den Juli 1897, n°. 65, Invoerrecht en Accijnzen;

Gezien art. 2 der Suikerwet;

Den Raad van State gehoord (advies van den 27sten Juli 1897, n°. 19);

Gelet op het nader rapport van den voornoemden Minister, van den 2den Augustus 1897, n°. 74, Invoerrecht en Accijnzen;

Hebben besloten en besluiten:

Art. 1. Melasse en stroop, overgebleven bij het hier te lande vervaardigen van suiker uit beetwortels of raffineeren van ruwe suiker, worden alleen dán als afgewerkt beschonwd, wanneer haar zuiverheidsfactor niet hooger is dan 68.

2. Ter berekening van den zuiverheidsfactor wordt de som van de procentische hoeveelheden saccharose en invertsuiker, deze laatste verminderd met vijf ten honderd, gedeeld door de gewichtspercenten van de melasse of stroop, aangegeven door den densimeter *Brix*.

Het quotient, vermenigvuldigd met 100, wordt als zuiverheidsfactor aangemerkt.

3. Bedraagt echter de hoeveelheid invertsuiker niet meer dan twee ten honderd, dan worden de polarisatiepercenten verondersteld de procenten saccharose te zijn.

In dat geval blijft bij de berekening van den zuiverheidsfactor de invertsuiker buiten aanmerking, doch wordt de aanwezige raffinose tot het volle bedrag in mindering gebracht.

4. Wanneer stroop van raffinaderijen, waarin hoofdzakelijk kandij wordt gemaakt, eene hoeveelheid invertsuiker van ten minste 20 ten honderd bevat, mag, met afwijking van het bepaalde bij art. 1, de zuiverheidsfactor ten hoogste 78 zijn.

5. Melasse of stroop, welke aardappelstroop of andere zetmeelstroop of wel zetmeelsuiker bevat, wordt niet als afgewerkt beschonwd.

6. Het onderzoek van stroop en melasse volgens

dit besluit geschiedt naar monsters, overeenkomstig de voorschriften van den Minister van Financiën, door ambtenaren der accijnzen te nemen en te verzegelen.

De fabrikant of raffinadeur wordt nitgenoodigd zijn zegel of handteekening naast het ambtszegel te plaatsen.

De Minister van Financiën is belast met de nitvoering van dit besluit, dat in het *Staatsblad* zal worden geplaatst en waarvan afschrift zal worden gezonden aan den Raad van State.

Het Loo, den 5den Augustus 1897.

(get.) E M M A.

De Minister van Financiën, (get.) PIERSON.
(*Uitgeg.* 12 Aug. 1897.)

5 Augustus 1897. BESLUIT, houdende vaststelling van het invoerrecht voor biscuits en drop. S. 190.

IN NAAM VAN H. M. WILHELMINA, ENZ.
WIJ EMMA, ENZ.

Op de voordracht van den Minister van Financiën van den 14den Juli 1897, n°. 66, Invoerrecht en Accijnzen;

Gezien art. 89 der Suikerwet, waarbij Wij Ons hebben voorbehouden, bij algemeenen maatregel van bestuur, het invoerrecht voor biscuits en andere suikerhoudende goederen te regelen in verhanding tot den accijns voor de daarin vervatte suiker;

Den Raad van State gehoord (advies van den 27 Juli 1897, n°. 20);

Gelet op het nader rapport van voornoemden Minister van den 2den Augustus 1897, n°. 75, Invoerrecht en Accijnzen;

Hebben besloten en besluiten:

Art. 1. Het invoerrecht voor biscuits bedraagt per 100 kilogram:

wanneer het suikergehalte niet hooger is dan 20 ten honderd f 5.50;

wanneer dat gehalte hooger is dan 20 ten honderd f 13.50.

Biscuits met een suikergehalte van meer dan 50 ten honderd, alsmede biscuits, die nitwendig versierd zijn met sniker, vruchten of andere stoffen, of die met liken, vruchtensap, vruchten-essence, vanille of andere aromatische stoffen bereid zijn, zijn onderworpen aan het invoerrecht van f 25 per 100 kilogram, bij de wet van 15 Augustus 1862 (*Staatsblad* n°. 170) bepaald voor koek-, banket-, sniker- en pasteibakkerswerk.

Als versierd worden niet aangemerkt biscuits, welke enkel met eene laag suiker van ééne kleur bedekt zijn.

2. Het invoerrecht voor drop bedraagt per 100 kilogram:

a. bij een gehalte van meer dan 13 en niet meer dan 33 ten honderd f 6.—

b. bij een gehalte van meer dan 33 en niet meer dan 52 ten honderd „ 12.—

c. bij een hooger gehalte „ 25.—

Door gehalte wordt ten deze verstaan de procentische hoeveelheid der stoffen, die zich bij scheikundig onderzoek als suiker voordoen.

3. Bij invoer van biscuits, alsmede bij invoer van drop die een gehalte van meer dan 13 ten honderd heeft, is de belanghebbende verplicht bij de aangifte volgens art. 120 der Algemeene wet van 26 Augustus 1822 (*Staatsblad* n°. 38), de soort dier goederen naar de onderscheidingen van art. 1 of van art. 2 op te geven.

Het staat hem echter vrij de soort van drop te zijnen koste ambtelijk te doen bepalen.

4. De Minister van Financiën bepaalt de wijs, waarop het scheikundig onderzoek volgens art. 2 zal plaats hebben en regelt de uitvoering van art. 3, 2de zinsnede.

De Minister van Financiën is belast met de uitvoering van dit besluit, 't welk in het *Staatsblad* zal worden geplaatst, en waarvan afschrift zal worden gezonden aan den Raad van State.

Het Loo, den 5den Augustus 1897.

(get.) E M M A.

De Minister van Financiën, (get.) PIERSON.

(Uitgeg. 12 Aug. 1897.)

11 Augustus 1897. BESLUIT, tot vernietiging van art. 107 der Algemeene Politieverordening van de gemeente *Hillegom*. S. 191.

IN NAAM VAN H. M. WILHELMINA, ENZ.
WIJ E M M A, ENZ.

Op de voordracht van den Minister van Binnenlandsche Zaken van 8 Juli 1897, n°. 3181, afdeling Binnenlandsch Bestuur, betreffende art. 107 der Algemeene Politieverordening van de gemeente *Hillegom*;

Overwegende, dat dit artikel luidt:

„Bij het verlaten of inrijden van de remise door een tram, locomotief, losse wagen of lorrie en het brengen van deze van het zijspoor op de hoofdlijn, of omgekeerd, zal steeds iemand van

het trampersoneel, met een witte vlag, lantaarn, of ander duidelijk zichtbaar teeken op den publieken weg aanwezig moeten zijn, om aankomende rijtuigen of personen te waarschuwen.

„Losse wagens, locomotiefs of lorries zullen niet onbeheerd op het zijspoor mogen worden geplaatst”;

dat artt. 4—9 van de verordening betreffende het leggen van spoorstaven in de openbare wegen en haar gebruik in de provincie Zuidholland, opgenomen in het *Provinciaal blad van Zuidholland*, n°. 58, 9 en 47, respectievelijk van de jaren 1886, 1889 en 1890, voorschriften geven omtrent maatregelen, door voerlieden en machinisten van spoorwagens in acht te nemen in het belang van de veiligheid van het verkeer; omtrent toestellen, waarvan een trein of wagen in het belang der veiligheid van het verkeer voorzien moet zijn; omtrent het gebruik dier toestellen, en omtrent het rijden met een trein of voertuig;

dat het geven van voorschriften nopens de veiligheid van het verkeer langs de trambanen alzoo is erkend eene zaak te zijn van provinciaal belang en als zoodanig in genoemde provinciale verordening is geregeld;

dat art. 150 der Gemeentewet verbiedt, dat plaatselijke verordeningen treden, in hetgeen van provinciaal belang is;

dat bovenvermeld art. 107 der Algemeene Politieverordening der gemeente *Hillegom* derhalve in strijd is met art. 150 der Gemeentewet;

Gelet op de artt. 153—155 der Gemeentewet; Den Raad van State gehoord (advies van den 27 Juli 1897, n°. 27);

Gezien het nader rapport van den Minister van Binnenlandsche Zaken van 7 Augustus 1897, n°. 3825, afdeling Binnenlandsch Bestuur;

Hebben goedgevonden en verstaan:

art. 107 der Algemeene Politieverordening der gemeente *Hillegom* te vernietigen, wegens strijd met de wet.

De Minister van Binnenlandsche Zaken is belast met de uitvoering van dit besluit, hetwelk in het *Staatsblad* geplaatst en in afschrift aan den Raad van State medegedeeld zal worden.

Het Loo, den 11den Augustus 1897.

(get.) E M M A.

De Minister van Binnenlandsche Zaken,

(get.) H. GOEMAN BORGESIUS.

(Uitgeg. 17 Aug. 1897.)

13 Augustus 1897. BESLUIT, houdende machtiging tot uitgifte van schatkistbiljetten en schatkistpromessen volgens de wetten van 4 April 1870 (*Staatsblad* n°. 62) en van 5 December 1881 (*Staatsblad* n°. 185). S. 192.

13 Augustus 1897. BESLUIT, tot vaststelling van een bijzonder reglement van politie voor de haven van *Delfzijl*. S. 193.

IN NAAM VAN H. M. WILHELMINA, ENZ.
WIJ EMMA, ENZ.

Op de voordracht van den Minister van Waterstaat, Handel en Nijverheid, van 22 Juli 1897, I. A. E., afdeling Waterstaat;

Gezien de wet van den 28sten Februari 1891 (*Staatsblad* n°. 69) en art. 1 van het Algemeen reglement van politie voor rivieren, kanalen, havens, sluizen, bruggen en daartoe behoorende werken, onder beheer van het Rijk, vastgesteld bij de Koninklijke besluiten van 13 Augustus 1891 (*Staatsblad* n°. 158), van 17 April 1894 (*Staatsblad* n°. 57), van 28 April 1897 (*Staatsblad* n°. 105) en van 8 Juli 1897 (*Staatsblad* n°. 174);

Den Raad van State gehoord (advies van den 3den Augustus 1897, n°. 9);

Gelet op het nader rapport van genoemden Minister van den 9den Augustus 1897, n°. 128, afdeling Waterstaat;

Hebben goedgevonden en verstaan:

1°. vast te stellen het navolgend bijzonder reglement van politie voor de haven van *Delfzijl*.

Art. 1. Onder de haven van *Delfzijl* wordt verstaan het watergebied, reikende van de buitenvleugels der verschillende in de haven uitmondende sluizen tot in de Eems, op een afstand van een duizend (1000) meter rivierwaarts van den teen van den westelijken zeedijk nabij het gebouwen van de Eemsverlichting, en van het eind van den oostelijken havendam.

2. Dit reglement wordt in de Nederlandsche, Engelsche, Hoogduitsche, Fransche en Noorsche talen gedrukt en algemeen verkrijgbaar gesteld.

3. Zonder toestemming van den havenmeester is het verboden, in de haven vaartuigen te brengen wier afmetingen of diepgang niet toelaten buiten de geulen eene ligplaats te verkrijgen.

4. De schippers van alle vaartuigen die in de haven komen om te laden of te lossen, zijn verplicht, daarvan onmiddellijk na aankomst kennis te geven aan den havenmeester, en hem betreffende schip en lading alle verlangde inlichtingen te verschaffen.

5. De schippers van vaartuigen welke zich in de haven bevinden zijn ten allen tijde verplicht, den havenmeester aan boord te halen en weder van daar terug te brengen, indien het verlangen daartoe door hem wordt te kennen gegeven.

6. De zeeschepen mogen in de haven niet meer vaart hebben, dan noodig is om te kunnen sturen.

7. Vaartuigen van grooter inhoud dan 10 M³. mogen den basaltmuur niet dieper naderen dan tot op een afstand van 8 M., behoudens goedkeuring van den Ingenieur van den Waterstaat in het eerste district te *Groningen*.

8. Het is verboden, binnen den afstand van 15 M. nit den pijler van de kolentip, de schroef of de radere van stoomschepen in beweging te houden of te brengen.

9. Met afwijking van art. 13 van het Algemeen reglement, is het aandoen der haven alleen dan verboden, wanneer des daags eene roode vlag of des nachts een rood licht is geplaatst op het Boomshoofd.

Wordt op het Boomshoofd des daags eene groene vlag of des nachts een groen licht vertoond, dan is het voorbijvaren van dat hoofd verboden voor schepen welke de haven weuschen te verlaten.

Worden op het Boomshoofd des daags twee roode vlaggen of des nachts tweede roode lichten vertoond, dan is het scheepvaartverkeer in de haven geheel verboden, behalve voor de vaartuigen welke vergunning van den havenmeester hebben.

10. De vergunning tot het te water laten van de houtlading van een vaartuig, bedoeld in art. 33 van het Algemeen reglement, wordt niet verleend dan onder voorwaarde dat het vaartuig de haven niet mag verlaten dan nadat nit een door of van wege den havenmeester ingesteld onderzoek is gebleken dat geen balken in den bodem zijn vastgeraakt. De schipper is verplicht, den havenmeester bij dit onderzoek behulpzaam te zijn.

11. Met uitbreiding van art. 53 van het Algemeen reglement, wordt voor deze haven bepaald dat het verlaten van de haven bij nacht door den havenmeester kan worden verboden, indien de schipper daarvan zoo laat kennis geeft, dat het niet meer mogelijk is vóór zonsondergang de noodige maatregelen te nemen, of wel indien daaraan om andere redenen bezwaren verbonden zijn; een en ander ter beoordeeling van den havenmeester.

12. Overtreding van de bepalingen van dit bijzonder reglement wordt, voor zoover daartegen

niet bij de wet of het Algemeen reglement is voorzien, gestraft als volgt:

a. met geldboete van ten hoogste *vijftig* gulden de overtreding van art. 8, 9, 10 of 11;

b. met geldboete van ten hoogste *vijf en twintig* gulden de overtreding van art. 3, 4, 5, 6 of 7.

2°. te bepalen dat dit besluit in werking treedt op den tweeden dag na dien der dagteekening van het *Staatsblad* en de *Staatscourant* waarin het is geplaatst.

De Minister van Waterstaat, Handel en Nijverheid is belast met de uitvoering van dit besluit, dat in het *Staatsblad* en gelijktijdig in de *Staatscourant* zal worden geplaatst, en waarvan afschrift zal worden gezonden aan den Raad van State.

Het Loo, den 13den Augustus 1897.

(get.) E M M A.

De Minister van Waterstaat, Handel en Nijverheid,
(get.) C. LELY.

(Uitgeg. 21 Aug. 1897.)

14 Augustus 1897. BESLUIT, ter uitvoering van art. 4 der Suikerwet. S. 194.

IN NAAM VAN H. M. WILHELMINA, ENZ.
WIJ EMMA, ENZ.

Op de voordracht van den Minister van Financiën van 11 Augustus 1897, n°. 6, Invoerrechten en Accijnzen;

Gezien art. 4 der Suikerwet;

Hebben besloten en besluiten:

Art. 1. Als losplaatsen en kantoren, bedoeld bij art. 4 der Suikerwet worden aangewezen: Amsterdam, Rotterdam, Dordrecht, Schiedam, Middelburg, Harlingen, Groningen, Roosendaal.

2. Dit besluit treedt in werking met den *eersten September* 1897.

De Minister van Financiën is belast met de uitvoering van dit besluit, dat in het *Staatsblad* en in de *Staatscourant* zal worden geplaatst.

Het Loo, den 14den Augustus 1897.

(get.) E M M A.

De Minister van Financiën, (get.) PIERSON.
(Uitgeg. 20 Aug. 1897.)

17 Augustus 1897. BESLUIT, tot verlenging der schorsing van het besluit van den raad der gemeente *Zaamslag* van 30 April 1897, betreffende het gebruik van de raadzaal aldaar. S. 195.

(De schorsing is verlengd tot 1 December 1897.)

24 Augustus 1897. BESLUIT, tot ongegrondverklaring van het beroep, ingesteld door de vereeniging tot ondersteuning van weduwen te *Amsterdam*, tegen de stuiting eener collecte door het gemeentebestuur van *Haarlem*. S. 196.

(Zie het besluit van 27 Januari 1897.)

IN NAAM VAN H. M. WILHELMINA, ENZ.
WIJ EMMA, ENZ.

Beschikkende op het beroep, ingesteld door het bestuur der „Vereeniging tot ondersteuning van Weduwen”, gevestigd te *Amsterdam* tegen het besluit van burgemeester en wethouders van *Haarlem*, d.d. 27 Maart 1897, n°. 7 A, houdende kennisgeving, dat zij bezwaren hebben tegen de collecte, welke genoemde vereeniging voornemens was op 29 Maart in hunne gemeente te doen houden:

Den Raad van State, afdeling voor de geschillen van bestuur, gehoord (advies van den 14 Juli 1897, n°. 97);

Op de voordracht van den Minister van Binnenlandsche Zaken van 20 Augustus 1897, n°. 3892, afdeling Binnenlandsche Bestuur;

Overwegende, dat het appellerend bestuur van voornoemde vereeniging, — welke, blijkens het afschrift eener door het gemeentebestuur van *Amsterdam* op 12 Augustus 1896 afgegeven verklaring, heeft voldaan aan het voorschrift van art. 7, eerste lid, der wet tot regeling van het armbestuur en voorkomt op de lijst der instellingen van weldadigheid, bedoeld in art. 3 dier wet — aan burgemeester en wethouders van *Haarlem* op 25 Maart 1897 schriftelijk het voornemen heeft te kennen gegeven, om ten behoeve dier vereeniging in laatstgenoemde gemeente op 29 Maart 1897 eene openbare geldinzameling te doen houden;

dat burgemeester en wethouders van *Haarlem*, bij schrijven van 27 Maart 1897, n°. 7 A, aan voornoemd bestuur hebben bericht, dat zij „met het oog op de talrijke inzamelingen van geld, die in den laatsten tijd alhier hebben plaats gehad, tegen het te kennen gegeven voornemen bezwaren hebben, en (zich) uit dien hoofde verplicht zullen zien eene eventueele inzameling te doen stuiten”, welke mededeeling als eene stuiting in den zin der wet kan worden aangemerkt;

dat voormeld bestuur, zich met die stuiting bezwaard achtende, Onze beslissing heeft ingeroepen bij een adres van 14 April 1897, waarin het mededeelt, ten einde aan de toenemende aanvragen om ondersteuning gevolg te kunnen geven,

tot het besluit te zijn gekomen, om door twee personen, te goeder naam en faam bekend staande, in verschillende gemeenten van het Rijk ten behoeve der vereeniging te laten collecteeren, doch in de uitvoering van dat besluit door meerdere gemeentebesturen en bepaaldelijk ook door burgemeester en wethouders van Haarlem op, naar zijne meening, onwettige wijze te worden verhinderd, weshalve het appellerend bestuur Ons verzoekt heeft, de noodige maatregelen te willen treffen, opdat èn burgemeester en wethouders van Haarlem èn de hoofden van andere gemeenten de collecten voor genoemd doel zullen moeten toestaan;

Overwegende, dat dit verzoek alleen voor zoover het bebelst een beroep als bedoeld in art. 13 der wet tot regeling van het armbestuur, hier in aanmerking komt;

Overwegende, te dien aanzien, dat burgemeester en wethouders van Haarlem, nader gehoord, alsnog de gronden voor de stuiting, met de volgende redenen hebben toegelicht: dat reeds zoo dikwijls een beroep wordt gedaan op de offervaardigheid van de ingezetenen voor in de gemeente gevestigde instellingen van weldadigheid; dat, werden alle collecten voor instellingen van elders toegelaten, een ondragelijke last op de schouders der ingezetenen zou worden gelegd en bovendien de belangen van verschillende in de gemeente gevestigde instellingen van weldadigheid, die dringend behoefte hebben aan financieelen steun, ernstig zouden worden benadeeld; dat niet is overgegaan tot eene stuiting, voordat het aantal collecten voor instellingen van elders aanzienlijk was toegenomen, welk feit door burgemeester en wethouders van Haarlem grootendeels wordt toegeschreven aan de omstandigheid, dat verschillende personen, in het bijzonder te Amsterdam woonachtig, van het houden van collecten tegen genot van een zeker percentage van de opbrengst, hun beroep maken;

dat voormeld art. 13 de bevoegdheid tot stuiting eener te honden collecte opdraagt aan het gemeentebestuur, zonder vermelding van de omstandigheden, die daartoe kunnen doen besluiten en dat dus die stuiting mag plaats vinden op grond van verschillende omstandigheden, waarvan de beoordeeling is overgelaten aan het gemeentebestuur, behoudens nadere beoordeeling door Ons in geval van hooger beroep;

dat uit de hiervoren vermelde, door het gemeentebestuur van Haarlem als redenen voor de

stuiting aangevoerde omstandigheden, blijkt dat de tijd, waarop de voorgenomen collecte zou worden gehouden, voor het belang der plaatselijke liefdadigheid zeer ongewenscht was, en dat niet is gebleken, dat dit nadeel werd opgewogen door daartegen overstaande voordeelen;

dat deze omstandigheden eene stuiting alleszins gewettigd maakten;

dat daartegen niet afdoet de mededeeling van het appellerend bestuur, dat gebrek aan financieele krachten aanleiding was tot de collecte; dat toch aan die omstandigheid, welke gewoonlijk geldt voor instellingen van weldadigheid, geen recht kan worden ontleend tot het houden van collecten, waar en wanneer men wenscht;

Gezien de wet tot regeling van het armbestuur;

Hebben goedgevonden en verstaan: met handhaving van het bestreden besluit van burgemeester en wethouders van Haarlem van 27 Maart 1897, n°. 7 A, het daartegen ingesteld beroep ongegrond te verklaren.

De Minister van Binnenlandsche Zaken is belast met de uitvoering van dit besluit, dat in het *Staatsblad* geplaatst en tegelijk met de in hoofde dezes vermelde voordracht van genoemden Minister in de *Nederlandsche Staatscourant* opgenomen zal worden en waarvan afschrift zal worden gezonden aan den Raad van State, Afdeling voor de geschillen van bestuur.

Het Loo, den 24sten Augustus 1897.

(get.)

E M M A.

De Minister van Binnenlandsche Zaken,

(get.)

H. GOEMAN BORGESIUS.

(*Uitgeg.* 4 Sept. 1897.)

24 Augustus 1897. BESLUIT, betreffende classificatie van vestingwerken. S. 197.

IN NAAM VAN H. M. WILHELMINA, ENZ.

WIJ EMMA, ENZ.

Op de voordracht van den Minister van Oorlog, d.d. 18 Juni 1897, Vde Afd., n°. 47;

Gelet op de artikelen 3, 4, 5 en 9 der wet van 21 December 1853 (*Staatsblad* n°. 128);

Gelet op de Koninklijke besluiten van 25 Januari 1854 (*Staatsblad* n°. 8), 30 November 1875 (*Staatsblad* n°. 212), 30 September 1877 (*Staatsblad* n°. 186), 5 November 1879 (*Staatsblad* n°. 165), 6 December 1883 (*Staatsblad* n°. 165) en 28 April 1887 (*Staatsblad* n°. 85);

Den Raad van State gehoord (advies van den 3 Augustus 1897, n°. 14);

Gezien het nader rapport van genoemde Minister, van 20 Augustus 1897, Vde Afd., n°. 59;

Hebben besloten en besluiten:

Art. 1. De dag van het in werking treden van dit besluit wordt vastgesteld als het tijdstip, waarop de verbodsbepalingen der wet van 21 December 1853 (*Staatsblad* n°. 128) beginnen of ophouden toepasselijk te zijn op de perceelen, welke binnen of buiten de verboden kringen komen te liggen, ten gevolge van de uitgevoerde vergrootingen of verkleiningen van de hierna genoemde vestingwerken, als:

1°. de volgende vestingwerken, gerangschikt bij Koninklijk besluit van 25 Januari 1854 (*Staatsblad* n°. 8):

de vesting *Gorinchem*; en het fort in de westelijke ringvaart der droogmaking van het *Haarlemmermeer*, bezuiden de *Lijeburgen* nabij den rechteroever van de *Buiten-Lijde*;

2°. de volgende vestingwerken, gerangschikt bij Koninklijk besluit van 30 November 1875 (*Staatsblad* n°. 212):

het werk *nommer vier* in de verlenging van den *Slaperdijk* ten noorden van het *Noorder-Spaarne*;

het werk *nommer drie* op den linkeroever van het *Spaarne* ten westen van het stoomgemaal te *Spaarndam*, en

het werk *nommer twee* op den rechteroever van de *Binnen-Lijde* aan het Penningsveer op den weg van *Haarlem* naar *Spaarwoude*;

3°. het fort aan den *Uppelschen dijk*, gerangschikt bij Koninklijk besluit van 5 November 1897 (*Staatsblad* n°. 165).

2. De lijst, vastgesteld bij Koninklijk besluit van 25 Januari 1854 (*Staatsblad* n°. 8), voor zooveel betreft:

de hierboven in Artikel 1, sub 1°., genoemde vestingwerken;

het fort aan de *Buursteeg*;

de linie van *Jufferrouw Wijk*;

de batterij op den *Schalmdijk*;

het voorwerk van het werk aan den *Rooden haan*;

het werk aan den *Rooden haan*;

de Grebbelinie van het werk aan den *Rooden haan* tot *Krachtwijk*;

het voorwerk te *Lambalgen*;

het voorwerk op de *Roffelaarskade*;

het voorwerk op de *Aschatterkade*; en

het fort aan den gedichten mond van het *Spaarne*;

de lijst, vastgesteld bij Koninklijk besluit van 30 November 1875 (*Staatsblad* n°. 212), voor zooveel betreft:

de hiervoren in Artikel 1, sub 2°., genoemde vestingwerken; en

het werk *nommer zeven* aan de vereeniging van de *Gaasp* en het *Gein*;

de lijst, vastgesteld bij Koninklijk besluit van 6 December 1883 (*Staatsblad* n°. 165), voor zooveel betreft:

het fort bij het *Steurgat*; en

de lijst, vastgesteld bij Koninklijk besluit van 28 April 1887 (*Staatsblad* n°. 85), voor zooveel betreft:

de werken beoosten *Diemerbrug*;

het fort in den *Laander- en West-Bijlmerpolder*;

de werken bij *Ouderkerk*;

de werken bij *Amstelveen*;

het fort *Schiphol*;

het fort bij het *Nieuwe Meer*;

het fort aan de *Zwet*, en

de werken bij *Abcoude*;

worden vervangen door de bij dit besluit behorende lijst.

3. De lijst, vastgesteld bij Koninklijk besluit van 30 September 1877 (*Staatsblad* n°. 186), betreffende het fort bij *Vuren*, wordt, ter aanvulling van de eerste kolom, vervangen door de bij dit besluit behorende lijst.

4. De werken, vermeld in de bij dit besluit gevoegde lijst, voor zoover zij niet reeds begrepen zijn bij de lijsten, bedoeld in artikel 2 en 3, zijn vestingwerken.

5. De vestingwerken, vermeld in de bij dit besluit gevoegde lijst, behooren tot de eerste, tweede of derde klasse, zooals in de lijst is vermeld.

6. De richting van de lijn, welke de grens vormt tusschen de gronden, onderworpen aan de verbodsbepalingen der wet, volgens de beide klases waartoe gedeelten van de vesting *Gorinchem* behooren, wordt bepaald zooals in de voorlaatste kolom van de lijst is beschreven.

7. Op de in de laatste kolom van de lijst aangeduide perceelen, ofschoon zij binnen een verboden kring liggen, is de wet van 21 December 1853 (*Staatsblad* n°. 128) niet van toepassing.

De Minister van Oorlog is belast met de uitvoering van dit besluit, hetwelk in het *Staatsblad* en in de *Staatscourant* zal worden geplaatst en waarvan afschrift zal worden gezonden aan den Raad van State.

Het Loo, den 24sten Augustus 1897.

(get.)

EMMA.

De Minister van Oorlog, (get.) ELAND.

(Uitgeg. 28 Sept. 1897.)

L I J S T.

236

Gemeente of gemeenten waarin het vestingwerk en de verboden kringen liggen.	Vestingwerken of gedeelten van vestingwerken, behoorende tot			Vestingwerken of gedeelten van vestingwerken behoorende tot geene klasse.	Beschrijving van de in artikel negen der wet bedoelde lijnen.	PERCEELEN of perceelsgedeelten, binnen een verboden kring liggende, ten aanzien van welke de wet niet van toepassing is.
	de eerste klasse.	de tweede klasse.	de derde klasse.			
<i>Gorinchem, Vuren en Dalem, Woudrichem en De Werken en Sleeuwijk.</i>	De vesting <i>Gorinchem</i> met uitzondering van het gedeelte dat tot de tweede klasse behoort.	Het westelijk gedeelte van de vesting <i>Gorinchem</i> tusschen de kapitaal van bastion twee en de as van de sluis aan den havenmond bij de <i>Merwede</i> .			De lijn getrokken op een afstand van 16 meter oostoen van en evenwijdig aan het verlengde van de kapitaal van bastion twee, en een lijn getrokken in de richting van de as van de sluis op een afstand van 16 meter oostoen van de keelvuurlijn van de <i>Merwede</i> .	
<i>Werkendam.</i>	Het fort bij het <i>Steuwgat</i> .					De perceelen kadastraal gemeente <i>Werkendam</i> , sectie I, nummers 489, 490, 547, 548, 550, 551, 552, 553, 554, 555 en 556; voorts van de perceelen 557 en 928 de gedeelten ten zuidwesten van het verlengde der noordoostelijke scheidelingslijn tusschen de huizen op de perceelen 556 en 557; eindelijk van de perceelen 542 en 545 de oostelijke gedeelten tot aan de lijnen getrokken ten eerste door de westpunt van het woonhuis staande op perceel 545 en het oostelijk uiteinde der keelvuurlijn van het fort, en ten tweede op 150 meter afstand van en evenwijdig aan de evengenoemde keelvuurlijn.

24 AUGUSTUS 1897.

*Veenendaal, Rens-
woude, Lunteren,
Stichts-Veenen-
daal, Amerongen,
Leersum, Wou-
denberg, Leusden,
Stoutenburg,
Amersfoort en
Hoogland.*

het werk aan
den *Rooden haan*
tot *Krachtwijk*,
bestaande uit:
a. de linie;
b. het fort aan de
Buursteeg;
c. de linie van
Juifrouw Wijk;
d. de batterij op
den *Schalmdijk*;
e. het werk met
voorwerk aan
den *Rooden
haan*;
f. het voorwerk
te *Lambalgen*;
g. het voorwerk
op de *Roffelaars-
kade*; en
h. het voorwerk
op de *Aschatter-
kade*.

lengden van de vuurlijnen aan beide einden der linie.

*Vuren en Dalem,
Brakel, Poude-
roijen.*

Het fort bij *Vuren*.

De perceelen op den linkeroever van de Waal, welke niet binnen de kringen van vestingwerken op dien oever liggen.

Edam.

Het fort bij *Edam*.

De perceelen in de gemeente Edam aan de zuidwestzijde van het fort buiten de grenslijn gevormd door de aaneenschakeling van de noordelijke grens van perceel kadastraal sectie B, nummer 671, ook genaamd de *Schuttersgracht*, het verlengde in Noordelijke richting van de oostelijke grenslijn van perceel kadastraal sectie B, nummer 547, de oostelijke grenslijnen van dit perceel en van perceel kadastraal sectie B, nummer 409, het verlengde van laatstbedoelde lijn, de oostelijke grenslijn van perceel kadastraal sectie B, nummer 695 en het verlengde van deze lijn, de zuidelijke boord der *Haven*, de oostelijke grenslijnen van de perceelen, kadastraal sectie C, nummers 409 en 417, het verlengde van laatstbedoelde lijn, de

Gemeente of gemeenten waarin het vestingwerk en de verboden kringen liggen.	Vestingwerken of gedeelten van vestingwerken, behorende tot			Vestingwerken of gedeelten van vestingwerken, behorende tot geene klasse.	Beschrijving van de in artikel negen der wet bedoelde lijnen.	PERCEELEN of perceelsgedeelten, binnen een verboden kring liggende, ten aanzien van welke de wet niet van toepassing is.
	de eerste klasse.	de tweede klasse.	de derde klasse.			
						oostelijke en zuidoostelijke grenslijnen van perceel, kadastraal sectie C, nummer 418, de zuidelijke grenslijnen van de perceelen, kadastraal sectie C, nummers 31, 378 en 473, de lijn getrokken van het westelijk uiteinde van laatstbedoelde lijn naar de oostpunt van perceel, kadastraal sectie C, nummer 257, en de zuidelijke grenslijn van dit perceel.
<i>Middelie en Kwadijk.</i>	Het fort bij <i>Kwadijk.</i>					De perceelen gelegen in de gemeente <i>Edam</i> , buiten den kleinen kring van het fort, alsmede de perceelen gelegen buiten de grenslijn, gevormd door de aaneenschakeling van het verlengde in oostelijke richting van de noordoostelijke grenslijn van perceel, kadastraal gemeente <i>Kwadijk</i> , sectie A, nummer 545, de evengenoemde grenslijn, de noordelijke grenslijn van perceel, kadastraal gemeente <i>Kwadijk</i> , sectie A, nummer 950, de lijn getrokken van de noordwestpunt van dit perceel naar de noordoostpunt van perceel, kadastraal gemeente <i>Kwadijk</i> , sectie A, nummer 965, en den zuidelijken boord van de sloot of watering langs de grondstrook liggende aan en benoorden langs den klinkerweg door de gemeente <i>Kwadijk</i> .
<i>Oosthuizen en Beemster.</i>	Het fort benoorden <i>Purmerend.</i>					De perceelen aan de keelzijde van het fort buiten de grenslijn gevormd door de aaneenschakeling van de zuidelijke boorden van de perceelen, kadastraal gemeente <i>Oosthuizen</i> , sectie C, nummers 489 en 468, de noordelijke grenslijnen van de perceelen, kadastraal gemeente <i>Oosthuizen</i> , sectie C, nummers 466 en 465, de westelijke grenslijn van laatstgenoemd perceel, de noordelijke grenslijn van het perceel, kadastraal gemeente <i>Oosthuizen</i> , sectie C, nummer 490, den kleinen kring van het fort, en de grens van de gemeente <i>Beemster</i> bezuiden het fort. Voorts de perceelen, kadastraal gemeente <i>Oosthuizen</i> , sectie C,

<i>Beemster.</i>	Het fort aan den <i>Nekkerweg.</i>				De perceelen aan de keelzijde van het fort buiten de grenslijn gevormd door de aaneenschakeling van den noordelijken boord van den <i>Volgerweg</i> bezuidoosten het fort, den kleinen kring van het fort en den westelijken boord van den <i>Nekkerweg.</i>
<i>Beemster.</i>	Het fort aan den <i>Middenweg.</i>				De perceelen aan de keelzijde van het fort gelegen in de gemeente <i>Purmerend</i> en <i>Jisp.</i>
<i>Beemster.</i>	Het fort aan den <i>Jisperweg.</i>				De perceelen aan de keelzijde van het fort gelegen in de gemeente <i>Jisp.</i>
<i>Beemster, Rijp, Graft en Jisp.</i>	Het fort bij <i>Spijker- boor.</i>				De perceelen aan de keelzijde van het fort buiten de grenslijn gevormd door de aaneenschakeling van den westelijken boord van de <i>Beemsterringvaart</i> , en den oostelijken boord van de <i>Knollendamervaart.</i>
<i>Akersloot en Uit- geest.</i>	Het fort bij <i>Marken- binnen.</i>				De perceelen gelegen aan de keelzijde van het fort buiten de grenslijn gevormd door de aaneenschakeling van den oostelijken boord van de <i>Markervaart</i> , het verlengde van de zuidelijke grens van den militairen landsgrond van het fort, een gedeelte van die grens zelve, de westelijke grens van het perceel, kadastraal gemeente <i>Uitgeest</i> , sectie F, nummer 310, den kleinen kring van het fort, de langs polderwater gelegen grenzen aan de zuidzijde van de perceelen, kadastraal gemeente <i>Uitgeest</i> , sectie F, nummers 53, 54, 55, 56 en 74, het verlengde in zuidoostelijke richting van laatstbedoelde grens, de noordwestzijde van het perceel, kadastraal gemeente en sectie als voren nummer 79, en den noordelijken boord van de polderwatinge de <i>Voorloot.</i>
<i>Uitgeest, Assen- delft, Heemskerk, Wijk aan Zee en Duin, Beverwijk en Velsen.</i>	De linie <i>Krommenie- dijk-Zuidwijkermeer</i> bestaande uit: a. het fort bij <i>Krom- meniedijk</i> ; b. het fort aan den <i>Ham</i> ; c. den wal van den <i>Dam</i> tot het fort bij <i>Veldhuis</i> ;				De perceelen aan de keelzijde der linie buiten de grenslijn gevormd door de aaneenschakeling van de grens tusschen de gemeenten <i>Uitgeest</i> en <i>Krommenie</i> aan de noord-oostzijde en oostzijde van het fort sub <i>a</i> tot aan het meest zuidelijke snijpunt van deze grens met den kleinen kring aan de oostzijde van genoemd fort, dien kring, de oostelijke grens van den militairen landsgrond der inundatiekeering tusschen de forten sub <i>a</i> en <i>b</i> , den kleinen kring van het fort sub <i>b</i> , de oostelijke of zuidelijke grenzen der militaire

16*

Gemeente of gemeenten waarin het vestingwerk en de verboden kringen liggen.	Vestingwerken of gedeelten van vestingwerken, behoorende tot			Vestingwerken of gedeelten van vestingwerken, behoorende tot geene klasse.	Beschrijving van de in artikel negen der wet bedoelde lijnen.	PERCEELEN of perceelsgedeelten, binnen een verboden kring liggende, ten aanzien van welke de wet niet van toepassing is.
	de eerste klasse.	de tweede klasse.	de derde klasse.			
	<i>d.</i> het fort bij <i>Veldhuis</i>; <i>e.</i> den wal van het fort bij <i>Veldhuis</i> tot den <i>Nieuwendijk</i>; <i>f.</i> het fort aan den <i>St. Aagtendijk</i>; <i>g.</i> het fort bij <i>Velsen</i>; <i>h.</i> den wal in den <i>Zuidwijkermeerpolder</i>; en <i>i.</i> het fort <i>Zuidwijkermeer</i>.					landsgronden van de inundatiekeering tusschen het fort sub <i>b</i> en den <i>Dam</i> en van den wal sub <i>c</i>, den kleinen kring van het fort sub <i>d</i>, de oostelijke grens van de militaire landsgronden van den wal sub <i>e</i> en van het zuidwaarts daarbij aansluitende en aan den Staat behorende gedeelte van den <i>St. Aagtendijk</i>, den oostelijken boord van de bermsloot langs de zuidoostzijde van het niet aan den Staat toebehoorende gedeelte van den <i>St. Aagtendijk</i>, den kleinen kring van het fort sub <i>f</i>, de oostelijke grens van de militaire landsgronden van den wal sub <i>h</i> en van het fort sub <i>i</i>, het verlengde van laatstbedoelde grens, de grens tusschen de gemeenten <i>Velsen</i> en <i>Assendelft</i> en de grens tusschen de gemeenten <i>Velsen</i> en <i>Spaarndam</i>. Voorts de perceelen, kadastraal gemeente <i>Vitgeest</i>, sectie C, nummers 491, 140, 493, 494, 377 en 478.
<i>Velsen, Spaarndam, Schooten, Haarlemmerliede en Spaarnoude.</i>	De positie bij <i>Spaarndam</i> bestaande uit: <i>a.</i> het fort benoorden <i>Spaarndam</i>; <i>b.</i> den wal bewesten <i>Spaarndam</i>, en <i>c.</i> het fort bezuiden <i>Spaarndam</i>.					De perceelen aan de keelzijde der positie beoosten de grenslijn gevormd door de aaneenschakeling van den oostelijken boord van <i>Zijkanaal B</i> benoorden het fort sub <i>a</i>, den kleinen kring van dat fort, de westelijke boorden van de watervlakte benoorden de sluizen van <i>Spaarndam</i> tot aan het grenspunt nummer 46 van de militaire landsgronden beoosten de <i>Directieket</i>, de grenzen van de evengenoemde gronden tot aan het grenspunt nummer 22 nabij den doorgang voor den grindweg naar <i>Haarlem</i>, eene rechte lijn tusschen de grenspunten nummers 22 en 17, de grenzen van de militaire landsgronden tot het grenspunt nummer 2 bewesten het stoomgemaal van <i>Rijnland</i>, de rechte lijn van laatstgenoemd grenspunt naar het dichtstbijgelegen punt van den landtong tusschen het <i>Spaarne</i> en de <i>Mooie Nel</i>, en den westelijken boord van de <i>Mooie Nel</i>.

Haarlemmerliede
en Spaarnwoude
en Haarlemmer-
meer.

De positie bij de *Liede*
bestaande uit:
a het fort bij *Pen-
ningsveer*;
b. het fort bij de
Liebrug;
c. den wal tusschen
het fort bij de
Liebrug en het fort
de Liede, en
d. het fort *de Liede*.

Haarlemmerliede
en Spaarnwoude,
Haarlemmermeer
en Aalsmeer.

De linie door den
*Haarlemmermeer-
polder*, bestaande
uit:
a. het fort bij *Vijf-
huizen*;
b. het gedeelte wal
tusschen het fort
bij *Vijfhuizen* en
de batterij aan
den *IJweg*;
c. de batterij aan den
IJweg;
d. het gedeelte wal
tusschen de bat-
terij aan den *IJweg*
en het fort bij
Hoofddorp;
e. het fort bij *Hoofd-
dorp*;
f. het gedeelte wal
tusschen het fort
bij *Hoofddorp* en
de batterij aan den
Sloterweg;
g. de batterij aan den
Sloterweg;
h. het gedeelte wal
tusschen de batte-
rij aan den *Sloter-
weg* en de batterij

De perceelen aan de keelzijde der positie beoosten de grens-
lijn, gevormd door de aaneenschakeling van den ooste-
lijken boord van *de Liede*, benoorden het fort sub *a*,
den kleinen kring van dat fort, den oostelijken boord
van *de Liede* tusschen de forten sub *a* en *b*, de
kleine kringen van de forten sub *b* en *d* en den
noordoostelijken boord van de scheidingsloot langs
de zuidwestzijde van den *Spaarnwouder-dwaarsweg*.

De perceelen aan de keelzijde der linie beoosten de
grenslijn gevormd door de aaneenschakeling van den
oostelijken boord van de ringvaart van den *Haarlem-
mermeerpolder* ten noordoosten van het fort sub *a*,
den kleinen kring van dat fort, de grenzen van de
militaire landsgronden van de gedeelten der linie
sub *b* tot en met *k*, den kleinen kring van het fort
sub *l*, en voorts — in de kadastrale sectie F der
gemeente *Aalsmeer* — den zuidwestelijken boord van
de scheidingsloot langs de zuidwestzijde der perceelen
nummers 559 en 2198, het verlengde van laatstge-
noemde lijn, den zuidoostelijken boord van het perceel
nummer 2663, de noordoostelijke grens van
perceel nummer 2164 en het verlengde van die grens
naar het zuidoosten.

Gemeente of gemeenten waarin het vestingwerk en de verboden kringen liggen.	Vestingwerken of gedeelten van vestingwerken, behorende tot			Vestingwerken of gedeelten van vestingwerken, behorende tot geene klasse.	Beschrijving van de in artikel negen der wet bedoelde lijnen.	PERCEELEN of perceelsgedeelten, binnen een verboden kring liggende, ten aanzien van welke de wet niet van toepassing is.
	de eerste klasse.	de tweede klasse.	de derde klasse.			
	aan den <i>Aalsmeerderweg</i> ; i. de batterij aan den <i>Aalsmeerderweg</i> ; k. het gedeelte wal tusschen de batterij aan den <i>Aalsmeerderweg</i> en het fort bij <i>Aalsmeer</i> ; en l. het fort bij <i>Aalsmeer</i> .					
<i>Haarlemmermeer, Heemstede en Haarlemmerliede en Spaarnwoude.</i>			Het fort bij de <i>Cruquius</i> .			De perceelen gelegen in de gemeente <i>Heemstede</i> tusschen den middelbaren en den grooten kring van het fort.
<i>Aalsmeer, Uithuizen en Mijndrecht.</i>	De linie <i>Kudelstaart-Uithoorn</i> bestaande uit: a. het fort bij <i>Kudelstaart</i> ; b. den wal <i>Kudelstaart-Uithoorn</i> , met uitzondering van het gedeelte dat tot geene klasse behoort; c. het fort bij de <i>Kwakel</i> ; d. het fort aan de <i>Drecht</i> ; en e. het fort bij <i>Uithoorn</i> .			Het gedeelte van den wal <i>Kudelstaart-Uithoorn</i> , van af de oostelijke bedijking van den <i>Legmeerpolder</i> (zuidelijk gedeelte) tot het dorp <i>Uithoorn</i> .		De perceelen aan de keelzijde der linie buiten de grenslijn gevormd door de aaneenschakeling van de lijn getrokken op 160 Meter westelijk van en evenwijdig aan de as van den weg van <i>Aalsmeer</i> naar <i>Kudelstaart</i> , het verlengde in de westelijke richting van de zuidelijke grenslijn van het perceel, kadastraal gemeente <i>Aalsmeer</i> , sectie D, nummer 63, die grenslijn zelve, de zuidelijke grenslijn van het perceel, kadastraal gemeente <i>Aalsmeer</i> , sectie D, nummer 805, de rechte lijn getrokken tusschen de zuidoostpunt van laatstgenoemd perceel en de zuidwestpunt van het perceel, kadastraal gemeente <i>Aalsmeer</i> , sectie D, nummer 1355, de zuidelijke grenslijn van dit perceel, den westelijken teen van de westelijke bedijking van den <i>Legmeerpolder</i> (zuidelijk gedeelte), de grenslijn van den militairen landsgrond van den wal sub <i>δ</i> , den oostelijken boord van de oostelijke ringsloot van evengenoemden polder, de zuidelijke grenslijnen van

					de perceelen, kadastraal gemeente <i>Uithoorn</i> , sectie B, nummers 2029 en 1736 en het verlengde van laatstbedoelde grenslijn, den oostelijken boord van het <i>Kwakelspad</i> of den <i>Boterdijk</i> , de zuidelijke grenslijn van het perceel, kadastraal gemeente <i>Uithoorn</i> , sectie C, nummer 971, den kleinen kring van het fort sub <i>c</i> , de rechte lijn getrokken tusschen de naar elkander gekeerde meest noordelijke punten van de binnenkruinen der keelborstweringen van de forten sub <i>c</i> en <i>d</i> , den kleinen kring van het fort sub <i>d</i> , de noordelijke boord van den <i>Amstel</i> , het verlengde in westelijke richting van de noordelijke grenslijn van het perceel, kadastraal gemeente <i>Mijdrecht</i> , sectie A, nummer 760, deze grenslijn zelve, de westelijke en noordelijke grenslijnen van perceel, kadastraal gemeente <i>Mijdrecht</i> , sectie A, n ^o . 1687, den kleinen kring van het fort sub <i>e</i> , en den noordwestelijken teen van de bedijking der <i>Mijdrechtsche Droogmakerij</i> .
<i>Vinkeveen en Mijdrecht.</i>	Het fort <i>Waver-Amstel.</i>				De perceelen aan de keelzijde van het fort gelegen in de provincie <i>Noordholland.</i>
<i>Vinkeveen en Abcoude.</i>	Het fort in den <i>Botshol.</i>				De perceelen aan de keelzijde van het fort gelegen in de provincie <i>Noordholland.</i>
<i>Vinkeveen, Baambrugge en Abcoude.</i>	Het fort aan de <i>Winkel.</i>				De perceelen aan de keelzijde van het fort buiten de grenslijn gevormd door de aaneenschakeling van den noordelijken oever van de <i>Winkel</i> benoordwesten het fort, den kleinen kring van het fort, en den noordelijken oever van de <i>Winkel</i> benoordoosten het fort.
<i>Abcoude, Baambrugge, Weespercarpsel, Nigtevecht, Vreeland en Nederhorst den Berg.</i>	De linie <i>Abcoude-Nigtevecht</i> bestaande uit: a. het fort bij <i>Abcoude</i> ; b. de batterijen beoosten <i>Abcoude</i> rechts en links van het <i>Gein</i> ; c. den wal tusschen den <i>Geindijk</i> en het				De perceelen aan de keelzijde der linie buiten de grenslijn gevormd door de aaneenschakeling van den westelijken boord van den grindweg van het fort aan de <i>Winkel</i> naar <i>Abcoude</i> , het westwaartsche verlengde van de noordwestelijke grenslijn van het perceel, kadastraal gemeente <i>Abcoude</i> , sectie B, nummer 430, de evengenoemde grenslijn zelve, den kleinen kring aan de westzijde van het fort sub <i>a</i> , de rechte lijn getrokken evenwijdig aan en op 215 Meter afstand van de lijn gaande door de meest uitstekende punten van de binnenkruinen der keelborstweringen van dat

Gemeente of gemeenten waarin het vestingwerk en de verboden kringen liggen.	Vestingwerken of gedeelten van vestingwerken, behoorende tot			Vestingwerken of gedeelten van vestingwerken, behoorende tot geene klasse.	Beschrijving van de in artikel negen der wet bedoelde lijnen.	PERCEELEN of perceelsgedeelten, binnen een verboden kring liggende, ten aanzien van welke de wet niet van toepassing is.
	de eerste klasse.	de tweede klasse.	de derde klasse.			
	fort bij <i>Nigtevecht</i> ; en <i>d.</i> het fort bij <i>Nigtevecht</i> .					fort, den kleinen kring van den post sub <i>b</i> , de noordelijke grenslijn van den militairen landsgrond van den wal sub <i>c</i> , den kleinen kring van het fort sub <i>d</i> , en den linkeroever van de <i>Vecht</i> in de richting naar <i>Hinderdam</i> .
<i>Haarlemmerliede</i> , en <i>Spaarnwoorde</i> en <i>Haarlemmermeer</i> .			Het fort aan de <i>Zwoet</i> , bestaande uit: <i>a.</i> het werk beoorden den spoorweg van <i>Amsterdam</i> naar <i>Haarlem</i> ; en <i>b.</i> de lunet bezuiden de trekvaart van <i>Halfweg</i> naar <i>Haarlem</i> .			De perceelen aan de keelzijde van het fort buiten de grenslijn gevormd door de aaneenschakeling van den noordoostelijken teen van den <i>Spaarndammerdijk</i> ten noorden van het fort, den kleinen kring, en den noordelijken boord van de ringvaart van den <i>Haarlemmermeerpolder</i> ten oosten van het fort.
<i>Sloten</i> , <i>Haarlemmermeer</i> en <i>Nieuwer-Amstel</i> .			Het fort bij het <i>Nieuwe-Meer</i> , bestaande uit: <i>a.</i> het werk beoorden de ringvaart van den <i>Haarlemmermeerpolder</i> ; en <i>b.</i> de lunet bezuiden deze ringvaart.			De perceelen aan de keelzijde van het fort buiten de grenslijn gevormd door de aaneenschakeling van den binnenteen van den zuidwestelijken dijk van den <i>Riekerpolder</i> , den kleinen kring, de rechte lijn getrokken tusschen het meest zuidelijke grenspunt van den militairen landsgrond van het werk sub <i>a</i> en het noordelijk uiteinde van den binnenteen van den westelijken dijk van den <i>Rietwijkeroorderpolder</i> , en evengenoemden binnenteen.
<i>Haarlemmermeer</i> , <i>Aalsmeer</i> en <i>Nieuwen-Amstel</i> .			Het fort <i>Schiphol</i> .			De perceelen in den <i>Rietwijkeroorderpolder</i> buiten den kleinen kring, tusschen de binnenteenen van de polderdijken.

Nieuwer-Amstel
en Aalsmeer.

De werken bij
Amstelveen, be-
staande uit:
a. de post bij
het *Groote Loop-
veld*, rechts,
links en bewes-
ten de ringsloot
van den *Boven-
kerkerpolder*; en
b. de post rechts
en links van den
weg naar de *Hand
naar Leiden*.

De percelen aan de keelzijde der werken buiten de grens-
lijn gevormd door de aaneenschakeling van den binnen-
teen van den zuidelijken dijk van den *Rietwijkerooder-
polder*, de rechte lijn getrokken van het oostelijk uiteinde
van evengenoemde teen naar het westelijk uiteinde van
de noordelijke grenslijn van den militairen landsgrond
van den post sub *b* links van den weg naar de *Hand
naar Leiden*, evenvermelde grenslijn en haar verlengde
tot het snijpunt met den oostelijken boord der ring-
sloot van *Bovenkerkerpolder*, de rechte lijn getrokken
uit dit snijpunt noordwaarts evenwijdig aan de cour-
tine van den post sub *a* links van de evengenoemde
ringsloot, den keinen kring van dit werk, en den
noordelijken boord van het *Groote Loopveld*.

Ouder Amstel
en Nieuwer-
Amstel.

De werken bij
Ouderkerk, be-
staande uit:
a. de post rechts
en links van de
Holendrecht;
b. de post rechts
en links van den
Amstel; en
c. de post aan
het *Groote
Loopveld*.

De percelen aan de keelzijde der werken buiten de
grenslijn gevormd door de aaneenschakeling van den
noordelijken boord van het *Groote Loopveld*, den
kleinen kring achter den post sub *c* tot het punt
waar deze kring evenvermelden boord nabij den
Amstel snijdt, de rechte lijn getrokken van dit punt
naar het meest zuidwestelijke grenspunt van de mili-
taire landsgronden van den post sub *a*, de westelijke
grenslijnen van de militaire landsgronden van dezen
post en van de daaraan sluitende inndatiekade langs
den *Holendrechtschen dijk*, en de noordwestelijke
teenen van de inndatiekaden langs de *Ouderkerkerlaan*.

Ouder-Amstel en
Weespercarspel.

Het fort in den
Laander- en
West-Bijlmer-
polder.

De percelen aan de keelzijde van het fort buiten de
grenslijn gevormd door de aaneenschakeling van den
noordwestelijken teen van de inndatiekade langs de
Ouderkerkerlaan en zijn verlengde over den *Staats-
spoorweg*, den oostelijken boord van de sloot beoosten
langs dezen spoorweg, den kleinen kring van het
fort, en den noordelijken boord van de *Bijlmerringsloot*.

Diemen en
Weespercarspel.

De werken be-
oosten *Diemer-
brug*, bestaande
uit:
a. de post aan de
Vinkebrug rechts
en links van de
Muidervaart;

De percelen aan de keelzijde der werken buiten de
grenslijn gevormd door de aaneenschakeling van den
noordwestelijken boord van de *Bijlmerringsloot*, den
kleinen kring van den post sub *d*, den noordelijken
boord van de *Weespervaart*, de westelijke en noorde-
lijke grenslijnen van den militairen landsgrond van
den post sub *c* tot aan het meest noordelijke grens-
punt van dien grond, de rechte lijn getrokken van

Gemeente of gemeenten waarin het vestingwerk en de verboden kringen liggen.	Vestingwerken of gedeelten van vestingwerken, behorende tot de eerste klasse.	Vestingwerken of gedeelten van vestingwerken, behorende tot gene klasse.	P E R C E E L E N of perceelsgedeelten, binnen een verboden kring liggende, ten aanzien van welke de wet niet van toepassing is.
<i>Weesperkarspel.</i>	de tweede klasse.	de derde klasse.	dit punt naar het meest zuidelijk grenspunt van de militaire landsgronden van den post sub a, de westelijke grenslijnen van deze landsgronden tot aan het meest noordelijk grenspunt dier gronden, het verlengde naar de westzijde van de noordoostelijke grenslijn van de evenbedeelde landsgronden, en den westelijken boord van de <i>Diemen</i>. Voorts het perceel, kadastraal gemeente <i>Diemen</i>, sectie D, nummer 304, bij het <i>Weespertoek.</i>
<i>Weesperkarspel.</i>	de eerste klasse.	de tweede klasse.	De perceelen aan de keelzijde van het werk benoorden de noordelijke boorden van de <i>Gaasp</i> en het <i>Smal. Weesp.</i>

Mij bekend, De Minister van Oorlog, (get.) ERLAND.
Behoort bij het Koninklijk besluit van 24 Augustus 1897 (*Staatsblad* n°. 197).

27 Augustus 1897. BESLUIT, houdende aanwijzing van terreinen in de gemeenten *Nieuwer-Amstel* en *Muiden*, waar kunnen worden opgericht en in werking gebracht inrichtingen tot vervaardiging en bewaring van rookzwak buskruit, tot verwerking van metalen hulzen tot met rookzwak buskruit gevulde patronen voor handvuurwapenen zoomede tot bewaring van die patronen, van buskruit en van met nat schietkatoen gegelatineerde nitro-glycerine. S. 198.

IN NAAM VAN H. M. WILHELMINA, ENZ.
WIJ EMMA, ENZ.

Op de voordracht van de Ministers van Waterstaat, Handel en Nijverheid en van Oorlog van 12 Mei 1897, I. A. C, afdeling Arbeid en Fabriekswezen, en van 13 Mei 1897, IVde afdeling, n°. 1;

Gelet op art. 24, derde lid van de Hinderwet (wet van 2 Juni 1875, *Staatsblad* n°. 95), zooals die het laatst gewijzigd is door de wet van 4 September 1896 (*Staatsblad* n°. 152) en op de Koninklijke besluiten van 1 Juni 1886 (*Staatsblad* n°. 109), houdende aanwijzing van een terrein in de gemeente *Muiden*, waar eene bewaarplaats van buskruit kan worden opgericht en in werking gebracht, van 8 Juni 1892 (*Staatsblad* n°. 134) tot aanwijzing van plaatsen, waar inrichtingen tot vervaardiging van rookzwak buskruit kunnen worden opgericht en van 20 Januari 1896 (*Staatsblad* n°. 8) waarbij, met wijziging van het Koninklijk besluit van den 1sten Juni 1886 (*Staatsblad* n°. 109), houdende aanwijzing van een terrein in de gemeente *Muiden*, waar eene bewaarplaats van buskruit kan worden opgericht en in werking gebracht, dat terrein tevens wordt aangewezen voor eene bewaarplaats voor rookzwak buskruit en voor met nat schietkatoen gegelatineerde nitro-glycerine;

Den Raad van State gehoord, advies van den 3 Augustus 1897, n°. 13;

Gezien het nader rapport van voornoemde Ministers van 17 Augustus 1897, n°. 134, afdeling Arbeid en Fabriekswezen en van 24 Augustus 1897, IVde afdeling n°. 64;

Hebben goedgevonden en verstaan:

Art. 1. Als plaats waar overeenkomstig door Ons, op voordracht van den Minister van Oorlog, goet te keuren plannen en met inachtneming van door Ons, op voordracht van den Minister van Oorlog, te stellen voorwaarden, mogen worden opgericht en in werking gebracht:

A. inrichtingen voor:

1°. de vervaardiging van schietkatoen;

2°. de vervaardiging van nitro-glycerine en de gelatineering daarvan met schietkatoen;

3°. het bewaren van rookzwak buskruit, nitro-glycerine bevattende, wordt aangewezen het terrein kadastraal bekend als gemeente *Nieuwer-Amstel*, sectie H, n°. 451, 452, sectie I, n°. 646, 652, 653, 749, sectie H, n°. 807, sectie I, n°. 838, sectie H, n°. 445, 446, sectie I, n°. 625, 626, 634, 837, sectie H, n°. 1070, sectie I, n°. 1143, 1145, 635, 637, 1184—1193, 1183, 1664, 1665, 1667 en 1678;

B. inrichtingen voor:

1°. de verwerking van droog schietkatoen;

2°. de vervaardiging van rookzwak buskruit, geen nitro-glycerine bevattende;

3°. de verwerking van uit nitro-glycerine en schietkatoen samengestelde gelatine tot rookzwak buskruit;

4°. de verwerking van metalen hulzen tot met rookzwak buskruit gevulde patronen voor handvuurwapenen en de bewaring van die patronen;

5°. de bewaring van het sub B 2 en 3 genoemd en afgewerkt of in bewerking zijnd rookzwak buskruit en van gelatine, wordt aangewezen het terrein kadastraal bekend als gemeente *Muiden*, sectie A, n°. 55, 213—215, 240—262, 265—302, 308—348, 350—353;

C. inrichtingen voor de bewaring van gewoon buskruit, van rookzwak buskruit en van met nat schietkatoen gegelatineerde nitro-glycerine, wordt aangewezen het terrein, kadastraal bekend als gemeente *Muiden*, sectie A, n°. 3, zooals het op de bij dit besluit behoorende plattegrondteekening in gele kleur is aangeduid. (1)

2. De Koninklijke besluiten van 1 Juni 1886 (*Staatsblad* n°. 109) houdende aanwijzing van een terrein in de gemeente *Muiden*, waar eene bewaarplaats van buskruit kan worden opgericht en in werking gebracht, van 8 Juni 1892 (*Staatsblad* n°. 134) tot aanwijzing van plaatsen waar inrichtingen tot vervaardiging van rookzwak buskruit kunnen worden opgericht en van 20 Januari 1896 (*Staatsblad* n°. 8) waarbij met wijziging van het Koninklijk besluit van den 1sten Juni 1886 (*Staatsblad* n°. 109) houdende aanwijzing van een terrein in de gemeente *Muiden*, waar eene bewaarplaats van buskruit kan worden opgericht

(1) Deze plattegrondteekening wordt hierna niet opgenomen.

en in werking gebracht, dat terrein tevens wordt aangewezen voor eene bewaarplaats voor rookzwak buskruit en voor met nat schietkatoen gegelatineerde nitro-glycerine, worden ingetrokken.

De voornoemde Ministers zijn belast met de uitvoering van dit besluit, hetwelk in het *Staatsblad* geplaatst en in afschrift aan den Raad van State gezonden zal worden:

• Het Loo, den 27sten Augustus 1897.

(get.) E. M. A.

De Minister van Waterstaat, Handel en Nijverheid,
(get.) C. LELY.

De Minister van Oorlog, (get.) ELAND.
(Uitg. 28 Sept. 1897.)

30 Augustus 1897. BESLUIT, betreffende berging van buskruit in Rijksmagazijnen.

IN NAAM VAN H. M. WILHELMINA, ENZ.
WIJ EMMA, ENZ.

Op de voordracht van den Minister van Oorlog van 25 Augustus 1897, IVe afd., n°. 49;

Gezien de Koninklijke besluiten van 29 Mei 1879, n°. 31, van 19 Mei 1884, n°. 28, van 17 Maart 1893, n°. 13, en van 5 Juli jl., n°. 32;

Overwegende, dat aan de magazijnen van Oorlog te Loevestein voor de berging van buskruit, toebehoorende aan kooplieden en buskruitfabrikanten, geen behoefte meer bestaat, alsmede dat aan de voorzorgsmaatregelen bij den opslag van bedoeld buskruit in de magazijnen van Oorlog nitbreiding behoort te worden gegeven;

Hebben goedgevonden en verstaan:

bedoelde aangelegenheid op nieuw te regelen en daartoe met intrekking van de eerstgenoemde drie Koninklijke besluiten, het navolgende vast te stellen:

Art. 1. Het buskruit, dat in het Rijk is vervaardigd of op wettelijke wijze is ingevoerd en toebehoort aan kooplieden of buskruitfabrikanten, mag, voor zoover bergruimte aanwezig is en de dienst der artillerie niet wordt geschaad, in de magazijnen van Oorlog te Delft en te Doesburg worden opgeslagen, met dien verstande, dat de opslag van rookzwak buskruit alleen in het magazijn te laatstgenoemde plaatse mag geschieden.

2. De kooplieden en buskruitfabrikanten, die de bewaring van buskruit in een der in art. 1 genoemde magazijnen verlangen, moeten zich, tot het verkrijgen van de daartoe noodige vergunning, schriftelijk wenden respectievelijk tot den Directeur der Artillerie-Inrichtingen te Delft en den Garnizoenscommandant te Doesburg, die,

nadat het buskruit door een artillerie-officier, aan te wijzen door den Minister van Oorlog, is onderzocht, hunne beslissing schriftelijk aan de aanvragers mededeelen.

3. De gevraagde vergunning wordt niet verleend, indien bij het in art. 2 bedoeld onderzoek blijkt, dat aan het opleggen van het ter berging aangeboden buskruit bijzondere gevaren zijn verbonden.

4. Ingeval de voor het onderzoek aangewezen officier niet ter plaatse kan beoordeelen in hoever de oplegging van het buskruit bijzonder gevaarlijk moet worden geacht en hij het wenschelijk acht, dat een nader onderzoek daarvan in de pyrotechnische werkplaatsen wordt ingesteld, zal de vergunning tot oplegging in de magazijnen van Oorlog *tijdelijk* kunnen worden verleend onder de door den Minister van Oorlog vast te stellen voorwaarden.

5. Een onderzoek als in art. 2 bedoeld heeft, bij opslag van rookzwak buskruit in het magazijn te Doesburg, ook telken drie maanden plaats, te rekenen van het tijdstip, waarop de eerste partij daarvan in het magazijn is opgeslagen.

Blijkt bij laatstbedoeld onderzoek, dat aan de bewaring van dit buskruit bijzonder gevaar is verbonden, dan moet het uit het magazijn worden verwijderd. De last hiertoe moet door den garnizoenscommandant te Doesburg schriftelijk aan de betrokken kooplieden of buskruitfabrikanten worden gegeven.

6. Het onderzoek geschiedt kosteloos, doch de eventueele reis- en verblijfkosten van den met het onderzoek van het buskruit belasten officier moeten door de belanghebbende kooplieden of buskruitfabrikanten aan het Rijk worden vergoed. Eveneens moet door die kooplieden of fabrikanten, onder toezicht en naar genoegen van den met het onderzoek belasten officier voor het openen en weder dicht maken van de verpakking, welker inhoud is onderzocht, worden zorg gedragen.

7. Wanneer de vergunning tot opslag van het daarvoor aangeboden buskruit niet wordt verleend, moet hiervan bij onderzoek te Delft door den Directeur der Artillerie-Inrichtingen en bij onderzoek te Doesburg door den Garnizoenscommandant aldaar onmiddellijk worden kennis gegeven aan den Commissaris der Koningin in de provincie en aan den Burgemeester der gemeente, waarin het buskruit, indien daartegen geen bezwaar bestond, zou zijn opgelegd geworden.

Gelijke kennisgeving moet geschieden wanneer

de uitslag van het onderzoek in de pyrotechnische werkplaatsen, bedoeld in art. 4, of die van het periodiek onderzoek, bedoeld in art. 5, van dien aard is, dat het buskruit uit de magazijnen van Oorlog moet worden verwijderd.

8. Mocht het buskruit niet binnen veertien dagen na aanmaning daartoe, die bij aangetekenden brief moet geschieden, zijn afgehaald, dan zal het vanwege het Rijk onschadelijk worden gemaakt, zonder dat deswege door de betrokken kooplieden of buskruitfabrikanten eenige schadevergoeding zal kunnen worden gevorderd.

9. De kooplieden of buskruitfabrikanten, die de vergunning tot het opleggen van buskruit hebben verkregen, zijn verplicht bij het opleggen te betalen de som van *een gulden* voor elke *vijf en twintig kilogram* of gedeelte daarvan, die zich in *éene ton*, bus of kist bevinden. De betaling moet geschieden, voor zooveel het magazijn te Delft betreft, aan den magazijnmeester, hoofd der stapelmagazijnen, en, voor zooveel het magazijn te Doesburg aangaat, aan den magazijnmeester der artillerie te Zwolle.

De kooplieden of buskruitfabrikanten zullen over het ten hnnnen behoefte opgelegde buskruit kunnen beschikken, indien zij aan hunne hiervoren omschreven verplichtingen hebben voldaan. De magazijnen zullen echter voor de afgifte van het buskruit niet meer dan tweemaal 's weeks behoeven te worden geopend.

10. Alle veiligheidsmaatregelen bij het verwerken van buskruit, het openen der buskruitmagazijnen enz. voor oorlogsbuskruit voorgeschreven, zijn eveneens van toepassing bij het bergen in de magazijnen van het aan kooplieden en buskruitfabrikanten toebehoorend buskruit. Alle betrokken militaire autoriteiten zijn, ieder voor zooveel hen betreft, voor de stipte nakoming van die voorschriften verantwoordelijk.

De Minister van Oorlog is belast met de uitvoering van dit besluit, waarvan afschrift zal worden gezonden aan den Minister van Waterstaat, Handel en Nijverheid en aan de Algemeene Rekenkamer.

Het Loo, den 30sten Augustus 1897.

(get.)

EMMA.

De Minister van Oorlog, (get.) ELAND.

1 September 1897. BESLUIT, houdende vrijstelling van briefport.

Bij dit besluit is vrijstelling van port verleend voor de krachtens de artt. 14, 16, 17, 19, 21

en 25 der wet van 20 Juli 1870 (*Staatsblad* n°. 131) gevoerde briefwisseling over dienstzaken van de geëxamineerde veearts met den districts-veearts en den districts-veearts-plaatsvervanger, voor wien zij op grond van die artikelen optreden, en met de burgemeesters, de hoofdcommissarissen en de commissarissen van politie binnen den amtskring van den bovengenoemden districts-veearts of districts-veearts-plaatsvervanger.

8 September 1897. **BESLUIT**, bepalende de plaatsing in het *Staatsblad* van het op 8 September 1896 te 's Gravenhage tusschen *Nederland* en *Japan* gesloten verdrag van handel en scheepvaart. S. 199.

IN NAAM VAN H. M. WILHELMINA EN Z.
WIF EMMA, ENZ.

Gezien het op 8 September 1896 te 's Gravenhage tusschen *Nederland* en *Japan* gesloten verdrag van handel en scheepvaart met bijbehorend protocol en schrijven van den Japanschen gezant, beiden van dezelfde dagteekening;

Overwegende, dat genoemd verdrag en protocol zijn goedgekeurd bij de wet van 2 Mei 1897 (*Staatsblad* n°. 129);

Overwegende, dat voorzgd verdrag met bijbehorend protocol door Ons namens de Koningin is bekrachtigd, alsmede dat de akte, houdende die bekrachtiging, den 20sten Augustus 1897 te *Tokio* is uitgewisseld tegen de akte van gelijke strekking van den Keizer van *Japan*;

Op de voordracht van den Minister van Buitenlandsche Zaken van den 4den September 1897, n°. 9939, Algemeen Secretariaat;

Hebben goedgevonden en verstaan, de bekendmaking van bedoelde akten en van de vertaling daarvan te bevelen door plaatsing van dit besluit in het *Staatsblad*.

De Ministers, Hoofden van Departementen van Algemeen Bestuur, worden belast, ieder voor zooveel hem betreft, met de uitvoering der bepalingen in meergenoemd verdrag en protocol vervat.

Het Loo, den 8sten September 1897.

(get.) E M M A.

De Minister van Buitenlandsche Zaken,

(get.) W. H. DE BEAUFORT.

(*Uitgeg.* 9 Oct. 1897.)

VERTALING.

Hare Majesteit de Koningin der Nederlanden en in Hoogst-Derzelve naam Hare Majesteit de

Koningin-Wedne, Regentes van het Koninkrijk, en Zijne Majesteit de Keizer van Japan, gelijkelijk beziel met het verlangen om de betrekkingen van goede verstandhouding, welke gelukkigerwijs tusschen hen bestaan, door uitbreiding en vermeerdering van het verkeer tusschen hunne wederzijdse Staten te bevestigen, en overtuigd zijnde dat dit doel niet beter kan worden bereikt dan door herziening der thans tusschen de beide landen bestaande verdragen, hebben besloten zoodanige herziening, gegrond op overwegingen van billijkheid en wederzijdsch voordeel, tot stand te brengen en te dien einde tot hunne gevolmachtigden benoemd: Hare Majesteit de Koningin der Nederlanden en in Hoogst-Derzelve naam Hare Majesteit de Koningin-Wedne, Regentes van het Koninkrijk der Nederlanden:

Jonkheer J. RÖELL, ridder der Orde van den Nederlandschen Leeuw, Minister van Buitenlandsche Zaken, PH. W. VAN DER SLEDEN, Minister van Waterstaat, Handel en Nijverheid, J. F. SPRENGER VAN EYK, ridder der Orde van den Nederlandschen Leeuw, Minister van Financiën, J. H. BERGSMA, commandeur der Orde van den Nederlandschen Leeuw, Minister van Koloniën en W. VAN DER WART, ridder der Orde van den Nederlandschen Leeuw, Minister van Justitie;

en Zijne Majesteit de Keizer van Japan:

AKABANE SHIRO, SHOGOI, vijfde klasse van de Kiezerlijke Orde van de Heilige Schat, Zijner Majesteits Minister-Resident aan het Hof van Hare Majesteit de Koningin der Nederlanden;

die, na elkander hunne in goeden en behoorlijken vorm bevonden volmachten te hebben medegedeeld, omtrent de navolgende artikelen zijn overeengekomen.

Art. I. De onderdanen der beide Hooge Contracteerende Partijen zullen vrijelijk zich mogen begeven, reizen of zich vestigen in elk deel van elkanders gebied en bezittingen, en zullen volledige en onbepaalde bescherming genieten voor hunne personen en eigendommen.

Zij zullen vrijen en gereeden toegang hebben tot de Rechts-Colleges ter vervolging en verdediging hunner rechten, en zij zullen gelijkelijk met de eigen onderdanen het recht hebben om procureurs, advocaten en gemachtigden te kiezen ter vervolging en verdediging hunner rechten voor die rechterlijke colleges.

De onderdanen van iedere der Contracteerende Partijen zullen in het gebied en in de bezittingen

der andere partij met betrekking tot het recht van vestiging en reizen, tot het bezit van waren en goederen van elken aard, tot het verwerven van roerend vermogen bij testament of op andere wijze en de beschikking, op alle mogelijke wijzen, over elke soort van eigendom, — mits op wettige wijze verkregen, — dezelfde voorrechten, vrijheden en rechten genieten, en te dien aanzien aan geen hoogere belastingen en lasten onderworpen zijn dan de eigen onderdanen, of de onderdanen of burgers der meest begunstigde vreemde natie.

De onderdanen van iedere der Contracteerende Partijen zullen in het gebied en in de bezittingen der andere algeheele gewetenavrijheid genieten en, met inachtneming der wetten, verordeningen en reglementen, het recht hebben tot nitoeffening van hun godsdienst op besloten plaatsen of in het openbaar, alsmede dat om hunne landslieden volgens hunne godsdienstige gebruiken te begraven op de geschikte en passende, voor dat doel aangelegde en onderhouden plaatsen.

Zij zullen onder geen voorwendsel worden gedwongen om andere of hoogere belastingen of schattingen te betalen dan die, welke betaald worden of zullen worden door eigen onderdanen of burgers der meest begunstigde vreemde natie.

De onderdanen van iedere der Contracteerende partijen, welke in het gebied en in de bezittingen der andere gevestigd zijn, zullen vrijgesteld zijn van allen gedwongen militairen dienst van welken aard ook, hetzij bij het leger, de marine, de schutterij of de militie; van alle heffingen, opgelegd ter vervanging van persoonlijken dienst en van alle gedwongen geldleeningen of lasten of bijdragen voor militaire doeleinden.

II. Er zal wederzijdsche vrijheid van handel en scheepvaart bestaan tusschen het gebied en de bezittingen der beide Hooge Contracteerende Partijen.

De onderdanen van iedere der Hooge Contracteerende Partijen mogen in elk deel van het gebied en de bezittingen der andere partij, in het groot en in het klein handel drijven in alle soorten van producten, fabriekaten en tot het verkeer toegelaten koopwaren, hetzij persoonlijk of door gemachtigden, alleen of in deelgenootschap met vreemdelingen of eigen onderdanen; en zij mogen er in eigendom hebben of huren en bewonen huizen, fabrieken, pakhuizen, winkels en erven, welke zij noodig hebben, en voor vestigings- en handelsdoeleinden grond pachten, mits

zich evenals eigen onderdanen gedragende naar de wetten, politie- en douanevoorschriften van het land.

Zij zullen met hunne schepen en ladingen vrijelijk mogen komen in alle in het gebied en de bezittingen der andere partij gelegen plaatsen, havens en rivieren, welke voor den vreemden handel opengesteld zijn of zullen worden, en in handels- en scheepvaartzaken dezelfde behandeling genieten als de eigen onderdanen of onderdanen of burgers der meest begunstigde vreemde natie, zonder onderworpen te zijn aan andere of hoogere heffingen, belastingen of douane-rechten van welken aard of benaming ook geheven ten name of ten voordeele van de Regeering, publiekrechtelijke corporatiën of ambtenaren, private personen, corporatiën of instellingen van eenige soort, dan die welke door eigen onderdanen of onderdanen of burgers der meest begunstigde vreemde natie worden betaald.

Door de bepalingen in dit en in het voorgaand artikel wordt echter in geen enkel opzicht inbreuk gemaakt op de speciale wetten, verordeningen en reglementen met betrekking tot den handel, de politie en de openbare veiligheid, welke thans in elk der beide landen van kracht zijn of in het vervolg uitgevaardigd zullen worden en tevens toepasselijk zijn op alle vreemdelingen in het algemeen.

III. De woningen, fabrieken, pakhuizen en winkels van de onderdanen van ieder der Hooge Contracteerende Partijen binnen het gebied en de bezittingen van de andere, en alle daartoe behoorende erven, bestemd voor vestigings- en handelsdoeleinden, zullen geëerbiedigd worden.

Het zal niet geoorloofd zijn in zulke woningen en op zulke erven huiszoeking te doen plaats hebben of om boeken, papieren of rekeningen in te zien en te onderzoeken, behalve onder de voorwaarden en met inachtneming der vormen, door de wetten, verordeningen en reglementen voor de eigen onderdanen voorgeschreven.

IV. Bij den invoer in het gebied en in de bezittingen van Hare Majesteit de Koningin der Nederlanden van artikelen, voortgebracht of vervaardigd in het gebied en in de bezittingen van Zijne Majesteit den Keizer van Japan, van welke plaats ook afkomstig, en bij den invoer in het gebied en in de bezittingen van Zijne Majesteit den Keizer van Japan van eenig artikel, voortgebracht of vervaardigd in het gebied en in de bezittingen van Hare Majesteit de Koningin der

Nederlanden, van welke plaats ook afkomstig, zullen geen andere of hoogere rechten worden geheven dan geheven worden van hetzelfde artikel, in eenig ander vreemd land voortgebracht of vervaardigd; ook zal op den invoer van een artikel, voorgebracht of vervaardigd binnen het gebied en de bezittingen van eene der Hooge Contracteerende Partijen, van welke plaats ook afkomstig, in het gebied en de bezittingen der andere geen verbod mogen worden gehandhaafd of nitgevaardigd, dat niet gelijkelijc zal treffen den invoer van hetzelfde artikel, voortgebracht of vervaardigd in eenig ander vreemd land.

Dit laatste voorschrift is niet toepasselijk op de sanitaire en andere verbodsbepalingen, vereischt ten behoeve der openbare gezondheid, tot behoud van het vee of van voor den landbouw nuttige planten.

V. In het gebied en in de bezittingen van iedere der Hooge Contracteerende Partijen zullen geen andere of hoogere rechten of belastingen op den uitvoer van eenig artikel naar het gebied en naar de bezittingen van de andere gelegd worden dan die, welke bij den uitvoer van hetzelfde artikel naar eenig ander vreemd land geëischt worden of zullen worden; ook zal ten aanzien van den uitvoer van eenig artikel nit het gebied en de bezittingen van eene der beide Contracteerende Partijen naar het gebied en de bezittingen van andere geen verbodsbepaling mogen worden gemaakt, welke niet eveneens van toepassing zal zijn op den uitvoer van hetzelfde artikel naar eenig ander vreemd land.

VI. De onderdanen van iedere der Hooge Contracteerende Partijen zullen in het gebied en de bezittingen van de andere vrijdom van alle doorvoerrechten, en volledige gelijkheid van behandeling met de eigen onderdanen in alles wat betreft den opslag van goederen, faciliteiten en restitutiën genieten.

VII. Alle goederen die in de havens binnen het gebied en de bezittingen van Zijne Majesteit den Keizer van Japan wettelijc ingevoerd mogen of zullen mogen worden met Japansche schepen, mogen in die havens evenzeer met Nederlandsche schepen worden ingevoerd, zonder aan eenige andere of hoogere invoerrechten of belastingen, onverschillig van welke benaming, onderworpen te zijn dan wanneer zij met Japansche schepen waren ingevoerd; en omgekeerd mogen alle goederen, die in de havens binnen het gebied en de bezittingen van Hare Majesteit de Koningin

der Nederlanden met Nederlandsche schepen mogen of zullen mogen worden ingevoerd, in die havens evenzeer met Japansche schepen worden ingevoerd, zonder aan eenige andere of hoogere invoerrechten of belastingen, onverschillig van welke benaming, onderworpen te zijn dan wanneer zij met Nederlandsche schepen waren ingevoerd. Bij deze wederzijds gelijke behandeling zal het geen verschil maken of de bedoelde goederen rechtstreeks van de plaats van herkomst of van eene andere plaats aangevoerd worden.

Evenzeer zal ook ten aanzien van den uitvoer volkomen gelijkheid van behandeling gelden, zoodat in het gebied of in de bezittingen van iedere der Hooge Contracteerende Partijen, bij den uitvoer van een artikel, dat daaruit mag of zal mogen worden uitgevoerd, dezelfde uitvoerrechten zullen worden betaald en dezelfde premiën en restitutiën toegekend, onverschillig of de uitvoer met Nederlandsche of met Japansche schepen plaats heeft en of de plaats van bestemming een haven van een der Contracteerende Partijen of van een derde Mogendheid is.

VIII. Geen tonnengelden, haven-, loods-, lichtgelden, quarantaine- of andere soortgelijke of daarmede overeenkomende rechten, van welken aard of welke benaming ook, geheven, ten name of ten voordeele van het Rijk, publiekrechtelijke lichamen, openbare ambtenaren, private personen, corporatiën of instellingen van eenige soort, zullen in de havens binnen het gebied en de bezittingen van een der beide landen geheven worden van de schepen van het andere land, indien zij niet gelijkelijc en onder dezelfde voorwaarden in gelijke gevallen worden geheven van nationale schepen in het algemeen of van schepen van de meest begunstigde vreemde natie. Deze gelijke behandeling zal wederkeerig worden toegepast op de beiderzijdsche schepen, onverschillig van welke haven of plaats zij komen en welke hunne plaats van bestemming zij.

IX. Met betrekking tot de aanwijzing van ligplaatsen, het laden en lossen van schepen in de havens, bassins, dokken, op de reeden, en de rivieren in het gebied en in de bezittingen der beide landen, zal geen voorrecht worden toegekend aan nationale schepen, dat niet gelijkelijc aan schepen van het andere land wordt verleend, daar het de bedoeling der Hooge Contracteerende Partijen is dat ook in dit opzicht de wederzijdsche schepen zullen worden behandeld op den voet van algeheele gelijkheid.

X. De bepalingen van dit tractaat zijn niet toepasselijk op den kusthandel der beide Hooge Contracteerende Partijen, welke geregeld zal worden in overeenstemming met de wetten, verordeningen en reglementen respectievelijk van Nederland en van Japan. Er is echter overeengekomen dat Japansche onderdanen in het gebied en in de bezittingen van Hare Majesteit de Koningin der Nederlanden, en Nederlandsche onderdanen in het gebied en in de bezittingen van Zijne Majesteit den Keizer van Japan te dezen opzichte de rechten zullen genieten, welke krachtens die wetten, verordeningen en reglementen zijn of mochten worden verleend aan de onderdanen of burgers van eenig ander vreemd land.

Een Japansch schip, in een vreemd land bevracht met goederen bestemd voor twee of meer havens in het gebied en de bezittingen van Hare Majesteit de Koningin der Nederlanden, en een Nederlandsch schip, in een vreemd land bevracht met goederen bestemd voor twee of meer havens in het gebied en de bezittingen van Zijne Majesteit den Keizer van Japan, mag een deel zijner lading in de eene haven ontschepen, en naar de andere haven of havens van bestemming, voor zooverre aldaar vreemde handel toegelaten wordt, de reis voortzetten ten einde het restant der oorspronkelijke lading aldaar te lossen, altijd met inachtneming van de wetten en douanereglementen der beide landen.

De Japansche Regeering veroorlooft intusschen aan Nederlandsche schepen om gedurende de werking van dit tractaat, als tot nu toe, goederen te vervoeren tusschen de bestaande open havens van het Keizerrijk, uitgezonderd naar of uit de havens van Osaka, Niigata en Ebi-minato.

XI. Wanneer een oorlogs- of koopvaardij-schip van eene der beide Hooge Contracteerende Partijen door stormweder of door anderen tegenspoed mocht worden genoodzaakt om beschutting te zoeken in eene haven van de andere partij, zal het daarin mogen worden hersteld, zich van al het noodige mogen voorzien, en weder zee mogen kiezen, zonder eenige andere heffing te betalen dan wat door nationale schepen zou moeten betaald worden. In geval echter de gezagvoerder van een koopvaardij-schip zich genoodzaakt mocht zien om over een deel zijner lading te beschikken ter bestrijding der kosten, zal hij zich moeten gedragen naar de reglementen en tarieven van de plaats, waar hij is binnen gevallen.

Indien een oorlogs- of koopvaardij-schip van

eene der Contracteerende Partijen op de kusten van de andere mocht stranden of schipbrenk lijden, zullen de plaatselijke autoriteiten den consul-generaal, consul, vice-consul of consulaire agent in het district waar het ongeval heeft plaats gehad, of, indien geen zoodanig consulaire ambtenaar zich aldaar bevindt, den consul-generaal, consul, vice-consul of consulaire agent in het naastbijgelegen district, daarmede in kennis stellen.

Alle maatregelen met betrekking tot de redding van Japansche schepen, verongelukt, of gestrand in de territoriale wateren van Hare Majesteit de Koningin der Nederlanden, zullen genomen worden overeenkomstig de Nederlandsche wetten, verordeningen en reglementen; en omgekeerd zullen alle reddingsmaatregelen met betrekking tot Nederlandsche schepen, verongelukt of gestrand in de territoriale wateren van Zijne Majesteit den Keizer van Japan, genomen worden overeenkomstig de Japansche wetten, verordeningen en reglementen.

Het gestrand of verongelukt schip of vaartuig, alle onderdeelen daarvan, en alles wat daartoe behoort, alsmede alle geredde goederen en koopwaren, met inbegrip van die welke in zee mochten zijn geworpen, of de opbrengst daarvan indien ze verkocht worden, evenals alle aan boord van een gestrand of verongelukt schip of vaartuig gevonden papieren moeten, indien ze door hen gereclameerd worden, worden afgegeven aan de eigenaars, den gezagvoerder of hunne agenten. Indien er geen eigenaars, gezagvoerder of agenten op de plaats aanwezig zijn, moeten al de bovenbedoelde voorwerpen aan de respectievelijke consuls-generaal, consuls, vice-consuls of consulaire agenten worden afgegeven, mits door hen opgevraagd binnen den bij de wetten van het land gestelden termijn, en de consulaire ambtenaren, eigenaars, gezagvoerder of agenten zullen slechts de voor het behoud der goederen gemaakte kosten betalen benevens de reddings- en andere onkosten die verschuldigd zonden zijn geweest bij de schipbrenk van een nationaal schip.

De nit de schipbrenk geredde goederen en koopwaren zullen vrij zijn van alle douanerechten, tenzij zij voor verbruik worden ingeklaard, als wanneer de gewone douanerechten verschuldigd zijn.

Wanneer een schip of vaartuig, toebehoorend aan de onderdanen van eene der Contracteerende Partijen, gestrand is of schipbrenk heeft geleden in het gebied en de bezittingen van de andere, zullen de wederzijdsche consuls-generaal, consuls, vice-consuls en consulaire agenten gemachtigd zijn

om, ingeval, geen eigenaar, gezagvoerder of andere agent aanwezig is, ambtelijk op te treden, ten einde aan de onderdanen der wederzijdsche Staten de vereischte ondersteuning te verzekeren. Dezelfde regel zal van toepassing zijn ingeval de eigenaar, gezagvoerder of andere agent aanwezig is, doch consulaire bijstand vraagt.

XII. Alle schepen welke, naar Japansch recht, zijn te beschouwen als Japansche schepen, en alle schepen welke naar het Nederlandsche recht zijn te beschouwen als Nederlandsche schepen, zullen in den zin van dit verdrag worden beschouwd als Japansche, respectievelijk Nederlandsche schepen.

XIII. De consuls-generaal, consuls, vice-consuls en consulaire agenten van iedere der Contracteerende Partijen, gevestigd in het gebied en de bezittingen van de andere, zullen van de plaatselijke autoriteiten allen bijstand genieten, welke hun volgens de wet kan worden verleend, tot het aanhouden van personen, die van schepen van hunne wederzijdsche landen gedeserteerd zijn.

Deze bepaling is echter niet toepasselijk op de onderdanen van het land, waar de desertie plaats heeft.

XIV. De Hooge Contracteerende Partijen zijn overeengekomen dat elk voorrecht, en iedere gunst of vrijdom op het gebied van handel, nijverheid en scheepvaart, welke de eene Contracteerende Partij reeds verleend heeft of nog mocht verlenen aan de Regeering, de onderdanen, de burgers, de schepen of de koopwaren van eenigen anderen Staat, onmiddellijk en onvoorwaardelijk zal worden uitgestrekt tot de Regeering, de onderdanen, de schepen of de koopwaren van de andere Contracteerende Partij, aangezien het de bedoeling van Partijen is dat de handel, de nijverheid en de scheepvaart van elk der beide landen door het andere in alle opzichten zullen worden behandeld op den voet der meest begunstigde vreemde natie.

XV. Iedere der Hooge Contracteerende Partijen mag consuls-generaal, consuls, vice-consuls en consulaire agenten aanstellen in alle havens, steden en plaatsen van de andere Partij, uitgezonderd daár, waar het niet wenschelijk mocht voorkomen zulke ambtenaren te erkennen.

Van dit voorbehoud echter zal niet tegenover een der Contracteerende Partijen gebruik worden gemaakt, zonder dat dit eveneens het geval is tegenover iedere andere mogendheid.

De consuls-generaal, consuls, vice-consuls en consulaire agenten zullen alle bevoegdheden hebben

en onder dezelfde voorwaarden alle voorrechten, vrijstellingen en vrijdommen genieten die zijn, of in het vervolg mochten worden verleend aan consulaire ambtenaren van de meest begunstigde vreemde natie.

XVI. De onderdanen van iedere der Hooge Contracteerende Partijen zullen in het gebied en de bezittingen van de andere ten aanzien van patenten, handelsmerken en patronen, onder dezelfde voorwaarden en na vervulling van de wettelijk voorgeschreven formaliteiten, dezelfde bescherming genieten als de eigen onderdanen of de onderdanen of burgers van de meest begunstigde vreemde natie.

XVII. De bepalingen van dit tractaat zullen, voor zooverre de wetten het toelaten, toepasselijk zijn op al de koloniën en buitenlandsche bezittingen van Hare Majesteit de Koningin der Nederlanden.

Met betrekking echter tot hunnen Handel, hunne schepen, koopwaren en de door hen te betalen douanerechten, bij invoer zoowel als bij uitvoer, zullen de onderdanen van Zijne Majesteit den Keizer van Japan in de bovengenoemde koloniën en bezittingen dezelfde voorrechten, vrijdommen, gunsten en vrijstellingen genieten, die zijn of in het vervolg mochten worden verleend aan de meest begunstigde vreemde natie, met uitzondering van de speciale gunsten, welke verleend zijn of mochten worden aan de inlandsche staten van den Oosterschen Archipel voor hunne scheepvaart en voor den invoer hunner producten in de Nederlandsche Oost-Indische koloniën.

XVIII. Dit tractaat zal, van den datum zijner inwerkingtreding af, vervangen de tractaten respectievelijk van den 23sten dag der 12de maand van het 2de jaar van Ansei, overeenkomende met den 30sten Januari 1856, van den 29sten dag der 8ste maand van het 4de jaar van Ansei, overeenkomende met den 16den October 1857 en van den 10den dag der 7de maand van het 5e jaar van Ansei, overeenkomende met den 18den Augustus 1858, de overeenkomst van den 13den dag der 5de maand van het 2de jaar van Keiou, overeenkomende met den 25sten Juni 1866, en alle Regelingen en Schikkingen tot aanvulling daarvan gesloten of bestaande tusschen de Hooge Contracteerende Partijen; en van dienselfden datum af zullen deze Tractaten, Overeenkomsten, Regelingen en Schikkingen ophouden bindende kracht te hebben, en daarmee de rechtspraak, tot op dat tijdstip door Nederlandsche Rechtscolleges in Japan uitgeoefend, onvoorwaardelijk

en zonder aankondiging vervallen, evenals de bijzondere voorrechten, vrijstellingen en vrijdommen, tot op dien datum door Nederlandsche onderdanen genoten als een bestanddeel van of behoorend tot die rechtspraak; en wordt die geheele rechtspraak door Japansche Rechtscolleges overgenomen en nitgeoefend.

XIX. Dit tractaat zal geen gevolg hebben vóór den 16den dag der 7de maand van het 32ste jaar van Meyi, overeenkomende met den 16den Juli 1899.

Het zal in werking treden één jaar nadat de Regeering van Zijne Majesteit den Keizer van Japan aan de Regeering van Hare Majesteit de Koningin der Nederlanden zijnen daartoe strekkenden wensch zal hebben medegedeeld. Die mededeeling mag ten allen tijde worden gedaan na den 16den dag van de 7de maand van het 31ste jaar van Meyi, overeenkomende met den 16den Juli 1898. Het tractaat zal gedurende twaalf jaar van den datum van inwerkingtreding af van kracht blijven.

Elke der beide Hooge Contracteerende Partijen zal, na een tijdsverloop van elf jaren, te rekenen van den datum der in werking treding van het verdrag af, ten allen tijde het recht hebben om aan de andere partij kennis te geven van haar voornemen om het verdrag te doen eindigen, en twaalf maanden na die kennisgeving zal het tractaat geheel ophouden te bestaan.

XX. Dit Verdrag zal door de Hooge Contracteerende Partijen worden bekrachtigd en de akten van bekrachtiging zullen te Tokio worden uitgewisseld binnen twaalf maanden na de ondertekening, en zoo spoedig mogelijk na de vervulling der in ieder land vereischte formaliteiten.

Ten blijke waarvan de wederzijdsche Gevolmachtigden dit verdrag hebben geteekend en van hun zegels voorzien.

Gedaan in dubbel te 's Gravenhage den achtsten dag van de negende maand van het negen en twintigste jaar van Meyi, overeenkomende met den 8sten September 1896, gerekend naar de Christelijke jaartelling.

(L. S.) (*was get*). AKABANE SEIRO.

” ” ” J. RÖELL.
 ” ” ” VAN DER SLEYDEN.
 ” ” ” SPRENGER VAN EYK.
 ” ” ” BELGSMAN.
 ” ” ” VAN DER KAAJ.

PROTOCOL.

De Regeering van Hare Majesteit de Koningin der Nederlanden en de Regeering van Zijne Majesteit den Keizer van Japan, het in het belang van beide landen raadzaam achtend om zekere bepaalde punten, voor beide van gewicht, naast het dezen dag geteekend verdrag van Handel en Scheepvaart te regelen, zijn door hunne wederzijdsche gevolmachtigden omtrent de volgende bepalingen overeengekomen:

1. De Contracteerende Partijen zijn overeengekomen, dat eene maand na de uitwisseling der akten van bekrachtiging van het dezen dag geteekend Verdrag van Handel en Scheepvaart, het tarief van invoerrechten, thans van kracht in Japan met betrekking tot goederen en koopwaren, in Japan ingevoerd door de onderdanen van Hare Majesteit de Koningin der Nederlanden, ophouden zal bindend te zijn. Van dien datum af zal het dan geldende autonoom algemeen tarief van Japan, met inachtneming der bepalingen van art. IX van het thans tusschen de Contracteerende Partijen bestaande tractaat van den 13den Augustus 1858, zoolang als dat tractaat van kracht blijft, en daarna met inachtneming van de bepalingen van de artt. IV en XIV van het dezen dag geteekend tractaat, bij invoer in Japan, toepasselijk zijn op de goederen en koopwaren, voortbrengselen van den grond of van de nijverheid van het gebied en de bezittingen van Hare Majesteit de Koningin der Nederlanden. Niets in dit Protocol zal intusschen geacht worden het recht der Japansche Regeering te beperken of te verkorten om den invoer te beperken of te verbieden van vervalschte drogerijen, geneesmiddelen, levensmiddelen en dranken, van onwelvoegelijke of zedekwetsende drukwerken, schilderijen, boeken, kaarten, lithographische en andere gravures, fotografieën of andere onwelvoegelijke of zedekwetsende artikelen; van artikelen die inbreuk maken op de Japansche wetten op het stuk van patent, handelsmerken of auteursrecht, of van eenig ander artikel dat om sanitaire redenen of met het oog op de openbare veiligheid of zedelijkheid eenig gevaar zou kunnen opleveren.

In alle andere opzichten zullen de bepalingen der bestaande tractaten en overeenkomsten onvoorwaardelijk blijven gelden tot op het tijdstip dat het dezen dag geteekend Verdrag van Handel en Scheepvaart van kracht wordt.

2. Zoolang het land nog niet voor Neder-

landsche onderdanen is opengesteld, verklaart de Japansche Regeering zich bereid om het bestaande paspoortensysteem in dier voege uit te breiden, dat Nederlandsche onderdanen, op vertoon eener aanbeveling van den Nederlandschen vertegenwoordiger te Tokio of van een der in de opengestelde havens van Japan gevestigde Nederlandsche consuls, van het Keizerlijk Japansch Departement van Buitenlandsche Zaken te Tokio of van de voornaamste autoriteiten in het district, waarin een opengestelde haven gelegen is, paspoorten kunnen bekomen die geldig zijn voor het geheele land en voor den tijd van hoogstens twaalf maanden; waarbij het wel verstaan is dat zij de voorschriften en bepalingen moeten inacht nemen, die voor Nederlandsche onderdanen, welke het binnenland van het Keizerrijk bezoeken, gelden.

3. De Nederlandsche Regeering geeft, voorzover Haar aangaat, Hare toestemming tot de volgende regeling: De verschillende vreemde nederzettingen in Japan zullen worden ingelijfd bij de respectievelijke Japansche gemeenten, en na de inlijving deel uitmaken van het algemeene municipale stelsel van Japan.

De bevoegde Japansche autoriteiten zullen daarop alle gemeentelijke verbintenissen en verplichtingen met betrekking tot die nederzettingen op zich nemen en hare gemeenschappelijke fondsen en eigendommen, zoo die er zijn, zullen tezelfder tijd worden overgedragen aan de genoemde Japansche autoriteiten.

Wanneer die inlijving plaats grijpt, zullen de bestaande contracten van eeuwigdurende erfpacht, krachtens welke nu eigendommen worden bezeten in bedoelde nederzettingen, bevestigd worden, en ten aanzien van die eigendommen zullen geen andere bedingen worden gemaakt, als die welke de bestaande contracten bevatten; met dien verstande echter dat de daarin vermelde consulaire autoriteiten in alle gevallen zullen worden vervangen door de Japansche autoriteiten.

Alle gronden die vroeger door de Japansche Regeering gratis in erfpacht mochten zijn gegeven ten behoeve van de publieke belangen dier nederzettingen, zullen, onder voorbehoud van het recht van onteigening ten algemeenen nutte, vrij van alle lasten en belastingen bestemd blijven ten behoeve der algemeene belangen, waarvoor zij oorspronkelijk afgestaan waren.

Intusschen is men overeengekomen, dat, indien met betrekking tot een dezer bepalingen aan eenige andere vreemde natie gunstige voorwaarden

worden verleend, die voorwaarden zonder nader beding gelijkelijk voor Nederlandsche onderdanen zullen gelden.

4. Men is overeengekomen dat, — hoewel bij het in volle werking treden van het dezen dag geteekend verdrag van handel en scheepvaart de thans door Nederlandsche rechterlijke autoriteiten in Japan uitgeoefend wordende rechtspraak een einde neemt, — die rechtspraak nog in alle zaken, welke op het tijdstip dat het tractaat in volle werking treedt, reeds aanhangig zijn, zal blijven uitgeoefend tot en met de finale afdoening.

5. De ondergeteekende Gevolmachtigden zijn overeengekomen dat dit Protocol op hetzelfde tijdstip als het dezen dag geteekend Verdrag van Handel en Scheepvaart aan de twee Hooge Contracteerende Partijen zal worden voorgelegd, en dat, als het Verdrag zal zijn bekrachtigd, de in het Protocol voorkomende bepalingen ingelijks zullen worden beschouwd als goedgekeurd, zonder dat daarvoor eene verdere formeele ratificatie wordt vereischt.

Eveneens is overeengekomen dat dit Protocol ophoudt van kracht te zijn op hetzelfde tijdstip als het Verdrag.

Ten blijkte waarvan de wederzijdsche Gevolmachtigden dit Protocol hebben geteekend en van hun zegels voorzien.

Gedaan te 's Gravenhage den achtsten dag van de negende maand van het 29ste jaar van Mey, overeenkomende met den 8sten September 1896, gerekend naar de Christelijke jaartelling.

(L. S) (was get.) AKABANE SHIRO.

„ „ „ J. RÖELL.

„ „ „ VAN DER SLEJDEN.

„ „ „ SPRENGER VAN EYK.

„ „ „ BERGSMÄ.

„ „ „ VAN DER KAAJ.

De ondergeteekende, Minister-Resident van Zijne Majesteit den Keizer van Japan, heeft de eer, krachtens bijzondere machtiging der Keizerlijke Japansche Regeering, aan den Minister van Buitenlandsche Zaken van Hare Majesteit de Koningin der Nederlanden mede te deelen dat de Keizerlijke Japansche Regeering, erkennende het voordeel dat er voor Haar in gelegen is dat de reeds openbaar gemaakte Wetboeken van het Rijk feitelijk in werking zullen zijn, als de thans tusschen de Japansche en Nederlandsche Regeering bestaande tractaatsbepalingen ophouden bindende kracht te hebben, zich verbindt om de in de

tweede zinsnede van artikel XIX van het dezen dag geteekend Verdrag van Handel en Scheepvaart bedoelde mededeeling niet te doen voordat die gedeelten van de genoemde Wetboeken, welker in werking treding thans nog is opgeschort, in werkelijkheid van kracht zullen zijn geworden.

De ondergeteekende maakt van deze gelegenheid gebruik om Uwer Excellentie de verzekering zijner hoogachting te hernieuwen.

Japansch Gezantschap, 's Gravenhage, den 8sten September 1896.

(*L. S.*) (*was get.*) AKABANE SHIRO.

16 September 1897. BESLUIT, houdende bepalingen omtrent het gebruikmaken van intercommunale Rijkstelefoonverbindingen. S. 200.

IN NAAM VAN H. M. WILHELMINA, ENZ.
WIJ EMMA, ENZ.

In aanmerking nemende, dat de exploitatie van de intercommunale telefoonverbindingen, in verband met de wet van 2 Mei 1897 (*Staatsblad* n°. 121) te rekenen van 1 October 1897 zal geschieden van Rijkswegen en dientengevolge bepalingen noodig zijn omtrent het daarvan te maken gebruik;

Gelet op de wet van 7 Maart 1852 (*Staatsblad* n°. 48);

Op de voordracht van den Minister van Waterstaat, Handel en Nijverheid van 11 Augustus 1897, n°. 3182, Posterijen en Telegraphie;

Den Raad van State gehoord (advies van den 31 Augustus 1897, n°. 14):

Gelet op het nader rapport van voornoemden Minister van 13 September 1897, n°. 3505, Posterijen en Telegraphie;

Hebben goedgevonden en verstaan, met ingang van 1 October 1897, te bepalen:

Art. 1. Hij, die tot het voeren van een intercommunale telefoongesprek wordt toegelaten, is bevoegd, zich gedurende drie minuten met den geroepene te onderhouden. Wenscht hij na verloop van drie minuten het gesprek voort te zetten, dan wordt dit toegelaten gedurende een nieuwen termijn van drie minuten.

Na zes minuten mag het gesprek, telkens voor drie minuten, alleen voortgezet worden indien zich geene andere personen tot het voeren van een gesprek hebben aangemeld.

2. De gesprekken worden in volgorde van aanmelding gevoerd.

Die volgorde wordt echter onderbroken voor gesprekken, waaraan recht van voorrang wordt toegekend.

3. Indien aan eene oproeping tot het voeren van een gesprek binnen twee minuten geen gehoor is gegeven, wordt de verbinding opgeheven.

4. Aansluiting van plaatselijke telefoonnetten aan intercommunale Rijkstelefoonbureelen geschiedt op de voorwaarden, welke in de concessieën voor den aanleg en de exploitatie van plaatselijke telefoonnetten zijn opgenomen en met inachtneming van de voorschriften, door den Minister van Waterstaat, Handel en Nijverheid in het belang van de intercommunale telefoongemeenschap noodig geacht.

5. Behalve de in art. 4 bedoelde plaatselijke telefoonnetten, kunnen ook afzonderlijke percelen met het naastbijgelegen intercommunale Rijkstelefoonbureau verbonden worden. De belanghebbende, die hiertoe vergunning van den voornoemden Minister verzocht en verkregen heeft moet de geleidingen tusschen het intercommunale Rijkstelefoonbureau en het te verbinden perceel, zoodat de technische inrichtingen in dit laatste voor zijne rekening tot stand brengen en onderhouden ten genoegen van den meergenoemden Minister, en is voorts onderworpen aan de voorschriften, die de Minister voornoemd in het belang van de intercommunale telefoongemeenschap noodig acht.

De hierbedoelde geleidingen zullen, voor zoveel het betrokken perceel ligt buiten den kring van een plaatselijk telefoonnet, eventueel tevens op de daarvoor nader te stellen voorwaarden kunnen gebezigd worden tot het voeren van gesprekken met de geabonneerden van het net ter plaatse van het intercommunale telefoonbureau.

6. Voor een gesprek van drie minuten of minder tusschen 11.40 's morgens en 3.40 's namiddags (Greenwichtijd) wordt betaald 50 cent; gedurende den overigen tijd van openstelling der kantoren 25 cent.

Voor elke verlenging gedurende drie minuten of minder, wordt eveneens 50 respectievelijk 25 cent betaald.

Voor een dringend gesprek wordt het dubbele van een gewoon gesprek voldaan.

Deze betalingen geschieden vóór het voeren van het gesprek.

Bij opheffing van de verbinding, omdat aan de oproeping geen gehoor is gegeven, wordt de helft van het betaalde teruggegeven.

De geabonneerden van een plaatselijk telefoonnet, die van hunne percelen uit intercommunale verbindingen wenschen te kunnen aan-

vragen, voldoen boven het gewone tarief aan het Rijk een vast bedrag van vijf gulden per jaar en storten voor de kosten der te voeren gesprekken een door of van wege den Minister van Waterstaat, Handel en Nijverheid te bepalen som in voorschot.

Zonder vooruitbetaling van gezegd vast bedrag kunnen geabonneerden zoodanige verbinding mede verkrijgen tegen betaling van 50 percent boven het gewone tarief.

Degenen, wier perceelen overeenkomstig art. 5, 1ste alinea, aan een intercommunaal Rijkstelefoonbureau zijn verbonden, voldoen aan het Rijk, afgescheiden van het gewone tarief, een jaarlijksch vast bedrag van f 5, en zijn verplicht voor de kosten der te voeren gesprekken eene door of van wege den Minister van Waterstaat, Handel en Nijverheid te bepalen som in voorschot te storten.

De in dit artikel bedoelde vaste bedragen van f 5 worden over het jaar 1897 van Rijkswegen niet in rekening gebracht.

7. Op de in voorschot gestorte sommen, bedoeld in art. 6, worden gekort de kosten van alle gesprekken, van uit de betrokken perceelen gevoerd.

De aantekeningen van het Rijkstelefoonbureau zijn daaromtrent verbindend.

8. De Staat neemt, met betrekking tot den telephoondienst geenerlei aansprakelijkheid op zich.

9. Alle verdere regelen voor het intercommunaal telefoonverkeer worden vastgesteld door of van wege den Minister van Waterstaat, Handel en Nijverheid.

De Minister van Waterstaat, Handel en Nijverheid is belast met de uitvoering van dit besluit, dat in het *Staatsblad* en gelijktijdig in de *Staatscourant* zal worden geplaatst en waarvan afschrift zal worden gezonden aan de Algemeene Rekenkamer.

Het Loo, den 16den September 1897.

(get.) EMMA.

De Min. van Waterstaat, Handel en Nijverheid,

(get.) C. LELY.

(*Uitgeg.* 22 Sept. 1897.)

18 September 1897. MISSIVE van den Minister van Binnenlandsche Zaken aan de Commissarissen der Koningin in de provinciën, betreffende legalisatie der handteekening van geneeskundigen op ongezegelde ziekte-attesten.

De vraag is gerezen of de handteekening van den geneeskundige, die een stuk als bedoeld in den brief van het departement van Financiën van 24 Juli 1894, n°. 4, afd. registratie (ver-

zameling van v. Maanen, jg. 1894, blz. 405), heeft afgegeven, door den burgemeester der gemeente, waar de geneeskundige gevestigd is, kan worden gelegaliseerd, ook al is het stuk op ongezegeld papier geschreven.

De Minister van Financiën, dienaangaande door mij geraadpleegd, deelt mij bij schrijven van 11 September jl., n°. 20, afd. registratie, het volgende mede:

„dat art. 8 der zegelwet verbiedt, de handteekening onder eenig stuk, dat niet van een hoorlijk zegel volgens de wet is voorzien, te legaliseren.

„Het komt mij daarom voor, dat van de bedoelde geneeskundige verklaringen het zegelrecht moet worden voldaan, voordat de handteekening van den geneeskundige mag worden gelegaliseerd.

„De voldoening van dat zegelrecht kan zonder vordering van boete geschieden.”

Ik heb de eer U H.E.G. te verzoeken, de burgemeesters der gemeenten in Uwe provincie, alsmede den militie-commissaris met het bovenstaande in kennis te stellen.

Op den aangehaalden brief van het departement van Financiën van 24 Juli 1894, hadden betrekking de missives van mijn departement van 22 April 1895, n°. 726 M, afd. M. S., en van 28 Maart 1896, n°. 561 M, afd. M. S., (van Maanen, jg. 1895, blz. 758 en jg. 1896, blz. 142.)

De Minister van Binnenlandsche Zaken,
(get.) H. GOEMAN BORGESIUS.

20 September 1897. BESLUIT, tot vernietiging van het besluit van burgemeester en wethouders van *Rucphen* en *Sprundel* van 25 April 1896, waarbij aan J. VAN HASSELT te *Sprundel* vergunning is verleend voor den verkoop van sterken drank in het klein. S. 201.

IN NAAM VAN H. M. WILHELMINA, ENZ.
WIJ EMMA, ENZ.

Op de voordracht van den Minister van Binnenlandsche Zaken van 21 Augustus 1897, n°. 4055, afdeling Binn enlandsch Bestuur, betreffende het besluit van burgemeester en wethouders van *Rucphen* en *Sprundel* van 25 April 1896, waarbij aan J. VAN HASSELT te *Sprundel* vergunning is verleend voor den verkoop van sterken drank in het klein;

Overwegende, dat het maximum aantal dier vergunningen voor *Rucphen* en *Sprundel* is 17; dat er op 25 April 1896 in die gemeenten 19 vergunningen waren verleend;

dat weliswaar respectievelijk op 24 September, 4 December en 22 December 1895 drie honders van vergunningen gestorven waren, zonder dat de erfgenamen het bedrijf ingevolge art. 8 der wet van 28 Juni 1881 (*Staatsblad* n°. 97) hadden voortgezet, doch dat burgemeester en wethouders op 25 April 1896 niet overeenkomstig art. 9, 2°., dier wet deze drie vergunningen hadden ingetrokken, zoodat zij op dien dag als nog bestaande moesten worden aangemerkt;

dat dus de vergunning aan J. VAN HASSELT niet verleend mocht worden, zonder dat ingevolge art. 2, al. 3, van genoemde wet daarvoor machtiging was verkregen van Gedeputeerde Staten; dat die machtiging niet is verkregen;

datmitsdien bovenvermeld besluit is in strijd met de wet van 28 Juni 1881 (*Staatsblad* n°. 97); Gelet op art. 153 der Gemeentewet;

Den Raad van State gehoord, (advies van den 7 September 1897, n°. 9);

Gezien het nader rapport van den Minister van Binnenlandsche Zaken van 16 September 1897, n°. 4558, afdeling Binnenlandsch Bestuur;

Hebben goedgevonden en verstaan, bovenvermeld besluit van burgemeester en wethouders van *Rucphen* en *Sprundel* van 25 April 1896 te vernietigen, wegens strijd met de wet.

De Minister van Binnenlandsche Zaken is belast met de uitvoering van dit besluit, hetwelk in het *Staatsblad* geplaatst en waarvan afschrift aan den Raad van State zal worden gezonden.

Het Loo, den 20sten September 1897.

(get.) E M M A.

De Minister van Binnenlandsche Zaken,

(get.) H. GOEMAN BORGESIUS.

(*Uitgeg.* 27 Sept. 1897.)

20 September 1897. BESLUIT, bepalende de plaatsing in het *Staatsblad* der overeenkomstig artikel 17 der internationale telegraafconventie van St. Petersburg van 22 Juli 1875 (*Staatsblad* n°. 112) door *Nederland* met *Duitschland* en *Rusland* en met *Duitschland* en *Noorwegen* gesloten overeenkomsten. S. 202.

IN NAAM VAN H. M. WILHELMINA, ENZ.
WIJ EMMA, ENZ.

Gezien de, overeenkomstig artikel 17 der telegraafconventie van *St. Petersburg* van 22 Juli 1875, tusschen *Nederland*, *Duitschland* en *Rusland* den 18/1 Mei 1897 tusschen *Nederland*, *Duitschland* en *Noorwegen* den 15den Mei daar-

aanvolgende gesloten overeenkomsten, betreffende het telegraafverkeer, respectievelijk tusschen *Nederland* en *Rusland* over *Duitschland* en tusschen *Nederland* en *Noorwegen* over *Duitschland*, van welke overeenkomsten en hare vertalingen een afdruk aan dit besluit gehecht is;

Overwegende, dat genoemde overeenkomsten door Ons, namens de Koningin, alsmede door de andere betrokken Staten zijn bekrachtigd;

Op de voordracht van den Minister van Buitenlandsche Zaken van den 16den September 1897, Algemeen Secretariaat, n°. 10191;

Hebben goedgevonden en verstaan, de bekendmaking van bedoelde overeenkomsten te bevelen door plaatsing van dit besluit in het *Staatsblad*.

De Ministers, Hoofden van Departementen van Algemeen Bestuur, worden belast, ieder voor zooveel hem betreft, met de uitvoering der bepalingen in meergenoemde overeenkomsten vervat.

Het Loo, den 20sten September 1897.

(get.) E M M A.

De Minister van Buitenlandsche Zaken,

(get.) W. H. DE BEAUFORT.

(*Uitgeg.* 25 Sept. 1897.)

VERTALING.

Krachtens artikel 17 van het Internationaal Telegraafverdrag van Sint-Petersburg hebben de ondergeteekenden, behoudens goedkeuring van de wederzijdsche Regeeringen, in onderling overleg de volgende bepalingen vastgesteld:

Art. 1. Voor de gewone telegrammen, gewisseld tusschen *Nederland* en *Rusland*, in doorzending over *Duitschland*, wordt de taks per woord bepaald als volgt:

<i>Nederland</i>	6 centimes eindtaks,
<i>Duitschland</i>	6 „ transittaks,
<i>Europeesch Rusland</i>	
(met inbegrip van den	
<i>Caucasus</i>).	25 „ eindtaks.

2. De taksen, voorgeschreven door de tarief-tabellen van het Internationaal Reglement, worden zonder wijziging toegepast op de telegrammen, gewisseld tusschen *Nederland* eenerzijds en *Asiatisch Rusland* anderzijds, in doorzending over *Duitschland*.

3. De taksen, vermeld in het eerste artikel dezer overeenkomst, zullen worden toegepast te rekenen van den datum der inwerkingtreding van het Internationaal Reglement, herzien te *Budapest*.

4. De tegenwoordige overeenkomst zal gedurende

onbepaalden tijd van kracht blijven en tot na verloop van zes maanden, te rekenen van den dag, waarop de opzegging door eene der contracteerende partijen zal zijn gedaan.

Gedaan in drievoud te 's Gravenhage, te Sint-Petersburg en te Berlijn, den 13/1 Mei 1897.

*De Directeur-Generaal der Nederlandsche
Posterijen en Telegrafie,*
(w. g.) DE BLOEME, l. D. G.

*De Directeur-Generaal der Russische Poste-
rijen en Telegrafie,*

(w. g.) N. PETROFF, *Luitenant-Generaal.*

Voor het Departement der Posterijen
van het Duitsche Rijk,
de Onder-Secretaris van Staat,
(w. g.) FISCHER.

VERTALING.

Krachtens artikel 17 van het Internationaal Telegraafverdrag van Sint-Petersburg hebben de ondergeteekenden, behoudens goedkeuring van de wederzijdsche Regeeringen, in onderling overleg de volgende bepalingen vastgesteld:

Art. 1. Voor de gewone telegrammen, gewisseld tusschen Nederland en Noorwegen, in doorzending over Duitschland, wordt de taks per woord bepaald als volgt:

Nederland . . .	5½ centimes eindtaks,
Duitschland (met inbegrip van den transittaks van den Duitsch-Noorweeg- schen kabel) . . .	12 centimes transittaks,
Noorwegen . . .	8 „ eindtaks.

2. De taksen, vermeld in het eerste artikel dezer overeenkomst, zullen worden toegepast te rekenen van den datum der inwerkingtreding van het Internationaal Reglement, herzien te Budapest.

3. De tegenwoordige overeenkomst zal gedurende onbepaalden tijd van kracht blijven en tot na verloop van zes maanden, te rekenen van den dag, waarop de opzegging door eene der contracteerende partijen zal zijn gedaan.

Gedaan in drievoud te 's Gravenhage, te Berlijn en te Christiania, den 15den Mei 1897.

*De Directeur-Generaal der Nederlandsche
Posterijen en Telegrafie,*
(w. g.) DE BLOEME, l. D. G.

Voor het Departement der Posterijen
van het Duitsche Rijk,

De Onder-Secretaris van Staat, (w. g.) FISCHER.

De Directeur-Gen. der Noorweegsche Telegrafie,
(w. g.) RASMUSSEN.

20 September 1897. BESLUIT, houdende wijziging in de organisatie van het wapen der koninklijke Marechaussee.

IN NAAM VAN H. M. WILHELMINA, ENZ.
WIJ EMMA, ENZ.

Op de voordracht van den Minister van Oorlog van 15 September 1897, Kabinet, L. I⁵; Overwegende, dat het wenschelijk is eene nadere wijziging te brengen in de organisatie van het Wapen der Koninklijke Marechaussee; Hebben goedgevonden en verstaan:

Met wijziging van de tabel, Bijlage A, behoorende bij het Koninklijk besluit van 19 Maart 1895, n°. 27, zooals die tabel is gewijzigd bij verschillende Koninklijke besluiten te bepalen:

1°. In genoemde tabel wordt: onder „4°. De 4de Divisie” in de 3de, in de 4de en in de 6de kolom, achter „Hoefsmeden”, in plaats van „2”, „1” en „2” gelezen „—”, „3” en „—”, en in diezelfde kolommen achter „Totaal”, in plaats van „203”, „3” en „203” respectievelijk „201”, „5” en „201”.

2°. In dezelfde tabel wordt onder „5°. Het Wapen der Koninklijke Marechaussee” in de 3de, in de 4de en in de 6de kolom, achter „De 4de Divisie” in plaats van „203”, „3” en „203” gelezen „201”, „5” en „201” en in diezelfde kolommen, achter „Totaal”, in plaats van „564”, „208” en „563”, respectievelijk „562”, „210” en „561”.

De Minister van Oorlog is belast met de nitvoering van dit besluit, waarvan afschrift zal worden gezonden aan de Algemeene Rekenkamer. Het Loo, den 20sten September 1897.

(get.) E M M A.

De Minister van Oorlog, (get.) ELAND.

29 September 1897. BESLUIT, tot vernietiging van het besluit van burgemeester en wethouders van Veghel van 30 Januari 1897, waarbij aan J. KETELAARS aldaar vergunning is verleend voor één jaar tot oprichting van eene paardenslachterij, huidenzouterij en vleeschrookerij in die gemeente. S. 203.

IN NAAM VAN H. M. WILHELMINA, ENZ.
WIJ EMMA, ENZ.

Op de voordracht van den Minister van Binnenlandsche Zaken van 13 Augustus 1897, n°. 3909, afdeling Binnenlandsch Bestuur, betreffende het besluit van burgemeester en wethouders van Veghel van 30 Januari 1897, waarbij aan J. KETELAARS

aldaar vergunning is verleend voor één jaar tot oprichting eener paardenslachterij, huidenzouterij en vleeschrookerij in die gemeente;

Overwegende, dat bedoelde vergunning door het gemeentebestuur van *Veghel* is verleend, zonder dat aan L. BAUDOIN, eigenaar van een perceel, onmiddellijk grenzende aan dat, waar de inrichting door J. KETELAARS zal worden opgericht, van het verzoek daartoe kennis is gegeven;

dat volgens art. 6 der Hinderwet van elk verzoek om vergunning tot oprichting van eene door die wet bedoelde inrichting het gemeentebestuur kennis moet geven aan de eigenaars en gebruikers van elk der percelen, onmiddellijk grenzende aan dat, waar de inrichting zal worden opgericht;

dat derhalve bovenvermelde vergunning door burgemeester en wethouders van *Veghel* is verleend, zonder inachtneming van de voorschriften der wet;

Gelet op art. 153 der Gemeentewet;

Den Raad van State gehoord (advies van den 14 September 1897, n°. 6);

Gezien het nader rapport van den Minister van Binnenlandsche Zaken van 27 September 1897, n°. 4703, afdeling Binnenlandsch Bestuur;

Hebben goedgevonden en verstaan, bovenvermeld besluit van burgemeester en wethouders van *Veghel* van 30 Januari 1897 te vernietigen, wegens strijd met de wet.

De Minister van Binnenlandsche Zaken is belast met de uitvoering van dit besluit, hetwelk in het *Staatsblad* geplaatst en in afschrift aan den Raad van State medegedeeld zal worden.

's Gravenhage, den 29sten September 1897.

(get.) E. M. M. A.

De Minister van Binnenlandsche Zaken,

(get.) H. GOEMAN BORGESIUS.

(Uitgeg. 2 Oct. 1897.)

30 September 1897. BESLUIT van den Minister van Oorlog, betreffende medewerking te verleenen aan vereenigingen tot vrijwillige oefening in den wapenhandel.

De Minister van Oorlog,

Het wenschelijk achtende, nieuwe bepalingen vast te stellen betreffende het verleenen van medewerking aan vereenigingen tot vrijwillige oefening in den wapenhandel;

Heeft goedgevonden:

A. In te trekken de beschikkingen van 9 Februari 1892, IVe Afd., n°. 38, van 21 Januari 1893, IVe Afd., n°. 30 en van 23 October 1895, IIe Afd., n°. 63;

B. Ter uitvoering van het Koninklijk besluit van 12 Mei 1867 (*Staatsblad* n°. 49), gewijzigd bij dat van 20 December 1886 (*Staatsblad* n°. 215);

te bepalen:

1°. Aan de bevelhebbers in de militaire afdelingen wordt door den Minister van Oorlog kennis gegeven van de vereenigingen, die met Koninklijke toestemming zijn opgericht, of zoodanige toestemming nader hebben verkregen, voor zoover althans die kennisgeving niet reeds vroeger is geschied.

2°. Aan het bestuur van elke vereeniging kan voor ieder geweerdragend lid een geweer M. 71 met toebehooren worden verstrekt, alsmede enkele geweren tot kamerschiefoefeningen met toebehooren.

3°. Voor ieder geweerdragend lid eener vereeniging kunnen jaarlijks worden verstrekt 100 scherpe- en 10 losse patronen, met dien verstande echter, dat voor vereeniging met een sterkte van meer dan 100 leden, voor het 101ste tot en met het 200ste lid per lid niet meer dan 75 — en voor ieder van de alsdan nog overige leden niet meer dan 50 scherpe patronen per jaar beschikbaar mogen worden gesteld. Patronen voor kamerschiefoefeningen worden niet verstrekt.

Door bovenvermeld aantal patronen moet ook worden voorzien in de behoefte aan patronen voor eventueel te houden huishoudelijke korpswedstrijden.

Voor schiedwedstrijden, waaraan meerdere vereenigingen, schutterijen of korpsen van het leger deelnemen, kunnen door het bestuur, dat zoodanigen algemeenen wedstrijd organiseert, door tusschenkomst van den bevelhebber in de betrokken militaire afdeling en onder overlegging van het programma van den te houden wedstrijd, aan het Departement van Oorlog patronen worden gevraagd. Aan zoodanige aanvraag, die minstens een maand vóór den aanvang van den schiedwedstrijd bij het Departement van Oorlog ontvangen moet zijn, kan echter alleen worden voldaan, voor zoover de patronen zullen dienen voor korps- en personeele wedstrijden. Voor zoogenaamde wedstrijden op *vrije baan*, waarvoor tegen betaling kaarten verkrijgbaar zijn, zal *nimmer* Rijksmunitie beschikbaar worden gesteld.

Ook de patronen, die van Rijkswege voor de oefeningen worden verstrekt, mogen *nimmer tegen betaling*, in welken vorm en met welk doel ook, worden verschoten.

4°. Wenscht het bestuur eener vereeniging van Rijkswege geweren te ontvangen, dan moet de aanvraag daartoe door den burgemeester der ge-

meente, waar de vereeniging gevestigd is, worden goedgekeurd en, ten blijke daarvan, door dien burgemeester voor „Gezien” geteekend worden.

Het bestuur zendt de aanvraag daarna aan den bevelhebber in de militaire afdeling, waarin de vereeniging gevestigd is. De bevelhebber zendt de aanvraag, na daarop zijne consideratiën en advies te hebben gesteld, ter beslissing aan den Minister van Oorlog.

Bij de aanvraag om geweren M. 71 moet worden overgelegd eene verklaring, opgemaakt overeenkomstig het hierachter gevoegde Model A. Strekt de aanvraag tot vermeerdering van het bij de vereeniging reeds voorhanden aantal geweren M. 71, dan behoeft bedoelde verklaring niet te worden ingezonden.

Indien de aanvraag niet voorzien is van de handteekening van den betrokken burgemeester, dan mag door den bevelhebber de opzending aan den Minister niet geschieden.

5°. De aanvraag om patronen zal, na op gelijke wijze als de snb 4°. genoemde aanvraag om geweren van de goedkeuring des betrokken burgemeesters te zijn voorzien, door het bestuur der vereeniging worden gezonden aan den bevelhebber in de militaire afdeling. Indien bij genoemden bevelhebber tegen de afgifte der patronen geen bezwaar bestaat, zendt hij de aanvragen ter gevolgeving aan den commandeerende-officier van het korps of onderdeel, dat de gevraagde soort van patronen in voorraad heeft en het meest nabij de standplaats der betrokken vereeniging in garnizoen is. De aanvragen om patronen, ten behoeve van vereenigingen, gevestigd te *Maastricht*, *Nijmegen*, *Roermond* en *Venlo* of in de nabijheid van die gemeenten, moeten echter ter gevolgeving worden gezonden aan den Commandeerende-officier der infanterie te 's *Hertogenbosch* en die van vereenigingen, gevestigd te *Amsterdam* of in de nabijheid van die gemeente, aan den magazijnmeester der artillerie aldaar.

6°. De verzending der patronen geschiedt door de autoriteit, die met de verstreking is belast, tenzij daartegen voor den dienst bij het korps of het magazijn bezwaar bestaat, in welk geval die autoriteit zich bepaalt tot de afgifte. Hiervan moet alsdan worden kennis gegeven aan het bestuur, dat de aanvraag heeft ingezonden.

De verzendingskosten, vallende op het ontvangen en inleveren van patronen en geweren, zijn steeds voor rekening van de vereeniging.

7°. Bij elke vereeniging, die van Rijkswege

patronen ontvangt, moet worden aangehouden een munitie-livret van het hierachter gevoegde Model B, waarin de patronen moeten worden verantwoord. Deze munitie-livretten moeten op het titelblad voorzien zijn van de handteekening van den bevelhebber in de betrokken militaire afdeling, terwijl elk blad door deze autoriteit gefolieerd en geparafeerd moet worden. Ze worden door hem kosteloos aan het bestuur der vereeniging verstrekt.

Het bestuur der vereeniging zendt het munitie-livret jaarlijks vóór den 15den Januari aan den betrokken bevelhebber om te worden nagezien en voor akkoord-bevinding te worden geteekend.

Aangezien door de snb 5°. bedoelde autoriteiten geen patronen mogen worden afgegeven, zonder dat hiervan door hunne handteekening op het munitie-livret blijkt, moet dit laatste, om vertraging in de afgifte der patronen te voorkomen, steeds gevoegd worden bij de aanvraag daartoe.

8°. De aanvragen om patronen moeten in den regel slechts ééns per jaar, en wel in de maand Maart, geschieden. Uitzondering kan hierop worden gemaakt voor nieuw opgerichte vereenigingen en voor het geval, dat het ledental van bestaande vereenigingen in den loop van het jaar zeer belangrijk, d. i. met minstens een vierde van het aantal der in den aanvang van het jaar bestaande leden, is gestegen.

9°. De vereeniging, die van rijkswege patronen ontvangt, is *verplicht* de hulzen der verbruikte patronen ééns per jaar, en wel in den loop der maand Januari, rechtstreeks in de magazijnen der artillerie-inrichtingen aan de *Hembrug* vrachtfrij in te leveren. Bedoelde hulzen mogen niet worden schoongemaakt, doch behooren te worden ingeleverd in den toestand, waarin zij zich na het schieten bevinden.

Van de inlevering der hulzen moet op het munitie-livret aanteekening geschieden.

Blijkt uit het munitie-livret niet, dat aan de verplichting tot inlevering der hulzen naar behooren is voldaan, dan zullen geene patronen aan de betrokken vereeniging worden afgegeven, voor en aler die inlevering is geschied.

Als regel zal hierbij gelden, dat van elke 100 verbruikte patronen omstreeks 95 hulzen moeten zijn ingeleverd.

Bij het inpakken van de hulzen moet nauwlettend worden toegezien, dat in dezelfde kist of ton alléén hulzen van verschoten scherpe- of wel alléén hulzen van verschoten losse patronen worden gepakt. Tevens moet er ten strengste voor worden

gewaakt, dat geen *scherpe of losse patronen*, en *geheel of gedeeltelijk gevulde hulzen*, alsmede *hulzen met slaghoedjes* onder de in te leveren hulzen worden gemengd.

10°. Patronen, die geweigerd hebben, moeten, zonder nadere machtiging, in de magazijnen der artillerie-inrichtingen aan de *Hembrug* worden ingeleverd, met aantekening daarvan op het munitie-livret.

Zoodanige inlevering moet tegelijk met die van de hulzen plaats hebben, echter met dien verstande, dat bedoelde patronen *afzonderlijk* worden ingepakt.

11°. Mochten de leden eener vereeniging zich uitsluitend als artilleristen wenschen te oefenen, dan kan hiertoe in plaatsen waar vesting-artillerie in garnizoen is, door de commandeerende-officieren van dat dienstvak gelegenheid worden gegeven, om de oefeningen op de exercitie-batterijen te doen plaats hebben, mits zulks geschiede onder toezicht van een artillerie-officier en de dienst daardoor niet worde geschaad.

12°. De aanvragen tot het bekomen van militaire onderwijzers moeten door tusscheerende-officieren van den bevelhebber in de militaire afdeling, waarin de vereeniging gevestigd is, tot den Minister van Oorlog worden gericht.

13°. Aan de aanvragen van het bestuur eener vereeniging om geweren of patronen en aan die tot het bekomen van onderwijzers wordt geen gevolg gegeven, wanneer dat bestuur nalatig is in het inzenden van het verslag, bedoeld bij art. 13 van het Koninklijk besluit van 12 Mei 1867 (*taatsblad* n°. 49), of wanneer in dat verslag de bij genoemd artikel voorgeschreven opgaven niet naar behooren zijn verstrekt.

14°. Aan het bestuur van elke vereeniging, die met Koninklijke toestemming is of zal worden opgericht, alsmede aan den burgemeester der gemeente, waarin eene vereeniging gevestigd is of wordt, zal door den betrokken bevelhebber in de militaire afdeling een gedrukt exemplaar dezer beschikking worden toegezonden.

(get.) ELAND.

(Behoeft niet Model A.
gezegeld te zijn).

VERKLARING.

Het bestuur der
te stelt zich, ten opzichte der aan
genoemde vereeniging in bruikleen gegeven ge-

weren M. 71, aansprakelijk voor de nakoming der volgende voorwaarden:

1°. Bedoelde wapenen zullen met de meeste zorg worden behandeld en vooral zal worden toegezien, dat geen zand, steentjes of andere onreinheden in den loop worden gebracht, noch, voor het schoonmaken van den loop, gebruik worde gemaakt van voorwerpen, die dezen zonden kunnen beschadigen of verstoppfen. De loopfen der gebezigde geweren moeten, na afloop der oefeningen, op het schietterrein van het kruitslijm worden gezuiverd.

2°. Jaarlijks in de maand October zullen de geweren te aan den officier van wapening aan te wijzen door den commandeerende-officier der ter plaatse, worden ver- toond en de alsdan geconstateerde gebreken zoo mogelijk ter plaatse, waar de inspectie der geweren heeft plaats gehad, en anders in de werk- plaatsen voor draagbare wapenen, worden hersteld.

3°. De op die herstelling vallende kosten komen, wanneer de gebreken zijn toe te schrijven aan onoordeelkundige behandeling of slecht onderhoud der geweren, voor rekening van het bestuur der vereeniging en zullen op de eerste aanmaning van het Departement van Oorlog, op de door dit Departement aan te duiden wijze, worden voldaan; bij verschil van gevoelen omtrent het ontstaan der gebreken zal berust worden in de beslissing van den Minister.

. den 18

Het bestuur voornoemd,

(Handteekening.)

MODEL B.

MUNITIE-LIVRET

VAN

(Naam van de weerbaarheidsvereeniging en gemeente waar zij is gevestigd.)

Afgegeven en geparafeerd ten getale van bladzijden.

Te den 18

De Bevelhebber in de Militaire Afdeling,

(Naam der Vereeniging) te

Ledental op den 1sten Januari van het jaar	Handteekening van den Voorzitter (Commandant) der Vereeniging.

18 . . .
18 . . .
19 . . .
19 . . .

ONTVANGSTEN.

DATUM VAN ONTVANGST.	PATRONEN.			Korps waarvan- of Artillerie-magazijn waaruit ontvangen en handteekening van de autoriteit, die heeft afgegeven.
	Scherpe-		Losse-	
	N ^o .	N ^o .		
Voorhanden op 1 Januari 1897. . . .	850		200	2 ^o Bat. 3 ^o Reg. Inf. De Commandeerende-Officier (Handteekening)
10 Maart 1897	3500		400	
20 September 1897.	1000			Magazijnen der Artillerie te Amsterdam. De Magazijnmeester (Handteekening)
Totaal	5350		600	
Uitgegeven	4850		525	
Blijft op 1 Januari 1898	500		75	

Gezien en akkoord bevonden.

....., 20 Januari 18 ..
De Bevelhebber in de Militaire Afdeling,

UITGAVEN.

DATUM VAN UITGAAF.	PATRONEN.			Hulzen afkomstig van verschoten		Bekoopte onschrijving van de reden voor de uitgaaf der patronen. De ontvangst der ingeleverde hulzen en patronen gewaarmerkt door den betrokken Magazijnmeester.
	Scherpe-		Losse-	Scherpe	Losse	
	N ^o .	N ^o .				
10 Januari 1897.	25		10	4818	510	Ingeleverd in de magazijnen der Artillerie-Inrichtingen aan de Hembrug. De patronen hebbengewigerd. Ontvangen door den Magazijnmeester. (Handteekening)
31 Maart	800		100			
30 Juni	1075		100			Verbruikt voor schietoefeningen gedurende het 1ste kwartaal. Idem gedurende het 2de kwartaal.
10 Mei	800		50			Verbruikt bij een huishoudelijken schietwedstrijd.
30 September	1125		75			Verbruikt voor schietoefeningen gedurende het 3de kwartaal.
31 December	1025		190			Verbruikt voor schietoefeningen gedurende het 4de kwartaal.
Totaal	4850		525	4818	510	

De ondergetekende verklaart, dat de invulling van het bovenstaande naar waarheid is geschied en dat de overgebleven munitie, vermeld op de vorige bladzijde, werkelijk bij de Vereeniging aanwezig is.

....., 1 Januari 1898.
De Voorzitter Commandant
(Handteekening).

30 SEPTEMBER 1897.

263

5 October 1897. BESLUIT van den Minister van Waterstaat, Handel en Nijverheid, betreffende vaststelling van het goedkeuringsmerk voor den ijk en herijk der maten en gewichten enz. voor 1898.

De Minister van Waterstaat, Handel en Nijverheid;

Gelet op de Koninklijke besluiten van 9 November 1869 (*Staatsblad* n°. 167) en 15 October 1873 (*Staatsblad* n°. 137), waarbij de stempelmerken en het afkeuringsmerk voor den ijk der maten en gewichten zijn vastgesteld en op art. 9 van het bij Koninklijk besluit van 12 September 1874 (*Staatsblad* n°. 128) vastgestelde reglement betreffende de samenstelling, het onderzoek en den ijk der gasmeters.

Heeft goedgevonden:

1°. te bepalen, dat het goedkeuringsmerk gedurende het jaar 1898 te bezigen, zal zijn:

bij den ijk en herijk der maten en gewichten de letter *k* in den gewonen schrijfform;

bij den ijk en herijk van gasmeters de *Koninklijke Kroon*;

2°. ter algemeene kennis te brengen, dat het merk van het ijkkantoor, waar de eerste stempeling heeft plaats gehad, volgens de Ministerieele beschikkingen van 25 Januari 1873, n°. 174 en 22 November 1878, n°. 47 beide, afdeling Handel en Nijverheid, 1ste onderafdeeling, voor de nagenoemde ijkkantoren bestaat uit het cijfer achter den naam van elk kantoor uitgedrukt:

's Hertogenbosch 1, Breda 2, Arnhem 3, Nijmegen 4, 's Gravenhage 5, Rotterdam 6, Leiden 7, Dordrecht 8, Amsterdam 9, Alkmaar 10, Middelburg 12, Utrecht 14, Leeuwarden 15, Zwolle 16, Groningen 17, Assen 18, Maastricht 19.

's Gravenhage, den 5den October 1897.

Voor den Minister,

De Secretaris-Generaal, (get.) DE BOSCH KEMPER.

9 October 1897. BESLUIT, tot bekrachtiging van een reglement van politie voor de scheepvaart en de vlotvaart op den *Rijn*, met inbegrip van de *Waal* en de *Lek*. S. 204.

IN NAAM VAN H. M. WILHELMINA, ENZ.
WIJ EMMA, ENZ.

Op de voordracht van de Ministers van Waterstaat, Handel en Nijverheid van 12 Augustus 1897, lit. A, afdeling Waterstaat, en van Buitenlandsche Zaken van 12 Augustus 1897, n°. 9093, IIde afdeling;

Gezien het door de Centrale Commissie voor

de Rijnvaart in hare zitting van 29 Mei 1897 vastgesteld reglement van politie voor de scheepvaart en de vlotvaart op den *Rijn*;

Den Raad van State gehoord (advies van den 28 September 1897, n°. 27);

Gelet op de nadere voordracht van de Ministers voornoemd van 5 October 1897, 1^a. F, afdeling Waterstaat, en van 6 October 1897, n°. 10943, 2^e afdeling;

Gezien de artt. 1, 32 en 46 der herziene akte omtrent de Rijnvaart van 17 October 1868, voor zooveel noodig goedgekeurd bij de wet van 4 April 1869 (*Staatsblad* n°. 37);

Hebben goedgevonden en verstaan te bepalen: 1°. dat het bovengenoemd, hierbij gevoegd reglement van politie voor de scheepvaart en de vlotvaart op den *Rijn*, van kracht zal zijn voor de rivier den *Rijn* met inbegrip van de *Waal* en de *Lek*;

2°. dat bij het in werking treden van bovengenoemd reglement, het bij de Koninklijke besluiten van 12 April 1892 (*Staatsblad* n°. 86), 30 Januari 1893 (*Staatsblad* n°. 29), 23 December 1893 (*Staatsblad* n°. 219) en 5 Januari 1895 (*Staatsblad* n°. 1) vastgestelde reglement wordt ingetrokken.

De Ministers van Waterstaat, Handel en Nijverheid en van Buitenlandsche Zaken zijn belast met de uitvoering van dit besluit, dat in het *Staatsblad* geplaatst en aan den Raad van State medegedeeld zal worden.

Het Loo, den 9den October 1897.

(get.) E M M A.

De Minister van Waterstaat, Handel en Nijverheid, (get.) C. LELY.

De Minister van Buitenlandsche Zaken, (get.) W. H. DE BEAUFORT.

(Uitgeg. 11 Oct. 1897.)

REGLEMENT VAN POLITIE voor de scheepvaart en de vlotvaart op den *Rijn*.

Algemeene verplichtingen der schippers en vlotvoerders, enz.

§ 1. 1°. De schippers van vaartuigen van allerlei soort, de vlotvoerders en de schippers van veren, de eigenaren van molens op vaartnigen, badinrichtingen of andere inrichtingen die zich aan of op den *Rijn* bevinden, en insgelijks de personen die belast zijn met het toezicht op of de opening van schipbruggen, zijn verplicht er voor te waken dat wederzijdsche belemmeringen

en beschadigingen worden vermeden, ook voor zoover in het hierna bepaalde geen bijzondere voorschriften gegeven zijn.

2°. Voor elk schip of vlot moet een schipper of vlotvoerder zijn aan te wijzen. Deze moet gedurende de reis steeds op het schip of vlot aanwezig zijn. Bij verhinderd van den schipper of vlotvoerder moet een geschikte plaatsvervanger worden aangewezen.

3°. Op ieder schip of vlot moet de voor bediening gevorderde of voorgeschreven bemanning gedurende de vaart aanwezig zijn.

Belasting en grootste toegelaten diepgang der schepen.

§ 2. 1°. Geen schip mag dermate beladen zijn, dat zijn diepgang de lijn overschrijft, welke den grootsten toegelaten diepgang aanwijst. Ter aanwijzing van den grootsten toegelaten diepgang dienen krammen, die bij schepen van een ladingsvermogen van 15,000 KG. (300 centenaars) of meer volgens de gegevens van het scheepspatent zijn aan te brengen. Deze krammen moeten door de schippers duidelijk zichtbaar gehouden worden met witte of gele kleur op een donkeren of met zwarte kleur op een lichten grond.

2°. Bij alle schepen mag de onderkant der krammen die den grootsten toegelaten diepgang aanwijzen in het midden van het schip niet hoger liggen dan de bovenkant van het gangboord.

3°. Boven de krammen die den grootsten toegelaten diepgang aanwijzen, moet eene scheepsboordhoogte van ten minste 30 cM. boven water gelaten worden, met dien verstande, dat bij schepen met vasten „tennebaum” deze laatste in de scheepsboordhoogte mag worden medegegerekend.

Overigens geschiedt de bepaling van de scheepsboordhoogte bij schepen van een ladingsvermogen van 15,000 KG. (300 centenaars) of meer, volgens de gegevens van het scheepspatent.

4°. Op het gedeelte der rivier boven het Spijksche veer moet bij de schepen, die niet van een vast dek voorzien zijn, van een ladingsvermogen van minder dan 50,000 KG. (1000 centenaars) de scheepsboordhoogte van 30 cM. boven water slechts aan de voor- en achterzijde van het schip aan het einde der opzetboorden voorhanden zijn; in het midden van het schip is een scheepsboordhoogte van 15 cM. boven water voldoende. Wanneer zulke schepen in het midden eene scheepsboordhoogte van minder dan 30 cM. boven water

hebben, moeten zij zoowel gedurende de vaart als bij het stilliggen voorzien zijn van ten minste 30 cM. hooge sterke, dichte opzetboorden die aan den golflslag voldoende weerstand bieden.

Uitrusting van de schepen.

§ 3. 1°. Vaartuigen van allerlei soort moeten zoodanig ingericht, uitgerust en bemand zijn, dat de veiligheid der zich daarop bevindende personen niet in gevaar wordt gebracht en storingen van het openbaar verkeer zoo veel mogelijk vermeden worden.

Dit geldt inzonderheid ook voor de met eigen beweegkracht varende vaartuigen van een ladingsvermogen van minder dan 15,000 KG. (300 centenaars), welke vaartuigen volgens art. 23 der herziene Rijnvaartakte niet van een scheepspatent voorzien behoeven te zijn; ook moeten de personen aan wie het bestuur van zulke vaartuigen en de bediening der daarop aanwezige machines is toevertrouwd, de hiertoe noodige zaakkennis bezitten.

2°. Op schepen van een ladingsvermogen van 15,000 KG. (300 centenaars), of meer, waarvan de plaats waar deze te huis behooren, binnen het Deutsche Rijk is gelegen, wordt de soort en hoeveelheid van tuig en bemanning bepaald door de gegevens in het scheepspatent (art. 22 der herziene Rijnvaartakte.)

Is voor zulk een vaartuig het scheepspatent in Nederland uitgereikt, dan moet het patent, ten einde daarop de vermelding betreffende tuig en bemanning te stellen, aan eene Duitse voor het onderzoek bevoegde macht voorgelegd worden, en wel moet dit geschieden bij het eerste aanleggen op de standplaats eener bevoegde macht voor het onderzoeken van schepen in den Staat, waar de eigenaar van het vaartuig te huis behoort; voor het geval echter dat bij de eerste vaart het aanleggen op de standplaats van zulk een bevoegde macht niet plaats heeft, uiterlijk binnen een jaar, van af de uitreiking van het patent gerekend, naar keuze van den schipper op een andere Duitse plaats voor het onderzoeken van schepen.

3°. Op alle schepen met eigen beweegkracht, evenals op andere vaartuigen van een ladingsvermogen van 15,000 KG. (300 centenaars) of meer, moet de naam van het schip en de plaats waar het te huis behoort, bij meerdere vaartuigen met gelijken naam van denzelfden eigenaar bovendien een nummer op een geschikte plaats der

beide langszijden in witte of gele kleur op een donkeren of met zwarte kleur op een lichten grond met duidelijk te onderscheiden Latijnsche letters van ten minste 15 cM. hoogte aangebracht zijn.

Het aanbrengen van andere opschriften, die de duidelijkheid dezer aanduidingen benadeelen, is verboden:

4°. Voor zoover volgens dit reglement van politie voor het geven van seinen vlaggen en lantaarns zijn aan te wenden en geen bijzondere bepalingen wat betreft de grootte der vlaggen en de lichtsterkte der lantaarns zijn vastgesteld, moeten de vlaggen eene hoogte van ten minste 1 M. en eene breedte (lengte) van ten minste 1.5 M. hebben en de lantaarns een helder schijnend licht verspreiden.

Algemeene voorschriften betreffende de vaart.

§ 4. 1°. Geen schip of vlot mag van uit de plaats van afvaart of gedurende de vaart in de koerslijn die een ander varend schip of vlot volgt, varen en dit in zijn vaart storen.

2°. De vaartuigen van allerlei soort, die bij het dwars over de rivier varen de koerslijn eener stoomboot met of zonder vaartuigen op sleeptouw kruisen, moeten van eene stroomopwaartsvarende stoomboot ten minste de halve stroombreedte, van eene stroomafwaartsvarende ten minste de volle stroombreedte van haren boegspriet verwijderd blijven.

3°. Op sterk gebogen riviervakken, waar zich geen waarschuwingspost bevindt, moeten zoolang tot dat van het roer af over voldoende afstand in het open riviervak kan gezien worden, alle stoombooten met of zonder vaartuigen op sleeptouw de zijde van het vaarwater houden, welke aan stuurboord (rechts) ligt; de stroomafwaartsvarende stoombooten moeten bovendien nog de vaartsnelheid verminderen.

4°. Op gedeelten, waar vaartuigen aan steigers of kaaien liggen, of aan den oever bezig zijn met laden of lossen, alsook voor havenmonden moet er bij het bestuur van voorbijvarende stoombooten met of zonder vaartuigen op sleeptouw door gepaste vermindering der kracht voor worden gewaakt, dat beschadiging der aan den oever of in de haven liggende schepen vermeden wordt.

Wanneer stoombooten met of zonder vaartuigen op sleeptouw tusschen zulke oevergedeelten of havenmonden en het midden van de rivier varen of opdraaien (wenden), mogen zij met geen grooter

kracht varen, dan voor het goed sturen der boot en hare voortbeweging noodzakelijk is. Hetzelfde geldt bij het voorbijvaren:

a. langs vaartuigen, die voor de nitvoering van verbeteringswerken, peilingen of metingen op de rivier liggen;

b. langs vlotten, die aan den oever liggen, wanneer daarop bij het naderen van eene stoomboot een teeken gegeven wordt, bij dag door het zwaaien eener roode vlag, bij nacht door het zwaaien eener lantaarn met rood licht.

Liggen vaartuigen of vlotten achter kribben of in het algemeen zóó verborgen, dat zij op de aankomende stoombooten niet kunnen gezien worden, dan treedt voor deze de verplichting om met verminderde kracht te varen eerst dan in, wanneer hiertoe bij dag door het uitsteken van eene van verre zichtbare roode vlag, des nachts door het aanbrengen van een lantaarn met rood licht een teeken gegeven is.

Voor de aan den kabel of den ketting zonder aanwending van de schroef varende stoombooten geldt het voorschrift onder 4°. tweede alinea alleen bij het varen langs vaartuigen die voor de nitvoering van verbeteringswerken, peilingen of metingen op de rivier liggen.

5°. Meer dan twee schepen mogen nimmer naast elkander gekoppeld varen.

6°. Het dwarsstrooms laten afdrijven der vaartuigen is, behoudens het geval van overmacht, verboden.

7°. De in dit reglement van politie voor de sleeptreinen gegeven voorschriften gelden, voor zoover niet iets bijzonders bepaald is, ook voor de vlotten die gesleept worden.

8°. De schippers en vlotvoerders zijn verplicht, op de door tonnen, bakens of andere aanduidingen voor de scheepvaart of door opstellen van waarachtingsposten aangeduide riviervakken, wier geringe diepte of breedte of ook tijdelijke verondieping bijzondere voorzichtigheid bij de doorvaart noodig maakt, de aanwijzingen en bevelen, door de bevoegde autoriteiten of ambtenaren nopens het varen door deze riviervakken gegeven, op te volgen.

9°. De schippers en vlotvoerders moeten de door openbare aankondiging of door het opstellen van waarschuwingsposten bekend gemaakte verordeningen der bevoegde autoriteiten en ambtenaren opvolgen, waardoor:

a. op de onder 8°. aangeduide riviervakken de vaart des nachts of met te diep gaande vaartuigen verboden wordt;

δ. op riviervakken, waarin militaire oefeningen plaats hebben, de scheep- en vlotvaart tijdelijk beperkt of verboden worden.

10°. Het is verboden, de op de rivier of op den oever aanwezige aandnidingen voor de scheepvaart (boeien, zwempalen, bakens enz.) tot aanleggen of voortbewegen van vaartuigen of van vloten te bezigen of overigens handelingen te verrichten, die er toe kunnen leiden, om deze aandnidingen voor de scheepvaart onkenbaar of voor haar doel minder deugdelijk te maken.

Voorschriften voor het voorbijvaren van de schepen onderling.

1. Wanneer deze zich in verschillende vaarwegen bevinden.

§ 5. Schepen, die zich in verschillende vaarwegen bevinden, moeten, wanneer zij elkander in dezelfde of in tegengestelde richting voorbijvaren, den vaarweg blijven houden, waarin zij zich bevinden.

2. Wanneer deze zich in denzelfden vaarweg bevinden.

a. Bij voldoende breedte.

ALGEMEENE BEPALINGEN.

§ 6. Schepen, die zich in een en denzelfden vaarweg bevinden, mogen elkander slechts dan in dezelfde of in tegengestelde richting voorbijvaren, wanneer naar den waterstand op dat tijdstip het vaarwater ongetwijfeld voldoende ruimte biedt voor de gelijktijdige doorvaart. In dit geval moeten zij zich gedragen naar de volgende voorschriften (§§ 7 en 8).

VOORBIJVAREN IN ÉÉN EN DENZELFDEN VAARWEG IN DEZELFDE RICHTING.

§ 7. 1°. Wanneer een stoomboot met of zonder vaartuigen op sleeptouw genaderd is tot op een afstand van 120 M. van eene andere stoomboot of van een sleeptrein, in één en denzelfden vaarweg vooruitvarende, mag zij die stoomboot of dien sleeptrein niet naderbij komen. Indien evenwel de achterste stoomboot in een vaarweg, die daartoe voldoende breedte heeft, wil voorbijvaren, dan moet de schipper van de achterste stoomboot dit dien der vooruitvarende kenbaar maken, door het geven van vijf klokslagen en, door het heen en weer zwaaien bij dag van een blauwe vlag,

des nachts van een lantaarn met wit licht op eene voor het vooruitvarende schip goed zichtbare plaats; op dit sein moet bij het voorbijvaren de voorbij te varen stoomboot hare kracht verminderen en naar bakboord (links), de voorbijvarende naar stuurboord (rechts) uitwijken.

2°. Wanneer een met gunstigen wind zeilend schip in denzelfden voldoende breedte biedenden vaarweg een ander met gunstigen wind zeilend schip bereikt en het voorbij wil varen, moet de schipper van het achterste schip tijdig zijn voornemen daartoe te kennen geven, door praaien met den scheepsroeper, waarop het voorste schip naar lijzijde (onder den wind) moet afhouden en het achterste schip aan loefzijde (op de windzijde) moet voorbijvaren.

VOORBIJVAREN IN ÉÉN EN DENZELFDEN VAARWEG IN TEGENGESTELDE RICHTING.

§ 8. 1°. Stoombooten en andere met eigen beweegkracht varende schepen met of zonder vaartuigen op sleeptouw, evenals met gunstigen wind zeilende schepen, welke elkaar in denzelfden voldoende breedte biedenden vaarweg ontmoeten, moeten naar stuurboord (rechts) uitwijken.

2°. Is echter de schipper van een van de elkander aldus ontmoetende schepen door bijzondere omstandigheden genoodzaakt naar bakboord (links) uit te wijken, dan moet hij het hem ontmoetende schip of den sleeptrein met dit voornemen tijdig door de volgende teekens in kennis stellen:

a. wanneer het vaartuig, dat naar bakboord (links) wil uitwijken, een stoomboot of ander met eigen beweegkracht varende schip met of zonder vaartuigen op sleeptouw is, bij dag door vijf klokslagen en door het uitsteken van een aan stuurboord (rechts) vooruit zichtbare blauwe vlag, des nachts door vijf klokslagen en door het heen en weer zwaaien van een aan stuurboord (rechts) vooruit zichtbare lantaarn met wit licht;

δ. wanneer het vaartuig, dat naar bakboord (links) wil uitwijken, een met gunstigen wind zeilend schip is, door praaien met den scheepsroeper.

Hierop moeten de elkaar ontmoetende schepen naar bakboord (links) uitwijken.

3°. Schepen zonder vaartuigen op sleeptouw, welke een stroomopwaarts varende sleeptrein in denzelfden vaarweg met voldoende breedte ontmoeten, mogen in geen geval vorderen, dat de sleeptrein voor hen naar bakboord (links) zal uitwijken.

b. *Bij onvoldoende breedte.*

§ 9. 1°. Wanneer er te weinig ruimte is om elkander voorbij te varen (§ 6), moet het stroomopwaartsvarende schip, wanneer het te voorzien is dat het in de engte een stroomafwaartsvarend schip zou kunnen ontmoeten, beneden de engte ophouden, totdat het stroomafwaartsvarende schip laatstgenoemde is doorgevaaren. Indien echter een stroomopwaartsvarend schip zich reeds in de engte bevindt, dan moet het stroomafwaartsvarende schip zoolang voor deze wachten, totdat het stroomopwaartsvarende schip er doorgevaaren is.

2°. Wanneer een stroomopwaartsvarende stoomboot zonder vaartuigen op sleeptouw het laatste schip van een vooruitvarenden sleeptrein beneden de engte tot op 120 M. heeft ingehaald, mag de sleeptrein de engte niet eerder binnenvaren, dan nadat de stoomboot zonder vaartuigen op sleeptouw den sleeptrein voorbijgevaaren is.

3°. Geene stoomboot mag een schip dat haar in de engte vooruitvaart, dicht naderen dan tot 120 M.

3. *Bijzondere voorschriften.*

a. *Betreffende de sleeptreinen.*

§ 10. 1°. Sleeptreinen mogen naast elkander nimmer varen, behalve tijdens het elkander voorbijvaren.

2°. Alle schepen met eigen beweegkracht zonder vaartuigen op sleeptouw en alle met gunstigen wind zeilende schepen moeten voor sleeptreinen uitwijken, als daartoe de gevorderde ruimte voorhanden is. Bij gebreke van voldoende ruimte, moeten de schippers van den sleeptrein en van de gesleept wordende vaartuigen ook dan wanneer hun geen sein tot uitwijken gegeven is, uitwijken overeenkomstig de voorschriften van de §§ 7 en 8.

3°. De schippers van de sleeptreinen moeten hunne kracht verminderen gedurende het voorbijvaren van andere met eigen beweegkracht varende schepen met of zonder vaartuigen op sleeptouw. Insgelijks moeten stoombooten zonder vaartuigen op sleeptouw met verminderde kracht varen, gedurende het voorbijvaren van sleeptreinen.

4°. In een sleeptrein mogen zich slechts zoo veel gesleept wordende vaartuigen bevinden als de sleeptboot met zekerheid sleepen kan.

b. *Betreffende langs den oever gejaagde schepen.*

§ 11. 1°. Een langs den oever gejaagd schip mag slechts langs de aan dien oever tegengestelde zijde voorbijgevaaren worden.

De gejaagde schepen moeten den oever zoo dicht mogelijk naderen, wanneer dit gevorderd wordt om gevaar te vermijden, en in elk geval dan wanneer van uit het schip, dat wil voorbijvaren, de in § 7, 1°. of 2°. voorgeschreven seinen worden gegeven.

2°. Tusschen een gejaagd schip en den oever, van welken het gejaagd wordt, mag slechts door eene stroomafwaartsvarende stoomboot zonder vaartuigen op sleeptouw in geval van nood doorgevaaren worden, en ook dan slechts, nadat te voren van nit de stoomboot de seinen gegeven zijn, voorgeschreven in § 7 1°, en wanneer het gejaagde schip zich buiten den gewonen vaarweg voor de vaart stroomopwaarts bevindt, zoodat het onmogelijk is aan de rivierzijde er om heen te varen.

Op het gegeven sein moet de schipper van het gejaagde schip dadelijk de jaaglijn strijken en moet de stoomboot over de jaaglijn heendrijven zoolang mogelijk met gestopte machine.

3°. Bij het jagen der schepen mogen nooit meer dan drie paarden aan dezelfde jaaglijn gespannen zijn.

c. *Betreffende schepen, die stroomafwaarts drijven.*

§ 12. Elk met eigen beweegkracht varend schip moet uitwijken voor een schip dat stroomafwaarts drijft zonder hulp van zeilen. Ontbreekt hiertoe de ruimte, dan moet het stroomafwaarts drijvend schip op de seinen voorgeschreven in § 7, 1°, met behulp van riemen en ankers zoover mogelijk zijwaarts uitwijken.

d. *Betreffende laveerende schepen.*

§ 13. Laveerende schepen mogen niet doorvaren tusschen eene stoomboot met of zonder vaartuigen op sleeptouw en den oever welken die stoomboot houdt. Die schepen moeten dus reeds wenden, vóórdat zij de koerslijn van de naderende stoomboot kruisen.

e. *Betreffende vaartuigen van een ladingsvermogen van minder dan 50,000 KG. (1000 centenaars) en diep geladen vaartuigen.*

§ 14. 1°. De schippers van alle vaartuigen, welker ladingsvermogen minder dan 50,000 KG.

(1000 centenaars) bedraagt, zijn verplicht, deze bij de vaart nit de nabijheid van varende stoombooten en sleeptreinen te houden, en mogen niet eerder in den door dezen veroorzaakten golfslag varen, alvorens die dermate verminderd is, dat zij geen gevaarlijke schommelingen meer kunnen ondergaan.

2°. Indien echter niettemin zulk een vaartuig een stoomboot of sleeptrein zoo nabij komt, dat het vaartuig blijkbaar gevaar dreigt, dan mag de schipper van de stoomboot met geen grootere kracht varen, dan voor den voortgang en voor het goed sturen noodzakelijk is, en moet hij zoo noodig de machine stoppen, indien dit zonder gevaar voor de stoomboot en de gesleept wordende vaartuigen kan geschieden.

3°. In de nabijheid van varende, diep geladen vaartuigen van een ladingsvermogen van 50,000 KG. (1000 centenaars) of meer moeten stoomschepen met of zonder vaartuigen op sleeptouw steeds met verminderde kracht varen. De aan den kabel of den ketting zonder aanwending van de schroef varende stoombooten zijn aan deze verplichting niet onderworpen.

Voorschriften betreffende de vaart onder bijzondere omstandigheden.

1. Plichten van de schippers van veren met betrekking tot scheep- en vlotvaart.

§ 15. De schippers van veren moeten zich, behalve naar de voorschriften vervat in de bijzondere verordeningen voor de veren naar het volgende gedragen:

1°. De schippers van gierveren en van alle veerponten, die zich bewegen langs een dwars door den Rijn gelegden kabel, moeten voor de in de vaart zijnde schepen en vlotten het door dezen gevolgde vaarwater vrij laten of vrij maken; daarbij moeten ten minste de in § 4, 2°. voorgescreven afstanden in acht genomen worden.

2°. De schippers van de onder 1°. genoemde veren moeten voor de schepen en vlotten, die van plaatsen boven of beneden deze veren van den wal afsteken, den weg vrij maken, in zoverre hertoe een teeken gegeven is:

a. door een met eigen beweegkracht varend schip met of zonder vaartuigen op sleeptouw met de seinen voorgescreven in § 7, 1°;

b. door een ander vaartuig of een vlot door te praaien met den scheepsroeper.

1897.

3°. Des nachts moeten de vaartuigen van de onder 1°. genoemde veren, wanneer zij niet in de vaart zijn, op de daarvoor door de bevoegde autoriteiten aangewezen ligplaats liggen en, wanneer zulk een ligplaats niet is aangewezen, steeds zóó dat het vaarwater vrij blijft.

Wanneer bij uitzondering de ligplaats voor het veer slechts in het vaarwater kan worden aangewezen, dan moet bij de nadering van vaartuigen de veerpont van den wal afsteken en het vaarwater vrij gemaakt worden; de hiertoe van het naderend vaartuig overeenkomstig § 16, 3°. gegeven teekens moeten ten spoedigste opgevolgd worden.

4°. Des nachts moeten de vaartuigen van de onder 1°. genoemde veren op eene hoogte van ten minste 6 M. boven water van eene lantaarn met groen licht en 1 M. loodrecht daaronder van een tweede lantaarn met wit licht voorzien zijn. Bij gierveren moet het bovenste schnitje en, wanneer in plaats van schnitjes boeien gebezigd worden, de bovenste boven water uitstekende boei van eene lantaarn met wit licht voorzien zijn, welke bij schnitjes ten minste 3 M. boven water moet hangen. Deze lantaarns moeten den ganschen nacht helder schijnend worden gehouden.

5°. Voor de vrij varende niet onder 1°. behorende overzetveren zijn van kracht met betrekking tot het voeren van lantaarns de bepalingen bovengenoemd onder 4°; betreffende de verhouding tot schepen en vlotten de voorschriften voor de vaartuigen zonder eigen beweegkracht, en, voor zoover het veer met eigen beweegkracht vaart, de voor de stoombooten geldende voorschriften in het bijzonder ook § 4, 2°. van dit reglement van politie.

2. Plichten van de schippers en vlotvoerders met betrekking tot veren.

§ 16. De schippers en vlotvoerders moeten zich behalve naar de voorschriften vervat in de bijzondere verordeningen voor de veren naar het volgende gedragen:

1°. Bij het voorbijvaren van gierveren of van alle veerponten, die zich langs een dwars door den Rijn gelegden kabel bewegen, moeten stoombooten met of zonder vaartuigen op sleeptouw haar kracht zoodanig verminderen, dat gevaarlijke schommelingen der tot het veer behorende vaartuigen vermeden worden.

2°. Des nachts moet de schipper van de stoom-

boot het voornemen, om langs een van de onder 1°. genoemde veren te varen, door middel van een kanonschot kenbaar maken.

3°. Wanneer de schipper van een vaartuig noodzaak is, des nachts een riviervak door te varen, waar de pont van een van de onder 1°. genoemde veren in het vaarwater ligt, moet hij tijdig door duidelijke teekens, die bij stoombooten in klokslagen, bij andere vaartuigen in praaien met den scheepsroeper bestaan, van de veerpont het vrijmaken van den vaarweg eischen en totdat de doorvaart vrij is de vaart matigen of staken.

3. Doorvaart door bruggen.

a. Vaste bruggen.

§ 17. 1°. Zijn bij dag van eene vaste brug een of meer doorvaartopeningen door eene in het midden aangebrachte rood-witte vlag aangeduid, dan mogen slechts die openingen door schepen en vlotten voor de doorvaart worden gebezigd.

2°. Des nachts mag bij eene vaste brug slechts door die openingen gevaren worden, welke aan de naar de aankomende schepen toegekeerde zijde in het midden door een lantaarn met rood licht of zoo de omstandigheden eene meer nauwkenrige aanduiding wenschelijk maken, door twee lantaarns boven elkaar, de onderste met rood, de bovenste met groen licht aangeduid zijn.

De lantaarns der voor de vaart stroomafwaarts bestemde openingen mogen slechts stroomopwaarts, der voor de vaart stroomopwaarts bestemde openingen slechts stroomafwaarts zichtbaar zijn.

b. Schipbruggen.

§ 18. 1°. De stoombooten met of zonder vaartuigen op sleeptouw mogen door schipbruggen met geen grootere kracht varen dan voor het goed sturen van de boot en hare voortbeweging noodzakelijk is. De aan den kabel of den ketting zonder aanwending van de schroef varende stoombooten zijn aan deze verplichting niet onderworpen.

2°. Des nachts moet de schipper van eene stoomboot door een kanonschot het voornemen om door eene schipbrug te willen varen, kenbaar maken en moet hij voor de brug stoppen, totdat de seinlantaarns op de schipbrug geheschen zijn.

Wanneer de bevoegde autoriteiten het voornemen van den schipper van eene stoomboot, om door de schipbrug te varen, bij de brug door middel van electricische seintoestellen doen melden, dan moet het voor dit geval door de bevoegde

autoriteiten voorgeschreven bijzondere sein, ten teeken van het naderen in plaats van het kanonschot worden gegeven.

3°. Doorvaart door eene schipbrug mag eerst dan plaats hebben, wanneer ten teeken dat de brugvakken zijn nitgevaren en de doorvaart is vermeld, ieder van de beide zijden der brugopening bij dag door een rood-witte vlag, bij nacht door twee boven elkander geplaatste lantaarns met rood licht, van het naderende vaartuig goed zichtbaar zijn aangeduid.

Achterwaarts mogen die lantaarns niet zichtbaar zijn.

4°. Bovendien hebben de schippers en vlotvoeders zich te gedragen naar de volgende van de schipbrug gegeven seinen:

a. het sein, waardoor aan het naderende schip of vlot wordt te kennen gegeven, dat de brug, wegens een ingetreden beletsel, niet kan geopend worden. Dit sein bestaat bij dag in eene blauw-witte vlag, des nachts in twee boven elkander geplaatste lantaarns met groen licht;

b. op den Rijn beneden Kehl-Stratsburg het waarschuwingsein, waardoor aan de naderende schepen en vlotten reeds op grooten afstand wordt te kennen gegeven, dat zij de brug kunnen doorvaren. Dit sein bestaat voor de stroomafwaarts-varenden bij dag in een roode vlag, des nachts in eene lantaarn met rood licht; voor de stroomopwaarts-varenden bij dag in eene witte vlag, des nachts in twee boven elkaar geplaatste lantaarns met rood licht.

5°. De voor de seinen op schipbruggen te bezigen vlaggen moeten zoo groot zijn, dat zij op den afstand, waarvoor zij bestemd zijn, nog duidelijk zijn te onderkennen. De breedte (lengte) van de vlaggen moet ten minste gelijk zijn aan de hoogte en mag die hoogte niet meer dan met de helft overschrijden.

Tweekleurige vlaggen moeten horizontaal verdeeld en de onderste helft wit, de bovenste rood, of bij het gebruik van blauw-witte vlaggen, blauw zijn.

De vlaggen moeten aan schuins of horizontaal aangebrachte stokken of lijnen gevoerd worden of gedeeltelijk op een raam gespannen zijn.

4. Varen van schepen en vlotten over telegraaf- of andere kabels.

§ 19. Bij het varen over de door duidelijke teekens aangeduide plaatsen, alwaar telegraaf- of andere kabels in het rivierbed gelegd zijn, is het

verboden het anker te laten vallen of daarmede over den bodem te slepen.

5. Stoppen van stoombooten voor vervoer van personen.

§ 20. 1°. Indien eene passagiers-stoomboot aan een stoomboothoofd wil aanleggen, moet te voren de klok worden geluid. Indien de stoomboot wil stoppen aan een roeibootstation dan geeft zij daartoe het sein door bij dag een witte vlag van ten minste 50 cM. hoogte en 75 cM. breedte (lengte), en des nachts een lantaarn met wit licht op halven mast te hijschen. De schipper van eene roeiboot, die de stoomboot wil aandoen, moet bij dag eene dergelijke vlag, des nachts een wit licht toonen.

2°. Bij het naderen van eene roeiboot moet de machine van de stoomboot zoo tijdig worden gestopt en bij de afvaart van de roeiboot zoo laat weder worden aangezet, dat de roeiboot in geene gevaarlijke schommelingen komt.

De schipper van de roeiboot moet met zijne roeiboot tijdig uit den wal roeien, in evenwijdige richting met den koers welke de stoomboot volgt en mag laatstgenoemde niet eer aandoen, dan nadat de machine is gestopt.

3°. De personen, die zich in de roeiboot bevinden moeten op het bevel van den schipper van de roeiboot dadelijk gaan zitten.

4°. De roeiboot moet bemand worden door twee kloeke varensgezellen, bedreven in hun vak en als drankvrij bekend, in goeden staat verkeeren, van volledig tuig en van de aanwijzing van haren grootsten toegelaten diepgang voorzien zijn.

5°. Het plaatselijk bestuur moet toezien, dat aan de voornoemde onder 4°. gestelde voorschriften te allen tijde voldaan wordt, naar omstandigheden dadelijk de noodige voorzieningen bevelen en daarvan kennis geven aan de stoombootdirectie, die het aangaat.

6°. Geene andere, dan de daartoe bepaald aangewezen schippers van roeibooten mogen personen of goederen aan boord van eene stoomboot brengen of van daar afhalen.

7°. Wanneer twee in tegengestelde richting varende stoombooten gelijktijdig aan een stoomboothoofd aankomen, dan mag de schipper der stroomopwaartsvarende stoomboot de stroomafwaartsvarende stoomboot bij het opdraaien niet hinderen en moet hij deze den voorrang laten.

Indien twee stoombooten in dezelfde richting

varende aan hetzelfde stoomboothoofd willen aanleggen, dan heeft de eerste den voorrang en mag bij dat aanleggen niet door de andere worden belemmerd.

6. Voorschriften gedurende de vaart des nachts en bij mist.

§ 21. 1°. Elk met eigen beweegkracht varend schip zonder schepen op sleeptouw moet des nachts voeren:

a. aan of voor den fokkemast of bij gebreke van een mast aan den schoorsteen of aan een staak op eene hoogte boven den romp van niet minder dan 6 M. of, indien het vaartnig meer dan 6 M. breed is, op een hoogte boven den romp van niet minder dan de breedte van het vaartnig, eene lantaarn, die een gelijkmatig en onafgebroken helder wit licht doet schijnen, hetzij rondschilderend of ten minste over een boog van den horizon van 20 kompasstreken, waarvan 10 streken aan elke zijde van het vaartnig, zoodat zij licht werpt, in de richting van de as van het vaartnig naar voren gerekend, nog tot op 2 streken achterlijker dan dwars van het vaartnig en eene zoodanige lichtsterkte bezit, dat zij bij donkeren nacht en goed zicht op een afstand van ten minste 4 KM. zichtbaar is;

b. aan stuurboordzijde (rechts) eene lantaarn, die een gelijkmatig en onafgebroken groen licht doet schijnen over een boog van den horizon van 10 kompasstreken, en wel in de richting van de as van het vaartnig naar voren gerekend tot op 2 streken achterlijker dan dwars;

c. aan bakboordzijde (links) eene lantaarn, die een gelijkmatig en onafgebroken rood licht doet schijnen over een boog van den horizon van 10 kompasstreken en wel in de richting van de as van het vaartnig naar voren gerekend tot op 2 streken achterlijker dan dwars.

De hierboven onder b en c genoemde groene en roode zijlichten moeten bij donkeren nacht en goed zicht op een afstand van ten minste 2 KM. zichtbaar zijn. Ook moeten zij binnenboords zoodanig bedekt zijn, dat het groene licht niet van bakboordzijde en het roode licht niet van stuurboordzijde kan gezien worden.

2°. Elk met eigen beweegkracht varend schip met vaartuigen op sleeptouw moet des nachts behalve de hierboven onder 1°. genoemde lichten, nog een tweede wit licht van gelijke inrichting en lichtsterkte, en terzelfder plaatse als het onder 1°. a genoemde voeren, en wel niet minder

dan 0.8 M. en niet meer dan 1 M. loodrecht boven of beneden het eerstgenoemde.

Worden verscheidene met eigen beweegkracht varende schepen gelijktijdig voor het sleepon van een sleeptrein gebezigd, dan moet elke van de sleepboten de in de vorige alinea voorgeschreven lichten voeren.

3°. De aan den kabel of den ketting varende stoomboten met of zonder vaartuigen op sleeptouw moeten des nachts aan den top van den mast of boven aan den schoorsteen drie boven elkander aangebrachte rode lichten voeren.

4°. Elke stoomboot met of zonder vaartuigen op sleeptouw mag des nachts een achterwaarts zichtbaar wit seinlicht aan het hek voeren. Dit licht moet zoodanig bedekt zijn, dat het vooruit en zijwaarts niet gezien kan worden.

5°. Elk vaartuig van een ladingsvermogen van 15,000 KG. (300 centenaars) of meer, dat des nachts zonder eigen beweegkracht vaart, hetzij het zeilt of drijft, geroeid, gesleept of op welke wijze ook voortbewogen wordt, moet een wit licht voor boven aan den mast of ten minste 3 M. boven den romp aan een staak voeren. Dit licht moet bij vaartuigen, die gesleept worden of zeilen, bij donkeren nacht en goed zicht op een afstand van ten minste 2 KM. zichtbaar zijn.

De op zich zelf zonder eigen beweegkracht stroomafwaarts varende schepen van een ladingsvermogen van 50,000 KG. (1000 centenaars) of meer moeten des nachts bovendien nog met een wit licht onder den boegspriet voorzien zijn.

Op vaartuigen van een ladingsvermogen van minder dan 15,000 KG. (300 centenaars), ook roeibooten, die des nachts zonder eigen beweegkracht varen, moet een wit licht zoodanig zijn aangebracht, dat het van alle zijden duidelijk zichtbaar is.

6°. Sleeptreinen mogen des nachts slechts varen, wanneer de hemel door sterren of door de maan verlicht is. Indien de lichte gedurende de vaart betreft, moeten de vaartuigen dadelijk op de eerste geschikte plaats bijleggen.

7°. Gedurende de vaart is het bezigen van elektrische booglichten en schijnlichten zoowel als van elk electrisch licht in de toplantaarns verboden.

8°. Bij mistig weder moeten de met eigen beweegkracht varende schepen met of zonder vaartuigen op sleeptouw met verminderde snelheid varen en moeten de schippers onafgebroken de scheepsklok luiden; op schepen die zonder

eigen beweegkracht op zich zelf varen, moet onafgebroken met den scheepspoeper worden gepraaid.

Wanneer de mist zoo zwaar wordt, dat geen der beide oevers meer kan worden gezien, dan moeten alle varende schepen op de naastbijzijnde geschikte plaats bijleggen. Van dezen maatregel zijn uitgezonderd de met eigen beweegkracht varende overzetveren.

9°. Vloten, ook gesleepte, mogen hunne ligplaats niet vroeger verlaten dan één uur voor zonsopgang. Zij mogen hunne reis niet later voortzetten dan één uur na zonsondergang, ten ware zij door onvoorziene omstandigheden verhinderd worden om vóór dat tijdstip de ligplaats te bereiken.

In elk geval moeten na het invallen van de duisternis aan de zijde van het vaarwater twee witte lichten op een afstand van ten minste 2 M. en ten hoogste 4 M. op het voorste gedeelte en twee zulke lichten op het achterste gedeelte van het vlot naast elkander geplaatst worden ter hoogte van ten minste 4 M.

Bij mist, sneeuwjacht, storm, drijfijss en ijsgang mogen vloten niet varen. Worden zij onderweg door dergelijk weder overvallen, dan moeten zij op de eerste bereikbare ligplaats bijleggen.

7. Voorschriften bij hoogen waterstand.

§ 22. 1°. Op het gedeelte der rivier boven Maxau is de stoomvaart verboden bij een waterstand hooger dan 5.50 M. boven het nulpunt van de peilschaal te Straatsburg.

2°. Op het gedeelte der rivier beneden Maxau zijn voor de vaart met stoomboten van een van de hierna te noemen aanlegplaatsen tot de naastvolgende, namelijk: Maxau, Spiers, Ludwigs-hafen, Mannheim, Mainz, Biebrich, Bingen, Coblenz, Keulen, Dusseldorp, Rnhort, Wezel, Emmerik, Nijmegen, Tiel, Bommel, Arnhem en Vreeswijk met inachtneming van de daar ter plaatse aangebrachte merken I, II en III (zie onder 4°) bij hoogere waterstanden de volgende beperkingen toepasselijk:

a. Bij een waterstand, die merk I bereikt of te boven gaat, moeten de stoomboten met of zonder vaartuigen op sleeptouw bij de vaart stroomafwaarts het midden der rivier houden, en bij de vaart stroomopwaarts ten minste op een afstand van 80 M. van den gewonen oever-

rand verwijderd blijven. Wanneer het gedurende de vaart of om aan te leggen noodig wordt den oever nader te komen, moeten zij hare kracht verminderen.

De aan den kabel of den ketting zonder aanwending van de schroef varende stoombooten zijn niet aan deze voorschriften onderworpen.

6. Bij een waterstand, die merk II bereikt of te boven gaat, mogen de stoombooten met of zonder vaartuigen op sleeptouw des nachts in het geheel niet, bij dag echter, voor zoover zij niet aan den kabel of den ketting zonder aanwending van de schroef varen, alleen in het midden der rivier en, als zij stroomafwaarts varen, met geen grootere kracht varen, dan voor het goed sturen van het schip noodzakelijk is. Zij mogen de stations naderen, wanneer de dienst het vereischt en daarbij aanleggen mits zij hare kracht verminderen.

c. Bij een waterstand die merk III bereikt of te boven gaat, mogen de stoomschepen niet varen, behalve om van den eenen oever naar den anderen over te zetten.

8°. Op de riviervakken beneden Bommel en beneden Vreeswijk zijn voor de vaart met stoombooten bij hoogere waterstanden de bovengenoemde beperkingen toepasselijk, wanneer merk III te Bommel en de merken I, II en III te Vreeswijk bereikt zijn.

4°. Voor de merken I, II en III zijn de volgende hoogten vastgesteld aan de peilschaal te:

	I.	II.	III.
Maxau	6.00 M.	6.75 M.	7.50 M.
Spiers	6.30 "	7.10 "	7.90 "
Ludwigshafen .	6.70 "	7.60 "	8.50 "
Mannheim . .	6.60 "	7.60 "	8.50 "
Mainz	2.75 "	3.50 "	4.75 "
Biebrieh . . .	3.55 "	4.30 "	5.55 "
Bingen	3.20 "	4.00 "	5.30 "
Coblenz	5.00 "	6.25 "	7.20 "
Keulen	5.50 "	6.90 "	7.80 "
Dusseldorp . .	5.10 "	6.70 "	7.50 "
Ruhrort	5.30 "	6.90 "	7.60 "
Emmerik	5.00 "	6.30 "	6.70 "
Nijmegen . . .	11.14 "	12.14 "	12.74 "
Tiel	— "	— "	8.67 "
Bommel	— "	— "	6.38 "
Arnhem	10.67 "	11.67 "	12.47 "
Vreeswijk . . .	4.13 "	4.81 "	5.28 "

boven het herziene A. P.

5°. Vloten mogen niet vertrekken, wanneer de waterstand van den Rijn aan de peilschaal, die het meest nabij de ligplaats gelegen is, bij

wassend water reeds de hierna te melden hoogte bereikt heeft en bij vallend water nog niet tot de hierna te melden hoogte gedaald is en wel aan:

	de peilschaal te:		bij wassend bij vallend water.	
Huningen	3.9	M.	4.2	M.
Breisach (linkeroever) . .	3.4	"	3.7	"
Schönau	3.8	"	4.1	"
Gerstheim	3.7	"	4.0	"
Straatsburg	4.5	"	4.8	"
Selz	4.8	"	5.1	"
Maxau-Maximiliansau . .	5.3	"	5.6	"
Spiers	5.5	"	5.8	"
Mannheim-Ludwigshafen	5.5	"	5.8	"
Mainz	3.0	"	3.2	"
Rüdesheim	3.6	"	3.9	"
Coblenz	4.1	"	4.4	"
Keulen	4.7	"	5.0	"
Dusseldorp	4.4	"	4.7	"
Ruhrort	4.6	"	5.1	"
Wezel	4.1	"	4.7	"
Emmerik	4.4	"	5.0	"
Nijmegen	10.64	"	11.14	" *)
Arnhem	10.17	"	10.67	" *)

Wanneer op een van de hierboven genoemde plaatsen een waterstand is ingetreden, waarbij de afvaart der vlotten niet zou zijn vergund, dan moeten de vlotten welke te dier plaatst aankomen, op de naaste geschikte ligplaats bijleggen.

8. Voorschriften in gevallen van vastvaren of zinken.

§ 23. 1°. Is een schip of een vlot in de rivier vastgevangen of gezonken; dan moet de schipper of de vlotvoerder op eene stroomopwaarts op een afstand van ten minste één uur gaans gelegen geschikte plaats aan de Rijn, en, in geval binnen dien afstand een bevaarbare bijrivier daarin uitmond, ook aan die bijrivier een waarschuwingspost opstellen, die de andere schippers en vlotvoeders toeroept, dat en waar een schip of vlot vastzit of gezonken is.

Deze waarschuwer moet op zijn post zoo lang blijven, totdat hij bericht heeft gekregen, dat bedoeld vaartuig of vlot weder vlot is of dat op de onder 4°. bedoelde kennisgeving eene openbare bekendmaking gevolgd is.

2°. Langs plaatsen, waar een schip of vlot vastzit of gezonken is, mogen stoombooten met

*) Boven het herziene Amsterdamsche peil.

of zonder vaartuigen op sleeptouw bij de vaart stroomopwaarts niet met grootere kracht varen, dan voor het goed sturen van de hoot en hare voortbeweging noodzakelijk is. Bij de vaart stroomafwaarts moeten zij zoo lang mogelijk met gestopte machine voorbijrijven.

3°. Ieder schipper van een schip en ieder voerder van een vlot dat vast zit of gezonken is, moet des nachts de ligplaats daarvan door twee loodrecht boven elkander op een afstand van niet minder dan 0.5 M. en van niet meer dan 1 M. hangende lantaarns, de bovenste met rood, de onderste met wit licht, aanduiden en zorg dragen, dat die lichten gedurende den nacht, van zonsondergang tot zonsopgang, helder schijnend onderhouden worden. De lantaarns moeten op voldoende hoogte en zoodanig hangen dat het licht van alle zijden duidelijk zichtbaar is.

Boven geheel onder water gezonken schepen of vloten moet door den schipper of vlotvoerder een schuit of een drijvend baken met de twee boven bedoelde op gelijke wijze op te hangen lantaarns gelegd en onderhouden worden.

Bevindt zich de ligplaats van een geheel onder water gezonken schip of vlot ter zijde van de daarbij aangebrachte schuit, dan moet aan die zijde waar het vaarwater niet vrij is, een tweede lantaarn met rood licht van dezelfde lichtsterkte als de eerste gevoerd worden.

Het ter zijde aanbrengen van de schuit is slechts dan geoorloofd, als de waterstand het aanbrengen boven het gezonken schip of vlot niet toelaat.

Bij dag komen in de plaats van de voorgescreven lantaarns:

boven het Spijske veer witte vlaggen, ten minste 0.50 M. hoog en 0.75 M. lang,

beneden het Spijske veer zwarte bollen van ten minste 0.50 M. middellijn.

4°. De schipper of vlotvoerder is daarenboven verplicht, onmiddellijk kennis te geven aan het bestuur der meest nabij gelegen gemeente, dat en waar een schip of vlot vast zit of gezonken is. In opvolging van deze kennisgeving of wanneer zij van het ongeval langs eenen anderen weg mocht kennis dragen, moet de plaatselijke politie het voor de scheepvaart ontstane beletsel, voor zoover dit nog niet reeds is geschied, op de onder 3°. voorgescreven wijze op kosten van den schipper van het vaartuig of van den vlotvoerder doen aanduiden.

5°. De bevoegde autoriteiten kunnen het op-

ruimen van schepen, vloten en andere voorwerpen, welke gezonken, gestrand of aan den grond geraakt zijn, bevelen wanneer deze naar hun oordeel voor de scheepvaart hinderlijk of gevaarlijk zijn, onverminderd de aanspraak op vergoeding van de hiertoe gevorderde kosten.

Het opruimen heeft onmiddellijk plaats, wanneer dit naar het oordeel van de bevoegde autoriteiten geen uitstel kan lijden of wanneer de belanghebbenden dit weigeren of niet aan te treffen zijn. In andere gevallen wordt aan de belanghebbenden een gepaste termijn gesteld; geschiedt binnen dien termijn het opruimen niet of niet volledig, dan wordt dit van wege den Staat uitgevoerd. De verder strekkende bevoegdheden, die aan de betreffende autoriteiten volgens de wetten van het land toekomen, worden door de voorafgaande bepalingen niet aangetast.

6°. De bepalingen van 1°. tot 5°. zijn evenzeer van toepassing wanneer op de rivier aanwezige inrichtingen (badinrichtingen, molens en dergelijke) gezonken zijn. De aan de schippers en de vlotvoerders opgelegde verplichtingen gelden ook voor de eigenaren van zoodanige inrichtingen.

9. Bijzondere voorschriften voor de sleepvaart met stoomhooten tusschen Keulen en Mannheim bij lagen waterstand.

§ 24. De uitoeffening van de sleepvaart met stoombooten des nachts is geheel verboden:

a. tusschen Keulen en St. Goar, zoodra de waterstand aan de peilschaal te Keulen 1.30 M. of daar beneden bedraagt;

b. tusschen St. Goar en Mainz, zoodra de waterstand aan de peilschaal te Mainz 1 M. of daar beneden bedraagt;

c. tusschen Mainz en Mannheim, zoodra de waterstand aan de peilschaal te Mainz 0.70 M. of daar beneden bedraagt.

10. Bijzondere voorschriften betreffende het sleepen op het riviervak tusschen Bingen en St. Goar.

§ 25. 1°. Op het riviervak tusschen Bingen en St. Goar mag een schip niet aan de raderkast eener stoomboot worden bevestigd. Hiervan uitgezonderd zijn slechts zulke gevallen waarin beschadigde vaartuigen niet op eene andere wijze kunnen weggevoerd worden.

2°. Op dit riviervak mogen stroomopwaarts-varende stoombooten niet meer dan drie vaar-

taigen sleepen, die in eene rij achter elkander moeten gehouden worden, en stroomafwaarts-varende niet meer dan vier schepen, twee aan twee naast elkander gekoppeld.

Voorschriften betreffende het stilliggen.

§ 26. 1°. Wanneer schepen, vloten, baggerwerktuigen of soortgelijke werktuigen buiten de havens stil of voor anker liggen, moeten zij behoorlijk vastgemeerd en te allen tijde zoodanig gelegd worden, dat eenerzijds de vaarweg voor de doorgaande scheepvaart open blijft en anderzijds het gevaar, van door den golfslag tegen den oever geworpen of anderszins beschadigd te worden, uitgesloten is. Op de vloten moet bovendien bij dag en des nachts een voldoende wacht aanwezig zijn; eveneens op schepen, baggerwerktuigen en soortgelijke werktuigen, wanneer zij bij uitzondering in het vaarwater of in de nabijheid daarvan stilliggen op plaatsen, die in den regel niet als ligplaats gebezigd worden.

Wanneer ankers in het vaarwater of in de nabijheid daarvan worden uitgeworpen, dan moet de plaats daarvan door drijftonnen worden aangewezen. Deze drijftonnen moeten bij baggerwerktuigen en soortgelijke werktuigen alle, bij andere vaartuigen en vloten slechts voor zoover zij de plaats van zijankers aanwijzen, van zonsopgang tot zonsopgang van een wit licht voorzien zijn.

2°. Bniten de havens mogen in het algemeen nooit meer dan drie schepen in de richting der breedte van de rivier naast elkander liggen.

Waar de gesteldheid van het vaarwater niet toelaat, dat de varende stoombooten op een afstand van meer dan 40 M. van den oever blijven, mag slechts *eene* enkele rij schepen langs den oever liggen.

In de engten der rivier, in de vaarwegen naar en uit de bijrivieren, kanalen en havens van den Rijn, in de vaarwegen dwars over de rivier van gierveren en van alle langs een dwarskabel zich bewegende veerponten, in de vaarwegen van de stoombooten naar en van de stoomboothoofden, als ook in de vaarwegen door de schipbruggen mogen schepen en vloten zich niet ophouden noch bijleggen. Ook mogen schepen en vloten boven of benedenwaarts van de stoomboothoofden niet zoodanig liggen, dat zij geheel of gedeeltelijk voor deze nitsteken.

Schepen en vloten, welke aan de door borden aangeduide aanlegplaatsen van schnitvenen aan-

leggen, moeten zoo ver van den oever verwijderd blijven, dat de veerschuiten ongehinderd kunnen af- en aanvaren.

3°. Zijn schepen, vloten, baggerwerktuigen of soortgelijke werktuigen voor anker gegaan op plaatsen, waar dit in den regel niet geschiedt, of liggen zij buiten de havens in het vaarwater of in de nabijheid daarvan, dan moet bij mistig weder op de schepen met eigen beweegkracht ten minste elke vijf minuten de klok worden geluid, van nit andere vaartuigen en vloten even dikwijls met den scheepsroeper worden gepraaid.

4°. Alle bniten de havens op de open rivier gelegen schepen, vloten, baggerwerktuigen of soortgelijke werktuigen moeten van zonsopgang tot zonsopgang onafgebroken verlicht zijn door lantaarns met wit licht. Op de vaartuigen moet zoodanige lantaarn ten minste 4 M. boven het scheepsboord aan de zijde van het vaarwater, en indien vaartuigen bij uitzondering zoodanig liggen, dat er aan beide zijden vaarwater is, aan beide zijden zoodanig worden aangebracht, dat zij stroomopwaarts en stroomafwaarts voortdurend zichtbaar zijn. Op vloten moeten aan elken van de beide naar de zijde van het vaarwater toegekeerde hoeken, ten minste 4 M. hoog, op eene hooge, van verre zichtbare plaats twee lantaarns met wit licht, op een onderlingen afstand van ten minste 2 M., ten hoogste 4 M. naast elkander geplaatst worden.

Op vaartuigen, waarop wegens de gevaarlijkheid van de lading geen licht mag worden ontstoken, moet gedurende den nacht onafgebroken een wacht aanwezig zijn, die de naderende schepen door tijdig praaien met den scheepsroeper moet waarschuwen.

5°. De in deze paragraaf betreffende de vloten vastgestelde bepalingen gelden mede voor de vloten in aanbouw.

6°. Wanneer baggerwerktuigen of soortgelijke werktuigen aan het werk zijn op een gedeelte van de rivier, alwaar zij door de aankomende schepen niet tijdig gezien kunnen worden, dan moeten zij vóór en achter hunne ligplaats een roode ton leggen. Deze bebakening moet op zoodanigen afstand plaats hebben, dat de schepen tijdig hunnen koers kunnen nemen door een niet door het werktuig versperd vaarwater.

Liggen zulke werktuigen of toestellen in het vaarwater, dan moeten zij aan dien kant, langs welchen schepen en vloten het best kunnen voorbijvaren, een rood-witte vlag uitsteken.

Voorschriften betreffende vaste badinrichtingen, molens op vaartuigen en soortgelijke inrichtingen.

§ 27. Voor badinrichtingen, molens op vaartuigen en soortgelijke inrichtingen, welke in de rivier vast liggend zijn, zijn behalve de door de bevoegde autoriteiten vastgestelde bepalingen de volgende voorschriften van kracht:

1°. Zij moeten bevestigd zijn op betrouwbare wijze, volledig en waarborg tegen het afdrijven biedende; geschiedt die bevestiging door ankers, dan mogen deze niet in het vaarwater of in de nabijheid daarvan worden uitgeworpen.

2°. Zij moeten zoodanig liggen, dat de vaarweg voor de doorgaande scheepvaart open blijft en het gevaar, om door den golfslag tegen den oever geworpen of anderszins beschadigd te worden, uitgesloten is.

3°. Zij moeten van zonsondergang tot zonopgang onafgebroken verlicht zijn door lantaarns met wit licht, die ten minste 4 M. boven het vlak waarop deze inrichtingen drijven aan de zijde van het vaarwater, zoodanig worden aangebracht dat zij stroomop- en stroomafwaarts voortdurend zichtbaar zijn.

Voorschriften betreffende het jaagpad en het jagen.

§ 28. 1°. De vaartuigen, die langs den oever liggen waar zich het jaagpad bevindt, moeten, wanneer schepen, die langs den oever worden gejaagd hen voorbijvaren, hetzij den mast strijken of zoo ver van den oever verwijderd worden, dat de jaaglijn onder hen kan doorgetrokken worden. Bij het op deze wijze doen passeeren van de jaaglijn moet de bemanning van het stiliggend schip behulpzaam zijn.

2°. De vlotten, die langs den oever liggen waar zich het jaagpad bevindt en evenzoo de daar liggende vlotten, die in aanbouw zijn, moeten voorzien zijn van volledige jaaglijnleiders. Ook mogen die vlotten, wanneer zij niet onder weg zijn, niet verder dan tot 80 M. in de rivier reiken. De vlotvoerder is verplicht, om de bindbalken gelijk met het vlot af te snijden en de ankers zoodanig nit te werpen, dat deze voor de scheepvaart niet hinderlijk zijn.

De bemanning van het vlot moet de schepen, die niet dicht langs en om het vlot heen kunnen varen, langs dit laatste voorbij trekken.

3°. Aan den oever waar het jaagpad zich bevindt liggende badinrichtingen of soortgelijke in-

richtingen, die het jagen belemmeren, moeten door de eigenaars van volledige jaaglijnleiders voorzien worden.

4°. Op het jaagpad zelf mogen noch inrichtingen opgericht, noch voorwerpen neergelegd worden, die voor de nitoeffening van den jaagdienst hinderlijk zouden kunnen zijn.

Voorschriften over bouw, bemanning, uitrusting en onderzoek van de vlotten.

1. Aanduiding, breedte en lengte van de vlotten.

§ 29. 1°. Elk vlot moet op het midden der lengte en ter hoogte van ten minste 3 M. boven de oppervlakte twee evenwijdig aan de lengte-as boven elkander vast aangebrachte witte borden voeren, waarvan op het *boenste* in rood de eerste letters der voornamen, de geslachtsnaam en de woonplaats van den eigenaar van het vlot, en op het *onderste* in zwart dezelfde opgaven betrekkelijk den vlotvoerder in Latijnsche letters van ten minste 30 cM. hoogte en 5 cM. breedte, moeten zijn vermeld en wel op de beide vlakken der borden.

2°. De breedte van de vlotten die den Rijn bevaren mag niet te boven gaan op het riviervak:

van Bazel tot Kehl	6 M.
„ Kehl tot Steinmauern (mond van den Murg).	17 „
„ Steinmauern tot Germersheim	27 „
„ Germersheim tot Mannheim	36 „
beneden Mannheim	63 „

Bovendien is de lengte der vlotten beperkt voor het riviervak:

van Bazel tot Kehl	tot 27 M.
„ Kehl tot Steinmauern	„ 90 „

3°. Aan de zijkanen van de vlotten mogen geen deelen van het vlot of andere voor de schepen, bruggen enz. binderlijke voorwerpen uitsteken.

4°. Bij waterstanden van 1 M. en lager aan de peilschaal te Mainz is voor het vak Rüdesheim—St. Goar de breedte der vlotten beperkt tot 56 M.

2. Bemanning, uitrusting en gewicht van de vlotten in het algemeen.

§ 30. 1°. Elk vlot moet bemand zijn met ten minste één man voor elke 25 kubiek Meter hard hout en met ten minste één man voor elke 50 kubiek Meter zacht hout. Als *hard* hout geldt hierbij eiken-, beuken-, olmen-, eschen-, kersen-, peren-,

appel- en kornoeljhout; als *zacht* daarentegen populieren-, elzen-, vuren-, dennen-, pijnboomen-, lorkhout, alsmede andere harsachtige houtsoorten.

2°. Beneden Wezel mag de hierboven onder 1°. bepaalde verplichte bemanning met een derde worden verminderd.

3°. Geen vlot mag met minder dan 3 man, den vlotvoerder inbegrepen, bemand zijn.

4°. Vloten, van welke de verplichte bemanning volgens 1°. meer dan 4 man bedraagt, moeten uitgerust zijn met het materieel vermeld in de bijlage.

5°. Ter bepaling van het in de vlotverklaring (art. 25 van de herziene Rijnvaartakte van 17 October 1868) op te geven gewicht van de vloten, wordt de kubieke meter hard hout (vergelijk 1°.) tegen 750 KG. (15 centenaars) en de kubieke meter *zacht* hout (vergelijk 1°.) tegen 550 KG. (11 centenaars) berekend.

3. Uitzonderingsbepalingen betreffende de bemanning en de uitrusting van de vloten boven Mainz.

§ 31. De bepalingen in § 30 zijn niet van toepassing op de uitoefening van de vlotvaart op het riviervak *boven Mannheim*. Zij treden voor vloten, welke van dit riviervak komende Mannheim voorbijvaren, zoodanig in werking, dat Mannheim als punt van afvaart voor deze vloten wordt beschouwd.

Daarentegen wordt voorgeschreven:

1°. Op het riviervak van Kehl tot Steinmauern moeten op vloten met eene bemanning tot 12 man één kabel, op grootere vloten twee kabels elk van ten minste 40 M. lengte, op het riviervak van Steinmauern tot Mannheim op elk vlot een groote kabel van 160 tot 180 M. lengte en een hulpkabel van 15 tot 20 M. lengte aanwezig zijn.

2°. Op het riviervak tusschen Kehl en Steinmauern moet elk vlot ten minste met één man per 15 kubiek Meter inhoud van de aangekoppelde houtmassa bemand zijn.

3°. Op het riviervak van Steinmauern tot Germersheim moet de bemanning van de vloten ten minste bestaan:

a. bij vloten van onbezaagd hout:

van lichtere houtsoorten nit één man voor elke 15 kubiek Meter inhoud;

van zware houtsoorten nit één man voor elke 20 kubiek Meter inhoud;

b. bij vloten van bezaagd hout:

tot 180 kubiek Meter inhoud, uit één man voor elke 20 kubiek Meter inhoud;

van 180 tot 300 kubiek Meter inhoud, uit één man voor elke 25 kubiek Meter inhoud;

van meer dan 300 kubiek Meter inhoud, uit één man voor elke 30 kubiek Meter inhoud.

4°. Op het riviervak van Germersheim tot Mannheim mag deze bemanning overal met een vierde verminderd worden.

5°. Op het riviervak boven Mannheim moeten de kleine vloten, die tot 30 M. lang, 4.5 M. breed en stevig gebouwd zijn, met ten minste drie man, de vlotvoerder daaronder begrepen, bemand zijn.

Op het riviervak *tusschen Mannheim en Mainz* behoeven vloten, van welke de verplichte bemanning volgens § 30, 1°. niet meer dan 10 man bedraagt, dan niet voorzien te zijn van de in de bijlage van § 30, 4°. voorgeschreven ankerschuitjes en ankers, wanneer hunne bemanning ten minste het dubbel van de volgens § 30, 1°. gevorderde bedraagt en de vlotvoerder kan bewijzen, dat hem voor alle door te varen bruggen het voorgeschreven aantal ankerschuitjes en ankers tegemoet zal gezonden worden.

4. Voorschriften voor gesleepte vloten.

§ 32. Voor vloten, die door stoombooten of door andere schepen met eigen beweegkracht gesleept worden, is op het riviervak tusschen Mannheim en Bingen de helft, van Bingen tot St. Goar drie vierden en van St. Goar tot Wezel twee derden, beneden Wezel een derde der verplichte bemanning volgens § 30, 1°, voldoende, mits het vlot aan de voorzijde van eene doelmatige stuurinrichting voorzien zij en de sleepboot de volgende kracht der machine bezitte:

a. bij vloten, van welke de verplichte bemanning niet meer dan 50 man bedraagt, ten minste 25 effectieve paardekrachten;

b. bij vloten, van welke de verplichte bemanning meer dan 50 tot en met 80 man bedraagt, ten minste 35 effectieve paardekrachten;

c. bij vloten, van welke de verplichte bemanning meer dan 80 man bedraagt, ten minste 45 effectieve paardekrachten.

5. Waarschuwings van de vloten.

§ 33. 1°. De vlotvoerders zijn verplicht, om hun vlot te doen voorafgaan door een schuitje

met een waarschuwer. Het schuitje moet ten minste $\frac{3}{4}$ uur en ten hoogste $1\frac{1}{2}$ uur voor het vlot uitvaren. Het mag niet aan een stroomafwaartsvarend schip bevestigd worden.

2°. Wordt het vlot door een schip met eigen bewegkracht gesleept, dan moet het waarschuwingsschuitje eene vlag voeren bestaande uit zestien ruiten afwisselend rood en wit, in de overige gevallen afwisselend rood en zwart.

3°. De vlotvoerder moet in de vlotverklaring den naam van den schipper van het schuitje aanteekenen of dien aan de politie van de eerste haven, waar het vlot aankomt ter vermelding in de vlotverklaring opgeven.

4°. Indien het vlot door eenige onvoorziene omstandigheid niet kan doorvaren, moet de vlotvoerder terstond een tweeden waarschuwer zenden, die de belanghebbenden verwittigt, dat het vlot niet zal komen.

5°. De verplichting, om een waarschuwer vooruit te zenden, vervalt:

a. op het riviervak boven Mannheim voor vlotten, welke tot 30 M. lang, 4,5 M. breed en stevig gebouwd zijn;

b. op de riviervakken beneden Mannheim voor vlotten, waarvan de verplichte bemanning niet meer dan 5 man bedraagt.

De voerders van zoodanige vlotten zijn echter gehouden, om de voorgeschreven vlag op het vlot zelf te voeren.

6. Vervanging van den waarschuwer door elektrische aankondiging op het riviervak van Kehl tot Steinmauern.

§ 34. 1°. Op het gedeelte van den Rijn tusschen Kehl en Steinmauern zijn de vlotvoerders ontheven van de verplichting, om een waarschuwingsschuitje vooruit te zenden, wanneer zij tot waarschuwing der vlotten van de aldaar langs den Rijn aangebrachte elektrische seininrichting gebruik maken.

Zoodra de aanstaande komst van een vlot aan een van de schipbruggen bij Freistett—Offendorf, Greffern—Drusenheim of Plittersdorf—Selz door de telegraaf is aangekondigd, wordt op de schipbrug nabij den rechter oever de in § 33 voorgeschreven waarschuwingvlag geheschen en eerst wanneer het vlot door de brug gevaren is weder ingehaald.

Onder gelijk voorbehoud kan bij mogelijke uitbreiding van de bovengenoemde seininrichting

van Plittersdorf Rijnafwaarts ook hier het waarschuwen van de vlotten door middel van de telegraaf geschieden.

2°. Wanneer de vlotvoerders geen gebruik van de seininrichting willen maken, of wel bij mogelijke storing in de geleiding daarvan, moet het waarschuwen op de in § 33 bepaalde wijze geschieden. Echter is het aan de vlotvoerders toegestaan, om zich, in plaats van eene schuit van een zoogenaamd vaarvlotje, uit boomstammen of planken bestaande, voor de waarschuwing te bedienen.

7. Onderzoek van de vlotten.

§ 35. 1°. Vlotten, waarvan de verplichte bemanning meer dan 4 man bedraagt, worden, vóór hun vertrek en, wanneer zij op eene zijrivier gebouwd zijn, vóór dat zij de reis op den Rijn voortzetten, aan een onderzoek onderworpen, hetwelk loopt over hunne samenstelling en de hechtheid hunner verbindingen, zoomede over de aanwezigheid van de voorgeschreven bemanning en van het overeenkomstig den inhoud van de bijlage van § 30, 4°. gevorderde uitrustingsmaterieel.

Deze bepaling is niet van toepassing op vlotten, welke, uit de Main komende, gebracht worden in de vlothaven te Mainz of te Schierstein.

2°. Het onderzoek geschiedt door de hiermede belaste ambtenaren of door deskundigen, die voor dit doel beëdigd zijn.

3°. De vlotvoerder moet vóór het vertrek van het vlot het onderzoek daarvan aanvragen bij de bevoegde autoriteit. Laatstgenoemde moet er voor zorgen, dat het onderzoek zoo spoedig mogelijk, en in elk geval binnen de op de ontvangst der aanvraag volgende eerste 24 uren geschiedt.

4°. De plaatsen, waar het onderzoek kan geschieden, de personen, die daarmede zijn belast, en de autoriteiten, bij wie het moet worden aangevraagd, worden openlijk bekend gemaakt.

5°. Vlotten, die op plaatsen gebouwd worden, waar het voorgeschreven onderzoek niet kan plaats hebben, moeten op de stroomafwaarts meest nabij gelegen plaats, die voor het onderzoek van vlotten is aangewezen, aan het onderzoek worden onderworpen.

6°. De bepalingen van 1°. tot 5°. zijn niet van toepassing op de vlotvaart op het riviervak *boven Mannheim*.

De brugwachters zijn bevoegd tot het uitoefenen van toezicht op de naleving van de in § 29, 2°. en 3°. en § 31 voor het riviervak boven Mannheim gegeven voorschriften.

7°. Voor vloten, welke van boven komende Mannheim voorbijvaren, treden de bepalingen van 1°. tot 5°. zoodanig in werking, dat Mannheim als punt van afvaart wordt beschouwd.

8. Aanteekening op de vlotverklaring.

§ 36. Geeft het onderzoek geen aanleiding tot aanmerkingen, dan wordt de nitslag door de met het onderzoek belaste personen op de door den vlotvoerder met zich te voeren vlotverklaring aangeteekend. Aan vlotvoerders, op wier vlotverklaring zoodanige aanteekening ontbreekt, wordt de afvaart niet toegestaan.

9. Veranderingen in den toestand van het vlot.

§ 37. De bepalingen van de §§ 35 en 36 zijn mede van toepassing voor het geval, dat een vlot gedurende de reis:

a. eene vergrooing ondergaat, die overeenkomstig den inhoud van de bijlage van § 30, 4°. vermeerdering van het voorhanden zijnde nitrustings-materieel vereischt, of

b. verkleind wordt en de vlotvoerder dientengevolge eene vermindering in het voorhanden zijnde uitrustings-materieel wil brengen.

Geschieden deze veranderingen van het vlot op eene plaats, waar het onderzoek niet kan plaats hebben, dan moet dit door den vlotvoerder dadelijk bij zijne aankomst op de naaste voor het onderzoek van vloten aangewezen plaats aan de bevoegde autoriteiten worden aangevraagd.

10. Bevoegdheid van de autoriteiten en ambtenaren.

§ 38. De autoriteiten der scheepvaart- en havenpolitie, de brugwachters en alle ambtenaren belast met het politietoezicht over de rivier, zijn bevoegd om zich er van te overtuigen, dat de volgens de §§ 30 tot 32 gevorderde bemanning en het uitrustings-materieel op het vlot aanwezig zijn, en om indien de bemanning of de nitrusting der vloten niet overeenkomstig de voorschriften aanwezig zijn, te bevelen dat het vlot op de naaste ligplaats zal bijleggen. De reis mag alsdan eerst na het aanvullen van de bemanning, en zoo ook van de uitrusting voortgezet worden.

11. Vrijdom van rechten.

§ 39. Voor het overeenkomstig de §§ 35, 37 en 38 te verrichten onderzoek is geen recht verschuldigd.

Posten van waarschuwers.

§ 40. Voor de veiligheid der vaart zijn op het riviervak van *Bingen* tot beneden *Bonn* posten van waarschnwers gevestigd op de volgende plaatsen:

1°. In het Bingerloch op den Mnzentoren,

2°. aan de Wirbellay,

3°. bij Oberwesel, beneden den Ossentoren,

4°. tegenover Kammereck op den rechter oever,

5°. bij de Loreley,

6°. boven St. Goar aan de Bank,

7°. bij een waterstand beneden 3.2 M. aan de peilschaal te Coblenz voor den Engersgrund bij St. Sebastian Engers,

8°. bij een waterstand beneden 3.5 M. aan de peilschaal te Bonn voor de Rheindorfer Kehle boven de voormalige uitmonding van de Sieg.

De posten van waarschnwers op die plaatsen zijn verplicht, om het naderen van alle stroomafwaartsvarende vaartnigen te seinen door het hÿschen van de vlag, en wel op de volgende wijze:

a. als een afzonderlijk schip stroomafwaarts komt, door het hÿschen van de *roode*,

b. als een sleeptrein stroomafwaarts vaart, door het hÿschen van de *witte*,

c. als een vlot komt afdrijven, door het hÿschen van de *roode* en van de *witte* vlag,

d. in de plaats van vlaggen komen voor het tweede vaarwater bij het Bingerloch korven van dezelfde kleur.

Door elk van deze seinen wordt tevens aange-toond, dat de vaart stroomafwaarts vrij is, terwijl het niet geven van een sein aanduidt, dat de vaart stroomopwaarts vrij is.

Is het vaarwater in het Bingerloch versperd, dan wordt een rood en wit gestreepte korf op den top van den Muizentoren geplaatst en daarmee aangetoond, dat de vlaggen seinen voor het tweede vaarwater geldeu.

Voordat een schip van af Bingen stroomafwaarts vaart, moet de schipper tien minuten te voren van zijn voornemen aan den waarschuwer van den post op den Muizentoren kennis geven door eene witte vlag op halven mast te hÿschen. Hij mag eerst dan afvaren, wanneer daartoe het vereischte sein van af den Muizentoren is gegeven.

Behalve de genoemde vaste posten van waarschuwers is er voor de stroomopwaartsvarende sleeptreinen nog een afzonderlijke waarschuwer tusschen St. Goar en Kammereck aanwezig. Deze gaat voor den sleeptrein uit en geeft, wanneer vaartnigen stroomafwaarts komen, aan den bestuurder van den sleeptrein het noodige sein met de roode vlag.

Overigens zijn voor de diensten der waar-
schuwers de rechten volgens afzonderlijk vastge-
stelde en ter openbare kennis gebrachte tarieven
door de daarbij betrokken schipperij verschuldigd.

*Bevaren van afgescheiden en tot verlanding
bestemde gedeelten van de rivier en af-
snijdingen van den Rijn.*

§ 41. 1°. Het bevaren van afgescheiden en
tot verlanding bestemde, door bakens op voldoende
wijze aangeduide gedeelten van de rivier is aan
alle vloten en vaartuigen met uitzondering van
schnitjes verboden.

2°. Afsnijdingen van den Rijn mogen eerst
dan bevaren worden, wanneer de scheepvaart
door die afsnijding van de zijde der bevoegde
autoriteiten door middel van openbare bekend-
making voor opengesteld is verklaard.

*Verbod om andere dan de in dit reglement van
politie genoemde seinlichten te voeren.*

§ 42. Het voeren van andere dan de in dit
reglement van politie voorgeschreven of vergunde
seinlichten is verboden. Uitgezonderd zijn van
deze bepaling zoodanige seinlichten, die in bij-
zondere gevallen krachtens regeerings-verordeningen
moeten worden getoond.

*Verplichting der schippers en vlotvoerders,
om een exemplaar van dit reglement van
politie bij zich te hebben.*

§ 43. Ieder schipper of ieder vlotvoerder moet
gedurende de uitoefening van zijn beroep een
exemplaar van dit reglement van politie bij zich
hebben en het aan de ambtenaren der politie,
der invoerrechten der havens en van den water-
staat op hun verzoek vertoonen.

Strafbepalingen.

§ 44. Handelingen in strijd met de bepalingen
gegeven in de §§ 1 tot 43 van het onderwerpelijk
reglement van politie worden overeenkomstig art-
ikel 32 van de herziene Rijnvaartakte van
17 October 1868 gestraft.

Tijd van invoering.

§ 45: Dit reglement van politie treedt met
1 November 1897 in werking.

Behoort bij het Koninklijk besluit van den
9den October 1897 (*Staatsblad* n°. 204).

Ons bekend,

De Min. van Waterstaat, Handel en Nijverheid,
(get.) C. LELY.

De Minister van Buitenlandsche Zaken,
(get.) W. H. DE BEAUFORT.

BIJLAGE van § 30, 4°. van het reglement
van politie voor de scheepvaart en de vlot-
vaart op den Rijn.

*Omschrijving van het vereischte uitrustings-
materieel.*

Voor vloten, waarvan de ver- plichte beman- ning volgens § 30, 1°. bedraagt:	Groote anker- schuiten.	Kleine anker- schuiten.	Groote kabels.	Kleine kabels.	Ankers.	Kettingen.
5 tot 9 man.	—	1	—	2	2	—
10 " 13 "	—	1	1	1	3	—
14 " 25 "	—	2	1	1	4	—
26 " 35 "	2	1	2	2	6	1
36 " 40 "	3	1	2	3	7	1
41 " 45 "	3	1	3	3	8	1
46 " 50 "	3	2	3	3	9	1
51 " 60 "	4	2	3	3	10	2
61 " 70 "	4	2	4	3	11	2
71 " 80 "	4	2	4	4	12	3
81 " 90 "	5	2	5	4	13	3
91 " 100 "	5	2	5	4	14	3
101 " 110 "	6	2	6	5	16	4
111 " 120 "	6	2	6	5	18	4
121 " 130 "	7	2	7	5	20	4
131 " 140 "	7	2	7	5	22	5
141 " 150 "	7	2	8	5	24	5
151 " 160 "	8	2	8	5	26	5
161 " 170 "	8	2	8	5	28	7
171 " 180 "	8	2	8	5	30	7
181 " 190 "	9	3	9	6	32	8

AANMERKINGEN.

1°. Onder *groote* ankerschuiten worden schuiten
van een ladingsvermogen van 2500 tot 3000 KG.
(50 tot 60 centenaars), onder *kleine* ankerschuiten
die van een ladingsvermogen van 1500 tot 1750
KG. (30 tot 35 centenaars) verstaan.

2°. Vloten, waarvan de verplichte bemanning
volgens § 30, 1°, niet meer dan 7 man be-
draagt, mogen in plaats van de kleine anker-
schuiten een schuitje hebben, zoogenaamde „drie-
planker” van 8 M. lengte en van 1 tot 1.4 M.
breedte op het boord.

3°. De schuit van den waarschuwer is niet in
de in bovenstaande omschrijving aangegeven schui-
ten begrepen.

Behoort bij het Reglement van politie voor de
scheepvaart en de vlotvaart op den Rijn, vast-
gesteld bij het Koninklijk besluit van den 9den
October 1897 (*Staatsblad* n°. 204).

Ons bekend,

De Min. van Waterstaat, Handel en Nijverheid,
(get.) C. LELY.

De Minister van Buitenlandsche Zaken,
(get.) W. H. DE BEAUFORT.

11 October 1897. ARREST van den Hoogen Raad der Nederlanden, houdende beslissing dat onder de uitdrukking „eenig rij- of voertuig” in art. 21 der algemeene politieverordening voor Delft, rijwielen niet zijn begrepen.

De Hooge Raad enz.;

Gelet op het middel van cassatie, door den requirant voorgesteld bij memorie:

Schending, immers niet- of verkeerde toepassing, van de artt. 21 en 28 van de algemeene politieverordening van Delft van 7 December 1894, 23 Strafrecht; 214, 216 en 253 Strafvordering;

Overwegende dat bij het bestreden vonnis het feit, zooals het aan den gerequireerde was ten laste gelegd, bewezen is verklaard, doch dat de kantonrechter geoordeeld heeft dat het niet strafbaar was, hoofdzakelijk op grond dat rijwielen, naar de bedoeling van art. 21 der algemeene politieverordening van Delft, niet zijn begrepen onder rij- en voertuigen in dat artikel genoemd, hetgeen gestaafd zou worden deels door sommige andere bepalingen der verordening, deels door de vergelijking met eene gelijklopende bepaling eener vroegere verordening;

O. dat tot toelichting van het middel van cassatie hiertegen is aangevoerd, dat uit de algemeenschap der in art. 21 gebezigde woorden volgt, dat onder rij- en voertuigen ook rijwielen begrepen zijn; dat de beteekenis dier woorden door den kantonrechter ten onrechte verklaard is uit andere bepalingen der verordening, die ten deze niet van toepassing zijn, en dat evenmin een beroep op eene vroegere verordening kan baten, daar de tegenwoordige verordening dateert van 7 December 1894, toen het gebruik van het rijwiel reeds vrij algemeen in zwang was, en dan ook art. 25 rijwielen met name noemt;

O. daaromtrent:

dat bij art. 21 der algemeene politieverordening voor Delft, vastgesteld 7 December 1894, is verboden: „in de wandelpaden eenig vee te leiden of te drijven of met eenig rij- of voertuig of te paard te rijden”;

dat de in dat artikel gebezigde uitdrukking van „eenig rij- of voertuig” wel zeer algemeen is, doch dat hieruit nog niet noodzakelijk volgt, dat rijwielen daaronder begrepen zijn, omdat, naar het gewone spraakgebruik, een rij- of voertuig niet de uitdrukking is, waarmede het rijwiel gewoonlijk wordt aangeduid;

dat het derhalve onzeker is, of het wel in de bedoeling van den gemeentewetgever gelegen heeft

om de rijwielen onder de verbodsbepaling van art. 21 te begrijpen;

dat die bedoeling nog te meer onzeker wordt, nu in art. 25 der verordening omtrent het berijden der klinkerstraten, van de trottoirs en de verhoogde voetpaden eene soortgelijke bepaling gevonden wordt als die van art. 21 ten aanzien van de wandelpaden bevat, en in eerstgenoemd artikel het rijden met rijwielen op de klinkerstraten enz. uitdrukkelijk verboden wordt, terwijl daarnevens wordt aangetroffen het verbod om met rijtuigen op die plaatsen te rijden;

dat eindelijk die onzekerheid nog vermeerderd wordt door den inhoud van afdeling III der verordening, handelende „van paarden, ezels, runderen en andere dieren en van rij- en voertuigen”, waarin ten aanzien van deze laatste bepalingen voorkomen, die blijkbaar niet op rijwielen van toepassing kunnen zijn, ofschoon niet blijkt, en zelfs met het oog op de artt. 39 en 40 niet aannemelijk is, dat die bepalingen alleen betreffen rij- en voertuigen met trekdieren gespannen;

O. dat, waar de toepasselijkheid der ingeroepen strafbepaling noch uit de woorden dier bepaling zelve, noch naar de waarschijnlijke bedoeling des wetgevers met genoegzame zekerheid kan worden vastgesteld, de kantonrechter terecht zich van de toepassing dier bepaling heeft onthouden; dat het middel derhalve is ongegrond; Verwerpt het beroep in cassatie.

12 October 1897. MISSIVE van den Minister van Binnenlandsche Zaken, aan de Commissarissen der Koningin in de provinciën, betreffende het provoost-arrest, bedoeld in art. 71 der wet op de Schutterijen.

Op eene desbetreffende vraag van den auditeur bij den schuttersraad eener dienstdoende schutterij, is door mij het volgende geantwoord:

„In overeenstemming met het Koninklijk besluit van 11 Maart 1872 (*Staatsblad* n°. 14), neem ik aan, dat het in art. 71 der Schutterijwet bedoeld provoost-arrest volgens de wet niet als straf, maar als dwangmiddel tot betaling van boeten en kosten te beschouwen is.

„Ten aanzien van het verlenen, al of niet van de bij genoemd wetsartikel gevorderde goedkeuring tot toepassing van dat dwangmiddel, kunnen aan het gemeentebestuur geen voorschriften worden gegeven.

„Aan dat bestuur moet worden overgelaten te

„beoordeelen, of het noodig is om, zoo de auditur bij den schuttersraad, met overlegging van de vruchteloos gedane aanmaningen en verdere stukken, die goedkeuring vraagt, alvorens op deze aanvraag te beschikken, te onderzoeken, of toepassing van het dwangmiddel wegens de geldelijke omstandigheden waarin de veroordeelde of de bekeurde verkeert, geacht kan worden tot het beoogde doel te kunnen leiden.

„Meent het gemeentebestuur, naar aanleiding van den uitslag van het onderzoek, dat dit het geval niet is, dan valt, ook naar mijn oordeel, de bevoegdheid van dat bestuur om de gevraagde goedkeuring te verleenen, te betwijfelen.”

Ik heb de eer U H.Ed.G. te verzoeken, hiervan mededeeling te doen aan de auditours bij de schuttersraden in Uwe provincie.

De Minister van Binnenlandsche Zaken,
(get.) H. GOEMAN BORGESIUS.

15 October 1897. BESLUIT van den Minister van Binnenlandsche Zaken, houdende aanvulling van het besluit van 19 Augustus 1896, betreffende de schadeloosstelling te verleenen voor de huid van een dier dat, aan eene besmettelijke ziekte lijdende, is gestorven en daarna verbrand, begraven of op andere wijze onschadelijk is gemaakt.

De Minister van Binnenlandsche Zaken;

Gelet op art. 3, laatste lid, van het Koninklijk besluit van 10 Juli 1896 (*Staatsblad* n°. 104), waarin onder *a* is bepaald, dat in de gevallen en naar den maatstaf, door den Minister van Binnenlandsche Zaken te bepalen, door den burgemeester op Rijkskosten eene gedeeltelijke schadeloosstelling wordt gegeven voor de huid van een dier, dat, aan eene besmettelijke ziekte lijdende, is gestorven en daarna verbrand, begraven of op andere wijze, door den districtsveearts te bepalen, onschadelijk gemaakt is;

Heeft goedgevonden, met aanvulling der beschikking van 19 Augustus 1896 (*Staatscourant* van 20 Augustus 1896, n°. 195), te bepalen:

1°. dat ook aan den eigenaar van een dier, dat, aan mond- en klauwzeer lijdende, is gestorven en daarna verbrand, begraven of op andere wijze onschadelijk is gemaakt — wanneer hij te dezer zake volgens wet of wettelijk voorschrift op hem rustende verplichtingen naar behooren heeft nagekomen — door den burgemeester op Rijkskosten eene gedeeltelijke schadeloosstelling voor de huid van dat dier zal worden gegeven,

bedragende het twee derde gedeelte van de waarde, waarop die huid door den districtsveearts wordt geschat;

2°. dat dit bedrag door den burgemeester van het Departement van Binnenlandsche Zaken kan worden teruggevorderd overeenkomstig de Voorschriften aangaande de verrekening der kosten, voortvloeiende uit de toepassing der wet van 20 Juli 1870 (*Staatsblad* n°. 131), behoudens dat bij de desbetreffende declaratie ook moet worden overgelegd de verklaring van den districtsveearts, waaruit blijkt, of de eigenaar van het dier de ter zake van het ziektegeval volgens wet of wettelijk voorschrift op hem rustende verplichtingen naar behooren heeft nagekomen en op welk bedrag de districtsveearts de waarde van de huid van het dier heeft geschat;

3°. dat deze beschikking ook van toepassing zal zijn voor de gevallen van mond- en klauwzeer, die vóór hare dagteekening zijn voorgekomen;

4°. dat bij andere besmettelijke veeziekten dan miltvuur en mond- en klauwzeer de beslissing over de toepassing van het in den aanhef dezer beschikking genoemde voorschrift voor elk geval in het bijzonder blijft voorbehouden.

Deze beschikking zal in de *Staatscourant* worden geplaatst en in afschrift aan de Algemeene Rekenkamer worden medegedeeld.

's Gravenhage, den 15den October 1897.

(get.) H. GOEMAN BORGESIUS.

16 October 1897. BESLUIT, tot wijziging van het Koninklijk besluit van den 15den September 1886 (*Staatsblad* n°. 164) herzien bij Koninklijk besluit van den 14den September 1892 (*Staatsblad* n°. 219), houdende nadere regeling der voorwaarden, waarop met medewerking der gemeenten, Rijkstelegraafkantoren en Rijkstelefoonkantoren in kleinere plaatsen kunnen worden opgericht en in stand gehouden. S. 205.

IN NAAM VAN H. M. WILHELMINA, ENZ.
WIJ EMMA, ENZ.

Gelet op de wenschelijkheid van wijziging der voorwaarden, waarop met medewerking van de gemeenten, Rijkstelegraafkantoren en Rijkstelefoonkantoren in kleinere plaatsen kunnen worden opgericht;

Op de voordracht van den Minister van Waterstaat, Handel en Nijverheid van 12 October 1897, n°. 3332, Posterijen en Telegraphie;

Hebben goedgevonden en verstaan:

Art. 1. In de artikelen 1 en 2 van het Koninklijk besluit van 15 September 1886 (*Staatsblad* n°. 164), herzien bij Koninklijk besluit van den 14den September 1892 (*Staatsblad* n°. 219), vervalt het Bepaalde sub letter a.

2. De gemeenten, waarmede voor de uitvaardiging van dit besluit, overeenstemming is verkregen omtrent de oprichting van een telegraaf- of telephonkantoor, zullen geene kosten hebben te betalen voor reeds geheel of ten deele aangelegde verbindingslijnen, voor zooveel zoodanig kantoor op de dagteekening van dit besluit aldaar nog niet gevestigd en in werking gebracht is.

De Minister van Waterstaat, Handel en Nijverheid is belast met de uitvoering van dit besluit, hetwelk in het *Staatsblad* zal worden geplaatst.

Het Loo, den 16den October 1897.

(get.) E M M A.

De Min. van Waterstaat, Handel en Nijverheid,

(get.) C. LELY.

(Uitgeg. 22 Oct. 1897.)

18 October 1897. BESLUIT, houdende vaststelling van de kenteekenen van een Nederlandsch oorlogsvaartuig en van onderscheidingsteekenen, welke uitsluitend door Nederlandsche oorlogsvaartuigen mogen worden gevoerd. S. 206.

IN NAAM VAN H. M. WILHELMINA, ENZ.
WIJ EMMA, ENZ.

Op de voordracht van den Minister van Marine van 22 Juli 1897, Bureau B, n°. 60;

Overwegende, dat bij artikel 410 van het Wetboek van Strafrecht straf bedreigd wordt tegen den schipper, die opzettelijk, door het voeren van eenig onderscheidingsteeken aan zijn vaartuig den schijn geeft alsof het een Nederlandsch oorlogsvaartuig ware of een loodsvaartuig in Nederlandsche wateren of zeegaten dienst doende;

Overwegende, dat het wenschelijk is dat bij algemeen maatregel van bestuur worde vastgesteld, welke de kenteekenen zijn van een Nederlandsch oorlogsvaartuig en welke onderscheidingsteekenen uitsluitend door Nederlandsche oorlogsvaartuigen mogen worden gevoerd;

Den Raad van State gehoord (advies van den 5 October 1897, n°. 21);

Gelet op het nader rapport van den Minister van Marine van 14 October 1897, Bureau B, n°. 41;

Hebben goedgevonden en verstaan, te bepalen:

Art. 1. Als Nederlandsch oorlogsvaartuig zullen worden beschouwd alle Rijk- en particuliere in

dienst van het Rijk zijnde vaartuigen, die staan onder het bevel van een militair gezaghebber en die geheel of gedeeltelijk door militairen zijn bemand.

2. Een Nederlandsch oorlogsvaartuig onderscheidt zich van alle andere onder Nederlandsche vlag varende vaartuigen door het voeren van een wimpel, of van een commando-vlag of een standaard.

3. Onder wimpel wordt in het algemeen verstaan eene lange, platte en zeer smalle gespleten of ongepleten scheepsvaan van vlaggedoek of ander doek, welke over de gansche lengte nagenoeg dezelfde breedte heeft.

De wimpel wordt gevoerd op oorlogsvaartuigen met meer dan één mast aan den top van den grooten mast en op oorlogsvaartuigen met slechts één mast aan den top van dien mast.

De in artikel 2 bedoelde commando-vlag is eene Nederlandsche vlag, die in het roode doek aan de broeking-zijde voorzien is van 4, 3 of 2 sterren van wit doek. Zij wordt gevoerd aan den grooten-, den voor- of den kruistop.

De in artikel 2 bedoelde standaard is een Nederlandsche standaard en wordt gevoerd aan den grooten top.

De Minister van Marine is belast met de uitvoering van dit besluit, dat in het *Staatsblad* zal worden geplaatst en waarvan afschrift zal worden gezonden aan den Raad van State.

Het Loo, den 18den October 1897.

(get.) E M M A.

De Minister van Marine, (get.) J. C. JANSSEN.

(Uitgeg. 22 Oct. 1897.)

21 October 1897. BESLUIT, betrekkelijk de lichteing der nationale militie van het jaar 1898. S. 207.

IN NAAM VAN H. M. WILHELMINA, ENZ.
WIJ EMMA, ENZ.

Op de voordracht van de Ministers van Oorlog, van Binnenlandsche Zaken en van Marine, van 14 October 1897, VIIe Afd. n°. 26; van 16 October 1897, n°. 1534 M, afdeling Militie en Schutterijen en van 18 October 1897, Bureau B, n°. 26;

Gelet op de wet van 19 Augustus 1861 (*Staatsblad* n°. 72), betrekkelijk de nationale militie;

Hebben goedgevonden en verstaan, te bepalen:

Art. 1. De lichteing der militie van het jaar 1898 bedraagt 11,000 man, waarvan 510 man voor den dienst ter zee bestemd worden.

2. De hoegrootheid van het aandeel, door elke provincie in die lichteing te drageu, wordt aan-

gewezen in de vierde kolom van den staat, bij dit besluit behorende.

3. De lotelingen, voor den dienst ter zee te bestemmen, worden daartoe gekozen uit degenen, die zich overeenkomstig artikel 150 van voren genoemde wet, zooals dit artikel tijdelijk is gewijzigd bij de wet van 4 April 1892 (*Staatsblad* n°. 56), waarvan de duur der werking is verlengd bij de wet van 20 April 1895 (*Staatsblad* n°. 68), aangemeld hebben om bij de zeemilitie te dienen.

Het aantal, door elke provincie te leveren in het voor den dienst ter zee bestemde deel der lichte, wordt voor zoover mogelijk bepaald naar de verhouding welke bestaat tusschen het getal dergenen die zich in de provincie voor den

dienst bij de zeemilitie hebben aangemeld, en het gezamenlijk getal van hen, die in het geheele Rijk zich daarvoor hebben opgegeven.

De Ministers van Oorlog, van Binnenlandsche Zaken en van Marine zijn, ieder voor zooveel hem betreft, belast met de uitvoering van dit besluit, dat in het *Staatsblad* zal worden geplaatst.

Het Loo, den 21sten October 1897.

(get.) E M M A.

De Minister van Oorlog, (get.) ELAND.

De Minister van Binnenlandsche Zaken,
(get.) H. GOEMAN BORGESIUS.

De Minister van Marine, (get.) J. C. JANSSEN.
(*Uitgeg.* 10 Nov. 1897.)

Behoort bij het Koninklijk besluit van 21 October 1897 (*Staatsblad* n°. 207).

STAAT, aanwijzende het door elke provincie te dragen aandeel in de lichte der nationale militie van 1898, ten bedrage van 11,000 man.

PROVINCIE.	Aantal ingeschrevenen, waarnaar het aandeel der provincie, volgens art. 2 der wet, is berekend.	UITSLAG DER GLOBALE BEREKENING.	OPGELEGD AANDEEL.	Opmerkingen.
Noordbrabant	5008	1212 $\frac{2600}{45450}$	1212	* Deze breuken zijn, als de hoogste, elk voor een geheel gerekend, tot het vinden van de bij de globale berekening te kort komende manschappen.
Gelderland	5147	1245 $\frac{31750^*}{45450}$	1246	
Zuidholland	9580	2306 $\frac{22300}{45450}$	2306	
Noordholland	8301	2009 $\frac{1950}{45450}$	2009	
Zeeland	1941	469 $\frac{34950^*}{45450}$	470	
Utrecht	2133	516 $\frac{10800}{45450}$	516	
Friesland	3404	823 $\frac{38650^*}{45450}$	824	
Overijssel	3014	729 $\frac{20950}{45450}$	729	
Groningen	2972	719 $\frac{12450}{45450}$	719	
Drenthe	1874	382 $\frac{24600^*}{45450}$	383	
Limburg	2626	635 $\frac{25250^*}{45450}$	636	
TOTAAL	45450	10995 $\frac{327250}{45450}$	11000	

Ons bekend,

De Minister van Oorlog,
De Minister van Binnenlandsche Zaken,
De Minister van Marine,

(get.)

ELAND.
H. GOEMAN BORGESIUS.
J. C. JANSSEN.

23 October 1897. BESLUIT, houdende beschikking op het beroep van J. A. G. JUTEN te Bergen op Zoom tegen het besluit van burgemeester en wethouders dier gemeente dd. 15 Januari 1897, waarbij hem vergunning is geweigerd tot het plaatsen van een gasmotor van 14 paardekracht en het verplaatsen van een gasmotor van 3 paardekracht in zijne drukkerij, gelegen aan de Engelsche straat aldaar. S. 208.

IN NAAM VAN H. M. WILHELMINA, ENZ.
WIF EMMA, ENZ.

Beschikkende op het beroep, ingesteld door J. A. G. JUTEN, te Bergen op Zoom, tegen het besluit van burgemeester en wethouders dier gemeente, waarbij hem vergunning is geweigerd tot het plaatsen van een gasmotor van 14 paardekracht en het verplaatsen van een gasmotor van 3 paardekracht, in zijne drukkerij, gelegen aan de Engelsche straat aldaar;

Den Raad van State, afdeling voor de geschillen van bestuur, gehoord (advies van 14 Juli 1897, n°. 94);

Op de voordracht van den Minister van Waterstaat, Handel en Nijverheid van 19 October 1897, n°. 168, afdeling Arbeid en Fabriekswezen;

Overwegende, dat bij besluit van burgemeester en wethouders van Bergen op Zoom dd. 15 Januari 1897 geweigerd is de door J. A. G. JUTEN aldaar gevraagde vergunning tot het plaatsen van een gasmotor van 14 paardekracht en het verplaatsen van een gasmotor van 3 paardekracht in zijne drukkerij gelegen aan de Engelsche straat aldaar;

dat de gronden, op welke dit besluit steunt, nitsluitend zijn ontleend aan den ernstigen hinder, welke door de bewoners der belendende huizen wordt ondervonden van den thans door appellant in zijne drukkerij gebruikten gasmotor van 3 paardekracht, welken hij voortaan in hoofdzaak wil vervangen door, op een veel gunstiger plaats, een veel beter gestelde horizontaal werkende gaskrachtsmachine van grooter capaciteit aan te brengen, met verplaatsing der tot dusver gebezigde hinderlijke machine van 3 paardekracht, die naar het voornemen van adressant in het vervolg alleen als hulpmachine zal worden gebruikt;

dat van het verlenen der aangevraagde vergunning voor zooveel die betreft het plaatsen van een gasmotor van 14 paardekracht, op goede gronden eene verbetering van den bestaanden toestand voor de omwonenden kan worden verwacht, wanneer aan de vergunning tot het plaatsen der door appellant overeenkomstig de bij zijne aan-

vraag overgelegde teekening en beschrijving in zijne drukkerij aan te brengen gaskrachtsmachine van 14 paardekracht o. a. de voorwaarde worde verbonden, dat appellant den door hem tot dusver gebruikten gasmotor van 3 paardekracht niet meer gebruikte;

dat aan de bezwaren, welke van de inwerkingstelling der gaskrachtsmachine van 14 paardekracht te duchten zijn, kan worden te gemoet gekomen, door aan de vergunning doelmatige voorwaarden te verbinden;

dat burgemeester en wethouders van Bergen op Zoom mitadien ten onrechte de vergunning tot oprichting dezer gaskrachtsmachine, hebben geweigerd;

Gezien de Hinderwet;

Hebben goedgevonden en verstaan:

Het ingestelde beroep gegrond te verklaren en — met vernietiging van het bestreden besluit van burgemeester en wethouders van Bergen op Zoom — aan appellant en zijne rechtverkrijgenden alsnog vergunning te verlenen, overeenkomstig de bij zijne aanvraag overgelegde en aan dit besluit gehechte beschrijving en teekening (1) tot oprichting van een gasmotor van 14 paardekracht in zijne drukkerij aan de Engelsche straat te Bergen op Zoom onder de navolgende voorwaarden:

1°. dat appellant den door hem tot dusver gebruikten gasmotor van 3 paardekracht voor altijd uit zijne drukkerij verwijdere;

2°. dat de fundeering van den gasmotor geheel vrij van het overige metselwerk worde gebouwd;

3°. dat de motor worde geplaatst op een laag vilt, dik minstens 3 c.M.;

4°. dat de motor voorzien worde van zoodanige toestellen, dat het ontsnappen der afgewerkte gassen geen knallen of eenig ander ratelend geluid kan veroorzaken; de afvoerbuis dier afgewerkte gassen zal geen scherpe bochten mogen bezitten en minstens tot boven de daken der belendende perceelen moeten reiken;

5°. dat de assen der transmissie vrij van het bestaande bint zullen worden aangebracht en dus de transmissie in het lokaal, grenzende aan het pand van A. C. DE VALK, vrij gemaakt worde van het houten bint, waaraan zij bevestigd is;

met bepaling wijders, dat de inrichting moet zijn voltooid, en in werking gebracht binnen zes maanden na de dagteekening van dit besluit.

(1) Deze beschrijving en teekening, als van minder algemeen belang, wordt hierna niet opgenomen.

De Minister van Waterstaat, Handel en Nijverheid is belast met de uitvoering van dit besluit, dat in het *Staatsblad* zal worden geplaatst, met het rapport van den voornoemden Minister in de *Staatscourant* zal worden openbaar gemaakt en aan den Raad van State (afdeeling voor de geschillen van bestuur) in afschrift zal worden medegedeeld.

Het Loo, den 23sten October 1897.

(get.) EMMA.

De Minister van Waterstaat, Handel en Nijverheid,

(get.) C. LELY.

(Uitgeg. 17 Nov. 1897.)

26 October 1897. BESLUIT, houdende ter uitvoering van art. 18 der wet van 2 Mei 1897 (*Staatsblad* n°. 124), regeling der belooning van den voorzitter, de leden en den secretaris der hoofdcommissie enz., en vergoeding van reis- en verblijfkosten.

IN NAAM VAN H. M. WILHELMINA, ENZ.
WIJ EMMA, ENZ.

Op de voordracht van den Minister van Financiën van 22 October 1897, n°. 4, afdeelingen Directe Belastingen en Comptabiliteit en Verificatie; Gezien artikel 18 der wet van 2 Mei 1897 (*Staatsblad* n°. 124), bepalende dat door Ons aan den voorzitter, de leden, plaatsvervangende leden en den secretaris der hoofdcommissie, alsmede aan de voorzitters, plaatsvervangende voorzitters, leden en plaatsvervangende leden der commissiën voor de herziening van de belastbare opbrengst der gebouwde eigendommen eene belooning en vergoeding voor bureau-, reis- en verblijfkosten kan worden toegekend;

Gelet op de verdeling van het Rijk in schattingedistricten, vastgesteld overeenkomstig het bepaalde bij art. 9 der voornoemde wet;

Hebben goedgevonden en verstaan:

Art. 1. Aan de voorzitters en leden der voormelde commissiën wordt voor de werkzaamheden der voormelde herziening toegekend:

I. eene belooning bedragende:

A. Voor den voorzitter:

wanneer hij Rijksambtenaar is, ressorteerende onder het Departement van Financiën f 1000.

Wanneer dit niet het geval is:

a. in de districten Harderwijk, Alphen, Gouda, Brielle, Zierikzee en Utrecht II f 2400. (1)

(1) Bij besluit van 28 December 1897, n°. 56, gewijzigd als volgt: „in de districten Harderwijk, Alphen, Gouda, Brielle, Zierikzee, Utrecht II, Assen en Hoogeveen f 2400.”

b. in de overige districten f 2800.

B. Voor de leden:

in de districten Harderwijk, Alphen, Gouda, Brielle, Zierikzee en Utrecht II f 2000; (1)

in de overige districten f 2500.

II. Vergoeding voor reis- en verblijfkosten, bedragende voor den voorzitter en de leden:

in de districten 's Gravenhage I en II; Rotterdam I en II; Amsterdam I, II en III en Utrecht I: f 200;

in de districten Delft, Leiden, Schiedam, Gouda, Dordrecht, Zaandam, Leenwarden, Groningen I en Maastricht f 500;

in de districten 's Hertogenbosch, Tilburg, Breda, Arnhem, Harderwijk, Nijmegen, Tiel, Alphen, Gorinchem, Brielle, Weesp, Alkmaar, Hoorn, Haarlem, Middelburg, Goes, Zierikzee, Utrecht II, Amersfoort, Sneek, Zwolle en Roermond f 700;

in het district Assen f 1000; (2)

in de overige districten f 900.

Voor de leden der commissiën, enkel benoemd voor de schatting der gebouwde eigendommen tot hooven behoorende, zal het bedrag der belooning en der reis- en verblijfkosten door Ons na ingewonnen advies der hoofdcommissie nader worden bepaald.

Indien een plaatsvervanger werkzaam is geweest, of indien een voorzitter of lid eener commissie afgetreden of overleden en door een ander vervangen is, wordt het aandeel in bovenvermelde belooning en vergoeding door de permanente commissie, na den voorzitter der commissie te hebben gehoord, voor het vervangen lid en voor den plaatsvervanger of het in de plaats getreden lid vastgesteld in verhouding tot de werkzaamheden van elk hunner en tot ieders nitgaven voor reis- en verblijfkosten.

2. Voor het onderzoek der bezwaarschriften, bedoeld in art. 28 der bovenbedoelde wet, wordt geen afzonderlijke belooning toegekend.

Niettemin worden aan den voorzitter en de leden bij het verrichten dezer werkzaamheden reis- en verblijfkosten vergoed op den voet der derde klasse van het tarief, vastgesteld bij Koninklijk besluit van 5 Januari 1884 (*Staatsblad* n°. 4).

(1) Als voren, met behoud van f 2000.

(2) Vervallen bij besluit van 28 December 1897, n°. 56. Het district Assen is bij resolutie van den Minister van Financiën van 24 December 1897, met wijziging van die van 22 October 1897, gesplitst in twee districten: Assen en Hoogeveen.

Is voor de hierbedoelde werkzaamheden een lid of plaatsvervanger benoemd door Gedeputeerde Staten of door de arrondissements-rechtbank in gevolge het bepaalde bij art. 29, derde lid, der wet, dan ontvangt hij daarenboven *f* 6 voor elken dag, waarop een of meer bijeenkomsten der commissie door hem zijn bijgewoond.

3. Aan elk der leden der hoofdcommissie, benoemd krachtens artikel 12 van bovenvermelde wet, wordt voor zijne werkzaamheden eene belooning toegekend van *f* 1000. Daarenboven ontvangt de voorzitter als zoodanig eene belooning van *f* 3000 en ieder der twee leden der permanente commissie bedoeld in artikel 13, vijfde lid, der wet, eene belooning van *f* 1500.

De belooning van den secretaris bedraagt *f* 1500.

Indien een plaatsvervanger werkzaam is geweest of indien de voorzitter, een lid der permanente commissie of der hoofdcommissie of de secretaris als zoodanig is afgetreden of overleden en door een ander is vervangen, wordt het aandeel in de belooning door de hoofdcommissie voor den vervangene en den plaatsvervanger of den in de plaats getredende vastgesteld in verhouding tot de werkzaamheden door elk hunner verricht.

Reis- en verblijfkosten wegens de werkzaamheden der herziening worden aan den voorzitter, aan de leden en aan den secretaris der hoofdcommissie en hunne plaatsvervangers vergoed op den voet der tweede klasse van het tarief, vastgesteld bij Koninklijk besluit van 5 Januari 1884 (*Staatsblad* n°. 4).

4. De belooningen bepaald in de artikelen 1, 2 en 3, zoome de vergoeding naar de artikelen 1 en 2 van dit besluit, worden in voege als hierna vermeld uitbetaald op betalingslijsten, die, door den secretaris der hoofdcommissie vastgesteld, vanwege den Minister van Financiën bij de ontvangers der directe belastingen worden betaalbaar gesteld.

Van de belooning en vergoeding volgens artikel 1, een-derde zoodra in het schattingsdistrict eene belastbare opbrengst is vastgesteld voor de helft der vermoedelijk te schatten perceelen; een twee-derde zoodra de algemeene opgaven, bedoeld in artikel 26, derde lid, der wet, voor alle kadastrale gemeenten van het district aan de burgemeesters zijn ingezonden;

het laatste derde, alsmede de belooning bedoeld in artikel 2, laatste lid, van dit besluit, wanneer het onderzoek der bezwaarschriften, bedoeld in art. 28 der wet, geheel is afgeloopen.

Van de belooningen, bedoeld in artikel 3: de helft één jaar na den dag waarop het schattingswerk in alle districten is aangevangen; de wederhelft wanneer het schattingswerk, de herschattingen daaronder begrepen, geheel is afgeloopen.

De Minister van Financiën is bevoegd op voorstel der permanente commissie een gedeelte der belooningen en der vergoeding, bedoeld in artikel 1 en 2 van dit besluit, reeds vroeger te doen uitbetalen tot een bedrag, voor de belooningen in verhouding tot den stand der werkzaamheden, en voor de vergoeding in verhouding tot de betaalde noodzakelijke reis- en verblijfkosten.

5. De aan den secretaris der hoofdcommissie en aan de voorzitters der commissiën te verleenen vergoeding voor bureaustkosten zal door Ons, de permanente commissie gehoord, nader worden bepaald.

De Minister van Financiën is belast met de uitvoering van dit besluit, waarvan afschrift zal worden gezonden aan de Algemeene Rekenkamer.

Het Loo, den 26sten October 1897.

(get.)

EMMA.

De Minister van Financiën, (get.) PIERSON.

- 28 October 1897. BESLUIT, houdende machtiging tot uitgite van schatkistbiljetten en schatkistpromessen volgens de wetten van 4 April 1870 (*Staatsblad* n°. 62) en van 5 December 1881 (*Staatsblad* n°. 185). S. 209.
- 29 October 1897. BESLUIT, tot schorsing van het besluit van den raad der gemeente *Helder* van 1 October 1897, tot het doen van eene algemeene oproeping aan de hoofden van scholen in die gemeente voor eene te vervullen vacature van hoofd eener openbare school. S. 210.
- Geschorst tot 1 Januari 1898.*
- 2 November 1897. BESLUIT, bepalende de plaatsing in het *Staatsblad* van de te *Berlijn* op 31 December 1896 en 21 September 1897 tusschen *Nederland* en het *Duitsche Rijk* gesloten uitleveringsverdragen. S. 211.
- IN NAAM VAN H. M. WILHELMINA, ENZ.
WIJ EMMA, ENZ.
- Gezien de te *Berlijn* op 31 December 1896 en 21 September 1897 tusschen *Nederland* en het *Duitsche Rijk* gesloten verdragen tot weder-

keerige uitlevering van misdadigers, waarvan een afdruk aan dit besluit is gehecht;

Gelet, dat de uitwisseling der akten van bekrachtiging mede te *Berlijn* den 23 October 1897 heeft plaats gehad;

Op de voordracht van den Minister van Buitenlandsche Zaken van den 29sten October 1897, Algemeen Secretariaat, n°. 11592;

Hebben goedgevonden en verstaan, de bekendmaking van voorzegde verdragen te bevelen door plaatsing van dit besluit in het *Staatsblad*.

De Ministers, Hoofden van Departementen van Algemeen Bestuur, worden belast, ieder voor zoo veel hem betreft, met de uitvoering der bepalingen in meergenoemd verdrag vervat.

Het Loo, den 2den November 1897.

(get.) E M M A.

De Minister van Buitenlandsche Zaken,

(get.) W. H. DE BEAUFORT.

(*Uitgeg.* 8 Nov. 1897.)

VERTAALING.

Naardien Hare Majesteit de Koningin-Weduwe, Regentes van het Koninkrijk der Nederlanden, namens Hare Majesteit de Koningin der Nederlanden, en Zijne Majesteit de Duitsche Keizer, Koning van Pruisen, in naam van het Duitsche Rijk, overeengekomen zijn een verdrag tot regeling der wederkeerige nitlevering van misdadigers te sluiten, hebben Hoogst-Dezelve tot Hunne gevolmachtigden benoemd, te weten:

Hare Majesteit de Koningin-Weduwe, Regentes van het Koninkrijk der Nederlanden:

Jonkheer Mr. DIRK ARNOLD WILLEM VAN TETS VAN GOUDRIAAN, buitengewoon Gezant en gevolmachtigd Minister van Hare Majesteit de Koningin der Nederlanden bij Zijne Majesteit den Duitschen Keizer, Koning van Pruisen,

Zijne Majesteit de Duitsche Keizer, Koning van Pruisen:

den Heer MICHELET VON FRANTZIUS, Hoogst-Dezelve Werkelijken Geheimen Gezantschapsraad, die, na elkander hunne volmachten te hebben medegedeeld, welke in goeden en behoorlijken vorm zijn bevonden, omtrent de volgende artikelen zijn overeengekomen:

Art. 1. De Hooge contracteerende Staten verbinden zich door dit verdrag elkander uit te leveren, in alle de in de bepalingen dezes toegestane gevallen, de op hun gebied zich bevindende personen, die wegens eene der hieronder genoemde, buiten het gebied van den Staat, aan

welken de nitlevering wordt aangevraagd, gepleegde strafbare feiten, hetzij als dader, hetzij als medeplichtige veroordeeld, in staat van beschuldiging gesteld of beklaagd zijn geworden, indien de gepleegde handeling tevens naar de wetgeving van den Staat, aan welken de uitlevering aangevraagd wordt, begrepen is onder de hierna genoemde strafbare feiten.

De hierboven bedoelde strafbare feiten zijn:

1°. doodslag, moord, kinderdoodslag, kindermoord;

2°. bedreiging, schriftelijk en onder eene bepaalde voorwaarde gedaan;

3°. opzettelijke afdriving der vrucht van eene vrouw;

4°. opzettelijke mishandeling, die zwaar lichamelijk letsel of den dood ten gevolge heeft, mishandeling met voorbedachten rade, zware mishandeling;

5°. verkrachting;

6°. het plegen van ontuchtige handelingen door geweld of onder bedreigingen met geweld, het buiten echt vleeschelijke gemeenschap hebben met eene vrouw, wetende, dat zij in enen toestand van bewusteloosheid of onmacht verkeert;

7°. het plegen van ontuchtige handelingen met personen beneden 14 jaar, evenals het verleiden van zulke personen tot het plegen of tot het dulden van ontuchtige handelingen;

8°. koppelarij;

9°. dubbel huwelijk;

10°. oplichting of wegvoering, verberging, wegmaking, verwisseling of onderschuiving van een kind;

11°. oplichting of wegvoering van eenen minderjarigen persoon;

12°. het vervaardigen van valsche munt, namelijk het namaken, vervalschen of veranderen van muntspéciën of muntpapier met het oogmerk die muntspéciën of dat muntpapier als echt en onvervalscht in het verkeer te brengen, alsmede het opzettelijk in omloop brengen van nagemaakte, vervalschte of veranderde muntspéciën of muntpapier;

13°. het namaken en vervalschen van de van Rijks- of van Staatswege uitgegeven zegels met het oogmerk om die zegels als echt en onvervalscht te gebruiken of door andereu te doen gebruiken;

14°. valscheit in geschrifte, met inbegrip van het namaken van bankbiljetten en het doen opnemen van eene valsche opgave in eene authentieke akte, indien bij deze handelingen het oog-

merk bestaat, om van deze vervalschte of valsche (nagemaakte) stukken gebruik te maken, en uit dat gebruik nadeel kan ontstaan; het opzettelijk gebruik maken van zulke stukken, wanneer door dat gebruik een nadeel ontstaan kan; evenals het opzettelijk invoeren van nagemaakte of vervalschte biljetten eener krachtens de wet bestaande circulatiebank, met het oogmerk deze als echt en onvervalscht in het verkeer te brengen, in geval de dader, toen hij die stukken ontving, met de valscheit of vervalsching bekend was;

15°. meeneed;

16°. omkoopning, voor zoo verre giften of beloften aan een rechter met een wederrechtelijk oogmerk gedaan zijn of door een rechter of door andere ambtenaren wederrechtelijk aangenomen worden: knevelarij door ambtenaren, verduistering door ambtenaren of door andere met den openbaren dienst voortdurend of tijdelijk belaste personen;

17°. opzettelijke brandstichting, indien daarvan gemeen gevaar voor goederen of levensgevaar voor een ander te duchten is; brandstichting eener verzekerde zaak met het oogmerk, zich of een ander ten nadeele van den verzekeraar wederrechtelijk te bevoordeelen;

18°. opzettelijk en wederrechtelijke vernieling van gebouwen, die geheel of ten deele aan een ander toebehooren; opzettelijke vernieling van gebouwen of andere bouwwerken door ontplofbare stoffen, indien daarvan gemeen gevaar voor goederen of levensgevaar voor een ander te duchten is;

19°. openlijk geweld met vereenigde krachten tegen personen of goederen;

20°. het opzettelijk en wederrechtelijk doen zinken of doen stranden, vernielen, onbruikbaar maken of beschadigen van een vaartuig, indien daarvan levensgevaar voor een ander te duchten is;

21°. verzet of muiterij van schepelingen tegen den schipper of tegen hunne meerderen in rang;

22°. het opzettelijk doen ontstaan van gevaar voor een spoorwag;

23°. diefstal;

24°. oplichting;

25°. misbruik van eene handteekening in blanco;

26°. verduistering;

27°. bedriegelijke bankbreuk.

De uitlevering zal eveneens plaats hebben wegens poging tot eene der hierboven genoemde strafbare feiten, voor zooverre de poging strafbaar is gesteld bij de wetgeving van den Staat, aan welken de uitlevering gevraagd wordt.

2. Geen Duitscher zal door eene Regeering van het Duitsche Rijk aan de Koninklijke Nederlandsche Regeering en geen Nederlander zal door de Koninklijke Nederlandsche Regeering aan eene Regeering van het Duitsche Rijk uitgeleverd worden.

Wanneer een krachtens dit verdrag opgeëischte persoon mede door eene of meerdere andere Regeeringen wordt opgeëischt, kan de Staat, die om uitlevering wordt aangezoekt, de voorkeuren geven aan het daartoe strekkend verzoek van eene der andere Regeeringen, indien hij daartoe krachtens verdrag verplicht is of dit meer overeenkomstig vindt met de belangen der strafrechtpleging.

3. De uitlevering zal niet plaats hebben:

1°. indien de strafvervolgning of de opgelegde straf naar de wetgeving van den Staat, aan welken de uitlevering aangevraagd wordt, verjaard is;

2°. indien de door eene Regeering van het Duitsche Rijk opgeëischte persoon in Nederland of indien de door de Koninklijke Nederlandsche Regeering opgeëischte persoon binnen het gebied van het Duitsche Rijk op grond van hetzelfde strafbare feit, als waarvoor de uitlevering aangevraagd wordt, reeds heeft terecht gestaan en deswege is veroordeeld, van rechtsvervolgning is ontslagen of is vrijgesproken.

Gedurende een aanhangig strafgeding of na opschorting van hetzelfde kan de uitlevering geweigerd worden.

4. Indien de opgeëischte persoon vervolgd wordt of eene straf ondergaat wegens een ander strafbaar feit dan dat, waarvoor de uitlevering aangevraagd is, zal zijne uitlevering niet eerder plaats hebben dan na afloop der vervolging en, in geval van veroordeeling, nadat hij de hem opgelegde straf zal hebben ondergaan of hem daarvan gratie zal zijn verleend.

Een opgeëischte persoon kan evenwel, ten einde in den Staat, die de uitlevering aanvraagt, terecht te staan, tijdelijk uitgeleverd worden onder de voorwaarde dat hij na afloop der vervolging weder teruggezonden zal worden.

5. Wanneer de opgeëischte persoon verbintenissen tegenover particuliere personen heeft aangegaan, welke hij door zijne uitlevering niet zal kunnen nakomen, zoo moet de uitlevering toch plaats grijpen en blijft het den daardoor benadeelden overgelaten, hunne rechten voor de bevoegde overheid te doen gelden.

6. De uitgeleverde persoon zal in den Staat,

aan wien hij uitgeleverd is, niet mogen worden vervolgd of gestraft wegens een ander vóór zijne uitlevering door hem gepleegd strafbaar feit dan dat, waarvoor zijne uitlevering is toegestaan, noch door den Staat, aan wien hij werd overgegeven, aan een derden Staat mogen worden uitgeleverd, zonder de uitdrukkelijke toestemming der Regeering, die hem uitgeleverd heeft, tenzij hij gedurende eene maand na den afloop der vervolging en in geval van veroordeeling gedurende eene maand; nadat hij de hem opgelegde straf zal hebben ondergaan of hem daarvan gratie zal zijn verleend, de vrijheid heeft gehad het grondgebied weder te verlaten of eindelijk, na eerst dat grondgebied te hebben verlaten, daarheen weder is teruggekeerd.

De bepalingen dezer overeenkomst zijn niet van toepassing op de personen, die zich aan het plegen van staatkundige strafbare feiten hebben schuldig gemaakt.

De uitlevering kan slechts plaats hebben ter vervolging en ter bestraffing van gemeene strafbare handelingen, die in artikel 1 dezer overeenkomst opgesomd zijn.

7. De aanvraag tot uitlevering en tot hare latere uitbreiding (artikel 6, zinsnede 1) geschiedt langs diplomatieken weg. Tot staving dezer aanvraag moet overgelegd worden een vonnis van veroordeeling, eene beschikking tot in staat van beschuldiging stelling of eene beschikking, waarbij rechtsingang is verleend, in geval deze beide beschikkingen met bevel tot gevangenneming zijn genomen, of eindelijk ook een bevel tot gevangenneming alleen. Het bevel tot gevangenneming moet het strafbare feit, waarvoor de uitlevering gevraagd wordt, omschrijven en de daarop toepasselijke strafbepaling aangeven. De hierboven bedoelde bescheiden moeten overgelegd worden in minuut of in gelegaliseerd afschrift en wel in zoodanigen vorm als de wetgeving van den Staat, die de uitlevering aanvraagt, voorschrijft.

8. Voordat eene aanvraag tot uitlevering langs diplomatieken weg gedaan is, zal de voorloopige aanhouding van een persoon, wiens uitlevering volgens dit verdrag kan gevraagd worden, kunnen verzocht worden.

Tot het rechtstreeks doen dezer aanvraag zijn bevoegd:

van Nederlandsche zijde, elke rechter van instructie (rechtercommissaris) en elke officier van justitie;

van Duitsche zijde, de gerechten met inbegrip

van de rechters, die met de instructie van eene strafzaak belast zijn, de ambtenaren van het openbaar ministerie en de daartoe gennachtigde politie- en veiligheidsambtenaren.

9. De voorloopig aangehouden (artikel 8) moet, tenzij hij uit anderen hoofde in hechtenis moet blijven, weder in vrijheid gesteld worden, wanneer niet binnen twintig dagen na den dag zijner aanhouding de aanvraag tot uitlevering, onder overlegging der vereischte bescheiden, langs diplomatieken weg gedaan is.

10. De op en bij den uit te leveren persoon in bezit gevonden en in beslag genomen voorwerpen zullen den Staat, die de uitlevering gevraagd heeft, overgegeven worden, indien de bevoegde overheid van den Staat, aan wien de uitlevering gevraagd wordt, de overgave daarvan heeft bevolen.

11. De doorvoer van een persoon, die door eenen derden Staat aan eenen der contracteerende Staten nitgeleverd wordt over het grondgebied van den anderen contracteerenden Staat, zal op eene aanvraag langs diplomatieken weg worden toegestaan, indien die persoon geen onderdaan is van den Staat, aan welken de doorvoer gevraagd is en indien het strafbare feit, dat tot de uitlevering heeft gevoerd, ook naar dit verdrag grond tot de uitlevering geeft. Bij deze aanvraag moet een der bescheiden bedoeld in artikel 7 overgelegd worden. De doorvoer geschiedt onder begeleiding van de ambtenaren van den Staat, die den doorvoer heeft toegestaan.

12. Wanneer de overheid van een der contracteerende Staten in een strafgeding wegens niet politieke strafbare feiten, die ook naar de wetgeving van den anderen Staat met straf bedreigd worden, het hooren van zich op het grondgebied van dien Staat bevindende getuigen of het doen plaats hebben aldaar van eenig onderzoek noodig oordeelt, zal het schriftelijk verzoek hier toe langs diplomatieken weg gedaan worden en aan dit verzoek zal, met inachtneming van de wetgeving van den Staat, waar de getuige moet gehoord worden of waar het in te stellen onderzoek moet plaats hebben, het gevraagde gevolg gegeven worden.

In dringende gevallen kunnen dergelijke verzoeken door de rechtelijke ambtenaren der beide contracteerende Staten rechtstreeks tot elkander gericht worden.

13. Wanneer de overheid van een der contracteerende Staten in een strafgeding wegens niet politieke strafbare feiten, die ook naar de

wetgeving van den anderen Staat met straf bedreigd worden het persoonlijk verschijnen van eenen getuige noodig of nuttig oordeelt, zal, op de langs diplomatieken weg over te brengen aanvraag, de Regeering van den Staat, waar de getuige zich bevindt, hem met de aan hem gerichte uitnoodiging in kennis stellen. Verklaart zich de getuige bereid aan de uitnoodiging gevolg te geven dan worden hem de reis- en verblijfkosten volgens het tarief en de voorschriften van den Staat, in welken het verhoor zal plaats hebben, toegestaan, voor zooverre de Staat, die het verhoor heeft aangevraagd, hem niet eene hoogere schadeloosstelling toekent.

Den getuige kunnen op zijne aanvraag door het bestuur zijner woonplaats de in de vorige alinea omschreven reiskosten geheel of gedeeltelijk voorgeschoten worden; deze kosten worden daarna door den Staat, die het verhoor aangevraagd heeft, terugbetaald.

In geen geval mag een getuige, tot welke nationaliteit hij ook behoore, wanneer hij ten gevolge van de in den eenen Staat hem toegezonden uitnoodiging vrijwillig voor den rechter van den anderen Staat verschijnt, aldaar op grond eener aanklacht of eener veroordeeling wegens vroeger gepleegde strafbare feiten of onder voorwensel van medeplichtigheid aan de strafbare feiten, welke het voorwerp van het strafgeding uitmaken, waarin hij als getuige optreedt, vervolgd of aangehouden worden.

14. Wanneer de overheid van een der contracteerende Staten in een strafgeding wegens niet politieke strafbare feiten, die ook naar de wetgeving van den anderen Staat met straf bedreigd worden, de verschijning van personen, die zich op het grondgebied, van dezen laatste in voorloopige hechtenis bevinden of gevangenisstraf ondergaan en niet het staatsburgerschap aldaar bezitten, ter confrontatie of de verzending van overtuigingsstukken of bescheiden, welke zich in handen van de overheid van dezen Staat bevinden, noodig of nuttig oordeelt, zal de daartoe strekkende aanvraag langs diplomatieken weg geschieden en aan deze aanvraag zal, onder gehoudenheid tot terugzending der personen, overtuigingsstukken of bescheiden, gevolg gegeven worden, voor zooverre zich daartegen geene bijzondere bezwaren verzetten.

15. De contracteerende Staten doen over en weer afstand van alle aanvragen om terugbetaling der kosten, die binnen de grenzen van hun grondgebied voortvloeiën uit de aanhouding, het onder-

houd en het vervoer van de uit te leveren personen, uit het voldoen aan de in artikel 12 bedoelde verzoekschriften of uit de heen- en terugzending der overeenkomstig artikel 14 overgezonden personen, overtuigingsstukken of bescheiden.

Moet de uit te leveren persoon over zee vervoerd worden, dan zal hij naar de haven gebracht worden, welke de diplomatieke of consulaire ambtenaar van den Staat, die de uitlevering heeft aangevraagd, aanwijst. Ten laste van dezen Staat komen de kosten voortvloeiende uit de gevangenhouding, het onderhoud en het vervoer van het oogenblik dat de uit te leveren persoon aan boord is gebracht.

De kosten van doorvoer (artikel 11) komen ten laste van den Staat, die dezen heeft aangevraagd.

16. De contracteerende Staten zullen elkander over en weer mededeelen alle rechtskracht verkregen hebbende strafvonnissen, waarbij onderdanen van den anderen Staat zijn veroordeeld geworden wegens strafbare feiten, van welken aard ook, met uitzondering van „overtredingen”. Deze mededeeling geschiedt door toezending langs diplomatieken weg van het strafvonnis of van een bericht, dat een uittreksel der bealissing bevat.

17. Ieder der beide Hooge contracteerende Staten zal alle rechten en begunstigingen, welke hij aan eenen derden Staat met betrekking tot de vraag, wegens welke strafbare feiten de uitlevering toe te staan is, sedert den 1sten September 1886 ingewilligd heeft of in de toekomst inwilligen zal, ook den anderen contracteerenden Staat inwilligen, indien deze eveneens voor hetzelfde geval de uitlevering toestaat.

De contracteerende Staten zullen aan elkander wederzijds mededeeling doen van de sedert den 1sten September 1886 gesloten verdragen, bij welke zij aan derde Staten rechten en bevoegdheden, welke, overeenkomstig het bepaalde in alinea 1, aan den anderen contracteerenden Staat moeten toekomen, ingewilligd hebben, en zullen aan elkander ook in de toekomst van het sluiten van alle dergelijke verdragen kennis geven, zoodra deze van kracht geworden zijn. Eveneens zullen zij elkander kennis geven van het buiten werking treden van een zoodanig verdrag, waarvan overeenkomstig het hiervoren bepaalde, mededeeling moest plaats hebben.

18. De bepalingen van dit verdrag zijn in dier voege op de Nederlandsche Koloniën en

buitenlandsche Bezittingen van toepassing, dat, waar in dit verdrag Nederland genoemd wordt of waar in dit verdrag Nederland bedoeld wordt wanneer daarin sprake is van den Staat die aangezocht wordt of aanvraagt, daaronder de Koloniën en Bezittingen mede begrepen zullen zijn, met dien verstande evenwel dat:

1°. uitlevering nit de Koloniën en Bezittingen slechts verlangd zal kunnen worden voor zoover de personen, die vermoed worden zich daar op te houden, zich daar bevinden binnen het bereik der daar bestaande overheid;

2°. waar dit verdrag verwijst naar de wetgeving, als zoodanig zal gelden de wetgeving der betrokken Kolonie of Bezitting;

3°. ten aanzien der voorloopige aanhoudingen, voor den termijn van twintig dagen, bedoeld bij artikel 9, een termijn van drie maanden in de plaats treedt.

Het onder Deutsche bescherming staande gebied wordt door dit verdrag niet aangeroerd. Ten opzichte van dit gebied wordt eene afzonderlijke regeling der onderwerpelijke aangelegenheid voorbehouden.

19. Het tegenwoordig verdrag zal bekrachtigd worden. Het zal drie maanden na de uitwisseling der akten van ratificatie, waartoe zoo spoedig mogelijk zal worden overgegaan, in werking treden. Van dit tijdstip verliezen de vroeger tusschen Nederland en enkele Staten van het Deutsche Rijk gesloten overeenkomsten tot uitlevering van misdadigers hare geldigheid. In hare plaats treedt het tegenwoordig verdrag dat door ieder der beide contracteerende Staten kan opgezegd worden, doch na opzegging nog gedurende zes maanden van kracht blijft.

Ten blijke waarvan de wederzijdsche gevolmachtigden dit verdrag onderteeekend en met den afdruk van hun zegel voorzien hebben.

In dubbel opgemaakt te Berlijn, den 31sten December 1896.

(get.) (L. S.) D. A. W. v. TETS v. GOUDRIAAN.
MICHELET VON FRANTZIUS.

Naardien Hare Majesteit de Koningen-Weduwe, Regentes van het Koninkrijk der Nederlanden, namens Hare Majesteit de Koningin der Nederlanden, en Zijne Majesteit de Deutsche Keizer, Koning van Pruisen, in naam van het Deutsche Rijk, overeengekomen zijn, de wederkeerige uitlevering van misdadigers tusschen Nederland alsmede deszelfs Koloniën en buitenlandsche Bezittingen en het onder Deutsche bescherming

staande alsmede het overigens nog van Duitschland afhankelijke gebied door een verdrag te regelen, hebben Hoogst-Dezelve tot Hunne gevolmachtigden benoemd, te weten:

Hare Majesteit de Koningin-Weduwe Regentes van het Koninkrijk der Nederlanden:

Jonkheer Mr. DIRK ARNOLD WILLEM VAN TETS VAN GOUDRIAAN, buitengewoon Gezant en gevolmachtigd Minister van Hare Majesteit de Koningin der Nederlanden bij Zijne Majesteit den Deutschen Keizer, Koning van Pruisen,

Zijne Majesteit de Deutsche Keizer, Koning van Pruisen:

den Heer MICHELET VON FRANTZIUS, Hoogst-Deszelfs Werkelijken Geheimen Gezantschapsraad, die, na elkander hunne volmachten te hebben medegedeeld, welke in goeden en behoorlijken vorm zijn bevonden, omtrent de volgende artikelen zijn overeengekomen:

Art. 1. De bepalingen van het verdrag tusschen Nederland en het Deutsche Rijk tot regeling der wederkeerige uitlevering van misdadigers, dat den 31sten December 1896 is onderteeekend, zullen in dier voege op de gewesten die het in het volgend artikel nader aan te wijzen van Duitschland afhankelijke gebied vormen, van toepassing zijn, dat, met inachtneming dier bepalingen, voor zoover altijd het tegenwoordig verdrag niet andere daarvan afwijkende bepalingen vaststelt, mede wederkeerig zullen worden uitgeleverd personen die zich in een der hiervoren bedoelde van Duitschland afhankelijke gewesten binnen het bereik der daar bestaande overheid ophouden, en door de overheid, hetzij in Nederland of in zijne Koloniën en Buitenlandsche Bezittingen vervolgd worden wegens een strafbaar feit dat zij begaan hebben zoo buiten het van Duitschland afhankelijke gebied, als buiten het gebied van het Deutsche Rijk, en personen die zich in de Nederlandsche Koloniën en buitenlandsche Bezittingen binnen het bereik der daar bestaande overheid of in het Koninkrijk der Nederlanden ophouden, en door de overheid der hiervoren bedoelde van Duitschland afhankelijke gewesten vervolgd worden wegens een strafbaar feit dat zij begaan hebben buiten het gebied van Nederland in Enropa of van deszelfs Koloniën en buitenlandsche Bezittingen.

2. Onder het van Duitschland afhankelijke gebied (artikel 1) zijn in den zin van het tegenwoordig verdrag te verstaan de navolgende gewesten namelijk:

de in Afrika, in Nieuw Guinea en in den

westelijken Stillen Oceaan gelegen onder Duitsche bescherming staande Territoriën, Bezittingen en Interesses zieren.

3. Tusschen het van Duitschland afhankelijke gebied in Nieuw Guinea en in den westelijken Stillen Oceaan, namelijk het onder Duitsche bescherming staande gebied der Nieuw Guineasche Compagnie en het onder Duitsche bescherming staande gebied der Maarschalks-, Brown- en Providence-eilanden, eenerzijds, en Nederlandsch-Indië, anderzijds, zal wegens zulke strafbare feiten, die in Nederlandsch-Indië als zeeroof of als met zeeroof gelijk gesteld gestraft worden en die tevens volgens de wetgeving van het betrokken onder Duitsche bescherming staande gebied eene als misdad of wanbedrijf strafbare geweldpleging tegen personen of goederen of medeplichtigheid daaraan of strafbare poging daartoe uitmaken, de uitlevering ook dan plaats hebben, wanneer zij niet reeds in artikel 1 van het verdrag van den 31sten December 1896 haren grond zoude hebben.

4. Voor de toepassing van het verdrag van den 31sten December 1896 op de van Duitschland afhankelijke gewesten zullen, waar in dit verdrag het Deutsche Rijk genoemd wordt of het Deutsche Rijk bedoeld wordt, wanneer daarin sprake is van den Staat die aangezocht wordt of aanvraagt, daaronder de vermelde gewesten mede begrepen zijn. Daarbij zal als wetgeving waar het aangehaalde verdrag daarnaar verwijst, gelden de wetgeving van het betrokken gebied.

5. In plaats van het bepaalde bij de eerste zinsnede van artikel 2 van het verdrag van den 31sten December 1896 zal ten aanzien der van Duitschland afhankelijke gewesten gelden, dat de verplichting nit die gewesten nit te leveren zich niet uitstrekt tot inlanders dier gewesten noch tot staatsburgers des Deutschen Rijks, en dat de verplichting der overheid, hetzij in Nederland of in zijne Koloniën en buitenlandsche Bezittingen, tot uitlevering van personen die door de overheid der hiervoren vermelde gewesten worden vervolgd, zich niet uitstrekt tot Nederlanders.

6. De verplichting tot uitlevering uit de van Duitschland afhankelijke gewesten vervalt wanneer, vóór hare ten uitvoerlegging, een verzoek tot opzending van den opgeëischten persoon naar het gebied des Deutschen Rijks inkomt, waaraan, krachtens wettelijk voorschrift, gevolg moet worden gegeven. Inwilliging van een verzoek om

uitlevering uit een der van Duitschland afhankelijke gewesten zal steeds als onder de voorwaarde verleend gelden, dat een verzoek tot opzending als hiervoren bedoeld, tot op het oogenblik der ten uitvoerlegging der uitlevering niet zal zijn ingekomen. In geval van opzending naar Duitschland blijft het echter der Koninklijke Nederlandsche Regeering voorbehouden opvolgende uitlevering uit Duitschland krachtens de, en met inachtneming der bepalingen van het verdrag van den 31sten December 1896 aan te vragen.

7. De aanvragen tot uitlevering uit of aan een der van Duitschland afhankelijke gewesten en tot latere uitbreiding eener dergelijke uitlevering zullen, zooals dit in de eerste zinsnede van artikel 7 van het verdrag van den 31sten December 1896 is voorzien, langs diplomatieken weg geschieden.

Desniettegenstaande kan, indien het eene uitlevering geldt tusschen Nederlandsch-Indië en een der in Oost-Afrika, in Nieuw Guinea en in den westelijken Stillen Oceaan gelegen, van Duitschland afhankelijke gewesten, namelijk Duitsch-Oost-Afrika, het onder Duitsche bescherming staande gebied der Nieuw Guineasche Compagnie en het onder Duitsche bescherming staande gebied der Maarschalks-, Brown- en Providence-eilanden, de Gouverneur-Generaal van Nederlandsch-Indië dergelijk verzoek rechtstreeks richten aan de hoogste overheid van het betrokken, van Duitschland afhankelijke gewest, die tevens binnen dat gewest haren zetel heeft, en laatsbedoelde overheid rechtstreeks aan den Gouverneur-Generaal van Nederlandsch-Indië. Aan dezen gelijk aan de bedoelde Deutsche overheid blijft het voorbehouden, wanneer een rechtstreeks aan hen gericht verzoek om uitlevering bij hen tot twijfel aanleiding geeft, daaromtrent de beslissing van het Opperbestuur in te roepen.

8. Ten aanzien der voorloopige aanhouding treedt in de plaats van den in artikel 9 van het verdrag van den 31sten December 1896 vastgestelden termijn van twintig dagen, voor de gevallen waarop het tegenwoordig verdrag betrekking heeft, een termijn van drie maanden.

9. Het tegenwoordig verdrag zal bekrachtigd worden en de akten van bekrachtiging zullen uitgewisseld worden tegelijk met die van het verdrag van den 31sten December 1896.

Het verdrag zal drie maanden na de uitwisseling der akten van bekrachtiging in werking treden en zoolang van kracht blijven als het ver-

drag van den 31sten December 1896, aldus op-
houden van kracht te zijn wanneer laatstbedoeld
verdrag ophoudt van kracht te zijn.

Ten blijke waarvan de wederzijdsche gevol-
machtigden dit verdrag onderteekend en met den
afdruk van hun zegel voorzien hebben.

In dubbel opgemaakt te Berlijn, den 21sten Sep-
tember 1897.

(get.) (L. S.) D. A. W. v. TETS v. GOUDRIAAN.
" " MICHELET VON FRANTZIUS.

15 November 1897. ARREST van den Hoogen
Raad der Nederlanden, houdende beslissing
dat onder het woord „hengel” in de artt. 2,
4^e lid, en 13c der wet op de jacht en vis-
scherij is te verstaan het algemeen gebruike-
lijk vischtuig, samengesteld uit haak, lijn
en stok, waarmede de visscher de lijn te
water laat en ophaalt en dat de zoogenaamde
„topgaarde” voldoet volgens de feitelijke be-
slissing aan de vereischten van een hengel
in den zin der wet.

De Hooge Raad enz.;

Gelet op het middel van cassatie door den
requirant voorgesteld bij memorie:

Schending van de artt. 1, 2, 13, 19, 40, 45,
en 47 der wet van 13 Juni 1857 (*Staatsblad*
n°. 87) in verband met art. 5 van het reglement
op de uitoefening der jacht en visscherij in het
Hertogendom Limburg, zooals dat laatstelijk ge-
wijzigd is bij besluit der Staten van dat Hertog-
dom van 11 November 1884;

Overwegende dat het beroep, zonder eenige
beperking ingesteld, is niet-ontvankelijk in zoover
het daardoor mede is gericht tegen de in het
bestreden vonnis vervatte vrijspraak;

Ten aanzien van het beroep, voor zoover het
is ontvankelijk:

O. dat bij het bestreden vonnis is bewezen
verklaard: dat de beklagde op 18 November 1896
onder de gemeente Bijsden in de rivier de Maas
heeft gevischt door eene topgaard, die hij *in de*
hand hield en waaraan een vischje met dubbelen
haak was bevestigd, te water te laten en daaruit
op te halen, zonder daartoe voorzien te zijn van
eene vischakte, noch van schriftelijk bewijs van
vergunning van den eigenaar of rechthebbende;

O. dat het te dier zake uitgesproken ontslag
van rechtsvervolgung hoofdzakelijk berust op de
volgende gronden:

„dat de rivier de Maas, waarin de beklagde
heeft gevischt, is eene bevaarbare en vlotbare

rivier, behoorende tot het publiek domein van
den Staat, waarin krachtens de 4^e alinea van
art. 2 der wet op de jacht en visscherij van
13 Juni 1857 (*Staatsblad* n°. 87) voor het vis-
schen met den hengel in de hand noch akte,
noch vergunning wordt vereischt;

„dat door zoodanige hengel steeds is verstaan
het vischtuig, bestaande uit eene lijn met haak
of aas, bevestigd aan een stok, waarmede de
visscher die lijn te water laat en ophaalt, zonder
dat daarbij werd gelet op de lengte van den
stok of van de lijn, of eene bepaalde verhouding
in de lengtemaat tusschen stok en lijn werd
verlangd;

„dat het door den beklagde gebezigde visch-
tuig van den algemeen gebezigten hengelstok
slechts in zoover verschildt, dat de daaraan aan-
wezige lijn veel langer is dan gewoonlijk, en dat
daarvan naar believen meer of minder kan te
water gelaten worden, hetgeen wel daarstelt eene
verbetering van den oorspronkelijken hengel, maar
het vischtuig daardoor nog niet maakt tot een
geheel ander middel om visch te vangen dan de
van ouds gebruikelijke hengel;

„dat het door den beklagde gebezigde visch-
tuig derhalve geen ander is dan de in de 4de
alinea van gemeld art. 2 der jachtwet bedoelde
hengel, waarmede in de hand zonder akte of
vergunning mag worden gevischt in de aan den
Staat toebehoorende stroomen en rivieren”;

O. dat hiertegen ter ondersteuning van het
middel in cassatie in hoofdzaak wordt aangevoerd:
dat in het Provinciaal Reglement van Limburg
onder de geoorloofde vischtuigen „de topgaarde”
niet wordt genoemd en derhalve in deze provincie
moet beschouwd worden als een verboden visch-
tuig; voorts dat men in de wet tot regeling der
jacht en visscherij heeft willen vrijstellen alleen
het vischen, dat meer het vermaak zelf dan het
vangen van groote en kostbare visschen beoogt;
dat „de topgaarde”, ook al mocht die behooren
tot het genus hengels, door hare constructie zeer
stellig er op aangelegd is, om speciaal groote
visschen te bemachtigen; dat zij dus niet is een
hengel in den zin der jachtwet, die daaronder
blijkbaar alleen zoude verstaan het algemeen, be-
kende eenvoudige vischtuig en niet „de top-
gaarde”;

O. daaromtrent, dat waar de geschiedenis der
wet op de jacht en visscherij geen aanleiding
geeft om aan te nemen, dat die wet, het woord
„hengel” in de artt. 2, 4^e lid, en 13c, bezigende,

daaraan eene van het gemeene spraakgebruik afwijkende beteekenis heeft gehecht, onder dat woord ook in deze artikelen moet worden verstaan het algemeen gebruikelijk vischtuig, samengesteld uit haak, lijn en stok waarmede de vischer de lijn te water laat en ophaalt;

dat waar dit terecht door de rechtbank is aangenomen evenzeer terecht bij het bestreden vonnis is beslist, dat de wet, het spraakgebruik volgende, voor het wezen van het vischtuig, waaraan ook zij de benaming van „hengel” geeft, niet eischt eene bepaalde verhouding in de lengte van beide;

dat nu, waar volgens de feitelijke beslissing vaststaat eensdeels, dat het vischtuig, waarvan de gerequireerde zich heeft bediend, was een zoodanig, dat om zijne samenstelling onder de algemeene omschrijving van „hengel” valt, anderdeels, dat de gerequireerde met dit vischtuig visschende in de Maas onder de gemeente Eijsden, het in de hand hield, het ontslag van rechtsvervolging wordt gerechtvaardigd door art. 2, 4° lid, en art. 13c der voormelde wet;

dat het tegendeel niet kan volgen uit het niet opnoemen van de „topgaarde” onder de geoorloofde vischtuigen in art. 5 van het bij het middel aangehaalde Provinciaal Reglement, vermits waar volgens de feitelijke beslissing vaststaat, dat de zoogenaamde topgaarde aan de algemeene vereischen van een hengel voldoet, of, gelijk de requirant, het uitdrukt, tot „het genus hengels” behoort, het niet noemen van dit vischtuig in het Provinciaal Reglement van geen invloed kon zijn op het door den gerequireerde aan de voormelde bepalingen der wet ontleende recht;

O. mitsdien dat het middel van cassatie is ongegrond;

Gezien art. 347 Strafvordering;

Verklaart het beroep niet-ontvankelijk voor zoover het mede is gericht tegen de in het bestreden vonnis vervatte vrijspraak;

Verwerpt het voor het overige.

16 October 1897. BESLUIT, tot schorsing van het besluit van den raad der gemeente Norg van 18 October 1897, houdende benoeming van het raadslid J. DOKTER tot wethouder. S. 212.

Geschorst tot 1 Maart 1898.

17 November 1897. MISSIVE van den Minister van Binnenlandsche Zaken aan de Commissarissen der Koningin in de provinciën, betreffende uitvoering van de artt. 13 en 20 der Kieswet.

Ten vervolge op de circulaire van mijnen ambtsvoorganger van 25 Januari 1897, n°. 379, afd. B. B., heb ik de eer U H.E.G. te verzoeken het onderstaande met betrekking tot de uitvoering van de artt. 13 en 20 der Kieswet in 1898 en volgende jaren ter kennis te brengen van de burgemeesters in Uw gewest.

I. Naar luid van art. 13 der Kieswet zal de burgemeester bij de kennisgeving in art. 11 vermeld, de mannelijke ingezetenen der gemeente, die krachtens art. 1b aanspraak meenen te kunnen maken om geplaatst te worden op de kiezerslijst, hebben nit te noodigen daarvan voor zooveel noodig vóór den 15den Februari aangifte te doen.

De burgemeester zal bij genoemde kennisgeving de gevallen, waarin hernieuwde aangifte noodig is en die waarin zij onnoodig is, uitdrukkelijk hebben te vermelden.

Voor hen, die krachtens vroeger gedane aangifte op de loopende kiezerslijst voorkomen, is hernieuwde aangifte *onnoodig*, indien de plaatsing op die lijst berustte op:

1°. bewoning van een huis of gedeelte van een huis of van een vaartuig mits zij op 31 Januari alsnog hetzelfde huis of een gedeelte van hetzelfde huis of hetzelfde vaartuig bewonen;

2°. genot van pensioen;

3°. bezit van eene inschrijving in de Grootboeken der Nationale Schuld of van een inleg in de Rijkspostspaarbank;

4°. aflegging van een examen.

Daarentegen is hernieuwde aangifte *wel noodig* voor hen, wier plaatsing op de lijst berustte op:

1°. bewoning van een huis of gedeelte van een huis of van een vaartuig, indien zij niet meer op 31 Januari hetzelfde huis of een gedeelte van hetzelfde huis of hetzelfde vaartuig bewonen; of

2°. op genot van inkomen in dienstbetrekking, of als inwonende zoon, in het bedrijf of beroep der ouders werkzaam, hetzij met of zonder genot van pensioen.

II. Aan hen die verkeerren, in het laatste onder n°. 2 vermelde geval, zal de burgemeester naar luid van art. 20 der Kieswet een aangifte-biljet ter invulling hebben toe te zenden.

Dit biljet zal naar gelang van de vroeger gedane aangifte moeten worden ingericht overeen-

komstig model V, model VI of model VIII, behorende bij het Koninklijk besluit van 28 November 1896 (*Staatsblad* n°. 176). Aan het hoofd van het toe te zenden biljet zijn de woorden: „Kiesrecht. Aangifte-biljet ter invulling” te plaatsen. Tevens is op het biljet te vermelden dat formulieren voor de aangifte ook ter gemeente-secretarie verkrijgbaar zijn.

Wordt in overeenstemming met de laatstelijk gedane aangifte een biljet, overeenkomstig model V ingericht, den kiezer toegezonden, zoo is daarop bovendien de volgende aantekening te stellen: „Indien het in dienstbetrekking genoten inkomen over het laatstverloopen jaar is vervallen of beneden het volgens de wet vereischte bedrag is gebleven, doch de kiezer op 1 Februari in het genot was van een door eene openbare instelling verleend pensioen, hetwelk afzonderlijk of te zamen met het in dienstbetrekking genoten inkomen bovenbedoeld bedrag bereikt, gelieve hij een der voor deze gevallen vastgestelde formulieren ter gemeente-secretarie aan te vragen.”

Mocht niet meer door raadpleging van de ten vorigen jare ingeleverde biljetten of van desbetreffende aantekeningen zijn na te gaan, of de kiezer laatstelijk eene aangifte volgens model V, VI dan wel VIII, bovengemeld, heeft gedaan, zoo heeft de burgemeester alvorens het aangiftebiljet toe te zenden zoo noodig bij den kiezer zelve inlichting omtrent den grond, waarop diens kiesrecht berust, te doen inwinnen.

De Minister van Binnenlandsche Zaken,
(get.) H. GOEMAN BORGESIVS.

19 November 1897. BESLUIT, betrekkelijk den herijk der maten en gewichten in 1898 en 1899. S. 213.

IN NAAM VAN H. M. WILHELMINA, ENZ.
WIJ EMMA, ENZ.

Op de voordracht van den Minister van Waterstaat, Handel en Nijverheid van 28 October 1897, L. O, afdeling Handel en Nijverheid;

Gelet op art. 15, Litt. a der wet van 7 April 1869 (*Staatsblad* n°. 57), waarvan de gewijzigde tekst is bekend gemaakt bij Koninklijk besluit van 29 November 1874 (*Staatsblad* n°. 143);

Den Raad van State gehoord (advies van 9 November 1897, n°. 17);

Gezien het nader rapport van den Minister van Waterstaat, Handel en Nijverheid van 16 November 1897, L. A. H, afdeling Handel en Nijverheid;

Hebben goedgevonden en verstaan, te bepalen:

1°. De maten en gewichten moeten in het jaar 1898 of 1899 onderworpen worden aan den herijk bedoeld bij art. 15, Litt. a der bovengenoemde wet;

2°. De herijk heeft plaats binnen het tijdvak dat aanvangt op 1 Januari 1898 en eindigt op 1 September 1899;

3°. Aan Gedeputeerde Staten der provinciën wordt opgedragen het tijdstip te bepalen waarop de herijk voor elke gemeente, binnen het onder 2°. genoemde tijdvak, zal geschieden.

De Minister van Waterstaat, Handel en Nijverheid is belast met de uitvoering van dit besluit, hetwelk in het *Staatsblad* zal worden geplaatst, en waarvan afschrift zal worden gezonden aan den Raad van State.

Het Loo, den 19den November 1897.

(get.) E M M A.

De Min. van Waterstaat, Handel en Nijverheid,
(get.) C. LELY.

(*Uitgeg.* 29 Nov. 1897.)

20 November 1897. BESLUIT, tot aanvulling van de Koninklijke besluiten van 21 Juli 1882 (*Staatsblad* n°. 115) en 25 April 1888 (*Staatsblad* n°. 77), houdende nadere aanwijzing der kringen om branderijen waar peilingen kunnen verricht worden. S. 214.

IN NAAM VAN H. M. WILHELMINA, ENZ.
WIJ EMMA, ENZ.

Op de voordracht van den Minister van Financiën van 30 October 1897, n°. 78, Invoerrechten en Accijnzen;

Gezien de Koninklijke besluiten van 21 Juli 1882 (*Staatsblad* n°. 115) en 25 April 1888 (*Staatsblad* n°. 77), houdende nadere aanwijzing der kringen om branderijen waar peilingen kunnen verricht worden;

Den Raad van State gehoord (advies van 9 November 1897, n°. 15);

Gelet op het nader rapport van den voornoemden Minister van 16 November 1897, n°. 4, Invoerrechten en Accijnzen;

Hebben besloten en besluiten:

In het Koninklijk besluit van 25 April 1888 (*Staatsblad* n°. 77), wordt in plaats van „Tilburg, de kadastrale sectiën G, K en M” gelezen: „Tilburg, de kadastrale sectiën B, C, G, K, M en het gedeelte van sectie D, begrensd ten oosten door de kadastrale sectie C en ten westen door den Rijksweg van Tilburg naar Goirle en de Diepenstraat”.

De Minister van Financiën is belast met de

uitvoering van dit besluit, hetwelk in het *Staatsblad* zal worden geplaatst en waarvan afschrift zal worden gezonden aan den Raad van State.

Het Loo, den 20sten November 1897.

(get.)

EMMA.

De Minister van Financiën, (get.) PIERSON.
(*Uitgeg.* 30 Nov. 1897.)

23 November 1897. **BESLUIT**, houdende vrijstelling van port voor de briefwisseling over dienstzaken van den directeur van het krijgsgeschiedkundig archief met de burgemeesters en de Rijks- en gemeente-archivarissen.

IN NAAM VAN H. M. WILHELMINA, ENZ.
WIJ EMMA, ENZ.

Gelet op artikel 1 van het Koninklijk besluit van 19 December 1892 (*Staatsblad* n°. 284);

Op de voordracht van den Minister van Waterstaat, Handel en Nijverheid van 18 November 1897, n°. 4221, Post. en Tel.;

Hebben goedgevonden en verstaan:

Vrijstelling van port te verleen voor de briefwisseling over dienstzaken van den directeur van het krijgsgeschiedkundig archief van den Generalen Staf met de burgemeesters en de Rijks- en gemeente-archivarissen.

De Minister van Waterstaat, Handel en Nijverheid is belast met de uitvoering van dit besluit, waarvan afschrift zal worden gezonden aan de Ministers van Oorlog en van Binnenlandsche Zaken.

Het Loo, den 23sten November 1897.

(get.)

EMMA.

De Min. van Waterstaat, Handel en Nijverheid, (get.) C. LELY.

24 November 1897. **MISSIVE** van den Minister van Justitie aan de Procureurs-Generaal bij de Gerechtshoven, betreffende het aanvragen tot het bekomen der Koninklijke bewilliging op ontwerp-akten van oprichting van naamloze vennootschappen.

De tot nu toe gevolgde wijze van handelen ten aanzien van aanvragen ter erlanging van de Koninklijke bewilliging op ontwerp-akten van oprichting van naamloze vennootschappen, maakt het noodig een afschrift van die ontwerp-akten aan belanghebbenden uit te reiken nevens het afschrift van het Koninklijk besluit houdende bewilliging.

De toezending van het Koninklijk besluit moet derhalve steeds wachten tot het afschrift van de ontwerp-akte gereed is.

Dit tijdverlies kan door belanghebbenden worden voorkomen wanneer zij, nevens het request ter beking van Koninklijke bewilliging, overleggen twee exemplaren van de ontwerp-akte, daar het alsdan mogelijk wordt één dier exemplaren, voorzien van de aantekening der bewilliging en van den datum van het Koninklijk besluit, met dat besluit aan belanghebbenden terug te zenden.

Met het oog op de omstandigheid dat de hier bedoelde verzoekschriften veelal door notarissen worden ingediend, komt het mij gewenscht voor de aandacht van die ambtenaren te vestigen op gezegd middel ter bespoediging, waartoe ik bij deze Uwe tuschenkomst inroep, voor zoo veel betreft de notarissen die in Uwen ambtkring zijn gevestigd.

Het verdient hierbij opmerking, dat het wenschelijk is de exemplaren der ontwerp-akten zoodanig in te richten, dat slechts de helft van iedere bladzijde wordt beschreven, omdat dusdoende de noodig gebleken wijzigingen of aanvullingen bij renvooi kunnen worden aangebracht in één dier exemplaren, hetwelk met de beschikking houdende aanmerkingen aan belanghebbenden zal worden teruggezonden.

De mededeeling van het bovenstaande Uwerzijds kan plaats hebben door toezending van deze circulaire aan de notarissen, waartoe een volgend getal exemplaren hiernevens gaat.

De Min. van Justitie, (get.) CORT v. D. LINDEN.

25 November 1897. **BESLUIT**, houdende nadere wijziging van het besluit van 13 April 1877, n°. 10, betreffende het examen voor surnumerair der directe belastingen en van het kadaster.

IN NAAM VAN H. M. WILHELMINA, ENZ.
WIJ EMMA, ENZ.

Op de voordracht van den Minister van Financiën van 20 November 1897, n°. 9, afd. Personeel;

Hebben goedgevonden en verstaan:

Art. 6 van het Koninklijk besluit van den 13 April 1877, n°. 10, gewijzigd bij dat van 20 Februari 1879, n°. 15, aan te vullen met de volgende bepaling:

„Bij dit examen zullen voor de candidateu dezelfde eischen van lichamelijke geschiktheid gelden als gesteld zijn of zullen worden voor het examen voor de betrekking van surnumerair der directe belastingen, invoerrechten en accijnzen.”

De Minister van Financiën is belast met de uitvoering van dit besluit.

Het Loo, den 25sten November 1897.

(get.) E M M A.

De Minister van Financiën, (get.) PIERSON.

29 November 1897. BESLUIT, tot aanvulling van het formulier voor de aangifte in de vermogensbelasting. S. 215.

IN NAAM VAN H. M. WILHELMINA ENZ.

WIJ EMMA; ENZ.

Op de voordracht van den Minister van Financiën van den 20sten October 1897, n°. 109, Registratie;

Gelet op artikel 15 der wet van den 27sten September 1892 (Staatsblad n°. 223) op de vermogensbelasting;

Den raad van State gehoord (advies van den 9den November 1897, n°. 21);

Gezien het nader rapport van den Minister van Financiën van den 25sten November 1897, n°. 7, Registratie;

Hebben goedgevonden en verstaan:

Art. 1. Met wijziging van het Koninklijk besluit van den 26sten Februari 1894, n°. 38, wordt het formulier van het biljet voor de aangifte in de vermogensbelasting op de vierde bladzijde, ter plaatse aangewezen op het bij dit besluit behoorende model, (1) aangevuld met de woorden:

„Een exemplaar der wet op de vermogensbelasting en een lijst der op bladzijde 1 van dit biljet genoemde bussen, zijn bij den daargenoemden ontvanger op franco aanvraag kosteloos verkrijgbaar.”

2. Dit besluit treedt in werking op 1 Mei 1898.

De Minister van Financiën is belast met de uitvoering van dit besluit, dat in het *Staatsblad* zal worden geplaatst en waarvan afschrift zal worden gezonden aan den Raad van State.

Het Loo, den 29sten November 1897.

(get.) E M M A.

De Minister van Financiën, (get.) PIERSON.

(Uitgeg. 15 Dec. 1897.)

(1) Dit model is overigens in overeenstemming met het vroeger vastgestelde, en wordt daarom hierna niet opgenomen.

30 November 1897. BESLUIT, houdende vergunning aan de Vereeniging van den H. Vincentius van Paulo te 's Gravenhage tot oprichting van een idiotengesticht te Oss alsmede bepaling van het maximum der verpleegden en het minimum der geneeskundigen. S. 216.

IN NAAM VAN H. M. WILHELMINA, ENZ.
WIJ EMMA, ENZ.

Op de voordracht van den Minister van Binnenlandsche Zaken van 26 November 1897, n°. 4691, afdeling Medische Politie;

Gelet op de artikelen 7 en 8 der wet van 27 April 1884 (Staatsblad n°. 96), gewijzigd bij de wetten van 15 April 1886 (Staatsblad n°. 64) en 7 December 1896 (Staatsblad n°. 191);

Hebben goedgevonden en verstaan, te bepalen:

Art. 1. Aan de Vereeniging van den H. Vincentius van Paulo te 's Gravenhage wordt vergunning verleend het huis genaamd „het Hooge Huis” te Oss, overeenkomstig de door haar overgelegde teekening, in te richten tot een idiotengesticht ter verpleging van niet meer dan 12 mannelijke patiënten.

De Minister van Binnenlandsche Zaken bepaald, na de voltooiing van het gesticht, het tijdstip, waarop dit in gebruik mag worden genomen.

2. In elk, voor meer dan één verpleegde bestemd, slaapvertrek wordt op eene duidelijk zichtbare plaats het aantal personen aangewezen, waarvoor het bestemd is.

3. Zonder goedkeuring van den Minister van Binnenlandsche Zaken mag noch in de lokalen noch in hunne bestemming eene verandering gemaakt worden, die invloed heeft op de plaatsruimte of den aanvoer van versehe lucht in de, voor de verpleegden bestemde, dag- of nachtverblijven.

4. De geneeskundige behandeling der verpleegden wordt opgedragen aan ten minste één geneeskundige, die in of nabij het idiotengesticht gevestigd moet zijn.

De Minister van Binnenlandsche Zaken is belast met de uitvoering van dit besluit, dat in het *Staatsblad* zal worden geplaatst.

Het Loo, den 30sten November 1897.

(get.) E M M A.

De Minister van Binnenlandsche Zaken,
(get.) H. GOEMAN BORGESIUS.

(Uitgeg. 9 Dec. 1897.)

1 December 1897. BESLUIT, tot wijziging van het bij Koninklijk besluit van 23 Mei 1892 (*Staatsblad* n°. 116) vastgesteld bijzonder reglement van politie voor het kanaal door *Walcheren*. S. 217.

IN NAAM VAN H. M. WILHELMINA, ENZ.
WIJ EMMA, ENZ.

Op de voordracht van den Minister van Waterstaat, Handel en Nijverheid van 15 October 1897, L. P., afdeling Waterstaat;

Gezien de wet van 28 Februari 1891 (*Staatsblad* n°. 69);

Den Raad van State gehoord (advies van den 16 November 1897, n°. 9);

Gelet op het nader rapport van den voornoemden Minister dd. 26 November 1897, n°. 126, afdeling Waterstaat;

Hebben goedgevonden en verstaan:

In het bijzonder reglement van politie voor het kanaal door *Walcheren*, vastgesteld bij Koninklijk besluit van 23 Mei 1892 (*Staatsblad* n°. 116) de navolgende wijzigingen te brengen:

Art. 5 wordt gelezen als volgt:

De brug over de Keersluis te *Vlissingen* is gesloten van 20 tot 5 minuten vóór den tijd van vertrek van elken personentrein van het havenstation.

De brug te *Middelburg* is gesloten gedurende 15 minuten vóór den tijd van vertrek van elken personentrein van het station aldaar en gedurende 10 minuten na aankomst van elken personentrein aan dat station.

De tijd, waarin de beide bruggen niet gesloten moeten blijven, wordt des daags aangeduid door een witten bol of een wit bord.

Art. 7 wordt gelezen als volgt:

Met afwijking van art. 13 van het Algemeen reglement wordt bepaald dat het aandoen der buitenhaven te *Vlissingen* verboden is, wanneer op den Westhavendam des daags eene roode vlag of des nachts een tweede rood licht bij het roode havenlicht is geplaatst.

Wanneer bij de roode vlag of bij het tweede roode licht, hiervoor bedoeld, nog een groene vlag of een groen licht is geplaatst, is het aandoen der haven voor vaartuigen van niet meer dan zes meter diepgang geoorloofd.

Achter art. 15 wordt een nieuw artikel ingelascht, luidende als volgt:

Art. 16. Het is verboden langs en op de werken, behoorende tot het kanaal, schelpdieren te vangen of te rapen.

Art. 16 wordt art. 17 en daarin voor „van art. 15” gelezen: „van de artikelen 15 en 16”.

De Minister van Waterstaat, Handel en Nijverheid is belast met de uitvoering van dit besluit, dat in het *Staatsblad* geplaatst en in afschrift aan den Raad van State medegedeeld zal worden.
Het Loo, den 1sten December 1897.

(get.) E M M A.

De Min. van Waterstaat, Handel en Nijverheid,
(get.) C. LELY.

(Uitgeg. 11 Dec. 1897.)

3 December 1897. WET, houdende goedkenning van de op 3 April 1897 te 's Gravenhage tusschen *Nederland* en *Frankrijk* gemaakte schikking, regelende de betrekkingen tusschen evengenoemde Staten in het Regentschap *Tunis*, S. 218.

IN NAAM VAN H. M. WILHELMINA, ENZ.
WIJ EMMA, ENZ. doen te weten:
Alzoo Wij in overweging genomen hebben, dat de op 3 April 1897 te 's Gravenhage tusschen *Nederland* en *Frankrijk* gemaakte schikking, regelende de betrekkingen tusschen *Nederland* en *Frankrijk* in het Regentschap *Tunis*, wettelijke rechten betreft;

Gelet op het 2de lid van artikel 59 der Grondwet;
Zoo is het, dat Wij, den Raad van State enz.

Eenig artikel.

De nevens deze wet in afschrift gevoegde op 3 April 1897 tusschen *Nederland* en *Frankrijk* gemaakte schikking, regelende de betrekkingen tusschen *Nederland* en *Frankrijk* in het Regentschap *Tunis*, (1) wordt goedgekeurd.

Lasten en bevelen, enz.

Gegeven te 's Gravenhage den 3den December 1897.

(get.) E M M A.

De Minister van Buitenlandsche Zaken,
(get.) W. H. DE BEAUFORT.

(Uitgeg. 8 Dec. 1897.)

3 December 1897. WET, tot wijziging van het vierde hoofdstuk der Staatsbegrooting voor het dienstjaar 1896. S. 219.

Bij deze wet wordt na verhooging en vermindering van een artikel het totaal der 4de Afd. van dit hoofdstuk gebracht op f 356,500 en dat der 6de Afd. op f 1,014,954.

(1) Zie die schikking in het besluit van 23 December 1897, S. 264.

3 December 1897. WET, tot wijziging van het vijfde hoofdstuk der Staatsbegrooting voor het dienstjaar 1896. S. 220.

Bij deze wet worden de navolgende artikelen van dit hoofdstuk:

a. verhoogd:

Art. 77 met *f* 13,000. Art. 84 met *f* 15,000.

Art. 181 met *f* 210.

b. verminderd:

Art. 147 met *f* 28,210.

Na voorschreven verhoogen en vermindering wordt het totaal der 4de Afd. van dit hoofdstuk verhoogd met *f* 28,000; dat der 5de Afd. verminderd met *f* 28,210 en dat der 6de Afd. verhoogd met *f* 210.

3 December 1897. WET, tot beschikbaarstelling van gelden, wegens verstrekkingen door het Departement van Marine gedaan, voor den dienst van 1897. S. 221.

Bij deze wet worden de gelden tot een bedrag van *f* 74,755.20 voorhanden zijnde in 's Rijks schatkist, wegens door het Departement van Marine gedane verstrekkingen, ten behoeve van gemeld Departement voor den dienst van 1897 beschikbaar gesteld.

3 December 1897. WET, tot wijziging van het zesde hoofdstuk der Staatsbegrooting voor het dienstjaar 1896. S. 222.

Bij deze wet wordt na verhooging en vermindering van eenige artikelen het totaal der 1ste Afd. van dit hoofdstuk gebracht op *f* 386,958.50; dat der 2de Afd. op *f* 6,418,580; dat der 3de Afd. op *f* 4,958,566.50; dat der 4de Afd. op *f* 2,287,010.17⁵ en dat der 5de Afd. op *f* 1,795,917.

3 December 1897. WET, tot verhooging van het zesde hoofdstuk der Staatsbegrooting voor het dienstjaar 1897. S. 223.

Bij deze wet wordt na verhooging van eenige artikelen het totaal der 2de Afd. van dit hoofdstuk gebracht op *f* 7,514,080; dat der 3de Afd. op *f* 3,844,097.50; terwijl het eindeijfer wordt verhoogd tot *f* 15,691,554.67.

3 December 1897. WET, tot nadere verhooging van het zesde hoofdstuk der Staatsbegrooting voor het dienstjaar 1897. S. 224.

Bij deze wet wordt na verhooging van een artikel het totaal der 4de Afd. van dit hoofdstuk gebracht op *f* 2,110,031 en het eindeijfer op *f* 15,769,514.67.

3 December 1897. WET, houdende goedkeuring van den onderhandschen verkoop van een stuk grond en water te Coevorden aan de Dedemsvaartsche Stoomtramweg-Maatschappij. S. 225.

3 December 1897. WET, tot wijziging van het zevende hoofdstuk B der Staatsbegrooting voor het dienstjaar 1896. S. 226.

3 December 1897. WET, houdende goedkeuring van den onderhandschen verkoop van eene strook grond tusschen de Keizersguldenwaard en het Steurgat, onder Werkendam, aan D. E. H. BOXMAN te Utrecht. S. 227.

3 December 1897. WET, tot wijziging van het zevende hoofdstuk A der Staatsbegrooting voor het dienstjaar 1896. S. 228.

3 December 1897. WET, houdende goedkeuring van den onderhandschen verkoop van de Tongersche Barakken te Maastricht aan de St. Bonifacius-stichting aldaar. S. 229.

3 December 1897. WET, tot wijziging van het achtste hoofdstuk der Staatsbegrooting voor het dienstjaar 1896. S. 230.

Bij deze wet wordt na verhooging en vermindering van eenige artikelen het totaal der 8de Afd. van dit hoofdstuk nader vastgesteld op *f* 3,174,500; dat der 4de Afd. op *f* 6,353,578; dat der 9de Afd. op *f* 2,540,254; dat der 12de Afd. op *f* 343,200; dat der 14de Afd. op *f* 2,376,169 en dat der 16de Afd. op *f* 710,054.

3 December 1897. WET, tot beschikbaarstelling van gelden, wegens door het Departement van Oorlog gedane verstrekkingen, voor den dienst van 1897. S. 231.

Bij deze wet worden de gelden wegens door het Departement van Oorlog gedane verstrekkingen, in 's Rijks schatkist, ten bedrage van *f* 193,192.16 voorhanden, ten behoeve van dat Departement, tot het doen van betalingen voor den dienst van 1897 beschikbaar gesteld.

3 December 1897. WET, tot wijziging van het negende hoofdstuk der Staatsbegrooting voor het dienstjaar 1896. S. 232.

Bij deze wet worden de navolgende artikelen van dit hoofdstuk:

a. verhoogd:

Art. 35 met f 2,500.	Art. 42 met f 80,000.
Art. 63 met f 6,000.	Art. 78 met f 3,000.
Art. 80 met f 204,000.	Art. 82 met f 1,150.
Art. 116 met f 3,900.	Art. 131 met f 60,000.
Art. 132 met f 135,000.	Art. 140 met f 9,500.
Art. 146 met f 2,000.	Art. 148 met f 3,200.
Art. 157 met f 5,500.	Art. 172 met f 1,500.
Art. 192 met f 14,000.	Art. 193 met f 11,024.
Art. 203 met f 5,512.	Art. 215 met f 6,000.

b. toegevoegd:

Art. 119ter. Uitbreiding van het Departement van Koloniën f 2,000.

c. verminderd:

Art. 37 met f 169,250. Art. 129 met f 350,000.
Art. 187 met f 36,536.

Ten gevolge van voorschreven wijziging wordt het totaal der 2de Afd. van dit hoofdstuk *verminderd* met f 12,200, met welk bedrag het totaal der 3de Afd. wordt *verhoogd*.

3 December 1897. WET, houdende goedkeuring van eene met JAN DIRK BARON VAN WASSENABER VAN ROSANDE en de gemeente *Renkum* gesloten overeenkomst, betreffende ruiling van grond te *Oosterbeek*, gemeente *Renkum*. S. 233.

3 December 1897. WET, tot vaststelling van het slot der rekening van de koloniale uitgaven en ontvangsten voor *Suriname* over het dienstjaar 1893. S. 234.

Het slot der rekening van de koloniale uitgaven en ontvangsten voor *Suriname* over het dienstjaar 1893 wordt vastgesteld als volgt:

De uitgaaf bedraagt f 1,859,156.28.

De ontvangst bedraagt f 1,723,207.34.

Het nadeelig slot der rekening bedraagt alzoo f 135,948.94, welk bedrag dientengevolge tot aanvulling der koloniale middelen is noodig geweest.

4 December 1897. WETTEN, houdende naturalisatie van:

François Antoine Groussot. S. 235.

Johann Joseph Fendel. S. 236.

Amédée Daran. S. 237.

Wilhelmus Eduard Hoffmann. S. 238.

Vitus Poss. S. 239.

Theodor Hubert Dielen. S. 240.

Jacob Fendel. S. 241.

Ednard Heinrich Topie. S. 242.

1897.

Sigmund Seeligmann. S. 243.

Gerardus Bartholomeus Govers. S. 244.

August Max Reindel. S. 245.

Adolph August Christian Strandes. S. 246.

Karolus Sallaerts. S. 247.

Hermann Bernard Egbert Thole. S. 248.

Louis Richard Thürer. S. 249.

Anton Ludwig Fieker. S. 250.

Ulrich Maugweiler. S. 251.

Hugo Karl Hans Adolph Mayer. S. 252.

Heinrich Arnold Hollenkamp. S. 253.

Moritz Adolf Goldenberg. S. 254.

Julius Hermann Oskar Dziallas. S. 255.

Diederich Heinrich Wilhelm Otto Mecke. S. 256.

Gerhard Peter Paul Paulus. S. 257.

7 December 1897. BESLUIT, tot achorsing van de besluiten van den raad der gemeente *Klaaswaal* van 15 November 1897, houdende vaststelling van eene verordening regelende den werkkring der vaste commissiën zijner leden ter voorbereiding van hetgeen, waarover hij in zake Financiën heeft te besluiten en van eene verordening tot regeling van de samenstelling en inrichting der commissie van plaatselijk toezicht op het openbaar lager onderwijs. S. 258.

Geschorst tot 1 Mei 1898.

11 December 1897. BESLUIT, houdende regelen, o. a. betreffende de wijze van werken van den raad, bedoeld bij art. 20 der wet op de reserve voor de landmacht. S. 259.

IN NAAM VAN H. M. WILHELMINA, ENZ. WIJ EMMA, ENZ.

Overwegende, dat volgens art. 20 der wet van 2 Mei 1897 (*Staatsblad* n°. 119) de wijze van werken van den bij dat artikel bedoelden raad moet worden vastgesteld bij algemeenen maatregel van bestuur;

Overwegende tevens, dat het wenschelijk is, eenige regelen vast te stellen, betreffende de benoeming enz. der leden van dien raad;

Op de voordracht van den Minister van Oorlog van den 9den Juni 1897, Kabinet, litt^a. X⁵⁰;

Den Raad van State gehoord (advies van den 3 Augustus 1897, n°. 15);

Gezien het nader rapport van den Minister van Oorlog van den 8sten December 1897, Kabinet, litt. X⁸⁷;

Hebben goedgevonden en verstaan:

Art. 1. Bij de samenstelling van een raad, als bedoeld bij art. 20 der wet van 2 Mei 1897 (*Staatsblad* n°. 119), worden door Ons, gelijktijdig, vijf leden en vijf plaatsvervangende leden benoemd.

Voorzitter van den raad is het oudste lid naar rang en ancienneteit.

2. Wordt tot de samenstelling van den raad overgegaan naar aanleiding van een voorstel van een der militaire chefs of van eene klacht van een of meer officieren, dan mogen zij, van wie het voorstel of de klacht is uitgegaan, geen zitting hebben in den raad.

De leden van den raad mogen voorts noch den officier, over wien door den raad advies moet worden uitgebracht en die bij deze regeling met de woorden „de beklagde” wordt aangeduid, noch hem, die te zijnen aanzien een voorstel of eene klacht heeft ingebracht als bij het vorige lid bedoeld, in bloedverwantschap of zwagerschap bestaan, tot den zesden graad ingesloten.

Zij mogen elkander niet in bloedverwantschap of zwagerschap bestaan, tot en met den vierden graad ingesloten.

3. Van het Koninklijk besluit, houdende benoeming van de leden en plaatsvervangende leden van den raad, wordt door den Minister van Oorlog kennis gegeven aan elk der daarbij benoemde hoofd- en reserve-officieren, alsmede, bij aangeteekenden (geadviseerden) brief, aan den beklagde.

Wanneer de verblijfplaats van den beklagde onbekend is, of wanneer hij zich buitenslands ophoudt, zal de bij het vorige lid bedoelde aangeteekende (geadviseerde) brief worden verzonden aan het laatstelijk door hem hier te lande gekozen en als zoodanig aan het Departement van Oorlog medegedeelde domicilie.

4. Elk tot lid of plaatsvervangend lid van den raad benoemd hoofd- of reserve-officier, die vermeenen mocht, gegronde redenen te hebben om in den raad geen zitting te nemen, moet die redenen, binnen tweemaal vier en twintig uren nadat hij van zijne benoeming kennis bekomen heeft, rechtstreeks mededeelen aan den Minister van Oorlog.

Deze onderzoekt de geldigheid dier redenen en

verricht, indien hij daartoe termen vindt, het vereischte om den betrokken hoofd- of reserve-officier als lid of plaatsvervangend lid van den raad te vervangen met inachtneming van de bepalingen van dit besluit.

5. Indien de beklagde bezwaren meent te moeten inbrengen tegen het zitting nemen in den raad van eenig tot lid of plaatsvervangend lid benoemd hoofd- of reserve-officier, doet hij daarvan, onder opgave van zijne bezwaren, mededeeling aan den Minister van Oorlog bij aangeteekenden brief en binnen een termijn, hem te stellen bij den in artikel 3 bedoelden aangeteekenden (geadviseerden) brief.

De Minister onderzoekt de geldigheid der bezwaren en voorziet, indien hij daartoe termen vindt, in de vervanging van het betrokken lid of plaatsvervangend lid, in voege als aangewezen is bij het laatste lid van artikel 4.

6. Ingeval een der leden van den raad door ziekte of andere omstandigheden, niet bij artikel 4 bedoeld, buiten de mogelijkheid geraakt om de zittingen van den raad bij te wonen, wordt daarvan zoodra mogelijk door of namens hem kennis gegeven aan den Minister van Oorlog, die alsdan te zijner vervanging het vereischte verricht, met inachtneming van de bepalingen van dit besluit.

7. Wanneer plaatsvervangende leden als lid moeten optreden, zal dit geschieden naar de volgorde, bij het in artikel 1 bedoelde Koninklijk besluit aangewezen.

8. De raad kan geenerlei beslissing nemen, als hij niet voltallig is.

Iedere beslissing van den raad wordt genomen bij eenparigheid of meerderheid van stemmen.

9. De zittingen van den raad kunnen worden bijgewoond door den beklagde en door alle officieren en reserve-officieren der Landmacht, van gelijken rang als de beklagde of van hooger rang.

De beklagde heeft het recht, mondeling of schriftelijk aan den raad datgene voor te dragen, wat hij te zijner verdediging in het midden kan brengen of waaromtrent hij verhoor van getuigen wenschen zou.

Met goedkeuring van den Minister van Oorlog kan hij dat recht, geheel of ten deele, overdragen aan een ander, daartoe genegen officier of reserve-officier van de Landmacht, geen lid van den raad zijnde, noch als plaatsvervangend lid van den raad aangewezen. Wordt van dat recht geen gebruik gemaakt binnen een door den raad ge-

stelden termijn, dan is de raad bevoegd met de behandeling der zaak voort te gaan zonder verder op het tweede en derde lid van dit artikel te letten.

10. Omtrent het hooren van getuigen beslist de raad.

Niemand kan tegen zijn wil als getuige door of vanwege den raad gehoord worden.

De getuigen worden buiten eede gehoord.

11. De plaats, waar de raad zal vergaderen, wordt door den Minister van Oorlog aangewezen.

Van zijne beslissing daaromtrent wordt door hem mededeeling gedaan aan elk der leden van den raad, alsmede, per aangeteekenden (geadviseerden) brief, aan den beklagde.

Ten aanzien van de kennisgeving aan den beklagde geldt het bepaalde bij het laatste lid van artikel 3.

12. De Minister van Oorlog doet aan den voorzitter van den raad toekomen:

1°. eene memorie, houdende duidelijke omschrijving van het geval waaromtrent advies verlangd wordt;

2°. alle door den Minister ontvangen berichten en bescheiden, tot de zaak betrekkelijk;

3°. afschriften van de beoordeelingslijsten omtrent den beklagde, voor zoover die voorhanden zijn;

4°. een staat van dienst, betreffende den beklagde.

De sub 1°, 2°. en 3°. bedoelde stukken worden, door den Minister van Oorlog, in afschrift, bij aangeteekenden (geadviseerden) brief en zoo noodig met inachtneming van het bepaalde bij het laatste lid van artikel 3, aan den beklagde medegedeeld.

13. Nadat de voorzitter van den raad kennis genomen heeft van de bij het vorig artikel bedoelde bescheiden, doet hij die, ter kennisneming, rondgaan bij de overige leden van den raad.

Daarna bepaalt hij dag en uur, waarop de raad voor het eerst zal bijeenkomen.

Gelijktijdig belast hij een der leden met de werkzaamheden van secretaris van den raad.

Van het tijdstip, waarop de raad voor het eerst zal bijeenkomen, wordt — zoo noodig met inachtneming van het bepaalde bij het laatste lid van artikel 3 — door den voorzitter van den raad, per aangeteekenden (geadviseerden) brief, kennis gegeven aan den beklagde.

14. Zoodra de raad zitting heeft genomen, wordt door den voorzitter de vraag gesteld, of de raad zich ter zake ingelicht acht.

Bij ontkennde beantwoording van die vraag,

is de raad bevoegd en verplicht, om al die nadere inlichtingen in te winnen, welke hij voor eene juiste beoordeeling der zaak noodig acht.

15. Acht de raad zich voldoende ingelicht, dan zal hij, voor zoover dit mogelijk is, den beklagde alsnog in diens belang hooren.

Daarna gaat hij over tot het uitbrengen van zijn advies.

16. Het uitbrengen van het advies geschiedt bij geheime stemming.

De voorzitter stelt alleen de vraag:

„Zijn er termen tot het verleenen van een niet-eervol ontslag?”

Die vraag wordt door elk lid van den raad afzonderlijk met „ja” of „neen” beantwoord bij een ongeteekend, dichtgevoonden briefje.

17. De leden van den raad werpen opvolgend hun stembriefje in een gesloten bus.

Onmiddellijk na de stemming wordt de bus geopend en worden de op de stembriefjes voorkomende adviezen eerst door den voorzitter en daarna door een der leden van den raad overluid opgelezen.

18. Van de nitgebrachte adviezen wordt, dadelijk na afloop van de stemming, door den secretaris proces-verbaal opgemaakt, welk stuk in dezelfde zitting door den voorzitter en de overige leden wordt bekrachtigd.

Onmiddellijk na die bekrachtiging worden de stembriefjes door den voorzitter vernietigd.

19. Het proces-verbaal, bij het vorig artikel bedoeld, wordt, met een door den voorzitter en den secretaris gewaarmerkt afschrift van de door laatstgenoemde aangehouden notulen van den raad, door den raad gezonden aan den Minister van Oorlog, die een door hem gewaarmerkt afschrift van het proces-verbaal, per aangeteekenden (geadviseerden) brief en zoo noodig met in achtneming van het bepaalde bij het laatste lid van artikel 3, doet toekomen aan den beklagde.

20. Omtrent het advies van den raad wordt door den Minister van Oorlog aan Ons verslag uitgebracht, met bijvoeging van zoodanige voorstellen, als waartoe de zaak hem aanleiding geeft.

De Minister van Oorlog is belast met de uitvoering van dit besluit, hetwelk in het *Staatsblad* zal worden geplaatst en waarvan afschrift zal worden gezonden aan den Raad van State.

's Gravenhage, den 11den December 1897.

(get.)

E M M A.

De Minister van Oorlog, (get.) ELAND.

(*Uitgeg.* 4 Jun. 1898.)

11 December 1897. **BESLUIT**, houdende machtiging tot uitgifte van schatkistbiljetten en schatkistpromessen volgens de wetten van 4 April 1870 (*Staatsblad* n°. 62) en van 5 December 1881 (*Staatsblad* n°. 185). S. 260.

15 December 1897. **BESLUIT**, tot aanvulling van artikel 2 der Bepalingen betreffende het groot-ambtenaarsexamen voor den Indischen dienst, behoorende bij het Koninklijk besluit van 20 Juli 1893 (*Staatsblad* n°. 117), en van artikel 8 van het Koninklijk besluit van 29 Augustus 1883 (*Staatsblad* n°. 133), houdende vaststelling van nieuwe regelen omtrent de benoembaarheid en uitzending van rechterlijke en administratieve ambtenaren voor den dienst in *Nederlandsch-Indië*. S. 261.

IN NAAM VAN H. M. WILHELMINA, ENZ.
WIJ EMMA, ENZ.

Op de voordracht van den Minister van Koloniën van den 6den November 1897, lett. D, n°. 24;

Den Raad van State gehoord (advies van den 30sten November 1897, n°. 16);

Gezien het nader rapport van den Minister van Koloniën van den 9den December 1897, lett. D, n°. 24;

Hebben goedgevonden en verstaan:

Art. 1. Aan artikel 2 der Bepalingen betreffende het groot-ambtenaarsexamen voor den Indischen dienst, vastgesteld bij het Koninklijk besluit van 20 Juli 1893 (*Nederlandsch Staatsblad* n°. 117 en *Indisch Staatsblad* n°. 257), wordt de volgende bepaling toegevoegd:

„Wie zich reeds tweemaal voor dit gedeelte van het groot-ambtenaarsexamen heeft aangemeld en is afgewezen of uit anderen hoofde dan om wettige redenen, ter beoordeeling van de Regeering, niet verschenen is dan wel zich teruggetrokken heeft, wordt niet meer tot het afleggen daarvan toegelaten.”

2. De aanhef van artikel 8 van het Koninklijk besluit van 29 Augustus 1883 (*Nederlandsch Staatsblad* n°. 133 en *Indisch Staatsblad* n°. 249) wordt gelezen als volgt:

„Tot de betrekkingen van referendaris — met uitzondering van die bij de comptabiliteit — en van secretaris bij de departementen van algemeen burgerlijk bestuur in *Nederlandsch-Indië*, bij de algemeene secretarie, en bij den Raad van *Indië*, daaronder begrepen de betrekkingen van algemeen

secretaris en van gouvernements-secretaris, zijn alleen benoembaar:

„a. enz.”

Overgangsbepalingen.

Zij die zich bij het in werking treden van dit besluit reeds meer dan eenmaal voor het eerste gedeelte van het groot-ambtenaarsexamen hebben aangemeld zonder het diploma te verwerven, worden nog eenmaal tot het afleggen van dat gedeelte van het examen toegelaten.

De Minister van Koloniën is belast met de uitvoering van dit besluit, dat in het *Staatsblad* zal worden geplaatst en waarvan afschrift zal worden gezonden aan den Raad van State en aan de Algemeene Rekenkamer.

's Gravenhage, den 15den December 1897.

(get.)

EMMA.

De Minister van Koloniën, (get.) CREMER.

(Uitgeg. 29 Dec. 1897.)

16 December 1897. **BESLUIT**, tot nadere verlenging van den termijn, gesteld in art. 3 van het Koninklijk besluit van 8 Maart 1879 (*Staatsblad* n°. 40), houdende bepalingen omtrent het bewaren der oude rechterlijke archieven, welke datteekenen van vóór de invoering der Fransche Wetgeving. S. 262.

IN NAAM VAN H. M. WILHELMINA, ENZ.
WIJ EMMA, ENZ.

Op de gemeenschappelijke voordracht van de Ministers van Binnenlandsche Zaken, van Justitie en van Financiën van 5 November 1897, n°. 2751, afdeling Kunsten en Wetenschappen, van den 8 November 1897, n°. 152, 1^e afd. C en van 11 November 1897, n°. 82, Registratie;

Den Raad van State gehoord (advies van den 7 December 1897, n°. 16);

Gelet op het nader rapport van den voornoemden Minister, ook namens de Ministers van Justitie en van Financiën van 13 December 1897, n°. 3019, afdeling Kunsten en Wetenschappen;

Hebben goedgevonden en verstaan:

de volgende wijziging te brengen in het Koninklijk besluit van 8 Maart 1879 (*Staatsblad* n°. 40), achtereenvolgens gewijzigd bij Koninklijke besluiten van 31 Augustus 1880 (*Staatsblad* n°. 168), 9 October 1883 (*Staatsblad* n°. 141), 20 April 1889 (*Staatsblad* n°. 39), 29 December 1891 (*Staatsblad* n°. 246), 19 Augustus 1895 (*Staatsblad* n°. 150) en 31 December 1896 (*Staatsblad* n°. 267):

„De overbrenging in art. 1 bedoeld, moet volvoerd zijn vóór 1 Januari 1899.”

De Ministers voornoemd zijn, ieder voor zooveel hem betreft, belast met de uitvoering van dit besluit, dat gelijktijdig in de *Nederlandsche Staatscourant* en in het *Staatsblad* zal worden geplaatst, om te rekenen van 1 Januari 1898 te werken, en in afschrift gezonden aan den Raad van State.

's Gravenhage, den 16den December 1897.

(get.) E M M A.

De Minister van Binnenlandsche Zaken,

(get.) H. GOEMAN BORGESIUS.

De Minister van Justitie,

(get.) CORT V. D. LINDEN.

De Minister van Financiën, (get.) PIERSON.

(*Uitg.* 29 Dec. 1897.)

18 December 1897. BESLUIT, houdende wijziging van het Koninklijk besluit van 16 September 1895 (*Staatsblad* n°. 161), waarbij aan het bestuur der gemeente *Leiden* vergunning is verleend op het landgoed „Endegeest” gemeente *Oegstgeest*, een gesticht voor krankzinnigen op te richten. S. 263.

IN NAAM VAN H. M. WILHELMINA, ENZ.
WIJ EMMA, ENZ.

Op de voordracht van den Minister van Binnenlandsche Zaken van 16 December 1897, n°. 4932, afdeling Medische Politie, betreffende een verzoek van Burgemeester en Wethouders der gemeente *Leiden* om in het krankzinnigengesticht „Endegeest” te *Oegstgeest* 4 mannen en 23 vrouwen te mogen opnemen boven het maximum, bepaald bij het Koninklijk besluit van 16 September 1895 (*Staatsblad* n°. 161);

Gelet op de wet van 27 April 1884 (*Staatsblad* n°. 96), gewijzigd bij de wetten van 15 April 1886 (*Staatsblad* n°. 64) en 7 December 1896 (*Staatsblad* n°. 191);

Hebben goedgevonden en verstaan, te bepalen: dat artikel 2, eerste lid van het Koninklijk besluit van 16 September 1895 (*Staatsblad* n°. 161), waarbij aan het bestuur der gemeente *Leiden* vergunning is verleend op het landgoed „Endegeest”, gemeente *Oegstgeest*, een gesticht voor krankzinnigen op te richten, wordt gelezen als volgt:

„In het gesticht, bestaande uit drie paviljoenen voor mannen, drie paviljoenen voor vrouwen en de noodige dienstgebouwen en ziekenpaviljoenen, mogen niet meer dan 377 krankzinnigen, 179 mannen en 198 vrouwen, verpleegd worden.”

De Minister van Binnenlandsche Zaken is be-

last met de uitvoering van dit besluit, hetwelk in het *Staatsblad* zal worden geplaatst.

's Gravenhage, den 18den December 1897.

(get.) E M M A.

De Minister van Binnenlandsche Zaken,

(get.) H. GOEMAN BORGESIUS.

(*Uitg.* 28 Dec. 1897.)

23 December 1897. BESLUIT, bepalende de plaatsing in het *Staatsblad* van de op 3 April 1897 te 's Gravenhage tusschen *Nederland* en *Frankrijk* gemaakte schikking, regelende de betrekkingen tusschen evengenoemde Staten in het Regentschap *Tunis*. S. 264.

IN NAAM VAN H. M. WILHELMINA, ENZ.
WIJ EMMA, ENZ.

Gezien de op 3 April 1897 te 's Gravenhage tusschen *Nederland* en *Frankrijk* gemaakte schikking, regelende de betrekkingen tusschen die Staten in het Regentschap *Tunis*, waarvan een afdruk met vertaling aan dit besluit gehecht is;

Gelet dat gezegde schikking is goedgekeurd bij de wet van 3 December 1897 (*Staatsblad* n°. 218); Overwegende dat die schikking, namens de Koningin door Ons is bekrachtigd, alsmede dat de akte, houdende die bekrachtiging den 9den December 1897 te 's Gravenhage is uitgewisseld tegen de akte van gelijke strekking van den President der Fransche Republiek;

Op de voordracht van den Minister van Buitenlandsche Zaken van den 22sten December 1897, afdeling Algemeen Secretariaat, n°. 12976;

Hebben goedgevonden en verstaan, de bekendmaking van bedoelde overeenkomst te bevelen door plaatsing van dit besluit in het *Staatsblad*.

De Ministers, Hoofden van Departementen van Algemeen Bestuur, worden belast, ieder voor zooveel hem betreft, met de uitvoering der bepalingen in meergenoemde overeenkomst vervat.

's Gravenhage, den 23sten December 1897.

(get.) E M M A.

De Minister van Buitenlandsche Zaken,

(get.) W. H. DE BEAUFORT.

(*Uitg.* 28 Dec. 1897.)

VERTALING.

Ten einde de verhoudingen te regelen tusschen *Nederland* en *Frankrijk* in *Tunis* en ter nauwkeurige bepaling der conventionele positie van *Nederland* in het Regentschap, leggen de ondergeteekenden, behoorlijk door hunne respectieve

Regeeringen gevolmachtigd, de volgende verklaring af:

De verdragen en overeenkomsten, van welke aard ook, die tusschen Nederland en Frankrijk van kracht zijn, worden uitgebreid tot Tunis.

Nederland zal voor zijne consuls, zijne onderhoorigen en zijne nederzettingen op geen andere rechten en voorrechten aanspraak maken als die het in Frankrijk heeft verkregen.

De inlandsche beschermelingen, waarvan de lijst door de Nederlandsche Regeering zal worden verstrekt, zullen in Tunis recht hebben op dezelfde behandeling als de Nederlandsche onderdanen zelf.

Daarenboven is men het er over eens, dat de behandeling van de meest begunstigde natie in Tunis, niet omvat de behandeling, welke Frankrijk er geniet.

Deze verklaring zal worden bekrachtigd en de akten van bekrachtiging zullen worden uitgewisseld te 's Gravenhage binnen 9 maanden na de onderteekening.

Gedaan in dubbel te 's Gravenhage, den 3den April 1897.

(L. V.) (get.) J. ROELL.

" " G. BIHOUD.

23 December 1897. BESLUIT, waarbij, met wijziging van dat van 22 Maart 1841, n°. 112, het beheer van een deel der domeinen van het Departement van Financiën wordt overgedragen aan het Departement van Binnenlandsche Zaken.

IN NAAM VAN H. M. WILHELMINA, ENZ.
WIJ EMMA, ENZ.

Op de voordracht van de Ministers van Financiën en van Binnenlandsche Zaken, van 20 December 1897, n°. 88, Domeinen, en van 21 December 1897, n°. 150, Kabinet;

Hebben goedgevonden en verstaan:

Met wijziging van het Koninklijk besluit, dd. 22 Maart 1841, n°. 112, waarbij het bestuur der Domeinen aan het Departement van Financiën is opgedragen, te bepalen als volgt:

Art. 1. Met ingang van 1 Januari 1898 zal van het Departement van Financiën naar dat van Binnenlandsche Zaken overgaan het bestuur der navolgende domeinen:

a. de domeinen, behoorende tot de rentambten: Breda, Steenberg, Oosterhout, Zwaluwen en Niervaart;

δ. het Haagsche bosch;

e. de plaats Ter Nieuwburg bij Rijswijk;
d. de dningronden onder 's Gravenhage en Wassenaar, die niet voor militaire doeleinden gebruikt worden;

e. de dningronden onder Schoorl;

f. de duin- en meentgronden op Texel;

g. de in 1897 door den Staat aangekochte boerderijen en woeste gronden bij Kootwijk.

2. Met 1 Januari 1898 zullen naar het Departement van Binnenlandsche Zaken overgaan de ambtenaren, vermeld op de aan dit besluit gehechten staat, in hunne tegenwoordige betrekking en onder genot van dezelfde belooning, die zij thans genieten.

3. Met 1 Januari 1898 zullen van het Departement van Financiën naar dat van Binnenlandsche Zaken worden overgebracht:

a. het in 1882 door het Departement van Financiën overgenomen archief der dotatie van wijlen Zijne Koninklijke Hoogheid Prins FREDERIK der Nederlanden;

δ. alle overige stukken van het Departement van Financiën, uitsluitend betrekking hebbende op de in artikel 1 vermelde domeinen.

De Ministers van Financiën en van Binnenlandsche Zaken zijn belast met de uitvoering van dit besluit, waarvan afschrift zal worden gezonden aan elk hunner en aan de Algemeene Rekenkamer.

's Gravenhage den 23sten December 1897.

(get.) E M M A.

De Minister van Financiën, (get.) PIERSON.

De Minister van Binnenlandsche Zaken,
(get.) H. GOERMAN BORGESIUS.

24 December 1897. BESLUIT, tot nadere aanvulling der voorschriften, gegeven bij Koninklijk besluit van 18 April 1890 (*Staatsblad* n°. 64) en aangevuld bij de Koninklijke besluiten van 20 December 1893 (*Staatsblad* n°. 215), 24 December 1894 (*Staatsblad* n°. 238), 23 December 1895 (*Staatsblad* n°. 226) en 28 December 1896 (*Staatsblad* n°. 231), tot uitvoering van art. 24 der wet tot regeling van het lager onderwijs, zooals die is gewijzigd bij de wet van 8 December 1889 (*Staatsblad* n°. 175). S. 265.

IN NAAM VAN H. M. WILHELMINA, ENZ.
WIJ EMMA, ENZ.

Op de voordracht van den Minister van Binnen-

landsche Zaken van 16 December 1897, n°. 8294¹,
afd. Onderwijs;

Gelet op artt. 24, 54bis en 88 der wet tot
regeling van het lager onderwijs, zooals die is
gewijzigd bij de wetten van 8 December 1889
(*Staatsblad* n°. 175) en 13 September 1895 (*Staats-
blad* n°. 159);

Gezien de Koninklijke besluiten van 18 April
1890 (*Staatsblad* n°. 64), 20 December 1893
(*Staatsblad* n°. 215), 24 December 1894 (*Staats-
blad* n°. 238), 23 December 1895 (*Staatsblad*
n°. 226) en 28 December 1896 (*Staatsblad* n°. 231);

Den Raad van State gehoord (advies van den
21 December 1897, n°. 5);

Gelet op het nader rapport van voornoemden
Minister van 22 December 1897, n°. 8437,
afd. Onderwijs;

Hebben goedgevonden en verstaan te bepalen:
Art. 1. Voor de bijzondere scholen, die over 1893,
1894, 1895 en 1896 genoten hebben de Rijks-
bijdrage, bedoeld in art. 54bis der wet op het
lager onderwijs, en ook over 1897 voor die Rijks-
bijdrage in aanmerking komen, is, indien zij op
1 Januari 1898 niet voldoen aan de voorschriften
van art. 2 van het Koninklijk besluit van 18 April
1890 (*Staatsblad* n°. 64), voor zoover zij ook over
1898 aanspraak maken op eene Rijksbijdrage ge-
durende dat jaar, de naleving dier voorschriften
niet verplichtend, mits:

1°. het aantal kinderen, hetwelk op 15 Januari
1894 als werkelijk schoolgaande bekend stond,
sedert die dagteekening niet is of wordt vermeer-
derd in zoodanige mate, dat daardoor vermeer-
dering van het aantal onderwijzers gevorderd
wordt, zonder dat in deze vermeerdering is
voorzien;

2°. het verschil tusschen het volgens boven-
genoemde voorschriften gevorderde en het aan de
school verbonden aantal onderwijzers niet meer
dan één bedrage en het aantal kinderen het cijfer,
waarvoor het aanwezig getal onderwijzers vol-
doende is, met niet meer dan twintig over-
schrijde; en

3°. het aantal onderwijzers, op het tijdstip
van het in werking treden van het tegenwoordig
besluit aan elke dier scholen verbonden, niet
worde verminderd.

2. Dit besluit treedt in werking op den tweeden
dag na de dagteekening van het *Staatsblad* en
de *Staatscourant*, waarin het geplaatst is.

De Minister van Binnenlandsche Zaken is belast
met de uitvoering van dit besluit, dat in het

Staatsblad en gelijktijdig in de *Staatscourant* zal
worden geplaatst en waarvan afschrift zal wor-
den gezonden aan den Raad van State.

's Gravenhage, den 24sten December 1897.

(get.) EMMA.

De Minister van Binnenlandsche Zaken,

(get.) H. GOEMAN BORGESIUS.

(Uitg. 30 Dec. 1897.)

24 December 1897. BESLUIT, tot aanwijzing ter
onteigening van perceelen, noodig voor den
aanleg van een inlaagdijk in den polder
Nieuw Noord-Reveland. S. 266.

28 December 1897. BESLUIT, tot herziening van
het Koninklijk besluit van 16 September 1897
(*Staatsblad* n°. 200), houdende bepalingen
omtrent het gebruik maken van intercommunale
Rijkstelefoonverbindingen. S. 267.

IN NAAM VAN H. M. WILHELMINA, ENZ.
WIJ EMMA, ENZ.

In aanmerking nemende dat de wenschelijkheid
is gebleken het Koninklijk besluit van 16 Sep-
tember 1897 (*Staatsblad* n°. 200) in enkele op-
zichten te herzien;

Gelet op de wet van 7 Maart 1852 (*Staats-
blad* n°. 48);

Op de voordracht van den Minister van Water-
staat, Handel en Nijverheid van 8 December 1897,
n°. 4435, Posterijen en Telegraphie;

Den Raad van State gehoord (advies van den
21sten December 1897, n°. 10);

Gezien het nader rapport van den voornoemden
Minister van den 27sten December 1897, n°. 4632,
Posterijen en Telegraphie;

Hebben goedgevonden en verstaan:

Art. 1. Het Koninklijk besluit van 16 Sep-
tember 1897 (*Staatsblad* n°. 200) wordt met in-
gang van 1 Januari 1898 gewijzigd als volgt:

1. Het 2de lid van artikel 5 van het Konink-
lijk besluit van 16 September 1897 (*Staatsblad*
n°. 200) vervalt en wordt vervangen door:

Indien voor den aanleg van een plaatselijk
telefoonnet in eenige gemeente door Ons geene
vergunning is verleend en aldaar een intercom-
munaal telefoonbureau wordt of is gevestigd, zullen
de in het voorgaande lid bedoelde geleidingen en
technische inrichtingen, voor zooveel de Minister
van Waterstaat, Handel en Nijverheid daartoe
termen vindt, na verkregen overeenstemming met
belanghebbenden, ook van Rijkswege kunnen ge-
maakt en onderhouden worden tegen betaling,

ingevoelge daaromtrent te sluiten contracten, voor elk te verbinden perceel, liggende niet verder dan 500 M. van het Rijkstelefoonbureel, van f 25 per jaar en voor verder gelegen perceelen bovendien f 3 per jaar en per 100 M. of gedeelte daarvan, een en ander naar hemelsbreedte, en zulks gedurende niet minder dan 3 achtereenvolgende jaren.

Wijzigingen in geleidingen of inrichtingen wegens verhnizing, uitbreiding van de inrichting binnen de perceelen als anderszins, kunnen tegen vergoeding van den kostenden prijs tot stand gebracht worden.

Zij, wier perceelen van Rijkswegerechtstreeks met een intercommunaal telefoonbureel verbonden zijn, zullen onderling gesprek kunnen voeren tegen vooruitbetaling van f 5 per jaar.

2. Het 6de, 7de, 8ste en 9de lid van artikel 6 wordt ingetrokken en vervangen door:

De geabonneerden van een plaatselijk telefoonnet, die van hunne perceelen uit, geregeld intercommunale gesprekken wenschen te voeren, storten voor de kosten daarvan een door of vanwege den Minister van Waterstaat, Handel en Nijverheid te bepalen som in voorschot. De geabonneerden, die dit niet hebben gedaan, kunnen niettemin intercommunale gesprekken voeren, onder verplichting om binnen 8 dagen alsnog de bepaalde som in voorschot te storten, of wel om de door den betrokken directeur op te geven kosten binnen 8 dagen na ontvangst der opgave, te zijnen kantore te voldoen.

Heeft het een noch het ander plaats, dan wordt het verschuldigde bedrag met 50 pct. verhoogd en op quitantie ten huize van den geabonneerde geïnd.

Bij nalatigheid in de betaling van zoodanige quitantie op vertoon, kan aan den geabonneerde het verder voeren van intercommunale gesprekken, anders dan in de openbare spreekcellen, geweigerd worden.

2. Dit besluit treedt in werking op den tweeden dag na de dagteekening van het *Staatsblad* en van de *Staatscourant*, waarin het geplaatst is.

De voornoemde Minister is belast met de uitvoering van dit besluit, hetwelk in het *Staatsblad* en gelijktijdig in de *Staatscourant* zal worden geplaatst en waarvan afschrift zal worden gezonden aan de Algemeene Rekenkamer.

's Gravenhage, den 28sten December 1897.

(get.) E M M A.

De Minister van Waterstaat, Handel en Nijverheid,

(get.) C. LELY.

(Uitgeg. 30 Dec. 1897.)

29 December 1897, BESLUIT, tot vaststelling van een reglement van politie voor de scheepvaart en de vlotvaart op de *Merwede*, de *Noord* en de *Nieuwe Maas*. S. 268.

IN NAAM VAN H. M. WILHELMINA, ENZ.
WIJ EMMA, ENZ.

Op de voordracht van den Minister van Waterstaat, Handel en Nijverheid van 27 September 1897, litt. G, afdeling Waterstaat;

Gelet op het Koninklijk besluit van 9 October 1897 (*Staatsblad* n°. 204) tot bekrachtiging van het reglement van politie voor de scheepvaart en de vlotvaart op den *Rijn* met inbegrip van de *Waal* en de *Lek*;

Gelet op de wet van 28 Februari 1891 (*Staatsblad* n°. 69);

Overwegende, dat het noodig is, zooveel mogelijk in overeenstemming met bovengenoemd reglement politiebepalingen vast te stellen voor de scheepvaart en de vlotvaart op de *Merwede*, de *Noord* en de *Nieuwe Maas*;

Den Raad van State gehoord (advies van den 23 November 1897, n°. 17);

Gelet op de nadere voordracht van den voornoemden Minister van 27 December 1897, litt. N, afdeling Waterstaat;

Hebben goedgevonden en verstaan, vast te stellen het navolgende reglement van politie:

REGLEMENT VAN POLITIE voor de scheepvaart en de vlotvaart op de *Merwede*, de *Noord* en de *Nieuwe Maas*.

Toepasselijkheid van het reglement.

§ 1. Dit reglement is toepasselijk:

1°. op de rivier de *Merwede* tot aan den mond der *Wolvoevershaven* te *Dordrecht*;

2°. op de rivier de *Noord*;

3°. op de rivier de *Nieuwe Maas* bovenwaarts van en tot de lijn, getrokken uit een punt op den linker oever, gelegen 100 M. boven den oostmond van het *Mallegat*, onder de gemeente *Rotterdam*, op hoekpuntpaal CCCXXXI der herziene rivierkaart op den rechter oever onder die gemeente.

Algemeene verplichtingen der schippers, vlotvoorders, enz.

§ 2. 1°. De schippers van vaartuigen, de vlotvoorders, de schippers van veren en de eigenaren van badinrichtingen of andere inrichtingen, die zich aan of op de in § 1 genoemde rivieren be-

vinden, zijn verplicht er voor te waken, dat wederzijdsche belemmeringen en beschadigingen worden vermeden, ook voor zoover in het hierna bepaalde geen bijzondere voorschriften gegeven zijn.

2°. Voor elk schip of vlot moet een schipper of vlotvoerder zijn aan te wijzen. Deze moet gedurende de reis steeds op het schip of vlot aanwezig zijn. Bij verhindering van den schipper of vlotvoerder moet een geschikte plaatsvervanger worden aangewezen.

3°. Op ieder schip of vlot moet de voor bediening gevorderde of voorgeschreven bemanning gedurende de vaart aanwezig zijn.

Belasting en grootste toegelaten diepgang der schepen.

§ 3. 1°. Geen schip mag dermate beladen zijn, dat zijn diepgang de lijn overschrijdt, welke den grootsten toegelaten diepgang aanwijst;

2°. Vaartuigen zonder vast dek en van grooter inhoud dan 10 M³, moeten voorzien zijn van waterdichte borden, boorden of wanden, welke ten minste 0.25 M. boven den waterspiegel reiken.

Uitrusting van de schepen.

§ 4. 1°. Ieder vaartuig moet zoodanig ingericht, uitgerust en bemand zijn, dat de veiligheid der zich daarop bevindende personen niet in gevaar wordt gebracht en storingen van het openbaar verkeer zooveel mogelijk vermeden worden.

Dit geldt inzonderheid ook voor de met eigen beweegkracht varende vaartuigen.

De personen, aan wie het bestuur van zulke vaartuigen en de bediening der daarop aanwezige machines is toevertrouwd, moeten de hiertoe noodige zaakkennis bezitten.

2°. Op alle schepen met eigen beweegkracht, evenals op andere vaartuigen van een ladingvermogen van 15,000 K.G. (300 centenaars) of meer, moet de naam van het schip en de plaats waar het te huis behoort, bij meerdere vaartuigen met gelijken naam van denzelfden eigenaar bovendien een nummer op eene geschikte plaats der beide langszijs in witte of gele kleur op een donkeren of met zwarte kleur op een lichten grond met duidelijk te onderscheiden latijnsche letters van minstens 15 cM. hoogte aangebracht zijn.

Het aanbrengen van andere opschriften, die de duidelijkheid dezer aanduidingen benadeelen, is verboden.

3°. Voor zoover volgens het onderwerpelijk reglement van politie voor het geven van seinen vlaggen en lantaarns zijn aan te wenden en geen

bijzondere bepalingen wat betreft de grootte der vlaggen en de lichtsterkte der lantaarns zijn vastgesteld, moeten de vlaggen eene hoogte van minstens 1 Meter en eene breedte (lengte) van minstens 1.5 Meter hebben en de lantaarns een helder schijnend licht verspreiden.

Algemeene voorschriften betreffende de vaart.

§ 5. 1°. Geen schip of vlot mag van uit de plaats van afvaart of gedurende de vaart in de koerslijn, die een ander varende schip of vlot volgt, varen en dit in zijn vaart storen.

2°. Vaartuigen, die bij het dwars over de rivier varen, de koerslijn eener stoomboot met of zonder vaartuigen op sleeptouw kruisen, moeten van eene stroomopwaarts varende stoomboot minstens de halve stroombreedte, van eene stroomafwaarts varende minstens de volle stroombreedte van haren boegspriet verwijderd blijven.

3°. Op sterk gebogen riviervakken moeten, zoolang totdat van af het roer over voldoende afstand in het open riviervak kan gezien worden, alle stoomboten met of zonder vaartuigen op sleeptouw, de zijde van het vaarwater houden, welke aan stuurboord (rechts) ligt; de stroomafwaarts varende stoomboten moeten bovendien nog de vaartsnelheid verminderen.

4°. Op gedeelten, waar vaartuigen aan steigers of kaaien liggen, of aan den oever bezig zijn met laden of lossen, als ook voor havenmonden, moet er bij het bestuur van voorbijvarende stoomboten met of zonder vaartuigen op sleeptouw door gepaste vermindering van kracht voor worden gewaakt, dat beschadiging der aan den oever of in de haven liggende schepen vermeden wordt.

Wanneer stoomboten met of zonder vaartuigen op sleeptouw tusschen zulke oevergedeelten of havenmonden en het midden van de rivier varen of opdraaien (wenden), mogen zij met geen grooter kracht varen, dan voor het goed sturen der boot en hare voortbeweging noodzakelijk is.

Hetzelfde geldt bij het voorbijvaren:

a. langs vaartuigen, die voor de uitvoering van verbeteringswerken, peilingen of metingen op de rivier liggen;

b. langs vlotten, die aan den oever liggen, wanneer daarop bij het naderen van eene stoomboot een teeken gegeven wordt, bij dag door het zwaaien eener roode vlag, bij nacht door het zwaaien eener lantaarn met rood licht.

Liggen vaartuigen of vlotten achter kribben of in het algemeen zóó verborgen, dat zij op de aan-

komende stoombooten niet kunnen gezien worden, dan treedt voor deze de verplichting om met verminderde kracht te varen eerst dan in, wanneer hiertoe bij dag door het uitsteken van eene vaarverre zichtbare roode vlag, des nachts door het aanbrengen van eene lantaarn met rood licht een teeken gegeven is.

5°. Meer dan twee schepen mogen nimmer naast elkander gekoppeld varen.

6°. Het dwarsstreams laten afdrijven der vaartuigen is, behoudens het geval van overmacht, verboden.

7°. De in dit reglement van politie voor de sleeptreinen gegeven voorschriften gelden, voor zoover niet iets bijzonders bepaald is, ook voor de vloten die gesleept worden.

8°. De schippers en vlotvoerders zijn verplicht, op de door tonnen, bakens of andere wijze voor de scheepvaart aangeduide riviervakken, wier geringe diepte of breedte of ook tijdelijke verondieping bijzondere voorzichtigheid bij de doorvaart noodig maakt, de aanwijzingen en bevelen, door de bevoegde autoriteiten of ambtenaren nopens het varen door deze riviervakken gegeven, op te volgen.

9°. De schippers en vlotvoerders moeten de door openbare aankondiging bekend gemaakte verordeningen der bevoegde autoriteiten en ambtenaren opvolgen, waardoor

a. op de onder 8°. aangeduide riviervakken de vaart des nachts of met te diep gaande vaartuigen verboden wordt,

b. op riviervakken, waarin militaire oefeningen plaats hebben, de scheep- en vlotvaart tijdelijk beperkt of verboden worden.

10°. Het is verboden, de op de rivier of op den oever aanwezige aanduidingen voor de scheepvaart (boeien, zwempalen, bakens, enz.) tot aanleggen of voortbewegen van vaartuigen of van vloten te bezigen of overigens handelingen te verrichten, die er toe kunnen leiden, om deze aanduidingen voor de scheepvaart onkenbaar of voor haar doel minder deugdelijk te maken.

Voorschriften voor het voorbijvaren van de schepen onderling.

1. Wanneer deze zich in verschillende vaarwegen bevinden.

§ 6. Schepen, die zich in verschillende vaarwegen bevinden, moeten, wanneer zij elkander in dezelfde of in tegengestelde richting voorbijvaren, den vaarweg blijven houden, waarin zij zich bevinden.

2. Wanneer deze zich in denzelfden vaarweg bevinden:

a. *Bij voldoende breedte.*

ALGEMEENE BEPALINGEN.

§ 7. Schepen, die zich in een en denzelfden vaarweg bevinden, mogen elkander slechts dan in dezelfde of in tegengestelde richting voorbijvaren, wanneer naar den waterstand op dat tijdstip het vaarwater ongetwijfeld voldoende ruimte biedt voor de gelijktijdige doorvaart. In dit geval moeten zij zich gedragen naar de volgende voorschriften (§§ 8 en 9).

VOORBIJVAREN IN ÉÉN EN DENZELFDEN VAARWEG IN DEZELFDE RICHTING.

§ 8. 1°. Wanneer een stoomboot met of zonder vaartuigen op sleeptouw genaderd is tot op een afstand van 120 M. van eene andere stoomboot of van een sleeptrein, in één en denzelfden vaarweg vooruitvarende, mag zij die stoomboot of dien sleeptrein niet naderbij komen. Indien evenwel de achterste stoomboot in een vaarweg, die daartoe voldoende breedte heeft, wil voorbijvaren, dan moet de schipper van de achterste stoomboot dit dien der vooruitvarende kenbaar maken, door het geven van vijf klokslagen en door het heen en weer zwaaien, bij dag van eene blauwe vlag, des nachts van een lantaarn met wit licht op eene voor het vooruitvarende schip goed zichtbare plaats; op dit sein moet bij het voorbijvaren de voorbij te varen stoomboot hare kracht verminderen en naar bakboord (links), de voorbijvarende naar stuurboord (rechts) uitwijken.

2°. Wanneer een met gunstigen wind zeilend schip in denzelfden voldoende breedte biedenden vaarweg een ander met gunstigen wind zeilend schip bereikt en het voorbij wil varen, moet de schipper van het achterste schip tijdig zijn voor-nemen daartoe te kennen geven, door praaien met den scheepsroeper waarop het voorste schip naar lijzijde (onder den wind) moet afhouden en het achterste schip aan loefzijde (op de windzijde) moet voorbijvaren.

VOORBIJVAREN IN ÉÉN EN DENZELFDEN VAARWEG IN TEGENGESTELDE RICHTING.

§ 9. 1°. Stoombooten en andere met eigen beweegkracht varende schepen met of zonder vaar-

tuigen op sleeptouw, evenals met gunstigen wind zeilende schepen, welke elkaar in denzelfden voldoende breedte biedenden vaarweg ontmoeten, moeten naar stuurboord (rechts) uitwijken.

2°. Is echter de schipper van een van de elkander aldus ontmoetende schepen door bijzondere omstandigheden genoodzaakt, naar bakboord (links) uit te wijken, dan moet hij het hem ontmoetende schip of den sleeptrein met dit voornemen tijdig door de volgende teekens in kennis stellen:

a. wanneer het vaartuig, dat naar bakboord (links) wil uitwijken, een stoomboot of ander met eigen beweegkracht varende schip met of zonder vaartuigen op sleeptouw is, bij dag door vijf klokslagen en door het uitsteken van een aan stuurboord (rechts) vooruit zichtbare blauwe vlag, des nachts door vijf klokslagen en door het heen en weer zwaaien van een aan stuurboord (rechts) vooruit zichtbare lantaarn met wit licht;

b. wanneer het vaartuig, dat naar bakboord (links) wil uitwijken, een met gunstigen wind zeilend schip is, door praaien met den scheepsroeper.

Hierop moeten de elkaar ontmoetende schepen naar bakboord (links) uitwijken.

3°. Schepen zonder vaartuigen op sleeptouw, welke een stroomopwaartsvarende sleeptrein in denzelfden vaarweg met voldoende breedte ontmoeten, mogen in geen geval vorderen, dat de sleeptrein voor hen naar bakboord (links) zal uitwijken.

b. Bij onvoldoende breedte.

§ 10. 1°. Wanneer er te weinig ruimte is om elkander voorbij te varen (§ 7), moet het stroomopwaartsvarende schip, wanneer het te voorzien is, dat het in de engte een stroomafwaartsvarende schip zou kunnen ontmoeten, beneden de engte ophouden totdat het stroomafwaartsvarende schip laatstgenoemde is doorgevaren. Indien echter een stroomopwaartsvarende schip zich reeds in de engte bevindt, dan moet het stroomafwaartsvarende schip zoolang voor deze wachten, totdat het stroomopwaartsvarende schip er doorgevaren is.

2°. Wanneer een stroomopwaartsvarende stoomboot zonder vaartuigen op sleeptouw het laatste schip van een vooruitvarende sleeptrein beneden de engte tot op 120 M. heeft ingehaald, mag de sleeptrein de engte niet eerder binnenvaren, dan nadat de stoomboot zonder vaartuigen op sleeptouw den sleeptrein voorbijgevaren is.

3°. Geene stoomboot mag een schip, dat haar

in de engte vooruitvaart, dichter naderen dan tot 120 M.

3. Bijzondere voorschriften.

a. *Betreffende de sleeptreinen.*

§ 11. 1°. Sleeptreinen mogen naast elkander nimmer varen, behalve tijdens het elkander voorbijvaren.

2°. Alle schepen met eigen beweegkracht zonder vaartuigen op sleeptouw en alle met gunstigen wind zeilende schepen moeten voor sleeptreinen uitwijken, als daartoe de gevorderde ruimte voorhanden is. Bij gebreke van voldoende ruimte, moeten de schippers van den sleeptrein en van de gesleept wordende vaartuigen, ook dan wanneer hun geen sein tot uitwijken gegeven is, uitwijken overeenkomstig de voorschriften van de §§ 8 en 9.

3°. De schippers van de sleeptreinen moeten hunne kracht verminderen gedurende het voorbijvaren van andere met eigen beweegkracht varende schepen met of zonder vaartuigen op sleeptouw. Insgelijks moeten stoombooten zonder vaartuigen op sleeptouw met verminderde kracht varen, gedurende het voorbijvaren van sleeptreinen.

4°. In een sleeptrein mogen zich slechts zooveel gesleept wordende vaartuigen bevinden als de sleepboot met zekerheid sleepen kan.

b. *Betreffende de langs den oever gejaagde schepen.*

§ 12. 1°. Een langs den oever gejaagd schip mag slechts langs de aan dien oever tegengestelde zijde voorbijgevaren worden.

De gejaagde schepen moeten den oever zoo dicht mogelijk naderen, wanneer dit gevorderd wordt om gevaar te vermijden, en in elk geval dan wanneer van uit het schip, dat wil voorbijvaren, de in § 8, 1°. of 2°, voorgeschreven seinen worden gegeven.

2°. Tusschen een gejaagd schip en den oever, van welken het gejaagd wordt, mag slechts door eene stroomafwaartsvarende stoomboot zonder vaartuigen op sleeptouw in geval van nood doorgevaren worden, en ook dan slechts, nadat te voren van uit de stoomboot de seinen gegeven zijn, voorgeschreven in § 8, 1°. en wanneer het gejaagde schip zich buiten den gewonen vaarweg voor de vaart stroomopwaarts bevindt, zoodat het onmogelijk is aan de rivierzijde er om heen te varen.

Op het gegeven sein moet de schipper van het

gejaagde schip dadelijk de jaaglijn strijken en moet de stoomboot over de jaaglijn heendrijven zoolang mogelijk met gestopte machine.

3°. Bij het jagen der schepen mogen nooit meer dan drie paarden aan dezelfde jaaglijn gespannen zijn.

c. Betreffende schepen, die stroomafwaarts drijven.

§ 13. Elk met eigen beweegkracht varend schip moet uitwijken voor een schip, dat stroomafwaarts drijft zonder hulp van zeilen. Ontbreekt hiertoe de ruimte, dan moet het stroomafwaarts drijvend schip op de seinen voorgeschreven in § 8, 1°, met behulp van riemen en ankers zoover mogelijk zijwaarts uitwijken.

d. Betreffende laveerende schepen.

§ 14. Laveerende schepen mogen niet doorvaren tusschen eene stoomboot met of zonder vaartuigen op sleeptouw en den oever welken die stoomboot houdt. Die schepen moeten dus reeds wenden, vóórdat zij de koerslijn van de naderende stoomboot kruisen.

e. Betreffende vaartuigen van een ladingsvermogen van minder dan 50,000 K.G. (1000 centenaars) en diep geladen vaartuigen.

§ 15. 1°. De schippers van alle vaartuigen, welker ladingsvermogen minder dan 50,000 K.G. (1000 centenaars) bedraagt, zijn verplicht deze bij de vaart uit de nabijheid van varende stoomboten en sleeptreinen te houden, en mogen niet eerder in den door dezen veroorzaakten golfslag varen, alvorens die dermate verminderd is, dat zij geen gevaarlijke schommelingen meer kunnen ondergaan.

2°. Indien echter niettemin zulk een vaartuig een stoomboot of sleeptrein zoo nabij komt, dat het vaartuig blijkbaar gevaar dreigt, dan mag de schipper van de stoomboot met geen grootere kracht varen, dan voor den voortgang en voor het goed sturen noodzakelijk is, en moet hij zoo noodig de machine stoppen, indien dit zonder gevaar voor de stoomboot en de gesleepte wordende vaartuigen kan geschieden.

3°. In de nabijheid van varende, diep geladen vaartuigen van een ladingsvermogen van 50,000 K.G. (1000 centenaars) of meer moeten stoomschepen met of zonder vaartuigen op sleeptouw steeds met verminderde kracht varen.

Voorschriften betreffende de vaart onder bijzondere omstandigheden.

1. Plichten van de schippers van veren met betrekking tot scheep- en vlotvaart.

§ 16. De schippers van veren moeten zich, behalve naar de voorschriften vervat in de bijzondere verordeningen voor de veren, naar het navolgende gedragen:

1°. De schippers van veerponten, die zich bewegen langs een dwars door den rivier gelegden kabel, moeten voor de in de vaart zijnde schepen en vloten het door dezen gevolgde vaarwater vrij laten of vrijmaken; daarbij zijn minstens de in § 5, 2°, voorgeschreven afstanden in acht te nemen.

2°. De schippers van de onder 1°. genoemde veren moeten voor de schepen en vloten, die van plaatsen boven of beneden deze veren van den wal afsteken, den weg vrijmaken, in zoverre hiertoe een teeken gegeven is:

a. door een met eigen beweegkracht varend schip met of zonder vaartuigen op sleeptouw met de seinen voorgeschreven in § 8, 1°;

b. door een ander vaartuig of een vlot door te praaien met den scheepsroeper.

3°. Des nachts moeten de vaartuigen van de onder 1°. genoemde veren, wanneer zij niet in de vaart zijn, op de daarvoor door de bevoegde autoriteiten aangewezen ligplaats liggen en, wanneer zulk een ligplaats niet is aangewezen, steeds zóó dat het vaarwater vrij blijft.

Wanneer bij uitzondering de ligplaats voor het veer slechts in het vaarwater kan worden aangegeven, dan moet bij de nadering van vaartuigen de veerpont van den wal afsteken en het vaarwater vrij gemaakt worden; de hiertoe van het naderend vaartuig, overeenkomstig § 17, 2°, gegeven teekens zijn ten spoedigste op te volgen.

4°. Des nachts moeten de vaartuigen van de onder 1°. genoemde veren op eene hoogte van ten minste 6 M. boven water van eene lantaarn met groen licht en 1 M. loodrecht daaronder van een tweede lantaarn met wit licht voorzien zijn. Deze lantaarns moeten den ganschen nacht helder schijnend worden gehouden.

5°. Voor de vrij varende niet onder 1°. behoorende overzetveren zijn van kracht, met betrekking tot het voeren van lantaarns, de bepalingen bovengenoemd onder 4°, betreffende de verhouding tot schepen en vloten, de voorschriften voor de

vaartuigen zonder eigen beweegkracht, en, voor zoover het veer met eigen beweegkracht vaart, de voor de stoombooten geldende voorschriften in het bijzonder ook § 5, 2°. van dit reglement van politie.

2. Plichten van de schippers en vlotvoerders met betrekking tot veren.

§ 17. De schippers en vlotvoerders moeten zich, behalve naar de voorschriften vervat in de bijzondere verordeningen voor de veren, naar het volgende gedragen:

1°. Bij het voorbijvaren van veerponten, die zich langs een dwars door de rivier gelegden kabel bewegen, moeten stoombooten met of zonder vaartuigen op sleep-tonw hnn kracht zoodanig verminderen, dat gevaarlijke schommelingen der tot het veer behorende vaartuigen vermeden worden.

2°. Wanneer de schipper van een vaartuig genoodzaakt is, des nachts een riviervak door te varen, waar de pont van een van de onder 1°. genoemde veren in het vaarwater ligt, moet hij tijdig door duidelijke teekens, die bij stoombooten in klokslagen, bij andere vaartuigen in praaien met den scheepsroeper bestaan, van de veerpont het vrijmaken van den vaarweg eischen en totdat de doorvaart vrij is de vaart matigen of staken.

3. Doorvaart door bruggen.

§ 18. Zijn van eene brug een of meer doorvaartopeningen des daags door eene in het midden aangebrachte rood-witte vlag, des nachts door een lantaarn met rood licht of zoo de omstandigheden eene meer nauwkeurige aanduiding wenschelijk maken, door twee lantaarns boven elkaar, de onderste met rood, de bovenste met groen licht aangeduid, dan mogen slechts die openingen door schepen en vlotten voor de doorvaart worden gebezigd.

4. Varen van schepen en vlotten over telegraaf- of andere kabels.

§ 19. Bij het varen over de door duidelijke teekens aangeduide plaatsen, alwaar telegraaf- of andere kabels in het rivierbed gelegd zijn, is het verboden het anker te laten vallen of om daarmede over den bodem te slepen.

5. Stoppen van stoombooten voor vervoer van personen.

§ 20. 1°. Indien eene passagiersstoomboot aan een stoomboothoofd wil aanleggen, moet te voren

de klok worden geluid. Indien de stoomboot wil stoppen aan een roeibootstation, dan geeft zij daartoe het sein door bij dag eene witte vlag van minstens 50 cM. hoogte en 75 cM. breedte (lengte), en des nachts een lantaarn met wit licht op halven mast te hÿschen. De schipper van een roeiboot, die de stoomboot wil aandoen, moet bij dag eene dergelijke vlag, des nachts een wit licht toonen.

2°. Bij het naderen van eene roeiboot moet de machine van de stoomboot zoo tijdig worden gestopt en bij de afvaart van de roeiboot zoo laat weder worden aangezet, dat de roeiboot in geene gevaarlijke schommelingen komt.

De schipper van de roeiboot moet met zijne roeiboot tijdig uit den wal roeien, in evenwijdige richting met den koers welken de stoomboot volgt en mag laatstgenoemde niet eer aandoen, dan nadat de machine is gestopt.

3°. De personen, die zich in de roeiboot bevinden, moeten op het bevel van den schipper van de roeiboot dadelijk gaan zitten.

4°. De roeiboot moet bemand worden door twee kloeke varensgezellen, bedreven in hun vak en als drankvrij bekend, in goeden staat verkeeren, van volledig tuig en van de aanwijzing van haren grootsten toegelaten diepgang voorzien zijn.

5°. Het plaatselijk bestuur moet toezien, dat aan de voornoemde onder 4°. gestelde voorschriften te allen tijde voldaan wordt, naar omstandigheden dadelijk de noodige voorzieningen bevelen en daarvan kennis geven aan de betrokken stoombootdirectie.

6°. Geene andere, dan de daartoe bepaald aangewezen schippers van roeibooten mogen personen of goederen aan boord van eene stoomboot brengen of van daar afhalen.

7°. Wanneer twee in tegengestelde richting varende stoombooten gelijktijdig aan een stoomboothoofd aankomen, dan mag de schipper der stroomopwaarts varende stoomboot de stroomafwaarts varende stoomboot bij het opdraaien niet hinderen en moet hij deze den voorrang laten.

Indien twee stoombooten in dezelfde richting varende aan hetzelfde stoomboothoofd willen aanleggen, dan heeft de eerste den voorrang en mag bij dat aanleggen niet door de andere worden belemmerd.

6. Voorschriften gedurende de vaart des nachts en bij mist.

§ 21. 1°. Elk met eigen beweegkracht varende

schip zonder schepen op sleeptouw moet des nachts voeren:

a. aan of voor den fokkemast of bij gebreke van een mast aan den schoorsteen of aan een staak op eene hoogte boven den romp van niet minder dan 6 M. of, indien het vaartnig meer dan 6 M. breed is, op eene hoogte boven den romp van niet minder dan de breedte van het vaartnig, eene lantaarn, die een gelijkmatig en onafgebroken helder wit licht doet schijnen, hetzij rondschijnend of ten minste over een boog van den horizon van 20 kompasstreken, waarvan 10 streken aan elke zijde van het vaartnig, zoodat zij licht werpt in de richting van de as van het vaartnig naar voren gerekend, nog tot op 2 streken achterlijker dan dwars van het vaartnig en eene zoodanige lichtsterkte bezit, dat zij bij donkeren nacht en goed zicht op een afstand van ten minste 4 kilometer zichtbaar is;

b. aan stuurboordzijde (rechts) eene lantaarn, die een gelijkmatig en onafgebroken groen licht doet schijnen over een boog van den horizon van 10 kompasstreken en wel in de richting van de as van het vaartnig naar voren gerekend tot op 2 streken achterlijker dan dwars;

c. aan bakboordzijde (links) eene lantaarn, die een gelijkmatig en onafgebroken rood licht doet schijnen over een boog van den horizon van 10 kompasstreken en wel in de richting van de as van het vaartnig naar voren gerekend tot op 2 streken achterlijker dan dwars.

De hierboven onder b en c genoemde groene en roode zijlichten moeten bij donkeren nacht en goed zicht op een afstand van ten minste 2 kilometer zichtbaar zijn. Ook moeten zij binnenboords zoodanig bedekt zijn, dat het groene licht niet van bakboordzijde en het roode licht niet van stuurboordzijde kan gezien worden.

2°. Elk met eigen beweegkracht varend schip met vaartuigen op sleeptouw moet des nachts behalve de hiervoren onder 1°. genoemde lichten nog een tweede wit licht van gelijke inrichting en lichtsterkte, en terzelfder plaatse als het onder 1°. a genoemde voeren, en wel niet minder dan 0.8 M. en niet meer dan 1 M. loodrecht boven of beneden het eerstgenoemde.

Worden meerdere met eigen beweegkracht varende schepen gelijktijdig voor het sleepen van een sleeptrein gebezigd, dan moet elke van de sleeptuigen de in de vorige zinsnede voorgeschreven lichten voeren.

3°. Elke stoomboot met of zonder vaartuigen

op sleeptouw mag des nachts een achterwaarts zichtbaar wit seinlicht aan het hek voeren. Dit licht moet zoodanig bedekt zijn, dat het vooruit en zijwaarts niet gezien kan worden.

4°. Elk vaartnig van een ladingsvermogen van 15,000 K.G. (300 centenaars) of meer, dat des nachts zonder eigen beweegkracht vaart, hetzij het zeilt of drijft, geroeid, gesleept of op welke wijze ook voortbewogen wordt, moet een wit licht voor boven aan den mast of ten minste 3 M. boven den romp aan een staak voeren. Dit licht moet bij vaartuigen, die gesleept worden of zeilen, bij donkeren nacht en goed zicht op een afstand van ten minste 2 kilometer zichtbaar zijn.

De op zich zelf zonder eigen beweegkracht stroomafwaarts varende schepen van een ladingsvermogen van 50,000 K.G. (1000 centenaars) of meer mogen des nachts bovendien nog met een wit licht onder den boegspriet voorzien zijn.

Op vaartuigen van een ladingsvermogen van minder dan 15,000 K.G. (300 centenaars), ook roeibooten, die des nachts zonder eigen beweegkracht varen, moet een wit licht zoodanig zijn aangebracht, dat het van alle zijden duidelijk zichtbaar is.

5°. Sleeptreinen mogen des nachts slechts varen, wanneer de hemel door sterren of door de maan verlicht is. Indien de lucht gedurende de vaart betreft, moeten de vaartuigen dadelijk op de eerste geschikte plaats bijleggen.

6°. Bij mistig weder moeten de met eigen beweegkracht varende schepen met of zonder vaartuigen op sleeptouw met verminderde snelheid varen en moeten de schippers onafgebroken de scheepsklok luiden; op schepen die zonder eigen beweegkracht op zich zelf varen, moet onafgebroken met den scheepsroeper worden gegraaid.

Wanneer de mist zoo zwaar wordt, dat geen der beide oevers meer kan worden gezien, dan moeten alle varende schepen op de naastbijzijnde geschikte plaats bijleggen. Van dezen maatregel zijn uitgezonderd de met eigen beweegkracht varende overzetveren.

7°. Vloten, ook gesleepte, mogen hunne ligplaats niet vroeger verlaten dan één uur vóór zonsopgang. Zij mogen hunne reis niet later voortzetten dan één uur na zonsondergang, ten ware zij door onvoorziene omstandigheden verhinderd worden om vóór dat tijdstip de ligplaats te bereiken.

In elk geval moeten na het invallen van de dnesternis aan de zijde van het vaarwater twee witte lichten op een afstand van minstens 2 M. en hoogstens 4 M. op het voorste gedeelte en twee zulke lichten op het achterste gedeelte van het vlot naast elkander geplaatst worden ter hoogte van minstens 4 M.

Bij mist, sneeuwacht, storm, drijfs en ijsgang mogen vloten niet varen. Worden zij onderweg door dergelijk weder overvallen, dan moeten zij op de eerste bereikbare ligplaats bijleggen.

7. Voorschriften in gevallen van vastvaren of zinken.

§ 22. 1°. Langs plaatsen, waar een schip of vlot vast zit of gezonken is, mogen stoombooten met of zonder vaartuigen op sleeptouw bij de vaart stroomopwaarts niet met grootere kracht varen, dan voor het goed sturen van de boot en hare voortbeweging noodzakelijk is. Bij de vaart stroomafwaarts moeten zij zoolang mogelijk met gestopte machine voorbijrijden.

2°. Ieder schipper van een schip en ieder voerder van een vlot dat vast zit of gezonken is, moet des nachts de ligplaats daarvan door twee loodrecht boven elkander op een afstand van niet minder dan 0.5 M. en van niet meer dan 1 M. hangende lantaarns, de bovenste met rood, de onderste met wit licht, aanduiden en zorg dragen, dat die lichten gedurende den nacht, van zonsondergang tot zonsopgang, helderschijnend onderhouden worden.

De lantaarns moeten op voldoende hoogte en zoodanig hangen dat het licht van alle zijden duidelijk zichtbaar is.

Boven geheel onder water gezonken schepen of vloten moet door den schipper of vlotvoerder een schuit of een drijvend baken met de twee bovenbedoelde op gelijke wijze op te hangen lantaarns gelegd en onderhouden worden.

Bevindt zich de ligplaats van een geheel onder water gezonken schip of vlot ter zijde van de daarbij aangebrachte schuit, dan moet aan die zijde waar het vaarwater niet vrij is, een tweede lantaarn met rood licht van dezelfde lichtsterkte als de eerste gevoerd worden.

Het terzijde aanbrengen van de schuit is slechts dan geoorloofd, als de waterstand het aanbrengen boven het gezonken schip of vlot niet toelaat.

Bij dag komen in de plaats van de voorgeschreven lantaarns zwarte bollen.

3°. De schipper of vlotvoerder is daarenboven

verplicht onmiddellijk kennis te geven aan het bestuur der meest nabij gelegen gemeente, dat en waar een schip of vlot vast zit of gezonken is. In opvolging van deze kennisgeving of wanneer zij van het ongeval langs eenen andere weg mocht kennis dragen, moet de plaatselijke politie het voor de scheepvaart ontstane beletsel, voor zoover dit nog niet reeds is geschied op de onder 2°. voorgeschreven wijze op kosten van den schipper van het vaartuig of van den vlotvoerder doen aanduiden.

4°. De bepalingen van 1°. tot 3°. zijn evenzeer van toepassing wanneer op de rivier aanwezige inrichtingen (badinrichtingen en dergelijke) gezonken zijn. De aan de schippers en de vlotvoerders opgelegde verplichtingen gelden ook voor de eigenaren van zoodanige inrichtingen.

Voorschriften betreffende het stilliggen.

§ 23. 1°. Wanneer schepen, vloten, baggerwerktuigen of soortgelijke werktuigen buiten de havens stil of voor anker liggen, moeten zij behoorlijk vastgemeerd en te allen tijde zoodanig gelegd worden, dat enerzijds de vaarweg voor de doorgaande scheepvaart open blijft en anderzijds het gevaar, van door den golfslag tegen den oever geworpen of anderszins beschadigd te worden, uitgesloten is. Op de vloten moet bovendien bij dag en des nachts een voldoende wacht aanwezig zijn; eveneens op schepen, baggerwerktuigen en soortgelijke werktuigen, wanneer zij bij uitzondering in het vaarwater of in de nabijheid daarvan stilliggen op plaatsen, die in den regel niet als ligplaats gebezigt worden.

Wanneer ankers in het vaarwater of in de nabijheid daarvan worden nitgeworpen, dan moet de plaats daarvan door drijftonnen worden aangegeven. Deze drijftonnen moeten bij baggerwerktuigen en soortgelijke werktuigen alle, bij andere vaartuigen en vloten slechts voor zoover zij de plaats van zijankers aanwijzen, van zonsondergang tot zonsopgang van een wit licht voorzien zijn.

2°. Buiten de havens mogen in het algemeen nooit meer dan drie schepen in de richting der breedte van de rivier naast elkander liggen.

Waar de gesteldheid van het vaarwater niet toelaat, dat de varende stoombooten op een afstand van meer dan 40 M. van den oever blijven, mag slechts ééne enkele rij schepen langs den oever liggen.

In de engten der rivier, in de vaarwegen naar en uit de nevenrivieren, kanalen en zijhavens,

in de vaarwegen dwars over de rivier van langs een dwarskabel zich bewegende veerponten en in de vaarwegen van de stoombooten naar en van de stoomboothoofden, mogen schepen en vlotten zich niet ophouden noch daarin bijleggen.

Ook mogen schepen en vlotten boven of benedenwaarts van de stoomboothoofden niet zoodanig liggen, dat zij geheel of gedeeltelijk voor deze uitsteken.

Schepen en vlotten, welke aan de door borden aangeduide aanlegplaatsen van schuitenveren aanleggen, moeten zoover van den oever verwijderd blijven, dat de veersniten ongehinderd kunnen af- en aanvaren.

3°. Zijn schepen, vlotten, baggerwerktuigen of soortgelijke werktuigen voor anker gegaan op plaatsen, waar dit in den regel niet geschiedt, of liggen zij buiten de havens in het vaarwater of in de nabijheid daarvan, dan moet bij mistig weder op de schepen met eigen beweegkracht ten minste elke vijf minuten de klok worden geluid; van uit andere vaartuigen en vlotten even dikwijls met den scheepsroeper worden gepraaid.

4°. Alle buiten de haven op de open rivier gelegen schepen, vlotten, baggerwerktuigen of soortgelijke werktuigen moeten van zonsondergang tot zonsopgang onafgebroken verlicht zijn door lantaarns met wit licht. Op de vaartuigen moet zoodanig lantaarn ten minste 4 M. boven het scheepsboord aan de zijde van het vaarwater, en indien vaartuigen bij uitzondering zoodanig liggen, dat er aan beide zijden vaarwater is, aan beide zijden zoodanig worden aangebracht, dat zij stroomopwaarts en stroomafwaarts voortdurend zichtbaar zijn. Op vlotten moeten aan elken van de beide naar de zijde van het vaarwater toegekeerde hoeken, minstens 4 M. hoog, op een hooge, van verre zichtbare plaats twee lantaarns met wit licht, op een onderlingen afstand van minstens 2 M., hoogstens 4 M. naast elkander geplaatst worden.

Op vaartuigen, waarop wegens de gevaarlijkheid van de lading geen licht mag worden ontstoken, moet gedurende den nacht onafgebroken een wacht aanwezig zijn, die de naderende schepen door tijdig praaien met den scheepsroeper moet waarschuwen.

5°. De in deze paragraaf betreffende de vlotten vastgestelde bepalingen gelden mede voor de vlotten in aanbouw.

6°. Wanneer baggerwerktuigen of soortgelijke werktuigen aan het werk zijn op een gedeelte

van de rivier, alwaar zij door de aankomende schepen niet tijdig gezien kunnen worden, dan moeten zij vóór en achter hunne ligplaats een roode ton leggen.

Deze bebakening moet op zoodanigen afstand plaats hebben, dat de schepen tijdig hunnen koers kunnen nemen door een niet door het werktuig versperd vaarwater.

Liggen zulke werktuigen of toestellen in het vaarwater, dan moeten zij aan dien kant, langs welken schepen en vlotten het best kunnen voorbijvaren, een roodwitte vlag nitsteken.

Voorschriften betreffende vaste badinrichtingen en soortgelijke inrichtingen.

§ 24. Voor badinrichtingen en soortgelijke inrichtingen, welke in de rivier vastliggend zijn, zijn behalve de door de bevoegde autoriteiten vastgestelde bepalingen de volgende voorschriften van kracht:

1°. Zij moeten bevestigd zijn op betrouwbare wijze, volledig en waarborg tegen het afdriven biedende; geschiedt die bevestiging door ankers, dan mogen deze niet in het vaarwater of in de nabijheid daarvan worden uitgeworpen.

2°. Zij moeten zoodanig liggen, dat de vaarweg voor de doorgaande scheepvaart open blijft en het gevaar, om door den golfslag tegen den oever geworpen of anderszins beschadigd te worden, uitgesloten is.

3°. Zij moeten van zonsondergang tot zonsopgang onafgebroken verlicht zijn door lantaarns met wit licht, die ten minste 4 M. boven het vlak, waarop deze inrichtingen drijven, aan de zijde van het vaarwater, zoodanig worden aangebracht, dat zij stroomop- en stroomafwaarts voortdurend zichtbaar zijn.

Voorschriften betreffende het jaagpad en het jagen.

§ 25. 1°. De vaartuigen, die langs den oever liggen waar zich het jaagpad bevindt, moeten, wanneer schepen, die langs den oever worden gejaagd, hen voorbijvaren, hetzij den mast strijken of zoo ver van den oever verwijderd worden, dat de jaaglijn onder hen kan doorgetrokken worden. Bij het op deze wijze doen passeeren van de jaaglijn moet de bemanning van het stilliggend schip behulpzaam zijn.

2°. De vlotten, die langs den oever liggen waar zich het jaagpad bevindt, en evenzoo de daar liggende vlotten, die in aanbouw zijn, moeten

voorzien zijn van volledige jaaglijn-leiders. Ook mogen die vlotten, wanneer zij niet onderweg zijn, niet verder dan tot 80 M. in de rivier reiken. De vlotvoerder is verplicht, om de bindtbalken gelijk met het vlot af te snijden en de ankers zoodanig uit te werpen, dat deze voor de scheepvaart niet hinderlijk zijn.

De bemanning van het vlot moet de schepen, die niet dicht langs en om het vlot heen kunnen varen, langs dit laatste voorbij trekken.

3°. Aan den oever waar het jaagpad zich bevindt liggende badinrichtingen of soortgelijke inrichtingen, die het jagen belemmeren, moeten door de eigenaars van volledige jaaglijnleiders voorzien worden.

4°. Op het jaagpad zelf mogen noch inrichtingen opgericht, noch voorwerpen neergelegd worden, die voor de uitoefening van den jaagdienst hinderlijk zouden kunnen zijn.

Voorschriften over bouw, bemanning, uitrusting en onderzoek van de vlotten.

1. Aanduiding, breedte en lengte van de vlotten.

§ 26. 1°. Elk vlot moet op het midden der lengte en ter hoogte van ten minste 3 M. boven de oppervlakte twee evenwijdig aan de lengteas boven elkander vast aangebrachte witte borden voeren, waarvan op het *bovenste* in rood de eerste letters der voornamen, de geslachtsnaam en de woonplaats van den eigenaar van het vlot, en op het *onderste* in zwart dezelfde opgaven betrekkelijk den vlotvoerder in latijnsche letters van ten minste 30 cM. hoogte en 5 cM. breedte moeten zijn vermeld en wel op de beide vlakken der borden.

2°. De breedte van de vlotten mag niet grooter zijn dan 63 M.

3°. Aan de zijanten van de vlotten mogen geen deelen van het vlot of andere voor de schepen, bruggen enz. hinderlijke voorwerpen uitsteken.

2. Bemanning, uitrusting en gewicht van de vlotten in het algemeen.

§ 27. 1°. Elk vlot moet bemand zijn met minstens twee man voor elke 75 kubiek Meter hard hout en met minstens twee man voor elke 150 kubiek Meter zacht hout.

Als *hard* hout geldt hierbij eiken-, beuken-, olmen-, esschen-, kersen-, peren-, appel- en kornoeljhout; als *zacht* daarentegen populieren-,

elzen-, vuren-, dennen-, pijnboomen-, lorkehout, alsmede andere harsachtige houtsoorten.

2°. Geen vlot mag met minder dan 3 man, den vlotvoerder inbegrepen, bemand zijn.

3°. Vlotten, van welke de verplichte bemanning volgens 1°. meer dan 4 man bedraagt, moeten uitgerust zijn met het materieel vermeld in de bijlage.

3. Voorschriften voor gesleepte vlotten.

§ 28. Voor vlotten, die door stoombooten of door andere schepen met eigen beweegkracht gesleept worden, is de helft der verplichte bemanning volgens § 27, 1°, voldoende, mits het vlot aan de voorzijde van eene doelmatige stuurinrichting voorzien zij en de sleepboot de volgende kracht der machine bezitte:

a. bij vlotten, van welke de verplichte bemanning niet meer dan 50 man bedraagt, ten minste 25 effectieve paardekrachten;

b. bij vlotten, van welke de verplichte bemanning meer dan 50 tot en met 80 man bedraagt, ten minste 35 effectieve paardekrachten;

c. bij vlotten, van welke de verplichte bemanning meer dan 80 man bedraagt, ten minste 45 effectieve paardekrachten.

4. Waarschuwers van de vlotten.

§ 29. 1°. De vlotvoerders zijn verplicht, om hun vlot te doen voorafgaan door een schuitje met een waarschuwer. Het schuitje moet ten minste $\frac{2}{3}$ uur en ten hoogste $1\frac{1}{2}$ uur voor het vlot nitvaren. Het mag niet aan een stroomafwaartsvarend schip bevestigd worden.

2°. Wordt het vlot door een schip met eigen beweegkracht gesleept, dan moet het waarschuwingschuitje eene vlag voeren bestaande uit zestien ruiten afwisselend rood en wit, in overige gevallen afwisselend rood en zwart.

3°. Indien het vlot door eenige onvoorziene omstandigheid niet kan doorkomen, moet de vlotvoerder terstond een tweeden waarschuwer zenden, die de belanghebbenden verwittigt, dat het vlot niet zal komen.

4°. De verplichting, om een waarschuwer vooruit te zenden, vervalt voor vlotten, waarvan de verplichte bemanning niet meer dan 5 man bedraagt.

De voerders van zoodanige vlotten zijn echter gehouden, om de voorgeschreven vlag op het vlot zelf te voeren.

Handhaving van het reglement.

§ 30. De handhaving van dit reglement is opgedragen aan: de ambtenaren en beamtten der Rijks- en gemeentepolitie; de ambtenaren van den Waterstaat, die van het loodswezen, van de ambulante recheche te water, die belast met het toezicht op de visscherij en de kanaalbeamtten.

In bovenstaande aanwijzing worden verstaan: onder ambtenaren van den Waterstaat: de inspecteurs, hoofdingenieurs, ingenieurs, aspirant-ingenieurs, opzichters en adjunct-opzichters van den Rijks waterstaat, zoodaede Rijksbakenmeesters; onder kanaalbeamtten: de havenmeesters, sluis- en hulpsluismeesters, sluis- en hulpsluis-, brug-, pont-, kanaal- en dijkwachters, sluis- en brugknechten, in dienst van het Rijk.

Bevoegdheid van de autoriteiten en ambtenaren.

§ 31. De in § 30 genoemde ambtenaren en beamtten zijn bevoegd tot de handelingen, omschreven in art. 6 der wet van 28 Februari 1891 (*Staatsblad* n°. 69); de ambtenaren van den waterstaat en de havenmeesters tot die omschreven bij art. 3 van genoemde wet.

De in § 30 genoemde ambtenaren en beamtten zijn verder bevoegd om er zich van te overtuigen, dat de volgens de §§ 27 en 28 gevorderde bemanning en het uitrustingsmaterieel op het vlot aanwezig zijn, en om, indien de bemanning of de uitrusting der vloten niet overeenkomstig de voorschriften aanwezig zijn, te bevelen, dat het vlot op de naaste ligplaats zal bijleggen.

De reis mag alsdan eerst na het aanvullen der bemanning en zoo ook van de uitrusting voortgezet worden.

Verbod om andere dan de in het onderwerpelijk reglement van politie genoemde seinlichten te voeren.

§ 32. Het voeren van andere dan de in dit reglement van politie voorgeschreven of vergunde seinlichten is verboden. Uitgezonderd zijn van deze bepaling zoodanige seinlichten, die in bijzondere gevallen krachtens regeeringsverordeningen moeten worden getoond.

Verplichting der schippers en vlotvoerders, om een exemplaar van dit reglement van politie bij zich te hebben.

§ 33. Ieder schipper of ieder vlotvoerder moet gedurende de uitoefening van zijn beroep een exemplaar van dit reglement van politie bij zich hebben en het aan de in § 30 genoemde ambtenaren en beamtten op hun verzoek vertoonen.

Strafbepalingen.

§ 34. Overtreding van de bepalingen van dit reglement wordt, voor zoover daartegen niet bij de wet is voorzien, gestraft als volgt:

a. met hechtenis van ten hoogste dertig dagen of geldboete van ten hoogste honderd vijftig gulden, de overtreding van § 5 sub 8 en 9; § 21; § 22 sub 2;

b. met geldboete van ten hoogste honderd gulden, de overtreding van § 2; § 3; § 4 sub 1; § 5 sub 1, 2, 3, 4, 5, en 6; § 6; § 7; § 8; § 9 sub 1 en 2; § 10; § 11; § 13; § 14; § 15; § 16; § 17; § 18; § 19; § 20 sub 2 en 7; § 22 sub 1, 3 en 4; § 23; § 24; § 25 sub 1, 2 en 3; § 26 sub 2; § 31, 3de alinea.

c. met geldboete van ten hoogste vijf en zeventig gulden, de overtreding van § 12 sub 1; § 26 sub 1 en 3; § 27; § 28; § 29;

d. met geldboete van ten hoogste vijftig gulden de overtreding van § 4 sub 2; § 5 sub 10; § 20 sub 1, 3, 4 en 6; § 32;

e. met geldboete van ten hoogste vijfen twintig gulden, de overtreding van § 4 sub 3; § 12 sub 2 en 3; § 25 sub 4; § 33.

Met het in werking treden van dit reglement vervallen de Koninklijke besluiten van 6 Mei 1892 (*Staatsblad* n°. 97), 30 Januari 1893 (*Staatsblad* n°. 28) en 19 December 1893 (*Staatsblad* n°. 214).

De Minister van Waterstaat, Handel en Nijverheid is belast met de uitvoering van dit besluit, dat in het *Staatsblad* geplaatst en aan den Raad van State medegedeeld zal worden.

's Gravenhage, den 29sten December 1897.

(get.) E. M. M. A.

De Min. van Waterstaat, Handel en Nijverheid,

(get.) C. LELY.

(Uitgeg. 9 Dec. 1897.)

BIJLAGE van § 27, 3°., van het reglement van politie voor de scheepvaart en de vlotvaart op de Merwede, de Noord en de Nieuwe Maas.

Omschrijving van het vereischte uitrustingsmaterieel.

Voor vlotten, waarvan de verplichte bemanning volgens § 27, 1 ^o . bedraagt:		Groote ankerschuiten.	Kleine ankerschuiten.	Groote kabels.	Kleine kabels.	Ankers.	Kettingen.
5 tot	9 man.	—	1	—	2	2	—
10	13	—	1	1	1	3	—
14	25	—	2	1	1	4	—
26	35	2	1	2	2	6	1
36	40	3	1	2	3	7	1
41	45	3	1	3	3	8	1
46	50	3	2	3	3	9	1
51	60	4	2	3	3	10	2
61	70	4	2	4	3	11	2
71	80	4	2	4	4	12	3
81	90	5	2	5	4	13	3
91	100	5	2	5	4	14	3
101	110	6	2	6	5	16	4
111	120	6	2	6	5	18	4
121	130	7	2	7	5	20	4
131	140	7	2	7	5	22	5
141	150	7	2	8	5	24	5
151	160	8	2	8	5	26	5
161	170	8	2	8	5	28	7
171	180	8	2	8	5	30	7
181	190	9	3	9	6	32	8

A A N M E R K I N G E N.

1°. Onder groote ankerschuiten worden schuiten van een ladingsvermogen van 2500 tot 3000 KG. (50 tot 60 centenaars), onder kleine ankerschuiten, die van een ladingsvermogen van 1500 tot 1750 KG. (30 tot 35 centenaars) verstaan.

2°. Vlotten, waarvan de verplichte bemanning volgens § 27, 1°., niet meer dan 7 man bedraagt, mogen in plaats van de kleine ankerschuiten, een schuitje hebben, zoogenaamde „drieplanker” van 8 M. lengte en van 1 tot 1.4 M. breedte op het boord.

3°. De schuit van den waarschuwer is niet in de in bovenstaande omschrijving aangegeven schuiten begrepen.

Behoort bij het reglement van politie voor de scheepvaart en de vlotvaart op de Merwede, de Noord en de Nieuwe Maas, vastgesteld bij Koninklijk besluit van 29 December 1897 (*Staatsblad* n°. 268).

Mij bekend,

De Min. van Waterstaat, Handel en Nijverheid,
(get.) C. LELY.

29 December 1897. BESLUIT, tot uitvoering van art. 11 der wet van 24 Mei 1897 (*Staatsblad* n°. 156). S. 269.

IN NAAM VAN H. M. WILHELMINA, ENZ.

WIJ EMMA, ENZ.

Op de voordracht van de Ministers van Binnenlandsche Zaken en van Financiën van 17 November 1897, n°. 6153, afdeling Binnenlandsch Bestuur, en n°. 58, afdeling Generale Theaurie;

Gelet op art. 11 der wet van 24 Mei 1897 (*Staatsblad* n°. 156) tot regeling der financieele verhouding tusschen het Rijk en de gemeenten en herziening der algemeene regelen ten aanzien der plaatselijke belastingen;

Den Raad van State gehoord (advies van den 14 December 1897, n°. 15);

Gezien het nader rapport van genoemde Ministers van 28 December 1897, n°. 7081, afdeling Binnenlandsch Bestuur, en n°. 63, afdeling Generale Theaurie;

Hebben goedgevonden en verstaan:

Art. 1. Elk gemeentebestuur zendt vóór 1 Februari 1898 aan Gedeputeerde Staten eene opgaaft met berekening:

a. van de som, bedoeld bij art. 2, § 2, der wet;

b. van het totaal, bedoeld in het voorlaatste lid van art. 2, § 3, der wet;

c. van de verhooging volgens het eerste lid van art. 3, § 1, in verband met het eerste lid van art. 4 der wet, en van het maximum, bedoeld bij het tweede lid van laatstgenoemd artikel.

Deze opgaaft wordt in triplo ingezonden.

Om bijzondere redenen kan de termijn van inzending door Gedeputeerde Staten worden verlengd.

Wanneer in het geval, voorzien bij art. 227 der wet van 29 Juni 1851 (*Staatsblad* n°. 85) Onze beslissing omtrent de rekening afwijkt van die van Gedeputeerde Staten, doet het gemeentebestuur, voor zooveel noodig, binnen veertien dagen na de dagteekening van Ons besluit eene nadere opgaaft.

2. Indien in de gemeente op 1 Januari 1897 noch een hoofdelijke omslag of eene andere plaatselijke directe belasting, noch opcenten op de personeele belasting, noch belasting in natura werden geheven, doet het gemeentebestuur, in plaats van de opgaaft volgens art. 1, mededeeling van die omstandigheid.

3. Gedeputeerde Staten onderwerpen iedere

opgaaf volgens art. 1 aan een nauwkeurig onderzoek.

Het bedrag van elk der onder *a*, *b* en *c* van dat artikel vermelde gegevens wordt door hen vastgesteld, voor zooveel noodig met wijziging der opgaaf van het gemeentebestuur.

Zij zenden vervolgens één exemplaar dier opgaaf onverwijld aan het gemeentebestuur terug; in geval van wijziging onder mededeeling der gronden, waarop deze steunt.

Tevens zenden zij één exemplaar aan den Minister van Financiën.

4. Zoodra voor eene gemeente het getal der tot woning dienende perceelen, welke op 15 Januari 1897 in gebruik zijnde in de personeele belasting vielen, en het totaal der belastbare huurwaarde van die perceelen vaststaan, doet de inspecteur der directe belastingen van een en ander mededeeling aan het bestuur der gemeente.

Is de gemeente in de tabel, gevoegd bij de wet van 16 April 1896 (*Staatsblad* n°. 72), in verschillende klassen gerangschikt, dan wordt de mededeeling, wat het getal der bedoelde perceelen betreft, afzonderlijk gedaan voor ieder gedeelte, dat tot eene dier klassen behoort.

5. Elk gemeentebestuur zendt binnen veertien dagen nadat het zoowel de opgaaf volgens art. 3 als de mededeeling volgens art. 4 heeft ontvangen aan Gedeputeerde Staten eene opgaaf met berekening van het volgens art. 1 der wet voor iederen inwoner aan de gemeente nit te keeren bedrag.

Deze opgaaf wordt in triplo ingezonden.

Zij bevat, voor zooveel de in art. 1 onder *a*, *b* en *c* vermelde gegevens betreft, de bedragen, die hiervoor door Gedeputeerde Staten zijn vastgesteld.

De mededeeling van den inspecteur der directe belastingen wordt daarbij overgelegd.

6. Gedeputeerde Staten onderwerpen iedere opgaaf volgens art. 5 aan een nauwkeurig onderzoek.

Bij de mededeeling van hun besluit, bedoeld in art. 8, § 1, der wet, zenden zij zoowel aan den Minister van Financiën als aan het gemeentebestuur één exemplaar der, voor zooveel noodig door hen gewijzigde, opgaaf van dat bestuur.

7. Gedeputeerde Staten geven voor 1 Juli 1898 aan den Minister van Financiën kennis op welke gemeenten het tweede lid van art. 7 der wet van toepassing is.

8. Het aantal tot woning dienende perceelen

in eene gemeente, ingevolge art. 2, § 6, der wet te bepalen door de bevolking op 1 Januari 1897 door 4 te deelen, wordt in een geheel getal uitgedrukt met verwaarloozing van de breuk, die mocht worden verkregen.

Is de gemeente in de tabel, gevoegd bij de wet van 16 April 1896 (*Staatsblad* n°. 72), in verschillende klassen gerangschikt, dan wordt ter berekening van het totaal der huurwaarde van de tot woning dienende perceelen, welke buiten de personeele belasting vielen, ieder gedeelte, dat tot eene dier klassen behoort, als eene afzonderlijke gemeente beschonwd.

De voor de verschillende gedeelten verkregen uitkomsten vormen, bijeengeteld, het gezochte totaal.

9. Bij alle berekeningen, voor de samenstelling der in de vorige artikelen bedoelde opgaven vereischt, wordt op de uitkomst de regel van art. 6 der wet toegepast.

De vermenigvuldiging en deeling ingevolge het slot van art. 2, § 3, der wet gelden te zamen voor ééne berekening.

10. Jaarlijks, te beginnen met 1898, zendt elk gemeentebestuur zoo spoedig mogelijk en uiterlijk op 1 Juni aan Gedeputeerde Staten eene opgaaf met berekening van de som, die volgens art. 1 der wet over het loopende jaar aan de gemeente moet worden nitgekeerd.

11. Gedeputeerde Staten onderwerpen iedere opgaaf volgens art. 10 aan een nauwkeurig onderzoek.

Bij de mededeeling van hun besluit, bedoeld in art. 8, § 2, der wet, leggen zij aan den Minister van Financiën een volledigen verzamelsstaat van de, voor zooveel noodig door hen gewijzigde, opgaven der gemeentebesturen over.

12. Jaarlijks, te beginnen met 1899, zenden Gedeputeerde Staten vóór 5 Januari aan den Minister van Financiën een opgaaf, aanwijzende voor iedere gemeente de jaarwedde van den burgemeester en den secretaris volgens de regelingen, die gedurende het afgelopen jaar of gedurende verschillende tijdvakken van dat jaar in werking zijn geweest, benevens de uitkeering, welke over het afgelopen jaar volgens art. 10 der wet aan de gemeente moet worden gedaan.

13. Gedeputeerde Staten verstreken aan den Minister van Financiën alle inlichtingen en bescheiden, die deze noodig acht ter beoordeeling van de bij dit besluit gevorderde opgaven.

14. De vorm der in dit besluit vermelde op-

gaven wordt door den Minister van Financiën vastgesteld.

15. Dit besluit treedt in werking op den tweeden dag na dien der dagteekening van het *Staatsblad* en van de *Staatscourant*, waarin het is geplaatst.

De Ministers van Binnenlandsche Zaken en van Financiën zijn belast met de uitvoering van dit besluit, dat in het *Staatsblad* en gelijktijdig in de *Staatscourant* zal worden geplaatst en waarvan

afschrift zal worden gezonden aan den Raad van State en aan de Algemeene Rekenkamer.

's Gravenhage, den 29sten December 1897.

(get.) E M M A.

De Minister van Binnenlandsche Zaken,
(get.) H. GOEMAN BORGESIUS.

De Minister van Financiën, (get.) PIERSON.
(Uitgeg. 1 Jan. 1898.)

30 December 1897. WET, houdende vaststelling der begrooting van *Nederlandsch-Indië* voor het dienstjaar 1898. (Hoofdstuk I, *Uitgaven in Nederland*.) S. 270. (verkort.)

IN NAAM VAN H. M. WILHELMINA, ENZ.

WIJ EMMA, ENZ. . . doen te weten:

Alzoo Wij in overweging genomen hebben, dat, volgens artikel 2 der wet tot regeling van de wijze van beheer en verantwoording der geldmiddelen van *Nederlandsch-Indië* (*Staatsblad* 1895, n°. 145), de begrooting van *Nederlandsch-Indië* jaarlijks bij afzonderlijke wet of wetten moet worden vastgesteld;

Zoo is het, dat Wij, den Raad van State enz.

Art. 1. Het Iste hoofdstuk der begrooting van uitgaven van *Nederlandsch-Indië* voor het dienstjaar 1898, betreffende de *uitgaven in Nederland*, wordt vastgesteld als volgt:

1 ^e Afdeling: Regeering en Hooge Colleges	f	36,600
2 ^e " Departement van Justitie	"	35,600
3 ^e " Departement van Financiën	"	10,230,900
4 ^e " Departement van Binnenlandsch Bestuur	"	2,515,002
5 ^e " Departement van Onderwijs, Eeredienst en Nijverheid	"	1,036,183
6 ^e " Departement van Burgerlijke Openbare Werken	"	4,626,400
7 ^e " Departement van Oorlog	"	6,175,445
8 ^e " Departement van Marine	"	3,605,804
9 ^e " Bijdragen van <i>Nederlandsch-Indië</i> aan de middelen tot dekking van 's Rijks uitgaven		Memorie.
		f 28,261,984

30 December 1897. WET, houdende vaststelling der begrooting van *Nederlandsch-Indië* voor het dienstjaar 1898. (Hoofdstuk II, *Uitgaven in Nederlandsch-Indië*.) S. 271. (verkort.)

IN NAAM VAN H. M. WILHELMINA, ENZ.

WIJ EMMA, ENZ. . . doen te weten:

Alzoo Wij in overweging genomen hebben, dat, volgens artikel 2 der wet tot regeling van de wijze van beheer en verantwoording der geldmiddelen van *Nederlandsch-Indië* (*Staatsblad* 1895, n°. 145), de begrooting van *Nederlandsch-Indië* jaarlijks bij afzonderlijke wet of wetten moet worden vastgesteld;

Zoo is het, dat Wij, den Raad van State enz.

Art. 1. Het IIde hoofdstuk der begrooting van uitgaven van *Nederlandsch-Indië* voor het dienstjaar 1898, betreffende de *uitgaven in Nederlandsch-Indië*, wordt vastgesteld als volgt:

1 ^e Afdeling: Regeering en Hooge Colleges	f	1,099,880
2 ^e " Departement van Justitie	"	5,230,989
3 ^e " Departement van Financiën	"	9,397,713
4 ^e " Departement van Binnenlandsch Bestuur	"	32,826,821
5 ^e " Departement van Onderwijs, Eeredienst en Nijverheid	"	15,351,991
6 ^e " Departement van Burgerlijke Openbare Werken	"	25,019,795
7 ^e " Departement van Oorlog	"	26,202,202
8 ^e " Departement van Marine	"	4,681,305
		f 119,810,696

30 December 1897. WET, houdende aanwijzing der middelen en inkomsten tot goedmaking van de uitgaven, begrepen in de begrooting van *Nederlandsch-Indië* voor het dienstjaar 1898. (Hoofdstuk I. *Middelen en inkomsten in Nederland.*) S. 272. (*verkort.*)

IN NAAM VAN H. M. WILHELMINA, ENZ.

WIJ EMMA, ENZ. doen te weten :

Alzoo Wij in overweging genomen hebben, dat, volgens artikel 2 der wet tot regeling van de wijze van beheer en verantwoording der geldmiddelen van *Nederlandsch-Indië* (*Staatsblad* 1895, n°. 145), de middelen tot dekking der uitgaven, begrepen in de begrooting van *Nederlandsch-Indië*, jaarlijks bij afzonderlijke wet of wetten worden aangewezen;

Zoo is het, dat Wij, den Raad van State enz.

Art. 1. Tot goedmaking van de uitgaven, begrepen in de beide hoofdstukken der begrooting van *Nederlandsch-Indië* voor het dienstjaar 1898, worden over dat jaar gebezigd de na te noemen in *Nederland* te ontvangen middelen, te weten :

1. Verkoop van koffie, enz.

Art. 2. In het bedrag, dat aan de in *Nederland* en in *Nederlandsch-Indië* te ontvangen middelen tot goedmaking der in artikel 1 dezer wet bedoelde uitgaven ontbreekt, wordt voorzien door eene geldleening, krachtens eene nader vast te stellen wet aan te gaan.

Art. 3. Deze wet treedt in werking met den 1sten Januari 1898.

Lasten en bevelen, enz.

MIDDELEN EN INKOMSTEN IN NEDERLAND.

Raming voor het dienstjaar 1898.

1. Verkoop van koffie	f 17,143,564
2. Verkoop van kinabast	„ 122,760
3. Verkoop van Banka-tiu.	„ 6,777,446
4. Aandeel in de winst van de Billiton-maatschappij over het boekjaar 1897—1898	„ 216,000
5. Terugbetaling door de vennootschap tot het aanleggen en exploiteeren van den spoorweg van <i>Samarang</i> langs <i>Soerakarta</i> naar <i>Djokjokarta</i> , van de krachtens de concessie door den Staat aan haar voorgeschoten gelden, benevens aandeel in de winst, door de exploitatie verkregen	„ 885,000
6. Uitkeering aan de geldmiddelen van <i>Nederlandsch-Indië</i> nit de opbrengst der Nederlandsche bedrijfsbelasting	„ 320,000
7. Ontvangsten van civielen of algemeenen aard	„ 51,500
8. Ontvangsten in betrekking tot het Departement van Oorlog in <i>Nederlandsch-Indië</i>	„ 40,100
9. Ontvangsten in betrekking tot het Departement van Marine in <i>Nederlandsch-Indië</i>	„ 86,034
10. Uitkeering uit het voordeelig slot der algemeene rekening wegens de ontvangsten en uitgaven van <i>Nederlandsch-Indië</i> over den dienst van 1890	„ 400,000
	f 26,042,404

30 December 1897. WET, houdende aanwijzing van de middelen en inkomsten tot goedmaking van de uitgaven, begrepen in de begrooting van *Nederlandsch-Indië* voor het dienstjaar 1898. (Hoofdstuk II. *Middelen en inkomsten in Nederlandsch-Indië.*) S. 273. (*verkort.*)

IN NAAM VAN H. M. WILHELMINA, ENZ.

WIJ EMMA, ENZ. doen te weten :

Alzoo Wij in overweging genomen hebben, dat, volgens artikel 2 der wet tot regeling van de wijze van beheer en verantwoording der geldmiddelen van *Nederlandsch-Indië* (*Staatsblad* 1895, n°. 145), de middelen tot dekking der uitgaven, begrepen in de begrooting van *Nederlandsch-Indië*, jaarlijks bij afzonderlijke wet of wetten worden aangewezen;

Zoo is het, dat Wij, den Raad van State enz.

Art. 1. Tot goedmaking van de uitgaven, begrepen in de beide hoofdstukken der begrooting van

Nederlandsch-Indië voor het dienstjaar 1898, worden over dat jaar gebezigd de na te noemen in *Nederlandsch-Indië* te ontvangen middelen, te weten:

1. Boeten door de Algemeene Rekenkamer opgelegd, *enz.*

Art. 2. Deze wet treedt in werking met den 1sten Januari 1898.

Lasten en bevelen, *enz.*

MIDDELEN EN INKOMSTEN IN NEDERLANDSCH-INDIË.

Raming voor het dienstjaar 1898.

Regeering en Hooge Colleges.

1. Boeten door de Algemeene Rekenkamer opgelegd	f	400
<i>Departement van Justitie.</i>		
2. Ontvangsten van het hulpbureau voor den industrielen eigendom.	"	1,700
3. Gerechtelijke (1) boeten en confiscatiën	"	218,000
4. Terugbetaling van gerechtskosten in strafzaken	"	32,000
5. Hetgeen den Staat aankomt uit de opbrengsten der wees- en boedelkamers.	"	98,000
6. Betaling voor het afleggen van de examens ter verkrijging van de bevoegdheid tot uitoefening van het notaris-ambt	"	1,000
7. Opbrengst van den arbeid der gevangenen	"	163,000
8. Voor het verstrekken van voeding aan gegijzelden	"	30,000
<i>Departement van Financiën.</i>		
9. Verpachte middelen	"	21,829,000
10. Opbrengst der exploitatie van het opiummiddel in eigen beheer	"	2,096,000
11. In- en uitvoerrechten en accijnzen en andere ontvangsten daarmede in verband.	"	15,507,500
11a. In- en uitvoerrechten in de Lingga-Riouwsche landschappen Reteh, Gaoeng, Igal, Mandah en Kataman ter Oostkust van Sumatra, tot dusver door het inlandsch bestuur geheven	"	35,000
12. Haven- en ankeragegelden	"	302,000
13. Loods- en kaai-gelden in de haven van Tandjong Priok	"	100,000
14. Loods- en steigergelden in de Emmahaven	"	22,000
15. Personeele belasting	"	939,000
16. Patentrecht	"	980,000
17. Verponding en belasting van de specerijperken op de Banda-eilanden	"	2,115,000
18. Openbare verkoopingën	"	681,000
19. Zegelrecht	"	1,295,000
20. Recht van overschrijving van vaste goederen	"	562,000
21. Belasting op rijtuigen	"	286,000
22. Recht van successie en overgang onder Europeanen en met hen gelijkgestelden.	"	88,000
23. Licentiën tot het houden van Chineesche speel- of dobbel tafels.	"	10,000
24. Belasting op het slachten van ruidvee, buffels, paarden en veulens in de Preanger regentschappen en in het district Gandasoli van de residentie Krawang.	"	76,000
25. Belasting op het bedrijf.	"	2,980,000
26. Bijzondere belastingen in de Buitenbezittingen	"	2,356,000
27. Kortingen ten behoeve van de burgerlijke pensioenen	"	343,000
28. Terugbetaling van voorschotten, vóór dit dienstjaar aan burgerlijke landsdienaren en aan gepensionneerden verstrekt.	"	700,000
Transporteere		f 53,846,000

(1) De administratief opgelegde boeten wegens te late betaling van belasting *enz.* zijn onder het bedrag der inkomsten begrepen.

Per transport . . . f 53,846,600

Departement van Binnenlandsch Bestuur.

29. Bijdrage tot de kosten van bestuur van de landschappen en eilanden onder Menado langs de noordkust van Celebes	58,000
30. Hoofdgeld van de heerendienstplichtigen in de gouvernementslanden van Java en Madura, met uitzondering van de residentie Batavia (equivalent voor afgeschafte heerendiensten)	3,103,000
31. Kadaster	81,000
32. Landelijke inkomsten en andere grondlasten	18,197,000
33. Afstand van grond	1,392,700
34. Retributie van ondernemingen van landbouw en nijverheid ter vergoeding van de uitgaven voor het toezicht op de waterverdeling tusschen de daarbij belanghebbenden	8,000
35. Registratie van werkcontracten gesloten door eigenaren of administrateurs van landbouw-, mijnbouw- of nijverheidsondernemingen met van elders afkomstige arbeiders	62,000
36. Koffie	8,257,600
37. Verkoop van kina-enten en zaad	500
38. Verhuur van vogelnest- en meststofgrotten	49,600
39. Verhuur der vindplaatsen van schildpadeieren aan het zuiden zeestrand in de afdeeling Soekaboemi (Preanger regentschappen)	1,300
40. Verhuur van de vischvijvers te Tello en te Sambong Djawa (gouvernement Celebes en onderhoorigheden)	500
41. Boschwezen	2,607,100
42. Terugbetaling van het aan Pangeran Adipati Ario Mangkoe Negoro V verleend renteloos voorschot	150,000

Departement van Onderwijs, Eeredienst en Nijverheid.

43. Onderwijs	482,000
44. Examengelden van candidaten voor het groot-ambtenaars-examen voor den Indischen dienst	1,000
45. Verkoop van producten uit den cultuurtuin van 's lands plantentuin te Buitenzorg	500
46. Landsdrukkerij	200,000
47. Vergoeding voor de verpleging van krankzinnigen in de daarvoor bestemde gestichten	40,000
48. Parc vaccinogène	2,000
49. IJk van maten en gewichten	3,800
50. Belasting op het houden van loterijen	43,000
51. Tin	620,000
52. Steenkolen	1,570,000
53. Zout	8,673,000
54. Vast recht en cijns van concessien tot winning van delfstoffen	51,000

Departement der Burgerlijke Openbare werken.

55. Verkoop en verhuur van huizen en andere gebouwen	16,000
56. Ontvangsten voortvloeiende uit waterleidingen en overvaarten	17,000
57. Vergoeding voor het gebruik van de loskraan aan het havenkanaal te Samarang	3,800
58. Vergoeding der kosten van onderzoek en beproeving van stoomtoestellen en van vernieuwde akten van vergunning tot gebruik dier toestellen	17,000

 Transporteere f 99,559,500

Per transport . . . f 99,559,500

59. Canon van het in erfpacht gegeven gedeelte van het tot de haven van Tandjong Priok behorende terrein	3,000
60. Vergoeding door den erfpachter van een gedeelte van het tot de haven van Tandjong Priok behorende terrein voor het gebruik van het 4000 tons dok.	48,500
61. Brieven- en pakketpost	1,356,000
62. Restitutie van de uitgaven ten behoeve van de gouvernements-postsparbank.	<i>Memorie.</i>
63. Binnenlandsche paardenpost	800
64. Telegraphie	890,000
65. Hetgeen den Staat aankomt uit de opbrengsten van de particuliere telephonen.	26,000
66. Spoorwegen	10,150,000

Departement van Oorlog.

67. Bijdragen voor de opleiding van jongelingen bij het pupillenkorps.	4,500
68. Boeten en andere ontvangsten voortspruitende uit contracten van aanneming en uit leverantiën	20,000
69. Terugbetaling van verplegingskosten in de hospitalen door patiënten, voor eigen rekening opgenomen.	80,000
70. Artillerie-constructiewinkel.	200
71. Topographisch bureau en lithographisch etablissement	6,000
72. Verkoop en verhuur van voor 's lands dienst bestemde bruikbare vaste en andere goederen	275,000
73. Verkoop van onbruikbaar geworden en overtollige vaste en andere goederen.	60,000
74. Stoomtramweg in Atjeh.	73,000
75. Terugbetaling van voorschotten vóór dit dienstjaar aan militaire en tot het Departement van Oorlog behorende burgerlijke landsdienaren verstrekt	400,000
76. Andere ontvangsten	25,000

Departement van Marine.

77. Loodsgelden, met uitzondering van die in de Emmahaven en in de haven van Tandjong Priok.	200,000
78. Vergoeding voor het keuren van stoomschepen	7,000
79. Vergoeding door vreemde oorlogsschepen en particuliere vaartuigen voor het gebruik van 's lands los- en laadhoofden, drijvende droge dokken, ketelbok, pont en kiellichter, alsmede voor de kosten van het dokken, vertimmeren en herstellen.	10,000
80. Steigergelden en huur van kolenloodsen en opslagterreinen te Tandjong Priok	48,000
81. Verkoop van zeekaarten nit het depot en de onderdepots.	4,000
82. Verkoop van voor 's lands dienst bestemde bruikbare goederen	16,000
83. Verkoop van onbruikbaar geworden en overtollige goederen, permanente of tijdelijke werken, zoomede schepen en vaartuigen en hun inventaris	55,000
84. Terugbetaling van voorschotten vóór dit dienstjaar aan landsdienaren verstrekt.	15,000
85. Korting op de traktementen van de ambtenaren bij het marine-etablissement te Soerabaja bij verplicht gebruik van eene gouvernementswoning	27,000
86. Andere ontvangsten	6,000

Ontvangsten van gemengden aard en toevallige baten.

87. Verkoop van voor 's lands dienst bestemde bruikbare goederen nit den voorraad van het civiel departement	20,000
88. Verkoop van onbruikbaar geworden en overtollige goederen uit alsvoren.	45,000
89. Alle andere ontvangsten.	250,000

f 118,680,500

30 December 1897. WET, tot verhoogen der begrooting van uitgaven van *Nederlandsch-Indië* voor het dienstjaar 1898 ten behoeve van de invoering van de opiumregie op *Java* en *Madura* alsmede op *Lombok*. S. 274.

31 December 1897. WET, tot goedkeuring van het op 14 November 1896 te 's *Gravenhage* gesloten verdrag tot het vaststellen van gemeenschappelijke regelen ten aanzien van sommige onderwerpen van internationaal privaatrecht, op de burgerlijke rechtsvordering betrekking hebbende, en het daarbij behoorend op 22 Mei 1897 te 's *Gravenhage* geteekend additioneel protocol. S. 275.

IN NAAM VAN H. M. WILHELMINA, ENZ.
WIJ EMMA, ENZ. doen te weten:

Alzoo Wij in overweging genomen hebben, dat het op 14 November 1896 te 's *Gravenhage* gesloten verdrag tot het vaststellen van gemeenschappelijke regelen ten aanzien van sommige onderwerpen van internationaal privaatrecht op de burgerlijke rechtsvordering betrekking hebbende en het daarbij behoorend op 22 Mei 1897 te 's *Gravenhage* geteekend additioneel protocol, bepalingen inhouden, wettelijke rechten betreffende en die aan het Rijk geldelijke verplichtingen zullen opleggen;

Gelet op artikel 59 der Grondwet, 2de en 3de lid.

Zoo is het, dat Wij, den Raad van State enz.

Art. 1. Het nevens deze wet in afschrift gevoegde verdrag tot het vaststellen van gemeenschappelijke regelen ten aanzien van sommige onderwerpen van internationaal privaatrecht, op de burgerlijke rechtsvordering betrekking hebbende, den 14den November 1896 te 's *Gravenhage* tusschen *België*, *Spanje*, *Frankrijk*, *Italië*, *Luzemburg*, *Nederland*, *Portugal* en *Zwitserland* gesloten en waartoe op 1 Februari 1897 *Zweden* en *Noorwegen*, op 9 November 1897 *Duitschland* en *Oostenrijk-Hongarije* en op 18 December 1897 *Denemarken* zijn toegetreden, benevens het daarbij behoorend eveneens in afschrift bij deze wet gevoegd, den 22sten Mei 1897 te 's *Gravenhage* geteekend additioneel protocol, (1) waartoe op 9 November 1897 *Duitschland* en *Oostenrijk-Hongarije* en op 18 December 1897 *Denemarken* zijn toegetreden, worden goedgekeurd.

(1) Het afschrift en protocol, in de Fransche taal, wordt hierna niet opgenomen, daar de bekendmaking er van in de Nederlandsche taal, nog bij Koninklijk besluit volgt.

2. Wij behouden Ons de bevoegdheid voor tot het sluiten van nadere overeenkomsten betreffende de kosten van beteekening van gerechtelijke en buiten-gerechtelijke stukken en der uitvoering van regatoire commissiën ingevolge het bij artikel 1 dezer wet vermelde verdrag.

3. Het bewijs van ontvangst, afgegeven ingevolge artikel 3 van het in artikel 1 dezer wet bedoelde verdrag, is vrij van zegel.

De exploitanten van beteekening van gerechtelijke en buitengerechtelijke stukken, op grond van het in artikel 1 dezer wet bedoelde verdrag zijn vrij van zegel en worden gratis geregistreerd, voor zoover bij nadere overeenkomsten, ingevolge artikel 2 dezer wet, is overeengekomen, dat de Nederlandsche Staat de kosten der beteekening niet van den vreemden Staat kan terugvorderen.

Lasten en bevelen, enz.

Gegeven te 's *Gravenhage*, den 31sten December 1897.

(get.)

EMMA.

De Minister van Buitenlandsche Zaken,

(get.) W. H. DE BEAUFORT.

De Min. van Justitie, (get.) CORT V. D. LINDEN.

(Uitgeg. 11 Jan. 1898.)

31 December 1897. WET tot voorziening in het kas-tekort van den Indischen dienst over 1898. S. 276.

Bij deze wet wordt de Minister van Financiën bevoegd verklaard om bij het openen van kredieten aan den Minister van Koloniën gedurende het jaar 1898, het bedrag der volgens artikel 33 der wet tot regeling van de wijze van beheer en verantwoording der geldmiddelen van *Nederlandsch-Indië* (*Staatsblad* 1895, n°. 145) in 's Rijks schatkist gestorte gelden te boven te gaan met eene som van acht en veertig millioen gulden.

De Minister van Financiën zal in dat voorschot aan de Indische kas mogen voorzien door uitgifte of beleening van bewijzen van vlottende schuld met inachtneming van de daaromtrent bestaande of nog vast te stellen wettelijke bepalingen.

31 December 1897. WET, tot regeling van de ontvangsten en uitgaven van het Pensioenfonds voor Weduwen en Weezen van Burgerlijke Ambtenaren voor het jaar 1898. S. 277.

Bij art. 1 dezer wet worden de uitgaven vastgesteld als volgt:

Art. I. Traktement van den directeur en van de ambtenaren en boden, toelage van den con-

cierge, benevens schrijffloonen aan tijdelijk bij het fonds werkzaam gestelde personen.	f	19,825
Art. II. Bureel- en lokaalbehoeften, benevens drukwerk	"	3,700
Art. III. Toelage en presentiegelden voor commissarissen.	"	1,000
Art. IV. Reis- en verblijfkosten van commissarissen, van den directeur en van de ambtenaren	"	800
Art. V. Reis- en verblijfkosten van de leden van den Pensioenraad voor Burgerlijke Ambtenaren en aandeel van het Pensioenfonds voor Weduwen en Weezen van burgerlijke ambtenaren in de toelagen en presentiegelden van die leden	"	1,000
Art. VI. Onderhoud, assurantiepremie en bewakingskosten door de gemeente-brandweer van het gebouw waarin de bureelen zijn gevestigd, alsmede onderhoud van den tuin achter dat gebouw	"	730
Art. VII. Pensioenen.	"	740,000
Art. VIII. Aankoop van inschrijvingen op de Grootboeken van de Nationale Schuld	"	1,072,595
Art. IX. Restitutie van ingehouden kortingen, bedoeld bij de 5de alinea van artikel 17 der wet van 9 Mei 1890 (<i>Staatsblad</i> n ^o . 79), gewijzigd bij de wet van 30 September 1893 (<i>Staatsblad</i> n ^o . 145)	"	2,000
Art. IXbis. Kosten van uitbreiding en verbouwing van het gebouw, waarin de bureaux van het fonds zijn gevestigd, alsmede van de verbouwing van den stal en het koetshuis gelegen in den tuin achter dat gebouw en alle met de nitbreiding en verbouwing in verband staande nitgaven.	"	68,500
Art. X. Onvoorziene uitgaven	"	3,000
	f	1,912,950

Bij art. 2, 3 en 4 worden de middelen tot dekking aangewezen.

31 December 1897. WET, tot wijziging en aanvulling van de begrooting der nitgaven van het Pensioenfonds voor weduwen en weezen van burgerlijke ambtenaren over het jaar 1897. S. 278.

Bij deze wet wordt, in verband met eenige verminderingen, het gezamenlijk bedrag der nitgaven bepaald op f 1,664,850.

31 December 1897. WET, tot aanwijzing der ontheffingen enz. ter zake van de belasting op het personeel, geheven krachtens de wet van 29 Maart 1833 (*Staatsblad* n°. 4). S. 279.

IN NAAM VAN H. M. WILHELMINA, ENZ. WIJ EMMA, ENZ. doen te weten: Alzoo Wij in overweging genomen hebben, dat het noodig noodig is, in verband met de wet van 7 December 1896 (*Staatsblad* n°. 178) tot invoering van de nieuwe regeling der personeele belasting, eenige nadere bepalingen te maken omtrent de aanwijzing der ontheffingen, verminderingen, afschrijvingen, kwijtscheldingen en oninbare posten wegens de belasting op het personeel, geheven krachtens de wet van 29 Maart 1833 (*Staatsblad* n°. 4), laatstelijk gewijzigd bij die van 15 April 1891 (*Staatsblad* n°. 88);

Zoo is het, dat Wij, den Raad van State enz.

Art. 1. Met afwijking van art. 1 der wet van 18 September 1852 (*Staatsblad* n°. 177) worden de ontheffingen, verminderingen, afschrijvingen, kwijtscheldingen en oninbare posten wegens de belasting op het personeel, geheven krachtens de wet van 29 Maart 1833 (*Staatsblad* n°. 4), laatstelijk gewijzigd 'bij die van 15 April 1891 (*Staatsblad* n°. 88), waarvoor de ordonnantiën na 31 December 1896 zijn of worden uitgevaardigd, in mindering gebracht van de desbetreffende ontvangsten over het jaar 1897 tot een bedrag, gelijk aan een derde gedeelte van hoofdsom en Rijksopcenten der kohieren van het dienstjaar 1896—1897, terwijl het meerdere in mindering wordt gebracht van de ontvangsten over het jaar 1896.

2. In de vermindering der ontvangsten volgens het vorig artikel worden niet begrepen de provinciale en gemeentepcenten, die ingevolge art. 3 der wet van 7 December 1896 (*Staatsblad* n°. 178) niet worden ter beschikking gesteld of uitgekeerd.

Lasten en bevelen, enz.

Gegeven te 's Gravenhage, den 31sten December 1897.

(get.)

EMMA.

De Minister van Financiën, (get.) PIERSON.

(Uitgeg. 10 Jan. 1898.)

31 December 1897. WET, houdende aanvulling en verhooging van het zevende hoofdstuk B der begrooting van Staatsuitgaven voor het dienstjaar 1897. S. 280.

Bij deze wet wordt na aanvulling en verhooging

het totaal der 5de Afd. gebracht op f 5,162,770; dat der 8ste Afd. op f 1,444,231 en het eindeijfer op f 20,869,211.28.

31 December 1897. WET, tot wijziging der wet van den 4den April 1870 (*Staatsblad* n°. 62), houdende bepalingen omtrent de uitgifte van schatkistbiljetten. S. 281.

IN NAAM VAN H. M. WILHELMINA, ENZ.
WIJ EMMA, ENZ. doen te weten:

Alzoo Wij in overweging genomen hebben, dat het wenschelijk is eenige wijziging te brengen in de wet van den 4den April 1870 (*Staatsblad* n°. 62), houdende bepalingen omtrent de uitgifte van schatkistbiljetten;

Zoo is het, dat Wij, den Raad van State enz.

Art. 1. Achter de eerste alinea van art. 2 der wet van 4den April 1870 (*Staatsblad* n°. 62),

luidende: „De uitgifte van schatkistbiljetten geschiedt à pari”, worden ingelascht de woorden: „of hooger”.

2. Aan art. 4 van voornoemde wet wordt eene nieuwe alinea toegevoegd van den volgenden inhoud:

„Bij uitgifte van schatkistbiljetten boven den parikoers, wordt het verschil tusschen de voor die biljetten in 's rijk's kas gedane stortingen en hun nominaal bedrag in mindering van de rente gebracht.”

3. Deze wet treedt in werking op den dag harer afkondiging.

Lasten en bevelen, enz.

Gegeven te 's Gravenhage, den 31sten December 1897.

(get.)

EMMA.

De Minister van Financiën, (get.) PIERSON.
(*Uitgeg.* 5 Jan. 1898.)

31 December 1897. WET, houdende vaststelling van het eerste hoofdstuk der Staatsbegrooting voor het dienstjaar 1898. S. 282.

Bij deze wet wordt het Iste hoofdstuk der begrooting van Staatsuitgaven voor het dienstjaar 1898 betreffende het *Huis der Koningin*, vastgesteld zooals het hierna verkort volgt:

Art. 1. Inkomen van de Koningin	f	600,000.—
„ 2. Inkomen van de Koningin-Weduwe	„	150,000.—
„ 3. Onderhoud der Koninklijke paleizen	„	50,000.—
	f	800,000.—

31 December 1897. WET, houdende vaststelling van het zevende hoofdstuk A der Staatsbegrooting voor het dienstjaar 1898. S. 283.

Bij deze wet wordt het VIIde hoofdstuk A der begrooting van Staatsuitgaven voor het dienstjaar 1898, betreffende de *Nationale Schuld*, vastgesteld zooals hierna verkort volgt:

1 ^e Afd.: Interesten, enz.	f	29,852,993.44
2 ^e „ Amortisatie en aflossing van rentegevende Nationale Schuld	„	2,638,100.—
	f	32,491,093.44

31 December 1897. WET, tot aanwijzing van de middelen ter goedmaking van de uitgaven, begrepen in de Staatsbegrooting voor het dienstjaar 1898. S. 284.

IN NAAM VAN H. M. WILHELMINA, ENZ.
WIJ EMMA, ENZ. doen te weten:

Alzoo Wij in overweging genomen hebben, dat, volgens de artt. 123 en 124 der Grondwet, jaarlijks de middelen behooren te worden aangewezen tot dekking van alle uitgaven des Rijk's, in de algemeene begrooting begrepen;

Zoo is het, dat Wij, den Raad van State enz.

Art. 1. Ter goedmaking van de uitgaven, begrepen in de algemeene begrooting voor het dienstjaar 1898, zullen over dat jaar worden gebezigd de middelen en inkomsten hierna omschreven, te weten:

1°. de Rijk's directe en indirecte belastingen, accijnzen en rechten, hierna genoemd:

- a. de *grondbelasting*,
- b. de *personeele belasting*,
- c. de belasting op *bedrijfs-* en andere *inkomsten*,

- d. de *vermogensbelasting*,
 e. de *accijnzen*,
 f. de rechten en boeten van *zegel, registratie, hypotheek, successie en overgang bij overlijden*,
 g. de rechten op den *invoer* en het *formaat-zegel*, in gebruik bij de heffing van die rechten,
 h. de waarborg en belasting der *gouden en zilveren werken*;
 2°. de inkomsten der *domeinen, wegen en vaarten*;
 3°. de opbrengst der *posterijen*;
 4°. de opbrengst der *Rijkstelegrafen*;
 5°. de opbrengst der *Staatsloterij*;
 6°. de opbrengst der *uitgifte van akten voor de jacht en visscherij*;
 7°. de opbrengst der *loodsgelden*;
 8°. het recht op de *mijnen*;
 9°. het aandeel van het Rijk in de opbrengst van de *exploitatie der Staatsspoorwegen*;
 10°. de *opcenten* op de hoofdsom der volgende belastingen en rechten, te weten:
 a. *vijftig opcenten* op de rechten en boeten van *zegel*, met uitzondering van die, genoemd bij de letters *a, b* en *c* van art. 13 der wet van den 11den Juli 1882 (*Staatsblad* n°. 93) en bij art. 2 der wet van den 31sten December 1885 (*Staatsblad* n°. 264),
 b. *acht en dertig opcenten* op de rechten en boeten van *successie* en van *overgang bij overlijden*,
 c. *vijftig opcenten* van het *formaat-zegel*, in gebruik bij de heffing van rechten op den *invoer*,
 d. *vijftien opcenten* van het recht op de *mijnen*, voor *kwade posten en collecteloon*;
 11°. *essaailoon*, in geval van verbreking van *gouden en zilveren werken* en voor *gehalte-proeven*, welke geene betaling van belasting ten gevolge hebben;
 12°. de *verschillende ontvangsten en toevallige baten* hierna omschreven:
 a. de baten en opkomsten voortvloeiende uit den dienst der *posterijen*,
 b. de baten en opkomsten voortvloeiende uit den dienst der *Rijkstelegrafen*,
 c. de toevallige baten, het beheer van den *gewonen dienst der gevangenen* betreffende,
 d. de inkomsten, voortvloeiende uit den *arbeid der gevangenen*,
 e. de inkomsten, voortvloeiende uit het beheer der *Rijkswerkinrichtingen te Veenhuizen, Hoorn en nabij Leiden*,
 f. de inkomsten ingevolge de wet van den 30sten September 1893 (*Staatsblad* n°. 146),

- houdende bepalingen op de *fabrieks- en handelsmerken*,
 g. de opbrengst van de *Nederlandsche Staatscourant* en het *Verslag der Handelingen van de Staten-Generaal*,
 h. de opbrengst van het *Staatsblad*,
 i. het *batig slot* van het *Fonds der Algemeene Landsdrukkerij*,
 j. de opbrengst van voor het *publiek verkrijgbaar gestelde stukken*,
 k. de *justeerloozen* van gewichten,
 l. de *consnlaatrechten*,
 m. de baten, voortvloeiende uit het beheer van 's *Rijks veeartsenijsschool*,
 n. de baten, voortvloeiende uit het beheer van het *Universiteits-ziekenhuis te Leiden*,
 o. de baten, voortvloeiende uit het beheer van de *Rijks-krankzinnigengestichten te Medemblik en Grave*,
 p. de *bijdragen* in de kosten van *aanleg en onderhoud van landswerken*,
 q. de *vergoeding* door de provincieën en gemeenten in 1898 *verschuldigd* voor de *invoering* van opcenten op de *grondbelasting* over het dienstjaar 1897 en op de *personeele belasting* over het dienstjaar 1896—1897,
 r. de *ontvangsten* wegens *verrichtingen* *betrekkelijk het kadaaster*,
 s. de opbrengst van het door de *landmeters* van het kadaaster voor *particulieren* verrichte werk, na *af trek* van het hun daarvan *toekomende* ge deelte,
 t. de *boeten* van *verschillenden aard*,
 u. het aandeel van 75 ten honderd in de opbrengst van de *boeten en verbeurdverklaringen*, bij de *personeele belasting*, de rechten op den *invoer* en de *accijnzen* vallende,
 v. de *teruggave* wegens het aandeel der niet ten behoeve van 's *Rijks kas* geheven opcenten in de *kwade posten* op de *grondbelasting* over het dienstjaar 1895 en op de *personeele belasting* over het dienstjaar 1895—1896;
 w. de *kosten* van *vervolg*ing tot *invoering* van *directe belastingen* aan de *schatkist* vervallen,
 x. de *leges* aan de *schatkist* vervallen,
 y. de *verjaarde renten*,
 z. de inkomsten van den *Hoogen Raad* van *Adel* en de *renten* van de te *zijnen name* op het *Grootboek der Nationale Schuld*, rentende 2½ ten honderd, *ingeschreven kapitalen*,
 aa. de inkomsten van de *Grootboeken der Nationale Schuld*,

bb. de bijdragen voor pensioen van burgerlijke ambtenaren, ingevolge de wetten van den 9den Mei 1890 (*Staatsblad* n°. 78) en van den 20sten Juli 1895 (*Staatsblad* n°. 136),

cc. de bijdragen voor pensioen van onderwijzers bij openbare lagere scholen,

dd. de betalingen voor het afleggen der examens bedoeld bij art. 65ter der wet tot regeling van het lager onderwijs, laatstelijk gewijzigd bij die van den 8sten December 1889 (*Staatsblad* n°. 175),

ee. de schoolgelden van leerscholen, verbonden aan de Rijkskweekscholen van onderwijzers,

ff. de schoolgelden van leerlingen aan de Rijksnormaalschool voor teekenaarsonderwijzers en aan de Rijkschool voor kunstnijverheid,

gg. de bijdragen van leerlingen en kweekelingen op de Rijks-hoogere burgerscholen, de Rijkslandbouwschool, de Polytechnische School en de winterscholen,

hh. de bijdrage van de gemeente *Gouda* in de kosten van uitbreiding der Rijks hoogere burgerschool aldaar van driejarigen cursus tot eene van vijfjarigen cursus, en de bijdrage van de gemeente *Rotterdam* in de kosten der aldaar bestaande Rijksinrichting tot opleiding van vroedvrouwen,

ii. de bijdragen voor het volgen der lessen aan de Rijks-universiteiten en de betalingen voor het afleggen der examens, bedoeld bij art. 89 der wet van den 28sten April 1876 (*Staatsblad* n°. 102),

jj. de bijdragen van kweekelingen der Rijks-academie van beeldende kunsten,

kk. de bijdragen voor de opleiding van cadetten bij de koninklijke Militaire Academie en aan de Cadettenschool,

ll. de bijdragen voor de opleiding van adelborsten bij het Koninklijk Instituut voor de marine, van aspirant-administrateurs te *Willemsoord* en van leerlingen-machinist te *Hellevoetsluis*,

mm. de teruggaven en renten van voorschotten,

nn. de opbrengst van verkochte Rijksgoederen en eigendommen,

oo. de uitkeeringen van *België*:

1°. volgens art. 18, alinea 3, van het verdrag van den 5den November 1842, goedgekeurd bij de wet van den 4den Februari 1843 (*Staatsblad* n°. 3), wegens de vnuergelden op de Westerschelde;

2°. volgens art. 10 van de overeenkomst van den 31sten October 1879, goedgekeurd bij de wet van den 22sten April 1880 (*Staatsblad* n°. 63), voor werken voor de uitloozing der Vlaamsche wateren,

pp. de uitkeering van den muntmeester voor het gebruik der Rijksmuntinrichting,

qq. de teruggave van de uit de Staatsbegroting bestreden kosten voor de Rijkspostspaarbank,

rr. de teruggave door gemeenten ter zake van hetgeen door haar volgens art. 45 der wet tot regeling van het lager onderwijs, zooals die is gewijzigd bij de wet van den 11den Juli 1884 (*Staatsblad* n°. 123), over 1896 te veel is genoten,

ss. de ontvangsten wegens houtgeest, gebezigd tot vermenging van gedistilleerd en wegens stoffen, gebezigd tot vermenging van zout,

tt. de toevallige baten voortvloeiende uit den aanleg van Staatspoorwegen,

uu. de opbrengst der Rijkslandbouwproefstations, *vv.* de bijdrage uit de geldmiddelen van Nederlandsch-Indië in de kosten van de afdeling: „hoogere land- en boschbouwschool” der Rijkslandbouwschool te *Wageningen*,

ww. alle andere ontvangsten niet tot de voren genoemde behorende;

13°. de bijdrage van *Nederlandsch-Indië* aan de middelen tot dekking van 's Rijks uitgaven over het dienstjaar 1898;

14°. het aandeel van de geldmiddelen van *Nederlandsch-Indië* in de uitgaven wegens uitgifte of beleening van bewijzen van vlottende schuld;

15°. het aandeel van de geldmiddelen van *Nederlandsch-Indië* in de uitgaven voor renten en aflossing van drie ten honderd rentegevende Nationale Schuld;

16°. de in artikel 2 bedoelde bijdrage uit het *Fonds, voortspruitende uit koopprijzen van domeinen*;

17°. het aandeel van den Staat, ingevolge de wet van den 7den Augustus 1888 (*Staatsblad* n°. 122), in de winsten der *Nederlandsche Bank*, zijnde een vierde gedeelte der over het boekjaar 1897—1898 en drie vierde gedeelten der over het boekjaar 1898—1899 behaalde winsten;

18°. de *leges*, geheven ingevolge de wet van den 9den Mei 1890 (*Staatsblad* n°. 80), gewijzigd bij die van den 29sten December 1893 (*Staatsblad* n°. 246).

2. Het voordelig slot der rekening van het *Fonds, voortspruitende uit koopprijzen van domeinen*, over het jaar 1897 en de in 1898 te ontvangen koopprijzen van domeinen en afkooprijzen van tiendrecht, jacht- en vischrecht en grondrenten, eeuwigdurende erfpachten en dergelijke praestatiën, worden, tot een gezamenlijk bedrag van tweehonderd vijftig duizend gulden, toegevoegd aan de middelen tot goedmaking der uitgaven, begrepen in de Staatsbegroting voor 1898.

3. Naar aanleiding van art. 35 der wet van den 21sten April 1810 (*Bulletin de Lois* n°. 283) wordt het proportioneel recht op de mijnen voor het jaar 1898 bepaald op twee en een half ten honderd der zuivere opbrengst.

4. In de som welke aan de middelen en inkomsten bij artikel 1 dezer wet aangewezen, tot goedmaking van de daarbij vermelde uitgaven ontbreekt, kan, in afwachting van nadere wettelijke bepalingen, worden voorzien door uitgifte van schatkistbiljetten en schatkistpromessen of door

beleening van schatkistbiljetten, tot een bedrag van ten hoogste zeven millioen driehonderd vijftig duizend gulden.

5. Deze wet treedt in werking met den 1sten Januari 1898.

Lasten en bevelen, enz.

Gegeven te 's Gravenhage, den 31sten December 1897.

(get.)

E M M A.

De Minister van Financiën, (get.) PIERSON.
(Uitgeg. 31 Dec. 1897.)

STAATSBEGROTING VOOR HET DIENSTJAAR 1898.

WET OP DE MIDDELEN.

Raming voor het dienstjaar 1898.

BENAMING DER MIDDELEN EN INKOMSTEN.		BELOOP PER MIDDEL OF INKOMST.
<i>A. Directe belastingen.</i>		
<i>a.</i> Grondbelasting	f 12,350,000.—	
af: ontheffingen, kwijtscheldingen en oninbare posten	„ 41,000.—	
		f 12,309,000.—
<i>b.</i> Personeel	f 9,000,000.—	
af: ontheffingen, verminderingen, afschrijvingen en oninbare posten	„ 300,000.—	
		„ 8,700,000.—
<i>c.</i> Belasting op bedrijfs- en andere inkomsten	f 5,120,000.—	
af: <i>a.</i> ontheffingen, verminderingen, afschrijvingen, teruggaven en oninbare posten	f 180,000.—	
<i>b.</i> uitkeering aan de geldmiddelen van Nederlandsch-Indië volgens de wet van den 9den April 1897 (<i>Staatsblad</i> n°. 84).	„ 320,000.—	
	„ 500,000.—	
		„ 4,620,000.—
<i>d.</i> Vermogensbelasting	f 7,025,000.—	
af: ontheffingen, kwijtscheldingen, verminderingen, afschrijvingen en oninbare posten, welke in 1898 worden betaald	„ 25,000.—	
		„ 7,000,000.—
<i>B. Accijnzen.</i>		
<i>a.</i> Suiker	f 10,400,000.—	
<i>b.</i> Wijn	„ 1,820,000.—	
<i>c.</i> Binnenlandsch en buitenlandsch gedistilleerd	„ 26,400,000.—	
<i>d.</i> Zout	„ 1,475,000.—	
<i>e.</i> Bieren en azijnen	„ 1,275,000.—	
<i>f.</i> Geslacht	„ 3,030,000.—	
		„ 44,400,000.—
Transporteere	f 77,029,000.—	

BENAMING DER MIDDELEN EN INKOMSTEN.		BELOOP PER MIDDEL OF INKOMST.
	Per transport . . .	f 77,029,000.—
<i>C. Indirecte belastingen.</i>		
a. Zegelrechten	f 2,756,000.—	
50 opcenten op zegelrechten	" 533,000.—	
	f 3,289,000.—	
b. Registratierechten	" 4,650,000.—	
c. Hypotheekrechten	" 440,000.—	
d. Rechten van successie en van overgang bij overlijden	f 8,700,000.—	
38 opcenten op die rechten	" 3,306,000.—	
	" 12,006,000.—	
		" 20,385,000.—
<i>D. Rechten op den invoer.</i>		
a. Rechten op den invoer	f 8,700,000.—	
b. Formaatzegel	f 11,000.—	
50 opcenten op het formaatzegel.	" 5,500.—	
	" 16,500.—	
		" 8,716,500.—
<i>E. Waarborg en belasting der gouden en zilveren werken.</i>		
a. Belasting (hoofdsom en opcenten).	f 240,000.—	
b. Essaailoon in geval van verbreking der werken en voor ge- halteproeven, welke geene betaling van belasting ten gevolge hebben. "	900.—	
		" 240,900.—
<i>F. Domeinen.</i>		
a. Inkomsten van de gewone domeinen, tienden, enz.	f 1,650,000.—	
b. Inkomsten van het domein van Oorlog.	" 60,000.—	
c. Inkomsten van de groote wegen	" 340,000.—	
d. Inkomsten van vaarten, veren en havens.	" 400,000.—	
		" 2,450,000.—
G. Opbrengst der posterijen	" 8,976,000.—	
H. Opbrengst der Rijkstelegrafen	" 1,463,000.—	
I. Opbrengst der Staatsloterij	" 659,000.—	
J. Opbrengst der uitgegeven akten voor de jacht en visscherij	" 130,000.—	
K. Loodsgelden	" 1,850,000.—	
		" 1,850,000.—
<i>L. Recht op de mijnen.</i>		
Vast recht	f 300.—	
Proportioneel recht	" 4,900.—	
10 opcenten voor kwade posten, volgens art. 36 der wet van 21 April 1810	" 520.—	
5 opcenten voor collecteloon, volgens artt. 37 en 39 van het decreet van 6 Mei 1811	" 260.—	
		" 5,980.—
M. Aandeel van het Rijk in de opbrengst van de exploitatie der Staatsspoorwegen.		" 3,885,000.—
<i>N. Verschillende ontvangsten en toevallige baten.</i>		
a. Baten en opkomsten, voortvloeiende uit den dienst der posterijen. f	22,000.—	
b. Baten en opkomsten, voortvloeiende uit den dienst der Rijkstelegrafen.	" 19,400.—	
		" 41,400.—
Transporteere	f 41,400.—	f 125,790,380.—

BENAMING DER MIDDELEN EN INKOMSTEN.	BELOOP PER MIDDEL OF INKOMST.
Per transport f	41,400.—
c. Toevallige baten, het beheer van den gewonen dienst der gevangenis betreffende	1,750.—
d. Inkomsten, voortvloeiende uit den arbeid der gevangenis.	173,600.—
e. Inkomsten, voortvloeiende uit het beheer der Rijkswerkinrich- tingen te <i>Veenhuizen</i> , <i>Hoorn</i> en nabij <i>Leiden</i>	159,150.—
f. Inkomsten, ingevolge de wet van den 30sten September 1893 (<i>Staatsblad</i> n°. 146), houdende bepalingen op de fabrieks- en handelsmerken	9,000.—
g. Opbrengst van de <i>Nederlandsche Staatscourant</i> en het <i>Verslag der Handelingen van de Staten-Generaal</i>	36,000.—
h. Opbrengst van het <i>Staatsblad</i>	6,000.—
i. Batig slot van het fonds der Algemeene Landsdrukkerij	15,000.—
j. Opbrengst van voor het publiek verkrijgbaar gestelde stukken.	12,500.—
k. Justeerlooien van gewichten	19,200.—
l. Consulaatrechten	54,000.—
m. Baten, voortvloeiende uit het beheer van 's Rijks veeartsenij- school	22,000.—
n. Baten, voortvloeiende uit het beheer van het Universiteits- ziekenhuis te <i>Leiden</i>	4,000.—
o. Baten, voortvloeiende uit het beheer van de Rijkskranks- zinniggestichten te <i>Medemblik</i> en <i>Grave</i>	64,000.—
p. Bijdragen in de kosten van aanleg en onderhoud van landswerken.	190,800.—
q. Vergoeding door de provinciën en gemeenten in 1898 ver- schuldigd voor de invordering van opcenten op de grondbelasting over het dienstjaar 1897 en op de personeele belasting over het dienstjaar 1896/1897	224,000.—
r. Ontvangsten wegens verrichtingen betreffende het kadaster	54,000.—
s. Opbrengst van het door de landmeters van het kadaster voor particulieren verrichte werk, na aftrek van het hun daarvan toe- komende gedeelte	10,000.—
t. Boeten van verschillenden aard	175,000.—
u. Aandeel van 75 ten honderd in de opbrengst der boeten en verbeurdverklaringen bij de personeele belasting, de rechten op den invoer en de accijnzen vallende	25,000.—
v. Teruggave wegens het aandeel der niet ten behoeve van 's Rijks kas geheven opcenten in de kwade posten op de grondbelasting over het dienstjaar 1895 en op de personeele belasting over het dienstjaar 1895—1896.	538,000.—
w. Kosten van vervolging tot invordering van de directe belas- tingen aan de schatkist vervallen	10,000.—
x. Leges aan de schatkist vervallen.	180,000.—
y. Verjaarde renten	18,000.—
z. Inkomsten van den Hoogen Raad van Adel en renten van de te zijnen name op het Grootboek der Nationale Schuld, rentende 2½ ten honderd, ingeschreven kapitalen	22,000.—
Transporteere f	2,064,400.—
	f 125,790,380.—

BENAMING DER MIDDELEN EN INKOMSTEN.	BELOOP PER MIDDEL OF INKOMST.
Per transport f	2,064,670.—
<i>aa.</i> Inkomsten van de Grootboeken der Nationale Schuld.	25,000.—
<i>bb.</i> Bijdragen voor pensioen van burgerlijke ambtenaren, ingevolge de wetten van den 9den Mei 1890 (<i>Staatsblad</i> n°. 78) en van den 20sten Juli 1895 (<i>Staatsblad</i> n°. 136)	480,000.—
<i>cc.</i> Bijdragen van pensioen van onderwijzers bij openbare lagere scholen	200,000.—
<i>dd.</i> Betalingen voor het afleggen der examens bedoeld bij art. 65 <i>ter</i> der wet tot regeling van het lager onderwijs, laatstelijk gewijzigd bij die van den 8sten December 1889 (<i>Staatsblad</i> n°. 175).	90,000.—
<i>ee.</i> Schoolgelden van leerscholen verbonden aan de Rijksschoolscholen van onderwijzers	12,200.—
<i>ff.</i> Schoolgelden van leerlingen aan de Rijksnormaalschool voor teekenonderwijs en aan de Rijkschool voor kunstnijverheid.	4,600.—
<i>gg.</i> Bijdragen van leerlingen en kweekelingen op Rijks hoogere burgerscholen, de Rijkslandbouwschool, de Polytechnische school en de winterscholen.	187,000.—
<i>hh.</i> Bijdrage van de gemeente <i>Gouda</i> in de kosten van uitbreiding der Rijks hoogere burgerschool aldaar van driejarigen cursus tot eene van vijfjarigen cursus en bijdrage van de gemeente <i>Rotterdam</i> in de kosten der aldaar bestaande Rijksinrichting tot opleiding van vroedvrouwen	11,700.—
<i>ii.</i> Bijdragen voor het volgen der lessen aan de Rijksuniversiteiten en betalingen voor het afleggen van examens, bedoeld bij art. 89 der wet van den 28sten April 1876 (<i>Staatsblad</i> n°. 102)	233,000.—
<i>jj.</i> Bijdragen van kweekelingen der Rijks-academie van beeldende kunsten	4,000.—
<i>kk.</i> Bijdragen voor de opleiding van cadetten bij de Koninklijke Militaire Academie en aan de Cadettenschool	78,800.—
<i>ll.</i> Bijdragen voor de opleiding van adelborsten bij het Koninklijk Instituut voor de Marine, van aspirant-administrateurs te <i>Willemsoord</i> en van leerlingen-machinist te <i>Hellevoetsluis</i>	45,450.—
<i>mm.</i> Teruggaven en renten van voorschotten	1,000,220.—
<i>nn.</i> Opbrengst van verkochte Rijksgoederen en eigendommen	230,000.—
<i>oo.</i> Uitkeeringen van België:	
1°. volgens art. 18, alinea 3, van het verdrag van 5 November 1842, goedgekeurd bij de wet van den 4den Februari 1843 (<i>Staatsblad</i> n°. 3), wegens de vaurgelden op de Westerschelde. f	10,000.—
2°. volgens art. 10 van de overeenkomst van 31 October 1879, goedgekeurd bij de wet van den 22sten April 1880 (<i>Staatsblad</i> n°. 63), voor werken voor de uitloozing der Vlaamsche wateren	58,800.—
	68,800.—
<i>pp.</i> Uitkeering van den muntmeester voor het gebruik der Rijksmuntinrichting	<i>Memorie.</i>
Transporteere f	4,624,670.—
	f 125,790,380.—

BENAMING DER MIDDELEN EN INKOMSTEN.	BELOOP PER MIDDEL OF INKOMST.
Per transport	f 4,624,670.—
qq. Teruggave van de uit de Staatsbegroting bestreden kosten voor de Rijkspostspaarbank	355,000.—
rr. Teruggave door gemeenten ter zake van hetgeen door haar volgens art. 45 der wet tot regeling van het lager onderwijs, zooals die gewijzigd is bij de wet van den 11den Juli 1884 (Staatsblad n°. 123), over 1896 te veel is genoten	100,000.—
ss. Ontvangsten wegens houtgeest, gebezigd tot vermenging van gedistilleerd, en wegens stoffen, gebezigd tot vermenging van zout.	73,000.—
tt. Toevallige baten, voortvloeiende uit den aanleg van Staats-spoorwegen.	65,000.—
uu. Opbrengst der Rijkslanbonwproefstations	14,800.—
vv. Bijdrage uit de geldmiddelen van Nederlandsch-Indië in de kosten van de afdeling „hoogere land- en boschbonwschool” der Rijkslanbonwschool te <i>Wageningen</i>	20,000.—
ww. Alle andere ontvangsten niet tot de vorenstaande behoorende.	470,000.—
	5,721,970.—
O. <i>Bijdrage van Nederlandsch-Indië</i> aan de middelen tot dekking van 's Rijks uitgaven over het dienstjaar 1898.	<i>Memorie.</i>
P. <i>Aandeel van de geldmiddelen van Nederlandsch-Indië</i> in de uitgaven wegens uitgifte of beleening van bewijzen van vlottende schuld.	<i>Memorie.</i>
Q. <i>Aandeel van de geldmiddelen van Nederlandsch-Indië</i> in de uitgaven voor rente en aflossing van drie ten honderd rentegevende schuld	1,540,000.—
R. De in artikel 2 der Middelenwet bedoelde <i>bijdrage</i> uit het <i>Fonds voort-spruitende uit koopprijzen van domeinen</i>	250,000.—
S. <i>Aandeel van den Staat</i> , ingevolge de wet van den 7den Augustus 1888 (Staatsblad n°. 122), in de winsten der Nederlandsche Bank, zijnde een vierde gedeelte der over het boekjaar 1897/1898 en drie vierde gedeelten der over het boekjaar 1898/1899 behaalde winsten.	975,000.—
T. <i>Leges</i> , geheven ingevolge de wet van den 9den Mei 1890 (Staatsblad n°. 80), gewijzigd bij die van den 29sten December 1893 (Staatsblad n°. 246).	155,000.—
Totaal	f 134,432,350.—

31 December 1897. WET, tot verhooging van het derde hoofdstuk der Staatsbegroting voor het dienstjaar 1896. S. 285.

Bij deze wet wordt na verhooging en vermindering van eenige artikelen het totaal der 1ste Afd. van dit hoofdstuk gebracht op f 86,878; dat der 2de Afd. op f 878,295.75 en dat der 4de Afd. op f 37,406.25.

31 December 1897. WET, houdende voorloopige vaststelling van het zesde hoofdstuk der Staatsbegroting voor het dienstjaar 1898. S. 286.

Bij deze wet wordt het VIDE hoofdstuk der begroting van Staatsuitgaven voor het dienstjaar 1898, betreffende het Departement van *Marine*, vastgesteld zooals hierna verkort volgt:

1 ^e Afd.: Kosten der administratie	f 381,591.67
2 ^e „ Materieel der zeemacht en van 's Rijks maritieme etablissementen.	6,496,620.—

Transporteere f 6,878,211.67

	Per transport	f 6,878,211.67
3 ^e Afd.: Personeel der zeemacht		3,809,126.50
4 ^e „ Loodswezen, betonning, bekakening, verlichting en hydrographie		2,017,471.—
5 ^e „ Pensioenen, onderstanden, wachtgeld en z.		1,872,117.—
6 ^e „ Onvoorziene uitgaven		60,000.—
		f 14,636,926.17

31 December 1897. WET, houdende wijziging van artikel 40 (slotbepaling) der wet van 18 Juni 1892 (*Staatsblad* n°. 144) tot regeling der pensioenen en onderstanden van het personeel van den loodsdiens voor zeeschepen en aan de weduwen en kinderen van dat personeel. S. 287.

IN NAAM VAN H. M. WILHELMINA, ENZ. WIJ EMMA, ENZ. doen te weten:

Alzoo Wij in overweging genomen hebben, dat wijziging wenschelijk is van artikel 40 (slotbepaling) der wet van 18 Juni 1892 (*Staatsblad* n°. 144) ten aanzien van de pensioenen en onderstanden, toe te kennen aan de weduwen en kinderen van het loodspersoneel, dat vóór of met ingang van 1 Juli 1892 werd gepensionneerd; Zoo is het, dat Wij, den Raad van State enz.

Art. 1. De derde alinea van artikel 40 der wet van 18 Juni 1892 (*Staatsblad* n°. 144) wordt gelezen als volgt:

„Bij de inwerkingtreding dezer wet vervallen de wetten van 20 Augustus 1859 (*Staatsblad* n°. 94) en 27 April 1876 (*Staatsblad* n°. 92), onder voorbehoud echter dat, voor zoover op grond van die wetten op hooger pensioen dan volgens deze wet of wel op onderstandsgelden aanspraak mocht kunnen gemaakt worden, zij van kracht blijven: 1°. voor de op 1 Juli 1892 bij het loodswezen in dienst zijnde schippers, loodsen, hulploodsen, loodskweekelingen, kwartiermeesters, roeiers en matrozen en hunne tegenwoordige en latere vrouwen en kinderen; 2°. voor de weduwen en kinderen van het personeel van den loodsdiens, dat vóór of met ingang van 1 Juli 1892 gepensionneerd is.”

2. Deze wet verbindt op den dag harer afkondiging en werkt terug tot den dag der invoering van de wet van 18 Juni 1892 (*Staatsblad* n°. 144).
Lasten en bevelen, enz.

Gegeven te 's Gravenhage, den 31sten December 1897.

(get.) E M M A.

De Minister van Marine, a. i. (get.) ELAND.
(*Uitgeg.* 5 Jan. 1898.)

31 December 1897. WET, tot herhaalde verlenging van den duur der werking van de wet van 4 April 1892 (*Staatsblad* n°. 56), houdende voorziening ter tijdelijke versterking van de Nationale Militie. S. 288.

IN NAAM VAN H. M. WILHELMINA, ENZ. WIJ EMMA, ENZ. doen te weten:

Alzoo Wij in overweging genomen hebben, dat het noodzakelijk is den duur der werking van de wet van 4 April 1892 (*Staatsblad* n°. 56), houdende voorziening ter tijdelijke versterking van de nationale militie, welke duur werd verlengd bij de wet van 20 April 1895 (*Staatsblad* n°. 68), andermaal te verlengen;

Zoo is het, dat Wij, den Raad van State enz.

Eenig artikel.

In de tweede zinsnede van den aanhef van artikel 1 der wet van 4 April 1892 (*Staatsblad* n°. 56), zoals die zinsnede luidt na de wijziging daarin gebracht bij de wet van 20 April 1895 (*Staatsblad* n°. 68), wordt in plaats van „1892” gelezen „1901”.

Lasten en bevelen, enz.

Gegeven te 's Gravenhage, den 31sten December 1897.

(get.) E M M A.

De Minister van Oorlog, (get.) ELAND.

De Minister van Marine a. i., „ ELAND.

De Minister van Binnenlandsche Zaken,

(get.) H. GOEMAN BORGESIUS.

(*Uitgeg.* 11 Jan. 1898.)

31 December 1897. WET, tot verhooging van het maximum-bedrag van de in *Nederlandsch-Indië* uit te geven koperen pasmunt. S. 289.

IN NAAM VAN H. M. WILHELMINA, ENZ. WIJ EMMA, ENZ. doen te weten:

Alzoo Wij in overweging genomen hebben, dat de noodzakelijkheid is gebleken eener verhooging van het maximum der in *Nederlandsch-Indië* uit te geven koperen pasmunt;

Zoo is het, dat Wij, den Raad van State enz.

Eenig artikel.

Het bij artikel 1 der wet van 24 December 1857 (*Staatsblad* n°. 173) voorloopig vastgestelde maximum van de uitgifte van koperen pasmunt voor *Nederlandsch-Indië* wordt verhoogd met *f* 5,000,000 en alzoo gebracht op *f* 15,000,000.

Lasten en bevelen, enz.

Gegeven te 's Gravenhage, den 31sten December 1897.

(*get.*) E M M A.

De Minister van Koloniën, (*get.*) CREMER.
(*Uitgeg.* 8 Jan. 1898.)

31 December 1897. WET, tot wijziging en verhooging der begrooting van *Nederlandsch-Indië* voor het dienstjaar 1896. (Hoofdstuk I. *Uitgaven in Nederland.*) S. 290.

31 December 1897. WET, tot wijziging en verhooging der begrooting van *Nederlandsch-Indië* voor het dienstjaar 1896. (Hoofdstuk II. *Uitgaven in Nederlandsch-Indië.*) S. 291.

31 December 1897. WET, tot nadere wijziging van de koloniale huishoudelijke begrooting van *Suriname* voor het dienstjaar 1896. S. 292.

Bij deze wet wordt, na verhooging en vermindering van eenige artikelen, het eindcijfer gebracht op *f* 2,296,318.14.

31 December 1897. WET, tot verhooging van het tiende hoofdstuk der Staatsbegrooting voor het dienstjaar 1896. S. 293.

31 December 1897. WETTEN, tot bekrachtiging van provinciale belastingen. S. 294—304.

De vereischte bekrachtiging wordt verleend aan de heffing, ten behoeve der provinciën:

Noordbrabant: van twee en twintig opcenten op de hoofdsom van de grondbelasting op de gebouwde eigendommen en van vier en twintig opcenten op de hoofdsom van de grondbelasting op de ongebouwde eigendommen over 1898 en van negentien opcenten op de hoofdsom van de belasting op het personeel over 1898. S. 294.

Gelderland: van zeven opcenten op de hoofdsom van de grondbelasting op de gebouwde eigendommen en van vijf opcenten op de hoofdsom van de grondbelasting op de ongebouwde eigendommen over 1898, en van zeven opcenten op de hoofdsom van de belasting op het personeel over 1898. S. 295.

Zuidholland: van negen opcenten op de hoofdsom van de grondbelasting over 1898, en van zes opcenten op de hoofdsom van de belasting op het personeel over 1898. S. 296.

Noordholland: van zeven opcenten op de hoofdsom der grondbelasting over 1898, en van vijf opcenten op de hoofdsom van de belasting op het personeel over 1898. S. 297.

Zeeland: van acht en twintig opcenten op de hoofdsom van de grondbelasting op de gebouwde eigendommen en van twee en dertig opcenten op de hoofdsom van de grondbelasting op de ongebouwde eigendommen over 1898, en van achttien opcenten op de hoofdsom van de belasting op het personeel over 1898. S. 298.

Utrecht: van zes opcenten op de hoofdsom der grondbelasting over 1898, en van zes opcenten op de hoofdsom der belasting op het personeel over den dienst 1898. S. 299.

Friesland: van een en dertig opcenten op de hoofdsom van de grondbelasting over 1898, en van vier en twintig opcenten op de hoofdsom van de belasting op het personeel over 1898. S. 300.

Overijssel: van twaalf opcenten op de hoofdsom van de grondbelasting over 1898, en van twaalf opcenten op de hoofdsom van de belasting op het personeel over 1898. S. 301.

Groningen: van dertig opcenten op de hoofdsom van de grondbelasting over 1898, en van veertig en een halven opcent op de hoofdsom van de belasting op het personeel over 1898. S. 302.

Drenthe: van twee en dertig opcenten op de hoofdsom van de grondbelasting over 1898, en van zestien opcenten op de hoofdsom van de belasting op het personeel over 1898. S. 303.

Limburg: van zestien opcenten op de hoofdsom van de grondbelasting op de gebouwde eigendommen en van negentien opcenten op de hoofdsom van de grondbelasting op de ongebouwde eigendommen over 1898, en van dertien opcenten op de hoofdsom van de belasting op het personeel over 1898. S. 304.

Al deze wetten vangen aan te werken met den 1sten Januari 1898.

Lasten en bevelen, enz.

Gegeven te 's Gravenhage, den 31sten December 1897.

(*get.*) E M M A.

De Minister van Binnenlandsche Zaken,
(*get.*) H. GORMAN BORGESIUS.

(*Uitgeg.* 11 Jan. 1898.)

31 December 1897. WET, tot bekrachtiging eener provinciale heffing in *Overijssel*. S. 305.

Bij deze wet wordt ten behoeve van de provincie *Overijssel*, gedurende vier jaren van 1 Mei 1898 af bekrachtigd de heffing van tolrechten voor het gebruik van den provincialen kunstweg van *Almelo* over *Ootmarsum* naar *Denekamp*.

31 December 1897. WET, tot verhooging van het *vijfde* hoofdstuk der Staatsbegrooting voor het dienstjaar 1897. S. 306.

Bij deze wet worden de navolgende artikelen van dit hoofdstuk *verhoogd*:

Art. 89 met *f* 27,500. *Art.* 116 met *f* 7,500. *Art.* 124 met *f* 8,000. *Art.* 192 met *f* 30,000.

Ten gevolge van voorschreven verhoogingen wordt het totaal der 5de Afd. van dit hoofdstuk *verhoogd* met *f* 43,000; dat der 6de Afd. met *f* 30,000 en het eindcijfer met *f* 73,000.

31 December 1897. WET, tot verhooging van het *vijfde* hoofdstuk der Staatsbegrooting voor het dienstjaar 1897. S. 307.

Bij deze wet worden de navolgende artikelen van dit hoofdstuk *verhoogd*:

Art. 78 met *f* 35,000. *Art.* 85 met *f* 70,000.

Tengevolge van voorschreven verhoogingen wordt het totaal der 4de Afd. en het eindcijfer van dit hoofdstuk *verhoogd* met *f* 105,000.

31 December 1897. WET, tot vaststelling van de begrooting der uitgaven van de Algemeene Landsdrukkerij, voor het dienstjaar 1898. S. 308.

Bij art. 1 wordt de begrooting vastgesteld op *f* 267,248.50.

Bij art. 2, 3, 4 en 5 worden de gewone middelen tot dekking aangewezen.

31 December 1897. WET, tot wijziging van de artikelen 100 en 102 der Kieswet. S. 309.

IN NAAM VAN H. M. WILHELMINA, ENZ.

WIJ EMMA, ENZ. doen te weten:

Alzoo Wij in overweging genomen hebben, dat het noodzakelijk is de artikelen 100 en 102 der Kieswet te wijzigen;

Zoo is het, dat Wij, den Raad van State enz.

Art. 1. In artikel 100 der Kieswet worden de woorden: „tot den loopenden dienst” vervangen

door de woorden „tot den loopenden, voor de personeele belasting tot den laatstverloopen dienst”.

2. In artikel 102 der Kieswet worden de woorden: „tot den loopenden dienst” vervangen door de woorden „tot den loopenden, voor de personeele belasting tot den laatstverloopen dienst”.

3. Deze wet treedt in werking den 1sten Januari 1898.

Lasten en bevelen, enz.

Gegeven te 's Gravenhage, den 31sten December 1897.

(get.) E M M A.

De Minister van Binnenlandsche Zaken,

(get.) H. GOEMAN BORGESIUS.

(Uitgeg. 11 Jan. 1898.)

31 December 1897. WETTEN, tot afwijking van den regel, gesteld bij art. 241 der gemeentewet, betreffende de heffing van plaatselijke belastingen ten behoeve van de gemeenten: (S. 310—316).

Hellevoetsluis, tot 31 December 1898, van eene belasting op het gedistilleerd tot een bedrag van ten hoogste twaalf gulden per hectoliter ad vijftig percent sterkte. S. 310.

Middelharnis, tot 31 December 1898, van eene belasting op het gedistilleerd tot een bedrag van ten hoogste twaalf gulden per hectoliter, ad vijftig percent sterkte. S. 311.

Vlieland, tot 31 December 1898, van eene belasting op het gedistilleerd tot een bedrag van ten hoogste twintig gulden per hectoliter, ad vijftig percent sterkte. S. 312.

den Helder, tot 31 December 1898, van eene belasting op het gedistilleerd tot een bedrag van ten hoogste vijftien gulden per hectoliter, ad vijftig percent sterkte. S. 313.

Urk, tot 31 December 1898, van eene belasting op het gedistilleerd tot een bedrag van ten hoogste twintig gulden per hectoliter, ad vijftig percent sterkte. S. 314.

Terschelling, tot 31 December 1898, van eene belasting op het gedistilleerd tot een bedrag van ten hoogste tien gulden per hectoliter, ad vijftig percent sterkte. S. 315.

Vlissingen, tot 31 December 1898, van eene belasting op het gedistilleerd tot een bedrag van ten hoogste twintig gulden per hectoliter, ad vijftig percent sterkte. S. 316.

31 December 1897. BESLUIT, regelende de bemoeiingen van de ontvangers der registratie met de ontvangsten en uitgaven betrekkelijk de bij het Departement van Binnenlandsche Zaken in beheer zijnde Staatsdomeinen, voor zoover die niet beheerd worden door daartoe aangestelde rentmeesters. S. 317.

IN NAAM VAN H. M. WILHELMINA, ENZ.
WIJ EMMA, ENZ.

Op de gemeenschappelijke voordracht van de Ministers van Financiën en van Binnenlandsche Zaken van den 27sten December 1897, n°. 52, Registratie en van 29 December 1897, n°. 150, Kabinet;

Gelet op art. 1 van het Koninklijk besluit van den 23sten December 1897, n°. 35;

Hebben goedgevonden en verstaan:

Te bepalen:

Art. 1. De ontvangers der registratie (in plaatsen, waar meer dan een kantoor gevestigd is, die voor de gerechtelijke akten) worden belast met de ontvangst en invordering van alle inkomsten en met het doen van uitgaven, waarvoor geen ordonnantiën van betaling worden uitgegeeft, ten dienste der bij het Departement van Binnenlandsche Zaken in beheer zijnde Staatsdomeinen, voor zoover die niet beheerd worden door daartoe aangestelde rentmeesters.

2. Van wege het Departement van Binnenlandsche Zaken worden aan de directeuren der registratie en domeinen alle gegevens verstrekt, welke vereischt worden om eene juiste kennis te verschaffen van de door de ontvangers der registratie volgens art. 1 te doene ontvangsten en invorderingen.

3. Maandelijks wordt door de directeuren der registratie en domeinen rechtstreeks aan het Departement van Binnenlandsche Zaken ingezonden een staat, gedetailleerd aanwijzende de ontvangsten over de afgelopen maand.

4. Ter berekening van het ontvangloon van de ontvangers der registratie worden de in art. 1 bedoelde ontvangsten gelijkgesteld met ontvangsten

in registratiezaken; daarop is het Koninklijk besluit van 16 September 1864, n°. 41, niet toepasselijk.

5. Door de ontvangers der registratie worden geene betalingen als in art. 1 bedoeld gedaan zonder schriftelijke opdracht aan hen daartoe gegeven door of van wege het Departement van Binnenlandsche Zaken.

De vereischte betalingsstukken worden hun rechtstreeks door of van wege dat Departement verstrekt.

De ontvangers zijn, ter zake van deze betalingen, alleen verantwoordelijk voor de rechtsgeldigheid der door hen, van dengene aan wien zij betaalden, te vorderen quitantiën.

6. De bewijsstukken van betalingen worden door de ontvangers maandelijks met een voor ieder dienstjaar afzonderlijk op te maken borderel, waarin die bewijsstukken zijn omschreven, gezonden aan de directeuren der registratie en domeinen, die de borderellen en bewijsstukken bijeenverzameleu en in den aanvang van iedere maand rechtstreeks aan het Departement van Binnenlandsche Zaken inzenden.

7. De ontvangers der registratie kunnen door den Minister van Financiën, op voorstel van diens Ambtgenoot van Binnenlandsche Zaken, worden belast met het houden van openbare verkooping en verpachtingen en aanbestedingen, het beheer der in art. 1 bedoelde domeinen betreffende.

8. Dit besluit treedt in werking met den aanvang van het dienstjaar 1898.

De Ministers van Financiën en van Binnenlandsche Zaken zijn belast met de uitvoering van dit besluit, dat in het *Staatsblad* zal worden geplaatst.

's Gravenhage, den 31sten December 1897.

(get.)

EMMA.

De Minister van Financiën, (get.) PIERSON.

De Minister van Binnenlandsche Zaken,

(get.)

H. GOEMAN BORGESJUS.

(Uitgeg. 11 Jan. 1898.)

ALPHABETISCHE INHOUDS-OPGAVE VOOR 1897.

Arbeid van jeugdige personen en vrouwen. Besluit tot vaststelling van eenen algemeen maatregel van bestuur, als bedoeld bij art. 4 der Arbeidswet. S. 46. 21 Jan.

— Besluit tot vaststelling van eenen algemeen maatregel van bestuur, als bedoeld bij art. 7, tweede lid der Arbeidswet. S. 78. 27 Mrt.

Archieven. Besluit tot nadere verlenging van den termijn, gesteld in art. 3 van het besluit van 8 Maart 1879, S. 40, houdende bepalingen omtrent het bewaren der oude rechterlijke archieven, welke dagteekenen van vóór de invoering der Fransche Wetgeving. S. 262 16 Dec.

Begrootingen. Wetten tot vaststelling van de volgende hoofdstukken der Staatsbegrooting voor 1897:

II.	S. 47.	21 Jan.
III.	48.	22 Jan.
IV.	49.	22 Jan.
V.	51.	23 Jan.
VI.	52.	26 Jan.
VII A.	53.	26 Jan.
VIII.	56.	27 Jan.
IX.	59.	28 Jan.
X.	61.	28 Jan.
XI.	54.	26 Jan.

— Als voren voor 1898:

I.	S. 282	31 Dec.
VI.	286.	31 Dec.
VII A.	283.	31 Dec.

— Wetten tot verhooging of wijziging van de volgende hoofdstukken der Staatsbegrooting voor 1896:

III.	S. 285.	31 Dec.
IV.	219.	3 Dec.
V.	50.	23 Jan.
	220.	3 Dec.
VI.	153.	24 Mei.
	222.	3 Dec.
VII A.	228.	3 Dec.
VII B.	226.	3 Dec.
VIII.	230.	3 Dec.
IX.	232.	3 Dec.
X.	293.	31 Dec.

— Als voren voor 1897:

III.	S. 142.	2 Mei.
IV.	82.	9 April.
	139.	2 Mei.
V.	306.	31 Dec.
	307.	31 Dec.
VI.	223.	3 Dec.
	224.	3 Dec.
VII B	128.	2 Mei.
	280.	31 Dec.
IX.	90.	9 April.
	121.	2 Mei.

— Wetten tot:

Aanwijzing van de middelen ter goedmaking van de uitgaven, begrepen in de Staatsbegrooting voor het dienstjaar 1898. S. 284. 31 Dec.

Beschikbaarstelling van gelden, wegens door het Departement van Oorlog gedane verstrekkingen, voor den dienst van 1897. S. 231. 3 Dec.

Als voren door het Departement van Marine voor den dienst van 1897. S. 221. 3 Dec.

- Vaststelling der begrooting van uitgaven ten behoeve van de voltooiing van het vestingstelsel. S. 55. 27 Jan.
- Vaststelling van de begrooting der uitgaven van de Algemeene Landsdrnkkerij, voor het dienstjaar 1898. S. 308. 31 Dec.
- Machtiging op de Algemeene Rekenkamer tot verevening van een niet in uitgaaf aangenomen pensioen. S. 120. 2 Mei.
- Wijziging en aanvulling van de begrooting der uitgaven van het Pensioenfonds voor weduwen en weezen van burgerlijke ambtenaren over het jaar 1897. S. 278. 31 Dec.
- Regeling van de ontvangsten en uitgaven van het Pensioenfonds voor weduwen en weezen van burgerlijke ambtenaren voor het jaar 1898. S. 277. 31 Dec.
- Wijziging en verhooging der begrooting van Nederlandsch-Indië voor het dienstjaar 1896. (Hoofdstuk I. Uitgaven in Nederland.) S. 290. 31 Dec.
- Als voren. (Hoofdstuk II. Uitgaven in Nederlandsch-Indië.) S. 291. 31 Dec.
- Verhooging der begrooting van uitgaven van Nederlandsch-Indië voor het dienstjaar 1897. S. 159. 26 Mei. 160. 26 Mei.
- Aanwijzing van de middelen en inkomsten tot goedmaking van de uitgaven, begrepen in de begrooting van Nederlandsch-Indië voor het dienstjaar 1898. (Hoofdstuk I. Middelen en inkomsten in Nederland.) S. 272. 30 Dec.
- Als voren. Hoofdst. II. Middelen en inkomsten in Nederlandsch-Indië.) S. 273. 30 Dec.
- Vaststelling der begrooting van Nederlandsch-Indië voor het dienstjaar 1898. (Hoofdst. I. Uitgaven in Nederland.) S. 270. 30 Dec.
- Als voren. (Hoofdstuk II. Uitgaven in Nederlandsch-Indië.) S. 271. 30 Dec.
- Verhooging der begrooting van uitgaven van Nederlandsch-Indië voor het dienstjaar 1898. S. 274. 30 Dec.
- Voorziening in het kas-tekort van den Indischen dienst over 1898. S. 276. 31 Dec.
- Vaststelling van het slot der rekening van ontvangsten en uitgaven voor Nederlandsch-Indië over het dienstjaar 1888. S. 93. 9 April. 1889. 94. 9 April. 1890. 95. 9 April.
- Kwijtschelding van eene den lande aankomende vordering. S. 158. 26 Mei.
- Wijziging van de koloniale huishoudelijke be-
grooting van Suriname voor het dienstjaar 1896. S. 292. 31 Dec.
- Vaststelling van het slot der rekening van de koloniale uitgaven en ontvangsten voor Suriname over het dienstjaar 1893. S. 234. 3 Dec.
- Vaststelling van de koloniale huishoudelijke begrooting van Curaçao voor het dienstjaar 1897. S. 60. 28 Jan.
- Belastingen. (Directe)** Besluit houdende nadere wijziging van het besluit van 18 April 1877, betreffende het examen voor srnnumerair der directe belastingen en van het kadaster. 25 Nov. — Besluit tot aanvulling van het formulier voor de aangifte in de vermogensbelasting. S. 215. 29 Nov.
- Belasting. (Personeele)** Besluit houdende de bepalingen omtrent de raden van beroep voor de nitspraak op bezwaarschriften betrekkelijk de personeele belasting. 8 Febr. — Wet tot aanwijzing der ontheffing enz. ter zake van de belasting op het personeel, geheven krachtens de wet van 29 Maart 1833 (Staatsblad n°. 4). S. 279. 31 Dec.
- Belastingen. (Plaatselijke)** Wetten tot afwijking van den regel, gesteld bij art. 241 der gemeentewet, betreffende de heffing van plaatselijke belastingen ten behoeve van de gemeenten:
Hellevoetsluis.	S. 310.	31 Dec.
Middelharnis.	311.	31 Dec.
Vlieland.	312.	31 Dec.
den Helder.	313.	31 Dec.
Urk.	314.	31 Dec.
Terschelling.	315.	31 Dec.
Vlissingen.	316.	31 Dec.
- Belastingen. (Provinciale)** Missive van den Minister van Justitie aan de procureurs-generaal bij de gerechtshoven, betreffende invordering der kosten ter zake veroordeelingen wegens overtreding van provinciale belastingverordeningen. 12 Mei. — Wetten houdende bekrachtiging van provinciale belastingen in:
Noordbrabant.	S. 294.	31 Dec.
Gelderland.	295.	31 Dec.
Zuidholland.	296.	31 Dec.
Noordholland.	297.	31 Dec.
Zeeland.	298.	31 Dec.
Utrecht.	299.	31 Dec.
Friesland.	300.	31 Dec.
Overijsel.	301.	31 Dec.
	305.	31 Dec.

Groningen.	S. 302.	31 Dec.
Drenthe.	303.	31 Dec.
Limburg.	304.	31 Dec.

Bevolkingregisters. Missive van den Minister van Binnenlandsche Zaken aan de Commissarissen der Koningin in de provinciën, betreffende inschrijving van militairen in het gemeentelijk bevolkingregister. 14 Mei.

— Missive van den Minister van Binnenlandsche Zaken aan de Commissarissen der Koningin in de provinciën, betreffende het doen van opgaaf in verband met de uitvoering der wet op de personeele belasting, door de burgemeesters, aan de ontvangers der directe belastingen, van hen die binnen de gemeente zijn verhuisd of zich aldaar hebben gevestigd. 17 Mei.

— Missive van den Minister van Oorlog aan de autoriteiten van de landmacht, betreffende de inschrijving van militairen in het gemeentelijk bevolkingregister. 2 Juni.

Bruggen. Besluit tot vaststelling van een reglement voor de scheepvaart ter beveiliging van de spoorwegbrug in den Staatsspoorweg Roosendaal-Vlissingen, over het kanaal door Zuid-Beveland. S. 167. 16 Juni.

Buskruit. Besluit houdende intrekking van het besluit van 18 Januari 1828, omtrent het bergen van buskruit in de magazijnen van oorlog te Brielle en Hellevoetsluis. 5 Juli.

— Besluit houdende aanwijzing van terreinen in de gemeenten Nieuwer-Amstel en Muiden, waar kunnen worden opgericht en in werking gebracht inrichtingen tot vervaardiging en bewaring van rookzwak buskruit, tot verwerking van metalen hulzen tot met rookzwak buskruit gevulde patronen voor handvuurwapenen zoomede tot bewaring van die patronen, van buskruit en van met nat schietkatoen geëlatineerde nitro-glycerine. S. 198. 17 Ang.

— Besluit betreffende berging van buskruit in Rijksmagazijnen. 30 Ang.

Collecten. Besluit betreffende het houden eener collecte in eene gemeente door en ten behoeve van eene vereeniging die elders is gevestigd. 27 Jan.

— Missive van den Minister van Binnenlandsche Zaken aan Gedeputeerde Staten van de provinciën, betreffende het houden van collecten, art. 13 der wet tot regeling van het armbestuur. 25 Juni.

— Besluit tot ongegrondverklaring van het beroep, ingesteld door de vereeniging tot ondersteuning van weduwen te Amsterdam, tegen de sluiting

eener collecte door het gemeentebestuur van Haarlem. S. 196. 24 Aug.

Consulaten. Besluit tot wijziging van art. 8 van het Consulaire Reglement van 27 Juni 1874 (Staatsblad n°. 74). S. 73. 18 Maart.

Dijksbesturen enz. Besluit houdende beschikking op het beroep, ingesteld door het bestuur van het waterschap de Zeven Grietenijen en Stad Sloten tegen het besluit van Gedeputeerde Staten van Friesland, betreffende het bestek van de inpoldering van het Lemsterhop. S. 182. 24 Juli.

Domeinen van den Staat. Wetten tot goedkenning van:

ruiling van grond te Coevorden met die gemeente. S. 86. 9 April.

eene overeenkomst, gesloten tusschen de Kroon en den Staat enerzijds en de eigenaren van den polder Kijfhoek, onder Dussen, anderzijds. S. 87. 9 April.

uitgifte in erfpacht van terrein te Yerseke ten dienste van de haven aldaar aan de gemeente Yerseke. S. 88. 9 April.

uitgifte in erfpacht van perceelen Kroondomein en Staatsdomein te Heusden aan de naamlooze vennootschap „Vicinaux Hollandais”, gevestigd te Brussel. S. 125. 2 Mei.

verkoop van domeingrond onder Oosterhout en Teteringen aan G. A. I. M. VAN SPAANDONK te Oosterhout e. a. S. 126. 2 Mei.

verkoop van het Birgittinnenklooster met aanhoorigheden te Uden aan de vereeniging „Birgittinnen te Uden”. S. 127. 2 Mei.

verkoop van een stuk grond en water te Coevorden aan de Dedemsvaartsche Stoomtramweg-Maatschappij. S. 225. 3 Dec.

verkoop van eene strook grond tusschen de Keizersguldenwaard en het Steurgat, onder Werkendam, aan D. E. H. BOXMAN te Utrecht. S. 227. 3 Dec.

verkoop van de Tongersche Barakken te Maastricht aan de St. Bonifacius-stichting aldaar. S. 229. 3 Dec.

eene met JAN DIRK BARON VAN WASSENARE VAN ROSANDE en de gemeente Renkum gesloten overeenkomst, betreffende ruiling van grond te Oosterbeek. S. 233. 3 Dec.

— Besluit waarbij met wijziging van dat van 22 Maart 1841, het beheer van een deel der domeinen van het Departement van Financiën wordt overgedragen aan het Departement van Binnenlandsche Zaken. 23 Dec.

- Besluit regelende de bemoeiingen van de ontvangers der registratie met de ontvangsten en uitgaven betrekkelijk de bij het Departement van Binnenlandsche Zaken in beheer zijnde Staatsdomeinen, voor zoover die niet beheerd worden door daartoe aangestelde rentmeesters. S. 317. 31 Dec.
- Fabrieken enz.** Missive van den Minister van Waterstaat, Handel en Nijverheid aan de Commissarissen der Koningin in de provinciën, betreffende toepassing van art. 24 der Hinderwet. 8 Mei.
- Besluit tot schorsing van het besluit van burgemeester en wethouders van Veghel, waarbij aan J. KETELAARS aldaar vergunning is verleend voor één jaar tot oprichting van een paardenslakterij, huidenzouterij en vleeschrookerij in die gemeente. S. 184. 4 Aug.
Vernietiging van dat besluit. S. 203. 29 Sept.
- Besluit houdende beschikking op het beroep van J. A. G. JUTEN te Bergen op Zoom tegen het besluit van burgemeester en wethouders dier gemeente, waarbij hem vergunning is geweigerd tot het plaatsen van een gasmotor van 14 paardekracht en het verplaatsen van een gasmotor van 3 paardekracht in zijne drukkerij, gelegen aan de Engelsche straat aldaar. S. 208. 23 Oct.
- Gedistilleerd.** Besluit tot aanvulling van de besluiten van 21 Juli 1882, S. 115 en 25 April 1888, S. 77, houdende nadere aanwijzing der kringen om branderijen waar peilingen kunnen verricht worden. S. 214. 20 Nov.
- Gemeentebestuur.** Besluit tot schorsing van het besluit van den gemeenteraad van Franeker tot verkoop van den op het raadhuis aldaar berustende globebeker van 1607. S. 43. 4 Jan.
Vernietiging van dat besluit. S. 68. 24 Febr.
- Arrest van den Hoogen Raad der Ned., houdende beslissing dat met de in art. 180 in verband met art. 179a der gemeentewet aan burgemeester en wethouders toegekende bevoegdheid om geheel op eigen gezag oogenblikkelijk te handelen, is onverenigbaar de bevoegdheid van den president der arrondissementen-rechtbank om bij die handeling tusschen te komen en op grond van een privaat recht van hem, tegen wien zij is gericht, die handeling voorloopig te verbieden, zulks zonder onderscheid tusschen spoedeisende en niet spoedeisende gevallen. 15 Jan.
- Wet tot wijziging der gemeentewet. S. 110. 28 April.
- Besluit tot bepaling van den dag, waarop de wet van den 28 April 1897, S. 110 tot wijziging der Gemeentewet, in werking treedt. S. 148. 17 Mei.
- Wet tot regeling der financieele verhouding tusschen het Rijk en de gemeenten en herziening der algemeene regelen ten aanzien der plaatselijke belastingen. S. 156. 24 Mei.
- Besluit tot uitvoering van art. 11 der wet van 24 Mei 1897 (Stbl. n°. 156). S. 269. 29 Dec.
- Besluit tot schorsing van het besluit van den raad der gemeente Norg, houdende benoeming van het raadslid J. DOKTER tot wethouder. S. 212. 16 Nov.
- Gemeenteverordeningen.** Besluit tot vernietiging van art. 39bis der Algemeene Politieverordening van de gemeente Beegden. S. 58. 28 Jan.
- Arrest van den Hoogen Raad der Ned., waarbij is beslist dat eene bepaling in eene plaatselijke politieverordening, houdende een volstrekt algemeen verbod om op de openbare straat couranten en andere gedrukte of geschreven stukken luid roepende of schreeuwende te koop of om niet aan te bieden, noch is in strijd met art. 4, noch met art. 7 der Grondwet. 1 Febr.
- Arrest van den Hoogen Raad der Ned., houdende beslissing dat eene plaatselijke verordening, waarbij verboden wordt onderhandsche loterijen van voorwerpen beneden de waarde van honderd gulden, bedoeld bij art. 5 der wet van 22 Juli 1814, S. 86, aan te leggen of te houden zonder schriftelijke vergunning van burgemeester en wethouders, is in overeenstemming met genoemde wetsbepaling en niet in strijd met eenig voorschrift der gemeentewet. 15 Mrt.
- Arrest van den Hoogen Raad der Ned., houdende beslissing dat vrijstelling, ontheffing of dispensatie van eene gebods- of verbodsbepaling eener plaatselijke verordening is, waar zij krachtens een voorschrift dier verordening wordt verleend, eene daad van uitvoering, die waar het betreft de politie over herbergen, tapperijen enz., ingevolge art. 188 der gemeentewet behoort tot de bevoegdheid van den burgemeester. 22 Mrt.
- Arrest van den Hoogen Raad der Ned., houdende beslissing dat de vraag of eene plaatselijke verordening treedt in hetgeen van

algemeen Rijksbelang is, staat, evenals die of de verordening in strijd is met het algemeen belang, uitsluitend ter beslissing van de administratieve macht en is alzoo aan 's rechtens oordeel onttrokken; dat het verbod in eene plaatselijke verordening om zonder vergunning van den gemeenteraad binnen een zekeren kring eenig gebouw of erf tot stalling van vee in te richten of te gebruiken alleen bevat eene eigendomsbeperking, welke de bevoegdheid der gemeentebesturen niet overschrijdt. 12 April.

— Besluit tot schorsing van de door den raad der gemeente Maastricht op 30 Maart 1897 vastgestelde verordening op het venten van gedrukte en geschreven stukken. S. 114. 29 April.

— Besluit tot schorsing van het besluit van den raad der gemeente Bergen op Zoom, tot vaststelling eener verordening ingevolge artikel 4 der Hinderwet. S. 115. 29 April.

Verlenging der schorsing. S. 169. 29 Juni.

Vernietiging van dat besluit. S. 183. 28 Juli.

— Besluit tot schorsing van de artikelen 10 en 11 van de door den raad der gemeente Utrecht op 21 Januari 1897 vastgestelde verordening, houdende voorschriften in het belang der openbare gezondheid. S. 143. 6 Mei.

Vernietiging van dat besluit. S. 175. 12 Juli.

— Besluit tot schorsing van het besluit van den raad der gemeente Zaamslag, betreffende het gebruik van de raadzaal aldaar. S. 150. 19 Mei.

Verlenging der schorsing. S. 195. 17 Aug.

— Besluit tot vernietiging van art. 29a der algemeene politieverordening der gemeente Helmond. S. 151. 21 Mei.

— Besluit tot schorsing van het besluit van den raad der gemeente Drongelen, tot vaststelling eener verordening ingevolge art. 4, 1°. der Hinderwet. S. 173. 7 Juli.

— Besluit tot vernietiging van art. 107 der algemeene politieverordening van de gemeente Hillegom. S. 191. 11 Aug.

— Arrest van den Hoogen Raad der Ned., houdende beslissing dat onder de uitdrukking „eenig rij- of voertuig” in art. 21 der algemeene politieverordening voor Delft, rijwielen niet zijn begrepen. 11 Oct.

— Besluit tot schorsing van de besluiten van den raad der gemeente Klaaswaal, houdende vaststelling van eene verordening regelende den werkkring der vaste commissiën zijner leden ter voorbereiding van hetgeen, waarover hij in zake financiën heeft te besluiten en van

eene verordening tot regeling van de samenstelling en inrichting der commissie van plaatselijk toezicht op het openbaar lager onderwijs.

S. 258. 7 Dec.

Grondbelasting. Wet tot herziening van de belastbare opbrengst der gebouwe eigendommen. S. 124. 2 Mei.

— Besluit houdende ter uitvoering van art. 18 der wet van 2 Mei 1897, S. 124, regeling der belooning van den voorzitter, de leden en den secretaris der hoofdcommissie enz., en vergoeding van reis- en verblijfkosten. 26 Oct.

Havens. Besluit tot vaststelling van een bijzonder reglement van politie voor de haven van Delfzijl. S. 193. 13 Aug.

Indië. (Nederlandsch) Wet houdende regeling van de jaarlijksche nitkeering uit de opbrengst der Nederlandsche bedrijfsbelasting aan de Nederlandsch-Indische geldmiddelen.

S. 84. 9 April.

— Besluit tot aanvulling van artikel 2 der Bepalingen betreffende het grootambtenaars-examen voor den Indischen dienst, behoorende bij het besluit van 20 Juli 1893, S. 117, en van artikel 8 van het besluit van 20 Augustus 1883, S. 133, houdende vaststelling van nieuwe regelen omtrent de benoembaarheid en uitzending van rechterlijke en administratieve ambtenaren voor den dienst in Nederlandsch-Indië. S. 261.

15 Dec.

Inkwartieringen. Circulaire van den Commissaris der Koningin in de provincie Drenthe, betreffende art. 16, n°. 6 van het besluit van 10 November 1892, S. 253. (Inkwartieringen enz.) 18 Jan.

— Missive van den Minister van Binnenlandsche Zaken aan de Commissarissen der Koningin in de provinciën, betreffende art. 13 der Inkwartieringswet. 3 Juni.

Jacht en visscherij. Arrest van den Hoogen der Ned., houdende beslissing dat onder het woord „hengel” in de artt. 2, 4° lid, en 13c der wet op de jacht en visscherij is te verstaan het algemeen gebruikelijk vischtuig, samengesteld uit haak, lijn en stok, waarmede de visscher de lijn te water laat en ophalten dat de zoogenaamde „topgaarde” voldoet volgens de feitelijke beslissing aan de vereischen van een hengel in den zin der wet. 15 Nov.

Kamers van arbeid. Wet tot oprichting van Kamers van arbeid. S. 141.

2 Mei.

- Kanalen.** Besluit tot wijziging van het besluit van 5 Mei 1892, S. 113, vastgestelde bijzonder reglement van politie voor het Noordzee-kanaal. S. 79. 5 April.
- Besluit tot wijziging van het bij besluit van 30 Januari 1894, S. 8, vastgesteld bijzonder reglement van politie voor het kanaal van Amsterdam naar de Merwede. S. 165. 12 Juni.
- Besluit tot wijziging van het besluit van 23 Mei 1892, S. 116, vastgesteld bijzonder reglement van politie voor het kanaal door Walcheren. S. 217. 1 Dec.
- Kiesrecht.** Besluit tot uitvoering van art. 50 der Kieswet. S. 44. 4 Jan.
- Missive van den Minister van Oorlog aan de autoriteiten der landmacht, betreffende uitvoering der Kieswet. 6 Febr.
- Besluit tot uitvoering van de artikelen 51, 54, 55, 68, 69, 72, 81, 91, 96 en 132 der Kieswet. S. 69. 26 Febr.
- Missive van den Minister van Binnenlandsche Zaken, betreffende uitvoering der Kieswet. 20 April.
- Wet tot wijziging der wet van 5 November 1852, S. 197, houdende regeling van de verdeeling der provinciën in kiesdistricten ter benoeming der leden van de Provinciale Staten, enz. S. 111. 28 April.
- Wet tot regeling van tusschentijdsche verkiezingen voor de Tweede Kamer der Staten-Generaal na 15 Mei 1897 voor eenige kiesdistricten. S. 117. 2 Mei.
- Besluit tot uitvoering van de artt. 51, 54, 55, 68, 69, 72, 81, 91, 96 en 132 der Kieswet, ten opzichte van de verkiezingen van leden der Provinciale Staten en van den gemeenteraad. S. 144. 8 Mei.
- Besluit tot bepaling van den dag, waarop de wet van 28 April 1897, S. 111, tot wijziging der wet van 5 November 1852, S. 197, houdende regeling van de verdeeling der provinciën in kiesdistricten ter benoeming der leden van de Provinciale Staten enz., in werking treedt. S. 146. 11 Mei.
- Missive van den Minister van Binnenlandsche Zaken aan de Commissarissen der Koningin in de provinciën, betreffende het doen van aantekeningen op de kiezerslijsten. 26 Mei.
- Arrest van den Hoogen Raad der Ned., houdende beslissing dat hij, die ten gevolge van eigen verzuim, door niet binnen den daarvoor gestelden termijn te voldoen aan de in art. 11 der Kieswet bedoelde uitnodiging, niet geplaatst is op de kiezerslijst, niet overeenkomstig art. 29 der gemelde wet verbetering der lijst kan vragen, als kwam hij daarop in strijd met de wet niet voor. 11 Juni.
- Arrest van den Hoogen Raad der Ned., houdende beslissing dat de verzoeker, in gebreke blijvende om ter voldoening aan art. 36 der Kieswet bij zijn verzoekschrift de „bewijsstukken” aan den kantonrechter over te leggen, door dezen terecht niet-ontvankelijk wordt verklaard in zijn verzoek. 18 Juni.
- Arrest van den Hoogen Raad der Ned., houdende beslissing dat zoewel volgens de Grondwet als volgens de Kieswet het kiesrecht tot grondslag heeft uitdrankelijke toekenning op grond van wettelijk omschreven kenteekenen van geschiktheid en maatschappelijken welstand; dat bij de berekening van het inkomen in dienstbetrekking, bedoeld in art. 162°, 1° lid, in verband met art. 2, 7° lid, niet in aanmerking komt het verval, door den bediende (huis-knecht) genoten. 25 Juni.
- Arrest van den Hoogen Raad der Ned., houdende beslissing dat partijen in den zin van art. 37 en volgende der Kieswet naar omstandigheden zijn, zij die bij het gemeentebestuur verbetering van de kiezerslijst hebben gevraagd, zij die tegen de beslissing van het gemeentebestuur bij den kantonrechter opkomen, en zij tegen wie het verzoek tot verbetering van de kiezerslijst is gericht, — doch niet het gemeentebestuur dat de beslissing heeft gegeven en dat volgens de artt. 34 en 49 der wet ten alleen uitvoering aan de rechterlijke uitspraken heeft te geven. 25 Juni.
- Missive van den Minister van Binnenlandsche Zaken aan de Commissarissen der Koningin in de provinciën, betreffende uitvoering der Kieswet. 9 Juli.
- Arrest van den Hoogen Raad der Ned., houdende beslissing dat verzuim der bij art. 42 der Kieswet voorgeschreven beteekening niet-ontvankelijkheid van het verzoek tot cassatie ten gevolge heeft en dat in de verschillende stadia der zaak, ook die van cassatie bedoeld in de artt. 42 en 43 der Kieswet, degen, over wiens kiesbevoegdheid eene beslissing wordt uitgelokt, is eene wederpartij van den verzoeker en blijft hij dit, onafhankelijk van zijne op het verzoek aangenomen hording. 16 Juli.

— Missive van den Minister van Binnenlandsche Zaken aan de Commissarissen der Koningin in de provinciën, betreffende uitvoering van de artt. 13 en 20 der Kieswet. 17 Nov.

— Wet tot wijziging van de artt. 100 en 102 der Kieswet. S. 309. 31 Dec.

Koophandel. Wet tot wijziging van de artikelen 748 en 755 van het Wetboek van Koophandel. S. 140. 2 Mei.

Krankzinnigen. Besluit houdende vergunning aan het bestuur der gemeente Rotterdam tot oprichting van een doorgangshuis voor krankzinnigen aldaar, alsmede bepaling van het maximum der verpleegden en het minimum der geneeskundigen S. 76. 26 Maart.

— Besluit houdende vergunning aan de Vereeniging van den H. Vincentius van Paulo te 's Gravenhage tot oprichting van een idiotengesticht te Oss, alsmede bepaling van het maximum der verpleegden en het minimum der geneeskundigen. S. 216. 30 Nov.

— Besluit houdende wijziging van het besluit van 16 September 1895, S. 161, waarbij aan het bestuur der gemeente Leiden vergunning is verleend op het landgoed „Endegeest” gemeente Oegstgeest, een gesticht voor krankzinnigen op te richten. S. 263. 18 Dec.

Legalisatie. Missive van den Minister van Binnenlandsche Zaken, betreffende legalisatie der handteekening van geneeskundigen op ongezegelde ziekte-attesten. 18 Sept.

Loterij. Arrest van den Hoogen Raad der Ned., houdende beslissing dat het aanleggen of continuëeren van particuliere loterijen hier te lande, in strijd met het verbod van art. 1, 1° lid der wet van 22 Juli 1814, S. 86, sedert 1 Sept. 1886 niet meer strafbaar is. 25 Jan.

Maréchaussée. Arrest van den Hoogen Raad der Ned., betreffende de bevoegdheid van onderofficieren der maréchaussée, wanneer geen hooger in rang, aan wier bevelen zij hebben te gehoorzamen, ter plaatse aanwezig zijn, bevoegd zijn, zoo noodig, de bevelen te geven om bij gelegenheid van een volksooploop zich onmiddellijk te verwijderen enz. 3 Mei.

— Besluit houdende wijziging in de organisatie van het wapen der Koninklijke Maréchaussée. 20 Sept.

Maten en gewichten. Wet tot wijziging van art. 4 der wet van 7 April 1869, S. 57, betreffende de maten, gewichten en weegwerktuigen, zooals

het bij verschillende wetten is gewijzigd. S. 122. 2 Mei.

— Besluit tot wijziging en aanvulling van het Reglement betreffende den vorm, de samenstelling en de afmetingen der maten en gewichten, vastgesteld bij besluit van 16 October 1869, S. 159, zooals het bij verschillende wetten is gewijzigd. S. 164. 9 Juni.

— Besluit van den Minister van Waterstaat, Handel en Nijverheid, betreffende vaststelling van het goedkeuringsmerk voor den ijk en herijk der maten en gewichten enz. voor 1898. 5 Oct.

— Besluit betreffende den herijk der maten en gewichten in 1898 en 1899. S. 213. 19 Nov.

Militaire zaken. Wet tot regeling van: 1°. den rechtstoestand van het reservepersoneel bij de landmacht, niet behoorende tot het personeel van den geneeskundigen dienst; 2°. de bevordering en het ontslag der officieren, alsmede het op pensioen stellen der officieren, onderofficieren en minderen, behoorende tot het onder 1°. bedoelde personeel; en 3°. het verleenen van pensioen of onderstand aan weduwen en kinderen van officieren, onderofficieren en minderen der reserve bij de landmacht, niet behoorende tot het personeel van den geneeskundigen dienst. S. 119. 2 Mei.

— Missive van den Minister van Binnenlandsche Zaken aan de Commissarissen der Koningin in de provinciën, betreffende afgifte van bewijzen van goed gedrag voor het aangaan eener militaire dienstverbintenis. 24 Juni.

— Besluit houdende regelen, o. a. betreffende de wijze van werken van den raad, bedoeld bij art. 20 der wet op de reserve voor de landmacht. S. 259. 11 Dec.

Militie. (Nationale) Besluit tot wijziging van het Reglement op het geneeskundig onderzoek omtrent de geschiktheid voor den krijgsveld van hen, die tot vrijwilligen dienst bij Zee- of Landmacht wenschen te worden toegelaten, en van hen, die daarbij vrijwillig dienen. S. 41. 4 Jan.

— Besluit houdende intrekking van dat van 14 Dec. 1883, betreffende benoeming van militie-onderofficieren tot militie-luitenant. 22 Febr.

— Besluit houdende beslissing dat vrijstelling van militiedienst als enige wettige zoon niet

kan worden verleend aan een militieplichtige, die een broeder of een halven broeder heeft die Nederlander is, al heeft deze tevens de nationaliteit van een der Staten, bedoeld in art. 15, laatste lid, militiewet. 6 Mei.

— Besluit betreffende de lichteering der nationale militie van het jaar 1898. S. 207. 21 Oct.

— Wet tot herhaalde verlenging van den duur der werking van de wet van 4 April 1892, S. 56, houdende voorziening ter tijdelijke versterking van de Nationale Militie. S. 288. 31 Dec.

Muntwezen. Wet tot verhooging van het maximum-bedrag van de in Nederlandsch-Indië nit te geven koperen pasmunt. S. 289. 31 Dec.

Naturalisatie. Wetten houdende naturalisatie van:

Arts. A. H. A.	S. 8.	2 Jan.
Assmann. F. D. O.	98.	10 April.
Auerbach. L. A.	27.	4 Jan.
Baar. R. A.	102.	10 April.
Benz. A. F.	2.	2 Jan.
Böcking. W. H.	16.	2 Jan.
Bohn. F.	21.	4 Jan.
Brandt. J. C.	26.	4 Jan.
Bruckwilder. A. J. H. W.	17.	2 Jan.
Coenegrachts. P.	4.	2 Jan.
Darré. A.	237.	4 Dec.
Demmer. J.	135.	2 Mei.
Dielen. T. H.	240.	4 Dec.
Dobbelmann. L. R. H.	6.	2 Jan.
Dziallas. J. H. O.	255.	4 Dec.
Fendel. J.	241.	4 Dec.
Fendel. J. J.	236.	4 Dec.
Ficker. A. L.	250.	4 Dec.
Fragow. C. A. W.	10.	2 Jan.
Fuchs. A. H.	13.	2 Jan.
Fuchs. E. H.	35.	4 Jan.
Garenfeld. F. W. H.	132.	2 Mei.
Goldenberg. M. A.	254.	4 Dec.
Govers. G. B.	244.	4 Dec.
Groussot. F. A.	235.	4 Dec.
Hedick. F. W. K.	12.	2 Jan.
Hentschel. F. E.	96.	10 April.
Hirschmann. J. E.	32.	4 Jan.
Hoette. J. W. G. L.	101.	10 April.
Hoffmann. W. E.	238.	4 Dec.
Höfing. H. E.	20.	2 Jan.
Hollenkamp. H. A.	253.	4 Dec.
Hunteln. F. W. von	133.	2 Mei.
Ingenerf. G.	99.	10 April.
Jordan. J.	28.	4 Jan.
Jüdel. M.	37.	4 Jan.

Keller. J. B.	S. 22.	4 Jan.
Klaassen. U. K.	33.	4 Jan.
Kloos. C. H. A.	24.	4 Jan.
Kloos. M. H.	23.	4 Jan.
Langholz. J. H. L.	30.	4 Jan.
Leib (zich noemende Loeb). L.	131.	2 Mei.
Maugweiler. U.	251.	4 Dec.
Mayer. H. K. H. A.	252.	4 Dec.
Meeke. D. H. W. O.	256.	4 Dec.
Michael. G. J.	100.	10 April.
Paulus. G. P. P.	257.	4 Dec.
Paulus. M. A.	15.	2 Jan.
Pohlmann. C. A. A. F.	25.	4 Jan.
Poss. V.	239.	4 Dec.
Reindel. A. M.	245.	4 Dec.
Rennings. F.	5.	2 Jan.
Riehl. F.	18.	2 Jan.
Rösingh. G.	103.	10 April.
Rütten. J. J.	14.	2 Jan.
Sallaerts. K.	247.	4 Dec.
Salomonski. Wolf (bijgen. Walde)	9.	2 Jan.
Schröder. H. W.	136.	2 Mei.
Schulte. H. G.	39.	4 Jan.
Seeligmann. Sigmund.	243.	4 Dec.
Sieger. J. G. W.	7.	2 Jan.
Stern. M.	34.	4 Jan.
Strandes. A. A. C.	246.	4 Dec.
Terhardt. J. A. H. W. C.	40.	4 Jan.
Therstappen. C. J. L.	1.	2 Jan.
Thole. H. B. E.	248.	4 Dec.
Thomis. H. J. H. de	134.	2 Mei.
Thürer. L. R.	249.	4 Dec.
Topie. E. H.	242.	4 Dec.
Trijnes. P. J.	11.	2 Jan.
Vedeler. A. H. F.	97.	10 April.
Wagner. H. G.	138.	2 Mei.
Wass. A.	36.	4 Jan.
Weiler. B.	31.	4 Jan.
Weisbart. J. H.	38.	4 Jan.
Weiskotten. I. W.	19.	2 Jan.
Wilske. K. A.	3.	2 Jan.
Wittgenstein. C. J. H. J.	137.	2 Mei.
Zorn. K. A. B.	29.	4 Jan.

Notariaat. Missive van den Minister van Justitie aan de Procureurs-Generaal bij de gerechtshoven, betreffende het aanvragen tot het bekomen der Koninklijke bewilliging op ontwerp-akten van oprichting van naamloze vennootschappen. 24 Nov.

Onderscheidingsteekenen. Besluit betreffende het eereteken voor deelnemen aan belangrijke krijgsverrichtingen. 21 Juni.

— Besluit van den Minister van Oorlog, houdende mededeeling van een besluit, betreffende draagpenningen tot belooning van menschlievend hulpbetoon en als blijk van erkentelijkheid voor het aanbieden van geschenken, enz. 17 Juli.

Onderwijs. (Lager) Besluit ter bekendmaking van den tekst der wet van 17 Augustus 1878, S. 127, houdende herziening der wet van den 13 Augustus 1857, S. 103, tot regeling van het lager onderwijs, zooals die tekst bij latere wetten is gewijzigd. S. 57. 28 Jan.

— Besluit tot vernietiging van het besluit van den Raad der gemeente 's Gravenhage van 15 Sept. 1896, tot instelling van noodklassen en tot vaststelling van een reglement betreffende de inrichting dier klassen. S. 104. 10 April.

— Besluit tot schorsing van het besluit van den raad der gemeente Wijchen van 16 Januari 1897, waarbij G. MRS, hoofd der openbare lagere school te Wijchen, is overgeplaatst naar de openbare lagere school in de buurt Alverna. S. 116. 29 April.

— Besluit tot wijziging van het besluit van 3 Augustus 1879, S. 148, en tot vaststelling van bepalingen voor de examens, bedoeld in art. 65 der wet van 17 Augustus 1878, S. 127, zooals die laatstelijk is gewijzigd bij de wet van 28 Dec. 1896, S. 230, ter verkrijging van akten van bekwaamheid voor huis- en schoolonderwijs in de vakken, vermeld onder *r en r bis* in art. 2 der eerstgenoemde wet. S. 161. 26 Mei.

— Besluit waarbij, met wijziging van het besluit van Gedeputeerde Staten van Noordbrabant van 18 Maart 1897, G. n°. 124, 2de afd., 3de bureau, op de aanvraag van het bestuur der bijzondere lagere school van het Roomsch-Katholiek Armbestuur te Cuyk a/d Maas om de Rijksbijdrage, bedoeld bij art. 54bis der wet tot regeling van het lager onderwijs, over 1896, het daartegen ingesteld beroep gegrond wordt verklaard. S. 168. 24 Juni.

— Besluit tot schorsing van het besluit van den raad der gemeente Helder van 1 October 1897, tot het doen van eene algemeene oproeping aan de hoofden van scholen in die gemeente voor eene te vervullen vacature van hoofd eener openbare school. S. 210. 29 Oct.

— Besluit tot nadere aanvulling der voorschriften gegeven bij besluit van 18 April 1890, S. 64 en aangevuld bij de besluiten van 20 December 1893, S. 215, 24 December 1894, S. 238, 23 December 1895, S. 226 en 28 December 1896,

S. 231, tot uitvoering van art. 24 der wet tot regeling van het lager onderwijs, zooals die is gewijzigd bij de wet van 8 December 1889 (Staatsblad n°. 175). S. 265. 24 Dec.

Onteigening. Wetten en besluiten betreffende onteigening ten algemeenen nutte van eigendommen voor:

den aanleg van een dijk in de gemeente Velp tot keering van Peelwater. S. 77. 26 Mrt. een watermolen in den polder „de Oosteren Ban van Schouwen”. S. 89. 9 April.

den aanleg van een kanaal in het waterschap „Alteveer” (gemeente Onstwedde). S. 91. 9 April.

den aanleg van een haven enz. te Rotterdam. S. 92. 9 April.

de verzekering van het blijvend bestaan van de op het grondgebied der gemeenten Maarssen en Maarsseveen gelegen Vechtbrug. S. 118. 2 Mei.

den aanleg van een inlaagdijk in den polder Nieuw Noord-Beveland. S. 266. 24 Dec.

Pensioenen. Besluit betreffende reis- en verblijfkosten van de leden en den secretaris van den militairen pensioenraad. 9 Febr.

— Wet tot wijziging der pensioenwetten van 28 Augustus 1851, S. n°. 127 en 129, 12 Juli 1895, S. 104, 18 Juni 1892, S. 144, en 18 Juli 1890, S. 109, voor zoover betreft de bepalingen aangaande tijdelijke schorsing van het genot van pensioen bij veroordeeling tot gevangenisstraf, enz.

S. 83. 9 April.

— Wet tot wijziging en aanvulling van sommige artikelen van de wet van 9 Mei 1890, S. 78, tot regeling van de pensioenen der burgerlijke ambtenaren. S. 85. 9 April.

— Wet houdende wijziging van artikel 40 (slotbepaling) der wet van 18 Juni 1892, S. 144, tot regeling der pensioenen en onderstandenen van het personeel van den loodsdienst voor zeeschepen en aan de weduwen en kinderen van dat personeel. S. 287. 31 Dec.

Politie. Besluit tot nadere wijziging van het besluit van 11 November 1856, S. 114, houdende bepalingen omtrent den dienst der rijksveldwachters, zooals dit is gewijzigd laatstelijk bij besluit van 15 Mei 1893 (Staatsblad n°. 84). S. 74. 24 Mrt.

- Besluit houdende wijziging van het besluit van 21 Februari 1893, S. 49, tot nadere regeling der jaarwedden van de beambten der Rijksveldwacht. S. 75. 24 Mrt.
- Posterij.** Besluiten houdende vrijstelling van briefport. 19 Jan.
13 Febr.
30 Juli.
1 Sept.
23 Nov.
- Missive van den Minister van Binnenlandsche Zaken aan de Commissarissen der Koningin in de provinciën, betreffende vrijdom van port van oproepingskaarten voor de verkiezingen. 22 Mei.
- Provinciaal bestuur.** Wet tot wijziging der Provinciale wet. S. 112. 28 April.
- Besluit tot bepaling van den dag, waarop de wet van 28 April 1897, S. 112, tot wijziging der provinciale wet, in werking treedt. S. 147. 11 Mei.
- Rechten van in-, uit- en doorvoer.** Besluit houdende bepalingen omtrent vrijstelling van invoerrecht voor paraffineolie, benodigd bij de vervaardiging van chinine. S. 67. 23 Febr.
- Besluit houdende vrijstelling van invoerrecht voor anilineolie. S. 145. 8 Mei.
- Besluit betreffende de Commissiën van beoordeeling en den Raad van beroep, bedoeld bij de wet van 20 April 1895 (Staatsblad n°. 54). S. 162. 26 Mei.
- Besluit tot wijziging van het besluit van 30 October 1894, S. 169, houdende bepalingen omtrent vrijstelling van invoerrecht voor azijn-aether en aether sulfuricus, benodigd bij de vervaardiging van rookzwak bnskruit. S. 171. 5 Juli.
- Rechtswezen.** Wet tot nadere wijziging van de wet van 9 April 1877, S. 79, tot vaststelling van de klassen en zamenstelling der arrondissement-regtbanken, van de jaarwedden der leden van en ambtenaren bij die regtbanken, alsmede van de klassen der kantongeregten en van de jaarwedden der kantonregters en der ambtenaren bij de kantongeregten". S. 130. 2 Mei.
- Reis- en verblijfkosten.** Besluit houdende toekenning van reis- en verblijfkosten van burgemeesters in zake Rijkskeuring van paarden. 12 Mei.
- Rivieren.** Besluit tot vaststelling van een bijzonder reglement van politie voor de rivier het Zwarte Water. S. 65. 8 Febr.
- Besluit tot nadere wijziging van het bij besluit van 25 Mei 1892, S. 128, vastgestelde bijzonder reglement van politie voor de scheepvaart op de rivieren beneden Rotterdam tot in zee. S. 106. 24 April.
- Besluit tot vaststelling van een reglement van politie voor de scheepvaart en de vlotvaart op de Merwede, de Noord en de Nieuwe Maas. S. 268. 29 Dec.
- Rijnvaart.** Besluit tot bekrachtiging van een reglement van politie voor de scheepvaart en de vlotvaart op den Rijn, met inbegrip van de Waal en de Lek. S. 204. 9 Oct.
- Scheepvaart.** Besluit tot nadere wijziging van het besluit van 13 Augustus 1891, S. 158, tot vaststelling van een algemeen reglement van politie voor rivieren, kanalen, havens, sluizen, bruggen en daartoe behoorende werken, onder beheer van het Rijk. S. 105. 23 April.
- Besluit tot vaststelling van gewijzigde bepalingen ter voorkoming van aanvaringen op zee, en tot wijziging van het besluit van 10 October 1875, S. 178, aangevuld bij besluit van 3 Aug. 1896 (Stbl. n°. 147). S. 107. 24 April.
- Besluit tot nadere wijziging van het besluit van 13 Augustus 1891, S. 158, tot vaststelling van een algemeen reglement van politie voor rivieren, kanalen, havens, sluizen, bruggen en daartoe behoorende werken, onder beheer van het Rijk, gewijzigd bij de besluiten van 17 April 1894, S. 57, en 23 April 1897 (Staatsblad n°. 105). S. 174. 8 Juli.
- Besluit tot wijziging van het bij besluit van 18 Mei 1892, S. 102, vastgesteld reglement ter voorkoming van aanvaring of aandrijving op openbare wateren in het Rijk die voor de scheepvaart openstaan. S. 179. 16 Juli.
- Schuld. (Nationale)** Besluit houdende machtiging tot uitgifte van schatkistbiljetten en schatkistpromessen volgens de wetten van 4 April 1870, S. 62, en van 5 December 1881 (Staatsblad n°. 185). S. 64. 6 Febr.
72. 17 Mrt.
149. 17 Mei.
192. 13 Aug.
209. 28 Oct.
260. 11 Dec.

- Wet tot wijziging der wet van den 4den April 1870, S. 62, houdende bepalingen omtrent de uitgifte van schatkistbiljetten. S. 281. 31 Dec.
- Schutterij.** Besluit tot aanvulling en wijziging, voor zooveel de samenstelling van de schuttersraden betreft, van het besluit van 25 Mei 1829, S. 38, aangevuld en gewijzigd bij besluit van 26 Mei 1885 (Stbl. n°. 122). S. 71. 12 Maart.
- Missive van den Minister van Binnenlandsche Zaken, aan de Commissarissen der Koningin in de provinciën, betreffende het provoost-arrest, bedoeld in art. 71 der wet op de Schutterijen. 12 Oct.
- Sterke drank.** Besluit tot schorsing van het besluit van Burgemeester en Wethouders van Rucphen en Sprundel, van 25 April 1896, waarbij aan J. VAN HASSELT te Sprundel vergunning is verleend voor den verkoop van sterken drank in het klein. S. 178. 16 Juli.
- Vernietiging van dat besluit. S. 201. 20 Sept.
- Spoorwegen.** Arrest van den Hoogen Raad der Ned., houdende beslissing dat door artikel 33a der wet tot regeling van den dienst en het gebruik der spoorwegen, gelijk dit is vastgesteld bij de wet van 10 Mei 1882, S. 66, aan de bestuurders van een spoorwegdienst wel de verplichting wordt opgelegd om zoodanige, daar omschreven, voorzieningen aan te brengen als overeenkomstig den lokalen toestand door het rijkstoezicht zullen worden aangewezen, doch dat hunne aansprakelijkheid jegens derden zich tevens bepaalt tot de naleving van dien last. 8 Jan.
- Stoomwezen.** Besluit tot vaststelling van eene instructie voor de ambtenaren, bedoeld in art. 7 der Stoomwet (wet van 15 April 1896, Staatsblad n°. 69). S. 45. 14 Jan.
- Successie.** Wet tot nadere regeling van het recht van successie en van overgang bij overlijden. S. 154. 24 Mei.
- Suiker.** Wet houdende bepalingen omtrent den accijns op de suiker. S. 63. 29 Jan.
- Besluit houdende bepalingen omtrent het verleen van teruggaaf van accijns voor suiker, gebezigd voor de bereiding van eetwaren en dranken, die naar het buitenland worden uitgevoerd. S. 186. 5 Aug.
- Besluit houdende voorschriften omtrent het gehalte-onderzoek van ruwe suiker, basterd en suikerhoudende vloeistoffen. S. 187. 5 Aug.
- Besluit omtrent vervoer van suiker en nederlagen van kandij in een gedeelte van het terrein van toezicht aan de landzijde in de provincie Groningen. S. 188. 5 Aug.
- Besluit houdende bepalingen omtrent afgeWERKTE melasse en stroop. S. 189. 5 Aug.
- Besluit houdende vaststelling van het invoerrecht voor biscuits en drop. S. 190. 5 Aug.
- Besluit ter uitvoering van art. 4 der suikerwet. S. 194. 14 Aug.
- Telegraaf.** Besluit houdende goedkeuring van een nieuw reglement voor den dienst der Rijkstelegraaf. S. 157. 24 Mei.
- Besluit houdende regeling der voorwaarden, waarop met medewerking der gemeenten Rijkstelefoonbureelen van het intercommunale Rijkstelefoonnet kunnen worden opgericht en in stand gehouden. S. 166. 16 Juni.
- Besluit houdende bepalingen omtrent het gebruikmaken van intercommunale Rijkstelefoonverbindingen. S. 200. 16 Sept.
- Besluit tot wijziging van het besluit van den 15den September 1896, S. 164, herzien bij besluit van den 14den September 1892, S. 219, houdende nadere regeling der voorwaarden, waarop met medewerking der gemeenten, Rijkstelegraafkantoren en Rijkstelefoonkantoren in kleinere plaatsen kunnen worden opgericht en in stand gehouden. S. 205. 16 Oct.
- Besluit tot herziening van het besluit van 16 September 1897, S. 200, houdende bepalingen omtrent het gebruik maken van intercommunale Rijkstelefoonverbindingen. S. 267. 28 Dec.
- Tractaten.** Servië. Wederzijdsche uitlevering van misdadigers. S. 42. 4 Jan.
- België. Verbetering van het kanaal van Gent naar Ter-Neuzen. S. 62. 29 Jan. 70. 11 Mrt.
- Oranje-Vrijstaat. Tractaat van vriendschap en handel tusschen Nederland en den Oranje-Vrijstaat. S. 81. 9 April. 177. 14 Juli.
- België, Luxemburg. Verlenging der op 17 December 1890 te 's Gravenhage gesloten telegraafconventie. S. 108. 27 April.
- België, Frankrijk. Verlenging der op 27 December 1890 gesloten telegraafconventie. S. 109. 27 April.
- Japan. Tractaat van handel en scheepvaart, met daarbij behoorend protocol. S. 129. 2 Mei. 199. 8 Sept.

- **Duitschland.** Wederzijdsche verplichtingen van Nederland en Pruisen ter zake van het onderhoud van het kustlicht op Borkum, alsmede van de betonning, bekakening en verlichting der vaarwegen van de Beneden-Eems en van hare monden. S. 152. 24 Mei. 181. 19 Juli.
- **België.** Wijziging en aanvulling van de overeenkomst, tot regeling van de internationale telephoongemeenschap tusschen beide Staten. S. 170. 30 Juni.
- **Bulgarije.** Uitgewisselde nota's tot regeling der handelsbetrekkingen. S. 176. 13 Juli.
- **Italië.** Wederkerige nitlevering van misdadigers. S. 180. 19 Juli.
- **Telegraafovereenkomsten.** Internationale telegraafconventie van St. Petersburg van 22 Juli 1875, S. 112, door Nederland met Duitschland en Rusland en met Duitschland en Noorwegen gesloten overeenkomsten. S. 202. 20 Sept.
- **Duitschland.** Uitleveringsverdragen. S. 211. 2 Nov.
- **Frankrijk.** Schikking, regelende de betrekkingen tusschen Nederland en Frankrijk in het Regenschap Tunis. S. 218. 3 Dec. 264. 23 Dec.
- **Verdrag tot het vaststellen van gemeenschappelijke regelen ten aanzien van sommige onderwerpen van internationaal privaatrecht, op de burgerlijke rechtsvordering betrekking hebbende, en het daarbij behoorend op 22 Mei 1897 te 's Gravenhage geteekend additioneel protocol.** S. 275. 31 Dec.
- Tramwegen.** Wet houdende toekenning van rentelooze voorschotten uit 's Rijks schatkist ten behoeve van den aanleg van een stoomtramweg van Brouwershaven naar Steenberg en van tramwegwerken tot aansluiting van de haven nabij Numansdorp aan den stoomtramweg Zuid-Beijerland—Rotterdam en aanleg van Rijkshavens en aanlegplaatsen nabij Numansdorp, te Zijpe en Willemspolder. S. 113. 29 April.
- **Wet houdende toekenning van een rentelooze voorschot uit 's Rijks schatkist ten behoeve van den aanleg van een stoomtramweg van Joure naar Lemmer.** S. 123. 2 Mei.
- Veeziekten.** Besluit van den Minister van Binnenlandsche Zaken, houdende aanvulling van het besluit van 19 Augustus 1896, betreffende de schadeloosstelling te verleenen voor de huid van een dier dat, aan eene besmettelijke ziekte lijdende, is gestorven en daarna verbrand, begraven of op andere wijze onschadelijk is gemaakt. 15 Oct.
- Vestingwerken.** Besluit betreffende classificatie van vestingwerken. S. 197. 24 Aug.
- Visserij.** Besluit van den Minister van Waterstaat, Handel en Nijverheid, houdende vaststelling van het bij art. 2 der wet van 21 Juni 1881, S. 76, bedoeld letterteeken voor visschersvaartuigen. 5 April.
- **Besluit houdende bepalingen omtrent de taak en de samenstelling van het Bestuur der Visscherijen op de Schelde en Zeeuwscbe stroomen.** S. 172. 6 Juli.
- Wapenhandel.** Besluit van den Minister van Oorlog, betreffende medewerking te verleenen aan vereenigingen tot vrijwillige oefening in den wapenhandel. 30 Sept.
- Zee macht.** Besluit tot vaststelling van de samenstelling en de sterkte der scheepsmacht voor Nederlandsch-Indië benodigd, met uitzondering van het gedeelte bestemd tot verdediging van havens of toegangen naar havens of reeden. S. 163. 4 Juni.
- **Besluit houdende vaststelling van de ken-teekenen van een Nederlandsch oorlogsvaartuig en van onderscheidingsteekenen, welke nitsluitend door Nederlandsche oorlogsvaartuigen mogen worden gevoerd.** S. 206. 18 Oct.
- Zegel.** Besluit tot wijziging van het besluit van 13 Maart 1844, S. 18, betrekkelijk de wet op het recht van zegel. S. 80. 8 April.
- **Wet tot nadere regeling van het zegelrecht van effecten.** S. 155. 24 Mei.
- Ziekten. (Besmettelijke)** Besluit waarbij de wet van 4 December 1872, S. 134, tot voorziening tegen besmettelijke ziekten, van toepassing wordt verklaard op de pest. S. 66. 15 Febr.
- **Besluit tot toepassing der wet van 26 April 1884, S. 80, aangevuld bij de wet van 20 Juli 1884, S. 164, tot vaststelling van buitengewone maatregelen tot afwending van eenige besmettelijke ziekten en tot wering harer uitbreiding en gevolgen.** S. 185. 4 Aug.